

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÜLTEN DAYIOĞLU’NUN “FADIŞ” ROMANINDA
SÖZCÜK GRUPLARININ TESPİTİ VE TÜRKÇE
ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

SELİN TOPÇU

**İzmir
2009**

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

**GÜLTEN DAYIOĞLU’NUN “FADİŞ” ROMANINDA
SÖZCÜK GRUPLARININ TESPİTİ VE TÜRKÇE
ÖĞRETİMİ BAKIMINDAN DEĞERLENDİRİLMESİ**

SELİN TOPÇU

**Danışman:
Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA**

**İzmir
2009**

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “ Gülten Dayıoğlu'nun 'Fadiş' Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden olduğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

Selin TOPÇU

2009

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından.....T¼rke Eğitimi.....

..... Anabilim Dalı

..... Bilim Dalında

Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Serap Ali BOZKAPLAN

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet YARIMCI

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen ¼đretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

30/01/09

Prof. Dr. h. c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

T.C YÜKSEKÖĞRETİM KURULU TEZ MERKEZİ
TEZ VERİ GİRİŞ FORMU

Referans No **331623**
Yazar Adı / Soyadı Selin Topçu
Uyruğu / T.C.Kimlik No T.C. 22999332504
Telefon / Cep Telefonu / e-Posta 02562122777 05426442948 selintopcu1984@mynet.com
Tezin Dili Türkçe
Tezin Özgün Adı Gülten Dayıoğlu'nun "Fadış" romanında sözcük gruplarının tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi
Tezin Tercümesi Determination of the word groups and evaluation from the point of Turkish Education in the novel "Fadış" written by Gülten Dayıoğlu
Konu Başlıkları Dilbilim
Eğitim ve Öğretim
Türk Dili ve Edebiyatı
Üniversite Dokuz Eylül Üniversitesi
Enstitü / Hastane Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Anabilim Dalı Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Bilim Dalı / Bölüm
Tez Türü Yüksek Lisans
Yılı 2009
Sayfa - - - 501
Tez Danışmanları Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA
Dizin Terimleri
Önerilen Dizin Terimleri
Kısıtlama / Kısıt Süresi Yok

Yukarıda başlığı yazılı olan tezimin, ilgilenenlerin incelemesine sunulmak üzere Yükseköğretim Kurulu Tez Merkezi tarafından arşivlenmesi, kağıt, mikroform veya elektronik formatta, internet dahil olmak üzere her türlü ortamda tamamen veya kısmen çoğaltılması, ödünç verilmesi, dağıtımı ve yayımı için, tezimle ilgili fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere hiçbir ücret (royalty) ve erteleme talep etmeksizin izin verdiğimi beyan ederim.

10.02.2009

İmza:.....

ÖNSÖZ

İnsanları diğer canlılardan ayıran unsurların başında düşünebilme ve düşündüklerini “dil” denilen araçla ifade edebilme yetileri gelir. Özellikle bireylerin yaşamında ana dilin çok önemli bir yeri vardır. Bireylerin sağlıklı iletişim kurmaları, toplum içinde kendilerini iyi ifade etmeleri ancak iyi bir ana dili eğitimiyle mümkündür.

Sözcükler, varlıkları ve kavramları karşılayan ses birlikleridir. Ancak tek tek sözcüklerin karşıladıkları varlık ve kavramların çeşitli özellikleri ve kurdukları ilişkileri vardır. İşte varlık ve kavramları çeşitli yönleri ile daha geniş ifade etmek için sözcük gruplarına başvurulur.

Bir dili iyi konuşabilmek için şüphesiz o dilin kurallarını iyi bilmek gerekir. Türkçenin söz varlığı içerisinde sözcük gruplarının önemli bir yere sahip olması çalışmanın çıkış noktasını oluşturmuştur. Çalışmanın amacı; Çocuk Edebiyatı'nın sevilen bir eserinden yola çıkarak Türkçeyi öğrenmede sözcük gruplarının kullanılmasını kavratmak ve bununla birlikte yazarın üslubu hakkında bir değerlendirmeye varmaktır.

“Gülten Dayıoğlu'nun ‘ Fadiş’ Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışmasında sözcük grupları tespit edilmiş ve sözcük gruplarıyla cümlede nasıl karşılaştığı ortaya konmuştur.

Bu çalışmayı yaparken bana rehberlik edip beni yönlendiren değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mehmet AKKAYA'ya, çalışmamın her aşamasında birikimi, teşvik ve yardımlarıyla beni destekleyen Yrd. Doç. Dr. Nevin AKKAYA'ya ve yüksek lisans süresi boyunca her zaman yanımda olarak bana destek veren aileme teşekkür ederim.

Selin TOPÇU

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	iv
İçindekiler.....	v
Özet.....	viii
Abstract.....	ix
I.BÖLÜM GİRİŞ	1
1.1. Gülten Dayıoğlu.....	1
1.1.1 Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı.....	1
1.1.2. Gülten Dayıoğlu'nun Eserleri Hakkında.....	2
1.1.3. Fadiş.....	3
1.2. Araştırmaya Giriş.....	4
1.2.1. Problem Durumu.....	4
1.2.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	4
1.2.3. Problem Cümlesi.....	5
1.2.4. Alt Problemler.....	5
1.2.5. Sayıtlılar.....	5
1.2.6. Sınırlılıklar.....	5
1.2.7. Tanımlar.....	6
1.2.8. Kısaltmalar.....	6
II. BÖLÜM	7
İLGİLİ YAYIN VE ARASTRMALAR	7
III. BÖLÜM	8
YÖNTEM	8
3.1.Araştırma Modeli.....	8
3.2. Evren ve Örneklem.....	8
3.3. Veri Toplama Araçları.....	8
3.4. Veri Çözümleme Teknikleri.....	8
IV. BÖLÜM	9
BULGULAR VE YORUMLAR	9
SÖZCÜK GRUPLARI	9
4.1. Tamlamalar	11
4.1.1. İsim Tamlamaları	11

4.1.1.1. Belirtili İsim Tamlamaları	12
4.1.1.1.1. Her İki Ögesinin de Tamlama Eki Aldığı Belirtili İsim Tamlamaları.....	13
4.1.1.1.2. Tamlayanı Kişi Zamiri Olup Tamlanan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları	40
4.1.1.1.3. Kendi Zamiri İle Kurulan Belirtili İsim Tamlamaları	40
4.1.1.1.4. Tamlayan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları	41
4.1.1.1.5. Ayrılma Durum Ekinin Tamlayan Eki Gibi Kullanıldığı Belirtili İsim Tamlamaları	41
4.1.1.2. Belirtisiz İsim Tamlamaları	43
4.1.1.3. Zincirleme İsim Tamlamaları	59
4.1.2. Sıfat Tamlamaları	62
4.1.3. Karma Tamlamalar	137
4.2. Fiilimsi Grupları	155
4.2.1. İsim-Fiil Grupları	156
4.2.2. Sıfat-Fiil Grupları	171
4.2.3. Adlaşmış Sıfat-Fiil Grupları	184
4.2.4. Zarf-Fiil Grupları.....	192
4.3. Edat Grupları.....	236
4.3.1. İsim Unsuru Tek Sözcük Olanlar.....	236
4.3.2. İsim Unsuru Sözcük Grubu Olanlar	248
4.4. Bağlaç Grupları	268
4.5. Ünlem Grupları	277
4.6. İkillemeler	278
4.6.1. Aynı Sözcüğün Tekrar Edilmesi İle.....	278
4.6.1.1. Aynı Sözcüğün Ek Alarak Tekrar Edilmesi İle.....	285
4.6.2. Zıt Anamlı/ Olumlu- Olumsuz Sözcüklerin Bir Araya Gelmesi İle.....	287
4.6.3. Eş ya da Yakın Anamlı Sözcüklerin Bir Araya Gelmesi İle.....	287
4.6.4. Biri Anamlı Diğeri Anlamsız Sözcüklerin bir Araya Gelmesi İle.....	289
4.6.5. Yaklaşık Bildiren Sayıların Bir Araya Gelmesi ile.....	289
4.6.6. Yansıma Sözcüklerin Tekrarı İle.....	289
4.7. Fiil Grupları.....	290
4.7.1. Ad + Çekimli Yardımcı Fiile Kurulan Birleşik Fiiller.....	290

4.7.2. Ulaç + Çekimli Yardımcı Fiile Kurulan Birleşik Filer.....	298
4.7.3. Kurallı Birleşik Fiiller.....	298
4.7.4. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller.....	300
4.8. Unvan Grupları.....	308
V. BÖLÜM	
SONUÇ VE ÖNERİLER	330
5.1. Sonuç.....	330
5.2. Öneriler.....	333
Kaynakça	335

ÖZET

“Gülten Dayıoğlu’nun ‘ Fadiş’ Romanında Sözcük Gruplarının Tespiti ve Türkçe Öğretimi Bakımından Değerlendirilmesi” adlı tez çalışması beş bۆlümünden oluşmaktadır.

İlk bۆlüm giriş bۆlümüdür. Bu bۆlümde Gülten Dayıoğlu’nun hayatı, edebî kişiliği ve eserler hakkında bilgi verilmiştir. Ardından araştırmanın problem durumu, amacı, önemi, problem cümlesi, alt problemleri, Sayılılar, sınırlılıklar, tanımlar ve kısaltmalar sunulmuştur.

İkinci bۆlüm ilgili yayın ve araştırmaların yer aldığı bۆlümüdür. Bu bۆlümde yapılan araştırmayla ilgili olarak ulaşılabilen araştırmalara yer verilmiştir.

Üçüncü bۆlüm araştırmanın yöntem kısmıdır. Bu bۆlümde; araştırmanın modeli, evren ve örneklem, veri toplama araçları, veri çözümleme teknikleri gibi hususlara yer verilmiştir.

Dördüncü bۆlüm araştırmadan çıkarılan bulguların ve yorumların yer aldığı bۆlümüdür. Bu bۆlümde isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, karma tamlamalar, fiilimsi grupları, edat grupları, bağlaç grupları, ünlem grupları, ikilemeler, fiil grupları ve unvan grupları tespit edilerek gerekli alt başlıklara yer verilmiştir.

Beşinci bۆlümde ise çalışmadan çıkarılan sonuçlar yer almıştır. Sözcük gruplarıyla ilgili değerlendirmelerin yan sıra yazarın dil ve üslup özelliklerine de yer verilmiştir. Son olarak eğitimcilere yönelik önerilerle araştırma sonuçlandırılmıştır.

Ele alınan çalışmada toplam 6775 adet sözcük grubu tespit edilmiştir. Sözcük gruplarının yer aldığı cümlelerin sonunda sözcük gruplarının kaçınıcı sayfada ve satırda geçtiği belirtilmiştir. Her sözcük grubu geçtiği cümlede koyu şekilde gösterilmiştir.

Tez, “Fadiş” romanın şubat 2005’te basılan 33. baskısı esas alınarak hazırlanmıştır.

SUMMARY

The study of thesis named “Determination of the word groups and evaluation from the point of Turkish Education in the novel “Fadış” written by Gülden Dayıoğlu” consists of five sections.

The first section is the introduction. In this section, information has been given about life, literary personality and works of art of Gülden Dayıoğlu. After that, the problem situation, aim, importance, the problem sentence, sub-problems of the research, assumptions, limitations, definitions and abbreviations have been presented.

The second section is the one relevant publications and researches take place in. In this section it has been mentioned about the research to be reached.

The third section is the part of the method of the research. In this section the subjects like the model of the research, the universe and the sample, data gathering tools, data analysis techniques are mentioned.

The fourth section is the part findings and comments of the study take place in. In this section the required subtitles by determining noun complements, adjective complements, mixed complements, gerund groups, prepositional groups, conjunction groups, exclamation groups, repetition groups, verbal groups and title groups are mentioned.

The results from the study take place in the fifth section. Not only the evaluation concerning the word groups but the features of the writer’s language and style also take place. Finally, the research has been resulted in suggestions towards to the educators.

In the study 6775 word groups in total have been determined. At the end of the sentences including the word groups, it has been clarified on which page and line the word groups are. Each word group has been written in bold.

The 33 rd edition of the novel “Fadış” printed in February 2005 has been taken as the basis for the preparation of this thesis.

I. BÖLÜM

1. GİRİŞ

1.1 GÜLTEN DAYIOĞLU

1.1.1. Gülten Dayıoğlu'nun Hayatı ¹

1935 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde dünyaya gelen Gülten Dayıoğlu, ilk ve orta öğrenimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaptıktan sonra İstanbul Atatürk Kız Lisesi'ni bitirir. Bir süre İstanbul Hukuk Fakültesine devam eder. Dışardan sınavlara girerek ilkokul öğretmeni olur. On beş yıllık hizmetten sonra, 1977 yılında istifa ederek öğretmenlikten ayrılır.

İlkokul üçüncü sınıfta ,öğretmeninin yazarlık yeteneğini saptamasıyla yazma bilinci edinmeye başlayan Gülten Dayıoğlu'nun on beş yaşındayken, bir öyküsü Afyon'da yerel bir gazetede (1950) yayınlanır. İlk kitabının basımı, 1963 yılında gerçekleşir. “Bahçıvanın Oğlu” adıyla okuyucuya sunulan bu kitabı, çocuklar için hazırlamıştır. O zamandan bu yana (1963-2006) kesintisiz olarak , yeni baskılarla kuşaktan kuşağa hizmet veren 72 kitap yazmıştır. Bu eserler, altı yaştan itibaren çocuk ve gençlik düzeyine göre hazırlanmış ,öykü ve romanlardır. Ayrıca yayınlanmış ya da yayına hazır, yirmiyi aşkın radyo ve televizyon oyununa sahiptir.

Roman, öykü, radyo televizyon oyunları yanında, yurtdışındaki işçi çocuklarının eğitim ve öğretim sorunları ile ülkemizdeki ilköğretim düzenini irdeleyen araştırmaları bulunmaktadır. 1965'den beri zaman zaman bu konuları çeşitli gazete ve dergilerde ele almaktadır.

Türkiye'nin dört bir yanında , okullar, sivil toplum örgütleri , çeşitli kültür kuruluşları , belediyeler vb. tarafından düzenlenen söyleşi ve imza günlerine katılarak, okuyucularıyla buluşmaktadır.

Yurtiçi ve yurtdışında katıldığı çeşitli oturumlarda, eğitim öğretim sorunları ve “Çocuk Edebiyatı” ile ilgili olarak ,otuza yakın bildiri sunmuştur..

Eserlerimin bir bölümü ,çeşitli kurumlarca ödüllendirilmiş, bir bölümü de yabancı dillere çevrilmiştir.

Lise'de edindiği Fransızca yanında İngiltere'de ve ülkemizde katıldığı dil kurslarında orta derecede İngilizce öğrenmiş bulunmaktadır.

---

¹ [http:// www.gultendayioğlu.com/](http://www.gultendayioğlu.com/) adresinden yararlanılmıştır.

Halen yazı çalışmalarını yoğun biçimde sürdüren Gülten Dayıoğlu evli ve iki çocuk annesidir.

1.1.2. Gülten Dayıoğlu'nun Eserleri Hakkında

On beş yaşlarında yazı denemelerine başlayan Dayıoğlu, ilk kez 1963 yılında "Döl" adlı öyküleriyle yazı hayatına atılmış ve 1964-65 Cumhuriyet Gazetesi Yunus Nadi Öykü Ödülünü almıştır.

Yine öykülerden oluşan "Geride Kalanlar", Almanca, Hollandaca, Macarca ve İsveççeye çevrilerek bu ülkelerde yayınlanmıştır. Ayrıca kitaptan bir öykü, televizyon oyunu olarak TRT'ce seyircilere sunulmuştur.

Yazarın "Yeşil Kiraz" adlı romanı ise, 1977 yılında Milliyet gazetesinde yayınlanmıştır.

Çocuk romanlarının ilki olan ve 1971 yılından bu yana yirmi kez basılan "Fadış"le onu izleyen "Dört Kardeşiler" radyoda dizi oyun olarak dinleyicilere sunulmuştur. Öykülerden oluşan Suna'nın Serçeleri de radyoda oyunlaştırılmış ve sekiz baskı yapmıştır.

Uzun öyküleri arasında 1965'te Milli Eğitim Bakanlığınca basılan Kırmızı Bisiklet ve 1979'da Kültür Bakanlığınca basılan Leylek Karda Kaldı sayılabilir. Dayıoğlu ayrıca Arkin Çocuk Edebiyatı Yarışması'nda "Güzel Hanım" adlı masalıyla birincilik, "Leylek Karda Kaldı" öyküsüyle ikincilik almıştır.

Çocuk romanlarından "Ben Büyüyünce" ve 1985'te Berlin'de Almanca olarak basılan "Yurdumu Özledim" yazarın ulusal düzeyde köy sorunlarına eğildiği yapıtlardır. Bunları izleyen dört yapıtı yazarın Türkiye'de ilk kez bilimkurgu türünün örneklerini verdiği ve evrensel çocuk dünyasını yansıttığı romanlardır: "Dünya Çocukların Olsa", "Işın Çağı Çocukları", "Ölümsüz Ece"

"Dünya Çocukların Olsa" adlı çocuk romanı, 1986'da Alman Yayıncılar Birliğince "Gençliğe yarın umudu veren" diye tanımlanan, dünyaca ünlü üç yüz çocuk kitabı dizisine seçilmiştir. Aralarında Jules Verne, R. Kipling, D. Defoe gibi klasik çocuk romanı yazarlarının yapıtlarının yer aldığı diziden bir katalog oluşturularak özel sergilerle halka tanıtılmıştır.

Yazarın Tomurcuk Dizisi (1984-85) adıyla yayınlanan uzun öyküleri

şunlardır: Azat Kuşu, Şenlik Günü, Kır Gezisi, Uçan Motor, Deli Bey, Sıcak Ekmek, Uçurtma, Kumluktaki Yavru Martı. Ayrıca Midos Kartalı'nın Gözleri, Tuna'dan Uçan Kuş çok beğenilerek okunan romanlarından. Gülten Dayıoğlu bunlardan başka Ayşegül (Caroline) adlı çocuk kitapları dizisinin on altı kitabını Türkçeye uyarlamıştır.

Yazarın roman, öykü, radyo ve televizyon oyunları yanında, yurtdışındaki işçi çocuklarının eğitim ve öğrenimlerine ilişkin sorunları içeren İnceleme yazıları Cumhuriyet ve Milliyet gazetelerinde yayınlanmıştır.

1.1.3 FADIŞ

Yıkılmış bir yuvadan arta kalan Fadiş, Analı babalı bir yuvası olmadığından , çeşitli köy, kasaba, ve kentlerde akrabalarından oluşan değişik ailelerin yanında yaşamak zorundadır. Tek dayanağı annesi Cemile'dir Ama, baba onu ikide bir kaçırap annesinden uzaklaştırır. Anne, kızının izine düşer onu bulur. Ancak geçim için çalışmak zorunda olduğundan, Fadiş'i aylık yollamak koşuluyla yakınlarına bırakır. Ana kızın yaşamı özlemle sürer.Bir türlü bir araya gelemezler. Fadiş'in duygu yüklü yaşam serüveni, öylesine renkli, öylesine ilginç ve sürükleyicidir ki!..

Yazarın ilk romanı olan Fadiş 1971 yılında basılmıştır. O zamandan bu güne kadar, kuşaktan kuşağa sürekli okunarak, klasik çocuk romanı niteliği kazanmıştır. Yediden yetmişe herkes, bu kitapta kendinden bir şey bulmaktadır. Özellikle Fadiş'in yaşamın zorlukları karşısında gösterdiği direnç, insanlara örnek olmaktadır. Köy ,kasaba, kent yaşamı içinde süren Fadiş 'in serüvenleri özgündür. Sevinç coşku, kaygı, korku, acı, yanında örf adetler, gelenek görenekler, insan ilişkileri , sevgi dolu bir yaklaşımla işlenmektedir. Bu yüzden Fadiş, otuz yılı aşkın bir süredir halkın elinde, gönlünde yaşamayı başarmıştır.

1.2. ARAŞTIRMAYA GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın yapılmasına duyulan ihtiyacın anlatıldığı "Problem Durumu", araştırmada ulaşılmak istenen başlıca 'Amaçlar', 'Araştırmanın Önemi', 'Problem Cümlesi', 'Alt Problemler', 'Sayılıtlar', 'Sınırlılıklar', 'Tanımlar' ve kullanılan 'Kısaltmalar' sunulmuştur.

1.2.1. Problem Durumu:

İnsanları diğer canlılardan ayıran özelliklerin başında düşünebilme ve konuşabilme yetileri gelir. Dil, genel olarak bir anlatma ve anlaşma aracı olarak düşünülebilir. Bireylerin hayatında özellikle ana dili öğretiminin önemli bir payı vardır. Bu nedenle ülkemizde de eğitimin her kademesinde Türkçe öğretimine yer verilmektedir. Çalışmamızda bu durum göz önünde bulundurularak sözcük gruplarının dil edinimine katkısı araştırılmıştır.

1.2.2. Araştırmanın Amacı Ve Önemi

"İnsanın insan olmasını sağlayan ve onu diğer tüm canlılardan ayıran temel özelliklerin başında düşünebilme ve konuşabilme yetileri gelir." (Günay; 2004:9) Düşünebilme ve düşündüklerini başkalarıyla paylaşabilme ise ancak dil denilen iletişim aracıyla mümkün olabilmektedir. Dil, geniş anlamıyla bir anlatma ve anlaşma aracı olarak düşünülebilir.

"İnsanların yaşamında anadilinin çok önemli bir yeri vardır. Bireylerin başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri, eğitimleri sırasında her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, büyük ölçüde anadilini etkin kullanmalarına bağlıdır. Anadilini etkili kullanma da, ancak iyi bir anadili eğitiminden geçmekle mümkün olur." (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2004:XI) Türkçe duygusu ve dil bilinci kazandırma konusunda öğretmenlere özellikle ilköğretim okulu öğretmenlerine ve öğretmen yetiştiren kurumlara büyük görevler düşmektedir. Şunu önemle belirtmek gerekir ki anadilini doğru ve düzgün kullanamayan bir bireyin başka alanlarda başarılı olması beklenemez. "Bir ulusun düşüncesi, kendi diliyle oluştuğu zaman gelişir. Kendi diliyle düşünmeyen ve yaratmayan uluslar, ileri bir uygarlığın yapıcısı olamazlar." (Kahraman: 2001:4)

“Türkçe öğretiminin amaçlarından birisi de temel dilbilgisi kurallarının kavratılmasıdır. Dilbilgisi kurallarının kavranışı, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerileri ve alışkanlığı kazanmalarında önemli ölçüde yardımcı olur.” (Kavcar ve diğer, 2004:8) Özellikle dili oluşturan sözcükler ve sözcük grupları düşüncenin temelini oluşturan ve düşüncenin iletilmesini sağlayan unsurlardır.

Ele alınacak çalışmada ise, “Çocuk Edebiyatı” alanında çok değerli eserler vermiş olan Gülten Dayıoğlu’nun “Fadış” adlı eserinde yer alan sözcük grupları değerlendirilecek ve sevilen bir eserden yola çıkılarak sözcük gruplarının Türk dilinin eğitimi ve öğretimi konusundaki önemi belirtilecektir.

1.2.3. Problem Cümlesi:

Gülten Dayıoğlu’nun “Fadış” romanında geçen sözcük gruplarının tespiti ve Türkçe öğretimi bakımından değerlendirilmesi

1.2.4. Alt Problemler:

Yapılan bu araştırmayla, yukarıda verilen temel probleme bağlı olarak su alt problemler cevap aranacaktır: Eserde;

1. Kaç tane sözcük grubu tespit edilmiş?
2. Hangi sözcük gruplarıyla daha çok karşılaşmış?
3. Sözcük gruplarının kuruluşunda değişik kurallar uygulanmış mı?
4. Yazarın anlatımında sözcük gruplarının etkisi nedir?
5. Sözcük gruplarının Türkçe öğretimindeki yeri ve önemi nedir?

1.2.5. Sayıtlılar:

Araştırmanın evreni (Fadış romanındaki cümleler), örnekleme (sözcük gruplarını) kapsamaktadır.

1.2.6. Sınırlılıklar:

Ele alınan çalışmada;

1. Sözcük grupları hakkında çok ayrıntıya girmeden ana hatlarıyla bilgi

verilmiştir.

2. “Takısız İsim Tamlaması” adı altında bir isim tamlaması türünün varlığı dilciler tarafından halen tartışılmakta olduğundan, bu konuda kesin bir hükme varılmamış olmasından dolayı bu başlığa yer verilmemiştir.

1.2.7. Tanımlar:

Genel kabul gören görüşlerden hareketle çalışmamızdaki temel kavramları şöyle tanımlayabiliriz:

Dil: Bir toplumdaki insanların bilgi, gözlem, istek, duygu ve düşüncelerini anlatmalarını, birbiriyle iletişim kurmalarını sağlayan göstergeler dizgesine denir.

Ana Dil: İnsanın doğuştan itibaren ailesinden öğrendiği ve konuştuğu dildir.

Dil Bilgisi: Bir dilin seslerden cümleye kadar bütün dil birliklerini yapı, anlam ve görev bakımından bütün cepheleriyle inceleyen bilgi koludur.

Sözdizimi: Cümleyi oluşturan kelime ve kelime gruplarının yapısını, bunların cümlede sıralanışlarını, görevlerini ve cümlenin yapısını inceleyen dilbilgisi koludur.

Sözcük: Ses dilinde belli anlamı ya da tümce kuruluşunda görevi bulunan anlatım aracı.

Sözcük Grubu: Bir varlığı, bir kavramı, bir niteliği, bir durumu veya bir hareketi karşılamak üzere birden fazla kelimenin belirli kurallar içinde yan yana gelerek oluşturduğu yapı ve anlam bakımından bütünlük taşıyan dil birlikleridir.

1.2.8. Kısaltmalar:

C.:Cilt

s.:sayfa

S.:Sayı

str.:sattır

Üniv. Üniversite

TDK:Türk Dil Kurumu

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

DEÜ: Dokuz Eylül Üniversitesi

II. BÖLÜM

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Araştırmanın bu kısmında kelime gruplarıyla ilgili olarak yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

Özsöyke'nin (2001) yaptığı çalışmada, Refik Halit Karay'ın Memleket Hikâyeleri'nde geçen sözcük grupları bulunmuştur.

Korkut'un (2002) yaptığı çalışmada, Ömer Seyfettin'in on iki hikâyesinde geçen sözcük grupları bulunarak yazarın üslûbuyla ilgili bir sonuca bağlanmıştır.

Özcan'ın (2006) yaptığı çalışmada, Refik Halit Karay'ın Gurbet Hikâyeleri'nde geçen sözcük grupları tespit edilmiş ve sözcük grupları dilbilim açısından da yorumlanmıştır.

Akpınar'ın (2006) yaptığı çalışmada, Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar adlı eserindeki hikâyelerde geçen sözcük grupları tespit edilmiş ve sözcük grupları Türkçe eğitimi bakımından değerlendirilmiştir.

III. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde ‘Araştırma Modeli’, araştırmada kullanılan ‘Evren ve Örneklem’, ‘Veri Toplama Araçları’ ve ‘Veri Çözümleme Teknikleri’ açıklanmıştır.

3.1. Araştırma Modeli:

Araştırmada tahlil yöntemi ve araştırma-inceleme modeli kullanılmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem:

Evreni Gülten Dayıoğlu’nun “Fadiş” romanında geçen bütün cümleler oluşturuyor. Araştırmanın örneklemini bu cümlelerde geçen sözcük grupları oluşturuyor.

3.3. Veri Toplama Araçları:

Araştırmanın evreninde yer alan konular için literatür tarama çalışması yapılmış ve kaynaklar belirlenmiştir.

3.4 Veri Çözümleme Teknikleri:

Elde edilen verilerle araştırmanın bölümleri belirlenmiştir. Bölümler tasnif edilirken alt bölümler de ortaya çıkmıştır. Eserde yer alan sözcük grupları saptanan bölümler ve başlıklar çerçevesinde değerlendirilmiştir.

IV. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

SÖZCÜK GRUPLARI

“Dil içinde tek başına kullanılabilen, tek başına anlam taşıyan yapıca bağımsız sese ya da sesler topluluğuna kelime denir. Kelime, dilin en küçük anlamlı parçasıdır. Kelimeler, varlıkların ve kavramların insan zihnindeki tasarımlarını seslerle anlatan biçimlerdir.” (Kahraman, 2001:55) Ancak tek tek sözcüklerin karşıladığı varlıkların ve kavramların çeşitli vasıfları, özellikleri, başka sözcüklerle ilişkileri vb. durumları vardır. Bu nedenle varlıkları ve kavramları çeşitli yönleriyle geniş olarak ifade etme ihtiyacı duyulur. Bazen de tek sözcüğün karşılayamadığı kavram ve varlıklar daha geniş dil birlikleri ile ifade edilir. İşte bu durumda çalışmamızın çıkış noktasını oluşturan sözcük grupları devreye girer.

“ Kelime gurubu birden fazla kelimeyi içine alan, yapısında ve mânâsında bir bütünlük bulunan, dilde bir bütün olarak muamele gören bir dil birliğidir.” (Ergin, 2005:374) Kahraman (2001), “*Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*” adlı eserinde “Belirtme Öbekleri” adı altında konuyla ilgili bilgi vermiş; “öbek” ve “takım” kavramlarını açıklamıştır.

“Tek varlığı ya da kavramı karşılayan, anlatım içinde tek öge olarak görev yapan ve yargı bildiren söz birliklerine belirtme öbeği denir: *anasının kuzusu, beş duyu organı; pembe gül; cıvı cıvı, eğri büğrü; akşama doğru, ondan sonra; en önce, pek az; dikkatle bakarak, uykuya doyunca;vay anam...* gibi. Belirtme öbekleri, birer varlık ya da kavramın karşılığı olan kelimelerin, daha geniş kavramları bildirmek amacıyla birbirine bağlanmalarından oluşurlar. Bu özellikleriyle kelimeninki ile cümledeki arasında bir anlam kapsamına sahiptirler. Bu öbekleri oluşturan kelimeler yazılı anlatım içinde birbirinden ayrı yazılır. Fakat oluşturdukları öbek bir anlam bütünlüğüne sahip olduğu için, metin ve cümle çözümlerinde tek bir kelime gibi işlem görür.” (Kahraman, 2001:154)

Kahraman (2001), belirtme öbeklerini ise kendilerini oluşturan kelimelerin öbek içindeki işlev farklılığına ve aralarındaki bağın niteliğine göre öbek (grup) ve takım (tamlama) olarak sınıflandırır:

“ **Öbek:** Birbirini tümlemeden, bir anlam bildirmek, bir görev yapmak üzere bir araya gelen kelimelerin topluluğudur. Bu topluluğu oluşturan kelimeler, birbirinin *belirteni* ya da *belirtileni* olmazlar.

Takım: Birbirini tümleyen (bütünleyen) kelimelerin oluşturduğu belirtme öbekleridir. Takım olarak adlandırılan kelime toplulukları güçlü anlam bağlarıyla birbirine bağlanmış olan belirten ve belirtilen öğelerden oluşur.” (Kahraman, 2001:154)

Kaya Bilgegil ise, “Türkçe Dilbilgisi” adlı eserinde “Belirtme Grupları” ifadesini kullanır:

“ Birden ziyade kelimedenden meydana geldiği halde, cümledeki görevi bakımından bir tek kelimedenden farksız olan, gerektiği takdirde, yine bir kelime imiş gibi çekim eki alabilen isim soyundan gelen kelimelerin teşkil ettiği bileşik sözlere, belirtme (tayin) grupları diyoruz.

Halil Yüksel’in fazileti, matematik kitabı, altın yüzük, acı günler, bir içim su, Beşir Fuad, senin için, Mehmet Özdeğer ve Kadir Aytaç, boynu eğik, sağdan sola, çanak çömlek, kalem malem, Topal Osman, Reşid Paşa” sözleri hep belirtme gruplarıdır.” (Bilgegil, 1964: 115)

Tahsin Banguoğlu da “Türkçenin Grameri” adlı eserinde “Belirtme Grupları”nı şöyle açıklar:

“Belirtme öbeklerinde bir kelime başka bir kelimenin taşıdığı kavramı daha yakından belli etmek için kullanılmıştır. Buna göre her belirtme öbeğinde en az biri belirten, biri belirtilen olmak üzere iki kelime bulunur: *odanın tavanı, dalgalı deniz, pek yorgun, geri dönmek* gibi.”

Dilciler arasında konuyla ilgili olarak ufak tefek görüş ayrılıkları görülse de tüm görüşler ana hatlarıyla birbirine benzemektedir. Sonuç olarak varlıkları ve kavramları daha geniş biçimde anlatmak veya tek sözcüğün karşılayamadığı varlık veya kavramları belirtmek için kullanılan söz birlikleri birer sözcük grubudur.

4.1 TAMLAMALAR

4.1.1. İSİM TAMLAMALARI

“Bu gurup iki isim unsurunun meydana getirdiği kelime grubudur. Bir ismin mânâsının iyelik sistemi içinde başka bir isimle tamamlanması esasına dayanır. Bir nesnenin başka bir nesneye ait bulunduğunu veya bir nesnenin başka bir nesne ile tamamlandığını ifade etmek için bu kelime gurubuna başvurulur.” (Ergin, 2005: 381)

Ergin, iyelik grubunun altı şekilde olduğunu belirterek şu şekilde örneklendirir: benim kalemim, senin kalemin, onun kalemi, bizim kalemimiz, sizin kaleminiz, onların kalemleri.

Kahraman ise adı geçen eserinde “İyelik Takımları” başlığı altında “İyelik Takımı” ve “Ad Takımı” alt başlıklarını kullanır:

“İyelik Takımı: Kişi zamirlerinin adlarla, adların başka adlarla iyelik ilgisi içinde kurdukları takımlara iyelik takımı denir. Kişi zamirlerine ve iyelik eklerine göre, Türkçede iyelik takımları altı çeşittir: Benim elim, senin elin, onun eli, bizim elimiz, sizin eliniz, onların elleri.

Dönüştü kişi zamiri olan “kendi”, kişi zamirlerinin altısının da yerlerine kullanılarak iyelik takımları oluşturabilir: kendi elim, kendi elin, kendi eli, kendi elimiz, kendi eliniz, kendi elleri”

(Kahraman, 2001: 157)

Dil bilgisi kitaplarında yer alan ortak görüşe göre; birinci ve ikinci kişi iyelik takımlarında belirten her zaman kişi zamiridir. Ancak birinci ve ikinci kişi iyelik takımlarından ayrı olarak, üçüncü kişi iyelik takımlarında, belirten durumundaki zamirin yerine sonsuz sayıda ad getirilebilir. Bu durumda “ad takımı/ ad tamlaması” dediğimiz belirtme grubu ortaya çıkar:

“Bir adın başka bir adla iyelik ilgisi içinde kurduğu takıma ad takımı denir. Başa bir anlatımla, ad takımları iki ögesi de ad olan iyelik takımlarıdır diyebiliriz. Bu konuda şöyle bir genelleme yapılabilir: Her iyelik takımı bir ad takımı değildir ama her ad takımı, aynı zamanda bir üçüncü kişi iyelik takımıdır.” (Kahraman: 2001:159)

Ad tamlaması ile ilgili olarak çeşitli dil bilgisi kitaplarında yer alan diğer tanımlar şu şekildedir:

“ Birden fazla ismin; iyelik (âitlik), tahsis, tür, cins ve özellik ifade etmek üzere bir araya gelmesinden hasıl olan birleşik sözlere, *isim tamlaması* denir.” (Bilgegil, 1964: 16)

“ Bir veya daha çok adın, bir başka adın anlamını tamamlamak üzere kurduğu birliktir: evin işi, evin kedisi; ev işi, ev kedisi; evin işinin gerçekleşmesi veya ertelenmesi, tahta ev, köşe daire, yün çorap, lastik top, tekne kulübe örneklerinde olduğu gibi.” (Hatiboğlu, 1972: 12)

“ Kimin veya kim halindeki bir adın başka bir adla özce bir şekilde bir araya gelmesiyle oluşan kelime öbeğine adtakımı deriz.” (Banguoğlu, 1979:83-84)

“ Bir ad başka bir adla ilgi durumu eki alarak veya almadan bir anlam bağı oluşturduğunda ad tamlaması dediğimiz kelime grubu ortaya çıkar.” (Korkmaz, 2007: 270)

4.1.1.1. Belirtili İsim Tamlaması:

Kendisini oluşturan tamlayan ve tamlanan öğelerinin her ikisinin de ek aldığı tamlama çeşididir. Tamlayan ile tamlanan arasında aitlik/ sahiplik ilişkisi kurulan tamlama çeşididir: masanın örtüsü, kapının kolu, çocuğun oyuncuğu, elbisenin ütüsü, perdenin danteli, Ayşe'nin kitabı...gibi

Belirtili isim tamlamasıyla ilgili olarak dilbilimciler tarafından yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

“ Belirten ögesi, konuşan (ve dinleyen) kişinin bildiği, tanıdığı, belirli bir varlık ya da kavramın karşılığı olan ad takımlarına belirtili ad takımı denir. Bu tür ad takımlarında, belirten ada belirten eki +(n)İN ulanır: ayvanın tüyü, elmanın suyu, gözün yaşı, Musa'nın düşüncesi...örneklerindeki gibi.” (Kahraman: 2001: 159)

“ Belirtili tamlamada, anlam bakımından bağlantı kurulurken, hem tamlayan hem de tamlanan, tamlamanın gerektirdiği ekleri alırlar.” (Hatiboğlu, 1972: 12)

“ Belirtili ad tamlaması, tamlayan adın sonuna ilgi durumu eki, tamlanan adın sonuna da üçüncü şahıs iyelik eki getirilerek yapılan tamlama türüdür.” (Korkmaz, 2007: 271)

Belirtili isim tamlamasını oluşturan ögeler genellikle tamlayan-tamlanan adlarını almakla birlikte bazı kaynaklarda “belirten-belirtilen”, “tümleyen-tümlenen” ifadeleri de kullanılmaktadır.

Belirtili isim tamlamasını oluşturan her iki unsur da ek aldığı için bu adlar arasında kesin bir anlam bağlantısı vardır. Ancak, bu bağlantı sürekli değildir; zayıf ve geçicidir. Tamlayan ve tamlanan unsurlar birbirlerinin sürekli tamamlayıcısı değildirler. Örneğin *masanın örtüsü* tamlamasında söz konusu masanın hangi masa olduğunu konuşan dinleyen bilir. Konuşan değişince örtü ile masa arasındaki belirli iyelik ilişkisi ortadan kalkar.

Eserde belirtili isim tamlamalarının bulunduğu cümleler şu şekildedir.

4.1.1.1.1. Her İki Ögesinin De Tamlama Eki Aldığı Belirtili İsim Tamlamaları:

1. Kasabalılar, sığındıkları köylerden döndükleri zaman, **evlerinin yerinde** kül yığınları bulmuşlardı. (s.9 str.16- 17)
2. Kasaba halkı, **evlerinin yerine**, başlarını sokacak birer barınak yapmaya giriştiler.(s.10 str.3- 4)
3. **Bunun üzerine** bir de evi yanınca, kolu kanadı kırıldı. (s.10 str.8-9)
4. Ama, savaşta **bunların hepsini** de yitirmişti. (s.10 str.14)
5. ...bu nedenle **Cemile'nin elini** elinden bırakmıyordu. (s.10 str.15- 16)
6. Gün boyunca **senin bakımınla** uğraşırđı. (s.11 str.13)
7. Cemile, **annesinin saçlarını** okşar. (s.11 str.20)
8. **Başkalarının işini** görmek ağır gelmiyor. (s.11 str.22)
9. ...fakat çoğunluk **Cemile'nin bu adamla evlenmesine** karşı çıkıyordu. (s.12 str.4-5)
10. Genç adam, **Cemile'nin isteğini** kabul ettiğini bildirince, gösterişsiz bir düğün yapıldı.
11. (s.12 str.7-8)
12. Cemile annesiyle birlikte, **Kâmil Beyin tutup döşediğı** eve yerleşti. (s.12 str.8-9)
13. **Evinin geçimini** severek sağlıyordu. (s.12 str.10-11)
14. Bu nedenle **bebeğın adını** Cemile koydu. (s.12 str.22)

15. Sonra eskisi gibi, **başkalarının işlerini** yapmaya başladı. (s.13 str.18- 19)
16. **Fadiş'in ve annesinin karnını** doyurduktan sonra da o günkü işine giderdi.
17. (s.13 str.23-24)
18. **Yavrusunun oralarda horlanmasından** korkardı. (s.13 str.27)
19. Cemile, bir sabah yine **Fadiş'in karnını** doyurup ocağı söndürdü. (s.14 str.3-4)
20. Komşulardan **birinin bağına**, bağ bozmaya gidecekti. (s.14 str.4- 5)
21. **Naciye Kadın'ın öldüğü** kısa sürede duyuldu. (s.14 str.21- 22)
22. **Annesinin yüzüne** baktı. (s.14 str.27- 28)
23. ... **kocasının dükkanına** koştu. (s.15 str.10- 11)
24. ... **Cemile'nin kucağından** Fadiş'i çekip aldı. (s.15 str. 19)
25. **Fadiş'in sevgisi**, özlemi içini yakıp kavuruyordu. (s.15 str.28- 29)
26. ... **evin içinde** dolaştı durdu. (s.15 str.30)
27. "Su!" diye **babasının koluna** dokundu . (s.16 str.8- 9)
28. Fadiş'le Kâmil Bey, **sokağın başında** göründüler. (s.16 str.14)
29. Bu sırada Fadiş, **annesinin kucağına** fırlamış... (s.16 str.25)
30. Komşuları Maden Mühendisi Galip Bey, **Cemile'nin durumunu** karısından öğrenmişti. (s.17 str.1-3)
31. **Mühendis Galip Bey'in odacısı** biletini alıp Cemile'yi trene yerleştirdi.
32. (s.17 str.12- 13)
33. Cemile, **onun aklından** geçenleri sezemiyordu. (s.17 str.23-24)
34. Böylece **Doktor Edip Bey'in evine** vardılar. (s.18 str.16)
35. **Doktor'un hanımı**, Cemile'yi hoş karşıladı. (s.18 str.18)
36. **Fadiş'in yanağını** okşadı. (s.18 str.18- 19)
37. Bu Cemile; **evimizin işlerini** yapacak. Bu da **onun kızı**. (s.18 str.25- 26)
38. ... Cemile yığılır gibi **karyolannın üstüne** çöktü. (s.18 str.29- 30)
39. **Odanın ortasında** dikiliyordu. (s.18 str.31)
40. **Fadiş'in yüzü** sabunlanırken gözüne köpük kaçtı. (s.19 str.3- 4)
41. ... belki de **ekmeğin içinden** bir şey çıktı. (s.20 str.6)
42. Döndüğünde Fadiş'in, başını **iskemlenin arkalığına** dayayıp uyumuş olduğunu gördü. (s.20 str.13-14)
43. Hanım, **bulaşıkların nasıl yıkanması gerektiğini** anlattı. (s.20 str.20)
44. Cemile hemen **onun ardına** düştü. (s.20 str.25- 26)

45. **Fadiş'in yanına** uzandı. (s.20 str.31)
46. ... **saatin zili** çalmaya başladı. (s.21 str.3)
47. **Saatin sesi** sürüp gidiyordu. (s.21 str.5- 6)
48. ... fakat **Fadiş'in ağlaması** bir türlü durmuyordu. (s.21 str.8)
49. O zaman, **ortalığın yenice ağarmaya başladığını** anladı, sevindi. (s.21 str.16)
50. Sonunda **saatin zilinden** korkmuş olabileceğini düşündü. (s.21 str.20- 21)
51. **Cemile'nin içi** cız etti. (s.22 str. 4)
52. O zaman Cemile **onun saçlarını** okşadı. (s.22 str.8)
53. **Hanımın sırtında** kırmızı kadifeden bir sabahlık vardı. (s.22 str.16-17)
54. **Cemile'nin gözü** buna takıldı. (s.22 str. 17)
55. **Saatin sesine** alışkın değil de ondan ağladı hanımcığim. (s.22 str. 21)
56. **Hanımın verdiklerini** mutfaktan sofraya taşıyordu. (s.22 str. 29)
57. Cemile, **Fadiş'in kolunu** çekiştirerek: (s.23 str.8)
58. Cemile, esiklenerek **Fadiş'in yüzüne** baktı. (s.23 str.19)
59. Fadiş'im **zeytinlerin hepsini** sana vereceğim. (s.23 str. 20)
60. Fadişçik, **onun peşinde** dolaşmaktan yorulup erkenden uyuyakalmıştı. (s.23 str.28-30)
61. Aydın, Fadiş'i **fırının yanına** götürdü. (s.24 str. 8)
62. **Fırının içinde** güzel bir taş bebek var. (s.24 str. 9)
63. Fadiş, sevinçle **fırının ağzından** içeriye uzandı. (s.24 str.11)
64. **Vücudunun yarısı** fırına girdi. (s.24 str.13)
65. **Fadiş'in sesine** Cemile koştu. (s.24 str. 17)
66. **Onun halini** görünce istemeyerek bir çığlık attı. (s.24 str.18)
67. **Onun yalan söylediğini** anlamıştı. (s.24 str. 23- 24)
68. O da **senin efendin**, diye çıkıştı. (s.24 str.26)
69. ... **Cemile'nin adresini** öğrenip onu görmeye gelmişlerdi. (s.25 str. 1)
70. Fatma Kadın, **Cemile'nin durumunu** anlıyordu. (s.25 str.7)
71. **Cemile'nin hemen işe başlamasını** söyledi. (s.25 str. 14)
72. ... **Cemile'nin işine** engel oluyor... (s.25 str. 15)
73. Hanım, **Cemile'nin başına** dikilmiş, mutfaktaki taşları fırçalatıyordu. (s.25 str. 18)
74. **Fadiş'in sesini** duymuyor gibiydi. (s.25 str. 20)

75. Cemile ise **yüreğinin başına** bıçak saplanmışçasına acı duyuyordu. (s.25 str. 20- 21)
76. ... **Fadiş'in sesi** kesildi. (s.25 str. 24)
77. Sürünüp hemen **karyolanın altına** girdi. (s. 27 str.4)
78. Sonra çekine çekine **hanımın yanına** gitti. (s. 27 str12)
79. Bu sözler **Cemile'nin içini** yakıp kavurdu. (s. 27 str.29)
80. Çocuğum da **hizmetçinin çocuğu**. (s. 27 str.31)
81. Cemile'yle Fatma Kadın, **yatağın kenarına** iliştiler. (s. 28 str.8)
82. Başını, **Cemile'nin dizine** koydu. (s. 28 str.9)
83. Cemile, sevinçten **Fatma Kadın'ın boynuna** sarıldı. (s. 28 str.7)
84. ... **Benim sana yaptıklarım** hiç kalır. (s. 28 str.22)
85. Cemile yeniden **hanımın yanına** gitti. (s. 28 str.28)
86. **Cemile'nin başından** aşağıya kaynar sular döküldü. (s. 28 str.3)
87. Gözlerini, uyuyan **Fadiş'in yüzüne** dikmiş... (s.29 str.13)
88. Birden **Bey'in sesini** duydu. (s.29 str.15)
89. Bu sırada, **Bey'in yüzüne** bir göz attı. (s.29 str.18)
90. **Cemile'nin içine** su serpildi. (s.29 str.19)
91. **O senin çocuğunu** terbiye etmek istemiş, engel olmuşsun...dedi. (s.29 str.21-22)
92. **Fadiş'in elinden** tuttu. (s.30 str.8)
93. **Bey'in elini** öpüp odadan çıktı. (s.30 str.9)
94. **Hanımın yanına** gitti. (s.30 str.9)
95. **Oğlanın yüzünde** bir tiksinti belirdi. (s.30 str.16)
96. **Cemile'nin yüzü** kıpkırmızı oldu. (s.30 str.25)
97. Ana-kız **sokağın köşesine** kadar yürüdüler. (s.30 str.30-31)
98. **İkisinin de karınları** acıkmıştı. (s.30 str.33)
99. **Fadiş'in rengi** sapsarıydı. (s.30 str.33)
100. **Cemile'nin durumunu** anlıyor...(s.31 str.9)
101. **Fadiş'in elinden** tutup...(s.31 str.11)
102. **Fadiş'in gözleri** sevinçten pırı pırıldı. (s.31 str.19)
103. **Onun da içine** güven yayıldı. (s.31 str.21)
104. **Fadiş'in babası** mısınız? (s.32 str.19)

105. Sizin gibi bir **hanımın yanında** olması bana güven veriyordu. (s.32 str.27-28)
106. Sonra **babasının yanına** götürdü. (s.33 str.20)
107. **Onların arkalarından** baktı. (s.33 str.23)
108. “Fadiş’im **baba demenin özlem**ini çekiyordu...” (s.33 str.24-25)
109. **Yavrumun yüzü** güldü. (s.33 str.26)
110. Saat, **akşamın dokuzu** olmuştu. (s.34 str.6)
111. **Hanımın odasına** koştu, uyuyordu. (s.34 str.9)
112. Çaresiz **evin içinde** dört dönmeye başladı. (s.34 str.9- 10)
113. Cemile ağlayarak **hanımın odasına** koştu. (s.34 str.13)
114. ... **akşamın altısına** değin orada oyaladı. (s.34 str.19)
115. “**Çocuğun annesi** nerede? diyenlerin kulağına eğilip, fısıldıyordu: (s.35 str.5-6)
116. **Babasının da onunla ilgilendiği** yoktu. (s.35 str.18)
117. Bir ara **Fadiş’in gözleri** kapandı. (s.35 str.19- 20)
118. Kadın, **onun başını** dizine koydu. (s.35 str.21)
119. Oradakiler irkilip **birbirlerinin yüzüne** baktılar. (s.35 str.26- 27)
120. Fakat **Fadiş’in sayıklamalarını** hiç kimse yorumlayamadı. (s.35 str.31- 32)
121. Helâya götürüyorum diye **treinin sahanlığına** götürmüştü. (s.36 str.1- 2)
122. “Eğer bir daha **annenin adını** anacak olursan, seni trenden aşağıya atarım,” demişti.(s.36 str.2- 3)
123. Yoksa **kızının yüzünü** göremez. (s.36 str.11)
124. Bunu duyunca **kadının öfkesi** yatıştı. (s.36 str.12)
125. Orada **teyzemin oğlu** var. (s.36 str.17)
126. **Kızın izini** bulunca size bildiririz, dedi. (s.37 str.1- 2)
127. Zarfı okuyunca, **kocasının yazısını** hemen tanıdı. (s.37 str.7- 8)
128. **Dizlerinin bağı** çözüldü. (s.37 str.11)
129. **Onun babası**, başka babalar gibi değil. (s.37 str.20)
130. Ne yapıp edip, Fadiş’i **onun elinden** kurtarmalıyım. (s.37 str.24- 25)
131. Evlâdım, sen yalnız başına **onların peşinden** gidebilecek misin? (s.37 str.27-28)
132. **Fadiş’in giysilerin** bohçaya koyarken, gözyaşları boşandı. (s.37 str.31- 32)
133. Hanım, **onun acısını** anlıyor, bu nedenle gidişe engel olamıyordu. (s.38 str.1)

134. **Fadiş'in özlemiyle** derin bir oh çekti(s.38 str.14- 15)
135. Camekânındaki yazıyı okuyunca, **Kâmil Bey'in oradan ayrıldığını** anladı.
(s.38 str.20-21)
136. Kimse **Kâmil Bey'in yerini yurdunu** bilmiyordu. (s.38 str.22- 23)
137. Böylece iki ay, kent içinde, **Kâmil Bey'in izini** aradı durdu. (s.38 str.28)
138. ... **kocasının kardeşiyle** karşılaştı. (s.38 str.29- 30)
139. **Kardeşimin yaptıklarından** utanıyorum. (s.39 str.4- 5)
140. **Senin durumunu** duydum. (s.39 str.2- 3)
141. Benden duymuş olma ama çocuğun Gökpınar'da **teyzemizin oğlunda**. (s.39 str.6-8)
142. **Kocamın başına** küçücük çocuğu atmış. (s.39 str.23- 24)
143. **Cemile'nin kanı** beynine çıktı. (s.39 str.28)
144. **Gülsüm kadının çocuğu** olmadığı için, Cemile'nin yüreğindeki ateşi anlayamaz. (s.40 str.4- 5)
145. Bu sözler, **Gülsüm kadının kulağına** gidiyordu ama...(s.40 str.7- 8)
146. **Gülsüm kadının kocası**, olayı çarşıdaki dükkânından haber almıştı. (s.40 str.10-11)
147. Sami Bey, **onun tutumunu** sezmişti. (s.40 str. 15- 16)
148. Sami Bey, **bunun üzerine**: (s.40 str.23)
149. Gel, dedi, seni **anamın evine** götüreyim. (s.40 str.24)
150. Gülsüm kadın, **Sami Bey'in isteği** üzerine içeri girdi. (s.40 str.28)
151. Kapıdaki gürültüyü duyan **Gülsüm kadının annesi**, kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden, bahçe kapısından çıkarıp, öbür kızının evine götürmüştü. (s.40 str.29- 32)
152. Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi, kızcağız daha **işin içyüzünü** sezmeden, bahçe kapısından çıkarıp, öbür kızının evine götürmüştü. (s.40 str.29- 32)
153. Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi, kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden, bahçe kapısından çıkarıp, **öbür kızının evine** götürmüştü. (s.40 str.29- 32)
154. Cemile, çaresiz, **Sami Beyin peşine** düştü. (s.41 str.4)
155. Anacığı sağ olsaydı, **onun yaptıklarını** hiç bağışlamazdı. (s.41 str.5- 6)

156. **Fadiş'in iyiliği** için onu burada bırakmalısın. (s.41 str.13- 14)
157. **Fadiş'in sokuluşları, neşeyle iri, siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları** gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
158. Fadiş'in sokuluşları, neşeyle iri, siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları **gözünün önüne** geliyordu. (s.41 str.21-23)
159. Bunları düşünürken **Cemile'nin içi**, pırıl pırıl sevinçle doldu. (s.42 str.22- 23)
160. Nedense **Sami Bey'in anası**, Fadiş için, Cemile'yi kandırmaya çalışmamıştı. (s.42 str.29- 30)
161. **Cemile'nin kolu kanadı** kırıldı. (s.43 str.9)
162. Gülsüm kadın, **tehlikenin geçtiğini** düşündü. (s.43 str.16)
163. Çocuk, **odanın ortasına** doğru ilerledi. (s.43 str.19)
164. Fadiş, yüzünü **anasının göğsüne** gömmüştü. (s.44 str.7)
165. Ama Fadiş'im **sizin evinizde** sandığım gibi rahat değil. (s.44 str.10- 11)
166. ... herkes **benim yardımuma** koşar, sizin değil. (s.44 str.25-26)
167. Kadınlar, **Cemile'nin ardından** ağız dolusu iğrenç sözler yağıdırıyorlardı. (s.44 str.30- 31)
168. **Evlerin perdeleri** inikti. (s.45 str.2)
169. ... hiç konuşmadan **öksürüğün geçmesini** beklediler. (s.45 str.21- 22)
170. **Fadiş'in soluğunu** sezme, ağırlığını duymak yetiyordu. (s.45 str.28- 29)
171. **Fadiş'in soluğunu** sezme, **ağırlığını** duymak yetiyordu. (s.45 str.28- 29)
172. **Cemile'nin önüne** düştü. (s.46 str.18)
173. Cemile, saygıyla **onun elini** öptü, böylece ayrıldılar. (s.46 str.24-25)
174. **Cemile'nin heyecanı** gittikçe artıyordu. (s.46 str.26)
175. Başkası olsa, **çocuğunun ardını** aramazdı. (s.47 str.1-2)
176. **Senin paran** ödendi, deyince sert bir sesle çıkıştı: (s.47 str.7)
177. **Çocuğun rahatını** kaçırdın. (s.47 str.17)
178. İstanbul'a varır varmaz, doğru **Saime Hanımefendi'nin evine** gitti.(s.47 str.24- 25)
179. Aylık yollamak koşuluyla, yavrusunu bir süre **onların yanında** bırakmak istiyordu. (s.48 str.8-9)

180. **Çocuğun başına** bir iş gelirse, üstesinden gelemeyiz,” diye Cemile’yi baştan savdılar. (s.48 str.18-20)
181. **Sözün sonunda** ağlayıp huysuzluk etmedi. (s.48 str.31-32)
182. **Hafize Nine’nin evinde** kalırım ama, ya babam gelir... (s.49 str.1-2)
183. Bu **Cemile’nin hiç aklına** gelmemişti. (s.49 str.3)
184. ... sabahtan akşama değin **kapının önünde** oynuyordu. (s.49 str.15-17)
185. **Fadiş’in gerçekten neşesi** yerine gelmişti.(s.49 str.22)
186. Karlı bir gün, **hanımın yanına** gitti. (s.50 str.7)
187. Yazdan hazırladığı oyunlar, sobada tüy gibi yanıp kül olurken **ninenin derdi** büyüyordu. (s.50 str.16-17)
188. **Sandığın dibinde** birkaç kuruşu vardı. (s.50 str.17-18)
189. **Mahallenin postacısı** kapıyı çaldığında Fadiş’le Hafize Nine, mangala yumulmuş ısınmaya çalışıyorlardı. (s.50 str.25-26)
190. **Görüşmenin sonunda** Hafize Nine, iyiden iyiye öfkelenmişti. (s.51 str.1-2)
191. Elbette, dedi, **onun yüzünden** kazancın yerinde. (s.51 str.6)
192. **Hafize Nine’nin bu sözler karşısında gözleri** doldu. (s.51 str.13)
193. Bir an kasabada güvendiği, inandığı erkek ve kadınlar, **gözünün önüne** geliyor, o zaman içine esenlik doluyordu. (s.52 str.4-6)
194. Birden **başkâtibin karısı** Zeliha’yı düşündü. (s.52 str.8)
195. “**Çocuğun yanında** hiçbir şey soramam.” diye geçirdi.
196. Sonra **onların kapıları** herkese açıldı. (s.52 str.21)
197. Seni **onun elinden** kurtarırlar. (s.53 str.3)
198. Fadiş, **başkâtibin ne söylediğini** merak ediyordu. (s.53 str.25)
199. Nine, sofraya bezini **kilimin üstüne** serdi. (s.53 str.28)
200. Nine, bir yere giderken kapıyı **Fadiş’in üstünden** kilitleyecekti. (s.54 str.5-6)
201. **Pencerenin perdesi** hep inik duracaktı. (s.54 str.6-7)
202. **Fadiş’in rengi** gündün güne soluyordu. (s.54 str.13-14)
203. Her kapı çalınışında, **ikisinin de yürekleri** hopluyordu. (s.54 str.14-15)
204. **Ninenin kuş uçurmadığını,** sabahtan akşama Fadiş’in başını beklediğini, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)

205. **Ninenin** kuş uçurmadığını, **sabahtan akşama Fadiş'in başını beklediğini**, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)
206. **Ninenin** kuş uçurmadığını, sabahtan akşama Fadiş'in başını beklediğini, **bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını** kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)
207. Yolda soranlara, "**Bunun anası öldü**" dedi. (s.55 str.16-17)
208. **Annemin ölmediğini, babamın yalan söylediğini** biliyordum. (s.55 str. 19-20)
209. Nine, **Fadiş'in eline sımsıkı yapıştı**. (s.56 str.6-7)
210. Kâmil Bey, yaklaşıp **onun çenesini** okşadı. (s.56 str.8)
211. Acaba **içinin yıkanıp arınması**, mevlût şekerinden mi oluyor, diye düşündüm de... (s.57 str.3-4)
212. Fadiş, **sözün arkasını** bırakmadı. (s. 57 str.13)
213. **Fadiş'in canı**, nineye takılmak istiyordu. (s.57 str.19-20)
214. Acaba büyüyünce, mevlût dinlerken **benim içim** de yıkanıp arınmış gibi olur mu? diye sordu. (s.57 str.30-31)
215. Nine, **onun saçlarını** okşadı. (s.57 str.31-32)
216. **Sobanın üstüne** toprak tencereyi oturttu. (s.58 str.5)
217. **İkisinin de gönülleri** esenlik içindeydi. (s.58 str.7-8)
218. Nine, **eriştenin suyunu** süzüp üstüne yağ cızlattı. (s.58 str.8-9)
219. Fadiş de kaşıklıktan iki tahta kaşık alıp **örtünün üstüne** koydu. (s.58 str.10-11)
220. **Sobanın kömürünü** mangala aldıktan sonra yemeğe oturdular. (s.58 str.11-12)
221. **Masalın sonuna** doğru Fadiş minderin üstüne kıvrıldı. (s.58 str.16-17)
222. Elini, **Fadiş'in yüzünde** gezdirdi. (s.58 str.22)
223. "Cemile' ciği yine aldattıysa vay **kızın haline**," diye düşündü. (s.58 str.27-28)
224. "...**Cemile'yle Fadiş'in de çileleri** dolmuştur İnşallah," diye kendi kendini avuttu. (s.58 str.29-30)
225. Kâmil Bey, o günden sonra sık sık **ninenin evine** tavuk, helva ve et yollamaya başladı. (s.59 str.27-28)
226. Mektupta,"**Kâmil Bey'in yaptıklarına** pek sevindim..." diyordu.(s.59 str.31-s.60 str.1)

227. Mektubu dinleyen Nine, “Doğru, hem de pek doğru **Cemile’nin dediği**. Eloğlu bize paralanıyor...” diye kendi kendini eleştirdi. (s.60 str.3-5)
228. Bir gün Kâmil Bey, **Ninenin evine** gelip: (s.60 str.9)
229. **Senin yalvarmana** dayanamaz, hemen buraya gelir. (s.61 str.20-21)
230. Böylece, **şunun bunun yanına** sığınmaktan kurtulursun. (s.61 str.21) **Fadiş’in rengi** attı. (s.61 str.23)
231. Hep **benim iyiliğimi** ister. (s.61 str.24-25)
232. Kâmil Bey, kararlı bir sesle **Fadiş’in konuşmasını** kesti. (s.61 str.27)
233. Kâmil Bey, Fadiş’in bir şey demesine fırsat vermeden onu kucaklayıp **atın üstüne** oturtuverdi. (s.62 str.1-2)
234. Ben **senin babanım**, dedi. (s.62 str.8)
235. **Fadiş’in yüzüne** bile bakmıyordu. (s.62 str.22)
236. Kâmil Bey, **yolun ortasına** çıkmış, kollarıyla “Dur!” işareti yapıyordu. (s.63 str.6-7)
237. Eşyaları **otobüsün üstüne** yerleştirirken Fadiş’i kucakladı, otobüse girdi. (s.63 str.9-10)
238. Yorgunluk, korku ve **otobüsün sarsıntısıyla** kendinden geçmişti. (s.63 str.11-12)
239. **Hamdi Bey’in evine** vardıklarında, herkes uyumuştı. (s.63 str.13-14)
240. Sessizce **tepsinin başına** geçti. (s.64 str.3-4)
241. Kâmil Bey, **herkesin yanında** “Cemile benden boşanmayı kabul edinceye kadar ona çocuğu göstermeyeceğim,” diyordu. (s.64 str.5-7)
242. **Tanardı’na geldiklerinin haftasına** bir oda bulup oraya taşındılar. (s.64 str.8-9)
243. Fadiş, gündüzleri **amcasının evinde** kalıyor... (s.64 str. 9)
244. Fadiş, birkaç kez böyle kovulmuş, **kapılarının önüne** oturup saatlerce ağlamıştı. (s.64 str.18-20)
245. Fadişçik, hıçkırıklar içinde **yorganın altında** büzülüp kaldı. (s.65 str.9-10)
246. Geceleri evi dolaşır, bazen **yatakta yatanların üstüne** basıp geçermiş. (s.65 str.22-23)
247. Fadiş, babasına inanıp güvenmediği için, **konu komşunun dediklerine** inanmayı daha uygun bulmuştu. (s.65str.28-30)

248. **Amcasının evine** vardığında öğlen olmuştu. (s.66 str.10)
249. **Amcasının evinde**, erkenden bir mindere kıvrılıp gözlerini kapadı. (s.66 str.21-22)
250. **Ananın kızısın**. (s.67 str.1)
251. **Fadiş'in yüreği** ağzına geldi. (s.67 str.5)
252. Bir süre **onların başına** bela ol da hanyayı konyayı anlasınlar, diye söylendi. (s.67 str.8-10)
253. Mahalledeki çocukların babalarını **gözünün önüne** getirdi. (s.67 str.12-13)
254. Bir an onun sıcak göğsünü, **ellerinin okşayışını** anımsamaya çalıştı. (s.67 str.17-19)
255. **Minderin üstüne** kapanıp bir süre öylece kaldı. (s.67 str. 19-20)
256. **Çorbann kokusu** odayı doldurmuştu. (s.67 str.22-23)
257. Amcanla baban **senin yüzünden** kavga ettiler. (s.68 str.1)
258. Amcan, “Anasız yavru bekâr odalarında ancak bu kadar terbiye edilir,” deyince baban öfkelenip **senin yanına** çıktı. (s.68 str.8-10)
259. **Fadiş'in tüyleri** ürperdi. (s.68 str.14)
260. Fadiş **odanın köşesine** diz çökmüş, heyecanla konuşulanları dinliyordu. (s.68 str.25-26)
261. Sonra kulağına **yengesinin sesi** geldi. (s.68 str.30)
262. Bunları duyunca, **Fadiş'in sevinci** sönüverdi. (s.69 str.3)
263. Gidip **amcasının önüne** dikildi. (s.69 str.15-16)
264. Ev halkı, **oğlanın başında** firdönüyor, onu ağlatmamak için ne gerekirse yapıyorlardı. (s.69 str.13-14)
265. Yengenin annesi Zalhe Nine hem **kızının hastalığıyla** hem de bebeğin bakımıyla uğraşıyordu. (s.69 str.31- s.70 str.1)
266. Yengenin annesi Zalhe Nine hem kızının hastalığıyla hem de **bebeğin bakımıyla** uğraşıyordu. (s.69 str.31- s.70 str.1)
267. **Tokacın sesi**, boş sokakta dalga dalga yayılıyordu. (s.70 str.16)
268. Ona **Fadiş'in yanlarında bulunduğunu**, iyi olduğunu, şimdilik merak etmemesini yazdı.(s.70 str.31- s.71 str. 2)
269. Ona **Fadiş'in yanlarında bulunduğunu**, **iyi olduğunu**, şimdilik merak etmemesini yazdı.(s.70 str.31- s.71 str. 2)

270. Ona **Fadiş'in** yanlarında bulunduğunu, iyi olduğunu, **şimdilik merak etmemesini** yazdı. (s.70 str.31- s.71 str. 2)
271. **Karısının hastalığı**, içinde buldukları sıkıntıyı da ayrıntılarıyla belirtti. (s.71 str.2-3)
272. **Kocasının izini** bulmak için her yola başvurmuş, fakat bir türlü nerede bulunduğunu öğrenememişti. (s.71 str.5-6)
273. **Amcanın mektubuna** bu yüzden pek sevindiler. (s.71 str.13)
274. Biliyorsun **bizim evimiz** dar. (s.71 str.15)
275. ... **Fadiş'in özlemini** içine gömdü. (s.71 str.20)
276. **Hanımın dediğini** benimsedi. (s.71 str.21)
277. Anasıyla söyleşirken, "**Oğlanın akli** ermeye başlayınca, babasının bu haline içlenir. Belki de kızı kıskanıp huysuzlaşır," diyordu. (s.72 str.4-6)
278. Fakat **amcasının sevgisi**, ilgisi ona güç veriyordu. (s.72 str.9-10)
279. Bu nedenle **yengesinin yaptıklarını** unutmaya, onu kızdıracak davranışlardan kaçınmaya çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
280. Ceketini çıkarıp **çeşmenin taşına** koydu. (s.72 str.26-27)
281. **Ellerinin sızısı** gittikçe artıyordu. (s.72 str.31)
282. Fadiş artık kımıldamıyor, gözleri yarı kapalı, **sobanın ardında** dalgın uzanıyordu. (s.73 str.16-17)
283. "Hah işte, bir **senin hastalığın** eksikti!.." (s.73 str.23)
284. **Hastanın daha birisi** yeni iyileşti. (s.73 str.24-25)
285. Bir mendilin içine çıkılabildiği paraları alıp **amcanın önüne** fırlatıverdi (s.74 str.7-8)
286. Amca, **Fadiş'in sabahları bez yıkamaya gönderildiğinden** habersizdi. (s.74 str.14-15)
287. Böylece **kavganın büyümesine** engel oldu. (s.74 str.17)
288. **Cemile'nin her ay para yolladığını** da kimse bilmiyordu. (s.74 str.23-24)
289. Mektuplarında " **Kızının hastalığı** yavaş yavaş iyileşiyor, ama çok iyi besin alması gerekiyormuş..."(s.75 str.4-6)
290. "...**Bizim de durumumuz** pek iyi değil," diye yazıyorlardı. (s.75 str. 7-8)
291. **Bunun üzerine** Cemile, aldığı aylığı olduğu gibi oraya yollamaya başladı. (s.75 str. 8-9)

292. **Amcasının oğlunu** canı gibi seviyor, **onun yanından** hiç ayrılmak istemiyordu.
(s.75 str.10-11)
293. Hemen **Fadiş'in üstüne** atıldı. (s.75 str.14)
294. Fadiş, suçüstü yakalanmanın verdiği korkuyla, **tokadın acısını** duymadı bile.
(s.75 str.15-16)
295. Bugün **çocuğun ağlamasını** duyup odaya koştum. (s.75 str.21)
296. **Fadiş'in içi** hop etti. (s.75 str.30)
297. Cemile, **amcanın mektubunu** hanıma gösterdi. (s.76 str.5)
298. “Annesi onu yanına alamayacak, yine **birilerinin yanına** bırakacaktı.” (s.76 str.26-27)
299. Cemile, akrabası **Zehra kadının kocasından** bir mektup aldı. (s.77 str.5-6)
300. Zehra kadın, uzaktan uzağa teyze kızı **Cemile'nin başından** geçenleri duyuyor, olanlara dertleniyordu. (s.77 str.10-11)
301. **Cemile'nin mektubunu** kalınca, kocasına: (s.77 str.11-12)
302. Şimdi, **teyzemin kızı Cemile'nin yavrusu** ortada kalmış. (s.77 str.14)
303. **Bizim yiyeceğimizle** oncağız da doyar. (s.77 str.15-16)
304. Sokakta **benim yanına** gelmesin. (s.77 str.21)
305. **Benim arkadaşlarımla** oynamasın, diye ilk çıkışı yaptı. (s.77 str.21-22)
306. O kızın yerinde sen olsaydın, **senin ananla baban** ayrılısalardı... (s.77 str.24-25)
307. Amca, **Cemile'nin mektubunu** alınca karısına koşup haber verdi. (s.77 str.30-31)
308. **Kimin yanına** bırakacakmış? (s.78 str.3)
309. **Kimin yanına** gideceğim? (s.78 str.9)
310. “Bu gidişle **Fadiş'in işi** çok uzayacak,” diye düşünürken birden, karşıdan bir Örenköylünün geçmekte olduğunu gördü. (s.78 str.19-21)
311. Hemen **adamın yanına** koşup durumu anlattı. (s.78 str.22)
312. **Köylünün kulağı** doluydu. (s.78 str.22-23)
313. Ben, **kızın sende olduğunu** bilmiyordum. (s.78 str.25)
314. Keşke bugün taksaydın **adamın peşine**. (s.79 str.8)
315. **Bunun üzerine** amca durumu anlattı ve yenge sustu. (s.79 str.9)
316. **Fadiş'in pazar günü gideceği**, mahallede çabucak yayıldı. (s.79 str.10-11)

317. **Yaşlıların ellerini** öpüp arkadaşlarıyla kucaklaştı. (s.80 str.1-2)
318. Komşular **kapılarının önüne** çıkmışlar, onu uğurluyorlardı. (s.80 str.2-3)
319. **Yengesiyle Zalhe Nine'nin ellerini** öptükten sonra, amcasıyla birlikte çarşıya doğru uzaklaştılar. (s.80 str.8-10)
320. Ali Kadir, babacan bir davranışla **Fadiş'in başını** okşadı. (s.81 str.1-2)
321. Sonra onu kucaklayıp **katırın semerine** oturttu. (s.81 str.2-3)
322. Bu arada kendisi de **atın eyerine** yerleşmişti. (s.81 str.6)
323. Bütün dikkatiyle **semerin üstünde** dengede kalmaya çalışıyordu. (s.81 str.21-22)
324. Arada bir duraklıyor; atını bir süre **Fadiş'in katırıyla** yan yana sürüyordu. (s.81 str.26-27)
325. Nasırlı, iri ellerinin arasında **atın dizginleri** dikiş ipliği gibi kalıyordu. (s.82 str.2-3)
326. Bu izlenimlerden sonra, **Fadiş'in içi** güvenle doldu. (s.82 str.6)
327. **Fadiş'in aklı** buna bir türlü ermiyordu. (s.82 str.17-18)
328. **Amcasıyla yengesinin kendisini neden okula yollamadıklarına** aklı ermiyordu. (s.83 str.2-3)
329. Çünkü **senin yaşın** küçükse bile, aklın yediği geçmiş. (s.83 str. 14-15)
330. Geçen güzün okula başlayan bizim Malak Ahmet'in oğlu Adil, **senin tırnağın** bile olamaz. (s.83 str.15-17)
331. Ali Kadir, yolu bildiği için önden gidiyor; **Fadiş'in katırı** arkada kalıyordu. (s.83 str.24-25)
332. **Fadiş'in uykusu** gelmişti. (s.83 str.26-27)
333. Neden sonra, kulağına **Ali Kadir'in sesi** geldi. (s.83 str.29)
334. **Ali Kadir'in sesinden** oldukça geride kaldığını anladı. (s.83 str 32- s.84 str.1)
335. Sonra **Ali Kadir'in yaptığı** gibi katırı dehledi. (s.84 str.3-4)
336. Biliyor muydu acaba **Fadiş'inin dağ başlarında, katır sırtında yol aldığı**? (s.84 str.13-14)
337. "**Onun yaşlıları** şu saatte iyi kötü, ana-babalarının dizlerinin dibindeler..." (s.84 str.29-30)
338. **Benim çıkınımı** nereye tıktındı sen? (s.85 str.17-18)

339. Atını katıra yanaştırıp, koca bir parça gözlemeyi, **Fadiş'in eline** tutuşturdu. (s.85 str.25-26)
340. **Fadiş'in omzuna** bürüdü. (s.85 str.28-29)
341. Bir ara, **Fadiş'in kulağına** su sesi geldi. (s.86 str.9-10)
342. Fadiş **pınarın oluşuna** avucunu yanaştırdı... (s.86 str.17)
343. Üstelik **gocuğun etekleri** de ıslanmıştı. (s.86 str.19)
344. **Çeşmenin önünden** geçerlerken: (s.87 str.2-3)
345. Köyde, **bunun suyu** ünlüdür. (s.87 str.4-5)
346. Konuşurken, **atın başını** sağdaki sokağa yöneltti; katır da onu izledi. (s.87 str.7-8)
347. Sokak kapısına **elinin ayasıyla** bir iki kez vurdu. (s.87 str.11)
348. Heybeden, **Fadiş'in bohçasını** çıkarmaya çalışan Ali Kadir: (s.87 str.16-17)
349. İçerden **kapının sürmesi** çekildi. (s.87 str.19)
350. Bunu sezen Fadiş **katırın arkasına** sindi. (s.87 str.21)
351. **Fadiş'in yüreği** kuş gibi çırpınıyordu. (s.87 str.22)
352. Hoş geldin derken, Ali Kadir **Fadiş'in elini** kavradı. (s.87 str.27)
353. Sonra, elini **Fadiş'in omzuna** koydu. (s.88 str.4)
354. Bekir Ağa, bir elinde idare lambası, öbür elinde **Fadiş'in bohçasıyla** merdivenlerden çıkıyor, Fadiş de onu izliyordu. (s.88 str.7-9)
355. Ben, **senin teyzenim**, dedi. (s.88 str.13)
356. Sonra, "**Bekir Ağa'nın elini** öp," diye, Fadiş'i Bekir Ağa'ya döndürdü. (s.88 str.14-15)
357. Bekir Ağa, **onun başını** okşadıktan sonra konuşmaya başladı. (s.88 str.16-17)
358. **Fadiş'in yatağı** hazırды. (s.88 str.22)
359. Bunlardan birini aldı, katını açıp yorgan gibi **minderlerin üstüne** örttü. (s.88 str.24-25)
360. **Fadiş'in yatağı**, bu iki yatağın ayak ucundaydı. (s.88 str.30-31)
361. Yalnız **Hasan'ın mışlıtıyla** uzaktan gelen köpek ulumaları bu sessizliği bozuyordu. (s.88 str.4-5)
362. Çevresini saran uğultular da, bir burgu gibi kulaklarına, oradan **başının içine** doluyordu. (s.89 str. 9-10)

363. Neden sonra göz kapakları ağırlaştı, kendini **uykunun derinliklerine** bıraktı.
(s.89 str.12-13)
364. Teyze yatakları toplayıp **sandığın üzerine** yerleştirmişti. (s.90 str.1-2)
365. Oysa odadakiler, arkalarını pencereye vermişler, **sobanın başına** yumulmuşlardı. (s.90 str.4-5)
366. **Fadiş'in yatağı** tam ayak altındaydı. (s.90 str.7)
367. Kalksın da **evin içi** ferahlasın. (s.90 str.12)
368. **Odadakilerin yüzlerine** şöyle bir göz attı. (s.90 str.18-19)
369. Odaya döndüğünde **sobanın önüne** soluk bir sofraya örtüsü yayılmıştı. (s.91 str.2-3)
370. **Onun üstüne** de bakır tepsiyi oturttu. (s.91 str.5)
371. Tahta kaşıkları, **tepsinin çevresine** dizdi. (s.91 str.5-6)
372. **Sobanın üstünde** tarhana çorbası kaynamaktaydı. (s.91 str.6-7)
373. Tencereyi, tutağaça tutup **tepsinin ortasına** indirdi. (s.91 str.7-8)
374. Dur hele, **ağzımızın tavanı** haşlanacak. (s.91 str.11)
375. Kaşığı kâh **elinin üstüne**, kâh avucuna vuruyor, arada bir de Fadiş'e göz atıyordu. (s.91 str.15-16)
376. **Sandığın yanına** varıp yere diz çöktü. (s.91 str.18-19)
377. Fadiş gidip **Hasan'ın yanına** bağdaş kurdu. (s.92 str.1)
378. Kaşıklar **tencerenin dibine** değmeye başlayınca, Bekir Ağa ayağa kalktı. (s.91 str.10-11)
379. Örtüyü **sobanın yanına** bırak da buraya gel... (s.92 str.28)
380. Zehra Kadın, **onun başını** okşayarak yavaş yavaş Tanardı'nı, amcasını, yengesini, babasını ve anasını sordu. (s.92 str.30-31)
381. **Bunun da sonunu** getiremedi. (s.93 str.6)
382. **Hasan'ın babasına** Bekir Ağa, bana da teyze dersin. (s.93 str.8)
383. Fadiş, **Hasan'ın okula gittiğini** duyunca, biraz bozuldu. (s.93 str.13)
384. Biraz dinlendikten sonra, **Fadiş'in bohçasını** açtı. (s.93 str.29-30)
385. Böylece **Fadiş'in yorganı** hazırlanmış oldu. (s.94 str.13-14)
386. Teyze **kapının ipini** çekip açtı. (s.94 str.15-16)
387. **Fadiş'in yattığını** görünce, dönüp annesine baktı. (s.95 str.1)
388. **Bunun geldiğini** herkes duymuş. (s.95 str.5)

389. **Fadiş'in uyuduğunu** görünce, karısına dönüp “Ne oluyor?” gibilerden başını salladı.(s.95 str.8-9)
390. Ayran, **Bekir Ağa'nın önünde**ydi. (s.96 str.1)
391. Bekir Ağa, yemeğini bitirip kaşığına **tepsinin kenarına** koyunca Fadiş ferahladı. (s.96 str.4-5)
392. Teyzesi, **onun ayrana uzandığını** görünce, tası **onun önüne** doğru itti. (s.96 str.7-8)
393. Bulaşıkları yıkadıktan sonra, **pencerenin önüne** oturdu. (s.96 str. 16-17)
394. Yalnız **kapının önünden** uzaklaşma. (s.96 str.23)
395. Haydi, şimdi **kapının önüne** çık. (s.96 str.27)
396. Fadiş, hırkasını giyip sevinçle **kapının önüne** çıktı. (s.96 str.29)
397. **Entarilerin altından** içlerindeki şalvarların büzmeli paçaları görünüyordu.
398. (s.97 str.7-8)
399. **İkisinin giyimi** de birbirine benziyordu. (s.97 str.10)
400. **Kızların da ona yaklaşmak istedikleri** davranışlarından belliydi. (s.97 str.12-13)
401. Sonra hiç karşılık vermeden **Fadiş'in yanına** geldiler. (s.97 str.17-18)
402. Ben **Hasan'ın hısmı** Fadiş'im. (s.97 str.21)
403. Fadiş yok, emme **senin adını** sevdik, dediler. (s.97 str.27-28)
404. **Sizin adlarınız** ne? diye sordu. (s.97 str.29)
405. Feten **Fadiş'in elini**, Habiş de öbür elini tutup: (s.98 str.3-4)
406. Habiş, Feten ve daha sonra onlara katılan Hatice, Emine, Sıdika **Fadiş'in çevresini** almışlardı. (s.98 str.9-10)
407. Önce **Fadişlerin yanına** gitmek istemedi. (s.98 str.20)
408. Sık sık **Fadişlerin oyunlarına** katılmaya başladı. (s.98 str.30-31)
409. Bu konuda, **Hasan'ın sözüne** çabucak kızılıyordu. (s.99 str.11-12)
410. Hasan, **bilmecelerin yanıtlarını** okumadı. (s.99 str.19)
411. Bu olay, günlerce **Fadiş'in neşesini** kaçırdı. (s.99 str.20)
412. Önümüzdeki yıl sen de okula gidersen, diye **onun gönlünü** aldı ve okuma kitabını açıp bilmecelerin yanıtlarını okudu. (s.100 str.1-3)
413. Önümüzdeki yıl sen de okula gidersen, diye onun gönlünü aldı ve okuma kitabını açıp **bilmecelerin yanıtlarını** okudu. (s.100 str.1-3)

414. Sonra **onların içine** girip oturur, doyulmaz komşuluk, ana babalık oyunlarına dalarlardı.(s.100 str.12-13)
415. Bu oyunlarda, **Fadiş'in evi**, en süslü ve güzeli olurdu. (s.100 str.13-14)
416. Komşu evcikleri döşemeye kalkan arkadaşları, işlerini bırakıp **onun yaptıklarını** izlerlerdi. (s.100 str.21-22)
417. **Analarının diliyle**, birbirlerine çocuklarından yakınırldı. (s.100 str.24-25)
418. Mahallede birkaç çift beş taş oyununa başladı mı, ötekiler de **onların yanına** oturup dizi dizi olur, beş taş oyununa girerlerdi. (s.101 str.4-6)
419. Ebe, **boynuzun başına** dururdu. (s.101 str.9)
420. Bekir Efendi, Hasan, Zehra Kadın ve Fadiş, **sandığın çevresine** dizildiler. (s.102 str.11-12)
421. Bunlardan birinin üstünde, **“Fadiş'in bayramlığı”**, ötekinin üstünde, “Zehra’ya elbiselik” diye yazı bulunan birer kağıt iğneliydi. (s.102 str.16-18)
422. Bunlardan birinin üstünde, “Fadiş'in bayramlığı”, **ötekinin üstünde**, “Zehra’ya elbiselik” diye yazı bulunan birer kağıt iğneliydi. (s.102 str.16-18)
423. Al da giy, dedi ve yağmurluğu **Fadiş'in önüne** attı. (s.103 str.5-6)
424. İstemem, **senin yağmurluğuna** kalmadım ben. (s.103 str.15)
425. Zaten kim bilir **kimin sırtından** çıktı. (s.103 str.16)
426. Ben sen miyim **onun bunun eskilerini** giyecek? dedi. (s.103 str.16-17)
427. O zaman Fadiş, **onun boynuna** sarıldı. (s.103 str.24)
428. **Kolların içinde** kayboluyor, etekler topuklarına dek uzanıyordu. (s.104 str.2-3)
429. **Evlerinin arkasında** koca bir avlu vardı. (s.104 str.12-13)
430. İşi **Hasan'ın yaptığı** anlaşılmalı, o günden sonra da avluya çıkması yasak edilmişti. (s.105 str.5-6)
431. **Onun üstüne** de çul serildi. (s.105 str.15)
432. Zehra Kadın, önlüğünü takıp **tablanın başına** oturdu. (s.105 str.17)
433. O, alışılmamış bir biçimde yere eğilip **örtünün arasından**, sıcak bir yufka aldı. (s.105 str.29-31)
434. **Odaların duvarları** ak toprakla sıvandı. (s.106 str.8-9)
435. **Köyün çamaşırlığı**, köyün dışında akan çay kıyısındaydı. (s.106 str.15)
436. **Kütüklerin üstüne**, öne doğru eğik olarak oturtulmuştu. (s.106 str.17-18)

437. Çarşaf gibi büyük parçalar, **bunların üzerinde** rahatça ovalanıp döğülürdü.
(s.106 str.18-19)
438. Çamaşırı taşa sürtmek ve taşla eller arasında ovalamak, **köylülerin geleneği**ydi.
(s.106 str.19-20)
439. **Çamaşırılığın ortasından**, çaydan ayrılmış küçük bir dere akıyordu. (s.106 str.21-22)
440. Evden birkaç kucak odun taşıyarak, **kazanın altını** tutuşturdu. (s.106 str.25-26)
441. **Çocukların ellerine** birer kalın dilim ekmekle birer domates tutuşturdu. (s.106 str.30-31)
442. **Kazanın suyu** kaynamıştı. (s.107 str.7)
443. Hasan'la Fadiş, **kazanın suyu** azalınca, dere den su alıp kazanı dolduruyorlardı.
(s.107 str.16-17)
444. Gençler çamaşır yıkıyor, yaşlılar **onların bebeklerini** avutuyorlardı. (s.107 str.22-23)
445. **Kamyonun önünde** gençlerin söylediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu yürüyor ve var gücüyle tokmağı davula indiriyordu. (s.108 str.3-5)
446. Hasan'la Fadiş de **koşanların arasındaydılar**. (s.108 str.8)
447. Böyle günlerde, **kalabalığın arasına** karışınca, asker olacağı günü düşlerdi.
(s.108 str.12-13)
448. O, **kamyonun önüne** geçmiş, hep bir ağızdan söylenen türküy e katılmıştı.
(s.108 str.17-18)
449. Çamaşırılığa döndüklerinde, **ikisinin de sesleri** pürüzlenmişti. (s.108 str.22)
450. Sonra **çamaşırılığın arkasında**, göz alabildiğine uzana çayırılığa serdi. (s.108 str.25-26)
451. **Hasan'ın ve Fadiş'in de yardımıyla** onları orada dürüp bohçaladılar. (s.108 str.27-28)
452. Fadiş, bugün **kimin harmanına** gidelim? (s.109 str.13)
453. İstersen **Hatice'lerin**, istersen de **Şerife'lerin harmanına** gidelim, dedi. (s.109 str.15-16)
454. Önce **Hamza'ların evine** uğradılar. (s.109 str.19)
455. **Onun henüz gitmediğini** öğrenince sevindiler. (s.109 str.21)
456. Birden, **ikisinin de aklına** Zehra Kadın geldi. (s.109 str.22-23)

457. Örgüler açılınca, **saçların taranması** çok güç oluyordu. (s.110 str.17-18)
458. **Senin suya gittiğini** duyunca eve koştuk. (s.111 str.6)
459. **Annemin testilerini**, kovalarımı doldurduk. (s.111 str.7)
460. **Üçünün de içinde**, çevrelerine yaralı olmaktan doğan bir dirlik vardı. (s.111 str.8-9)
461. **Sandığın üzerine** temiz çamaşırlar ve elbiseler hazırlanmıştı. (s.111 str.24-25)
462. **Arkadaşlarının çoğu** harmanda, bağda, bahçedeydi. (s.111 str.28-29)
463. **Hasibe'nin evine** uğradı. (s.111 str.29)
464. **Kapının önüne** dikilip seslendi. (s.111 str.29-30)
465. Oradan **Eliflerin evine** yöneldi. (s.111 str.30- s.112 str.1)
466. **Kapılarının önünde** dolaşmaya başladı. (s.112 str.2-3)
467. Fadiş, **saçlarının örgülerini** çözmeye başladı. (s.112 str.21)
468. **Fadiş'in sokağa çıktığını** görünce sevindi. (s.113 str.6-7)
469. Evleri, **şosenin üstündeydi**. (s.113 str.10-11)
470. Bazen de kıskanıp tersleşir, durmadan **Fadiş'in yanlısını** bulmaya çalışırdı. (s.113 str.19-20)
471. Köyden geçen araçlarla içindeki yolculara bakarken hep **Fadiş'in anlattıklarını** düşler... (s.113 str.25-26)
472. Askerdeyken **Aziz Dayımın oğlunu** çok beğenirlermiş. (s.114 str.16)
473. **Arif Ağanın köyünden** geliyorum. (s.114 str.17-18)
474. Bir kez Arif Ağa **bizim komşumuz** değil. (s.114 str.30-31)
475. Zehra Kadın, çocukları karşısına alıp **orucun nasıl tutulacağını**, nelerin orucu bozduğunu anlattı. (s.115 str.15-17)
476. Zehra Kadın, çocukları karşısına alıp orucun nasıl tutulacağını, **nelerin orucu bozduğunu** anlattı. (s.115 str.15-17)
477. **Onların sevincini** gören Bekir Ağa: (s.116 str.1-2)
478. **Hoşafın üstü** yağ bağlamıştı. (s.116 str.9-10)
479. Nedense, o gün **Bekir Ağanın iyiliği** üstündeydi. (s.116 str.20-21)
480. Bir süre sonra **davulun sesi** yeniden duyuldu. (s.116 str.23-24)
481. Pek çoğu, **bunun niçin yapıldığını**, dilden orucun anlaşılıp anlaşılmayacağını bilmiyordu. (s.116 str.31- s.117 str.1)

482. Pek çoğu, bunun niçin yapıldığını, **dilden orucun anlaşılıp anlaşılmayacağını** bilmiyordu. (s.116 str.31- s.117 str.1)
483. **Yavruların** boş yere çırpınmaları, **aç ve üşümüş olarak analarını beklemeleri** Fadiş'i çok duygulandırır... (s.117 str.6-8)
484. Bu sırada, **kapının önünden**, kentten gelen bir araç geçiyordu. (s.117 str.27-28)
485. Hasan'la Fadiş **birbirlerinin yüzüne** bakıp gülümsediler. (s.117 str.29-30)
486. Arabayı **çivinin üstüne** sürdük. (s.118 str.19)
487. **Hasan'ın arkadaşı** Mahmut, kalabalığın arasında durmadan Hasan'ı arıyordu. (s.118 str.26-27)
488. Hasan'ın arkadaşı Mahmut, **kalabalığın arasında** durmadan Hasan'ı arıyordu. (s.118 str.26-27)
489. **Hasan'la Fadiş'in aşağıya gelmediklerini** görünce, her şeyi anladı. (s.119 str.9-10)
490. Gerçekten olay, **yolcunun düşündüğü** gibi olmuştu. (s.119 str.14)
491. **Orucunuzun sevabından** bir parça da Hacı Amcanıza vermez misiniz? (s.120 str.19-20)
492. **İkisinin de içleri** eziliyordu. (s.121 str.6)
493. **Parmaklarının arasında** bir mısır tanesi vardı. (s.121 str.14)
494. **Teyzemin söylediklerini** unuttun mu? (s.121 str.18)
495. Bunu söylerken, **Hasan'ın eline** hızla vurdu. (s.121 str.20)
496. O zaman, Hasan da **Fadiş'in yüzüne** güçlü bir tokat indirdi. (s.121 str.21-22)
497. Fadiş ağlayarak **Hasan'ın yanından** uzaklaştı. (s.121 str.22)
498. O günden sonra, bir daha **Hasan'ın yaptıklarını** teyzesine söylemedi. (s.121 str.29-30)
499. **Evin kapısına** dek gelip orada dikildi. (s.121 str.32)
500. **Onun kucağına, onun öpücüklerine** dayanılmaz bir özlem duydu. (s.122 str.2-3)
501. **Mahallenin erkekleri**, yavaş yavaş çarşı yanından evlerine gelmeye başlamışlardı. (s.122 str.6-7)
502. **Fadiş'in içi**, yalnızlık acısıyla burkuldu. (s.122 str.8)
503. **Bunun nedeni**, öğretmenin onu sokakta görünce tatlı tatlı gülümsemesiydi. (s.122 str.14-15)

504. Bu gülümseme, **Fadiş'in** içinde derin bir sevgi ve dostluk doğurmuştu. (s.122 str.15-17)
505. **Bunun üzerine:** (s.122 str.25-26)
506. **Anasının babasının önünde,** saçlarından tutup başını iki yana sarsmaya başladı. (s.123 str.6-8)
507. Şaşkınlığı geçince, Fadiş'i **Hasan'ın** elinden kurtarıp bağırdı. (s.123 str.9-10)
508. **Hasan'ın yüzüne** bir tokat indirdi. (s.123 str.13)
509. **Mahallenin çocukları** bağırmağa başladılar: (s.123 str.19)
510. **Bekir Ağa'nın öfkesi** geçmişti, Hasan'a: (s.123 str.30-31)
511. Hasan, **Hacı Halil'in verdiği**ni söyleyince Bekir Ağa: (s.123 str.32-33)
512. **Teravinin imamı,** Hacı Gülsüm'ün yaşlı kocası olurdu. (s.124 str.28-29)
513. **Mahallenin erkekleri,** karılarını o eve seve seve yolarlardı. (s.125 str.1-2)
514. Hacı Dayı ve karısı Gülsüm, **kadınların namaza çocuklarıyla gelmelerine** karşı durmuyorlardı. (s.125 str.4-5)
515. **Namazın sonuna** doğru, çocuklardan biri, islim salan tren gibi sesler çıkarmaya başladı. (s.125 str.12-13)
516. Yine de **ramazanın on beşinde** beş oruçları olmuştu. (s.126 str.4-5)
517. **Ramazanın on beşi,** bu ayın en eğlenceli günü sayılırdı. (s.126 str.6)
518. Bazı evlerin önünde beklenmedik olaylar olurdu; deyişlerin en canlı yerinde, **evin penceresinden** bir tas su serpiliverirdi. (s.126 str.18-20)
519. Bunu yapan ev sahipleri, **suyun hemen arkasından** kapıya koşarlardı. (s.126 str.20-21)
520. Derken, **davulun sesi** yaklaştı. (s.127 str.21)
521. Çocuklar, davulcuyu **yolun başında** karşıladılar. (s.127 str.21-22)
522. **Gecenin tadı** kaçıyor. (s.128 str.9)
523. Tam bu sırada, **kalabalığın arasında** Süleyman seslendi. (s.128 str.12-13)
524. İlk olarak **Hacı Halil'lerin,** sonra da Hacı Gülsüm'lerin **evine** gitmeye karar verildi. (s.128 str.21-22)
525. İlk olarak Hacı Halil'lerin, sonra da **Hacı Gülsüm'lerin evine** gitmeye karar verildi. (s.128 str.21-22)
526. ... **manicilerin içinde** torunları da vardı. (s.128 str.24-25)
527. Davul **kapının önünde** gümlenmeye başlamıştı. (s.128 str.28)

528. **Molla beyin kız**ıyım. (s.129 str.10)
529. **Baklavanın kenarından...** (s.129 str.14)
530. Bu arada, **çocuklukların bayramlıkları** da hazırlanıyordu. (s.130 str.15)
531. Keşke, dedi, **orucun hepsini** tutsaydık. (s.131 str.5)
532. Zehra Kadın, küçük bir tepsi bayram baklavası yapıp, **komşusunun fırınında** pişirdi.(s.131 str.9-10)
533. Fadiş, dedi tatlı bir sesle, **senin payını** da ben yiyeyim mi? (s.131 str.22-23)
534. Ana babası, **onun baklava yiyişine** sevecenlikle bakıyorlardı. (s.131 str.26-27)
535. Zehra Kadınla **Bekir Ağanın elleri** öpüldü. (s.131 str.29)
536. Eli öpülen yaşlılar, **çocukların ceplerine** fıstık, şeker, üzüm dolduruyor...
(s.132 str.2-3)
537. Fadiş, o gün öğretmen **Nezihe Hanımın evine** de gitti. (s.132 str.10)
538. **Onun başını** okşayarak: (s.132 str.13)
539. **Fadiş'in bayramlığı** gibi kimsede yoktu. (s.132 str.27)
540. Bu sözler **Fadiş'in içini** sevinçle dolduruyordu. (s.132 str.30-31)
541. Çünkü Hasan çarşıdaki dükkânlara gidip, **erkeklerin ellerini** de öpüyordu.
(s.132 str.32-33)
542. Hasan, **Fadiş'in giyim kuşam bakımından üstünlüğünü** kıskanmıştı. (s.133 str.8-9)
543. **Bizim evimizde** sığmıyorsun. (s.133 str.31)
544. **Senin evin** değil burası. (s.134 str.1)
545. **Benim evim**, anladın mı? (s.134 str.2)
546. **Fadiş'in sesini** duyunca dışarıya seslendi: (s.134 str.8)
547. Fakat, **Fadiş'in ağlaması** kesilmemişti. (s.134 str.10)
548. **Bunun üzerine**, Zehra Kadın dışarı çıktı. (s.134 str.10-11)
549. Fadiş'i saç başı karışmış, **bayramlığının cebi** yırtılmış olarak görünce: (s.134 str.11-12)
550. Kendi evi sandı **benim evimi**. (s.134 str.15)
551. Bıktım artık **sizin kavganızdan**. (s.134 str.19)
552. **Benim de param var**, dedi. (s.134 str.24)
553. Burası **bizim evimiz**. (s.134 str.31)
554. O zaman **komşunun kaşları** çatıldı (s.135 str.1)

555. **Elbisenin cebi** dikilirken, Zehra Kadın komşuya dert yandı. (s.135 str.12-13)
556. Onu **Bekir Ağa'yla Hasan'ın yanında** sığdırabilmek için, neler çekiyorum bir bilsen! (s.135 str.14-16)
557. Fadiş, **kavganın başından** beri ilk kez konuştu. (s.135 str.22)
558. **Senin nazını** çekemem! diye bağırdı. (s.135 str.28)
559. Bir an **Nezihe Öğretmen'in evine** gitmeyi düşündü. (s.135 str.31-32)
560. Bu sırada güneş, **dağların ardına** doğru çekiliyordu. (s.136 str.12-13)
561. Hasan, anası ve babasıyla birlikte **kandilin başında** oturuyordu. (s.136 str.18-19)
562. **Fadiş'in içine** dalga dalga sevinç yayıldı. (s.136 str.26)
563. Al bunu, Hasan'ın olduğu gibi **senin de paran** olsun. (s.137 str.10-11)
564. Gerçekten Bekir Ağa, **Fadiş'in kayıp olduğunu** öğrenince, Hasan'ı aramaya yollamıştı. (s.137 str.13-14)
565. **Söylediklerinizin hepsi** gerçek, dedi. (s.137 str.20)
566. **Sabahın beşinden** gecenin on ikisine değin, durmadan çalışıyordu. (s.138 str.24-25)
567. Sabahın beşinden **gecenin on ikisine** değin, durmadan çalışıyordu. (s.138 str.24-25)
568. "Sedat'ı **Fadiş'in yerine** koydum." diyordu. (s.139 str.8-9)
569. **Beyin gönlünü** yapıp kızını buraya alacağım, diyordu. (s.139 str.13-14)
570. **Senin sınıfında** olmak istiyordum. (s.140 str.10)
571. **Dersin sonuna** doğru öğretmen, ayağa kaldırdı. (s.140 str.18-19)
572. **Senin anan baban** var mı kızım? diye sordu. (s.140 str.20)
573. **Benim anam** da birkaç yıl İstanbul'da çalışmıştı... (s.140 str.32)
574. Anan seni **kimin yanına** koydu da gitti İstanbul'a diye soruverdi. (s.141 str.3-4)
575. Öğretmen, **Fadiş'in sorusunu** anlamıştı. (s.141 str.17)
576. Zaten **çocukların çoğu** büyüklerinden dayak yerler. (s.141 str.29-20)
577. **Dershanenin sobası** çok fena tütüyordu. (s.141 str.23)
578. **Çocukların durmadan gözleri**, burunları akıyordu. (s.141 str.26-27)
579. **Çocukların durmadan gözleri**, burunları akıyordu. (s.141 str.26-27)
580. Hasan'la Fadiş, her sabah koltuk altlarına birer odun kıştırıp **okulun yolunu** tutarlardı. (s.141 str.28-29)

581. Üstelik Hasan, **Fadiş'in derslerine** yardım edip, okulda ona göz kulak oluyordu. (s.141 str.30- s.142 str.1)
582. Öğretmen bir gün öğrencilere, “Daha dün **annemizin kollarında** yaşarken, çiçekli bahçemizin yollarında koşarken” şarkısını öğretiyordu. (s.142 str.10-12)
583. Bir yandan **giysinin kollarına** gözyaşlarını silip burnunu çekiyordu. (s.142 str.15-16)
584. Öğretmen, **onun davranışlarını** ilgiyle izliyordu. (s.142 str.17-18)
585. **Örgülerin uçlukları**, arkadaşlarınıninki gibi saçlıkla birleştiriliyordu. (s.142 str.27-28)
586. Onu dinlerken **çocukların solukları** kesilirdi. (s.143 str.32-33)
587. Konuklar, **köyün geleneklerine** göre ağırlanırdı. (s.144 str.6)
588. ... bunu **konukların önünde** ocağın küllerine gömerdi. (s.144 str.12)
589. Sıcak hamursuzu pekmeze banıp **yemenin tadına** doyum olmazdı. (s.144 str.17-18)
590. Toplanma sırası **onların evlerine** gelince, daha çok sevinirlerdi. (s.144 str.31)
591. Zehra Kadın **dolabın kapağını** açınca, Hasan gülünç bir kılıkla dolaptan fırladı. (s.145 str.5-6)
592. O gün de Emeti Hanım'ın ineği doğurmuştu. (s.145 str.10)
593. **Onların arasında** çok mutluydu. (s.145 str.19)
594. **Okulların kapanmasına** bir ay kalmıştı. (s.145 str.24)
595. **Fadiş'in yüreği** hop etti. (s.145 str.29)
596. **Zehra Kadın'ın gözleri** sevinçle parlıyordu. (s.146 str.4-5)
597. Fadiş, önce **bunun anlamını** kavrayamadı. (s.146 str.6)
598. Ağaçlar budanıyor, **bahçenin toprağı** kabartılarak ekime hazırlanıyordu. (s.146 str.10-11)
599. Cemile, **Fadiş'in mektubunu** belki on kez okudu. (s.146 str.30)
600. Cemile, **Fadiş'in mektubunu** hanımın annesine de gösterdi. (s.147 str.9-10)
601. **Paşanın hanımı**, mektubu okuyunca çok duygulandı. (s.147 str.10-11)
602. **Cemile'nin çocuğu** için bir şeyler yapabilesek. (s.147 str.12)
603. “Burası **benim bahçem**” diyerek toprak parçasını tablalara ayırdı. (s.147 str.19-20)
604. **Hasan'ın bahçesi**, Fadiş'ininin karşı köşesindeydi. (s.147 str.25)

605. Çocuklara küçük birer bahçecik ayırmak, **Bekir efendinin buluşuydu.**
(s.148 str.7-8)
606. Biraz ilerde duran Hasan'la Fadiş, **çocukların konuşmalarını** duymuşlardı.
(s.148 str.27-28)
607. **Arkın başında**, elinde sopasıyla Adam Ahmet duruyor ve onlara sıcak sıcak gülümsüyordu. (s.149 str.10-12)
608. **Arkın suları** bu huniye akıyordu. (s.149 str.19-20)
609. Mısır pişirmek için ateş yapmak istediklerinde, **değirmenin ocağından** köz alıyorlardı. (s.150 str.3-4)
610. **Eriklerin ermesi** çocukları pek sevindirdi. (s.150 str.6-7)
611. Geçen yaz yaptıkları gibi **başkalarının harmanına** gün geçirmeye gitmiyorlardı. (s.150 str.9-10)
612. Kök sökmekten kızarıp topraklanan ellerini **değirmenin deresinde** yıkadılar.
(s.151 str.15-16)
613. Bu sırada Fadiş, **avuçlarının yandığını** duydu. (s.151 str.16-17)
614. **Fadiş'in yarısı** kadar bile kök sökmemişti. (s.151 str.20-21)
615. **Patateslerin çıkarılması** da zordu. (s.151 str.23)
616. Zehra Kadın, bu iş için, komşusu **Hacı Gediklerin eşeğini** ödünç istemişti.
(s.151 str.33-s.152 str.1)
617. Ertesi günleri, **yağmurun yağmaması** için dua edip, kurumakta olan fasulyeleri beklemekle geçirdiler. (s.152 str.7-9)
618. Fadiş, hemen yatağını kaldırıp **teyzesinin yanına** gitti. (s.152 str.16-17)
619. ... **çatlakların arasına** kirler dolmuştu. (s.152 str.18)
620. Bazen **köyün delikanlıları**, çayın kavşaklarından birini tıkayıp suyun yolunu değiştirirlerdi. (s.152 str.29-30)
621. Fadiş, ceketi **balğın üstüne** sardı, karaya fırladı. (s.153 str.12-13)
622. **Balğın çırpınışları** eksilince, ceketi kaldırıp baktı. (s.153 str.15-16)
623. Onu yine cekete sarıp **evin yolunu** tuttular. (s.153 str.16-17)
624. **Okulların açılması** yaklaşıyordu. (s.153 str.18)
625. Öğretmen: "Tüm öğrenciler pazartesi günü **okulun önünde** toplansın!" demişti.
(s.153 str.19-20)

626. Pazartesi günü **okulun önünde** toplanıldı. (s.153 str.20-21)
627. **Okulun açılışına** üç gün kalmıştı. (s.154 str.15)
628. Bu haberle, **Fadiş'in yine kolu kanadı** kırıldı. (s.155 str.1)
629. Cemile, **Fadiş'in mektubunu** alınca pek sevindi. (s.156 str.1)
630. **Kızın bakımsızlığından**, zayıflığından söz ediyordu. (s.156 str.3)
631. **Kızın bakımsızlığından**, **zayıflığından** söz ediyordu. (s.156 str.3)
632. "**Fadiş'im**in yüzü balmumu gibi sapsarıymış," diye için için ağlıyordu.
(s.156 str.5-6)
633. "**Cemile'nin çocuğuna** yatılı bir okul buldum..." (s.156 str.14-15)
634. Biraz önce **okulun birinden** telefon ettiler. (s.156 str.15-16)
635. Cemile haberi alınca, **hanımın boynuna** sarılmamak için kendini güç tuttu.
(s.156 str.22-23)
636. Sonra, birlikte geçirdikleri güzel günleri anımsayınca **onun da içi** burkuldu.
(s.157 str.11-12)
637. Sen de **bizim kızımız** olsaydın. (s.157 str.13)
638. Zehra Kadın, **Fadiş'in giysilerini** toplayıp bohçalarken kocasına sordu.
(s.157 str.20-21)
639. Bizim Toroslu'dan, **Hacı Şatır'ın oğlu** Halit. (s.157 str.25-26)
640. Köylü kadınlar **onun başını** okşayıp: (s.158 str.3)
641. **Onların seslerini** duyan Zehra Kadın: (s.158 str.10-11)
642. Ayrıca **köyün kedisiyle**, **köpeğiyle**, **ineğiyle**, **sıpasıyla** sarmaş dolaş
olmuşsun!.. diye ona takıldı. (s.158 str.18-19)
643. **Fadiş'in yüzü** kızardı. (s.158 str.20)
644. Fadiş, **Bekir Efendi'nin sözlerini** tam olarak kavrayamamıştı ama ne demek
istediğini sezinlemişti. (s.159 str.9-10)
645. **Öğretmen ellerini** öptü, sonra koşarak okuldan çıkıp gitti. (s.159 str.19-20)
646. Zehra Kadın, **evin önünde** sabırsızlıkla onu bekliyordu. (s.159 str.21)
647. Fadiş, **teyzesinin elinden** giysi bohçasını ve yiyecek çıkını aldı. (s.159 str.22-
23)
648. Fadiş, **teyzesinin ve Bekir Efendi'nin ellerini** öptü. (s.159 str.29-30)
649. Otobüs, **okulun önünden** geçirdi. (s.160 str.7-8)

650. **Okulun önünde** öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte, yol kenarına dizilmişlerdi. (s.160 str.13-14)
651. Şoför, **otobüsün hızını** kesti... (s.160 str.14)
652. Sonra **öğrencilerin hepsi** de küçülüp gözden kayboldular. (s.160 str.22-23)
653. **Köy ve köyün bahçeleri**, tarlaları geride kaldı. (s.160 str.23-24)

4.1.1.1.2. Tamlayanı Kişi Zamiri Olup Tamlanan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları

1. Zehra kadın, **bizim kadına** bu kız işini açmış. (s.78 str.24-25)
2. Onu **bizim köye** götürürüm, ama bu hafta olmaz. (s.78 str.25-26)
3. **Bizim köyde**, bacağıma kadar çocuklar, okulda benden iyi öğrenmişler Demir gazığı.(s.82 str.30-32)
4. Üşüyorsan, **benim gocuğu** verem sana. (s.84 str.17-18)
5. ... **bizim kadın** dün gözleme yapmıştı. (s.85 str.21-22)
6. **Bizim mahallede** oyna. (s.96 str.26)
7. Sırada **bizim mahalle** de var. (s.127 str.10)
8. **Bizim basmacılarda** hiç böylesi yok, diyorlardı. (s.132 str.29-30)
9. **Bizim Toroslu**'dan, Hacı Şatır'ın oğlu Halit. (s.157 str.25-26)

4.1.1.1.3 Kendi Zamiri ile Kurulan Belirtili İsim Tamlamaları

1. Herkes bir gün **kendi evinin** yapımıyla uğraşacak; bir gün toplanıp Naciye Kadın'ın evini yapmaya çalışacaklardı. (s.10 str.18-20)
2. İlk işi, kocasının kiraladığı evden **kendi odalarına** taşınmak oldu. (s.13 str.16-17)
3. Burası **kendi evimiz** değil. (s.20 str.9)
4. **Kendi düşüncelerinden** utandı. (s.37 str.28)
5. Biz onu büyütüp **kendi terbiyemizle** yetiştireceğiz. (s.41 str.13-14)
6. Babası desen, **kendi havasında**. (s.41 str.16)
7. Onu **kendi evine** götürüyordu. (s.46 str.18-19)
8. Fakat **kendi çocuklarımızla** zor uğraşıyoruz... (s.48 str.14)
9. Anlattıklarına **kendi aklı** da yatmıyordu. (s.53 str.5)

10. ... yarın öbür gün **kendi çocuğum** dünyaya gelince ben iki çocuğa nasıl bakarım? (s.68 str.31- s.69 str.1)
11. Herkes **kendi çocuğuna** zor bakıyor... (s.74 str.22-23)
12. ... öteki çocuklar hemen **kendi oyunlarını** bırakıp, onlara katılırlardı. (s.99 str.3-4)
13. Zehra Kadın, birkaç saat sonra, **kendi yufkalarını** bitirip eve kaldırdı. (s.106 str.1-2)
14. O gün, **kendi aralarında**, bir daha başkalarına kötülük yapmamaya söz vermişlerdi.
15. Bu işi, herkes **kendi mahallesinde** yapardı. (s.127 str.4)
16. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da ilk kez **kendi kapısına** gelineceğini biliyordu. (s.128 str.25-26)
17. **Kendi evi** sandı benim evimi. (s.134 str.15)
18. “**Kendi sınıfına** almadı,” diye Nezihe öğretmene içten içe gücendi. (s.140 str.4-5)
19. Hiçbir gün **kendi evlâdımızdan** ayırmadık, dedi. (s.157 str.7-8)

4.1.1.1.4 Tamlayan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları

1. Zehra Kadın, uzaktan uzağa **teyze kızı** Cemile'nin başından geçenleri duyuyor, olanlara dertleniyordu. (s.77 str.10-11)
2. **Teyze kızı** ana yarısıdır. (s.79 str.17)

4.1.1.1.5. Ayrılma Durum Ekinin Tamlayan Eki Gibi Kullanıldığı Belirtili İsim Tamlamaları

1. **Komşulardan birinin** başına bağ bozmaya gidecekti. (s.14 str.4-5)
2. **Yolculardan birkaçı** Fadiş'i tanıyordu. (s.46 str.28-29)
3. Bu sırada **komşulardan biri** seslendi .(s.87 str.28-29)
4. **Bunlardan birini** aldı, katını açıp yorgan gibi minderlerin üstüne örttü. (s.88 str.24-25)
5. **Kızlardan birisi** köylü şivesiyle hemen konuşmaya girişti. (s.97 str.18-19)

6. Bir gün, **köylülerden biri** Cemile'nin yolladığı büyük bir sandığı kasabadan getirdi. (s.102 str.10-11)
7. **Lastiklerden biri** sönmüş, otobüs o yana doğru çökmüştü. (s.118 str.6-7)
8. **Yolculardan bazıları** otobüsten indiler. (s.118 str.13)
9. **İçlerinden biri** şoföre sordu: (s.118 str.15)
10. **Çocuklardan biri** Mahmut'a döndü. (s.119 str.1)
11. **Komşulardan biri** bahçesinden taze mısır getirmişti. (s.120 str.24-25)
12. Namazın sonuna doğru, **çocuklardan biri**, islim salan tren gibi sesler çıkarmaya başladı. (s.125 str.12-13)
13. Yemişlerini cebinden çıkarıp **mendillerden birine** boşaltmaya çalıştı. (s.133 str.17-18)
14. **Hemşerilerinden birine** sığındı. (s.138 str.11)
15. **Tamlayanı ile Tamlananı Yer değiştirmiş Belirtili İsim Tamlamaları**
16. **Hakkı** var **hanımın**. (s.27 str.30)
17. **Halinden** utanıyorum **çocuğun**. (s.74 str.6)
18. Almasına alırlar ya, **yaşın** kaç ki **senin?** (s.83 str.7)

4.1.1.2. Belirtisiz İsim Tamlaması:

Kendisini oluşturan tamlayan ve tamlanan öğelerinden yalnızca tamlananın ek aldığı tamlama çeşididir. Belirtisiz isim tamlamalarında, tamlayan ile tamlanan arasındaki iyelik ilgisi, belirtili ad tamlamasındakine göre değişik nitelikler gösterir. Yani bunlardaki bağlılık ve ilgi, genellikle tür-birey ve bütün-parça bakımından bir bağlılık ve ilgidir: Meşe ağacı, kitap yaprağı, , pirinç pilavı, ders kitabı...gibi

Belirtisiz isim tamlamasıyla ilgili olarak dilbilimciler tarafından yapılan tanımlardan bazıları şunlardır:

“ Belirten ögesi, konuşanın (ve dinleyenin) tanımadığı, bilmediği, belirsiz bir varlık ya da kavramın karşılığı olan ad takımlarına belirtisiz ad takımı denir. Kar beyazı, koyun yoğurdu, köy yumurtası, mum ışığı, perde püskülü...örneklerindeki gibi.” (Kahraman, 2001:160)

“ Belirtisiz tamlamada yalnız tamlanan iyelik eki alır. Belirtisiz tamlama, tamlayanı ek almayıp yalın durumda olan, tamlananı 3. kişi iyelik eki alan ve çok defa tür kavramı veren ad tamlamasıdır: bahçe kapısı, yazı masası, boya kalemi, edebiyat tarihi, halk ozanı, av köpeği, süs köpeği vb.” (Hatiboğlu, 1972: 15)

Belirtili isim tamlamasında tamlayanın tamlanana bağlılığı geçici olmasına karşın, belirtisiz isim tamlamasını oluşturan ögeler arasındaki bağlantı güçlü ve kalıcıdır, konuşan kişinin değişmesi bu bağı olumsuz etkilemez. *Hamsi balığı* herkese göre hamsi balığıdır; konuşan kişinin değişmesiyle hamsi balığı olmaktan çıkmaz.

“ Bu takımların ögeleri arasında, kişiye göre değişen *özel bir belirlilik* yerine, herkese göre aynı olan *sürekli bir bağlılık* vardır.” (Kahraman, 2001:160)

Belirtisiz isim tamlamalarında, tamlayan ile tamlanan arasında genellikle tür- birey ve bütün- parça bakımından bir bağlılık ve ilgi vardır. Tamlayan, tamlananın ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle bu iki öge arasına başka bir öge giremez.² Bu özelliği dolayısıyla belirtisiz isim tamlamaları dilimizde tür, alet, aygıt,

---

² “ Belirtili ad takımlarında, belirten ile belirtilen arasına başka kelimeler ya da belirtilenin sıfatları girebilir: kırmızı kuşağının ince püskülü, ülkenin eğri büğrü, bakımsız, tozlu yolları... örneklerinde olduğu gibi. Belirtisiz ad takımlarının belirteni ile belirtileni arasına, genellikle başka ögeler giremez. Belirten ile belirtilen ögelerinin arasına birer sıfat olarak kalıplaşmış olan Birleşmiş

makam, kuruluş adları gibi birleşik adlar, benzetme vb. özellikli daha başka adlar kurmaya elverişlidir: *Denizli horozu, Antep fıstığı, Hanımeli, Devlet Bakanı, devetabanı, çamaşır makinası* gibi.

Belirtisiz isim tamlamalarında, tamlayan / tamlanan ilişkisi anlamca belirsiz olmasına rağmen daha genel; yapı bakımından da daha sağlam ve kalıcı bir özellik taşır.

Eserde yer alan belirtisiz isim tamlamalarının bulunduğu cümleler şunlardır:

1. **Toroslu Kasabası** düşmanın yolunun üstündeydi. (s.9 str.5)
2. Yoluna çıkan **yaşlı, çocuk-kadın ayrımı** gözetmeden hemen öldürüyordu. (s.9 str.10-11)
3. **Düşman komutanı** askerlerine “...” diye bir buyruk salmıştı. (s.9 str.12-15)
4. “Kasabayı baştan başa yakın, **taş üstünde taş bırakmayın...**” diye bir buyruk salmıştı. (s.9 str.13-14)
5. ... evlerinin yerinde **kül yığınları** bulmuşlardı. (s.9 str.16-17)
6. Böylece, elbirliğiyle **yangın artıkları** temizlendi. (s.10 str.3)
7. **Kasaba halkı**, evlerinin yerine, başlarını sokacak birer barınak yapmaya giriştiler. (s.10 str.3-5)
8. **Yangın yığınlarını** temizleyemiyordu. (s.10 str.10)
9. **Gün boyunca** boyunlarını büküp evlerinin yanık yığınlarına bakıyorlardı. (s.10 str.16-17)
10. **Mahalle halkı** bir karar aldı. (s.10 str.18)
11. Kasabaya çevre köylerden **yiyecek, giyecek yardımı** yapıyorlardı. (s.10 str.23-24)

Milletler Genel Kurulu, Öğretmen Okulları Genel Müdürü, Türk-İş genel Başkanı, Türkiye Büyük Millet Meclisi gibi belirtisiz ad takımları kuraldışı örneklerdir. Bunlardaki oluşum nedeni, “genel başkan, genel kurul, genel müdür, Büyük Millet Meclisi” gibi sıfat takımlarının öğelerinin, “tek kavram” anlatmak üzere sıkıca kaynaşmış olmasıdır.

Ayrıca, son zamanlarda “Eski Ankara Valisi, Eski Çalışma Bakanı” gibi takımların; yanlış anlamlar çağrıştırebilecekleri kaygısıyla, sıfatlarının yerleri değiştirilerek “Ankara Eski Valisi, Çalışma Eski Bakanı” biçimlerine sokulması, kuraldışı örnekleri çoğaltmaktadır.” (Kahraman, 2001:162)

12. **Kurtuluş Savaşı** bitmiş, Yunan baskısının üstünden uzun yıllar geçmişti. (s.11 str.1-2)
13. **Sabah ezanı** okunurken komşular yine eve doluştular. (s.14 str.32-33)
14. Komşuları **Maden Mühendisi** Galip Bey, Cemile'nin durumunu karısından öğrenmişti. (s.17 str.1-3)
15. Zaman zaman **göz ucuyla** anasını da süzüyordu. (s.17 str.22-23)
16. Vapurun bu kadar insanla **deniz üstünde** durabilmesi... (s.18 str.4)
17. Bu sırada Hanım'la küçük Aydın da **banyo kapısına** geldiler. (s.19 str.7-8)
18. Ocağa **çay suyunu** koy. (s.20 str.22-23)
19. **Süpürme işi** bitince, ben kalkmış olurum. (s.20 str.27-28)
20. Cemile, saati **baş ucuna** koydu. (s.20 str.31)
21. Hanım, **kahvaltı sofrasını** hazırlamaya çalıştı. (s.9 str.5)
22. ... ve **çay bardakları** sofraya yerleştirildi. (s.22 str.28)
23. Cemile mutfakla **sofra arasında** gidip gelirken Fadiş de peşinden ayrılmıyordu. (s.22 str.31-33)
24. ... Fadiş **mutfak kapısına** dikilmiş, onlara bakıyordu. (s.23 str.4-5)
25. Hanım, **mutfak masasına** iki bardak koydu. (s.23 str.10-11)
26. Bunları yiyince **kahvaltı bulaşıklarını** yıkamayı ve tabakları yerleştirmeyi öğreteceğim, deyip oradan ayrıldı. (s.23 str.16-18)
27. Hanım o gün akşama değin, ona **ev işi** öğretti. (s.23 str.26)
28. Günleri **ev ve bahçe işleriyle** uğraşmakla geçiyordu. (s.23 str.31)
29. **Yaz aylarında** bu fırında börek, pide pişirilirdi. (s.24 str.6-7)
30. **El yordamıyla** bebeği aradı. (s.24 str.11-12)
31. ... Fadiş'i **hizmetçi odasına** kilitlemişti. (s.25 str.15-16)
32. Sizin gibiler hem **çocuk terbiyesinden** anlamazsınız...(s.25 str.25-26)
33. Hanım daha ağzını açmadan **oda kapısına** gelmişti. (s.26 str.1)
34. Bense bundan sonra **iş sırasında**, onu odaya kilitlemek kararındayım. (s.26 str.7-8)
35. **Kıvanç içinde**, annesini öpmeye başladı. (s.28 str.18-19)
36. **Sokak kapısında**, Bey'in anahtarının sesi duyuldu. (s.29 str.6-7)
37. İki kadın **tasa içinde** bekliyordlardı. (s.34 str.6-7)
38. **El birliğiyle** onu avutmaya çalışıyorlardı. (s.35 str.4-5)

39. Birkaç ay önce durumumuzdan söz ederken, **çocuk işini** bana biraz dokundurdu. (s.36 str.18-19)
40. ... fakat burası **bakkal dükkânı**ydı şimdi. (s.38 str.19-20)
41. **Çaresizlik içinde** çevresine bakındı. (s.38 str.21-22)
42. Böylece iki ay, **kent içinde**, Kâmil Bey'in izini aradı durdu. (s.38 str.28)
43. ... **bahçe kapısından** çıkarıp öbür kızının evine götürmüştü. (s.40 str.31-32)
44. **Alın yazımız** buymuş! (s.41 str.10)
45. Eve doğru giderken, **bahçe kapısında** Sami Bey göründü. (s.42 str.27-28)
46. Cemile mantosunu giyip **baş örtüsünü** düzeltti. (s.42 str.28)
47. Birden **oda kapısı** açıldı. (s.43 str.4)
48. **Oda kapısından** çıkarken Sami Bey, son bir çıkışta bulundu. (s.44 str.17-18)
49. Uzaktan **köpek ulumaları** geliyordu. (s.45 str.1-2)
50. Bazı pencerelerden sokağa kahkahalar, **çocuk ağlamaları**, bazılarında da iri erkek sesleri taşıyordu. (s.45 str.2-4)
51. Tam bu sırada, **sokak bekçisi** yanlarında belirdi. (s.45 str.9-10)
52. Burada ne arıyorsun **gece yarısı**? (s.45 str.13-14)
53. “**Kadın akli** kısadır,” dememişler boş yere! (s.46 str.14-15)
54. Cemile, Akkale'de otobüsten inince koynundaki keseden **yol parasını** çıkardı. (s.47 str.5-6)
55. **Şoför yardımcısına** uzattı. (s.47 str.6)
56. Bu, hem hastabakıcı, hem de **ev işlerini** yapıyor. (s.47 str.26-27)
57. Bir ayın sonunda, Fadiş'le birlikte **iş bulma umudunu** yitirdi. (s.48 str.5-6)
58. ... Fadiş'i **Toroslu kasabasına** götürdü...(s.48 str.6-7)
59. Hepsi **ağız birliği** etmiş gibiydiler. (s.48 str.13)
60. Kaloriferle ısıtılan apartmanda **diken üstünde** oturuyor gibiydi. (s.50 str.2-3)
61. Çünkü odunlar, daha **sokak aralarına** girmeden, anayolda satılıp bitiyordu. (s.50 str.23-24)
62. (s.50 str.23-24)
63. Nine, **sokak örtülerini** giyerken Fadiş birdenbire soruverdi. (s.52 str.23-24)
64. Şimdi, **öğle yemeği** için gelmiştir...(s.53 str.7)
65. Nine bunları anlatırken, bir yandan da **sokak örtülerini** çıkarıyordu. (s.53 str.24-25)
66. Hafize Nine, **sofra bezini** kilimin üstüne serdi. (s.53 str.26-27)

67. Ekmekle **patates haşlamasını** tuza banıp sessizce yediler. (s.53 str.28-29)
68. Mektubu **ayak üstü** okumaya başladı. (s.54 str.31)
69. Nine, mektubu dinleyince **sabun köpüğü** gibi söndü. (s.55 str.9)
70. Fadiş, **bıyık altından** gülümsedi. (s.56 str.31)
71. Acaba içinin yıkanıp arınması, **mevlût şekerinden** mi oluyor, diye düşündüm de...(s.57 str.3-4)
72. “Mevlûde, biraz da **şeker hatırı** için gittim” dedirtmek istiyordu ama...(s.57 str.25)
73. İkisinin de gönülleri **esenlik** içindeydi. (s.58 str.7-8)
74. **Sofra bezini** yere yayıp ekmekleri dilimledi. (s.58 str.10)
75. Odaya, turşuyla **erişte kokusu** yayılmıştı. (s.58 str.13)
76. İki tahta kaşık, istekle **erişte sahanına** gidip geliyordu. (s.58 str.13-14)
77. **Akşam üstü** gelirim, dedi. (s.60 str.10-11)
78. **Akşam yemeğini** de burada hep beraber yeriz. (s.60 str.15-16)
79. **Öğle sıralarıydı.** (s.60 str.17)
80. Serin sokaklarda **ilkbahar güneşi** pırıl pırıldı. (s.60 str.17-18)
81. Yol, **kayalıklar** arasından uzayıp gidiyordu. (s.61 str.2)
82. ... **at yolculuğundan** bu duruma gelmişti. (s.62 str.24-25)
83. ... kollarıyla, **“Dur” işareti** yapıyordu. (s.63 str.7)
84. ... **akşam üstü**, babasıyla evlerine gidiyorlardı. (s.64 str.10)
85. Üstü başı **kir** içindeydi. (s.64 str.14)
86. Fadişçik **hıçkırıklar** içinde, yorganın altında büzülüp kaldı. (s.65 str.8-9)
87. **Merdiven başında** ak sakallı, beyaz cüppeli bir dedenin durduğunu görür gibi oldu. (s.66 str.1-2)
88. Kulağına **ayak patırtıları** geliyor... (s.66 str.5-6)
89. **Akşam üstü**, Fadiş evlerine gitmedi. (s.66 str.20)
90. Amcası **akşam yemeğine** geldiğinde ona seslendi. (s.66 str.22-23)
91. Yengesi **dayak olayını** anlattıktan sonra: (s.66 str.23-24)
92. Sabahleyin uyandığında, babasını **baş ucunda** buldu. (s.66 str.28)
93. **Oda kapısına** doğru ilerlerken: (s.67 str.6-7)
94. **Akşam üstleri** işten dönen babalar, çocuklarını kapı önlerinde...(s.67 str.13-15)

95. **Akşam üstleri** işten dönen babalar, çocuklarını kapı önlerinde...(s.67 str.13-15)
96. Yengesi **sabah çorbasını** hazırlıyordu. (s.67 str.22)
97. Amcan, “ Anasız yavru **bekâr odalarında** ancak bu kadar terbiye edilir,” deyince baban öfkelenip senin yanına çıktı.(s.68 str.8-9)
98. Yoksa “Akşam eve gitmedin, **dayak işini** bizlere duyurdun,” diye kemiklerini kirasıya dövecekti. (s.68 str.11-12)
99. **Ev halkı**, oğlanın başında fır dönüyor. (s.69 str.23-24)
100. ... **bez sepetini** eline tutuşturdu: (s.70 str.10)
101. Su, **sabah serinliğinde** buz gibiydi. (s.70 str.15)
102. Zalhe Nine ise **çocuk, hasta ve ev işinden** dünyayı görmüyordu. (s.70 str.28-29)
103. Fakat yenge **kayıt sırasında** onu okula yazdırmamıştı. (s.72 str.21-22)
104. Zaten bizde **nüfus kâğıdı** da yok. (s.72 str.23)
105. ... **koltuk altlarına** sokarak ısıtmaya çalışıyordu. (s.72 str.30)
106. Fadiş, günlerce **ateşler içinde** yattı. (s.74 str.18)
107. ... sabahları **bez yıkama işini** öne sürüyorlardı. (s.74 str.19-20)
108. Amca o gün **pazar yerini** iyice dolaştı. (s.78 str.17)
109. Allah kısmet ederse o gün, **pazar işini** tez bitiririm... (s.78 str.29)
110. Fadiş’in **pazar günü** gideceği, mahallede çabucak yayıldı. (s.79 str.10-11)
111. Teyze kızı **ana yarısıdır**. (s.79 str.17)
112. Yengen **el kızı!** (s.80 str.15)
113. Kasabayı geride bırakıp, **dağ yoluna** saptıklarında, Ali Kadir konuşmaya başladı. (s.81 str.19-20)
114. Nasırlı, iri ellerinin arasında atın dizginleri **dikiş ipliği** gibi kalıyordu. (s.82 str.2-3)
115. Onunla **esenlik içinde** konuşmaya başladı. (s.82 str.7)
116. Aha bak, şu yanda, diye **Kutup Yıldızı**’nı göstermeye çalıştı. (s.82 str.16-17)
117. Kaç yılın Fadiş’i olunca, ben de hop diye bulabilecek miyim, **Kazık Yıldızı**’nı? (s.82 str.25-26)
118. Biliyor muydu acaba Fadiş’inin dağ başlarında, **katır sırtında** yol aldığını?
(s.84 str.13-14)

119. Ali Kadir, **yol boyunca** kendi kendine dertleniyordu. (s.84 str.23)
120. ise, **dağ başında** soğuktan, belki de korkudan ve açlıktan tir tir titiyor.
(s.84 str.31- s.85 str.1)
121. Ne zaman istekle ve severek yemek yese o gece **katur sırtında** titreye titreye yediği gözleme gelirdi aklına. (s.86 str.3-5)
122. **Kuzu tüyleri** soğuk soğuk bacağına değiyordu. (s.86 str.19-20)
123. Deredeki köprüyü geçince **köy evleri** iyiden iyiye belirdi ve köye girdiler.
(s.86 str.27-28)
124. Buna “Tongur Pınarı” derler. (s.87 str.4)
125. **Sokak kapısına** elinin ayasıyla bir iki kez vurdu. (s.87 str.11)
126. **Ayak sesleri** yaklaştı. (s.87 str.19)
127. Bekir Ağa, bir elinde **idare lambası**, öbür elinde Fadiş’in bohçasıyla merdivenlerden çıkıyor, Fadiş de onu izliyordu. (s.88 str.7-9)
128. Teyze, **idare lambasını** söndürdükten sonra yatağına sokuldu. (s.88 str.31-32)
129. Neden sonra **göz kapakları** ağırlaştı, kendini uykunun derinliklerine bıraktı.
(s.89 str.12-13)
130. Fadiş’in yatağı tam **ayak altındaydı**. (s.90 str.7)
131. Oğlum, bu kıza **el yüz yıkama yerini** göster, dedi. (s.90 str.29)
132. Sobanın üstünde **tarhana çorbası** kaynamaktaydı. (s.91 str.6-7)
133. Hasan, **sofra örtüsünü** dizlerinin üstüne çekip oturmuştu. (s.91 str.13)
134. Gözleri **sofra başında** kamburunu çıkarıp, diz çökmüş olan Hasan’a takıldı.
(s.91 str.20-21)
135. O sırada onlar da ayağa kalkıp **sofra başına** geçtiler. (s.91 str.30-31)
136. **Kuşluk vakti** bu iş bitmişti ki, kapı çalındı. (s.94 str.15)
137. Yavrucak, **katur sırtında** onca dağı tepeyi aşmış geldi. (s.94 str.23)
138. Biz olsak, bu yaştaki yavrumuzu **el adamına** teslim edip köye kente yollamayız.(s.94 str.24-25)
139. Hasan bunları anlatırken, **sokak kapısı** çalındı. (s.95 str.7)
140. Sofrada **bulgur pilavı** ve ayran vardı. (s.95 str.31)
141. sofradan çekilirken kaşığına **ayran tasına** uzatmaktan kendini alamadı. (s.96 str.5-6)
142. **Yoğurt ezmesi** tükenmiş, Fadiş. (s.96 str.9)

143. **Komşu çocukları** çok iyi çocuklardır. (s.96 str.26-27)
144. Fadiş'le **kızlar arasında** iki ev vardı. (s.97 str.11)
145. Hasan, **okul dönüşünde** Fadiş'i kızlarla oynar görünce kıskandı. (s.98 str.7-8)
146. ... **okuyup yazma konusunda** Hasan'la boy ölçüşemiyordu. (s.99 str.10-11)
147. Bir gün Hasan, **okuma kitabını** açtı, ona iki bilmece okudu ve yanıtlarını sordu.
(s.99 str.13-14)
148. Önümüzdeki yıl sen de okula gidersen, diye onun gönlünü aldı ve **okuma kitabını** açıp bilmecelerin yanıtlarını okudu. (s.100 str.1-3)
149. İlkbaharla birlikte köyde, **iş zamanı** başlamıştı. (s.100 str.4)
150. Fadiş, **oyun sırasında** İstanbul'dan arta kalan anılarını yenilerdi. (s.100 str. 14-15)
151. **Kiremit ve taş parçalarıyla**, sokaktan bölüp ayırdığı evini; koltuk, masa, iskemle gibi eşyalarla döşemeye kalkardı. (s.100 str.16-17)
152. Yaz gelmiş **harman işleri** başlamıştı. (s.101 str.18)
153. Fadiş, **yaz başlarında** biraz sıkıldı. (s.101 str.21)
154. **Harman yeri** köye yakındı. (s.101 str.25)
155. Fadiş, artık her gün **harman yerine** gitmeye başladı. (s.101 str.26- s.102 str.1)
156. Fadiş'e ayakkabı, çamaşır, **akide şekeri**, kuru üzüm, zeytin, sabun, iki parça basma. (s.102 str.15-16)
157. **Ev halkı**, onu el üstünde tutuyordu. (s.1-2 str.22)
158. Ev halkı, onu **el üstünde** tutuyordu. (s.1-2 str.22)
159. Kız Fadiş, sen bunları giyince, **hanım çocuklarına** döndün. (s.102 str.28-29)
160. Zehra Kadın da herkes gibi, **Ramazan hazırlığına** başlamıştı. (s.104 str.12-13)
161. Burayı, **ev sahibiyle** birlikte kullanırlardı. (s.104 str.14)
162. **Ev sahibi**, yandaki evde oturuyordu. (s.104 str.14-15)
163. **Hamur tablası**, pişirgeç, hamur teknesi, ura kabı (un kap), oklava hazırды.
(s.105 str.15-16)
164. Hamur tablası, pişirgeç, **hamur teknesi**, ura kabı (un kap), oklava hazırды.
(s.105 str.15-16)
165. Hamur tablası, pişirgeç, hamur teknesi, **ura kabı** (un kap), oklava hazırды.
(s.105 str.15-16)
166. **Yufka işi**, ikindiye dek sürdü. (s.106 str.3-4)

167. Ertesi gün, **Ramazan temizliğine** başlandı. (s.106 str.7)
168. **Taban tahtaları** ovuldu, avlular, ahırlar sulanıp süpürüldü... (s.106 str.9-10)
169. Oğlum, çamaşırılığa git, boş ocaklardan birine **işaret taşı**mı koy, gel.
170. **Çamaşır kazanını** omzuna geçirip çamaşırılığa gitti. (s.106 str.25)
171. **Yorgan çarşaf**larını söktü. (s.107 str.1-2)
172. Kendisi de **çamaşır bohçasını** sırtladı, yola çıktılar. (s.107 str.6)
173. **Susak kabağ**ından yapılmış tasını kazana daldırıp çıkarıyor, sıcak suları taşın üstüne serdiği çarşaflara, yastık kılıflarına döküyordu. (s.107 str.9-11)
174. Çamaşırlara sabun sürmeden önce **soda yerine** kullanılan toz kilden serpiyordu. (s.107 str.11-12)
175. ... herkes birbirine **Ramazan hazırlığı**nı anlatıyordu. (s.107 str.24-25)
176. Birden, **davul sesi** duyuldu. (s.107 str.26)
177. **Davul sesi** oradan geliyordu. (s.107 str.28-29)
178. Bu neşeli kalabalık, genç askerleri **köy dışına** kadar uğurlayacaktı. (s.108 str.5-6)
179. Hele **asker uğurlama tören**lerine bayılırdı. (s.108 str.11-12)
180. **Boyun damar**larını şişire şişire var gücüyle bağırıyordu. (s.108 str.19)
181. **Sabah ekmek**lerini yerlerken Hasan sordu. (s.109 str.12)
182. Kısalmış pantolonunun paçaları, **ayak bilek**lerinden bir karış yukardaydı. (s.110 str.27-28)
183. Harmana vardıklarında, **ter içinde** kalmışlardı. (s.111 str.10)
184. Bugün yine **güneş altında** durmuşsunuz. (s.111 str.18)
185. Sadece **Toroslu kasaba**sını biliyordu. (s.113 str.16-17)
186. Fakat çoğu kez, uysal bir davranışla inceden inceye İstanbul'u, treni, yel gibi giden otomobilleri, koca koca yapıları, **oyuncakçı dükkan**larını sorar, bir değil birkaç kez anlattırırdı. (s.113 str.21-24)
187. Bizim Aziz Dayının oğlu **uçak askeri**ymiş. (s.114 str.5-6)
188. Belki de **uçak askeri** olamazsın. (s.114 str.14)
189. Bal gibi olurum **uçak askeri**. (s.114 str.15-16)
190. **uçak askeri** olmuş, beğenmişsiniz. (s.114 str.18-19)
191. Beni de hemen **uçak askeri** yaparlar, olur biter. (s.114 str.21)
192. **Akşam aşı** hazır! (s.114 str.27)

193. **Uçak askeri** olamaz. (s.114 str.30)
194. **Gece yemeği**, oruç, onların dümdüz geçen günleri içinde, önemli bir değişiklik olacaktı. (s.115 str.8-9)
195. Zaten ikisi de birkaç tane **namaz duası** biliyorlardı. (s.115 str.20)
196. **Erik hoşafını** tencereden çinko tase boşalttı. (s.115 str.28-29)
197. Bu, **sahura kalkma davulu**, dedi. (s.116 str.3)
198. Biraz sonra da **imsak davulu** çalınacak. (s.116 str.3-4)
199. Bunları söylerken, bir yandan da **sigara kağıtlarına** tütün sarıp, kendisine sigara hazırlıyordu. (s.116 str.6-7)
200. Böylece **gece yemeği** bitti. (s.116 str.15)
201. Fadiş'le Hasan **sabah namazından** sonra, evde biraz oyalandılar. (s.117 str.2-3)
202. Hasan, **okuma kitabından** bir parça okudu. (s.117 str.3-4)
203. Sokaktan **çocuk sesleri** gelmeye başlayınca sokağa çıktılar. (s.117 str.10-11)
204. **Yaz başlarında**ydı. (s.118 str.1)
205. **Köy çocukları**, her günkü gibi yine otobüsle birlikte çarşıya doğru koşuyorlardı.
206. Yolcular, **durak yerimiz** ilerde, **çarşı içinde**. (s.118 str.11)
207. Sonra **ikinci namazlarını** kılıp sokağa çıktılar. (s.119 str.27-28)
208. **Akşam üstü** sokaklar, çocuklarla doluydu. (s.120 str.1)
209. İki çocuk **ocak başına** geçip mısırlarını hemen pişirdiler. (s.120 str.29-30)
210. **Mısır tanelerini** ceplerine doldurunca, yeniden sokağa çıktılar. (s.121 str.5-6)
211. **Mısır tanesi** yere düştü. (s.121 str.20-21)
212. **İftar saati** yaklaşmıştı. (s.122 str.6)
213. Mahallenin erkekleri, yavaş yavaş **çarşı yanından** evlerine gelmeye başlamışlardı. (s.122 str.6-7)
214. Fadiş'in içi **yalnızlık acısıyla** burkuldu. (s.122 str.8)
215. Yoksa **tekne orucu** mu tuttun! (s.123 str.1-2)
216. Bu lokmaları, **pancar pekmezine** banıp oruçlarını bozdular. (s.123 str.22-23)
217. Yemek bitince, Bekir Ağa **şükür duası** yaptı. (s.123 str.24)
218. Al ama, **Ramazan günü** kimse süt satmaz, diye söylendi. (s.124 str 3-4)
219. Camiye, **teravi namazına** gidiyordu. (s.124 str.7)
220. Küçük çocuklar gibi, **tekne orucu** tutmuş olacaktım. (s.124 str.23)

221. İftar, ilk günün tersine **neşe içinde** yapıldı. (s.126 str.7-8)
222. **Köy sokaklarında** neşeli çocuk sesleri yükseliyordu. (s.126 str.11)
223. Her kapının önünde durup, **davul eşliğinde** maniler atar, deyişler söylerlerdi.
(s.126 str.14-15)
224. **Ev sahibi**, hemen kapıya çıkardı. (s.126 str.15-16)
225. Hepsi de **ev sahipleri** armağanlarını dağıtırken, ellerindeki sepetleri uzatıp...
(s.126 str.25-26)
226. gece Fadiş, **çoşkunluk içindeydi**. (s.127 str.4-5)
227. Evlerde **mani hazırlığı** başlamıştı. (s.127 str.13)
228. Davul, yine **sus işareti** verdi. (s.128 str.3)
229. İçinizde **ana çocuğu** varsa eve götürün. (s.128 str.8)
230. Fadiş de herkes gibi, yanına yönüne bakındı, **ana çocuğu** göremedi... (s.128 str.10-11)
231. **Ev halkına**: (s.128 str.26)
232. ... üç yaşına kadar olan çocuklara **ana çocuğu** deniliyordu... (s.128 str.11-12)
233. Bir süre, "**Dum, dum, dumdum da dumdum!**" sesi sürdü. (s.128 str.28-29)
234. **Ev sahibi** sağ olsun. (s.129 str.4)
235. **Ev sahibi** evde misin? (s.129 str.5)
236. **Ambar altında** tazıyım. (s.129 str.6)
237. Hasan'la Fadiş, **neşe içinde** eve girdiler. (s.130 str.9)
238. **Sofra örtüsünü** yere serip, üstüne sepetlerini boşalttılar. (s.130 str.9-10)
239. **Arife günü**, her şey hazır. (s.130 str.21-22)
240. Çocuklar **çoşkunluk içinde** ertesi günü bekliyorlardı. (s.130 str.22)
241. Hasan'la babası, **çarşı camiine** bayram namazına gittiler. (s.131 str.14)
242. Hasan'la babası, çarşı camiine **bayram namazına** gittiler. (s.131 str.14)
243. Köydeki geleneğe göre, **bayram sabahı**, kahvaltıda yemek yenirdi. (s.131 str.16-17)
244. Önce yoğurtlu çorba, sonra **et yemeği**, daha sonra da baklava geldi. (s.131 str.17-18)
245. **Bayram günü** de böyle olmuştu. (s.133 str.7-8)
246. **Öğle yemeğinde** karşılaştıklarında Hasan: (s.133 str.11)

247. **Göz nuru** döküp, özene bezene dik, yarım günde yamanacak hale gelsin. (s.135 str.10-12)
248. **Harman yerine** doğru yürümeye başladı. (s.135 str.32-s.136 str.1)
249. **Harman yeri** bomboştı. (s.136 str.1)
250. Sonra, **çeşme başına** oturdu. (s.136 str.3)
251. Şuraya gelsene Fadiş, **akşam karanlıklarına** kadar nereyedind kızım? (s.136 str.24-25)
252. Sonra, elini **yelek cebine** soktu. (s.137 str.7-8)
253. Fadiş'in anasının yolladığı para, **köy yerinde** iyi para. (s.137 str.23-24)
254. Hasan, bu sözleri **şaşkınlık içinde** dinledi. (s.137 str.28)
255. Cemile, İstanbul'da **tedirginlik içinde** yaşıyordu. (s.138 str.1)
256. Böylece Cemile, **ortalık hizmetinden** çocuk bakıcılığına alınmıştı. (s.139 str.6-7)
257. Böylece Cemile, ortalık hizmetinden **çocuk bakıcılığına** alınmıştı. (s.139 str.6-7)
258. Fakat **köy yerinde** okula yollamayı kim akıl edecek? (s.139 str.20-21)
259. **Nüfus kâğıdı** bende buyurun, bakalım. (s.139 str.21-22)
260. **Okul yaşı** geldiyse Zehra'ya yazalım, dedi. (s.139 str.22)
261. Hanım, **nüfus kâğıdını** inceledi. (s.139 str.23)
262. Arkadan da **nüfus kağıdı** ile birlikte koca bir sandık yiyecek, giyecek, defter, kalem yolladı. (s.139 str.26-28)
263. Çocuklar, tahtaya yazılanları, **duman ve gözyaşı içinde** izliyorlardı. (s.141 str.24)
264. Hasan'la Fadiş, her sabah **koltuk altlarına** birer odun kıştırıp okulun yolunu tutarlardı. (s.141 str.28-29)
265. Bu törenler ona, **insan içinde** bir yeri olduğunu belirtiyordu. (s.142 str.3-4)
266. **El çırpışı** içten değildi. (s.142 str.16)
267. Varlıklı kızların saçlıkları **el büyüklüğünde** olur... (s.143 str.2-3)
268. Dersinizi bitirmeden **gece oturmasına** gitmek yok, diye sıkıştırırdı. (s.143 str.22-23)
269. Bekir Ağa **akşam yemeğinden** sonra, kahveye ya **da köy odasına** giderdi. (s.143 str.24-25)

270. Bekir Ağa **akşam yemeğinden** sonra, kahveye ya da **köy odasına** giderdi.
(s.143 str.24-25)
271. Yabancı konuk olduğu günler, **köy odası** pek şenlikli olurdu. (s.143 str.25-26)
272. **Gece oturmaları**, çocukların en sevdiği şeydi. (s.143 str.30)
273. **Oturma evlerinde** bir masal anası bulurdu. (s.143 str.30-31)
274. **Köy evleri** genel olarak bir oda, bir de ahırdan oluşurdu. (s.144 str.1)
275. Köylüler **gece oturmalarında**, varıl-yoksul ayrımı yapmazlardı. (s.144 str.4-5)
276. Köylüler gece oturmalarında, **varıl-yoksul ayrımı** yapmazlardı. (s.144 str.4-5)
277. **Toplanma sırası** kime gelmişse, o eve doluşurlardı. (s.144 str.5)
278. Odanın bir duvarına oyulmuş ocaklar, **çam odunlarıyla** doldurulurdu. (s.144 str.8-9)
279. Böylece evlerde önce mısır, **nohut kavurması**, elma erik kurusu yenirdi. (s.144 str.14-15)
280. Böylece evlerde önce mısır, nohut kavurması, **elma erik kurusu** yenirdi. (s.144 str.14-15)
281. Sofra tablasının üstüne üzüm veya **pancar pekmezi**, beyaz peynir konur, hamursuzlar dilimlenip dağıtılırdı. (s.144 str.15-17)
282. Bazen **eğlence arasında**, birden oda kapısı açılır... (s.144 str.24)
283. Bazen eğlence arasında, birden **oda kapısı** açılır... (s.144 str.24)
284. **Toplanma sırası** onların evlerine gelince, daha çok sevinirlerdi. (s.144 str.31)
285. O gece konuklar, Emeti Hanım'ı zorlayıp ona **doğum şerbeti** yaptırıldılar. (s.145 str.15-16)
286. Şerbetler, buzağıya ve anasına **sağlık dilekleri** arasında neşeyle içildi. (s.145 str.16-17)
287. İlbahar geldiğinde **gece oturmaları** yavaş yavaş tavsamaya başladı. (s.145 str.19-21)
288. **Akşam karanlığında** yorgun argın evlerine dönüyorlardı. (s.145 str.22-23)
289. ... **ev halkına** seslendi. (s.145 str.26)
290. Günler çabucak geçmiş, **ders yılı** sona ermişti. (s.146 str.14)
291. Fadiş, **coşkunluk içindeydi**. (s.146 str.18)
292. "Burası benim bahçem." diyerek **toprak parçasını** tablalara ayırdı. (s.147 str.19-20)

293. Buralara **biber, patlıcan, domates fideleri** dikti. (s.147 str.20-21)
294. Köşelere **balkabağı çekirdekleri** gömdü. (s.147 str.21-22)
295. **Sulama zamanlarını** hiç kaçırmıyordu. (s.147 str.27-28)
296. ... **akşam karanlığı** çökerken köye dönüyorlardı. (s.148 str.129)
297. Bahçe, **köy değirmeni**yle yan yanaydı. (s.148 str.12-13)
298. Yüzü gözü, saçları, giysileri **un içindeydi**. (s.148 str.18-19)
299. **Öğle sırasında**, ortalıktan el ayak çekilmiş... (s.148 str.31)
300. Yalnız **kuş sesleri** ve ağustos böceklerinin cırlamaları duyuluyordu. (s.149 str.1-2)
301. Hasan'la Fadiş, o saatlerde gölgelik bir yere dikilip, **öğle azıklarını** yerlerdi. (s.149 str.2-3)
302. Fadiş, **azık çıkını**nı açmıştı... (s.149 str.6)
303. Birdenbire, **değirmen tarafından** çığlıklar gelmeye başladı. (s.149 str.7-8)
304. Şu gördüğünüz koca kayayı, **çark oluğuna** atacaktı. (s.149 str.14-15)
305. Köylü **harman üstü** unsuz kalırdı! (s.149 str.16-17)
306. Huninin daralan ucu, **değirmen duvarına** giriyordu. (s.149 str.20-21)
307. Çark da **değirmen taşlarını** harekete geçiriyordu. (s.149 str.22-23)
308. Günden güne fasulyeler, **soğan cücükleri**, kabak kökenleri sararıyordu. (s.150 str.14-15)
309. Günden güne fasulyeler, soğan cücükleri, **kabak kökenleri** sararıyordu. (s.150 str.14-15)
310. **Sonbahar başları**ndaydı. (s.150 str.26)
311. **Öğle azıklarını** istekle yediler. (s.151 str.229)
312. Zehra Kadın bu işi yaparken çocuklar, **mısır köklerini** sökmeye başladılar. (s.151 str.24-25)
313. O gün, **kabak kökenleri** sökülecek, fasulye öbekleri güneşe serilecek, olgunlaşmamış yeşil domatesler toplanıp köye taşınacaktı. (s.151 str.31-33)
314. O gün, kabak kökenleri sökülecek, **fasulye öbekleri** güneşe serilecek, olgunlaşmamış yeşil domatesler toplanıp köye taşınacaktı. (s.151 str.31-33)
315. Bahçeye varır varmaz, **fasulye öbeklerini** açıklık bir yere taşımakla işe başladılar. (s.152 str.1-2)
316. Sopa ve **çamaşır tokaçları**yla dövüldü. (s.152 str.10)

317. Biraz **mısır sapı** taşıyın. (s.152 str.24)
318. Çocuklar, **mısır saplarını** bağlamak için organlarını alıp yola çıktılar. (s.152 str.26-27)
319. gün yine **balık günü**ydü. (s.152 str.32-33)
320. Öğretmen: “Tüm öğrenciler **pazartesi günü** okulun önünde toplansın!” demişti. (s.153 str.19-20)
321. **Pazartesi günü** okulun önünde toplanıldı. (s.153 str.20-21)
322. Çocuklar, **sevinç sesleri** çıkararak mahallelerine koştular. (s.154 str.1)
323. Öğretmen, **kerpiç kalıplarına** çamur döküyordu. (s.154 str.5-6)
324. Okul, **Cumhuriyet Bayramında** açılacaktı. (s.154 str.7-8)
325. Fadiş, **coşkunluk içindeydi**. (s.154 str.15)
326. **29 Ekim günü**, kasabadan kaymakam geldi. (s.155 str.3)
327. **Köy meydanında** toplanıldı. (s.155 str.4-5)
328. **Köy imamı**, çocuklara avuç avuç yemiş dağıttı. (s.155 str.6-7)
329. İbir, davulla **oyun havaları** çaldı. (s.155 str.7)
330. **Köy delikanlıları** oynadılar. (s.155 str.8)
331. **Cumhuriyet Bayramımız** kutlu, yeni okulunuz uğurlu olsun. (s.155 str.14)
332. **Gece şenliklerinden** sonra çocuklar yataklarına çekilip güzel düşlere daldılar. (s.155 str.16-17)
333. **Öğlen paydosunda** yemeğini çabucak yiyip sofaya çıktı. (s.155 str.22-23)
334. **Ev halkını** çok sevdiğini, kendisine iyi baktıklarını, Hasan’la çok iyi geçindiğini yazdı. (s.155 str.25-27)
335. **Okul kapısından** girerken, derse girme zili çalmaya başlamıştı. (s.155 str.28-29)
336. Okul kapısından girerken, **derse girme zili** çalmaya başlamıştı. (s.155 str.28-29)
337. Derslerden başka **sınıf kitapları** okuyor... (s.155 str.32-33)
338. Bütün bunlar olurken Kâmil Bey, Cemile’yi mahkemeye verip ondan **boşanma isteğinde** bulunmuştu. (s.156 str.7-8)
339. Bu nedenle, **boşanma isteğine** o da uydu. (s.156 str.9-10)
340. Kâmil Bey, **boşanma olayından** sonra bir daha Cemile’yi ve Fadiş’i arayıp sormadı. (s.156 str.10-12)

341. **Cumhuriyet Bayramı**'ndan bir süre sonra Naci Paşa, kızına telefon etti. (s.156 str.13-14)
342. **Öğrenci durumları** belli olmuş. (s.156 str.16)
343. Hemen o gün, **yol hazırlığına** başladı. (s.157 str.20)
344. **Ankara treni** Akkale'den gece yarısına doğru geçer. (s.157 str.26-27)
345. Ankara treni Akkale'den **gece yarısına** doğru geçer. (s.157 str.26-27)
346. **Akşam ezanı** okunurken eve döndü. (s.158 str.8-9)
347. **Akşam aşı** yiyeceğiz! diye bağırdı. (s.158 str.12-13)
348. Fadiş, teyzesinin elinden **giysi bohçasını** ve **yiyecek çıkını** aldı. (s.159 str.22-23)
349. Fadiş, teyzesinin elinden giysi bohçasını ve **yiyecek çıkını** aldı. (s.159 str.22-23)
350. **Pazar yerine** doğru yola çıktılar. (s.159 str.23)
351. **Yol boyunca** Zehra Kadın da çeşitli konularda öğütler verdi. (s.159 str.23-24)
352. **Pazar yerine** vardıklarında Bekir Efendi'yi orada buldular. (s.159 str.24-25)
353. **Okulun önünde** öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte yol kenarına dizilmişlerdi. (s.160 str.13-14)
354. Okulun önünde öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte **yol kenarına** dizilmişlerdi. (s.160 str.13-14)

4.1.1.3. Zincirleme İsim Tamlaması:

Tamlayanı, tamlananı ya da hem tamlayanı hem de tamlananı ad tamlamasından oluşan, iç içe girmiş ad tamlamalarına zincirleme ad tamlaması denir: Yaz sıcağının şiddeti, Ayşe'nin okul önlüğü, bizim okul yıllarımız, üniversite yıllarının ders notları... gibi.

1. **Kurtuluş Savaşı** sırasında, Yunanlılar, geçtikleri her yeri yakıp yıkıyorlardı. (s.9 str.1-2)
2. Toroslu kasabası, **düşmanın yolunun üstündeydi.** (s.9 str.5)
3. Naciye Kadın, kısa bir süre önce, **oğlunun şehitlik haberini** almıştı. (s.10 str.7-8)
4. Herkes, bir gün **kendi evinin yapımıyla** uğraşacak. (s.10 str.18-19)
5. Kurtuluş Savaşı bitmiş, **Yunan baskısının üstünden** uzun yıllar geçmişti. (s.11 str.1-2)
6. **Komşulardan birinin bağına** bağ bozmaya gidecekti. (s.14 str.4-5)
7. Hemen **kocasının dükkânının önüne** gitti. (s.16 str.11)
8. Aslında, **Fadiş'in gözünün acısını** yüreğinde duyuyordu. (s.18 str.18-19)
9. Sadece **annesinin gözlerinin içine** baktı. (s.23 str.22-23)
10. **Benim çocuğumun yeri** başka seninkinin başka. (s.27 str.27-28)
11. Sokak kapısında, **Bey'in anahtarının sesi** duyuldu. (s.29 str.6-7)
12. Sonra **sofra takımlarının yerini** öğretti. (s.31 str.11)
13. Cemile, gün ağarırken **Kâmil Bey'in dükkânının önüne** gelip dikilmişti. (s.38 str.18-19)
14. **Evin kapısının çingirağını** sürekli çekiyordu. (s.39 str.11)
15. Cemile, **gaz lambasının ışığında** onun yüzüne dikkatle baktı. (s.43 str.23)
16. Onu bulmak için de **sabah ezanı sırasında**, anayola çıkmak gerekti. (s.50 str.21-22)
17. **Para kâğıdının kenarına**, “Bunun hepsiyle odun alın,” yazmış. (s.51 str.25-26)
18. ... **mevlût şekerinin külâhlarını**, bir sahana boşaltmışlardı. (s.56 str.24-25)
19. **Fadiş'in hırkasının önünü** açıp giysisini gösterdi. (s.59 str.20)
20. ... **kapı tokmağının döndüğünü** görüyordu. (s.66 str.6)

21. Elleri, **hırkanın kollarının içinde** kalıyordu. (s.72 str.13-14)
22. O yıl **Fadiş'in okul yaşı** gelmişti. (s.72 str.21)
23. **Sokak kapısının önüne** oturuyor, dalgın dalgın gelip geçene bakıyordu. (s.76 str.29-30)
24. Şimdi, **teyzemin kızı Cemile'nin yavrusu** ortada kalmış. (s.77 str.14)
25. Bildiğim doğruysa, **bizim köyün öğretmeni** yedisinden aşağıları okula almıyor. (s.83 str.10-11)
26. “Onun yaşlıları şu saate iyi kötü, **ana-babalarının dizlerinin dibindeler...**” (s.84 str.29-30)
27. **Karanlığın sessizliği içinde** bir pınar, su dolu yalağına, tatlı bir şırıltıyla akıp duruyordu. (s.86 str.10-11)
28. Sokakta sadece **köy çeşmesinin su şırıltısı** duyuluyordu. (s.87 str.1-2)
29. Fadiş, **Bekir Ağanın söylediklerinin hepsini** yerine getirmeye, kendi kendine söz verdi. (s.88 str.20-21)
30. Fadiş, **oradakilerin bakışları karşısında**, sıkılarak ayağa kalktı. (s.90 str.23-24)
31. Gidip, **teyzesinin dizinin dibine** oturdu. (s.92 str.29)
32. **Bunlardan birinin üstünde**, “Fadiş'in bayramlığı”, ötekinin üstünde “Zehra'ya elbiselik” diye yazı bulunan birer kağıt iğneliydi. (s.102 str.16-18)
33. **Yağmurluk işinin böylece tatlıya bağlanması**, Fadiş'i pek hoşnut etti. (s.104 str.10-11)
34. **Ev sahibinin yufkalarını** açmaya oturdu. (s.106 str.2)
35. Hep **senin arkadaşlarının harmanına** gidiyoruz, diye söylendi. (s.109 str.17-18)
36. Ellerim, ayaklarım, tıpkı **şehir çocuklarının ellerine**, ayaklarına benzedi, diyerek teşekkür etti. (s.112 str.28-30)
37. Fakat, **akşam ezanının okunması** yakındı. (s.113 str.7)
38. Otobüs geçerken Hasan'la Fadiş, öteki çocuklarla birlikte **araçların durak yerine** koşarlardı. (s.113 str.14-15)
39. **Bizim Aziz Dayının oğlu**, uçak askeriymiş. (s.114 str.5-6)
40. Hasan, içinden **uçak askeri olabilmenin yollarını** kuruyordu. (s.114 str.28-29)

41. Zehra Kadın **öğle namazının sayısını, kılınış şeklini** bir bir anlatıyor, onlar da kılıyorlardı. (s.117 str.14-15)
42. Bu patlama ile birlikte otobüs, tam **Hasan'ların evinin önünde** çakılıp kaldı. (s.118 str.4-6)
43. Köyün varlıklı kişilerinden **Hacı Halil Ağa'nın dükkanının önünden** geçiyorlardı. (s.120 str.10-11)
44. Köyün geleneğine göre, "Ramazanın on beşinci gecesini" çocuklar, **köy davulcusunun peşine** takılır, kapı kapı dolaşırlardı. (s.126 str.13-14)
45. Çocuklar **köy odasının önünde** birikmişler, sabırsızlıkla davulcu bekliyorlardı. (s.127 str.13-14)
46. Bu sırada **Fadiş'in bayramlığının cebini** yırtılmıştı. (s.134 str.4)
47. Cemile, **evin çamaşır ve temizlik işleri** için tutulmuştu. (s.138 str.20-21)
48. Cemile, **kızının okul çağı geldi** mi? diye sorunca, Cemile açıldı. (s.139 str.17-18)
49. **Ders yılı ortasında** ilden birkaç top önlüklük kumaş geldi. (s.143 str.10-11)
50. **Sofra tablasının üstüne** üzüm veya pancar pekmezi, beyaz peynir konur... (s.144 str.15-17)
51. Yalnız kuş sesleri ve **ağustos böceklerinin cırlamaları** duyuluyordu. (s.149 str.1-2)
52. Teyzesi sofrada, "Bu yemek **Fadiş'in bahçesinin patlıcanıyla** yapıldı," deyince, dünyalar onun oluyordu. (s.150 str.22-23)
53. Bazen köyün delikanlıları, **çayın kavşaklarından birini** tıkayıp suyun yolunu değiştirirlerdi. (s.152 str.29-30)
54. **Okulumuzun çökme tehlikesi** varmış. (s.153 str.23)
55. Büyük çocuklar, durmadan **duvarların sıva çamurlarını** taşıyorlardı. (s.154 str.6-7)
56. **Çocuğun yol parasını** da yollamış, deyince Zehra Kadın acındı. (s.157 str.3-4)
57. **Otobüsün gelme saatine** değin öğretmenleriyle vedalaşmak istiyordu. (s.159 str.15-16)

4.1.2 SIFAT TAMLAMALARI

Sıfat tamlaması, bir sıfat ögesi ile bir isim ögesinden meydana gelen tamlamadır. Sıfat tamlamasının temel ögesi ad, yardımcı ögesi sıfattır. Sıfat tamlamalarında tamlayan ve yardımcı unsur sıfat, tamlanan yani asıl unsur ise isimdir: Kırmızı başlık, birkaç öğrenci, uzak köy, şu çocuk, kaç kişi, tanıdık yüzler, şaşkın bakışlar, ağlayan insanlar... gibi

Eserde geçen sıfat tamlamalarının yer aldığı cümleler şunlardır:

1. Kurtuluş Savaşı sırasında, Yunanlılar, **geçtikleri her yeri** yakıp yıkıyorlardı. (s.9 str.1-2)
2. **Bütün Anadolu** ayaklanmıştı. (s.9 str.2)
3. Köylerde, kasabalarda ve şehirlerde **her şey** alt üst olmuştu. (s.9 str.3)
4. Herkes **her an** tetikte ve tedirgindi. (s.9 str.4)
5. **Genç ve güçlü erkekler** askere alınmış, geride sakat ya da yaşlı erkeklerle kadınlar ve çocuklar kalmıştı. (s.9 str.6-8)
6. Genç ve güçlü erkekler askere alınmış, geride **sakat ya da yaşlı erkeklerle** kadınlar ve çocuklar kalmıştı. (s.9 str.6-8)
7. Eli silah tutanlar, **düşmanın geçeceği yollara** tuzaklar kuruyorlardı. (s.9 str.8-9)
8. **Kurulan tuzaklar**, düşmanı çok öfkelen diriyordu. (s.9 str.12)
9. “Çevredeki bağları, bahçeleri, tarlalardaki ekinleri de tutuşturun.” (s.9 str.14-15)
10. “Çevredeki bağları, bahçeleri, **tarlalardaki ekinleri** de tutuşturun.” (s.9 str.14-15)
11. Kasabalılar, **sığındıkları köylerden döndükleri zaman**, evlerinin yerinde kül yığınları bulmuşlardı. (s.9 str.16-17)
12. Yaşlılar, **ağlaşıp duran gençlere** “...” diye çıkışıyorlardı. (s.9 str.17- s.10 str.2)
13. Kasaba halkı, evlerinin yerine, **başlarını sokacak birer barınak** yapmaya giriştiler. (s.10 str.3-5)
14. Naciye Kadın, **kısa bir süre** önce, oğlunun şehitlik haberini almıştı. (s.10 str.7-8)

15. Aslında **soylu ve varlıklı bir kadını**. (s.10 str.12)
16. Kasabada evleri, dükkânları, tarlaları, bağları,değirmenleri, **sürü sürü koyunları** vardı. (s.10 str.12-14)
17. **Tek varlığı** kızıydı. (s.10 str.14-15)
18. Ona **bir şey** olacak diye çok korkuyor. (s.10 str.15-16)
19. Mahalle halkı **bir karar** aldı. (s.10 str.18)
20. Herkes, **bir gün** kendi evinin yapımıyla uğraşacak... (s.10 str.18-19)
21. ... **bir gün** toplanıp Naciye Kadın'ın evini yapmaya çalışacaklardı. (s.10 str.19-20)
22. **Bir süre** sonra, Naciye Kadın'la Cemile de tek odalı, toprak damlı evlerine yerleştiler. (s.10 str.21-22)
23. Bir süre sonra, Naciye Kadın'la Cemile de **tek odalı, toprak damlı evlerine** yerleştiler. (s.10 str.21-22)
24. **Kasabalı kadınlar**, köylülerle birlikte dağa çıkıyor; sırtlarıyla odun taşıyorlardı. (s.10 str.24-25)
25. **Bir süre** geçtikten sonra tarlalar, bağlar yeniden ekilip dikilmeye başlandı. (s.10 str.26-27)
26. Herkes **bir yolunu** bulup yaşamını sürdürmeye çalışıyordu. (s.10 str.28-29)
27. Günlük geçimini **bu yolla** sağlıyordu. (s.10 str.31)
28. ... **eline geçen parayı** bir türlü değerlendiremiyordu. (s.10 str.31-32)
29. ... eline geçen parayı **bir türlü** değerlendiremiyordu. (s.10 str.31-32)
30. Ana-kız **yoksul bir yaşam** sürmeye başladılar.(s.11 str.3)
31. Üstelik Naciye Kadın, **alışkın olmadığı bu koşullara** dayanamayıp yatağa düştü. (s.11 str.4-5)
32. Seni **bin bir özenle** büyüttüm. (s.11 str.11)
33. **Sağlıklı bir sütanne** tutmuştum. (s.11 str.12)
34. Oğlum **büyük adam** olacak...(s.11 str.14)
35. ölünce, ben de sizi **hiçbir şeyden** yoksun etmemeye çalıştım. (s.11 str.16-17)
36. Anneciğim hiç tasalanma; **geçmiş günlerimiz** bana güç veriyor. (s.11 str.21)
37. **Bir gün** kasabaya genç bir adam geldi. (s.11 str.26)
38. Bir gün kasabaya **genç bir adam** geldi. (s.11 str.26)
39. **Küçük bir dükkân** bulup yerleşti. (s.11 str.27)

40. **Toroslu’da bulunan baba dostları**, onu bu kasabadan bir kızla evlendirmeyi düşündüler. (s.11 str.28-29)
41. Toroslu’da bulunan baba dostları, onu **bu kasabadan** bir kızla evlendirmeyi düşündüler. (s.11 str.28-29)
42. Toroslu’da bulunan baba dostları, onu bu kasabadan **bir kızla** evlendirmeyi düşündüler. (s.11 str.28-29)
43. **Genç adam** dostlarının bu düşüncelerini olumlu karşıladı. (s.12 str.1-2)
44. Bazıları **bu işe** “Peki” diyor...(s.12 str.3)
45. Naciye Kadın **bu işi** bir de Cemile’ye sordu. (s.12 str.5)
46. **Genç adam**, Cemile’nin isteğini kabul ettiğini bildirince gösterişsiz bir düğün yapıldı. (s.12 str.7-8)
47. Genç adam, Cemile’nin isteğini kabul ettiğini bildirince **gösterişsiz bir düğün** yapıldı. (s.12 str.7-8)
48. Cemile, annesiyle birlikte, **Kâmil Bey’in tutup döşediği eve** yerleşti. (s.12 str.8-9)
49. Yalnız **her şeyden çabuk bıkan bir yaratılışı** vardı. (s.12 str.11)
50. Bu böylece, **bir yıl** sürdü. (s.12 str.12)
51. **Bir gün** Kâmil Bey, iş için deyip kasabadan ayrıldı. (s.12 str.12-13)
52. **Bu geziden** tam dört ay sonra döndü. (s.12 str.13)
53. Bu geziden tam **dört ay** sonra döndü. (s.12 str.13)
54. Cemile **bir bebek** bekliyordu. (s.12 str.14)
55. **Dikmek için aldığı bir elbiseyi** aylarca süründürüyordu. (s.12 str.16)
56. Üstelik Cemile’ye ve Naciye Kadın’a **her fırsatta** eziyet ediyordu. (s.12 str.17-18)
57. Cemile **bu durumu** kimseye açamıyordu. (s.12 str.18-19)
58. Artık **sevimli bir kızı** vardı. (s.12 str.21)
59. **Küçük kıza** o günden sonra Fadiş denilecekti. (s.12 str.23)
60. Küçük kıza **o günden** sonra Fadiş denilecekti. (s.12 str.23)
61. ... **bir kızı** olduğunu duyunca pek hoşnut oldu. (s.12 str.24-25)
62. **Küçük Fadiş’i** o da seviyordu. (s.12 str.25)
63. Fakat **bu sevgi** onu kötü davranışlarından uzaklaştıracak kadar güçlü değildi. (s.12 str.25-27)

64. Fakat bu sevgi onu **kötü davranışlarından** uzaklaştıracak kadar güçlü değildi. (s.12 str.25-27)
65. Bebek **bir yaşına** gelince yine “İş için” deyip kasabadan ayrıldı. (s.12 str.27-28)
66. **Bu kez** eve adresini bile bırakmamıştı. (s.12 str.29)
67. **Altı ay** sonra döndüğünde, daha çok değişmişti. (s.13 str.1)
68. **Bir gün** Cemile’ye: (s.13 str.1-2)
69. **Babamdan kalan bütün malları** sattım; orada bir dükkân hazırladım. (s.13 str.3-4)
70. Babamdan kalan bütün malları sattım; orada **bir dükkân** hazırladım. (s.13 str.3-4)
71. Cemile, **günden güne eriyip ölüme yaklaşan annesini...** (s.13 str.6-7)
72. ... ondan **güçlü bir tokat** yemişti. (s.13 str.12-13)
73. **Minik kızı** ve hasta anası bakım isterdi. (s.13 str.16)
74. Minik kızı ve **hasta anası** bakım isterdi. (s.13 str.16)
75. **İlk işi**, kocasının kiraladığı evden kendi odalarına taşınmak oldu. (s.13 str.17-18)
76. İlk işi, **kocasının kiraladığı evden** kendi odalarına taşınmak oldu. (s.13 str.17-18)
77. **Üstlendiği işi en iyi şekilde** yapardı. (s.13 str.19-20)
78. **Bu nedenle** hiç işsiz kalmıyordu. (s.13 str.20)
79. ... **birkaç kadınla** dağa oduna çıkardı. (s.13 str.20-22)
80. ... **sırtından getirdiği odunları** yerleştirip ocağı yakardı. (s.13 str.22-23)
81. ... **o günkü işine** giderdi. (s.13 str.23-24)
82. **Varlıklı evlere** iş yapmaya giderken küçük kızı yanında götürmezdi. (s.13 str.25-26)
83. Varlıklı evlere iş yapmaya giderken **küçük kızı** yanında götürmezdi. (s.13 str.25-26)
84. **Küçük kız** oralarda kendi kendine oynar dururdu. (s.13 str.29)
85. “**Bir gün** gelip bizi götüreceksin.” derdi. (s.13 str.21-22)
86. Böylece **üç yıl** geçti. (s.13 str.32)
87. İlk iki yıl içinde Kâmil bey, **iki kez** mektup yolladı. (s.13 str.32-33)

88. **Son bir yıldan** beri de hiç yazmıyordu. (s.14 str.1-2)
89. Cemile, **bir sabah** yine Fadiş'in karnını doyurup ocağı söndürdü. (s.14 str.3-4)
90. **Uzun yol** yürüneceği için çocuğu evde bıraktı. (s.14 str.5)
91. "Nine su isterse **bu ibrikle** içir..." (s.14 str.6)
92. **Küçük kız:** "Eh," dedi anlayışla. (s.14 str.7-8)
93. **Bu yüzden** işe giderken, kapıyı dışardan bir iple bağladı. (s.14 str.9-10)
94. Bu yüzden işe giderken, kapıyı dışardan **bir iple** bağladı. (s.14 str.9-10)
95. Fakat, **o sonsuz uykusuna** dalmıştı bile. (s.14 str.13-14)
96. Cemile, **boşalan gözyaşlarını** artık Fadiş'ten saklamıyordu. (s.14 str.17-18)
97. **Yandaki komşu** sesine geldi. (s.14 str.21)
98. Naciye Kadın'ın öldüğü **kısa sürede** duyuldu. (s.14 str.21-22)
99. **geceyi** ölüyle birlikte geçireceklerdi. (s.14 str.28-29)
100. **Bu gece** Fadiş bizde kalsın.(s.14 str.30)
101. Cemile, **her gittiği yerde**, bu sözlerle karşılaşıyordu. (s.15 str.3)
102. Cemile, her gittiği yerde, **bu sözlerle** karşılaşıyordu. (s.15 str.3)
103. **Bir gün** karar verdi. (s.15 str.7-8)
104. **Otobüsün durduğu hana** vardığında, Fadiş'in "Anne, anne!" diye ağlayışı kulaklarından gitmiyordu. (s.15 str.20-22)
105. **Bir gün** iyi bir kısmet çıkar, kocandan ayrılıp yeniden evlenirsin. (s.15 str.26-27)
106. Bir gün **iyi bir kısmet** çıkar, kocandan ayrılıp yeniden evlenirsin. (s.15 str.26-27)
107. **Bütün gece** uyuyamadı. (s.15 str.29)
108. Kâmil Bey, kentte **başka bir kadınla** yaşıyordu. (s.15 str.31)
109. Hiç olmazsa **bu gece** kalsın. (s.16 str.4)
110. ... **o evde** istenmediğini hemen sezmişti. (s.16 str.6-7)
111. **Bu sırada** Fadiş, annesinin kucağına fırlamış, minicik kollarını boynuna dolamıştı.(s.16 str.25-26)
112. Bu sırada Fadiş, annesinin kucağına fırlamış, **minicik kollarını** boynuna dolamıştı. s.16 str.25-26)
113. **Başka bir şey** söylemeden Fadiş'i kucaklayıp hızla oradan uzaklaştı. (s.16 str.28-29)

114. **Birkaç gün** sonra bir iş bulup, başınızdan giderim. (s.16 str.32)
115. **Bir sabah** Cemile'yi evine çağırttı: (s.17 str.3)
116. Hanımı da **iyi bir kadındır**. (s.17 str.5)
117. **Bir çocukları** var.(s.17 str.5)
118. Ev işleri için **bir kadın** arıyorlar. (s.17 str.5-6)
119. Tren hareket edince Cemile **bir süre** sessiz sessiz ağladı, sonra kendisini topladı. (s.17 str.13-14)
120. **Bu nedenle** her şeyi ilgiyle izlemeye koyuldu. (s.17 str.15)
121. Bu nedenle **her şeyi** ilgiyle izlemeye koyuldu. (s.17 str.15)
122. Sen **Mühendis Galip Bey'in yolladığı kadın** mısın? (s.17 str.18)
123. Bundan sonra Fadiş **bir ara** uyuyup uyandı. (s.17 str.20)
124. **Trenle birlikte yürüyormuş gibi görünen telgraf direklerine**, kalabalık istasyonlara, ağlayan gülen yolculara daldı. (s.17 str.20-22)
125. Trenle birlikte yürüyormuş gibi görünen telgraf direklerine, **kalabalık istasyonlara**, ağlayan gülen yolculara daldı. (s.17 str.20-22)
126. Trenle birlikte yürüyormuş gibi görünen telgraf direklerine, kalabalık istasyonlara, **ağlayan gülen yolculara** daldı. (s.17 str.20-22)
127. **Bu nedenle** Fadiş sustukça o da susuyordu.(s.17 str.24)
128. Yanlarına **bir adam** yaklaştı. (s.17 str.27)
129. Cemile ve Fadiş denize, vapura, **giyim kuşamları çok göz alıcı kadınlara** bakakaldılar. (s.17 str.32-33)
130. Cemile **merak ettiği şeyleri** yanındaki adama sormayı çekiniyordu. (s).17 str.33-s.18 str.1)
131. Cemile merak ettiği şeyleri **yanındaki adama** sormayı çekiniyordu. (s).17 str.33-s.18 str.1)
132. Sık sık **ilginç bulduğu şeyleri** gösteriyordu Fadiş'e. (s.18 str.1-2)
133. **Yanlarındaki adam**, bir otomobil çevirdi. (s.18 str.8)
134. Yanlarındaki adam, **bir otomobil** çevirdi. (s.18 str.8)
135. İstanbul'a **ilk gelişin** mi? (s.18 str.12)
136. **İlk gelişim**, dedi. (s.18 str.14)
137. Burası **üç katlı bir evdi**. (s.18 str.17)
138. Çevresinde, **büyük bahçesi** vardı. (s.18 str.17-18)

139. Sonra onları **küçük bir odaya** götürdü. (s.18 str.19)
140. Tam **bu sırada**, beş altı yaşlarında bir oğlan koşarak yanlarına geldi. (s.18 str.22-23)
141. Tam bu sırada, **beş altı yaşlarında bir oğlan** koşarak yanlarına geldi. (s.18 str.22-23)
142. **Üstündeki basma giysiyi** çıkardı. (s.18 str.32)
143. Bu, **en yeni giysisiydi**. (s.18 str.32-33)
144. **Hanımın gösterdiği yerde** ellerini yüzlerini sabunladı. (s.19 str.2-3)
145. **Bu sırada** Hanım'la küçük Aydın da banyo kapısına geldiler. (s.19 str.7-8)
146. Bu sırada Hanım'la **küçük Aydın** da banyo kapısına geldiler. (s.19 str.7-8)
147. Bunlar, **içten gelen sözler** değildi. (s.19 str.18)
148. Hanım, mutfakta **tabaklara boşalttığı yemekleri** Cemile'ye gösterdi. (s.19 str.20-2)
149. **Şu tabaktakini** de biz isteyince içeri getir, dedi. (s.19 str.22-23)
150. **Bulaşık tabakları** alıp geldi. (s.19 str.33)
151. Sonra **öteki yemeği** masaya götürdü. (s.19 str.33-s.20 str.1)
152. O, bunları yaparken Fadiş **olduğu yerde** dikiliyordu. (s.20 str.1-2)
153. **Bir ara** bulaşık tabaklardan birinin kenarında bir lokma ekmek gördü. (s.20 str.2-3)
154. Bir ara bulaşık tabaklardan birinin kenarında **bir lokma ekmek** gördü. (s.20 str.2-3)
155. Belki de ekmeğin içinden **bir şey** çıktı! (s.20 str.5-6)
156. Annesi, onu **bir iskemleye** oturttu. (s.20 str.11)
157. **Bu sırada** Hanım mutfığa girdi. (s.20 str.15)
158. **Bu iş** bitince cemile'nin eline bir saat verdi. (s.20 str.21)
159. Bu iş bitince cemile'nin eline **bir saat** verdi. (s.20 str.21)
160. **Şu demliğe** bir kahve fincanı çay at...(s.20 str.23)
161. **Bu kattaki odaları** iyice süpür. (s.20 str.27)
162. ... **o zaman**, döşemeleri silmeyi, toz almayı, daha sonra cam ve kapı temizlemeyi öğretirim. (s.20 str.27-29)
163. "Ah, daha **ilk gün** böyle oldu!.." diye düşünüyor... (s.21 str.11-12)
164. Kalkalı **hiçbir işe** bakamadım. (s.21 str.12)

165. Sabırsızlanıyor, **bir an** önce hanımın söylediği işleri bitirmek istiyordu. (s.21 str.14-15)
166. Sabırsızlanıyor, **bir an** önce **hanımın söylediği işleri** bitirmek istiyordu. (s.21 str.14-15)
167. **O zaman**, ortalığın yenice ağarmaya başladığını anladı. (s.21 str.16-17)
168. Üstünde **korkulu bir hal** vardı. (s.21 str.17-18)
169. **Yanından hiç ayrılmayan, eteğini tutarak onunla gidip gelen Fadiş** bir ara: (s.22 str.1-2)
170. Yanından hiç ayrılmayan, eteğini tutarak onunla gidip gelen Fadiş **bir ara**: (s.22 str.1-2)
171. Hemen aklına **akşam yemeyip de sakladığı ekmek** geldi. (s.22 str.4-5)
172. Fadiş, **kuru ekmeği** severek yedi. (s.22 str.5-6)
173. **O zaman** Cemile, onun saçlarını okşadı. (s.22 str.8)
174. **Onun söylediği işleri** bitirmişti. (s.22 str.15-16)
175. Hanımın sırtında **kırmızı kadifeden bir sabahlık** vardı. (s.22 str.16-17)
176. Saati kurmasak, **o sıralarda** uyanabilir misin? (s.22 str.24)
177. **Tam istediğiniz saatte** kalkar, işe başlarım. (s.22 str.26-27)
178. Doktorla **küçük oğlan** aşağıya inip sofraya oturdular. (s.23 str.3)
179. **Bir süre** sonra hanım seslendi. (s.23 str.6)
180. Hanım, mutfak masasına **iki bardak** koydu. (s.23 str.10-11)
181. Bundan sonra suyu ve çayı **bu bardaklar**la içersiniz, dedi. (s.23 str.12-13)
182. Sonra **bir tabağa** dört dilim ekmekle, on tane zeytin koydu. (s.23 str.14-15)
183. Sonra bir tabağa **dört dilim ekmekle**, on tane zeytin koydu. (s.23 str.14-15)
184. Sonra bir tabağa dört dilim ekmekle, **on tane zeytin** koydu. (s.23 str.14-15)
185. **İki dilim ekmeği**, zeytinleri istekle yiyip çayını içti. (s.23 str.23-24)
186. Hanım, **o gün** akşama değin, ona ev işi öğretti. (s.23 str.26)
187. Hanım **acımasız bir kadındı**. (s.23 str.32)
188. Cemile’yi **bir dakika** boş bırakmıyor, her an yaptıracağı bir iş buluyordu. (s.23 str.32-s.24 str.1)
189. Cemile’yi bir dakika boş bırakmıyor, **her an yaptıracağı bir iş** buluyordu. (s.23 str.32-s.24 str.1)
190. Aydın, **şımarık bir çocuktü**. (s.24 str.5)

191. **Bir gün** Fadiş'i bahçeye çağırdı. (s.24 str.5-6)
192. Bahçede **küçük bir fırın** vardı. (s.24 str.6)
193. Doktor, fırını **bu iş** için yaptırmıştı. (s.24 str.7)
194. Fırının içinde **güzel bir taş bebek** var. (s.24 str.9)
195. Fadiş, büyük bir korku içinde **var gücüyle** bağırdı. (s.24 str.13-14)
196. Onun halini görünce istemeyerek **bir çığlık** attı. (s.24 str.18)
197. Hanım, **bu bakışı** kaçırmadı. (s.24 str.24)
198. **Bize gösterdiğin saygıyı**, oğluma da göstermelisin. (s.24 str.25)
199. Aydın, **bu sözlere** pek sevindi. (s.27 str.27)
200. **günden sonra** Fadiş'i daha rahat hırpalamaya ve tartaklamaya başladı. (s.24 str.27-28)
201. Hanım da **her fırsatta** Fadiş'i horluyor... (s.24 str.28-29)
202. "Nasıl olsa **gidecek yeri** yok." diye Cemile'ye yüklendikçe yükleniyordu. (s.24 str.29-30)
203. Böylece **bir yıl** geçti. (s.24 str.31)
204. **Bu arada** İstanbul'da bulunan birkaç hemşiresi Cemile'nin adresini öğrenip onu görmeye gelmişlerdi. (s.24 str.31-s.25 str.2)
205. Bu arada **İstanbul'da bulunan birkaç hemşiresi** Cemile'nin adresini öğrenip onu görmeye gelmişlerdi. (s.24 str.31-s.25 str.2)
206. **Bir gün**, bir hemşerisine şöylece derdini döktü: (s.25 str.2-3)
207. Bir gün, **bir hemşerisine** şöylece derdini döktü: (s.25 str.2-3)
208. ... **en ağır işleri** yapmaya gönüllüyüm.(s.25 str.4-5)
209. Sonunda **bir çıkar yol** buldu. (s.25 str.9)
210. **Tek başına yaşayan, yaşlı ve varlıklı bir hanımın**, ev işlerini yapacak birini aradığını öğrendi. (s.25 str.9-11)
211. Tek başına yaşayan, yaşlı ve varlıklı bir hanımın, **ev işlerini yapacak birini** aradığını öğrendi. (s.25 str.9-11)
212. **Küçük kız** evimi şenlendirir, diyerek Cemile'nin hemen işe başlamasını söyledi.(s.25 str.13-14)
213. **O gün** de, "Cemile'nin işine engel oluyor." diye Hanım, Fadiş'i hizmetçi odasına kilitlemişti. (s.25 str.15-16)

214. Hanım, Cemile'nin başına dikilmiş, **mutfaktaki taşları** fırçalatıyordu. (s.25 str.17-19)
215. **Hanım'a belli etmek istemediği gözyaşları**, sabunlu sulara karışıyordu. (s.25 str.21-22)
216. Hanım'a belli etmek istemediği gözyaşları, **sabunlu sulara** karışıyordu. (s.25 str.21-22)
217. **Bir süre** ağladıktan sonra Fadiş'in sesi kısıldı. (s.25 str.24)
218. Hanım, **sert bir ifadeyle**: (s.26 str.5)
219. **Başka biri** olsa **şu anda** seni ve kızını kapı dışarı ederdi. (s.26 str.10-11)
220. Ben durumunuza acıdığım için, **böyle bir şey** yapmıyorum. (s.26 str.11-12)
221. **Nankör, inatçı, görgüsüz kadın!** (s.26 str.23)
222. Karşıma alıp konuştuğum için, bana **bu şekilde** karşılık verebiliyorsun. (s.26 str.24-25)
223. **Bir an** duraladı. (s.26 str.29-30)
224. **O anda**, bayılacak gibi oldu. (s.26 str.31)
225. Fadiş oradaydı, **sapsarı yüzüyle**, gözlerini iri iri açmış kendisine bakıyordu. (s.27 str.1-2)
226. **Korkacak bir şey** yok. (s.27 str.10)
227. Fırça ve **sabunlu suyu** ortadan kaldırmıştı. (s.27 str.13-14)
228. **Yapılacak bir iş** var mı hanımefendi? (s.27 str.15)
229. Sana iş yok artık **bu evde!** (s.27 str.17)
230. **Ezik bir sesle**: (s.27 str.19)
231. "**Başka türlü** davranmak elimde değil!" dedi. (s.27 str.22-23)
232. **Bu sözler** Cemile'nin içini yakıp kavurdu. (s.27 str.29)
233. Elbette **küçük beyle** bir olmaz.(s.27 str.31-32)
234. Ne oldu Cemile, **bir derdin** mi var? (s.28 str.5)
235. Fadiş, **bıraktığı yerde** duruyordu. (s.28 str.6-7)
236. Kapı açılınca **korkulu gözlerle** ona baktı. (s.28 str.7)
237. Cemile içini çekerek **o gün** olanları bir çırpıda anlattı. (s.28 str.10)
238. Cemile içini çekerek o gün olanları **bir çırpıda** anlattı. (s.28 str.10)
239. Vay **kalpsiz kadın!** diye söylendi. (s.28 str.12)
240. Bak, Allah **bir kapı** kapadı... (s.28 str.14-15)

241. Bak, Allah bir kapı kapadı, **başka birini** açtı... (s.28 str.14-15)
242. **...yaşlı hanımı**, evini, koşullarını bir bir anlattı. (s.28 str.15-16)
243. **Teşekkür eden Cemile**'ye Fatma Kadın: (s.28 str.19-20)
244. **Bu gece** burada kal. (s.28 str.25)
245. **Bir şeye** elini sürme. (s.28 str.31)
246. Cemile'nin başından aşağıya **kaynar sular** döküldü. (s.28 str.32)
247. "**Şu anda** bu evde bir iskemle kadar bile değerim yok." (s.28 str.33-s.29 str.1)
248. "**Şu anda bu evde** bir iskemle kadar bile değerim yok." (s.28 str.33-s.29 str.1)
249. "**Şu anda** bu evde **bir iskemle** kadar bile değerim yok." (s.28 str.33-s.29 str.1)
250. **Sıcak gözyaşları** yanaklarından boynuna sızıyordu. (s.29 str.1-2)
251. Fadiş, **ortalıktaki gergin havayı** sezmişti. (s.29 str.4)
252. "**Şimdi git bu evden!**" (s.29 str.8-9)
253. Hanım **o gün** olanları yüksek sesle Bey'e anlatıyordu. (s.29 str.11)
254. Hanım o gün olanları **yüksek sesle** Bey'e anlatıyordu. (s.29 str.11)
255. **Bu arada** Cemile için çok çirkin sözler söylüyordu. (s.29 str.12)
256. Bu arada Cemile için **çok çirkin sözler** söylüyordu. (s.29 str.12)
257. Hiç kımıldamadan, **yarı karanlık odada** dikiliyordu. (s.29 str.13-14)
258. **Bu sırada**, Bey'in yüzüne bir göz attı.(s.29 str.18)
259. **Seni aramaya gelen birkaç hemşerin** var ya, işte onlara git. (s.29 str.27-28)
260. Onlar, ya seni **geldiğin yere** yollarlar ya da yeni bir iş bulurlar. (s.29 str.28-29)
261. Onlar, ya seni **geldiğin yere** yollarlar ya da **yeni bir iş** bulurlar. (s.29 str.28-29)
262. Hanım, **sert bir sesle**: (s.30 str.1)
263. **Hiçbir şeye** elini sürmesin, dedi. (s.30 str.2)
264. Hesabını, **dünkü tarihe** göre kaparsın. (s.30 str.2-3)
265. Bugün **bir işe** yaramadı.(s.30 str.3)
266. Sen, **bu takıntın** ve dik kafanla, hiçbir yere sığınamazsın. (s.30 str.11-12)
267. Sen, bu takıntın ve **dik kafanla**, hiçbir yere sığınamazsın. (s.30 str.11-12)
268. Sen, bu takıntın ve dik kafanla, **hiçbir yere** sığınamazsın. (s.30 str.11-12)
269. Sonra **yataktan yenice kalkmış Aydın**'a döndü. (s.30 str.13-14)
270. Allaha ismarladık, **küçük bey**. (s.30 str.15)
271. Oğlanın yüzünde **bir tiksinti** belirdi.(s.30 str.16)
272. İkiniz, tıpkı **sokaktaki dilencilere** benziyorsunuz, dedi. (s.30 str.18-19)

273. Aç **şu bohçanı**. (s.30 str.23)
274. İçine **bizden bir şeyler** koymamışsındır İnşallah! (s.30 str.23-24)
275. Topla **şu paçavraları**, dedi. (s.30 str.27)
276. **Bir iğnemi** almış olsaydın, seni süründürürdüm. (s.30 str.28)
277. Cemile **iki simit** aldı.(s.31 str.2)
278. **Birer tane** yediler. (s.31 str.2)
279. **Bir saat** kadar orada dikildiler. (s.31 str.2-3)
280. **O bir saat**, Cemile'nin içine işledi. (s.31 str.3)
281. **Karşıdan gelen Fatma Kadın**'ı görünce sevinçle ona doğru koştular. (s.31 str.4-5)
282. Saime Hanım, **olgun, güngörmüş bir kadındı**. (s.31 str.8-9)
283. ... **bu nedenle** onu sıkacak sorulardan kaçınıyordu. (s.31 str.9-10)
284. ... bu nedenle **onu sıkacak sorulardan** kaçınıyordu. (s.31 str.9-10)
285. **Güler yüzle** odalarını gösterdi. (s.31 str.10-11)
286. **İyi kız** olursan sana bebekler, elbiseler alacağım... diyordu. (s.31 str.17-18)
287. "**Bu evde** günler iyi geçecek." diye düşündü. (s.31 str.21-22)
288. Kâmil Bey, Cemile gittikten sonra, **içinde bir tedirginlik** duymuştu. (s.31 str.23-24)
289. **Evlenmek istediği kadın**, kendisini zor duruma düşürüyor: (s.31 str.25-26)
290. Evlenmek istediği kadın, kendisini **zor duruma** düşürüyor: (s.31 str.25-26)
291. Kâmil Bey, **bu kadınla** iyi anlaşmıştı, pek ayrılmak istemiyordu. (s.31 str.29-30)
292. **Bir gün** kadına: (s.31 str.30)
293. **Güler yüzle**: (s.32 str.18)
294. **O sırada** Fadiş de yanlarına gelmişti. (s.32 str.22)
295. **Bir an**, bir sessizlik oldu.(s.32 str.23)
296. Cemile'yi **bu yüzden** arayamazdım. (s.32str.26-27)
297. İstersen ayrılalım, **yeni bir yuva** kurmayı dene, dedi. (s.32 str.30)
298. Sonra herkes bana **kötü gözle** bakar. (s.32 str.33- s.33 str.1)
299. Benim sana **bir zararım** yok ki...(s.33 str.1-2)
300. **Soylu kişi** olduğunu belli ettin. (s.33 str.4)
301. Hemen gidip Akkale'de **bir ev** tutayım. (s.33 str.5-6)

302. **Bir sabah** Cemile'ye geldi. (s.33 str.14-15)
303. Hem ona **birkaç parça üst baş** da alırım, dedi. (s.33 str.17)
304. Fadiş, **bir koşu** gidip hanımla vedalaştı. (s.33 str.20-21)
305. İçi **karmakarışık duygularla** doluydu. (s.33 str.24)
306. **Bu saate** kadar kalmamalıydılar, dedi.(s.34 str.4-5)
307. **İki kadın** tasa içinde bekliyorlardı. (s.34 str.6-7)
308. Fakat **bu bekleyiş** boşuna oldu. (s.34 str.7)
309. Sakın **bu adam** yavrumu kaçırmış olmasın? (s.34 str.14-15)
310. Kâmil Bey, Fadiş'i evden uzaklaştırınca, hemen **bir taksi** çevirdi...(s.34 str.17-18)
311. ...yavrucağı şehrin uzak semtlerinde **bir otele** götürdü... (s.34 str.18-19)
312. Kâmil Bey, onu **tath sözler** ve yemişlerle kandırmaya çalışıyordu. (s.34 str.25 26)
313. Orada **bir evimiz** olacak. (s.34 str.31)
314. Fadiş **bu nedenle**, bütün gün ses çıkarmamıştı. (s.35 str.1)
315. Fadiş bu nedenle, **bütün gün** ses çıkarmamıştı. (s.35 str.1)
316. **Sesi kısıldığı halde** durmadan “Anne” diye bağıyor. (s.35 str.2-3)
317. **Öteki yolcular** da işe karıştılar. (s.35 str.3-4)
318. Sizlere ömür, **birkaç gün** önce hastanede öldü. (s.35 str.7)
319. **Bir ara** babası, Fadiş'i helaya götürmek istedi. (s.35 str.11-12)
320. **Yarım saat** sonra döndüklerinde, Fadiş artık ağlamıyordu. (s.35 str.13-14)
321. Üzerinde **anlamsız bir hal** vardı. (s.35 str.14)
322. ... **şişip kızarmış gözlerini** babasına kaydırıyor. (s.35 str.14-16)
323. **zaman** yüzü korkulu bir hal alıyordu. (s.35 str.6)
324. zaman yüzü **korkulu bir hal** alıyordu. (s.35 str.6)
325. Yolcular **bu duruma** hem şaşırdılar, hem sevindiler. (s.35 str.18-19)
326. **Bir ara** Fadiş'in gözleri kapandı. (s.35 str.19-20)
327. **Sağ tarafında oturan yaşlı kadına** yaslanıp uyuyakaldı. (s.35 str.20-21)
328. **Bir süre** havadan sudan konuşuldu. (s.35 str.21-22)
329. Gide gide **öteki yolcular** da konuşmayı kestiler. (s.35 str.23)
330. Fadiş gözlerini açıp **bir an** çevresine baktı... (s.35 str.28-29)
331. **Yaşlı kadın**, “Sayıklıyor,” dedi. (s.35 str.30)

332. Gece boyunca **bu olay**, birkaç kez daha oldu: (s.35 str.30-31)
333. Gece boyunca bu olay, **birkaç kez** daha oldu: (s.35 str.30-31)
334. Fakat Fadiş'in sayıklamalarını **hiç kimse** yorumlayamadı. (s.35 str.31-32)
335. Kâmil Bey, Fadiş'le birlikte kapıda görününce, **evlenmek istediği kadın**, öfkeden deliye döndü. (s.36 str.6-7)
336. İyi ama, **bu çocuk** ne olacak? (s.36 str.14)
337. Kâmil Bey,ona da **bir çare** bulmuştu. (s.36 str.15)
338. **Birkaç ay** önce durumumuzdan söz ederken, çocuk işini bana biraz dokundurdu.(s.36 str.18-19)
339. **Bu durumu** Cemile'ye nasıl bildireceksin? (s.36 str.22-23)
340. **iş** çoktan oldu. (s.36 str.24)
341. **Boşanmak için ileri sürdüğüm koşulları** postaladım bile. (s.36 str.24-25)
342. Cemile, **ağlamaktan başka bir şey** yapamıyordu. (s.36 str.26)
343. Hanım, **birkaç dostuna** telefonda durumu anlattı. (s.36str.26-27)
344. Tasalanmayın, **bu işle** ilgileneceğim. (s.37 str.1)
345. Böylece **iki kadın** gece gündüz Fadiş'ten haber beklemeye başladılar. (s.37 str.3-4)
346. **İki gün** sonra öğleye doğru kapı çalındı. (s.37 str.5)
347. Mektubu **bir solukta** okudu. (s.37 str.9-10)
348. **Bir süre** öylece düşünüp kaldı. (s.37 str.17)
349. Onun babası **başka babalar** gibi değil. (s.37 str.20)
350. İsteklerini gerçekleştirmek için, **yavrusunu bir yem gibi kullanan baba**, ona daha başka kötülükler de yapabilir. (s.37 str.20-22)
351. İsteklerini gerçekleştirmek için, yavrusunu bir yem gibi kullanan baba, ona **daha başka kötülükler** de yapabilir. (s.37 str.20-22)
352. Dünyada **iyilik örneği babalar** bulunduğu gibi, bu türlü babalar da var. (s.37 str.22-24)
353. Dünyada iyilik örneği babalar bulunduğu gibi, **bu türlü babalar** da var. (s.37 str.22-24)
354. Gözü **bir şey** görmüyordu. (s.37 str.31)
355. ... **bu nedenle** gidişe engel olamıyordu. (s.38 str.1)
356. Cemile, **acı bir ifadeyle** dudak büktü. (s.38 str.4)

357. **Birkaç aylık birikmiş parası** vardı... (s.38 str.10)
358. ... **yaşlı bir beyin** yardımıyla biletini aldı. (s.38 str.10-11)
359. ... bilet alıp trene nasıl binebildiğini düşündü **bir süre**. (s.38 str.12-13)
360. **Bütün gün** yollarda yürümekten yorgun düşmüştü. (s.38 str.13-14)
361. Fadiş'in özlemiyle **derin bir oh** çekti. (s.38 str.14-15)
362. Düşünde, **Kâmil Bey'le görülmemiş kavgalara** girişti. (s.38 str.16-17)
363. **Camekânındaki yazıyı** okuyunca, Kâmil Bey'in oradan ayrıldığını anladı.
364. (s.38 str.20-21)
365. **Birkaç kişiye** sordu. (s.38 str.22)
366. **Bir süre** önce dükkânı boşalttı. (s.38 str.24)
367. **Oradaki hemşerileri** de Cemile'ye bu konuda yararlı bir yardımda bulunamayacaklarını söylediler. (s.38 str.26-27)
368. Oradaki hemşerileri de Cemile'ye **bu konuda yararlı bir yardımda** bulunamayacaklarını söylediler. (s.38 str.26-27)
369. Böylece **iki ay**, kent içinde, Kâmil Bey'in izini aradı durdu. (s.38 str.28)
370. **Bir gün**, çarşıda dolaşıp çevresine bakınırken, kocasının kardeşiyle karşılaştı. (s.38 str.29-30)
371. Hamdi Bey, **iyi bir adamdı**. (s.39 str.2)
372. **Ağabeyinin yaptığı uygunsuz işleri** hiç beğenmiyordu. (s.39 str.2-3)
373. **Her fırsatta** bunu söylüyordu. (s.39 str.3)
374. **Bir otobüse** binip hemen o gün yola koyuldu. (s.39 str.9-10)
375. Bir otobüse binip hemen **o gün** yola koyuldu. (s.39 str.9-10)
376. **Gideceği yeri** kolayca buldu. (s.39 str.10-11)
377. Sonunda içerden **bir kadın**: (s.39 str.12-13)
378. Cemile **titreyen sesiyle**: (s.39 str.15)
379. **Sert bir sesle**: (s.39 str.22)
380. Kocamın başına **küçücük çocuğu** atmış. (s.39 str.23-24)
381. Çocuğu almadan **bir yere** gitmem. (s.39 str.30)
382. **Birkaç yaşlı kadın** da Cemile'yi tutuyor. (s.40 str.1-2)
383. Gülsüm Kadının kocası, olayı **çarşıdaki dükkânından** haber almıştı. (s.40 str.10-11)

384. **Sami Bey'den kaçmayan (yüzlerini yabancı erkek görünce kapamayan) yaşlı kadınlar** orada kalıp olayı Gülsüm kadınla birlikte özetlediler. (s.40 str.12-14)
385. Çocuk da **gittiği yerden** dönmüş olur. (s.41 str.2-3)
386. Cemile, **yaşlı kadını** dinleyip boynunu büktü. (s.41 str.9)
387. Bari **bu kıza** acı da... (s.41 str.16)
388. **Bir yandan:** (s.41 str.19)
389. "**Onu bırakamam. Yapamam bunu.**" diye bir sonuca varıyordu. (s.41 str.26-27)
390. Sami Bey gittikten sonra **iki kadın**, konuyu bir süre daha tartıştılar. (s.42 str.4-5)
391. Sami Bey gittikten sonra iki kadın, konuyu **bir süre** daha tartıştılar. (s.42 str.4-5)
392. Cemile **bir süre** dalıyor... (s.42 str.6)
393. ... yaşlı kadının sorularına **birbirini tutmayan karşılıklar** veriyordu. (s.42 str.6-7)
394. **Konuşacak durumda** değilim. (s.42 str.9-10)
395. **Bir pösteki** ver de varıp şu bahçede uzanayım. (s.42 str.10-11)
396. Bir pösteki ver de varıp **şu bahçede** uzanayım. (s.42 str.10-11)
397. Yalnız kalınca **içindeki özlem** daha da arttı. (s.42 str.12)
398. ... ama **uzun zaman** öyle kalamadı. (s.42 str.13-14)
399. Herkes yaşamını sürdürmek için **bir yol** seçmiş. (s.42 str.17-18)
400. **Güçlü bir amaç** için çalışmak, yaşamı daha da güzelleştiriyor. (s.42 str.18-19)
401. Hele okuyup **bir meslek** edinirse... (s.42 str.20-21)
402. Bunları düşünürken Cemile'nin içi **pırl pırl sevinçle** doldu. (s.42 str.22-23)
403. Artık **hiçbir şeyden** korkmuyordu. (s.42 str.23)
404. **Birkaç adım** yürüdü, ayakları uyuşmuştu. (s.42 str.23-24)
405. Eve geldiklerinde, Cemile'yi **bir odaya** aldılar. (s.42 str.32)
406. Mantosunu çıkarmadan **bir köşeye** oturdu. (s.42 str.32- s.43 str.1)
407. **Beş duyusuyla** Fadiş'i bekliyordu. (s.43 str.3-4)
408. Cemile **her gece gördüğü düşleri** anımsadı. (s.43 str.5)
409. "Bu da **bir düş** olmasın?" diye geçirdi. (s.43 str.5-6)

410. Sonra; **sararmış, küçülmüş, cılızlaşmış Fadiş'**ine doğru fırladı. (s.43 str.6-7)
411. **Uzunca bir sessizlikten** sonra Gülsüm Kadın konuştu. (s.43 str.11-12)
412. Gel keklğim, gel **kınalı kuzum**, Fadiş'im! (s.43 str.21)
413. Fadiş, **korkak adımlarla** ona doğru yaklaşıyordu. (s.43 str.22)
414. İşte **o zaman** sağ gözünün ve yanağının mosmor olduğunu gördü. (s.43 str.24-25)
415. Sonra kapıya bakarak, **alçak sesle** konuştu. (s.43 str.27-28)
416. Fadiş, bütün bunları **bir solukta** söyleyivermişti. (s.44 str.1)
417. **Bir süre sonra odaya giren Sami Bey**, ana-kızı birbirine sımsıkı sarılmış olarak bulunca, şaşırıp kaldı. (s.44 str.3-4)
418. **Öfkeli bir sesle:**(s.44 str.4-5)
419. **Kararlı bir ifadeyle** konuştu: (s.44 str.9)
420. Sami Bey, sen **iyi bir insansın**. (s.44 str.10)
421. **Fadiş gibi bir çocuk** değil. (s.44 str.16)
422. Oda kapısından çıkarken Sami Bey, **son bir çıkışta** bulundu. (s.44 str.17-18)
423. **Sesini duyan karısı ve kaynanası** da koşup geldiler. (s.44 str.20)
424. Bunu, **bütün kasaba** biliyor. (s.44 str.24-25)
425. Cemile **her şeyi** göze almıştı. (s.44 str.21-22)
426. **Bazı pencerelerden sokağa** kahkahalar, ... taşıyordu. (s.45 str.2-4)
427. **Bulunduğu yerde** evler seyrekleşmişti. (s.45 str.6)
428. Sadece **ışıl ışıl gözlerini** görebiliyordu. (s.45 str.8-9)
429. Tam **bu sırada** sokak bekçisi yanlarında belirdi. (s.45 str.9-10)
430. Bekçi, **yaşlı ve iyi yürekli bir adamdı**. (s.45 str.11-12)
431. **İçten gelen bir yakınlıkla** sordu. (s.45 str.12)
432. Cemile **bir çırpıda** her şeyi anlattı. (s.45 str.15)
433. Cemile bir çırpıda **her şeyi** anlattı. (s.45 str.15)
434. Vay **katı yürekliler** vay! (s.45 str.17-18)
435. **Şuncacık çocuktan** ne istediler be Allahsızlar, dedi. (s.45 str.18-19)
436. **Rahmetli babası** efendiden bir tüccardı. (s.45 str.24)
437. Rahmetli babası **efendiden bir tüccardı**. (s.45 str.24)
438. **Bir gün**, "Hayırsız oğlan, ben ölünce bu yuvayı darmadağan edecek." demişti. (s.45 str.24-26)

439. Bir gün, “**Hayırsız oğlan**, ben ölünce bu yuvayı darmadağan edecek.” demişti.
(s.45 str.24-26)
440. Bir gün, “Hayırsız oğlan, ben ölünce **bu yuvayı** darmadağan edecek.” demişti.
(s.45 str.24-26)
441. Bekçi arada bir düdüğü öttüre öttüre, **geçmişten birçok şey** anlattı. (s.45 str.29-30)
442. Mantosunu çıkarmış, **sırtında uyuyan Fadiş**’e sarmıştı. (s.46 str.1)
443. **İhtiyar bekçi**, aklına gelmiş gibi atıldı. (s.46 str.2-3)
444. **Başka gidecek yerim** yok zaten. (s.46 str.11)
445. Bekçi, **babacan bir ifadeyle**: (s.46 str.13)
446. “Kadın akli kısadır,” dememişler **boş yere!** (s.46 str.14-15)
447. **Bir kocakarı** var. (s.46 str.20)
448. Şimdi kim bilir **kaçıncı uykudadır!** (s.46 str.20-21)
449. **Yedek yorganımız** olacak ama döşek yok. (s.46 str.21-22)
450. **Yüreği sıcak anaymış.** (s.47 str.1)
451. Cemile, Akkale’de otobüsten inince **koynundaki keseden** yol parasını çıkardı.
(s.47 str.5-6)
452. Senin paran ödendi, deyince **sert bir sesle** çıkıştı. (s.47 str.7)
453. **Bir yanlışlık** olmuştur belki de. (s.47 str.8)
454. Al **şu parayı**. (s.47 str.8-9)
455. Yardımcı, **bezgin bir sesle**: (s.47 str.10)
456. **Kırk yıllık bekçi Mustafa dayıyı** bilmez miyim? (s.47 str.11-12)
457. Cemile, **gözlerine dolan yaşları** göstermemek için hızla oradan ayrıldı. (s. 47 str.13-14)
458. Hemen **bu gece** İstanbul’a gideceğim. (s.47 str.21)
459. Elbette **bir iş** bulurum. (s.47 str.21-22)
460. Yazık ki **bir kadın** tuttum. (s.47 str.26-27)
461. Biliyorsun, **her gün** iğne oluyorum. (s.47 str.27-28)
462. Cemile, **bir ay** hemşerisi olan kapıcının evinde kaldı. (s.47 str.31)
463. **Cebinde kalan son birkaç kuruşla**, Fadiş’i alıp Toroslu kasabasına götürdü...
(s.48 str.6-7)

464. Aylık yollamak koşuluyla, yavrusunu **bir süre** onların yanında bırakmak istiyordu. (s.48 str.8-9)
465. Kasabaya vardığında, **en güvendiği yakınlarına** gidip durumu anlattı. (s.48 str.11-12)
466. "... bir de **emanet çocuk** alırsak başımız iyice bunalır," dediler. (s.48 str.14-15)
467. Çocuğun başına **bir iş** gelirse, üstesinden gelemeyiz. (s.48 str.18-19)
468. Cemile, sonunda **yaşlı bir kadınla** anlaştı. (s.48 str.21)
469. **Tek odalı evinde** yalnız yaşıyordu. (s.48 str.21-22)
470. Kasabada **sevilen ve aranılan bir kadındı**. (s.48 str.24)
471. Kimseye **bir kötülüğü** dokunmamıştı. (s.48 str.24-25)
472. Cemile, Fadiş'i önüne oturtup **her şeyi** anlattı. (s.8 str.25-26)
473. **Bir çare** bulur bulmaz seni yanıma alacağım... (s.48 str.29-30)
474. **Bir an** düşündü. (s.49 str.3)
475. Ama **başka çıkar yol** yoktu. (s.49 str.6-7)
476. ... "Ya Fadiş **son dakikada** cayarsa, ne yaparım?" diye heyecanlandı durdu. (s.49 str.9-10)
477. **Bir süre** öylece kaldı. (s.49 str.11)
478. Otobüs kalkınca **bir süre** peşinden koştu. (s.49 str.12)
479. **O günlerde** Fadiş, altı yaşına giriyordu. (s.49 str.14)
480. O günlerde Fadiş, **altı yaşına** giriyordu. (s.49 str.14)
481. Kendi yaşındaki tüm çocuklar gibi, o da **her türlü** oyuna bayılıyor... (s.49 str.15-16)
482. Annesi, **her ay** Hafize Nineye para yolluyordu. (s.49 str.22-23)
483. Mektuplarında, "**İyi bir evde** çalıştığını; Hanımının Fadiş kadar bir kızı olduğunu" yazıyordu. (s.49 str.23-25)
484. Fadiş, **annesinden öteberi geldiği günler** sevinçten uçardı. (s.49 str.28-29)
485. **Kaloriferle ısıtılan apartmanda** diken üstünde oturuyor gibiydi. (s.50 str.2-3)
486. **O yıl** kış çok zorluyordu. (s.50 str.4)
487. Cemile, **lapa lapa yağan karı** gördükçe, Fadiş'ten çok uzaklarda olduğunu düşünüyor...(s.50 str.4-5)
488. ...**bu uzaklık böyle günlerde** gözünde daha çok büyüyordu. (s.50 str.5-6)

489. **Karlı bir gün**, Hanımın yanına gitti. (s.50 str.7)
490. Hanımefendi, yavrum **bu kara kışta** üşüyordur. (s.50 str.8)
491. **Birkaç saat** izin verin de Hafize Nineye biraz para yollayayım, dedi. (s.50 str.10-11)
492. Birkaç saat izin verin de Hafize Nineye **biraz para** yollayayım, dedi. (s.50 str.10-11)
493. **Yazdan hazırladığı odunlar**, sobada tüy gibi yanıp kül olurken, Ninenin derdi büyüyordu. (s.50 str.16-17)
494. Sandığın dibinde **birkaç kuruşu** vardı. (s.50 str.17-18)
495. ... **o zaman** başvuracaktı bu paraya. (s.50 str.18-19)
496. ... o zaman başvuracaktı **bu paraya**. (s.50 str.18-19)
497. Köylüler **eşek ve katırlara yükleyip getirdikleri odunları**...(s.50 str.19-20)
498. ...havanın karlı olması nedeniyle, **iki kat fiyatla** satıyorlardı. (s.50 str.20-21)
499. Hafize Nine **bütün masalları** ikişer üçer kez anlatmıştı. (s.50 str.27-28)
500. Nine, **binbir duayla** postaneden çıkmıştı ki...(s.50 str.30)
501. ... **giyim kuşamı yerinde bir adam** karşısına dikildi. (s.50 str.30-31)
502. Kim kaçırmak ister **böyle bir geliri**? (s.51 str.7-8)
503. Oysa şimdi, **her ay** postaneden paraları alıp cebe indiriyorsun? (s.51 str.9-10)
504. **Küçücük çocuğun** ne gideri olur ki? (s.51 str.10)
505. **Bir baba** olarak keşke sen de Fadiş'e benim kadar bakabilsen? (s.51 str.14-15)
506. Neyin var Nineciğim, yoksa annemden **kötü bir haber** mi aldın? (s.51 str.21-22)
507. Fadiş **yaşından umulmayan bir olgunlukla** mırıldandı: (s.51 str.27)
508. Hafize Nine **derin düşüncelere** dalmıştı: (s.51 str.31)
509. "Vermesem, ya **bu adam** bana bir oyun ederse?.." (s.52 str.1-2)
510. "Vermesem, ya bu adam bana **bir oyun** ederse?.." (s.52 str.1-2)
511. **Bir an kasabada güvendiği, inandığı erkek ve kadınlar**, gözünün önüne geliyor... (s.52 str.4-5)
512. **O zaman** içine esenlik doluyordu. (s.52 str.5-6)
513. ne derdi acaba **bu işe**? (s.52 str.8-9)
514. Fakat kocası, herkesten daha iyi bilirdi **bu işleri**. (s.52 str.9-10)
515. **Sıcacık evimizde** otur. (s.52 str.16-17)

516. **Başka zaman** olsa, o bir yere gitmek istemezse Nine de gitmezdi. (s.52 str.20-21)
517. Başka zaman olsa, o **bir yere** gitmek istemezse Nine de gitmezdi. (s.52 str.20-21)
518. Odada **ağır bir sessizlik** vardı. (s.52 str.22-23)
519. Nine, **ne hal** var üstünde anlayamadım. (s.52 str.25)
520. Nine, **bu soru** karşısında dondu kaldı. (s.52 str.27)
521. ... Fadiş **çocukça bir önsezi**yle her şeyi anlamıştı. (s.52 str.28-29)
522. ... Fadiş çocukça bir önseziyle **her şeyi** anlamıştı. (s.52 str.28-29)
523. Bunu yaparken **bol keseden** atıp tutuyordu. (s.52 str.32)
524. Başkâtip de **iyi adamdır**, karısıyla o da bizden yana olurlar. (s.53 str.3-4)
525. En iyisi gidip **bir an** önce Başkâtiple konuşayım. (s.53 str.6)
526. Babasını düşündükçe **trendeki olayı** anımsıyor... (s.53 str.12-13)
527. Nine **kırk bir sesle** yanıtladı: (s.53 str.20)
528. Nine bunları anlatırken, **bir yandan** da sokak örtülerini çıkarıyordu. (s.53 str.24-25)
529. Nine, **bütün gücüyle** ilerlemeye başlayınca, sonucun hiç de iyi olmadığını anladı. (s.53 str.26-27)
530. Fadiş, **son lokmasını** yutarken yine tepeden inme sordu: (s.53 str.29-30)
531. Nine **bir yere** giderken kapıyı Fadiş'in üstünden kilitleyecekti. (s.54 str.5-6)
532. ... gelen **korkulacak biri**yse, Fadiş yüklüğe girecek, sonra kapıyı açacaklardı. (s.54 str.10-11)
533. Kâmil Bey veya **ondan yana biri** gelirse, "Çocuk evde yok, komşuya gitti," deyip atlatacaklardı. (s.54 str.11-12)
534. Günler, **kararlaştırılan şekilde** gelip geçiyordu. (s.54 str.13)
535. Kâmil Bey, kasabada **küçük bir ev** tutup birkaç eşyasıyla oraya yerleşmişti. (s.54 str.16-17)
536. Kâmil Bey, kasabada küçük bir ev tutup **birkaç eşyasıyla** oraya yerleşmişti. (s.54 str.16-17)
537. Sabahtan akşama değin **eski arkadaşlarıyla** kahvede oturuyordu. (s.54 str.17-18)

538. Cemile'nin ve Hafize Ninenin tarafını tutanlar, **o kahveye** uğramaz olmuşlardı. (s.54 str.18-19)
539. ...**bir baskına** karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.21-22)
540. Kâmil Bey, **bir şey** söylemiyor, sadece gülümsüyordu. (s.54 str.24)
541. Böylece **bir ay** geçti. (s.54 str.25)
542. **Bir gün** postacı, Nine'ye Cemile'den bir mektup getirdi. (s.54 str.26)
543. Bir gün postacı, Nine'ye Cemile'den **bir mektup** getirdi. (s.54 str.26)
544. Oku şunu oğlum, **okutacak kimse** aramaya çıkmayayım. (s.54 str.28)
545. **Durumu zaten merak edip duran postacı**, bu isteği severek yerine getirdi. (s.54 str.30-31)
546. Durumu zaten merak edip duran postacı, **bu isteği** severek yerine getirdi. (s.54 str.30-31)
547. **Bir hıyanetlik** yapmayacağına söz veriyor. (s.55 str.4-5)
548. **Kapıda durup onları dinlemekte olan Fadiş** de şaşkına dönmüştü. (s.55 str.10-11)
549. Nineye göre Cemile **çok toy, çok iyi yürekli bir insandı**. (s.55 str.12-13)
550. İşte **o zaman** ondan soğudum. (s.55 str.18)
551. Karşı komşuya, komşu da **öbür komşuya** seslendi. (s.55 str.23-24)
552. Kasabada günlerden beri, hep **bu konu** konuşulduğu için, herkes yeni bir haber bekliyordu. (s.55 str.24-25)
553. Kasabada günlerden beri, hep bu konu konuşulduğu için, herkes **yeni bir haber** bekliyordu. (s.55 str.24-25)
554. **Bu habere** aç kurt gibi saldırdılar. (s.55 str.26)
555. Bu habere **aç kurt** gibi saldırdılar. (s.55 str.26)
556. **Bu sözlere** yenileri uydurulup ekleniyor... (s.55 str.30)
557. Kâmil Bey yine **bir şey** söylemedi, sadece gülümsedi. (s.56 str.1-2)
558. **O günden** sonra Fadiş, yanında Hafize Nine'yle sokaklarda görünmeye başladı. (s.56 str.3-4)
559. **Bir gün** mevlûtten dönüyorlardı. (s.56 str.4)
560. Nineyle Fadiş, onu görünce **oldukları yerde** dikilip kaldılar. (s.56 str.5-6)
561. **Güler yüzle:**(s.56 str.9)

562. Nasılsın kızım? deyip, cebinden **bir paket** çıkardı... (s.56 str.10-11)
563. **Küçük kız** Hafize Nine'ye baktı. (s.56 str.13)
564. **Gerilen bedenleri** gevşedi. (s.56 str.16)
565. **İlk konuşan**, nine oldu. (s.56 str.16)
566. **Bu kadarcık görüşmeler** bir şey değil. (s.56 str.17)
567. Bu kadarcık görüşmeler **bir şey** değil. (s.56 str.17)
568. Paketten çukolata ile bir de **kırmızı kordela** çıktı. (s.56 str.22)
569. Mevlût şekerinin külâhlarını **bir sahana** boşaltmışlardı. (s.56 str.24-25)
570. **Günlerdir gülmeyen yüzleri**, artık gülmeye başlamıştı. (s.56 str.26-27)
571. Hafize Nine **bir süre** mevlûtten konuştu. (s.56 str.28)
572. Ne şeytanlık geçiyor yine **o küçücük kafandan?** (s.57 str.1)
573. Çünkü ben mevlûtten **bir şey** anlamıyorum. (s.57 str.4-5)
574. İşin sonunda **dürgü dürgü şeker** var. (s.57 str.6)
575. Seninki de **öyle bir esenlik** mi acaba Nineciğim? (s.57 str.7-8)
576. Sen daha **bacak kadar çocuksun**. (s.57 str.10-11)
577. **Bu yüzden** dinledikçe içim açılıyor. (s.57 str.11-12)
578. Mevlûdun her sözü, **bir mübarek söz** ama... (s.57 str.17-18)
579. **Neşeli günlerinde** hep böyle yapar... (s.57 str.20)
580. **Öyle sorular** sorardı ki, sonunda Nine onunla başa çıkamaz. (s.57 str.21-22)
581. kadar **derin bilgili** değilim... (s.57 str.23)
582. Nineyi **bir türlü** çıkmaza sokamıyordu. (s.57 str.26-27)
583. **O zaman** ninenin gerçekten mevlût dinlemekten hoşlandığını anladı. (s.57 str.27-28)
584. Bu yaşlarda **her çocuk** senin gibidir. (s.58 str.2)
585. Fadiş **bu sözlere** pek sevindi. (s.58 str.3)
586. Nine Fadiş'le konuşurken **bir yandan** da sobayı yakmıştı. (s.58 str.4)
587. Sobanın üstüne **toprak tencereyi** oturttu. (s.58 str.5)
588. **Duvarda asıl duran torbadan**, bir sahan erişte aldı. (s.58 str.5-6)
589. Duvarda asıl duran torbadan, **bir sahan erişte** aldı. (s.58 str.5-6)
590. **Tenceredeki su** kaynayınca erişteyi suya saldı. (s.58 str.6-7)
591. **Küçük bir küpten** turşu çıkardı. (s.58 str.9)

592. Fadiş de kaşıklıktan **iki tahta kaşık** alıp örtünün üstüne koydu. (s.58 str.10-11)
593. **İki tahta kaşık**, istekle erişte sahanına gidip geliyordu. (s.58 str.13-14)
594. Yemekten sonra, **bir süre** oturdular. (s.58 str.14-15)
595. Nine, **Fadiş'in çok sevdiği bir masalı** anlatmaya başladı. (s.58 str.15-16)
596. **Bunu gören nine** masalı kısa kesip döşekleri serdi. (s.58 str.17-18)
597. Nine **bir süre**, titrek ışıktta, onun uysal ve sevimli yüzünü gözledi. (s.58 str.19-20)
598. Nine bir süre, **titrek ışıktta**, onun uysal ve sevimli yüzünü gözledi. (s.58 str.19-20)
599. **Koyu kestane rengi saçları**, alnına dökülmüştü. (s.58 str.20-21)
600. Yavaşça **bu saçları** geriye doğru sıvazladı. (s.58 str.21-22)
601. Fadiş, ona **bütün acılarını** ve yalnızlığını unutturmuştu. (s.58 str.25)
602. **Bu adamı** oldum olası gözü tutmamıştı. (s.58 str.27)
603. **O günden** sonra, sokağa her çıkışlarında, Kâmil Beyi görmeye başladılar. (s.58 str.31- s.59 str.1)
604. **O günden** sonra, sokağa **her çıkışlarında**, Kâmil Beyi görmeye başladılar. (s.58 str.31- s.59 str.1)
605. **Bir gün** yine Nine, Fadiş'i alıp pazara gitmişti. (s.59 str.2-3)
606. Gel bakalım Nine, **şu basmacıya** kadar gidelim de... (s.59 str.5)
607. ...Fadiş'e **bir elbiselik** beğeniver, dedi. (s.59 str.6)
608. Fadiş'e **kırmızı güllü bir pazenden** kesilirken, Kâmil Bey satıcıya sordu. (s.59 str.7-8)
609. **Nineye göre bir şeyin** var mı? (s.59 str.9)
610. Satıcı sevinerek, **lacivert çiçekli pazen topuna** uzandı. (s.59 str.10)
611. İşte bu, **Nineye tam biçilmiş kaftan**. (s.59 str.11)
612. Ben **bir şey** istemem. (s.59 str.13-14)
613. Eve henüz girmişlerdi ki, **bir köylü** kapıyı çaldı. (s.59 str.22)
614. Elinde, **koca bir but et** vardı. (s.59 str.23)
615. Kâmil Bey, **o günden** sonra sık sık Ninenin evine tavuk, helva ve et yollamaya başladı. (s.59 str.27-28)

616. **Bu sevincini**, Cemile'ye yolladığı mektuplarla belirtmekten kendini alamıyordu. (s.59 str.29-30)
617. Bu sevincini, **Cemile'ye yolladığı mektuplarla** belirtmekten kendini alamıyordu. (s.59 str.29-30)
618. **Bir gün** Cemile'den yine mektup geldi. (s.59 str.31)
619. **Mektubu dinleyen Nine** "...” diye kendi kendini eleştirdi. (s.60 str.2-6)
620. **Bir gün** Kâmil Bey Ninenin evine gelip: (s.60 str.9)
621. **Serin sokaklarda** ilkbahar güneşi pırıl pırıldı. (s.60 str.17-18)
622. Kâmil Bey, Fadiş'e **tatlı bir şeyler** anlatıyordu. (s.60 str.18)
623. **Bir ara** sordu. (s.60 str.19)
624. **Hızlı adımlarla** ilerleyip kasabayı geride bıraktılar. (s.60 str.27)
625. Böylece, **bir saatten** fazla yürüdüler. (s.60 str.27- s.61 str.1)
626. **Bir süre** daha yürüyüp bir dönemece geldiler. (s.61 str.8)
627. Bir süre daha yürüyüp **bir dönemece** geldiler. (s.61 str.8)
628. Fadiş, daha sevinmeye kalmadan karşıda **bir atlı** göründü. (s.61 str.10-11)
629. **Bir adam** yularından tutmuş, bu yüklü atı onlara doğru getiriyordu. (s.61 str.11-12)
630. Bir adam yularından tutmuş, **bu yüklü atı** onlara doğru getiriyordu. (s.61 str.11-12)
631. Hüseyin Ağa, **bu yandayız**, geliyoruz! (s.61 str.14)
632. **Bir kez** de seninle gidip, annene yalvaralım. (s.61 str.17-18)
633. **Titrek bir sesle**: (s.61 str.23)
634. **Başka bir gün** gideriz. (s.61 str.24)
635. Kâmil Bey, **kararlı bir sesle** Fadiş'in konuşmasını kesti. (s.61 str.27)
636. O, **bir yabancı**. (s.62 str.8)
637. Fadiş, korkudan titreyerek, **atı getiren adama** baktı. (s.62 str.10)
638. Adam, başını **başka yana** çevirdi. (s.62 str.11)
639. **Yararsız olduğunu** bildiği için, bağırp çağırmadı. (s.62 str.13-14)
640. **Bir saat** kadar şosedede ilerlediler. (s.62 str.14)
641. **Bu süre** içinde hiçbir taşıtla karşılaşmadılar. (s.62 str.15)
642. Bu süre içinde **hiçbir taşıtla** karşılaşmadılar. (s.62 str.15)
643. Babası **bir sigara** yaktı. (s.62 str.21).

644. **Sabırsız bir hali** vardı. (s.62 str.21-22)
645. Fadişçik **bir süre** oturduktan sonra ayağa kalktı. (s.62 str.22-23)
646. ... at yolculuğundan **bu duruma** gelmişti. (s.62str.24-25)
647. **Birkaç adım** yürümek istedi. (s.62 str.25)
648. Ağzından bilinçsiz olarak **bir “Ah!..”** çıktı. (s.62 str. 26)
649. **Issız ovada**, rüzgârın uğultusundan başka bir şey duyulmuyordu. (s.63 str.2-3)
650. Issız ovada, **rüzgârın uğultusundan başka bir şey** duyulmuyordu. (s.63 str.2-3)
651. **Bir süre** sonra çevreye uzaktan gelen bir motor sesi yayıldı. (s.63 str.4-5)
652. Fadiş, gözlerini **sesin geldiği yana** çevirdi.(s.63 str.5)
653. Gelen **bir otobüstü**. (s.63 str.5-6)
654. **Bu geliştten** pek hoşlanmamış...(s.63 str.18)
655. Nerden böyle, bu kız anasında değil miydi? (s.63 str.20)
656. Çocukla **birkaç ay** burada kalacağım, diye karşılık verdi. (s.63 str.22-23)
657. ... **uykulu gözlerle** çevresini gözlüyordu. (s.63 str.28-29)
658. Fatma Kadın, **bir bakır tepsiye** ekmek, peynir ve pekmez koyup geldi. (s.63 str.29- s.64 str.1)
659. Önce **bir şey** yemek istemedi ama... (s.64 str.2-3)
660. Babasını **bir türlü** sevemiyor, ona ısınamıyordu. (s.64 str.10-11)
661. **Omuzlarına dek sarkan saçları, bir aydır** taranmamış, topak topak olmuştu. (s.64 str.14-15)
662. Omuzlarına dek sarkan saçları, **bir aydır** taranmamış, topak topak olmuştu. (s.64 str.14-15)
663. Mahallede **birkaç kızdan başka hiçbir çocuk** onunla oynamıyor, yanına sokulmuyorlardı. (s.64 str.16-17)
664. ... “Git yanımızdan **pis kız!**” diyorlardı. (s.64 str.18)
665. Fadiş, **birkaç kez** böyle kovulmuş... (s.64 str.18-19)
666. **Bu olaydan** sonra toplu oyunlara katılmaktan çekiniyordu. (s.64 str.20-21)
667. **Bu olaydan** sonra **toplu oyunlara** katılmaktan çekiniyordu. (s.64 str.20-21)
668. Zaten **uğraşacak hiç vaktim** yok, deyip Fadiş’i başından savmıştı. (s.64 str.26-27)
669. **Bu işi** kendisi yapmaya çalışacaktı. (s.64 str.28)

670. **Bir gece** babasıyla yataklarına uzanmışlar, uyumaya çalışıyorlardı. (s.64 str.30-31)
671. Fadiş, **inatçı annenle** ben, bir gün bütün bütüne ayrılacağız. (s.65 str.1-2)
672. Fadiş, inatçı annenle ben, **bir gün** bütün bütüne ayrılacağız. (s.65 str.1-2)
673. **O zaman** hangimizle kalmak istersin? (s.65 str.2)
674. Fadiş **donuk bir sesle**: (s.65 str.6)
675. İşte **o an** kıyamet koştı. (s.65 str.8)
676. **Her yanı** sızlıyordu. (s.65 str.12)
677. **Yanındaki yatak** boştu. (s.65 str.14)
678. Fadiş'çik, **bir süre** yorganı çenesine çekip öylece kaldı. (s.65 str.15)
679. Aklına **bin türlü şey** geliyordu. (s.65 str.16)
680. Birden **kafasındaki düşünceler** dağıldı. (s.65 str.19)
681. Üstelik **bu eve**, “dedeli ev” diyorlardı. (s.65 str.20-21)
682. Üstelik bu eve, “**dedeli ev**” diyorlardı. (s.65 str.20-21)
683. Söylentilere göre burada **bir yatır** varmış. (s.65str.21)
684. Eve **sevmediği biri** girince, çatıya çıkıp kiremitleri kırarmış. (s.65 str.23-24)
685. Fadiş, eve taşındıklarında, **bu duyduklarını** anlatmış... (s.65 str.24-25)
686. “Bütün bunlara **aptal kişiler** inanır...” (s.65 str.25)
687. **Bu nedenle** eve her girişinde kalbi küt atmaya başlıyordu. (s.65 str.30-31)
688. Bu nedenle eve **her girişinde** kalbi küt atmaya başlıyordu. (s.65 str.30-31)
689. Birinde, sabaha karşı, **alt katta bulunan helaya** gidiyordu. (s.65 str.31- s.66 str.2)
690. **O gece** korkuyla geriye dönüp yatağına sokuldu. (s.66 str.2-3)
691. **Uzun bir süre** kendini kuruntulara kaptırdı. (s.66 str.7)
692. Fatma Kadın, **içten bir “Ah!”** çekip onu kucağına oturttu. (s.66 str.15-16)
693. Fadiş, **bir solukta** olanları anlattı. (s.66 str.16-17)
694. Amcasının evinde, erkenden **bir mindere** kıvrılıp, gözlerini kapadı.(s.66 str.21-22)
695. Önce **korkulu bir düş** sandı. (s.66 str.29)
696. **Onun uyandığını gören babası**, **sert bir sesle** konuşmaya başladı. (s.66 str.30-31)

697. **Onun uyandıgını gören babası, sert bir sesle** konuşmaya başladı. (s.66 str.30-31)
698. **Beş para** etmezsin. (s.67 str.1)
699. **Sevgili amcanla** yengen seni pek seviyorlar. (s.67 str.8)
700. **Bir süre** onların başına belâ ol da hanyayı konyayı anlasınlar. (s.67 str.8-9)
701. **Akşam üstleri işten dönen babalar,** çocuklarını kapı önlerinde nasıl kucaklıyor, sımsıkı sarılıp nasıl öpüyorlardı? (s.67 str.13-14)
702. **Bir an,** onun sıcak göğsünü, ellerinin okşayışını anımsamaya çalıştı. (s.67 str.17-19)
703. Minderin üstüne kapanıp **bir süre** öylece kaldı. (s.67 str.19-20)
704. Fadiş, **çekingen bir sesle** sordu. (s.67 str.23)
705. Fadiş, **bu durumda** susmak gerektiğini anladı. (s.67 str.28-29)
706. Sen de **bu yüzden** terbiyesiz oluyormuşsun. (s.68 str.6-7)
707. Amcan, “**Anasız yavru,** bekâr odalarında ancak bu kadar terbiye edilir,” deyince baban öfkelenip senin yanına çıktı. (s.68 str.8-9)
708. **O yüzden** seni dövmedi. (s.68 str.11)
709. **O gece** yine amcasında kaldı. (s.68 str.18)
710. **Ertesi gün** babası görünmedi. (s.68str.18-19)
711. **Daha ertesi günler** de Fadiş’i arayan olmadı. (s.68 str.19)
712. **Birkaç gün** sonra amca, karısına şu haberi getirdi. (s.68 str.20)
713. Birkaç gün sonra amca, karısına **şu haberi** getirdi. (s.68 str.20)
714. Hem de gideli **üç gün** olmuş. (s.68 str.21-22)
715. **Haberi duyan yenge** telâşla bağırdı: (s.68 str.23)
716. **Bu çocuk** ne olacak? (s.68 str.26)
717. ... **her şeyi** iyice anladı. (s.68 str.27)
718. ... ben **iki çocuğa** nasıl bakarım? (s.69 str.1)
719. Aş, iş, bir de **bu kız...** diyordu yengesi. (s.69 str.1-2)
720. Demek ki, **bu duruma** sevinmemişlerdi. (s.69 str.3-4)
721. Sabah eline **bir dilim ekmek** ver, sokağa sav. (s.69 str.7)
722. **O zaman** yenge öfkeleni. (s.69 str.9-10)
723. Sana göre **her şey** kolay. (s.69 str.11)
724. **Her işte,** dere tepe dümdüzdür. (s.69 str.11-12)

725. Böylece **üç ay** geçti. (s.69 str.22)
726. Kâmil Beyden **hiçbir haber** yoktu. (s.69 str.22)
727. **Bu arada** yenge bir oğlan doğurmuştu. (s.69 str.23)
728. Bu arada yenge **bir oğlan** doğurmuştu. (s.69 str.23)
729. **En çok kızdığı şey**, bebeği kucağına vermemeleriydi. (s.69 str.27-28)
730. **Her isteyişinde** “Sen tutamazsın, belini kırarsın,” diyorlardı. (s.69 str.28-29)
731. Yenge **bir gün** birdenbire hastalandı. (s.69 str.30)
732. **Çok güç durumdaydı**. (s.70 str.1-2)
733. **Bir sabah:** (s.70 str.2)
734. Çocuğa **bütün gece** ben baktım. (s.70str.3-4)
735. **Komşulardan yardım isteyecek yüzümüz** kalmadı. (s.70 str.4-5)
736. Fadiş, **uykulu gözlerle** dinledi... (s.70 str.8)
737. Zalhe Nine **bir şey** sormasını beklemeden, bez sepetini eline tutuşturdu. (s.70 str.9-10)
738. **Tez elden** var gel... (s.70 str.12)
739. Kendisi **ilk kez** böyle bir şey yapıyordu. (s.70 str.13-14)
740. Kendisi ilk kez **böyle bir şey** yapıyordu. (s.70 str.13-14)
741. **Gürültüyü duyan Mahmure Hanım**, “Kim bu erkenci?” diye... (s.70 str.17-18)
742. Gürültüyü duyan Mahmure Hanım, “Kim **bu erkenci?**” diye... (s.70 str.17-18)
743. **O günden** sonra Fadiş, **her sabah** erkenden çeşmeye geliyor... (s.70 str.20-21)
744. Yenge, **ağır bir hastalık** geçiriyordu. (s.70 str.22-23)
745. **Bu nedenle**, yemeklerin öğünleri belli değildi. (s.70 str.23-24)
746. Bazen, sabahları **bir kıyı ekmek yiyen Fadiş...** (s.70 str.24)
747. **Birkaç ay** da böyle geçti. (s.70 str.30)
748. **Bu arada** amca, Cemile’nin adresini bulmuştu. (s.70 str.30-31)
749. Karısının hastalığı, **içinde buldukları sıkıntıyı** da ayrıntılarıyla belirtti. (s.71 str.2-3)
750. Hafize Nineden **kötü haberi** alınca deliye dönmüştü. (s.71 str.4-5)
751. Kocasının izini bulmak için **her yola** başvurmuş...(s.71 str.5-6)

752. ...fakat **bir türlü** nerede bulunduğunu öğrenememişti. (s.71 str.6-7)
753. **Bu nedenle** uykularını yitirmiş. (s.71 str.7)
754. Çalıştığı evin hanımı ve beyi çocuğunu bulması için **çeşitli yardımlar** yapmışlar...(s.71 str.8-10)
755. ... fakat **hiçbir sonuç** elde edememişlerdi. (s.71 str.10)
756. Amcanın mektubuna **bu yüzden** pek sevindiler. (s.71 str.13)
757. ... **her ay** amcaya para yollarsın. (s.71 str.16)
758. **O zaman** kızına daha iyi bakarlar. (s.71 str.17)
759. Yazlığa çıkarsak, kızını **birkaç aylığına** getirirsin, dedi. (s.71 str.17-18)
760. Karısı **bu duruma**, onun kadar sevinmemişti. (s.71 str.24-25)
761. Dursun hele **bir süre** daha! dedi. (s.71 str.26)
762. Yenge anasıyla **şöyle bir karara** varmıştı: (s.71 str.27)
763. Fadiş'in çocuğa **çok yararı** oluyordu. (s.71 str.27-28)
764. **O yüzden** Zalhe Ninenin yükü azalmıştı. (s.71 str.29-30)
765. Sonra **bir kulp** takar, anasına “Çocuğunu al,” deriz. (s.71 str.31)
766. Aslında yenge, amcanın **Fadiş'e gösterdiği içten ilgiyi** hoş görmüyordu. (s.72 str.3-4)
767. **Günden güne iyileşen yenge**, Fadiş'i durup dururken azarlıyor... (s.72 str.7-8)
768. Fadiş, **bu davranışlara** içten üzülmüyordu. (s.72 str.9)
769. **Bu nedenle**, yengesinin yaptıklarını unutmaya, onu kızdıracak davranışlardan kaçınmaya çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
770. Bu nedenle, yengesinin yaptıklarını unutmaya, **onu kızdıracak davranışlardan** kaçınmaya çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
771. Yine **her sabah**, bezleri yıkamaya gidiyordu. (s.72 str.12-13)
772. Yenge Fadiş'e **eski bir hırkasını** vermişti.(s.72 str.13)
773. Fadiş, buna **bir çare** buldu. (s.72 str.18)
774. Yengesi artık **bu yüzden** kızmaz olmuştu. (s.72 str.20)
775. **O yıl**, Fadiş'in okul yaşı gelmişti. (s.72 str.21)
776. Okula **gelecek yıl** başlayacak. (s.72 str.23-24)
777. **Mahalledeki yaşlıları** okula giderken, Fadiş bez yıkayıp çocuk sallıyordu. (s.72 str.24-25)

778. Yine **bir gün**, karlı bir havada çeşmeye gitti. (s.72 str.26)
779. Yine bir gün, **karlı bir havada** çeşmeye gitti. (s.72 str.26)
780. **Bu nedenle** bezleri sıkamıyordu. (s.72 str.29)
781. **Her yanını** engel olamadığı bir titreme sarmıştı. (s.73 str.5-6)
782. Her yanını engel olamadığı **bir titreme** sarmıştı. (s.73 str.5-6)
783. **Bu titremeyle** birlikte ağlamaya başladı. (s.73 str.8-9)
784. ... onu **bu durumda** buldu. (s.73 str.10)
785. **Bir süre** sonra titremesi durdu. (s.73 str.14)
786. Bedenine yavaş yavaş **kavurucu bir sıcaklık** yayılmaya başladı. (s.73 str.14-15)
787. Zalhe Nine, sobaya **iki odun** daha attı. (s.73 str.15-16)
788. ... gözleri **yarı kapalı**, sobanın ardında dalgın uzanıyordu. (s.73 str.16-17)
789. **O zaman** durumu anladı! (s.73 str.22-23)
790. **Üç kuruşluk yarara** karşı yüz kuruşluk zarar. (s.73 str.23-24)
791. **Üç kuruşluk yarara** karşı **yüz kuruşluk zarar**. (s.73 str.23-24)
792. “**Şu kızı** sür, savur başımızdan!” diye söylenmeye başladı. (s.73 str.25-26)
793. Fadiş, **uğuldayan kulaklarına çarpan bu sözleri** duyuyordu. (s.73 str.27)
794. Fakat **tek bir söz** söyleyemiyordu. (s.73 str.28)
795. **O anda** ayağa kalkıp... (s.73 str.28-29)
796. Anasının “**Fadiş’e üst baş alın,**” diye yolladığı **parayı** elimden almasaydın... (s.74 str.3-5)
797. ...ona **bir pazen entari**, bir yün ceket, ayağına da lâstik alırdım. (s.74 str.5-6)
798. ...ona bir pazen entari, **bir yün ceket**, ayağına da lâstik alırdım. (s.74 str.5-6)
799. Amca, **kavgadan hoşlanmayan bir adamdı**. (s.74 str.10)
800. **Yumuşak bir sesle** sözünü sürdürdü: (s.74 str.15)
801. **Tatlı canını** üzme. (s.74 str.16)
802. **Eve gidip gelen komşular**, sabahları bez yıkama işini öne sürüyorlardı. (s.74 str.19-20)
803. Cemile’nin **her ay** para yolladığını da kimse bilmiyordu. (s.74 str.23-24)
804. Hemen **bir mektup** yazdı. (s.74 str.26-27)
805. Mektupla birlikte yine **çokça para** yolladı. (s.74 str.27-28)

806. Gelirse, burada konu komşu **bir sürü dedikodu** yapıp kadını üstümüze sıçratırlar, dedi. (s.74 str.31- s.75 str.1)
807. Fakat berikiler, **birkaç ay** Cemile’ye “Çocuğunu al,” demediler. (s.75 str.3-4)
808. ... **çok iyi besin** alması gerekiyormuş. (s.75 str.5-6)
809. Bunun üzerine Cemile, **aldığı aylığı** olduğu gibi oraya yollamaya başladı. (s.75 str.8-9)
810. **Bir gün** odada yalnız kalınca, bebeği kucakladı ve öptü. (s.75 str.12)
811. Tam **bu sırada** yenge içeri girdi. (s.75 str.13)
812. Çocuğu kapıp Fadiş’e **bir tokat** vurdu. (s.75 str.14-15)
813. Fadiş, **suçüstü yakalanmanın verdiği korkuyla**, tokadın acısını duymadı bile. (s.75 str.15-16)
814. **Titrek bir sesle:** (s.75 str.16)
815. Ona **hiçbir şey** yapmadım... (s.75 str.17-18)
816. **Başbelâsı kız**, ne istiyorsun çocuktan? (s.75 str.26)
817. **O sırada** yenge atıldı: (s.75str.28)
818. **O zaman** Fadiş biraz rahatladı. (s.76 str.2)
819. İçine **sıcak bir sevinç** yayıldı. (s.76 str.2-3)
820. **Anasıyla geçirdiği günleri** düşündü. (s.76 str.3-4)
821. Yazın olsaydı, dedi, **birkaç ay** için yanına alabilirdin. (s.76 str.7)
822. Şimdi **olmayacak iş.** (s.76 str.8)
823. ... **geçmiş denemeleri** anımsayınca... (s.76 str.11)
824. Sonra yine **birkaç yakınına** mektup yazarak, “Aylık yollamak koşuluyla Fadiş yanınızda kalabilir mi?” diye sormaya karar verdi. (s.76 str.15)
825. **Dört yere** mektup yazmıştı. (s.76 str.18)
826. **Üçünden gelen yanıtlar** olumsuzdu. (s.76 str.18-19)
827. Yakınları, yine **sudan nedenlerle**, bu işi yapamayacaklarını bildiriyorlardı. (s.76 str.19-20)
828. Yakınları, yine sudan nedenlerle, **bu işi** yapamayacaklarını bildiriyorlardı. (s.76 str.19-20)
829. Amcaya: “**Bir çare** bulur bulmaz, Fadiş’i alacağım.” diye yazmıştı. (s.76 str.21-22)

830. Amca, **bütün bu olanlara** içten içe üzülüyordu ama, durumu yöneten karısıydı. (s.76 str.23)
831. **Bu nedenle**, hiçbir şey söylemeden bekliyordu. (s.76 str.24-25)
832. Bu nedenle, **hiçbir şey** söylemeden bekliyordu. (s.76 str.24-25)
833. Amcasıyla yengesi aralarında konuşurlarken Fadiş **bir şey** öğrenmişti. (s.76 str.26)
834. Bunu öğreneli beri **her şeye** küsmüştü. (s.76 str.27-28)
835. **Onu seven komşular**, “Fadiş buradan gideceğim için sakın üzülme...” diyorlardı. (s.76 str.30- s.77 str.1)
836. **Her gün** bez yıkamaya, bahçe sulamaya, su taşımaya gönüllüydü. (s.77str.2-3)
837. Çünkü **gideceği yabancı yerler** onu ürkütüyordu. (s.77 str.4)
838. Cemile, akrabası Zehra kadının kocasından **bir mektup** aldı. (s.77 str.5-6)
839. Kocasını **karamsar bir adam**dı. (s.77 str.17-18)
840. Oğulları Hasan, **sekiz yaşındaydı**. (s.77 str.19-20)
841. Benim arkadaşlarımla oynamasın diye **ilk çıkışı** yaptı. (s.77 str.21-22)
842. **O zaman** Hasan: (s.77 str.27)
843. Cemile **kızı bırakacak bir yer** bulmuş! (s.78 str.1)
844. **O zaman** yenge Fadiş’i yanına çağırdı. (s.78 str.4-5)
845. **Yarı tatlı bir sesle**: (s.78 str.5)
846. Tanardı ile Örenköy arası, at ile **altı saat** çekiyordu. (s.78 str.13)
847. Örenköy, **sapa bir yerd**i. (s.78 str.14)
848. **Tanardı’ndan gelen hiçbir otobüs**, oraya uğramıyordu. (s.78 str.14-15)
849. Örenköylüler, kasabada **pazar kurulduğu günler** Tanardı’nın’a at ya da katırla gelirlerdi. (s.78 str.15-16)
850. Amca, **o gün** pazar yerini iyice dolaştı. (s.78 str.17)
851. Fakat **tanıdık hiçbir Örenköylü** göremedi. (s.78 str.17-18)
852. İlkbahar gelmişti ama, **bazı yerlerden** kalkmamıştı. (s.78 str.19)
853. “**Bu gidişle** Fadiş’in işi çok uzayacak,” diye düşünürken birden...(s.78 str.19-21)
854. Onu bizim köye götürürüm, ama **bu hafta** olmaz. (s.78 str.26)
855. Allah kısmet ederse **o gün** pazar işini tez bitiririm... (s.78 str.29)
856. **Bu yüzden** içi rahat olarak eve döndü. (s.79 str.1-2)

857. **Fadiş'i Örenköy'e götürecektir sağlam bir adam** buldum. (s.79 str.3)
858. **O güne** kadar onu hazır ederiz, dedi. (s.79 str.4-5)
859. **Bu habere** kimi komşu üzüldü, kimisi de sevindi. (s.79 str.11)
860. Fadiş, **mahallede sevilen bir kızdı.** (s.79 str.12)
861. Sokakta **hiç kimseyle** kavga etmezdi. (s.79 str.14)
862. **Bu nedenle** komşular ondan hoşnuttular. (s.79 str.15)
863. Mahmure Hanım, **üzülen komşulara:** (s.79 str.15-16)
864. ... **öteki komşular** da onu doğruluyorlardı. (s.79 str.19)
865. **Küçük bohçasını** koluna takmış... (s.80 str.3-4)
866. ...üstüne **soluk basma entarisini** ve yengesinin verdiği yün ceketini giymişti.
(s.80 str.4-5)
867. ...üstüne soluk basma entarisini ve **yengesinin verdiği yün ceketini** giymişti.
(s.80 str.4-5)
868. Ayaklarında **eski ayakkabıları,** tabanları ve topukları mavi yamalıyla yamanmış siyah, pamuklu çorapları vardı. (s.80 str.5-7)
869. Ayaklarında eski ayakkabıları, **tabanları ve topukları mavi yamalıyla yamanmış siyah, pamuklu çorapları** vardı. (s.80 str.5-7)
870. Saçları taranmış, şakaklarından **iki yana** düz düz iniyordu. (s.80 str.7-8)
871. Geride **birkaç komşu,** donakalmış gibi hâlâ ardından bakıyorlardı. (s.80 str.11-12)
872. Baban için **kötü duygular** besleme. (s.80 str.16-17)
873. **Her şey** hazır. (s.81 str.1)
874. Ali Kadir, **babacan bir davranışla** Fadiş'in başını okşadı. (s.81 str.1-2)
875. **Bu arada** kendisi de atın eyerine yerleşmişti. (s.81 str.6)
876. Amca yelek cebinden **bir yirmi beş kuruş** çıkarıp, avucuna sıkıştırdı. (s.81 str.9-10)
877. O, yine **bir tek söz** söylemedi. (s.81 str.10)
878. **Bir anda** amca geride kaldı. (s.81 str.14)
879. Amcası **olduğu yerde** dikilmiş, onlara bakıyordu. (s.81 str.15-16)
880. **Bu kez** Fadiş de ona sıcak sıcak gülümsedi. (s.81 str.17-18)
881. Fadiş, sorulara **üstünkörü cevaplar** veriyordu. (s.81 str.20-21)

882. **Bütün dikkatiyle** semerin üstünde dengede kalmaya çalışıyordu. (s.81 str.21-22)
883. **Bu durum, bir süre** böyle gitti. (s.81 str.23)
884. **Bu durum, bir süre** böyle gitti. (s.81 str.23)
885. Arada bir duraklıyor; atını **bir süre** Fadiş'in katırıyla yan yana sürüyordu.
886. ... sanki **bu kılıkla** doğmuş gibiydi. (s.81 str.31- s.82 str.1)
887. **Üç dört parmak uzunluğundaki seyrek sakalı** kırışmıştı. (s.82 str.1-2)
888. Fadiş'le konuşurken **sarı dişlerini** göstererek hep gülüyordu. (s.82 str.4-5)
889. **Bu izlenimlerden sonra**, Fadiş'in içi güvenle doldu. (s.82 str.6)
890. Ali Kadir, ona **pek çok şey** soruyor, o da hepsini bir bir yanıtlıyordu. (s.82 str.8-9)
891. Hayvanlar, **iki yanı ağaçlı bir yolda** hızlı hızlı ilerliyorlardı. (s.82 str.9-10)
892. **Bir konudan başka bir konuya** atlayıp Ali Kadir'i şaşırtıyordu. (s.82 str.11-12)
893. Bir konudan **başka bir konuya** atlayıp Ali Kadir'i şaşırtıyordu. (s.82 str.11-12)
894. **Bir ara** Ali Kadir gökyüzüne bakıp Fadiş'e döndü. (s.82 str.15)
895. Aha bak, **şu yanda**, diye Kutup Yıldızı'nı göstermeye çalıştı. (s.82 str.16-17)
896. Fadiş'in akli buna **bir türlü** ermiyordu. (s.82 str.17-18)
897. Bu kadar çok yıldızın içinde, **o dediğin yıldızı** nasıl bulup tanıyorsun? diye sordu. (s.82 str.19-20)
898. Fadiş, **tatlı bir sesle** soruları sıralıyordu: (s.82 str.24)
899. İşte **o zaman** kaç yılın Fadiş'i olman gerekmez. (s.82 str.28-29)
900. **Birkaç yılda** öğreniverirsin onu bunu.
901. Bizim köyde, **bacağım kadar çocuklar**, okulda benden iyi öğrenmişler Demir gazığı.(s.82 str.30-32)
902. Fadiş **bir an** okulu düşündü. (s.83 str.1)
903. **Bu konuyu** bir de Ali Kadir'e danıştı. (s.83 str.3-4)
904. Fadiş, en çok, **boş bulunduğu bir sırada yüzüne çarpıveren dallardan** korkuyordu. (s.83 str.20-21)
905. Dallar, onu kapmak için uzanmış, **korkunç eller** gibi geliyordu ona. (s.83 str.22-23)
906. **Bir ara** dayanamayıp öne doğru eğildi. (s.83 str.27)

907. Başını, **semere yapışmış olan ellerine** dayadı. (s.83 str.27-28)
908. **Bir an**, “Neredeyim?” diye düşündü. (s.83 str.30-31)
909. **Korkulu bir sesle**: (s.84 str.10)
910. Ben uyumam, dedi ve **var gücüyle** uykuyu yenmeye çalıştı. (s.84 str.11-12)
911. Fadiş **o zaman**: (s.84 str.20)
912. Gençliğimde, yıllarca Tanrı’dan **bir çocuk** istedim; vermedi.” (s.84 str.24-25)
913. Ulu Tanrı, **istediği yere**, bak ne evlat veriyor! (s.84 str.26-27)
914. Sonra da anayı **bir dağa**, babayı bir dağa atıp inci gibi yavruyu ortada bırakıyor... (s.84 str.27-28)
915. Sonra da anayı bir dağa, babayı **bir dağa** atıp inci gibi yavruyu ortada bırakıyor... (s.84 str.27-28)
916. Sonra da anayı bir dağa, babayı bir dağa atıp **inci gibi** yavruyu ortada bırakıyor... (s.84 str.27-28)
917. “Onun yaşlıları **şu saatte** iyi kötü, ana-babalarının dizlerinin dibindeler.” (s.84 str.29-30)
918. “...Tanrı bana onun gibi bir evlât verseydi, onu **her şeyden** çok severdim...”
(s.85 str.1-2)
919. “...Tanrı bana **onun gibi bir evlât** verseydi, onu her şeyden çok severdim...”
(s.85 str.1-2)
920. **Yarım asırlık derdi** depreşti. (s.85 str.4-5)
921. Atını katıra yanaştırıp, **koca bir parça gözlemeyi**, Fadiş’in eline tutuşturdu.
922. (s.85 str.25-26)
923. ... **o gece** katır sırtında titreye titreye yediği gözleme gelirdi aklına. (s.86 str.4-5)
924. ... o gece katır sırtında **titreye titreye yediği gözleme** gelirdi aklına. (s.86 str.4-5)
925. **İki köyden** geçtiler. (s.86 str.6)
926. Köyler gözden uzaklaşınca, yine **dağlık yollara** saptılar. (s.86 str.8-9)
927. **Bir ara**, Fadiş’in kulağına su sesi geldi. (s.86 str.9-10)
928. Karanlığın sessizliği içinde, **bir pınar**, su dolu yalağına, tatlı bir şırıltıyla akıp duruyordu. (s.86 str.9-10)

929. Karanlığın sessizliği içinde, bir pınar, **su dolu yalağına**, tatlı bir şırıltıyla akıp duruyordu. (s.86 str.9-10)
930. Karanlığın sessizliği içinde, bir pınar, su dolu yalağına, **tatlı bir şırıltıyla** akıp duruyordu. (s.86 str.9-10)
931. **Ağaçtan oyulmuş koca yalağına** yaklaşınca, Ali Kadir sordu. (s.86 str.11-12)
932. ... eğilip **avcuna dolan suları** kana kana içti. (s.86 str.17-18)
933. **Bir saat** konuşmadan yol aldılar. (s.86 str.21)
934. **Bilmediği bir eve** tanımadığı insanların arasına girecekti. (s.86 str.25-26)
935. Bilmediği bir eve **tanımadığı insanların** arasına girecekti. (s.86 str.25-26)
936. **Bu düşünceyle** içine ağır bir soğukluk yayıldı. (s.86 str.26)
937. Bu düşünceyle içine **ağır bir soğukluk** yayıldı. (s.86 str.26)
938. Önerine **bir dere** çıktı. (s.86 str.27)
939. Konuşurken, atın başını **sağdaki sokağına** yöneltti; katır da onu izledi. (s.87 str.7-8)
940. **Kısa bir süre** sonra, bir evin önünde durdu. (s.87 str.8)
941. Sokak kapısına elinin ayasıyla **bir iki kez** vurdu. (s.87 str.11)
942. Pencerede **bir gölge** göründü. (s.87 str.13)
943. Sonra **bir ışık** belirdi ve içerden bir ses sordu. (s.87 str.18)
944. Sonra bir ışık belirdi ve içerden **bir ses** sordu. (s.87 str.18)
945. Heybeden, **Fadiş'in bohçasını çıkarmaya çalışan Ali Kadir:** (s.87 str.16-17)
946. **Bu sırada** birkaç komşu, pencerelerini açmış onlara bakıyordu. (s.87 str.20)
947. **Bu sırada birkaç komşu,** pencerelerini açmış onlara bakıyordu. (s.87 str.20)
948. **Bunu sezen Fadiş** katırın arkasına sindi. (s.87 str.21)
949. Kapıda **ince, uzun boylu bir adam** göründü. (s.87 str.22-23)
950. Üstünde **alacalı bir gömlekle**, uzun bir iç donu vardı. (s.87 str.23-24)
951. Üstünde alacalı bir gömlekle, **uzun bir iç donu** vardı. (s.87 str.23-24)
952. **Bu sırada** komşulardan biri seslendi. (s.87 str.28-29)
953. **Sizde kalacak olan kız,** bu mu Bekir Ağa? (s.88 str.1)
954. Bekir Ağa, **bir elinde** idare lambası, öbür elinde Fadiş'in bohçasıyla... (s.88 str.7-9)
955. Bekir Ağa, bir elinde idare lambası, **öbür elinde** Fadiş'in bohçasıyla... (s.88 str.7-9)

956. **Genişçe bir sofaya** vardılar. (s.88 str.9)
957. İçine **bir sıcaklık** ve sevgi yayıldı. (s.88 str.11)
958. O, **bu işi** biraz korku, biraz saygıyla yaptı. (s.88 str.15-16)
959. O, bu işi **biraz korku**, biraz saygıyla yaptı. (s.88 str.15-16)
960. O, bu işi biraz korku, **biraz saygıyla** yaptı. (s.88 str.15-16)
961. Teyzesi **iki minderi** yan yana koymuş...(s.88 str.22-23)
962. ... **başka bir minderi** de ikiye katlayıp yastık yapmıştı. (s.88 str.23)
963. Köşedeki sandığın üstünde **iki kilim** vardı. (s.88 str.24)
964. Fadiş, **sırtındaki hırkayı** çıkarmaya çalışıyordu. (s.89 str.1)
965. Yalnız Hasan'ın mışıltsıyla uzaktan gelen köpek ulumaları **bu sessizliği** bozuyordu. (s.89 str.4-5)
966. **Sırtındaki kemikler** etlerine batıyor gibiydi (s.89 str.7-8)
967. Vücudunda **ağrımayan bir yer** yoktu. (s.89 str.8)
968. Baş, olduğundan **on kat** büyümüşü sanki. (s.89 str.8-9)
969. **Çevresini saran uğultular** da bir burgu gibi kulaklarına... (s.89 str. 9-10)
970. Çevresini saran uğultular da **bir burgu** gibi kulaklarına... (s.89 str. 9-10)
971. **Parmağını kımıldatacak gücü** kalmamıştı. (s.89 str.11)
972. Sabahleyin, **kulağına dolan yabancı seslerle** uyandı. (s.89 str.14)
973. **Bu sesleri** dikkatle dinledi. (s.89 str.16)
974. **Bir süre**, onları tanımaya ve onlara alışmaya çalıştı. (s.89 str.16-17)
975. Demek, **dediğiniz kız** bu ha! (s.89 str.19)
976. Hem de **zayıf, çelimsiz bir şeye** benziyor. (s.89 str.19-20)
977. Zehra Kadın **yumuşak bir sesle**: (s.89 str.23)
978. Fadiş **kimsesiz bir kızcağzı**. (s.89 str.24)
979. **İyi bir çocuğa** benziyor. (s.89 str.25)
980. **Bu sırada** Bekir Ağa, ayağıyla çıra kırıyor...(s.89 str.26-27)
981. **Bir ara** Hasan'a döndü... (s.89 str.27)
982. ...**kayıtsız bir sesle** konuştu. (s.89 str.28)
983. Olur, deyip **başka söze** geçti (s.90 str.1)
984. Yüzü **pencereden yana** dönüktü. (s.90 str.4)
985. **Dolaşacak yer** yok ortada. (s.90 str.12-13)
986. Fadiş, gözünü ona **bir kez** daha kaydırdı. (s.90 str. 20)

987. O bakınırken, teyzesi **üstündeki kilimi** çekip kaldırmıştı bile. (s.90 str.22-23)
988. Oğlum, **bu kıza** el yüz yıkama yerini göster, dedi. (s.90 str.29)
989. **Sol eliyle** sağ eline su döküp, yüzünü yıkadı. (s.91 str.2)
990. Sol eliyle **sağ eline** su döküp, yüzünü yıkadı. (s.91 str.2)
991. Onun üstüne de **bakır tepsiyi** oturttu. (s.91 str.5)
992. **Eline aldığı kaşıkla** oynuyordu. (s .91 str.14)
993. **Bir süre** öyle kaldı. (s.91 str.19)
994. Gözleri, **sofra başında kamburunu çıkarıp, diz çökmüş olan Hasan'a** takıldı. (s.91 str.20-21)
995. Fadiş, içinde **ona karşı sıcak bir sevgi** duydu. (s.91 str.25-26)
996. O, **henüz sofraya oturmamış olan teyzesine** ve Bekir Ağaya baktı. (s.91 str.29-30)
997. **İlk kaşığı** baba uzatırdı yemeğe. (s.92 str.5)
998. **Bu nedenle** kaşığa hiç uzanmadı. (s.92 str.6)
999. Bekir Ağa, Bismillâh'la **ilk kaşığı** ağzına götürürken, Hasan da Fadiş de çorbaya daldılar. (s.92 str.7-8)
1000. **İyi adam** ama, kızdı mı çok dövüyor. (s.92 str.14-15)
1001. **Bu sırada** Zehra Kadın odaya dönmüştü. (s.92 str.16)
1002. Fadiş, Hasan'a **bir şey** söylemedi. (s.92 str.16-17)
1003. Sofra bezinin dört ucunu **bir araya** getirip Fadiş'e verdi. (s.92 str.18-19)
1004. Burası, **camsız bir pencereydi**. (s.92 str.22)
1005. **Suluk bir basma**, dört ucundan pervaza çivilenmişti. (s.92 str.23)
1006. Suluk bir basma, **dört ucundan** pervaza çivilenmişti. (s.92 str.23)
1007. Fadiş düşünüp, **çivilerin olduğu yerleri** yokladı. (s.92 str.23-24)
1008. Fadiş, **her şeyi** bir bir anlattı. (s.93 str.1)
1009. Boğazına **bir şey** düğülenmişti. (s.93 str.2)
1010. **Yan gözle**, onları dinlemekte olan Hasan'a baktı. (s.93 str.2-3)
1011. Yan gözle, **onları dinlemekte olan Hasan'a** baktı. (s.93 str.2-3)
1012. Teyzesi de **bir hoş** olmuştu. (s.93 str.6-7)
1013. **Bu yıl** biri bitirip ikiye geçersen sevincimden uçarım, dedi. (s.93 str.17-18)
1014. Hasan sözü uzatıp **bu üstün yanını** ballandıra ballandıra anlatacaktı; anası çıktı. (s.93 str.19-20)

1015. O gidince Fadiş, **içinde bir yalnızlık** duydu. (s.93 str.25)
1016. Okullar **bir aya** kalmaz kapanır. (s.93 str.28)
1017. **O zaman**, Hasan'la bol bol oynarsınız, dedi. (s.93 str.28-29)
1018. Fadiş, **yengesinin bozuntulardan yaptığı daralmış, kısalmış, solmuş giysilere** bakarken utandı. (s.93 str.31- s.94 str.1)
1019. **Çok güzel entarilerim** vardı, diye açıkladı, hepsi Hafize Nine'de kaldı. (s.94 str.2-3)
1020. ... **lime lime olmuş bir yün ceketini** kat kat dikti. (s.94 str.10-11)
1021. Bunun bir yüzüne **eski bir şalvarını** geçirdi. (s.94 str.11-12)
1022. **Öbür yüzünü** de kendi çarşaflarından bozup küçülttüğü çarşafıyla kapladı. (s.94 str.12-13)
1023. Kuşluk vakti **bu iş** bitmişti ki, kapı çalındı. (s.94 str.15)
1024. **Kuşluk vakti** bu iş bitmişti ki, kapı çalındı. (s.94 str.15)
1025. **Üç komşu**, gözaydına gelmişlerdi. (s.94 str.16)
1026. **Bir çıkar yol** ararken, oturduğu yerde uyuyakaldı. (s.94 str.19-20)
1027. Bir çıkar yol ararken, **oturduğu yerde** uyuyakaldı. (s.94 str.19-20)
1028. Biz olsak, **bu yaştaki yavrumuzu** el adamına teslim edip köye kente yollamayız. (s.94 str.24-25)
1029. Öğretmen bile, "**Gelen kız** neyin oluyor?" diye sordu. (s.95 str.6)
1030. Zehra Kadın, **alçak sesle** yanıtladı. (s.95 str.10)
1031. Ama Hasan gözlerini dikmiş, onu **boş bakışlarla** süzüyordu. (s.95 str.19-20)
1032. Fadiş ayağa kalkıp, kapıya doğru **birkaç adım** attı. (s.95 str.20-21)
1033. **Sofra kuran teyzesi** durumu sezdi. (s.95 str.21)
1034. **Soğuk suyla** biraz canlandı. (s.95 str.24)
1035. **İş bittiği halde** sofada oyalanıyor, içeri girmek istemiyordu. (s.95 str.24-25)
1036. **O sırada** içinden, sokağa fırlayıp yol boyunca koşmak, buradan kaçıp uzaklaşmak geldi. (s.95 str.25-27)
1037. **Tahta kaşıkla** pilava daldı. (s.96 str.1)
1038. **Canı çok istediği halde**, bir türlü kaşığını o yana uzatamıyordu. (s.96 str.2-3)
1039. Canı çok istediği halde, **bir türlü** kaşığını o yana uzatamıyordu. (s.96 str.2-3)
1040. Canı çok istediği halde, bir türlü kaşığını **o yana** uzatamıyordu. (s.96 str.2-3)
1041. Tasta **birkaç kaşıklık ayran** kalmıştı. (s.96 str.6-7)

1042. Çabuk çabuk **birkaç kaşık** daha pilav alarak sofradan çekildi. (s.96 str.11-12)
1043. **Sabahleyin öğrendiği şekilde**, teyzesine sofrayı toplarlarken yardım etti. (s.96 str.13-14)
1044. **Beş şişle** renk renk nakışlı bir yün çorap örüyordu. (s.96 str.17-18)
1045. Beş şişle **renk renk nakışlı bir yün çorap** örüyordu. (s.96 str.17-18)
1046. Fadiş, **bir süre** onun şişleri doldura boşalta örgüyü örüşüne baktı. (s.96 str.18-19)
1047. **Yanlı kapıya** girersen, üstüne saldırıp parçalarlar. (s.96 str.24-25)
1048. Bana sormadan sakın **başka mahallelere** gitme. (s.96 str.25-26)
1049. **Bir süre** bomboş yola bakarak oyalandı. (s.96 str.30-31)
1050. **İki kız**, aralarında bir şeyler konuşuyor...(s.97 str.4)
1051. İki kız, aralarında **bir şeyler** konuşuyor...(s.97 str.4)
1052. ...arada bir de **yan gözle** Fadiş'i süzüyorlardı. (s.97 str.4-5)
1053. **Bu kızları** sevmiştii. (s.97 str.6)
1054. Ayaklarına **nakışlı yün çoraplar**, hiç görmediği biçimde takunyalar giymişlerdi. (s.97 str.8-10)
1055. Ayaklarına nakışlı yün çoraplar, **hiç görmediği biçimde takunyalar** giymişlerdi. (s.97 str.8-10)
1056. Fadiş'le kızlar arasında **iki ev** vardı. (s.97 str.11)
1057. Kızlardan biri, **köylü şivesiyle** hemen konuşmaya girişti. (s.97 str.18-19)
1058. Kızlar **biraz telaşla**: (s.97 str.26)
1059. **O zaman** Fadiş: (s.97 str.28)
1060. Feten Fadiş'in elini, Habiş de **öbür elini** tutup: (s.98 str.3-4)
1061. Habiş, Feten ve **daha sonra onlara katılan Hatice, Emine, Sıdika** Fadiş'in çevresini almışlardı. (s.98 str.9-10)
1062. **Buna canı sıkılan Hasan** eve gidince anasına çıkıştı. (s.98 str.10-11)
1063. **Bu kızını** ne diye hemen sokağa saldın? (s.98 str.12)
1064. Gitmiş **Sümüklü Sıdika, Bitli Emine**'yle oynamaya başlamış (s.98 str.12-13)
1065. Gitmiş **Sümüklü Sıdika, Bitli Emine**'yle oynamaya başlamış (s.98 str.12-13)
1066. **Aralarına Hasan'ı da alan kızlar**, neşeyle bağrıştılar. (s.98 str.23-24)
1067. **O günden** sonra Fadiş, mahallede kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla arkadaş oldu. (s.98 str.25-26)

1068. **Köylü çocuklar** onu çok seviyorlardı. (s.98 str.26-27)
1069. sokağa çıkmadan **hiçbir oyun** kurmuyor, aralarına katılmasını bekliyorlardı. (s.98 str.27-28)
1070. **Bu durum**, Hasan'ı önceleri biraz üzdü. (s.98 str.29)
1071. Fadiş, **iyimser bir kızdı**. (s.99 str.1)
1072. O, **birkaç çocukla** oyuna başladı mı... (s.99 str.3)
1073. ...**öteki çocuklar** hemen kendi oyunlarını bırakıp, onlara katılırlardı. (s.99 str.3-4)
1074. **Kavga etmek isteyen arkadaşlarına** da engel olup, kavgacıları yatıştırırdı. (s.99 str.5-6)
1075. **Bu köyü**, köylüleri, teyzesini ve Hasan'ı seviyordu. (s.99 str.7)
1076. **Bu sevgi**, ona güven ve neşe veriyordu. (s.99 str.8)
1077. **Bu konuda**, Hasan'ın sözüne çabucak kızılıyordu. (s.99 str.11-12)
1078. **Bir gün** Hasan, okuma kitabını açtı, (s.99 str.13)
1079. ...ona **iki bilmece** okudu ve yanıtlarını sordu. (s.99 str.13-14)
1080. **Bir türlü** bulamıyordu. (s.99 str.14-15)
1081. **O zaman** Hasan: (s.99 str.15)
1082. **Tüm yalvarmaları** boşa gitti. (s.99 str 18)
1083. **Bu olay**, günlerce Fadiş'in neşesini kaçırdı. (s.99 str.20)
1084. Sen okula **gelecek yıl** başlayabilirsin. (s.99 str.23)
1085. Okullar **birkaç güne** kadar kapanıyor, dedi. (s.99 str.23-24)
1086. **Okulun kapandığı gün** evde bayram vardı. (s.99 str.25)
1087. Hasan, **iyi dereceyle** ikinci sınıfa geçmişti. (s.99 str.25-26)
1088. Hasan, iyi dereceyle **ikinci sınıfa** geçmişti. (s.99 str.25-26)
1089. **Buna pek sevinen Hasan**: (s.99 str.27)
1090. **Önümüzdeki yıl** sen de okula gidersin, diye onun gönlünü aldı... (s.100 str.1-2)
1091. **Fadiş çağındaki çocuklar** tarlaya gitmez, anneleriyle evde kalırlardı. (s.100 str.6-7)
1092. **Bu nedenle** Fadiş, arkadaşlarıyla akşama değin bol bol oynayabiliyordu. (s.100 str.7-9)
1093. **En sevdikleri oyunlar**; evcilik, beş taş ve longozdu. (s.100 str.10)

1094. En sevdikleri oyunlar; evcilik, **beş taş** ve longozdu. (s.100 str.10)
1095. **Küçük taşları** toplar...(s.100 str.11)
1096. ...bunları dizerek evler ve **göz göz odalar** yaparlardı. (s.100 str.11-12)
1097. **Bu oyunlarda**; Fadiş'in evi en süslü ve güzeli olurdu. (s.100 str.13-14)
1098. Fadiş, oyun sırasında **İstanbul'dan arta kalan anılarını** yenilerdi. (s.100 str.14-15)
1099. **Kiremit ve taş parçalarıyla, sokaktan bölüp ayırdığı evini...**(s.100 str.16)
1100. ...**koltuk, masa, iskemle gibi eşyalarla** döşemeye kalkardı. (s.100 str.17)
1101. Fadiş, evini **yüksek sesle**, söylene söylene döşerdi. (s.100 str.20)
1102. **Komşu evcikleri** döşemeye çalışan arkadaşları, işlerini bırakıp onun yaptıklarını izlerdi. (s.100 str.21-22)
1103. **Taştan, tuğladan yapılmış koltuklarına**, masalarına şaşkın şaşkın bakarlardı. (s.100 str.22-23)
1104. **Bu arada yalancıkdan düğünler** düzenlenirdi. (s.100 str.28)
1105. **Sırmalı şalvarlar, canfes carlar (sokak örtüsü) gerçek bir coşkuyla ve kıvançla** giyilip çıkarılırdı. (s.100 str.28-30)
1106. Acıkan karınlarını doyurmak için, **bir koşu** eve gidilirdi. (s.101 str.1-2)
1107. Mahallede **birkaç çift** beş taş oyununa başladı mı... (s.101 str.4-5)
1108. Longuz, **büyük küçük herkesin sevdiği bir oyundu.** (s.101 str.7)
1109. **Bu oyun** başlayınca, sokak çığlık çığığa neşeli çocuk sesleriyle dolup taşardı. (s.101 str.13-14)
1110. **Bazı günler** de, kırmızı çamurdan fırın, çanak çömlek yaparak geçerdi. (s.101 str.16-17)
1111. Bazı günler de, **kırmızı çamurdan** fırın, çanak çömlek yaparak geçerdi. (s.101 str.16-17)
1112. **Bu mevsimde** Fadiş yaşındaki kızlara da iş düşerdi. (s.101 str.18-19)
1113. Bu mevsimde **Fadiş yaşındaki kızlara** da iş düşerdi. (s.101 str.18-19)
1114. **Köyde kalan birkaç hastalıklı çocukla**, hiçbir oyunun tadını çıkaramıyordu. (s.101 str.22-23)
1115. **Bu durum** uzun sürmedi. (s.101 str.24)
1116. **Bu nedenle** teyzesi oraya gitmesine kolayca izin verdi. (s.101 str.25-26)
1117. Fadiş, artık **her gün** harman yerine gitmeye başladı. (s.101 str.26- s.102 str.1)

1118. **Sahncaklarda uyuyan bebekler** uyanınca, onları sallıyor, (s.102 str.2-3)
1119. Harman yerindeki köylüler onu çok seviyor, **geciktiği günler**, “Fadiş nerde kaldı?” diye birbirlerine soruyorlardı. (s.102 str.4-6)
1120. Fadiş’e göre **her şey** çok iyi, çok güzeldi. (s.102 str.7)
1121. **Bir gün**, köylülerden biri Cemile’nin yolladığı büyük bir sandığı kasabadan getirdi. (s.102 str.10-11)
1122. Bir gün, köylülerden biri **Cemile’nin yolladığı büyük bir sandığı** kasabadan getirdi. (s.102 str.10-11)
1123. Kullanılmış çocuk giysileri, Fadiş’e ayakkabı, çamaşır, akide şekeri, **kuru üzüm**, zeytin, sabun, iki parça basma. (s.102 str.14-16)
1124. Kullanılmış çocuk giysileri, Fadiş’e ayakkabı, çamaşır, akide şekeri, kuru üzüm, zeytin, sabun, **iki parça basma**. (s.102 str.14-16)
1125. Fadiş, **o gün**, değişik bir gün yaşadı. (s.102 str.21-22)
1126. Fadiş, o gün, **değişik bir gün** yaşadı. (s.102 str.21-22)
1127. Fadiş, yağmurluğu da **bir kez** giymek istiyordu. (s.102 str.30)
1128. Teyzeciğim, **o yağmurluğu** da deneyeyim mi bir kez, deyiverdi. (s.103 str.1-2)
1129. Teyzeciğim, o yağmurluğu da deneyeyim mi **bir kez**, deyiverdi. (s.103 str.1-2)
1130. Zehra kadın, **bir kenara** ayırdığı yağmurluğu eline alırken: (s.103 str.2-3)
1131. **Her şeyin** senin olmasını istiyorsun. (s.103 str.4)
1132. Ama malın **pek kıymetli**. (s.103 str.5)
1133. **Bu olayla**, o günkü sevinci söndü gitti. (s.103 str.9-10)
1134. Bu olayla, **o günkü sevinci** söndü gitti. (s.103 str.9-10)
1135. **Üzüntülü bir sesle** özür diledi. (s.103 str.11)
1136. Hasan, **oturduğu yerden** söze karıştı. (s.103 str.14)
1137. Yağmurluk günlerce **bir köşeye** atıldı kaldı. (s.103 str.18)
1138. **Bu durum** Fadiş’i çok üzüyordu. (s.103 str.18-19)
1139. **Bir gün** Hasan’la harmandan dönüyorlardı. (s.103 str.19-20)
1140. Hasan, **o yağmurluğu** giymeyecek misin? (s.103 str.21)
1141. **O zaman** Fadiş, onun boynuna sarıldı. (s.103 str.24)
1142. Fadiş, **yumuşak bir sesle**: (s.103 str.27)
1143. Bana annem **pek çok şey** yollamıştı. (s.103 str.29-30)

1144. **O zaman** sana göre olur, dedi. (s.104 str.9-10)
1145. Evlerinin arkasında **koca bir avlu** vardı. (s.104 str.13-14)
1146. Ev sahibi, **yandaki evde** oturuyordu. (s.104 str.14-15)
1147. **Varlıklı bir duldu**. (s.104 str.15)
1148. **Bir kızı**, bir de oğlu vardı. (s.104 str.15-16)
1149. Bir kızı, **bir de oğlu** vardı. (s.104 str.15-16)
1150. Oğlu, **o yıllar** askerdeydi. (s.104 str.16)
1151. Köyde, **on bir yaşına giren kızlar**, üslük denilen örtülerle başlarını örterlerdi. (s.104 str.18-19)
1152. Köyde, on bir yaşına giren kızlar, **üslük denilen örtülerle** başlarını örterlerdi. (s.104 str.18-19)
1153. **On beş yaşına** gelince de “Car” denilen çarşafarla sokağa çıkarlardı. (s.104 str.19-20)
1154. On beş yaşına gelince de “**Car**” denilen çarşafarla sokağa çıkarlardı. (s.104 str.19-20)
1155. **Bu yüzden** köyde “Topal Ayşe” diye tanınırdı. (s.104 str.21-22)
1156. Evlerde, sokaklarda **kalın bir değnek**le, tok sesler çıkararak gezinirdi. (s.104 str.22-23)
1157. Evlerde, sokaklarda kalın bir değnekle, **tok sesler** çıkararak gezinirdi. (s.104 str.22-23)
1158. Avluda **on tane** koyun besliyordu. (s.104 str.23)
1159. **Koyunlardan sağdığı sütü** kimseye tattırmazdı. (s.104 str.24)
1160. Topal Ayşe, **bu yağları** biriktirir...(s.104 str.26)
1161. ...köyde **pazar kurulduğu gün** sattırırdı. (s.104 str.26- s.105 str.1)
1162. Onu kızdırmak için, **birçok kez avludaki kümesin** kapısını açıp, tavukları, horozları darmadağın etmişti. (s.105 str.2-4)
1163. **Bu olay**, birkaç kez yinelenince Topal Ayşe suçluyu aramıştı. (s.105 str.4-5)
1164. Bu olay, **birkaç kez** yinelenince Topal Ayşe suçluyu aramıştı. (s.105 str.4-5)
1165. ... **o günden** sonra da avluya çıkması yasak edilmişti. (s.105 str.5-6)
1166. **O gün** Zehra Kadın, bir tekne hamur yoğurdu. (s.105 str.12)
1167. gün Zehra Kadın, **bir tekne hamur** yoğurdu. (s.105 str.12)

1168. Hanife Kız, **Zehra Kadın'm oklavayla açtığı yufkayı** tabladan alıp, kızgın sacın üstüne yayıyordu. (s.105 str.18-19)
1169. Yufka **bir anda** göz göz kabarıyordu. (s.105 str.19-20)
1170. **Öbür yüzünü** çevirdikten sonra, hemen temiz bir örtünün üstüne alıyordu. (s.105 str.20-21)
1171. **Bir süre** sonra, Topal Ayşe, avluda göründü. (s.105 str.22)
1172. Hamur kalırsa, **üç günde** küflenir. (s.105 str.26)
1173. Ben de **o zaman** burnundan getiririm. (s.105 str.27)
1174. **Bir yufka ye!** diye, Topal Ayşe'yi ağırladı. (s.105 str.29)
1175. O, **alışılmamış bir biçimde** yere eğilip...(s.105 str.29-30)
1176. ... örtünün arasından, **sıcak bir yufka** aldı. (s.105 str.30-31)
1177. Zehra Kadın, **birkaç saat** sonra, kendi yufkalarını bitirip eve kaldırdı. (s.106 str.1-2)
1178. **Bu iyiliği** için, Topal Ayşe ona bir sürü dua etti.
1179. Zehra Kadın, **o gün** tam iki yüz yufka açmış...(s.106 str.4-5)
1180. Zehra Kadın, **o gün** tam **iki yüz yufka** açmış...(s.106 str.4-5)
1181. **Ertesi gün**, Ramazan temizliğine başlandı. (s.106 str.7)
1182. Odaların duvarları, **ak toprakla** sıvandı. (s.106 str.8-9)
1183. **İki gün** sonra, Zehra Kadın, Hasan'a:
1184. İçinde **altı ocak**, altı tane de taş vardı. (s.106 str.16)
1185. İçinde altı ocak, **altı tane** de **taş** vardı. (s.106 str.16)
1186. **Çarşaf gibi büyük parçalar**, bunların üzerinde rahatça ovalanıp döğülürdü. (s.106 str.18-19)
1187. Çamaşırlığın ortasından, **çaydan ayrılmış küçük bir dere** akıyordu. (s.106 str.21-22)
1188. **Derinliği diz boyu olan bu dere**de, çamaşırlar çalkalanırdı. (s.106 str.22-23)
1189. Zehra Kadın, **ertesı sabah** güneş doğmadan kalktı. (s.106 str.24)
1190. Evden **birkaç kucak odun taşıyarak**, kazanın altını tutuşturdu. (s.106 str.25-26)
1191. ... **öteki kadınlar** da kazan vurmaya geldiler. (s.106 str.28)
1192. Çocukların ellerine **birer kalın dilim ekmekle** birer domates tutuşturdu. (s.106 str.30-31)

1193. Çocukların ellerine birer kalın dilim ekmekle **birer domates** tutuşturdu. (s.106 str.30-31)
1194. **Kirli çamaşırları** bir çarşafa bohçaladı. (s.107 str.2)
1195. Kirli çamaşırları **bir çarşafa** bohçaladı. (s.107 str.2)
1196. **Birer kucak odun** yüklenin doğru çamaşırlığa. (s.107 str.4-5)
1197. **Becerikli bir kadın olan Zehra Kadın**, hemen kollarını sıvadı. (s.107 str.7-8)
1198. **Susak kabağından yapılmış taşını** kazana daldırıp çıkarıyor... (s.107 str.9-10)
1199. **...sıcak suları** taşın üstüne serdiği çarşafalara, yastık kılıflarına döküyordu. (s.107 str.10-11)
1200. **...sıcak suları taşın üstüne serdiği çarşafalara**, yastık kılıflarına döküyordu. (s.107 str.10-11)
1201. **Kilin kabarttığı kirleri**; sabun çabucak sıyrıyordu. (s.107 str.12-13)
1202. **Birkaç el bu şekilde yıkadığı çamaşırları**, kaynatmak için kazana atıyordu. (s.107 str.14-15)
1203. Hasan, **bu işlere** alıştı. (s.107 str.18)
1204. Fadiş, önceleri **bu işlere** gözlemci kaldı. (s.107 str.19-20)
1205. Fakat **kısa bir süre** sonra, Hasan'la birlikte teyzesine yardıma koyuldu. (s.107 str.20-21)
1206. Çamaşırlık **o gün** kalabalık ve şenlikliydi. (s.107 str.22)
1207. **Bu arada** çeşitli söylentiler ağızdan ağza dolaşiyor... (s.107 str.24)
1208. Bu arada **çeşitli söylentiler** ağızdan ağza dolaşiyor... (s.107 str.24)
1209. Çamaşırlığın biraz ötesinden, **kasabaya giden şose** geçiyordu. (s.107 str.27-28)
1210. Gerçekten **o gün**, askere giden gençler köyden ayrılıyorlardı. (s.107 str.30)
1211. Gerçekten o gün, **askere giden gençler** köyden ayrılıyorlardı. (s.107 str.30)
1212. Delikanlılar, çıkınlarını sırtlarına sarıp **bir kamyonu** dolmuşlardı. (s.107 str.31- s.108 str.1)
1213. **Oğulları askere giden ana babalar** ve onları uğurlayan köy halkı...(s.108 str.1-2)
1214. Oğulları askere giden ana babalar ve **onları uğurlayan köy halkı**...(s.108 str.1-2)

1215. Kamyonun önünde **gençlerin söylediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu** yürüyor ve var gücüyle tokmağı davula indiriyordu. (s.108 str.3-5)
1216. **Bu neşeli kalabalık**, genç askerleri köy dışına kadar uğurlayacaktı. (s.108 str.5-6)
1217. Bu neşeli kalabalık, **genç askerleri** köy dışına kadar uğurlayacaktı. (s.108 str.5-6)
1218. **Çamaşırıktaki çocuklar**, her işi bırakıp kalabalığa doğru koşular. (s.108 str.7-8)
1219. Çamaşırıktaki çocuklar, **her işi** bırakıp kalabalığa doğru koşular. (s.108 str.7-8)
1220. Fadiş, **böyle bir şeyi** ilk kez görüyordu. (s.108 str.9)
1221. Fadiş, böyle bir şeyi **ilk kez** görüyordu. (s.108 str.9)
1222. **Bu nedenle**, koşarken bir yandan da Hasan'a sorular soruyordu. (s.108 str.9-10)
1223. Bu nedenle, koşarken **bir yandan** da Hasan'a sorular soruyordu. (s.108 str.9-10)
1224. Hasan, köye geleli **böyle şeylere** alışmıştı. (s.108 str.11)
1225. **Böyle günlerde**, kalabalığın arasına karışınca...(s.108 str.12-13)
1226. ...**asker olacağı günü** düşlerdi. (s.108 str.12-13)
1227. **O gün** yine içi bu tür düşlerle kabarmıştı. (s.108 str.13-14)
1228. O gün yine içi **bu tür düşlerle** kabarmıştı. (s.108 str.13-14)
1229. Bunun için Fadiş'e hep **baştan savma yanıtlar** veriyordu. (s.108 str.14-15)
1230. Fadiş, daha sonra **öteki çocuklara** sorup şenliğin nedenini öğrendi. (s.108 str.16-17)
1231. O, kamyonun önüne geçmiş, **hep bir ağızdan söylenen türküye** katılmıştı. (s.108 str.17-18)
1232. **Kısa zamanda**, Fadiş de kendini kaptırdı. (s.108 str.20)
1233. Zehra Kadın, **kaynamadan çıkan çamaşırları**, dereye duruladı. (s.108 str.24-25)
1234. Sonra çamaşırlığın arkasında, **göz alabildiğine uzanan çayırhğa** serdi. (s.108 str.25-26)
1235. **İkinci sırada** kazanı devirip, dibindeki suyu döktüler. (s.108 str.30)

1236. İkinci sırada kazanı devirip, **dibindeki suyu** döktüler. (s.108 str.30)
1237. **İki kez** eve gidip geldi. (s.109 str.1)
1238. **Öteki kadınlar** henüz çamaşırlarını bitirmemişlerdi. (s.109 str.1-2)
1239. **Bütün gün**, durmadan çamaşır yıkayan Zehra Kadın...(s.109 str.5)
1240. Bütün gün, **durmadan çamaşır yıkayan Zehra Kadın**...(s.109 str.5)
1241. ...eve varınca hemen **bir ocak** yaktı. (s.109 str.6)
1242. Oraya **birkaç pathcan** gömdü. (s.109 str.6-7)
1243. **Ertesi sabah**, biraz geç kalktılar. (s.109 str.11)
1244. **Biraz sonra** geleceğiz, deyip koşarak eve geldiler. (s.109 str.24-25)
1245. Testilerde ve kovalarda, **bir damla su** kalmamıştı. (s.109 str.31)
1246. Ellerine **birer testi** alıp çeşmeye koştular. (s.110 str.1)
1247. **Dolu testileri** eve bırakıp kovaları doldurmaya gittiler. (s.110 str.1-2)
1248. Fadiş, **su taşırken ıslanan eteğini** bura bura sıkarken, Hasan onu: (s.110 str.7-8)
1249. Çocuklar, **bu haberdan** hoşlanmadılar. (s.110 str.15)
1250. Fadiş, saçlarına **köylü arkadaşlarınıninkiler gibi beş altı tane örgü** yaptırıyordu. (s.110 str.16-17)
1251. **Bu nedenle** yıkanmak istemiyordu. (s.110 str.18-19)
1252. İkisi de **bir an**, içlerinden bunları geçirdiler. (s.110 str.20-21)
1253. Hamza'lara varınca onu elinde **koca bir bakraç** ve çıkınla, kendilerini bekler buldular. (s.110 str.22-23)
1254. Hamza, **dokuz on yaşlarında**ydı. (s.110 str.24)
1255. **Çok iyi bir çocuktu.** (s.110 str.24)
1256. **O yaştaki tüm köylü oğlanları** gibi, kordelasız fötr şapka giyerdi. (s.110 str.26-27)
1257. O yaştaki tüm köylü oğlanları gibi, **kordelasız fötr şapka** giyerdi. (s.110 str.26-27)
1258. Kısalmış pantolonunun paçaları, ayak bileklerinden **bir karış** yukardaydı. (s.110 str.27-28)
1259. Alacalı mintanının esmer yüzünde, **ışıl ışıl kara gözleri** vardı. (s.110 str.28-29)
1260. Hasan'la Fadiş'i görünce, **çarpık dişlerini** göstererek güldü. (s.110 str.29-30)

1261. Üçünün de içinde, **çevrelerine yaralı olmaktan doğan bir dirlik** vardı. (s.111 str.8-9)
1262. Sonra **her günkü**nden biraz erken eve döndüler. (s.111 str.16-17)
1263. Ocakta **bir tekne su** ısınmıştı. (s.111 str.20)
1264. Zehra Kadın, **odadaki kilimi** dürüp kaldırdı. (s.111 str.20-21)
1265. **Bir boş kovaya**, tekneden tas tas su alıp ılıştırdı. (s.111 str.23-24)
1266. Bir boş kovaya, tekneden **tas tas su** alıp ılıştırdı. (s.111 str.23-24)
1267. Sandığın üzerine **temiz çamaşırlar ve elbiseler** hazırlanmıştı. (s.111 str.24-25)
1268. **İstanbul'da geçirdiği günler**, ona bir düş gibi geliyordu. (s.112 str.6-7)
1269. İstanbul'da geçirdiği günler, ona **bir düş** gibi geliyordu. (s.112 str.6-7)
1270. **Bazı günler** boğazına bir hıçkırık düğümleliyordu. (s.112 str.7-8)
1271. Bazı günler boğazına **bir hıçkırık** düğümleliyordu. (s.112 str.7-8)
1272. **O durumdayken** teyzesi ya da Hasan, bir şey söyleseler... (s.112 str.8-9)
1273. O durumdayken teyzesi ya da Hasan, **bir şey** söyleseler... (s.112 str.8-9)
1274. **Bu köyü** ve **köylüleri** çok sevmişti ama... (s.112 str.10)
1275. ... içinde **bir tedirginlik** vardı. (s.112 str.10-11)
1276. "Beni **bir gün** buradan da alıp giderler," diye kaygılanıyor... (s.112 str.11-12)
1277. **Bu kaygı** neşesini kaçıırıyordu. (s.112 str.13-14)
1278. Hasan, **somurtkan bir yüzle** evden çıktı. (s.112 str.15-16)
1279. Fadiş, **isteksiz adımlarla** eve girdi. (s.112 str.18)
1280. **Bu iş** bitince soyunup tekneye girdi. (s.112 str.21-22)
1281. Vücuduna **sıcak su** dökülünce irkildi. (s.112 str.22-23)
1282. Teyzesi başını **dört beş kez** sabunlayıp çalkaladı. (s.112 str.24)
1283. Tekneden çıkarıp **eski bir çarşaf**la kuruladı. (s.112 str.26-27)
1284. Zehra Kadın, tekneyi sofaya çıkarıp **kirli suları** helaya boşalttı. (s.112 str.31-s.113 str.1)
1285. **Bu sırada**, Bekir Ağa eve geldi. (s.113 str.1)
1286. **İki kişiyle** oyun kurulamazdı. (s.113 str.7-8)
1287. **Kentten gelen araçlar** bu köyde çok az dururlardı. (s.113 str.13)
1288. Kentten gelen araçlar **bu köyde** çok az dururlardı. (s.113 str.13)

1289. Otobüs geçerken Hasan'la Fadiş, **öteki çocuklar**la birlikte araçların durak yerine koşarlardı. (s.113 str.14-15)
1290. **Bu konu** açılınca, Fadiş bilgiçlik taslardı. (s.113 str.17)
1291. Fakat çoğu kez, **uysal bir davranışla** inceden inceye İstanbul'u...(s.113 str.21-22)
1292. ...treni, **yel gibi giden otomobilleri**...(s.113 str.22-23)
1293. ...**koca koca yapıları**, oyuncakçı dükkanlarını sorar...(s.113 str.23)
1294. ...bir değil **birkaç kez** anlattırırdı. (s.113 str.23-24)
1295. **O zaman**, kim bilir nerelere gideceğim! (s.114 str.4-5)
1296. **Birkaç kez** uçağa binmiş. (s.114 str.6)
1297. Zaten siz **o denli varlıklı** değilsiniz ki! (s.114 str.10-11)
1298. Onlar **öteki mahallede** oturuyorlar, diye direndi. (s.114 str.23-24)
1299. Sofrada, **bir süre** birbirlerine hiç bakmadılar. (s.114 str.28)
1300. **Bir kez** Arif Ağa bizim komşumuz değil. (s.114 str.30-31)
1301. **Bu gece**, sahura sizi de kaldıralım mı? (s.115 str.2)
1302. Gece yemeği, oruç, onların dümdüz geçen günleri içinde, **önemli bir değişiklik** olacaktı. (s.115 str.8-9)
1303. Bekir Ağa **tüm içtenlikle**: (s.115 str.10)
1304. **Buna pek inanmayan Bekir Ağa ile Zehra Kadın**, belli belirsiz gülümsediler. (s.115 str.12-13)
1305. Bunları, **dindar bir kadın olan Zehra Kadın** öğretmişti. (s.115 str.21)
1306. Hemen **o sureleri** birer kez okudular. (s.115 str.22)
1307. Hemen o sureleri **birer kez** okudular. (s.115 str.22)
1308. **İki çocuk** kıvançla uykuya daldılar. (s.115 str.25)
1309. Erik hoşafını tencereden **çinko tase** boşalttı. (s.115 str.28-29)
1310. Tam **bu sırada** uzaklardan bir davul sesi yayıldı. (s.115 str.31-s.116 str.1)
1311. **O zaman** artık oruç başlamış olur. (s.116 str.4-5)
1312. Bunları söylerken, **bir yandan** da sigara kağıtlarına tütün sarıp, kendisine sigara hazırlıyordu. (s.116 str.6-7)
1313. **Birer kaşık** daha alın da hoşaf diplensin! (s.116 str.11-12)
1314. **Bunu gören Bekir Ağa**: (s.116 str.16)
1315. Fadiş, dedi, bakıyorum **iyi kız** olmaya başladım. (s.116 str.17)

1316. **İyi kızları** herkes sever. (s.116 str.17-18)
1317. **Yaptığın iş** bizeyse, öğrendiğin kendine. (s.116 str.18-19)
1318. **Bu sözler**, Fadiş'in pek hoşuna gitti. (s.116 str.20)
1319. Nedense, **o gün** Bekir Ağanın iyiliği üstündeydi. (s.116 str.20-21)
1320. Çocuklar, **öğrendikleri şekilde**, ağızlarını çalkaladılar, oruca niyetlenip yattılar. (s.116 str.22-23)
1321. **Bir süre** sonra davulun sesi yeniden duyuldu. (s.116 str.23-24)
1322. Köyde, Ramazanın ilk günü, **yedi yaşını geçmiş tüm çocuklar** oruç tutarlardı. (s.116 str.27-28)
1323. Hasan, okuma kitabından **bir parça** okudu. (s.117 str.3-4)
1324. Fadiş, **bu parçayı** çok seviyordu. (s.117 str.4)
1325. **Her dinleyişinde** gözleri dolar, burnunu çekmeye başlardı. (s.117 str.4-5)
1326. Hasan'la Fadiş uyumak için yattılarsa da, **bir süre** sonra uyumayıp kalktılar. (s.117 str.26-27)
1327. **Bu sırada**, kapının önünden kentten gelen bir araç geçiyordu. (s.117 str.27-28)
1328. Bu sırada, kapının önünden **kentten gelen bir araç** geçiyordu. (s.117 str.27-28)
1329. İkisi de **o anda geçmiş bir olayı** anımsamışlardı. (s.117 str.30-31)
1330. **Bir gün Akkale'den Toroslu'ya giden otobüs**, korna çala köye girmişti. (s.118 str.1-2)
1331. Köy çocukları, **her günkü** gibi yine otobüsle birlikte çarşıya doğru koşuyorlardı. (s.118 str.2-3)
1332. Birdenbire, **korkunç bir patlama** oldu. (s.118 str.4)
1333. **Bu patlama** ile birlikte otobüs, tam Hasan'ların evinin önünde çakılıp kaldı. (s.118 str.4-6)
1334. Lastiklerden biri sönmüş, otobüs **o yana** doğru çökmüştü. (s.118 str.6-7)
1335. Burada **yarım saat** kalacağız. (s.118 str.12)
1336. **Uyuşan bacaklarını** canlandırmak için, oralarda gezinmeye başladılar. (s.118 str.13-14)
1337. Bu **nasıl iş?** (s.118 str.16)
1338. **Nasıl iş** olacak beyim, dedi. (s.118 str.18)
1339. Köylü çocuklarından biri yola **ters çivi** gömmüş. (s.118 str.18-19)

1340. **Yirmi gün** önce takmıştım. (s.118 str.20)
1341. Yolcu, merakla **kendilerini süzen köylü çocuklarına** döndü. (s.118 str.21)
1342. Kimi yolcuları süzüyor kimisi de keyifle **lastik değiştirmeye çalışan şoförü** izliyordu. (s.118 str.24-25)
1343. Hasan **bu olayı** göremezse, Mahmut çok üzülecekti. (s.118 str.27- s.119 str.1)
1344. Biraz önce **şoförle konuşan yolcu**, bu olayı dikkatle izliyordu. (s.119 str.8)
1345. Biraz önce şoförle konuşan yolcu, **bu olayı** dikkatle izliyordu. (s.119 str.8)
1346. Hasan'la Fadiş'in aşağıya gelmediklerini görünce **her şeyi** anladı. (s.119 str.9-10)
1347. Çiviye yola çakan **bu iki çocuk**. (s.119 str.10)
1348. Öyle olmasaydı, **bu fırsatı** kaçırap suçlu suçlu pencerede dururlar mıydı?
(s.119 str.10-11)
1349. Fakat **bu düşünceleri** açığa vurmadi. (s.119 str.13)
1350. Hasan'la Fadiş **bu işi** birkaç kez denemişlerdi. (s.119 str.15)
1351. Hasan'la Fadiş bu işi **birkaç kez** denemişlerdi. (s.119 str.15)
1352. **Hiçbir gün** pusuda yatan koca çivi, lastiğe denk gelmemişti. (s.119 str.15-16)
1353. Hiçbir gün **pusuda yatan koca çivi**, lastiğe denk gelmemişti. (s.119 str.15-16)
1354. **O gün** yine ümitsizdiler. (s.119 str.16-17)
1355. **O anda** başarılarına çok sevinmişlerdi. (s.119 str.18)
1356. Bu işi, **yabancı yolcuları** yakından görüp onlarla konuşabilmek için yapmışlardı.(s.119 str.21-22)
1357. **O gün**, kendi aralarında, bir daha başkalarına kötülük yapmamaya söz vermişlerdi. (s.119 str.24-25)
1358. Pencereden bakarken, **bu geçmiş olayı** konuşup ayrıntılarıyla bir kez daha anımsadılar. (s.119 str.26-27)
1359. Pencereden bakarken, bu geçmiş olayı konuşup ayrıntılarıyla **bir kez** daha anımsadılar. (s.119 str.26-27)
1360. Hasan'la Fadiş, **bir süre** arkadaşlarıyla konuşup oyalandılar. (s.120 str.1-2)
1361. Sabahleyin Bekir Ağa, **onar kuruş** vermiş... (s.120 str.3-4)
1362. Çarşıya varınca Fadiş **on kuruşluk kuru üzüm**, Hasan da on kuruşluk leblebi aldı. (s.120 str.6-7)

1363. Çarşıya varınca Fadiş on kuruşluk kuru üzüm, Hasan da **on kuruşluk leblebi** aldı. (s.120 str.6-7)
1364. Onlar **öğünç dolu bir sesle**: (s.120 str.13-14)
1365. **O zaman** Hacı Halil: (s.120 str.16)
1366. Orucunuzun sevabından **bir parça** da Hacı Amcanıza vermez misiniz? (s.120 str.19-20)
1367. **Onar tane incirle**, onar tane bisküvi getirdi. (s.120 str.21-22)
1368. Onar tane incirle, **onar tane bisküvi** getirdi. (s.120 str.21-22)
1369. Böylece **iftarlık çeşitleri** artmış oldu. (s.120 str.23)
1370. Komşulardan biri bahçesinden **taze mısır** getirmişti. (s.120 str.24-25)
1371. Zehra Kadın, ellerine **birer mısır** verdi. (s.120 str.29)
1372. **İki çocuk** ocak başına geçip mısırlarını hemen pişirdiler. (s.120 str.29-30)
1373. Zaten **canı sıkılan Hasan**, bu buluşu beğendi. (s.121 str.1-2)
1374. Zaten canı sıkılan Hasan, **bu buluşu** beğendi. (s.121 str.1-2)
1375. Hasan **güçsüz bir sesle** sordu: (s.121 str.7-8)
1376. Bunu ısırmasam, dilime dokundurmasam, yutmasam, orucum bozular mu? diye **yumuşak bir sesle** sordu. (s.121 str.15-16)
1377. Ağızına **hiçbir şey** sokmayacaksın. (s.121 str.18-19)
1378. **O zaman**, Hasan da Fadiş'in yüzüne **güçlü bir tokat** indirdi. (s.121 str.21-22)
1379. **İlk günler**, Hasan'dan dayak yiyince hemen gidip teyzesine yakınırdı. (s.121 str.24-25)
1380. Teyzesi **bu yakınmaları** birkaç kez dinledi. (s.121 str.25)
1381. Teyzesi bu yakınmaları **birkaç kez** dinledi. (s.121 str.25)
1382. **İyi geçindiğiniz günler** beni aramıyorsunuz! diye çıkıştı. (s.121 str.28-29)
1383. Fadiş, **o gün** çok utandı. (s.121 str.29)
1384. **O günden** sonra, bir daha Hasan'ın yaptıklarını teyzesine söylemedi. (s.121 str.29-30)
1385. **Bir yandan** da yanağını tutup hıçkırarak ağlıyordu. (s.121 str.32- s.122 str.1)
1386. **O sırada** yine anasını anımsadı. (s.122 str.1-2)
1387. Onun kucağına, onun öpücüklerine **dayanılmaz bir özlem** duydu. (s.122 str.2-3)
1388. Kolları, gevşek gevşek **iki yanına** sarkmıştı. (s.122 str.10)

1389. **Bu sırada**, karşıdan köyün kız öğretmeninin gelmekte olduğunu gördü. (s.122 str.12-13)
1390. **Genç öğretmeni** çok seviyordu. (s.122 str.14)
1391. **Bu gülümseme**, Fadiş'in içinde derin bir sevgi ve dostluk doğurmuştu. (s.122 str.15-17)
1392. Bu gülümseme, Fadiş'in içinde **derin bir sevgi ve dostluk** doğurmuştu. (s.122 str.15-17)
1393. **Bir kez bile yüz yüze konuşmadığı halde...**(s.122 str.17)
1394. **Hiçbir şey** yapmıyorum. (s.122 str.27)
1395. **Birkaç dakika** sonra Hasan da eve geldi. (s.122 str.31-32)
1396. **(Öğleye kadar tutulan çocuk orucu)** (s.123 str.2-3)
1397. **O zaman** Hasan, hınçla Fadiş'e döndü. (s.123 str.4)
1398. **Yılan kız**, neden yalan söylüyorsun? (s.123 str.5)
1399. Anasının babasının önünde, saçlarından tutup başını **iki yana** sarısmaya başladı. (s.123 str.6-8)
1400. Fadiş bana **bir şey** söylemedi. (s.123 str.11)
1401. Hasan'ın yüzüne **bir tokat** indirdi. (s.123 str.13)
1402. Sonra **hiçbir şey** olmamış gibi: (s.123 str.13-14)
1403. İkisi **bir an** şöyle bir bakiştılar. (s.123 str.20-21)
1404. Bismillâhla, **birer lokma ekmek** kopardılar. (s.123 str.21-22)
1405. **Bu lokmaları**, pancar pekmezine banıp oruçlarını bozdular. (s.123 str.22-23)
1406. Yarın, **yarım kilo** alayım da sütlü incir tatlısı yapalım, dedi. (s.124 str.1-2)
1407. Çocuklar **bu habere** o denli sevindiler ki... (s.124 str.10)
1408. Yoksa **o mısırı** yiyecektim. (s.124 str.22)
1409. Orucum da **boş yere** bozulacaktı. (s.124 str.22-23)
1410. **Küçük çocuklar** gibi tekne orucu tutmuş olacaktım. (s.124 str.23)
1411. Hacı Gülsüm, **her ramazan** evinin geniş sofasında kadınlara teravi kıldırırdı. (s.124 str.27-28)
1412. Hacı Dayıdan, **hiçbir kadın** yüzünü saklamazdı. (s.124 str.29-30)
1413. Namazda **on beş kadınla** on çocuk vardı. (s.125 str.3)
1414. Namazda on beş kadınla **on çocuk** vardı. (s.125 str.3)
1415. "...Duaları **bu yaşta** öğrenip, namaza alışsınlar," diyorlardı. (s.125 str.6)

1416. **İmama uyan beyaz örtülü başlar**, hep birden secdeye kapandılar. (s.125 str.9-10)
1417. **Bu sırada**, çocuklar da gürültüyle yere yamandılar. (s.125 str.10-11)
1418. **İlk rekatlar** olaysız geçti. (s.125 str.12)
1419. Namazın sonuna doğru, çocuklardan biri, **islîm salan tren gibi sesler** çıkarmaya başladı. (s.125 str.12-13)
1420. Gülmediği için, **var gücüyle** soluğunu içinde tutmaya çalışıyordu. (s.125 str.14-15)
1421. **Bu ses**, bulaşıcı bir hastalık gibi, tüm çocuklara yayıldı. (s.125 str.17-18)
1422. Bu ses, **bulaşıcı bir hastalık** gibi, tüm çocuklara yayıldı. (s.125 str.17-18)
1423. Bu ses, bulaşıcı bir hastalık gibi, **tüm çocuklara** yayıldı. (s.125 str.17-18)
1424. **Bu nedenle** kendilerini sıkıyorlardı. (s.125 str.19)
1425. **Kurulmuş zemberek** gibiydiler. (s.125 str.21)
1426. Fadış'se **böyle bir toplantıya** ilk kez katılıyordu. (s.125 str.22-23)
1427. Fadış'se böyle bir toplantıya **ilk kez** katılıyordu. (s.125 str.22-23)
1428. **Bu isteğe** engel olmaya çalışıyordu. (s.125 str.26-27)
1429. Fakat **elinde olmayan bir dürtü**ydü bu. (s.125 str.27)
1430. **Bir ara**, namaz kılanlar diz çöküp, selam verdiler. (s.125 str.30)
1431. **Bunu fırsat bilen bazı analar**, çocuklarının kaba etlerine birer çimdik attılar. (s.125 str.30-31)
1432. Yine de ramazanın on beşinde **beş oruçları** olmuştu. (s.126 str.4-5)
1433. **O gün** yine oruç tutuldu. (s.126 str.7)
1434. Namaz biter bitmez, sokağa fırladılar, **öteki çocuklarla** birleştiler. (s.126 str.9-10)
1435. **O gece tüm çocuklar** dışarıdaydı. (s.126 str.10)
1436. Kesesine göre çocuklara ve davulcuya yemiş, meyve, şeker hatta **taze ekmek**, pide dağıtırdı. (s.126 str.16-17)
1437. Bazı evlerin önünde **beklenmedik olaylar** olurdu... (s.126 str.18)
1438. ...deyişlerin en canlı yerinde, evin penceresinden **bir tas su** serpiliverirdi. (s.126 str.19-20)
1439. Herkes **o gece, geç saatlere** dek uyumaz...(s.126 str.22)
1440. ...**kapılarına gelecek olan davulcu ile çocukları** beklerlerdi (s.126 str.22-23)

1441. Hepsi de, ev sahipleri armağanlarını dağıtırken, **ellerindeki sepetleri** uzatıp...
(s.126 str.25-26)
1442. ...**bu arada aldığı armağanları** bir çocukla hemen evine yollardı. (s.126 str.29)
1443. ...bu arada aldığı armağanları **bir çocukla** hemen evine yollardı. (s.126 str.29)
1444. **Bazı davulcular** da yanlarında, sırtı küfeli eşek taşır, armağanları bu küfelere doldururlardı. (s.127 str.1-2)
1445. Bazı davulcular da yanlarında, **sırtı küfeli eşek** taşır, armağanları bu küfelere doldururlardı. (s.127 str.1-2)
1446. ...armağanları **bu küfelere** doldururlardı. (s.127 str.2)
1447. Bir mahallenin çocukları, **öteki mahalleye** maniciliğe gitmezlerdi. (s.127 str.3-4)
1448. **Bu işi**, herkes kendi mahallesinde yapardı. (s.127 str.4)
1449. **gece** Fadiş, coşkunluk içindeydi. (s.127 str.4-5)
1450. Hasan ona, **tüm bunları** anlatırken, o durmadan sorular soruyordu. (s.127 str.5-6)
1451. **Bir süre** sonra, iki büyük çocuk yukarı mahalleden yana koşarak geldiler.
(s.127 str.15-16)
1452. Bir süre sonra, **iki büyük çocuk yukarı mahalleden** yana koşarak geldiler.
(s.127 str.15-16)
1453. **Her kafadan** bir ses çıkıyordu. (s.127 str.18-19)
1454. Her kafadan **bir ses** çıkıyordu. (s.127 str.18-19)
1455. Kimi, **öteki mahallede** olanları soruyor... (s.127 str.20)
1456. ...kimi "**Hangi evden** başlayalım?" diyordu. (s.127 str.19)
1457. Davulcu İbir, **koca göbekli, uzun bıyıklı, güleç yüzlü bir adamdı**. (s.127 str.24-25)
1458. İbir, düğünlerde bayramlarda davul çalarak kazandığı, **birkaç kuruşla** geçinip giderdi.(s.127 str.27-28)
1459. **Tek derdi** mani için çıkarken yanına alabileceği bir eşeğe sahip olmamasıydı.
(s.127 str.28-29)
1460. Tek derdi mani için çıkarken **yanına alabileceği bir eşeğe** sahip olmamasıydı.
(s.127 str.28-29)

1461. ... **üç yaşına kadar olan çocuklara** ana çocuğu deniliyordu... (s.128 str.11-12)
1462. Tam **bu sırada** kalabalığın arasında Süleyman seslendi. (s.128 str.12-13)
1463. Kardeşi, **üç yaşlarında bir kızdı**. (s.128 str.16)
1464. **İki yana** sallana sallana koşup gözden kayboldu. (s.128 str.18-18)
1465. **Kısa bir süre** sonra soluk soluğa geri döndü. (s.128 str.19-20)
1466. **Her yıl** olduğu gibi bu yıl da ilk kez kendi kapısına gelineceğini biliyordu. (s.128 str.25-26)
1467. Her yıl olduğu gibi **bu yıl** da ilk kez kendi kapısına gelineceğini biliyordu. (s.128 str.25-26)
1468. Her yıl olduğu gibi bu yıl da **ilk kez** kendi kapısına gelineceğini biliyordu. (s.128 str.25-26)
1469. **Bu yıl** yemişleri ben dağıtacağım, dedi. (s.128 str.27)
1470. **Bir süre**, “Dum, dum, dumdum da dumdum!” sesi sürdü. (s.128 str.28-29)
1471. Sonra çocuklar, **hep bir ağızdan**; manilere deyişlere başladılar: (s.128 str.30-31)
1472. **Altı okka pekmez**... (s.129 str.15)
1473. **Beyazlara bürünmüş, upuzun bir hayalet** dışarı fırladı. (s.129 str.20-21)
1474. ... Hacı Halil **başındaki örtüyü** ve elindeki sopayı yere attı. (s.129 str.21-22)
1475. ... Hacı Halil **başındaki örtüyü** ve **elindeki sopayı** yere attı. (s.129 str.21-22)
1476. **Onu gören çocuklar**, sevinçli sesler çıkararak ellerini çırpmaya başladılar. (s.129 str.22-24)
1477. Onu gören çocuklar, **sevinçli sesler** çıkararak ellerini çırpmaya başladılar. (s.129 str.22-24)
1478. Hacı Halil, koluna **koca bir sepet** takmıştı. (s.129 str.24)
1479. Böylece, **mahalledeki tüm evler** gezildi. (s.130 str.4)
1480. **O gece**, kapısını açmayan kimse olmadı. (s.130 str.4-5)
1481. O gece, **kapısını açmayan kimse** olmadı. (s.130 str.4-5)
1482. **Neşeli sesler**, yavaş yavaş dağıldı. (s.130 str.5-6)
1483. İbir, **başka bir mahalleye** yollanırken çocuklar da evlerine sokuldular. (s.130 str.7-8)

1484. **O gece**, sahura dek, her evde yemiş yenilip, gülünüp söylenirdi. (s.130 str.10-11)
1485. O gece, sahura dek, **her evde** yemiş yenilip, gülünüp söylenirdi. (s.130 str.10-11)
1486. Bayrama **birkaç gün** vardı. (s.130 str.13-14)
1487. **Bu arada**, çocukların bayramlıkları da hazırlanıyordu. (s.130 str.15)
1488. Zehra Kadın, **Cemile'nin yolladığı basmadan**, Fadiş'e bir entari biçti... (s.130 str.17-18)
1489. Zehra Kadın, Cemile'nin yolladığı basmadan, Fadiş'e **bir entari** biçti... (s.130 str.17-18)
1490. Fadiş, teyzesi dikişe başlayınca, **büyük bir sevinçle** yanında oturuyor, sokağa çıkmak istemiyordu. (s.130 str.19-20)
1491. Arife günü, **her şey** hazırды. (s.130 str.21-22)
1492. Çocuklar coşkunluk içinde **ertesini günü** bekliyorlardı. (s.130 str.22)
1493. Fadiş, kendini bildi bileli, **hiçbir bayramı** bu denli sevinçle beklememişti. (s.130 str.23-24)
1494. Fadiş, kendini bildi bileli, **hiçbir bayramı bu denli sevinçle** beklememişti. (s.130 str.23-24)
1495. **O gün** yine yediden yetmiş herkes oruçtu. (s.130 str.24)
1496. **Yıkandıktan sonra giydiği basma entari**, dizlerine doğru kısalmıştı. (s.131 str.1-2)
1497. **Son iftarı** yerken Hasan: (s.131 str.4)
1498. Fadiş, **bu söze** için için güldü. (s.131 str.7)
1499. **O gece** erkenden yatıp güneş doğmadan kalktılar. (s.131 str.13)
1500. **Köydeki geleneğe** göre, bayram sabahı, kahvaltıda yemek yenirdi. (s.131 str.16-17)
1501. Önce **yoğurtlu çorba**, sonra et yemeği, daha sonra da baklava geldi. (s.131 str.17-18)
1502. **Yoksul köylüler** bile bayramlarda sofralarına bu üç türlü yemeği koymaya çalışırlardı. (s.131 str.18-19)
1503. Yoksul köylüler bile bayramlarda sofralarına **bu üç türlü yemeği** koymaya çalışırlardı. (s.131 str.18-19)

1504. Fadiş, dedi **tatlı bir sesle**, senin payımı da ben yiyeyim mi? (s.131 str.22-23)
1505. **Bu iş** biter bitmez Hasan'la Fadiş, hemen sokağa fırladılar. (s.131 str.29-30)
1506. Sokaklar **alı yeşilli, sarılı morlu bayramlıklarını giymiş çocuklarla** doluydu.
(s.131 str.31-32)
1507. Çocuklar, **küçük kümeler halinde** evlere giriyor, el öpüp çıkıyorlardı. (s.131 str.32-33)
1508. **Eli öpülen yaşlılar**, çocukların ceplerine, fıstık, şeker, üzüm dolduruyor...
(s.132 str.2-3)
1509. **...birer mendil** veriyor ya da baklava sunuyorlardı. (s.132 str.3-4)
1510. Fadiş, önceleri **bu işe** pek ısınmadı. (s.132 str.6)
1511. **Gittiği yerlerde** okşanıp sevildiği için, el öpmeye çabuk alıştı. (s.132 str.7-8)
1512. Fadiş **o gün**, öğretmen Nezihe Hanımın evine de gitti. (s.132 str.10)
1513. **Bu sırada** Fadiş'i gördü. (s.132 str.12-13)
1514. Fadiş, **bu ilgiden** büyük bir sevinç duydu. (s.132 str.15)
1515. Fadiş, bu ilgiden **büyük bir sevinç** duydu. (s.132 str.15)
1516. **halde**, dedi, seninle okulda görüşürüz. (s.132 str.19)
1517. Ama **bu yıl** okula başlayacağım. (s.132 str.21)
1518. Fadiş, **büyük bir sevinçle** oradan ayrıldı. (s.132 str.24)
1519. **Bu bayramı**, yaşamı boyunca unutamayacaktı. (s.132 str.25)
1520. **El öpmeye girdiği evlerde** kadınlar, elbisesini elleyip: (s.132 str.27-28)
1521. **Bu sözler** Fadiş'in içini sevinçle dolduruyordu. (s.132 str.30-31)
1522. **O gün**, öğleye dek Hasan'ı pek az gördü. (s.132 str.32)
1523. Çünkü Hasan **çarşıdaki dükkânlara** gidip, erkeklerin ellerini de öpüyordu.
(s.132 str.32-33)
1524. **Karşılaştıkları zaman**, Fadiş'e ayaküstü öğünüyordu. (s.133 str.1-2)
1525. **Bu parayla her istediğimi** alacağım, diyordu. (s.133 str.4-5)
1526. Nedense **bu iki çocuk**, sıkıntılı günlerde birbirlerine yaklaşırlar...(s.133 str.6-7)
1527. Nedense bu iki çocuk, **sıkıntılı günlerde** birbirlerine yaklaşırlar...(s.133 str.6-7)
1528. **...iyi günlerde** ise birbirlerini çekemezlerdi. (s.133 str.7)
1529. **Tam yetmiş beş kuruşum** oldu, diye söze başladı. (s.133 str.12)

1530. **Fadiş'e meydan okur gibi bir hali** vardı. (s.133 str.13)
1531. Yemişim daha çok olacaktı ama **koyacak yerim** yoktu. (s.133 str.15-16)
1532. Belki **düdüklü balon** da alırım, diye ekledi. (s.133 str.25)
1533. **Bu kadar çok şey** almaya paran yeter mi acaba? (s.133 str.27)
1534. **Bir yandan** da: (s.133 str.29)
1535. **Pis kız**, bu basmayı giydim diye kendini bir şey oldum sanıyorsun. (s.133 str.30-31)
1536. Pis kız, **bu basmayı** giydim diye kendini bir şey oldum sanıyorsun. (s.133 str.30-31)
1537. Pis kız, bu basmayı giydim diye kendini **bir şey** oldum sanıyorsun. (s.133 str.30-31)
1538. **Bu sırada** Fadiş'in bayramlığının cebi yırtılmıştı. (s.134 str.4)
1539. **Bunu gören Fadiş**, yüksek sesle ağlamaya başladı. (s.134 str.4-5)
1540. Bunu gören Fadiş, **yüksek sesle** ağlamaya başladı. (s.134 str.4-5)
1541. Zehra Kadın, odada **bayramlaşmaya gelen bir komşusuyla** konuşuyordu. (s.134 str.6-7)
1542. **Mübarek gün**, yine birbirinizle dalaşmayın! (s.134 str.9)
1543. **Pis sığıntı**, dedi. (s.134 str.15)
1544. **Sinsi yılan**, yine ne söyledin de kudurttun Hasan'ı. (s.134 str.21)
1545. **Bir sürü** yemişi varmış. (s.134 str.24)
1546. **parayla** yemiş alacak değil misin? (s.134 str.25)
1547. **Senin alacağın yemişlerin** hepsi bende var... (s.134 str.25-26)
1548. Ana, gitsin **bu kız** buradan. (s.134 str.30)
1549. **O zaman**, komşunun kaşları çatıldı. (s.135 str.1)
1550. **Yüzü bembeyaz olan Fadiş'e**, içinde dayanılmaz bir acıma duydu. (s.135 str.1-2)
1551. Yüzü bembeyaz olan Fadiş'e, içinde **dayanılmaz bir acıma** duydu. (s.135 str.1-2)
1552. Fadiş, **bu son sözlerle** çok sarsılmıştı. (s.135 str.3)
1553. **Bir tek söz** söyleyemiyordu. (s.135 str.4)
1554. **Kaç gündür şu entariyle** uğraşıyorum. (s.135 str.10)
1555. ... **yarım günde** yamanacak hale gelsin. (s.135 str.11-12)

1556. ... yarım günde **yamanacak hale** gelsin. (s.135 str.11-12)
1557. Kardeşim, **bu kız** başıma dert oldu. (s.135 str.14)
1558. **Kaç zamandır**, “Hadi sevaptır, deyip dişimi sıktım. Ama bu kez anasına yazacağım...” (s.135 str.17-19)
1559. Kaç zamandır, “Hadi sevaptır, deyip dişimi sıktım. Ama **bu kez** anasına yazacağım...” (s.135 str.17-19)
1560. **Dünkü entarim** nerede? (s.135 str.23-24)
1561. Zehra Kadın, **bu sözlere** o denli kızdı ki...(s.135 str.25)
1562. ...Fadiş’e **güçlü bir tokat** indirdi. (s.135 str.25-26)
1563. **Gidecek hiçbir yeri** yoktu. (s.135 str.31)
1564. **Bir an** Nezihe Öğretmen’in evine gitmeyi düşündü. (s.135 str.31-32)
1565. **Onu en çok düşündüren ve korkutan şey**, evden kovulmasaydı. (s.136 str.5-6)
1566. Belki de **böyle bir çocuğu** anası da istemeyecek, babasına yollayacaktı. (s.136 str.7-8)
1567. **O zaman** ne yapardı? (s.136 str.8)
1568. **Hangi çareye** başvursa, çıkmaza giriyordu. (s.136 str.12)
1569. **Bu sırada** güneş, dağların ardına doğru çekiliyordu. (s.136 str.12-13)
1570. Fadiş, **isteksiz adımlarla** eve yollandı. (s.136 str.17-18)
1571. **Kapı ağzına yakın bir yere** çöktü. (s.136 str.20)
1572. **Yaşından umulmayan bir davranışla**, verilecek cezayı beklemeye başladı. (s.136 str.20-22)
1573. Yaşından umulmayan bir davranışla, **verilecek cezayı** beklemeye başladı. (s.136 str.20-22)
1574. **Yumuşak bir sesle** onu yanına çağırdı: (s.136 str.22-23)
1575. Bekir Ağa, **başka zaman** olsa: (s.136 str.28)
1576. **Bu saatlerde**, o ıssız yerlerde ne işin var? diye bağırır, belki de döverdi. (s.136 str.28-29)
1577. Bu saatlerde, **o ıssız yerlerde** ne işin var? diye bağırır, belki de döverdi. (s.136 str.28-29)
1578. “... Hasan, köyde **seni aramadık yer** komadı.” dedi. (s.136 str.30-31)

1579. Hasan, **mendile çıkın yaptığı yemişleri**, cebinden çıkarıp Fadiş'e uzattı.
(s.137 str.1-2)
1580. **Oradan çıkardığı bir yirmi beşliği**, Fadiş'e uzattı. (s.137 str.8-9)
1581. "**Aramadık yer** komadım." diye eve döndü. (s.137 str.15-16)
1582. **Önümüzdeki bahara**, bu paralarla çok sevineceğimiz işler yapacağım. (s.137 str.25-26)
1583. Önümüzdeki bahara, **bu paralarla** çok sevineceğimiz işler yapacağım. (s.137 str.25-26)
1584. Hasan, **bu sözleri** şaşkınlık içinde dinledi. (s.137 str.28)
1585. **Birçok kez** hanıma, Fadiş'i yanına kabul etmesi için yalvarmıştı. (s.128 str.3-4)
1586. **Bir gün** hanımla bu konuyu son bir kez daha konuşmak istedi. (s.138 str.5-6)
1587. Bir gün hanımla **bu konuyu** son bir kez daha konuşmak istedi. (s.138 str.5-6)
1588. Bir gün hanımla bu konuyu **son bir kez** daha konuşmak istedi. (s.138 str.5-6)
1589. İstersen burada çalış istemezsen kendine **başka bir iş** ara! dedi. (s.138 str.7-8)
1590. **Kısa bir süre** sonra, iyi bir iş buldu. (s.138 str.13)
1591. Kısa bir süre sonra, **iyi bir iş** buldu. (s.138 str.13)
1592. Cemile, **üç gün** sonra, hanımlarla birlikte İstanbul'dan ayrıldı. (s.138 str.17-18)
1593. Evde Cemile'den başka, dadı ve **erkek aşçı** vardı. (s.138 str.19-20)
1594. Hanım, **birkaç ay** sonra ona, yeni giysiler alıp aylığını artırdı. (s.138 str.26-27)
1595. ... **her şeye** candan teşekkür ediyordu. (s.138 str.29)
1596. **İş bittiği zamanlar**, dadıya yardım edip küçük oğlanı oyalıyordu. (s.139 str.1)
1597. İş bittiği zamanlar, dadıya yardım edip **küçük oğlanı** oyalıyordu. (s.139 str.1)
1598. **Bir gün** dadı, hanımla bozulup işten ayrıldı. (s.139 str.2)
1599. **O günden** sonra, küçük Sedat'a Cemile bakmaya başladı. (s.139 str.2-3)
1600. günden sonra, **küçük Sedat**'a Cemile bakmaya başladı. (s.139 str.2-3)
1601. **Bu nedenle** çocuğa gerçek bir ana gibi davranıyordu. (s.139 str.4-5)
1602. Bu nedenle çocuğa **gerçek bir ana** gibi davranıyordu. (s.139 str.4-5)
1603. **Bir yaşındaki Sedat**, artık Cemile'den ayrılmıyordu. (s.139 str.7-8)
1604. **Bu sözler** güven veriyordu. (s.139 str.14)

1605. **Bir gün** hanım: (s.139 str.16)
1606. **Tek amacım** onu okutmak. (s.139 str.20)
1607. Çocuk **geçen yıl** okula başlayabilirmiş, dedi. (s.139 str.24)
1608. Hanım hemen **o gün** “Fadiş’i okula yazdırın.” diye Zehra Kadın’a bir mektup yazdı. (s.139 str.25-26)
1609. Hanım hemen o gün “Fadiş’i okula yazdırın.” diye Zehra Kadın’a **bir mektup** yazdı. (s.139 str.25-26)
1610. Arkadan da nüfus kağıdı ile birlikte **koca bir sandık yiyecek, giyecek, defter, kalem** yolladı. (s.139 str.26-28)
1611. Fadiş, **okula başladığı gün** sevinçten uçuyordu. (s.139 str.29)
1612. Okul **beş sınıflı**ydı. (s.140 str.1)
1613. **İki öğretmen** vardı. (s.140 str.1)
1614. Birisi Nezihe Hanım, öteki de **köye yeni gelen bir erkek öğretmeni**. (s.140 str.1-2)
1615. **Bu nedenle**, günlerce ondan kaçtı. (s.140 str.5)
1616. Nezihe öğretmen okul açıldıktan **birkaç gün** sonra, bahçede yakaladı ve sordu. (s.140 str.6-7)
1617. **O zaman** Nezihe öğretmen, gülerek yanağını okşadı. (s.140 str.12)
1618. Bana **eski öğrenciler** düştü. (s.140 str.13)
1619. O, **çok iyi bir öğretmendir**. (s.140 str.14)
1620. **Bu sırada** zil çaldı. (s.140 str.17-18)
1621. Benim anam da **birkaç yıl** İstanbul’da çalışmıştı... (s.140 str.32)
1622. ... öğretmene karşı **içten bir yakınlık** duydu. (s.141 str.1)
1623. Fadiş, **o günden** sonra öğretmenini çok sevdi. (s.141 str.7)
1624. Fadiş, **bu benzerliği** çok sevmişti. (s.141 str.8-9)
1625. **Bir gün** bahçede öğretmenin yanına yaklaştı. (s.141 str.10)
1626. **Genç öğretmen**, şaşkınlıkla kekeledi: (s.141 str.12)
1627. **İnandırıcı bir sesle** yanıtladı. (s.141 str.17-18)
1628. **Bu kez** de soğuktan titreyiyorlardı. (s.141 str.26)
1629. **Bu arada** kar bastırdı. (s.141 str.27)
1630. Hasan’la Fadiş, **her sabah** koltuk altlarına birer odun kıştırıp okulun yolunu tutarlardı. (s.141 str.28-29)

1631. Hasan'la Fadiş, her sabah koltuk altlarına **birer odun** kıştırıp okulun yolunu tutarlardı. (s.141 str.28-29)
1632. **Bu törenler** ona insan içinde bir yeri olduğunu belirtiyordu. (s.142 str.3-4)
1633. Bu törenler ona insan içinde **bir yeri** olduğunu belirtiyordu. (s.142 str.3-4)
1634. Çocuklar mahallede olduğu gibi okulda da onsuz olamıyor, **her oyunda** onu arıyorlardı. (s.142 str.7-8)
1635. Öğretmen **bir gün** öğrencilere, “Daha dün annemizin kollarında yaşarken, çiçekli bahçemizin yollarında koşarken” şarkısını öğretiyordu. (s.142 str.10-12)
1636. Şarkıyı hemen **neşeli bir türküy**e çevirdi. (s.142 str.13-14)
1637. **Bir yandan** giysinin kollarına gözyaşlarını silip burnunu çekiyordu. (s.142 str.15-16)
1638. Bazen bir kuş gibi durmadan cıvıldaşan Fadiş, bazen de dalgınlaşır...(s.142 str.19-20)
1639. ... **uzun süre** susardı. (s.142 str.20)
1640. Öğretmen onu **her haliyle** sevimli buluyordu. (s.142 str.20-21)
1641. **O yıl** da kar, ayak basılmayan yerlerde iki metreyi bulmuştu. (s.142 str.22-23)
1642. O yıl da kar, **ayak basılmayan yerlerde** iki metreyi bulmuştu. (s.142 str.22-23)
1643. O yıl da kar, ayak basılmayan yerlerde **iki metreyi** bulmuştu. (s.142 str.22-23)
1644. Zehra Kadın, Fadiş'e **pembe yün iplik**le nakışlı çoraplar ördü. (s.142 str.23-24)
1645. Zehra Kadın, Fadiş'e pembe yün iplikle **nakışlı çoraplar** ördü. (s.142 str.23-24)
1646. Saçlarına **sekiz örgü** yapıyordu. (s.142 str.26-27)
1647. Saçlık, **renkli boncuklardan** yapılırdı. (s.143 str.1)
1648. Varlıklı kızların saçlıkları el büyüklüğünde olur; **renk renk boncuklarla** süslenirdi. (s.143 str.2-3)
1649. Yoksul kızların saçlıkları ise iki parmak eninde olur, **mavi, kırmızı boncuklardan** örülürdü. (s.143 str.3-5)
1650. Zehra Kadın pazardan **birkaç renk boncuk** aldı. (s.143 str.7)
1651. İpliklere dizdi, ona da **bir saçlık** hazırladı. (s.143 str.7-8)

1652. Ders yılı ortasında ilden **birkaç top önlüklük kumaş** geldi. (s.143 str.10-11)
1653. Zenginler **bu kumaş**tan parayla alacak, yoksullara parasız verilecekti. (s.143 str.11-12)
1654. **İldeki büyükler**, öğrencilerin okula önlüksüz gelmelerini istemiyorlardı.
(s.143 str.13-14)
1655. **Kısa bir süre** sonra önlükler giyildi, beyaz yakalar takıldı. (s.143 str.15-16)
1656. Kısa bir süre sonra önlükler giyildi, **beyaz yakalar** takıldı. (s.143 str.15-16)
1657. Mahalleli, **her gece bir evde** toplanırdı. (s.143 str.29-20)
1658. Bazen **başka mahallelere** bile uzanılırdı. (s.143 str.20)
1659. Zehra Kadın, **gözü açık bir kadını**. (s.143 str.20-21)
1660. **Yabancı konuk olduğu günler**, köy odası pek şenlikli olurdu. (s.143 str.25-26)
1661. Gece oturmaları, **çocukların en sevdiği şeydi**. (s.143 str.30)
1662. **Bu kadın**, o denli tatlı, heyecanlı, gülünç, korkunç masallar anlatırdı ki...
(s.143 str.31-32)
1663. Bu kadın, **o denli tatlı, heyecanlı, gülünç, korkunç masallar** anlatırdı ki...
(s.143 str.31-32)
1664. Köy evleri genel olarak **bir oda**, bir de ahırdan oluşurdu. (s.144 str.1)
1665. Köy evleri genel olarak bir oda, **bir de ahırdan** oluşurdu. (s.144 str.1)
1666. Köyde **iki katlı**, 5-6 odalı evler de vardı. (s.144 str.2)
1667. Köyde iki katlı, **5-6 odalı evler** de vardı. (s.144 str.2)
1668. Toplanma sırası kime gelmişse, **o eve** doluşurlardı. (s.144 str.5)
1669. **Bu gelenekleri** herkes kesesine göre yerine getirmeye çalışırdı. (s.144 str.6-7)
1670. Odunlar çıtır çıtır yandıkça, odaya **bol bol bir sıcaklık** yayılırdı. (s.144 str.9-10)
1671. **Varlıklı evlerde** evin kadını, küçük bir teknede hamur yoğurur... (s.144 str.11-12)
1672. Varlıklı evlerde evin kadını, **küçük bir teknede** hamur yoğurur... (s.144 str.11-12)
1673. Sofra tablasının üstüne üzüm veya pancar pekmezi, **beyaz peynir** konur, hamursuzlar dilimlenip dağıtılırdı. (s.144 str.15-17)

1674. **Sıcak hamursuzu** pekmeze banıp yemenin tadına doyum olmazdı. (s.144 str.17-18)
1675. Masallar bitince, **toplantıda bulunan gelinlik kızlar** oyuna kaldırılırdı. (s.144 str.19-20)
1676. **Bu arada** köyün en güzel türküleri, **hep bir ağızdan** söylenirdi. (s.144 str.20-21)
1677. ... içeriye **bir erkek** girerdi. (s.144 str.24-25)
1678. **sırada** kadınlar, kızlar çığılık çığığa birbirlerine sokulurlardı. (s.144 str.25-26)
1679. **Türlü gülünçlükler** yaparak konuklarını eğlendirmeye çalışırlardı. (s.144 str.32-33)
1680. Zehra Kadın dolabın kapağını açınca, Hasan **gülünç bir kılıkla** dolaptan fırladı. (s.145 str.5-6)
1681. ... başından aşağıya **beyaz bir çarşafa** bürünmüştü. (s.145 str.6-7)
1682. Kadınlar **o gece** gerçekten korkmuş, sonra da katılasıya gülmüşlerdi. (s.145 str.7-8)
1683. **Başka bir gece**, komşuları Emeti Hanım'da toplanıldı. (s.145 str.8)
1684. **gün** de Emeti Hanım'ın ineği doğurmuştu. (s.145 str.10)
1685. Evi **tek odalı**ydı. (s.145 str.10-11)
1686. Ahır soğuk olduğundan, toplantıya **yeni doğan buzağı**yı da aldılar. (s.145 str.11-12)
1687. Dönüp dönüp buzağıya bakıyor, durmadan ellerini uzatıp **nemli tüylerini** okşuyorlardı. (s.145 str.12-13)
1688. Fakat **bu durumdan** hiç kimse yakınmıyordu. (s.145 str.14-15)
1689. Fakat bu durumdan **hiç kimse** yakınmıyordu. (s.145 str.14-15)
1690. **O gece** konuklar, Emeti Hanım'ı zorlayıp ona doğum şerbeti yaptırıldılar. (s.145 str.15-16)
1691. Fadiş, **bu insanlara** candan bağlanmıştı. (s.145 str.18-19)
1692. Okulların kapanmasına **bir ay** kalmıştı. (s.145 str.24)
1693. "Acaba **benden yana bir şey** mi söyleyecek?" diye kulak kesildi. (s.145 str.29-30)
1694. Aymazoğlu **bu yıl**, değirmenin yanındaki bahçesini ortağa verecekmiş. (s.145 str.32- s.146 str.1)

1695. Aymazoğlu bu yıl, **değirmenin yanındaki bahçesini** ortağa verecekti.
(s.145 str.32- s.146 str.1)
1696. Ben de tuttum **bu işe** istekli olduğumu söyledim. (s.146 str.1-2)
1697. Yalnız **geçen yıl** boş kalmış, dedi. (s.146 str.3-4)
1698. Hasan, **neşeli sesler** çıkararak, “Yaşadık!” diye ellerini çırpıyordu. (s.146 str.5-6)
1699. **Bu nedenle** biraz şaşkın duraladı. (s.146 str.7)
1700. Bahçe, köyden **yarım saat** kadar uzaktaydı. (s.146 str.12)
1701. Sonra aklına **bir şey** gelmiş gibi sevinçle bağırdı. (s.146 str.20)
1702. **Karalamalarla dolu kâğıdı** önüne gelene gösteriyor: (s.146 str.30-31)
1703. **O gece** kocasına: (s.147 str.3)
1704. **Bu kadın** temiz yürekli, iyi bir insan. (s.147 str.4)
1705. Bu kadın **temiz yürekli, iyi bir insan.** (s.147 str.4)
1706. Ona **bir iyilik** yapabilirsek, diyerek Fadiş’i oraya getirmek için beyden söz almaya çalıştı. (s.147 str.5-7)
1707. Fakat kocası, **bu iş** için bir türlü karar veremiyordu. (s.147 str.7-8)
1708. Fakat kocası, bu iş için **bir türlü** karar veremiyordu. (s.147 str.7-8)
1709. Paşa, **iyiliksever bir insandı.** (s.147 str.13-14)
1710. Bahçe için, **en iyi tohumlardan ve fidelerden** aldılar. (s.147 str.17)
1711. Hasan ile Fadiş’e bahçede **büyük birer yer** ayrılmıştı. (s.147 str.18)
1712. Fadiş, **bu küçük yeri** çok benimsedi. (s.147 str.19)
1713. **Bir kenara** çömelip, saatlerce fidelerine bakıyordu. (s.147 str.27)
1714. **Tutmayan fideleri** büyük bir üzüntüyle söküp, yerine yenilerini dikiyordu.
(s.147 str.28-29)
1715. Tutmayan fideleri **büyük bir üzüntüyle** söküp, yerine yenilerini dikiyordu.
(s.147 str.28-29)
1716. **Bir sabah**, birkaç fasulyenin topraktan baş vermiş olduğunu gördü. (s.147 str.30- s.148 str.1)
1717. **Var gücüyle** Hasan’a bağırp, durumu müjdeledi. (s.148 str.1-2)
1718. Çocuklara **küçük birer bahçecik** ayırmak, Bekir Efendi’nin buluşuydu. (s.148 str.7-8)

1719. Hasan'la Fadiş **bahçeye ilk geldikleri günlerden** merak edip değirmene girmek istemişlerdi. (s.148 str.20-22)
1720. **Bu olaydan** sonra bir gün... (s.148 str.24)
1721. Bu olaydan sonra **bir gün**... (s.148 str.24)
1722. **Komşu bahçeleri bekleyen birkaç yaramaz çocuk**, aralarında konuşuyorlardı. (s.148 str.24-25)
1723. **Bu suratsız ihtiyara**, kötü bir oyun oynamak kararındaydılar. (s.148 str.25-26)
1724. Bu suratsız ihtiyara, **kötü bir oyun** oynamak kararındaydılar. (s.148 str.25-26)
1725. **Biraz ilerde duran Hasan'la Fadiş**, çocukların konuşmalarını duymuşlardı. (s.148 str.27-28)
1726. Eline **koca bir sopa** alarak dışarı çıktı. (s.148 str.30)
1727. Hasan'la Fadiş, **o saatlerde** gölgelik bir yere dikilip... (s.149 str.2-3)
1728. Hasan'la Fadiş, o saatlerde **gölgelik bir yere** dikilip... (s.149 str.2-3)
1729. Sonra, büyük kentle ilgili bitip tükenmez düşlere dalarlardı. (s.149 str.3-4)
1730. **Canları konuşmak istemediği zamanlar** beştaş oynar...(s.149 str.4-5)
1731. ...**ballı babalardan** çelenkler örerlerdi. (s.149 str.5-6)
1732. Yanına vardıklarında, **sevinç dolu bir sesle** konuşmaya başladı. (s.149 str.12-13)
1733. **Şu gördüğünüz koca kayayı**, çark oluşuna atacaktı. (s.149 str.14-15)
1734. Hasan'la Fadiş, bir değirmenin çark oluşunu **ilk kez** görüyorlardı. (s.149 str.18-19)
1735. Bu, **tahtadan yapılmış dev bir huniydi**. (s.149 str.19)
1736. Arkın suları **bu huniye** akıyordu. (s.149 str.19-20)
1737. Orada, **kocaman bir çark** vardı. (s.149 str.21)
1738. **Yüksekten hızla gelen bol su**, bu çarkı döndürüyordu. (s.149 str.21-22)
1739. Yüksekten hızla gelen bol su, **bu çarkı** döndürüyordu. (s.149 str.21-22)
1740. **Çarkı döndüren sular**, işleri bitince “değirmen ayağı” denilen dereye dökülüyordu. (s.149 str.23-24)
1741. Çarkı döndüren sular, işleri bitince **“değirmen ayağı” denilen dereye** dökülüyordu. (s.149 str.23-24)

1742. **Elli yıllık değirmenci** olduğunu, yaşamının bu değirmende geçtiğini söyleyip...(s.149 str.26-27)
1743. ...onlara **geçmişle ilgili acı tatlı anılarını** aktarmış... (s.149 str.27-28)
1744. ...**istedikleri zaman** değirmene gelebileceklerini söylemişti. (s.149 str.28-29)
1745. Uzaktan suratsız, huysuz görünüyor ama aslında **iyi bir adam**. (s.149 str.30-31)
1746. **O günden** sonra değirmene sık sık gitmeye başladılar. (s.150 str.1-2)
1747. **Geçen yaz** yaptıkları gibi, başkalarının harmanına gün geçirmeye gitmiyorlardı. (s.150 str.9-10)
1748. Köyde, bahçe sahibi olmak **önemli bir şeydi**. (s.150 str.12-13)
1749. Ramazan **o yıl** daha erken gelmişti. (s.150 str.16-17)
1750. Çocuklar, **bahçeden ayrılmadıkları halde**, yine de bu ayın tadını çıkarmışlardı. (s.150 str.17-18)
1751. **Açık hava, değişik yaşantı** Hasan'la Fadiş'i birbirine bağlamıştı. (s.150 str.19-20)
1752. **Açık hava, değişik yaşantı** Hasan'la Fadiş'i birbirine bağlamıştı. (s.150 str.19-20)
1753. Fadiş **küçük bahçesindeki sebzeler** olgunlaşınca, toplayıp teyzesine veriyordu. (s.150 str.20-22)
1754. Teyzesi sofrada, "**Bu yemek** Fadiş'in bahçesinin patlıcanıyla yapıldı." deyince, dünyalar onun oluyordu. (s.150 str.22-23)
1755. Zehra Kadın **bir gün** çocuklara: (s.150 str.27)
1756. **Bunu gören Zehra Kadın:** (s.151 str.2)
1757. ... ama **bir yağmur** yağarsa fasulyeler toptan çürür, diye onları avutmaya çalıştı. (s.151 str.3-5)
1758. **Ertesi gün** erkenden bahçeye gittiler. (s.151 str.5-6)
1759. **Sökülen kökleri** öbek öbek yığıyorlardı. (s.151 str.7)
1760. **Bu iş** bitince sıra, soğan çıkarmaya geldi. (s.151 str.8)
1761. Fadiş, **bir türlü** çapa kullanmayı beceremiyordu. (s.151 str.10)
1762. Ve **Fadiş'in çapayla çıkardığı tüm soğanlar** yaralanıyordu. (s.151 str.12-13)
1763. Hasan'la ona, **bu işi** bırakmalarını söyledi. (s.151 str.14)

1764. **Kök sökmekten kızarıp topraklanan ellerini** değirmenin deresinde yıkadılar. (s.151 str.15-16)
1765. **Bu sırada** Fadiş, avuçlarının yandığını duydu. (s.151 str.16-17)
1766. O, **kendisine verilen her işi** canla başla yapardı. (s.151 str.18-19)
1767. **O gün**, belki de teyzesi kadar kök sökmüştü. (s.151 str.19)
1768. Zehra Kadın **bu işi** yaparken çocuklar, mısır köklerini sökmeye başladılar. (s.151 str.24-25)
1769. **Ertesi sabah** güneş doğarken, Zehra Kadın onları uyandırdı. (s.151 str.29-30)
1770. **O gün**, kabak kökenleri sökülecek, fasulye öbekleri güneşe serilecek... (s.151 str.31-32)
1771. ...**olgunlaşmamış yeşil domatesler** toplanıp köye taşınacaktı. (s.151 str.32-33)
1772. Zehra Kadın, **bu iş için**, komşusu Hacı Gediklerin eşeğini ödünç istemişti. (s.151 str.33-s.152 str.1)
1773. ...fasulye öbeklerini **açıklık bir yere** taşımakla işe başladılar. (s.152 str.1-2)
1774. Sonra **öteki işlere** yumuldular. (s.152 str.3)
1775. **Koca bahçe**, gözlerine kapkara ve kupkuru göründü. (s.152 str.6-7)
1776. **Ertesi günleri**, yağmurun yağmaması için dua edip, kurumakta olan fasulyeleri beklemekle geçirdiler. (s.152 str.7-9)
1777. **Birkaç gün** sonra fasulyeler kurudu. (s.152 str.9)
1778. **Koca bir çuval iyi cins fasulye** elde etmişlerdi. (s.152 str.11-12)
1779. Eve döndüklerinde, herkes yorgunluktan kendini **bir yana** attı. (s.152 str.12-13)
1780. Çocuklar **o sabah** biraz geç uyandılar. (s.152 str.14)
1781. Zehra Kadın, **yan odada** kışlık giyecekleri yerleştiriyordu. (s.152 str.15-16)
1782. Zehra Kadın, yan odada **kışlık giyecekleri** yerleştiriyordu. (s.152 str.15-16)
1783. **O sırada** Hasan da kiler gibi kullanılan odaya geldi. (s.152 str.20-21)
1784. sırada Hasan da **kiler gibi kullanılan odaya** geldi. (s.152 str.20-21)
1785. **gün** yine balık günüydü. (s.152 str.32-33)
1786. Sular, **bir karış** kadar kalmıştı. (s.153 str.2)
1787. Hasan, merakla **Fadiş'in gösterdiği yöne** baktı ve balığı gördü. (s.153 str.5-6)
1788. Bu, **kocaman bir sazandı**. (s.153 str.6)

1789. Sonra **hemen sırtındaki ceketi** çıkarıp çaya girdi. (s.153 str.8-9)
1790. Hasan da onun alt yanına geçmiş, **aynı şekilde** balığı bekliyordu. (s.153 str.9-10)
1791. **Bir ara** içine biraz da korku girdi. (s.153 str.11)
1792. Ama **düşünecek kadar vakti** yoktu. (s.153 str.11-12)
1793. **Bir gün** köye bir haber yayıldı. (s.153 str.18-19)
1794. Bir gün köye **bir haber** yayıldı. (s.153 str.18-19)
1795. Öğretmen: “**Tüm öğrenciler** pazartesi günü okulun önünde toplansın!” demişti. (s.153 str.19-20)
1796. **Bu yapıyı** göçürüp hemen yeni bir okul yapmaya başlıyoruz. (s.153 str.23-25)
1797. Bu yapıyı göçürüp hemen **yeni bir okul** yapmaya başlıyoruz. (s.153 str.23-25)
1798. **Burada olmayan çocuklara** da haber salın. (s.153 str.28)
1799. İmece yaparsak, **kısa bir süre** sonra okulumuz hazır olur!.. (s.153 str.29-30)
1800. Okul, **tek katlı** dört odalı olacaktı. (s.154 str.3)
1801. Okul, **tek katlı dört odalı** olacaktı. (s.154 str.3)
1802. **Büyük çocuklar**, durmadan duvarların sıva çamurlarını taşıyorlardı. (s.153 str.6-7)
1803. **O gün** yaklaştıkça çocuklar sevinçlerinden uçuyorlardı. (s.154 str.8-9)
1804. **Bir gün**, Bekir Efendi’ye Zehra Kadın, Fadiş’ten söz ediyordu. (s.154 str.10)
1805. **Bu konuşmalar**, sofada duran Hasan’ın kulağına gitti. (s.154 str.14)
1806. Okulun açılışına **üç gün** kalmıştı. (s.154 str.15)
1807. Hasan, biliyor musun, **yeni okulumuzu** çok sevdim. (s.154 str.17)
1808. **Bu yıl** damımız akmayacak, sobamız da tütmeceymiş. (s.154 str.18)
1809. Üstelik **ikinci sınıfı** seninle aynı dershanede okuyacağım. (s.154 str.19-20)
1810. Üstelik ikinci sınıfı seninle **aynı dershanede** okuyacağım. (s.154 str.19-20)
1811. **Geçen yıl**, ikilerle üçler bir sınıfta okuyorlardı değil mi? dedi. (s.154 str.20-21)
1812. Geçen yıl, ikilerle üçler **bir sınıfta** okuyorlardı değil mi? dedi. (s.154 str.20-21)
1813. Hasan **bu sözlere** çok öfkelenmişti. (s.154 str.22)
1814. Onunla **aynı dershanede** olmak işine gelmiyordu. (s.154 str.22-23)
1815. **Hırçın bir sesle**: (s.154 str.239)

1816. Belki de **bu yıl**, anan seni buradan götürür... (s.154 str.24-25)
1817. Anama **her mektubumda**, “Burada rahatım çok iyi.” diye yazıyorum. (s.154 str.26-27)
1818. **Yeni okulumuzu** çok seviyorum. (s.154 str.28)
1819. **Bu söylediklerimi** anama deme. (s.154 str.31)
1820. **O zaman** ben de seni döverim. (s.154 str.31-32)
1821. **Bu haberle**, Fadiş’in yine kolu kanadı kırıldı. (s.155 str.1)
1822. Köylü **o gün** iki bayramı birden yapıyordu. (s.155 str.3-4)
1823. Köylü o gün **iki bayramı** birden yapıyordu. (s.155 str.3-4)
1824. Kaymakam, **köylüleri öven bir konuşma** yaptı. (s.155 str.5)
1825. Köy imamı, çocuklara **avuç avuç yemiş** dağıttı. (s.155 str.6-7)
1826. **Atatürk’ümüzün bin bir güçle düşmandan kurtarıp yeniden kurduğu güzel vatanımızı** sizler koruyup yücelteceksiniz. (s.155 str.10-12)
1827. Başarıya, **dürüst ve çalışkan insanlar** erişebilir. (s.155 str.13)
1828. Cumhuriyet Bayramınız kutlu, **yeni okulunuz** uğurlu olsun. (s.155 str.14)
1829. Gece şenliklerinden sonra çocuklar yataklarına çekilip **güzel düşlere** daldılar. (s.155 str.16-17)
1830. Sabahleyin erkenden, **henüz çamur kokan okula** koştu. (s.155 str.18-19)
1831. **Öteki çocuklar** da her günküden erken gelmişlerdi. (s.155 str.19)
1832. Öteki çocuklar da **her günküden** erken gelmişlerdi. (s.155 str.19)
1833. ... Fadiş **bir karara** vardı. (s.155 str.20-21)
1834. Mektupta **yeni okulunu**, sevimli arkadaşlarını, iyi yürekli köylüleri bir bir anlattı. (s.155 str.24-25)
1835. Mektupta yeni okulunu, **sevimli arkadaşlarını**, iyi yürekli köylüleri bir bir anlattı. (s.155 str.24-25)
1836. Mektupta yeni okulunu, sevimli arkadaşlarını, **iyi yürekli köylüleri** bir bir anlattı. (s.155 str.24-25)
1837. **O günden** sonra eski neşesine kavuştu. (s.155 str.29-30)
1838. günden sonra **eski neşesine** kavuştu. (s.155 str.29-30)
1839. Kendini **var gücüyle**, okumaya öğrenmeye vermişti. (s.155 str.31-32)
1840. Fakat **bir hemşerisi**, otobüsle köyden geçerken, Fadiş’i görmüştü. (s.156 str.1-2)

1841. Cemile, **bu nedenle**, Fadiş'in ve Zehra Kadın'ın iyimser mektuplarına inanamaz olmuştu. (s.156 str.4-5)
1842. **Cemile kocası ile ilgili tüm ümitlerini** yitirmişti. (s.156 str.8-9)
1843. **Bu nedenle** boşanma isteğine o da uydu. (s.156 str.9-10)
1844. Cumhuriyet Bayramı'ndan **bir süre** sonra Naci Paşa kızına telefon etti. (s.156 str.13-14)
1845. Cemile'nin çocuğuna **yatılı bir okul** buldum. (s.156 str.14-15)
1846. **Birkaç yerden** cevap bekliyordum. (s.156 str.15)
1847. **Bu okulda**, çalışkan ve yoksul öğrencileri parasız olarak okutuyorlar. (s.156 str.17-18)
1848. Bu okulda, **çalışkan ve yoksul öğrencileri** parasız olarak okutuyorlar. (s.156 str.17-18)
1849. Talih, **ilk kez** yüzüne gülüyordu. (s.156 str.23)
1850. Fadiş, **o gece** düşünde renk renk iplik çilelerini yumak yapmak için uğraşıp durmuştu.(s.156 str.24-25)
1851. Buradan **bir yere** gitmem ben. (s.156 str.31)
1852. Gerçekten **ertesi gün** postadan mektup çıktı. (s.156 str.32-33)
1853. Ayrıca **yaptıkları iyilikler** için onlara teşekkür ediyordu. (s.157 str.1-2)
1854. Kocası **öfkeli bir sesle**: (s.157 str.6)
1855. **Hiçbir gün** kendi evlâdımızdan ayırmadık, dedi. (s.157 str.7-8)
1856. Sonra, **birlikte geçirdikleri günleri** anımsayınca onun da içi burkuldu. (s.157 str.11-12)
1857. **O zaman** böyle uzaklara gitmezdin! (s.157 str.13-14)
1858. O zaman **böyle uzaklara** gitmezdin! (s.157 str.13-14)
1859. Fadiş, küçüklüğünden beri **bağlandığı her yerden** ve her şeyden koparılmıştı. (s.157 str.15-16)
1860. Fadiş, küçüklüğünden beri bağlandığı her yerden ve **her şeyden** koparılmıştı. (s.157 str.15-16)
1861. **Bu nedenle**, durumu olağan karşılamaya çalışıyordu. (s.157 str.16-17)
1862. **Yatılı okula** verileceğine inanıyor, içine güven doluyordu. (s.157 str.17-18)
1863. Hemen **o gün** yol hazırlığına başladı. (s.157 str.20)
1864. Bekir Efendi **her şeyi** düşünmüştü. (s.157 str.23)

1865. Zehra Kadın'la Bekir Efendi **bu konuyu** söyleşirken Fadiş, komşularla vedalaşmaya gitmişti. (s.158 str.1-2)
1866. **Haberi duyan herkes** üzülyordu. (s.158 str.2-3)
1867. **Köylü kadınlar** onun başını okşayıp... (s.158 str.3)
1868. Fadiş'i **güler yüzle** karşıladı: (s.158 str.15)
1869. **Köylülerin kendisine gösterdiği içten sevgi ve yakınlık** onu çok duygulandırmıştı. (s.158 str.23-24)
1870. **Vedalaşmak için gittiği evlerde ağlamamak için** kendini zor tutmuştu. (s.158 str.24-25)
1871. **Bir süre** ona hiç ilişmediler. (s.158 str.29)
1872. **Yediğin, giydiğin, gezdiğin, gördüğün her şey ve her yer** daha güzel olacak. (s.158 str.30-31)
1873. Orada büyüüp okuyacak, belki de **iyi bir meslek** edineceksin. (s.159 str.4-5)
1874. İşte **o zaman**, bu sevginin ve gözyaşlarının içtenliğine inanacağım. (s.159 str.7-8)
1875. **Kesin bir dille** konuştu: (s.159 str.10-11)
1876. **Ertesi sabah** Fadiş, erkenden okula gitti. (s.159 str.15)
1877. Yol boyunca Zehra Kadın da **çeşitli konularda** öğütler verdi. (s.159 str.23-24)
1878. **O sırada** Hasan pantolonunun **cebinden bir şey** çıkarıp Fadiş'e uzattı: (s.159 str.30-32)
1879. O sırada Hasan pantolonunun cebinden **bir şey** çıkarıp Fadiş'e uzattı: (s.159 str.30-32)
1880. **Daha başka şeyler** söyleyip Hasan'a teşekkür edecekti. (s.160 str.6)
1881. Okulunu **bir kez** daha görmek istiyordu. (s.160 str.9)
1882. Birden, **bilinçsizce bir atılışla** yerinden fırladı ve telaşa bağırды: (s.160 str.9-10)
1883. Öğrenciler, **ayrılıkla ilgili yanık bir türkü** tutturmışlardı. (s.160 str.15-16)
1884. Çocuklar, türküyü kesmeden ve sırayı bozmadan **bütün içtenlikleriyle** ona el sallıyorlardı. (s.160 str.18-20)
1885. Fadiş, **bir süre** öylece durup geride kalanları izledi. (s.160 str.21)
1886. **O zaman**, pencereden çekilip yavaşça yerine oturdu. (s.160 str.24-25)
1887. Fadiş, **o anda** karmakarışık duygularla dopdoluydu. (s.160 str.26)

1888. **İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik**, ümitten doğan sevinç pırıltıları birbirine karışmış ve arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri diline dolanıp kalmıştı. (s.160 str.27-29)

4.1.3 KARMA TAMLAMALAR

Ad tamlamasının ya da ad tamlamasını oluşturan adlardan birinin ya da her ikisinin bir sıfatla genişlediği tamlama biçimine karma tamlama denir: bir çamın gölgesi, ağacın her dalı, o güzel kuşun sesi... gibi

1. Geceyi kızıyla, **yanık çul ve kilim artıklarına** bürünerek sokakta geçiriyordu. (s.10 str.10-11)
2. Gün boyunca boyunlarını büküp **evlerinin yanık yığınlarına** bakıyorlardı. (s.10 str.16-17)
3. Böylece kasabada, **yeni bir yaşama düzeni** kuruldu. (s.10 str.27-28)
4. **Naciye Kadın'ın artık satacak bir şeyi** kalmamıştı. (s.11 str.2-3)
5. ... **komşuların kışlık eriştelerini, tarhana ve baklavalarını** yapıyordu. (s.11 str.5-8)
6. Annesi, **kızının bu çırpınışlarını** gördükçe çok dertleniyordu. (s.11 str.8-9)
7. **Kasabanın en saygıdeğer kişileri** sık sık evimize hatırını sormaya gelmiyorlar mı?... (s.11 str.23-25)
8. **Komşu kasabada yaşayan iyi bir ailenin oğluydu.** (s.11 str.27-28)
9. **Toroslu'da bulunan baba dostları**, onu bu kasabadan bir kızla evlendirmeyi düşündüler. (s.11 str.28-29)
10. Genç adam, **dostlarının bu düşüncelerini** olumlu karşıladı. (s.12 str.1-2)
11. **İlk iki yıl içinde Kâmil Bey**, iki kez mektup yolladı. (s.13 str.32-33)
12. **Fadiş'in sokaklarda başıboş dolaşmasını** istemiyordu. (s.14 str.8-9)
13. Kapıyı açınca **küçük kızın ağladığını** gördü. (s.14 str.11-12)
14. **Ninesinin öldüğünü duyan komşu çocukları**, onu evlerine götürmek istediler. (s.14 str.24-25)
15. Eşyalarını alıp **o kentte yaşayan bir hemşerisinin evine** gitti. (s.15 str.23-24)
16. **Hayırsız adamın çocuğunu** iyi ettin de attın, dediler. (s.15 str.25)

17. **Ninesinin öldüğünü duyan komşu çocukları**, onu evlerine götürmek istediler. (s.15 str. 25-26)
18. Vapurun bu kadar insanla deniz üstünde durabilmesi, **denizin mavi rengi**, hanımların tüylü şapkaları onu şaşkınlığa düşürüyordu. (s.18 str.4-6)
19. Vapurun bu kadar insanla deniz üstünde durabilmesi, **denizin mavi rengi, hanımların tüylü şapkaları** onu şaşkınlığa düşürüyordu. (s.18 str.4-6)
20. **Onların bu halini** gören adam sordu. (s.18 str.10-11)
21. Bir ara **bulaşık tabaklarından birinin kenarında** bir lokma ekmek gördü. (s.20 str.2-3)
22. Şu demliğe **bir kahve fincanı çay** at...(s.20 str.23)
23. ... **yukarı kattaki yatak odasına** çıktı. (s.20 str.30)
24. **Onun aç olduğunu** düşündükçe içi eziliyordu. (s.20 str.32)
25. Cemile, **onun bu durumunu** iyi bilirdi. (s.21 str.18)
26. Cemile, **saat ziline benzer sesler** çıkardı. (s.21 str.25)
27. Fadiş, **zil sesinin korkulacak bir şey olmadığına** inanmış ve susmuştu. (s.21 str.31)
28. Annesi, **onun bu durumunu** anlamazlıktan geliyordu. (s.23 str.1)
29. Hanım, **oğluna yağ ve reçel sürülmüş ekmek dilimini** uzatırken... (s.23 str.4-5)
30. Cemile, odasına çekildiğinde **vücudunun her yanı** ağrıyordu. (s.23 str.27-28)
31. Fadiş, **büyük bir korku içinde** var gücüyle bağırdı. (s.24 str.13-14)
32. **Tek başına yaşayan, yaşlı ve varlıklı bir hanımın, ev işlerini yapacak birini aradığını** öğrendi... (s.25 str.9-11)
33. **İki paralık hizmetçi parçasıyla** böylesine ilgilenmek bana yakışır mı? (s.26 str.25-26)
34. Sen **bu evin hizmetçisisin**. (s.27 str.26-27)
35. ... nasıl olsa **hiçbir şeyin değeri** kalmayacaktı. (s.27 str.33- s.28 str.1)
36. **Cemile'nin şiş gözlerine** baktı. (s.28 str.4)
37. Fadiş de **işlerin iyi gittiğini** sezmişti. (s. 28 str.18)
38. **Rahmetli annenin bize yaptığı iyilikler yanında**, benim sana yaptıklarım hiç kalır. (s. 28 str.21-22)

39. Yaşlıları gülüp söyleyip oynarken **Fadiş'in bu durumda olması** Cemile'ye acı geliyordu. (s.29 str.5-6)
40. Gözlerini **uyuyan Fadiş'in yüzüne** dikmiş... (s.29 str.13-14)
41. **Cemile'nin küt küt atan yüreği** ağzına gelecek gibi oldu. (s.29 str.23-24)
42. Sabahleyin Bey, **aylığın yirmi günlüğünü** eline verdi. (s.30 str.6)
43. Cemile, kendini beğendirmek için **yeni hanımın karşısında** ne yapacağını, ellerini nereye koyacağını, nasıl konuşacağını şaşırıyordu. (s.31 str.6-8)
44. Cemile, **yemeğin hazır olduğunu** haber vermeye geldiğinde... (s.31 str.19-20)
45. Böylece Kâmil Bey, hemşerilerine gidip **Cemile'nin İstanbul'daki adresini** öğrendi. (s.32 str.4-5)
46. **Bir öğle vakti** Cemile bulaşık yıkıyordu. (s.32 str.6)
47. **Sizin gibi bir hanımın yanında olması** bana güven veriyordu... diye söze girişti. (s.32 str.27-28)
48. Cemile **oturduğu iskemlenin üstünde** gözlerini açtığında sabah olmuştu. (s.34 str.7-8)
49. ... yavrucağı **şehrin uzak semtlerinde** bir otele götürdü. (s.34 str.18-19)
50. **Babasının hiçbir sözünü** dinlemiyor, ona inanmıyordu. (s.34 str.28)
51. **Kompartımanın kirli, sarı ışığı, trenin bir düzeye sürüp giden sarsıntıları** oradakileri uykuya itiyordu. (s.35 str.24-25)
52. ... başını **yaşlı kadının dizine** koydu. (s.35 str.28-30)
53. Cemile gözlerini **yerdeki halının çiçeklerine** dikmişti. (s.37 str.16)
54. ...**yaşlı bir beyin yardımıyla** biletini aldı. (s.38 str.10- 11)
55. Sırtını **kanepenin tahta arkalığine** dayayıp kuruntulara daldı. (s.38 str.15-16)
56. **Komşuların büyük çoğunluğu,** Gülsüm Kadından yana oluyorlardı. (s.39 str.32- s.40 str.1)
57. **Komşu kadınların genç olanları,** evlerine sokuldular. (s.40 str.11-12)
58. **Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi...** (s.40 str. 29-30)
59. ... kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden bahçe kapısından çıkarıp **öbür kızının evine** götürmüştü. (s.40 str. 31-32)
60. ... **sizin kötü kaderinizden** onu sıyrıp alalım... (s.41 str. 16-17)

61. **Fadiş'in** sokuluşları, neşeyle iri, siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, **büyük insan gibi davranışları** gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
62. **Fadiş'in** sokuluşları, neşeyle **iri, siyah gözlerini** yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
63. ... **yaşlı kadının sorularına** birbirini tutmayan karşılıklar veriyordu. (s.42 str.6-7)
64. **Bir ağacın gölgesine** uzanmıştı... (s.42 str.13)
65. **Kadının bu tutumu**, Cemile'nin gözünden kaçmadı. (s.42 str.30-31)
66. İşte o zaman, **sağ gözünün ve yanağının mosmor olduğunu** gördü. (s.43 str.24-25)
67. “**Yatakların içindeki yünleri kabart.**” diyor. (s.43 str.31)
68. Kadınlar, **Cemile'nin ardından ağız dolusu iğrenç sözler** yağıdırıyordu. (s.44 str.30-31)
69. **Sonsuz bir sevinç içindeydi.** (s.44 str.31-32)
70. Bazı pencerelerden sokağa kahkahalar, çocuk ağlamaları, bazılarında da **iri erkek sesleri** taşıyordu. (s.45 str.2-4)
71. Sonra **uzun bir öksürük nöbetine** tutuldu. (s.45 str.20)
72. Gözünde **hiçbir şeyin değeri** yoktu. (s.45 str.27-28)
73. Cemile, gittikçe **üstüne çöken uyku ağırlığını** atmaya çalışıyordu. (s.45 str.30-31)
74. **Senin o dediğini**, deli olan yapmaz kızım! (s.46 str.15)
75. Ben bile **içi kuzu derisi kaplı bu gocuğun altında** üşüyorum. (s. 46 str.15-16)
76. **Varsıl kişilerin yanındadır**, diyerek İstanbul'da keyfine bakardı. (s.47 str.2-3)
77. “**Çocuklu kadının yol parası**” diye bilet parayı elime saydı. (s.47 str.12-13)
78. Onun için **bu kadının işine** son veremem. (s.47 str.28-29)
79. Cemile, bir ay **hemşerisi olan kapıcının evinde** kaldı. (s.47 str.31)
80. Cemile, bazen **Fadiş'in hiç zararı** olmayacağını anlatıp onu övüyor... (s.48 str.2-3)
81. **Bir ayın sonunda** Fadiş'le birlikte iş bulma umudunu yitirdi. (s.48 str.5-6)
82. **Tarlasından kalkan buğdayın birazını** yiyor.. (s.48 str.22-23)
83. **Kendi yaşındaki tüm çocuklar** gibi, o da her türlü oyuna bayılıyor... (s.49 str.15-16)

84. "... **Hanımının Fadiş kadar bir kızı olduğunu**" yazıyordu. (s.49 str. 24-25)
85. Bunlar, **hanımın kızının eski, küçülmüş, solmuş giysileri, kunduraları**, biraz da şeker, lokum oluyordu. (s.49 str.26-28)
86. ... böylelikle **çok sevdiği annesinin özlem**ini gidermeye çalışırdı. (s.49 str.29-30)
87. **Gelen giysilerin, ayakkabıların, yıpranmış, solmuş şeyler olması** Fadiş'i üzmezdi. (s.49 str.31-32)
88. Cemile'nin **Fadişsiz hiçbir şeyi** gözü görmüyordu. (s.50 str.1)
89. Hanım, **Cemile'nin bu soylu davranışını, içten sevecenliğini**, yürekliliğini çok beğeniyordu. (s.50 str.12-13)
90. Gerçekten Hafize Nine, **kara kış karşısında** şaşırıp kalmıştı. (s.50 str.15-16)
91. ... **havanın karlı olması** nedeniyle, iki kat fiyatla satıyorlardı. (s.50 str.20-21)
92. Kâmil Bey, **diretmenin yersiz olduğunu** anlamıştı. (s.51 str.5)
93. Fadiş olmasaydı, **hangi Allah'ın günü** postacı kapıyı çalardı? (s.51 str.8-9)
94. **Hafize Nine'nin bu sözler karşısında** gözleri doldu. (s.51 str.13)
95. Fadiş, **Hafize Nine'nin bu davranışlarına ve sözlerine** şaşıtı kaldı. (s.52 str.19-20)
96. **Ninenin yanında geçen güzel günlerin sona erdiğini** düşündükçe içi sızladı. (s.52 str.29-30)
97. Fadiş, **tek pencerenin aydınlattığı toprak odada** hiç kıılmıdamadan nineyi bekliyordu.(s.53 str.9-10)
98. **Odanın pencereden görünmeyen bir köşesine** büzüldü. (s.53 str.14-15)
99. Hafize Nine **kapıdaki asma kilidin anahtarını** çevirirken Fadiş korkuyla bağırdı. (s.53 str.17-18)
100. Daha sonra oturup kendilerine **bir savunma planı** düzenlediler. (s.54 str.4-5)
101. **Her kapı çalınışında**, ikisinin de yürekleri hopluyordu. (s.54 str.14-15)
102. Onlar, **yeni bir davranış planı** düzenlerken postacı, haberi karısına ulaştırmıştı bile. (s.55 str.22-23)
103. Fadiş, **geçirdiği korku ve heyecanın etkisiyle** titriyordu. (s.56 str.19-20)
104. **Mevlûdun her sözü**, bir mübarek söz ama... (s.57 str.17-18)
105. Nine bir süre, titrek ışıkta **onun uysal ve sevimli yüzünü** gözledi. (s.58 str.20)

106. **Kâmil Bey'in bunca iyiliğinden sonra, olmaz demek yakışık olmayacaktı.**
(s.59 str.12-13)
107. Orayı dönünce, **tarlaların arkasından uzayıp giden şoseye** çıktılar.
(s.61str.8-9)
108. Kâmil Bey, **Fadiş'in bir şey demesine** fırsat vermeden onu kucaklayıp atın üstüne oturtuverdi. (s.62 str.1-2)
109. Kâmil Bey'le Hüseyin Ağa, **atın iki yanında** yürüyorlardı. (s.62 str.11-12)
110. **Bu süre içinde** hiçbir taşıyla karşılaşmadılar. (s.62 str.15)
111. **Üç yol kavşağına** gelmişlerdi. (s.62 str.16)
112. **Yollardan sağ yana gidenin kenarına** eşyaları yığdılar. (s.62 str.17)
113. Fadiş'i de attan indirip **bir bavulun üzerine** oturttular. (s.62 str.18)
114. **Yürümenin uyuşan bacaklara iyi geldiğini** Hafize Nine'den öğrenmişti.
(s.62 str.30-31)
115. Issız ovada **rüzgârın uğultusundan başka bir şey** duyulmuyordu. (s.63 str.2-3)
116. Bir süre sonra çevreye **uzaktan gelen bir motor sesi** yayıldı. (s.63 str.4-5)
117. **Gecenin geç saatinde,** yanında Fadiş'le ağabeyini gören Hamdi Bey şaşırıp kaldı. (s.63 str.14-15)
118. Fadiş, **yere serilen yatağın ayakucuna** oturmuş, uykulu gözlerle çevresini gözlüyordu. (s.63 str.28)
119. Önce bir şey yemek istemedi, ama **aç uyumanın zor olduğunu** biliyordu.
(s.64 str.2-3)
120. **Kaba etlerinin acısına** dayanamadı. (s.65 str.13)
121. Merdiven başında **ak sakallı, beyaz cübbeli bir dedenin durduğunu** görür gibi oldu. (s. 66 str.1-2)
122. **Yavrucağın bir yanağı** ile **üst dudağı** şişip morarmıştı. (s.66 str.14)
123. **Mahalledeki çocukların babalarını** gözünün önüne getirdi. (s.67 str.12-13)
124. Bir an **onun sıcak göğsünü,** ellerinin okşayışını anımsamaya çalıştı.
(s.67str.17-19)
125. Bunda **senin bir suçun** yok ki! (s.68 str.3)
126. **Şuncacık çocuğun sana ne yükü** olur? (s.69 str.6-7)
127. ... **onun her dediğini** yapman gerekiyor. (s.69 str.18-19)

128. **Evde bir üzüntü havası** esiyordu. (s.69 str.30-31)
129. **Şu bez sepetini** al, çeşmeye git. (s.70 str.5-6)
130. **Basma giysisinin çiçekleri** kirden yok olmuştu. (s.70 str.22)
131. Amca, **öğle yemeğine geldiği günler** gözüne ilişirse sofraya Fadiş'i de çağırıyordu. (s.70 str.26-27)
132. **Çalıştığı evin hanımı ve beyi** çocuğunu bulması için çeşitli yardımlar yapmışlar... (s.71 str.8-10)
133. "Oğlanın akli ermeye başlayınca **babasının bu haline** içlenir." (s.72 str.4-5)
134. Nedir **bu benim çilem?** (s.73 str.24)
135. **Bir mendilin içine çıkıladığı paraları** alıp amcanın önüne fırlatıverdi. (s.74 str.7-8)
136. **Karısının suyuna gider şekilde** konuştu. (s.74 str.10-11)
137. Cemile, **Fadiş'in hasta olduğunu bildiren mektubu** alınca beyninden vurulmuşa döndü. (s.74 str.25-26)
138. Cemile, ümitle **dördüncü mektubun karşılığını** beklemeye başladı. (s.76 str.20-21)
139. Zehra Kadın, **Cemile'nin genç yaşta ölen teyzesinin kızıydı.** (s.77 str.7-8)
140. **O kızın yerinde sen olsaydın, senin ananla baban birbirinden ayrılıydı ve sen bir hısımmın yanına bırakılıydın, orada sana kötü davransaydılar ne yapardın?** diyerek öğüt verdi. (s.77 str.24-27)
141. Orada, **annenin bir hısımmı** varmış. (s.78 str.10)
142. **Bir yol arkadaşı** bulur bulmaz seni oraya yollayacağız. (s.78 str.11)
143. ... karşıdan **bir Örenköylünün geçmekte olduğunu** gördü. (s.78 str.21)
144. Zehra Kadın, bizim kadına **bu kız işini** açmış. (s.78 str.24-25)
145. **Onun sırtındaki heybe** de dolu. (s.78 str.27-28)
146. Çünkü **yaşlı ve sakat kadınların çarşı hizmetlerini** görür, fırsat buldukça çeşmeden sularını taşırdı. (s.79 str.12-13)
147. **Fadiş'in burada hiç dirliği** yoktu. (s.79 str.17-18)
148. **Onun yanık tenli buruşuk yüzü, iri yuvarlak başı, kulaklarına dek inen fötr şapkası, yakası yamalı ceketi, soluk pantolonu, mest ve lastikleri** kendine öylesine uygundu ki... (s.81 str.28-31)

149. **Nasırh, iri ellerinin arasında** atın dizginleri dikiş ipliği gibi kalıyordu. (s.82 str.2-3)
150. **Demir gazık yıldızını** görüyon mu? (s.82 str.16)
151. **Bu kadar çok yıldızın içinde**, o dediğin yıldızı nasıl bulup tanıyorsun? diye sordu. (s.82 str.19-20)
152. **Kaç yılın Ali Gadir'iyiz biz!** (s.82 str.22-23)
153. **Kaç yılın Fadiş'i** olunca ben de hop diye bulabilecek miyim Kazık Yıldızı'nı? (s.82 str.25-26)
154. **Tanardı'ndaki arkadaşlarının hepsi** okula başlamışlardı. (s.83 str.1-2)
155. **Geçen güzün okula başlayan bizim Malak Ahmet'in oğlu** Adil, senin tırnağın bile olamaz. (s.83 str.15-17)
156. Fadiş, yola çıkalı beri, **yolculuğun bu yönünü** hiç düşünmemişti. (s.84 str.9-10)
157. **Onun sıcak ve güven dolu kucagını** düşündü. (s.84 str.14-15)
158. Yuvalarında, damlarında **sıcak yorganlarının altında** uyuyorlar. (s.84 str.30-31)
159. Yengesi, **bir çıkının içine** peynir-ekmek koyduğunu söylemişti. (s.85 str.7-8)
160. Ali Kadir, **sağlı sollu heybenin gözlerine** ellerini daldırdı. (s.85 str.19-20)
161. Durup **atın sağrısına bağladığı gocuğu** aldı. (s.85 str.28)
162. Fadiş, **saman ve insan kokan gocuğun içinde** kayboldu. (s.85 str.29-30)
163. **O gözlemenin tadını** yaşamı boyunca unutamadı. (s.86 str.2-3)
164. **Sağ kolunun dirseğine** dek su sızmıştı. (s.86 str.18-19)
165. Bilmediği bir eve, **tanımadığı insanların arasına** girecekti. (s.86 str.25-26)
166. Kısa bir süre sonra, **bir evin önünde** durdu. (s.87 str.8)
167. Üstünde alacalı bir gömlekle, **uzun bir iç donu** vardı. (s.87 str.23-24)
168. **Elinde tuttuğu idare lambasının ışığı** esintiden titriyor, sönecek gibi oluyordu. (s.87 str.24-25)
169. **Köşedeki sandığın üstünde** iki kilim vardı. (s.88 str.24)
170. Fadiş'in yatağı, **bu iki yatağın ayak ucundaydı**. (s.88 str.30-31)
171. Yalnız Hasan'ın mışılısıyla **uzaktan gelen köpek ulumaları** bu sessizliği bozuyordu. (s.89 str.4-5)
172. ... **Bekir Ağa'nın sert sesini** duydu. (s.90 str.10)

173. **Elbisesinin kıvrılan eteğini**, dizlerine doğru sıvazladı. (s.90 str.24-259)
174. Sonra **yatağın biraz ilerisine** dikildi. (s.90 str.25)
175. **Konserve kutusundan yapılmış maşrapaya** uzandı. (s.91 str.1)
176. Odaya döndüğünde sobanın önüne **soluk bir sofra örtüsü** yayılmıştı. (s.91 str.2-3)
177. Zehra Kadın, **örtünün orta yerine, bir kalbur kasnağı** koydu. (s.91 str.4)
178. Fadiş, **sonsuz bir tedirginlik içindeydi**. (s.91 str.17)
179. **Hasan'ın büyükçe, yuvarlak başı, koyu renk saçları, iri kara gözleri, koca koca dişleri, güdük kolları, elleri** topaç gibi bir vücudu vardı. (s.91 str.22-24)
180. Fadiş, **bunun böyle olduğunu** biliyordu. (s.92 str.5-6)
181. **Oda kapısının ardında asılı kaputunu** giyip dışarı çıktı. (s.92 str.11-12)
182. **Sofra bezinin dört ucunu** bir araya getirip Fadiş'e verdi. (s.92 str.18-19)
183. Al bunu, **abdestliğin yanındaki pencereden** aşağıya silkele. (s.92 str.20-21)
184. Odaya döndüğünde teyzesi, **cam kenarındaki mindere** oturmuştu. (s.92 str.25-26)
185. Hiç kayırma, **bizim köylü kızların giysileri** de seninkinden yeni ve güzel değil. (s.94 str.5-6)
186. **Zehra Kadının, Fadiş'e örtecek yorganı** yoktu. (s.94 str.7)
187. **Bekir Ağa'nın asker kaputundan bozma eski bir paltosu** vardı. (s.94 str.8-9)
188. **Bu paltonun üstüne eski bir avcı yeleğini, bir asker pantolonunu,** lime lime olmuş bir yün ceketini kat kat dikti. (s.94 str.8-11)
189. **Bunun bir yüzüne** eski bir şalvarını geçirdi. (s.94 str.11-12)
190. Fadiş, sıcak odada **köylü komşuların sorularından** bunalmıştı. (s.94 str.18-19)
191. **Onun bu durumu,** teyzesine ve komşulara çok dokundu. (s.94 str.21)
192. Zehra Kadın, **kilimdeki sofra kırıntılarını** süpürdü. (s.96 str.16)
193. Köyde **her evin bir köpeği** vardır. (s.96 str.23-24)
194. Neden sonra **biraz ilerdeki bir kapının önünde** iki küçük kızın belirdiğini gördü. (s.96 str.31- s.97 str.1)
195. Neden sonra biraz ilerdeki bir kapının önünde **iki küçük kızın belirdiğini** gördü. (s.96 str.31- s.97 str.1)
196. **Kızların çok örgülü saçları, uzun basma entarileri** vardı. (s.97 str.6-7)

197. Entarilerin altından **içlerindeki şalvarların büzmeli paçaları** görünüyordu.
(s.97 str.7-8)
198. **Kızların ellerine sımsıkı yapışan Fadiş'in içi** sevinç ve coşkuyla doldu. (s.98 str.5-6)
199. **Onun çabucak arkadaş edinmesi**, hiç hoşuna gitmemişti. (s.98 str.8-9)
200. **Emine'nin bitli olduğunu** nereden çıkardım? (s.98 str.16-17)
201. **Fadiş'in öyle candan bir seslenişi** vardı ki, Hasan dayanamadı, yaklaştı. (s.98 str.22-23)
202. O günden sonra Fadiş, mahallede **kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla** arkadaş oldu. (s.98 str.25-26)
203. Okuyup öğrenirdin, diye **bilmecelerin altındaki satırları** gösterdi. (s.99 str.16-17)
204. Herkes, **sabahın erken saatlerinde** tarlaya, bahçeye gidiyordu. (s.100 str.4-5)
205. Sonra onların içine girip oturur, **doyulmaz komşuluk, ana babalık oyunlarına** dalarlardı. (s.100 str.12-13)
206. **Topladığı taşların ve kiremit kırıklarının** kimi masa, kimisi iskemle olur, odanın içine yerleştirirdi. (s.100 str.18-19)
207. **Her birinin yalancılıktan birkaç çocuğu** olurdu. (s.100 str.23-24)
208. **Çocuk diye göğüslerine bastırdıkları taş parçaları, gerçek bir ana içtenliğiyle** öpüp okşar, bazen de öfkelenip döverlerdi. (s.100 str.25-26)
209. **Böylece sürüp giden evcilik oyununun gerçekten tadına** doyulmazdı. (s.100 str.31- s.101 str.1)
210. **Koca bir ekmek dilimine**, yoğurt ya da yağ sürülüp, yine hemen evciklere dönülürdü. (s.101 str.2-3)
211. **Beş taş oyunu** karşılıklı oynanırdı. (s.101 str.4)
212. Mahallede birkaç çift **beş taş oyununa** başladı mı, ötekiler de onların yanına oturup dizi dizi olur, **beş taş oyununa** girişirlerdi. (s.101 str.4-6)
213. **Toprağa çizilen dairenin ortasına, bir hayvan boynuzu** konurdu. (s.101 str.8-9)
214. **Ellerindeki kaydırak taşlarıyla** boynuzu daireden dışarıya fırlatmaya çalışırlardı. (s.101 str.10-11)

215. ...**el taşıma almaya gelen oyuncuyu** yakalardı. (s.101 str.12-13)
216. Bu oyun başlayınca, sokak ılık ılıa **neşeli çocuk sesleri**yle dolup taşardı. (s.101 str.13-15)
217. **Arkadaşlarının pek çoğu** harmandaydı. (s.101 str.21-22)
218. Salıncaklarda uyuyan bebekler uyanınca, onları sallıyor, su isteyenlere su yetiştiriyor, **yorulan arkadaşlarının yerine** döğen sürüyordu. (s.102 str.2-4)
219. **Kullanılmış çocuk giysileri**, Fadiş'e ayakkabı, çamaşır, akide şekeri, kuru üzüm, zeytin, sabun, iki parça basma. (s.102 str.14-16)
220. Bekir Ağa'ya **kullanılmış birkaç erkek gömleği**, Hasan'a defter, kalem... ve **kullanılmış bir çocuk yağmurluğu**... (s.102 str.18-20)
221. Bekir Ağa'ya **kullanılmış birkaç erkek gömleği**, Hasan'a defter, kalem... ve **kullanılmış bir çocuk yağmurluğu**... (s.102 str.18-20)
222. Bütün bunlar, eve **bir bayram sevinci** getirmiş. (s.102 str.21)
223. **Ev sahibinin bir ayağı**, kalçadan kesilmişti. (s.104 str.20-21)
224. Onu kızdırmak için, birçok kez **avludaki kümesin kapısını** açıp, tavukları, horozları darmadağın etmişti. (s.105 str.2-4)
225. **İki büyük taş** arasına ocak yapıldı. (s.105 str.14)
226. Hanife Kız, Zehra Kadın'ın oklavayla açtığı yufkayı tabladan alıp, **kızgın sacın üstüne** yayıyordu. (s.105 str.18-19)
227. Öbür yüzünü çevirdikten sonra, hemen **temiz bir örtünün üstüne** alıyordu. (s.105 str.20-21)
228. Oğlum, çamaşırılığa git, **boş ocaklardan birine** işaret taşıma koy, gel. (s.106 str.12-13)
229. Köyün çamaşırılığı, **köyün dışında akan çay kıyısında**ydı. (s.106 str.15)
230. Taşlar, **yüzleri gözenekli çamaşır taşları**ydı. (s.106 str.16-17)
231. **Çamaşırılığın biraz ötesinden**, kasabaya giden şose geçiyordu. (s.107 str.27-28)
232. Oğulları askere giden ana babalar ve **onları uğurlayan köy halkı, yavaş yavaş ilerleyen kamyonun arkasından** gidiyorlardı. (s.108 str.1-3)
233. Çamaşırılar, **yeşil otların üstünde** çabucak kurudular. (s.108 str.26-27)
234. Ve çamaşırılıkta, **köyün en güzel türküleri** söyleniyordu. (s.109 str.3-4)
235. **Bir tabak domates salatası** yaptı. (s.109 str.7)

236. **Külde pişmiş pathcanların karınlarını** yarıp, içine tuz serptiler. (s.109 str.8-9)
237. Yazın, **her köy çocuğunun yaptığı** gibi yalınayak gezerdi. (s.110 str.25)
238. **Kısalmış pantolonunun paçaları**, ayak bileklerinden bir karış yukardaydı. (s.110 str.27-28)
239. **Alacalı mintanın esmer yüzünde**, ışıltı ışıltı kara gözleri vardı. (s.110 str.28-29)
240. **Teknenin yanına yerleştirdiği bir tepsinin içine** tas, kese, sabun, sabunluk koydu. (s.111 str.22-23)
241. Sonunda **evlerinin önündeki sete** oturup, konuşmaya karar verdiler. (s.113 str.9-10)
242. **Onun ak dediğine** kara derdi. (s.113 str.20-21)
243. Gece yemeği, oruç, **onların dümdüz geçen günleri içinde**, önemli bir değişiklik olacaktı. (s.115 str.8-9)
244. Yemekten sonra Bekir Ağa, **ramazanın ilk teravi namazını** kılmaya gitti. (s.115 str.14-15)
245. Zaten ikisi de **birkaç tane namaz duası** biliyorlardı. (s.115 str.20)
246. Tam bu sırada uzaklardan **bir davul sesi** yayıldı. (s.115 str.31-s.116 str.1)
247. **Onların sevincini gören Bekir Ağa:** (s.116 str.1-2)
248. Bu arada, **erişte sahanında kalan bir kaşık erişteyi** de kendisi de yedi. (s.116 str.13-14)
249. Köyde, **ramazanın ilk günü**, yedi yaşını geçmiş tüm çocuklar oruç tutarlardı. (s.116 str.27-28)
250. Parçanın konusu **bir ana serçenin, avcı tarafından vurulmasıydı**. (s.117 str.6-7)
251. **Yavruların boş yere çırpınmaları**, aç ve üşümüş olarak analarını beklemeleri Fadiş'i çok duygulandırır... (s.117 str.6-8)
252. **Köylü çocuklarından biri**, yola ters çivi gömmüş. (s.118 str.18-19)
253. **Otobüsten atlayan şoförün kızgın yüzünü** görünce, içleri korku ve pişmanlıkla doldu. (s.119 str.19-20)
254. Zehra Kadın, **Hasan'ın ve Fadiş'in severek, isteyerek oruç tutmalarına** seviniyor, onlarla öğünüyordu. (s.119 str.30-31)

255. **Köyün varlıklı kişilerinden Hacı Halil Ağa'nın dükkanının önünden** geçiyorlardı. (s.120 str.10-11)
256. Parmaklarının arasında **bir mısır tanesi** vardı. (s.121 str.14)
257. Bunun nedeni, **öğretmenin** onu sokakta görünce **tatlı tatlı gülümsemesi**ydi. (s.122 str.14-15)
258. **Bu sert tepki karşısında**, Bekir Ağa şaşırıldı. (s.123 str.9)
259. **Soğumuş mısır tanelerinden birkaçını** ağızlarına attılar. (s.123 str.26-27)
260. Yarın, yarım kilo alayım da **sütlü incir tatlısı** yapalım, dedi. (s.124 str.1-2)
261. Üstelik, **senin bir orucun** varken benim hiç olmayacaktı. (s.124 str.24-25)
262. Hacı Gülsüm, her ramazan **evinin geniş sofasında** kadınlara teravi kıldırırdı. (s.124 str.27-28)
263. Teravinin imamı, **Hacı Gülsüm'ün yaşlı kocası** olurdu. (s.124 str.28-29)
264. Çünkü o, hem yaşlı hem de **köyün en okumuş ve saygıdeğer kişisi**ydi. (s.124 str.30-31)
265. Hasan, **bu türlü teravi namazlarına** alıştı. (s.125 str.23)
266. da kendini tutamayıp **kaynamakta olan tencere fokurtusuna** benzer bir gülme koyuverdi. (s.125 str.27-29)
267. **Çimdiği yiyecekler içinde kabaran gülme dalgası**, biraz söner gibi oluyordu. (s.125 str.32-s.126 str.1)
268. Ramazan, hep **bu hava içinde** sürüp gidiyordu. (s.126 str.3)
269. **Ramazanın on beşi, bu ayın en eğlenceli günü** sayılırdı. (s.126 str.6)
270. İftar, **ilk günün tersine** neşe içinde yapıldı. (s.126 str.7-8)
271. Köy sokaklarında **neşeli çocuk sesleri** yükseliyordu. (s.126 str.11)
272. Köyün geleneğine göre, "**Ramazanın on beşinci gecesi**" çocuklar, köy davulcusunun peşine takılır, kapı kapı dolaşırlardı. (s.126 str.13-14)
273. **Her kapının önünde** durup, davul eşliğinde maniler atar, deyişler söylerlerdi. (s.126 str.14-15)
274. **Bazı evlerin önünde** beklenmedik olaylar olurdu; **deyişlerin en canlı yerinde**, evin penceresinden bir tas su serpiliverirdi. (s.126 str.18-20)
275. **Bazı evlerin önünde** beklenmedik olaylar olurdu; **deyişlerin en canlı yerinde**, evin penceresinden bir tas su serpiliverirdi. (s.126 str.18-20)

276. **Bunu yapan ev sahipleri**, suyun hemen arkasından kapıya koşarlardı. (s.126 str.20-21)
277. **Böyle ev ev dolaşan çocuk topluluklarına** “Maniciler” denirdi. (s.126 str.24-25)
278. Davulcu **bir mahallenin işini** bitirince ötekine koşar, bu arada aldığı armağanları bir çocukla hemen evine yollardı. (s.126 str.28-29)
279. **Bir mahallenin çocukları**, öteki mahalleye maniciliğe gitmezlerdi. (s.127 str.3-4)
280. Davulcu **yukarı mahallenin işini** bitirsin. (s.127 str. 9-10)
281. Sonra, **geçen yıldan aklında kalan mani gecesinin gülünç olaylarını** anlatmaya girişiyordu. (s.127 str.11-12)
282. Hacı Halil’ler, **geçen yılların alışkanlığıyla**, kulakları seste manicileri bekliyorlardı. (s.128 str.22-23)
283. Önce davulcunun sepetini taşıyan çocuğa yaklaşır sepete avuç avuç yemiş attı. (s.130 str.1-2)
284. Fadiş, **arife günü yıkanan çocukların, arpa boyu uzadıklarını** duyunca şaşırır. (s.130 str.26-27)
285. **Yazın son günleriydi.** (s.130 str.12)
286. Zehra Kadın, **küçük bir tepsi bayram baklavası** yapıp, komşusunun fırınında pişirdi. (s.131 str.9-10)
287. Hasan’la Fadiş, **bu kümelerden birine** katıldılar. (s.132 str.1)
288. Sen **Zehra Hanımların yanında kalan kız** değil misin? diye sordu. (s.132 str.14-15)
289. Fadiş de **onun çarşıda el öpmelik bayram parası olmasını** çekemiyordu. (s.133 str.9-10)
290. **Öğretmen onun özentisiz davranışlarını** çok beğendi. (s.132 str.23)
291. **Köylü çocukların bayramlık basmaları** hep birbirine benziyordu. (s.132 str.25-26)
292. **Benim de, dedi, iki cep yemişim, üç tane de mendilim** oldu. (s.133 str.14-15)
293. Ben istesem, **elindeki yemişlerin hepsini de** alırım. (s.133 str.33)
294. Çünkü ben, **bu evin oğluyum.** (s.134 str.1)

295. **Odanın eşikliğinde dikile kalan komşu**, sessizce onları dinliyor... (s.134 str.27-28)
296. **Anasının da hiç aklı yok.** (s.135 str.16)
297. **Baş belası kız.** (s.135 str.27-28)
298. **İstanbul'daki doktorun hanımını** anımsadı. (s.136 str.11)
299. Fadiş, **kargaların bağışarak sürü sürü uçtuklarını** gördü.. (s.136 str.14-15)
300. **Harman yolundaki pınarın başındaydım**, diye yanıtladı. (s.136 str.27)
301. Köylü **yaptığım işlerin karşılığını**; buğdayla, yumurtayla, hatta tarhana, bulgur, fasulye, nohutla ödüyor. (s.137 str.22-23)
302. **Fadiş'in anasının yolladığı para**, köy yerinde iyi para. (s.137 str.23-24)
303. ... **onların bütün isteklerini** kabul etti. (s.138 str.16)
304. Hanım, **soylu bir paşanın kızı ve varlıklı bir mühendisin karısı**ydı. (s.138 str.18-19)
305. **On iki odalı koca bir köşkün temizliği** üstündeydi. (s.138 str.22-23)
306. Cemile, tüm bunları, **görgülü kişilerin ağırbaşlılığıyla** karşılıyor... (s.138 str.28-29)
307. Fadiş, **erkek öğretmenin sınıfına düştüğünü** görünce çok üzüldü. (s.140 str.3-4)
308. Öğretmen, **Fadiş'in sandığından daha dolu bir çocuk olduğunu** anladı. (s.141 str.4-5)
309. Çünkü, **ikisinin de birbirine benzer yanları** vardı. (s.141 str.7-8)
310. **Bayram günü geçen olaydan** sonra, bir daha kavga etmemişlerdi. (s.141 str.29-30)
311. **Cumartesi ve pazartesi günleri yapılan bayram törenlerine** bayılıyordu. (s.142 str.2-3)
312. Öğretmen bir gün öğrencilere, "Daha dün annemizin kollarında yaşarken, **çiçekli bahçemizin yollarında** koşarken" şarkısını öğretiyordu. (s.142 str.10-12)
313. **Daha önce söylenen şarkının etkisinden** kurtulamamıştı. (s.142 str.16-17)
314. Fadiş **kendi yaşındaki köy kızları** gibi giyinmekten hoşlanıyordu. (s.142 str.24-25)

315. Köyde **her kızın bir saçlığı** vardı. (s.143 str.1-2)
316. **Varlıklı kızların saçlıkları** el büyüklüğünde olur; renk renk boncuklarla süslenirdi. (s.143 str.2-3)
317. **Yoksul kızların saçlıkları** ise iki parmak eninde olur, mavi, kırmızı boncuklardan örülürdü. (s.143 str.3-5)
318. Fadış, aylarca **süslü bir saçlığın özlem**ini çekti. (s.143 str.6)
319. İldeki büyükler, **öğrencilerin okula önlüksüz gelmelerini** istemiyorlardı. (s.143 str.13-14)
320. Oturma evlerinde **bir masal anası** olurdu. (s.143 str.30-31)
321. Bunlar, **toprak sahibi varsılların evleri**ydi. (s.144 str.2-3)
322. **Odanın bir duvarına** oyulmuş ocaklar, çam odunlarıyla doldurulurdu. (s.144 str.8-9)
323. Bu arada **köyün en güzel türküleri**, hep bir ağızdan söylenirdi. (s.144 str.20-21)
324. Mani atışma, **iki taraftan birinin mani bulamayıp da pes etmesine** dek sürer giderdi. (s.144 str.28-29)
325. Birdenbire **yatak konan yük dolabının kapakları**, güm güm vurulmaya başladı. (s.145 str.2-3)
326. Odaya **ağır bir gübre kokusu** yayılmıştı. (s.145 str.13-14)
327. **Bir akşam üstü** Bekir Efendi, eve neşeyle geldi. (s.145 str.24-25)
328. İçinde **pek çok erik, elma ağacı** var. (s.146 str.2-3)
329. Artık sık sık **değirmenin yanındaki bahçeye** gidiliyordu. (s.146 str.9)
330. **Birinci sınıf çocuğu** mektup yazamaz, deyince Fadış: (s.146 str.23-24)
331. Teyzeciğim, ben şimdi **ikinci sınıf çocuğuyum**. (s.146 str.25)
332. **Cemile'nin bu davranışı** hanıma çok dokunmuştu. (s.147 str.2-3)
333. Üstelik içi, **yavrusundan ayrı yaşamının ateşiyle** kavruluyor. (s.147 str.4-5)
334. Hasan'ın bahçesi, **Fadış'inkinin karşı köşesinde**ydi. (s.147 str.25)
335. Bir sabah, **birkaç fasulyenin topraktan baş vermiş olduğunu** gördü. (s.147 str.30- s.148 str.1)
336. Bakımı kolay olduğu için fasulyeler **bahçenin büyük bir bölümünü** kaplıyordu. (s.148 str.5-6)

337. **Beş altı çocuğun, bahçe içlerine doğru bağırsarak kaçtıklarını** gördüler.
(s.149 str.9-10)
338. **Değirmenci Adam Ahmet'in un öğütüşünü, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruşunu** ilgiyle izliyorlardı. (s.148 str.14-16)
339. Hasan'la Fadiş, **bir değirmenin çark oluşunu** ilk kez görüyorlardı. (s.149 str.18-19)
340. **Hununin daralan ucu**, değirmen duvarına giriyordu. (s.149 str.20-21)
341. Çarkı döndüren sular, işleri bitince **“değirmen ayağı” denilen dereye** dökülüyordu. (s.149 str.23-24)
342. Çocuklar, bahçeden ayrılmadıkları halde, yine de **bu ayın tadını** çıkarmışlardı.
(s.150 str.17-18)
343. **İki üç yapraklı fidelerin gelişip sebze vermesi**, onu içten içe düşündürüyordu. (s.150 str.24-25)
344. **Ellerinin bazı yerleri** de su toplamıştı. (s.151 str.17-18)
345. **O günün akşamı**, çocuklar eve dönerlerken, yazın güzel günlerini anımsayıp bahçeye şöyle bir baktılar. (s.152 str.4-5)
346. O günün akşamı, çocuklar eve dönerlerken, **yazın güzel günlerini** anımsayıp bahçeye şöyle bir baktılar. (s.152 str.4-5)
347. **Bahçe yolunun biraz ilerisinden** çay geçiyordu. (s.152 str.28)
348. **Çayın yukarı bölümlerinden iri iri erkek sesleri** geliyordu. (s.152 str.33-s.153 str.1)
349. Çayın yukarı bölümlerinden **iri iri erkek sesleri** geliyordu. (s.152 str.33-s.153 str.1)
350. **Çayın yosunlu taşlarının üzerinde**, yuvarlana yuvarlana onlara doğru geliyordu. (s.153 str.6-7)
351. Hasan da **onun alt yanına** geçmiş, aynı şekilde balığı bekliyordu. (s.153 str.9-10)
352. Büyükçe olanlarınız **yapı taşı yüklü kağnıları** boşaltacaklar. (s.153 str.26-27)
353. Bu konuşmalar, **sofada duran Hasan'ın kulağına** gitti. (s.154 str.14)
354. Cemile, bu nedenle, **Fadiş'in ve Zehra Kadın'ın iyimser mektuplarına** inanamaz olmuştu. (s.156 str.4-5)
355. **Kısa bir süre içinde** ayrıldılar. (s.156 str.10)

356. Mektuplarından, **çocuğun çalışkan ve akıllı bir kız olduğu** anlaşılıyor.
357. (s.156 str.18-19)
358. Fadiş, o gece düşünde **renk renk iplik çilelerini** yumak yapmak için uğraşıp durmuştu.(s.156 str.24-25)
359. Sabahleyin bile, **renkli ipliklerin etkisinden** kurtulamamıştı. (s.156 str.25-26)
360. Cemile, **yatılı okul işini** yazıyor! (s.156 str.33)
361. “Fadiş başkente gidiyor.” diye içinden **bir kıskançlık dalgası** gelip geçti.
(s.157 str.10-11)
362. Fadiş’i yarın **Akkale’ye giden otobüsün şoförüne** teslim edeceğim. (s.157 str.24-25)
363. Duyduğuma göre bugün, **tüm köy halkıyla** vedalaşmışsın. (s.158 str.17-18)
364. İşte o zaman, **bu sevginin ve gözyaşlarının içtenliğine** inanacağım. (s.159 str.7-8)
365. **En iyi kaydırak taşıma** sana veriyorum. (s.159 str.33)
366. ... Fadiş camdan sarkmış, **arkadaşlarının her birine** adlarıyla sesleniyordu.
(s.160 str.17-18)
367. İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik, **ümitten doğan sevinç pırıltıları** birbirine karışmış ve **arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri** diline dolanıp kalmıştı. (s.160 str.27-29)

4.2.FİİLİMSİ (EYLEMSİ) GRUPLARI

“ Eylem ya da oluş bildirdikleri halde, anlatımda fiil çekimine girmeden kullanılan; böylece, fiilliğin yanında adlık, sıfatlık, zarflık görevlerinden birini de yüklenen, çift görevli kelimelere fiilimsi denir: aramak, görmeyiş; içen (adam), sürdürülecek (görev); buyurunca, doldurup, mırıldanarak... gibi.” (Kahraman, 2001:118)

Prof. Dr. Zeynep Korkmaz ise “Çağdaş Türkiye Türkçesi” adlı eserinde fiilimsilerden “*çekimsiz fiiller*” diye söz eder:

“ Çekimsiz fiiller ise; yine fiil kök ve gövdelerinden belirli eklerle türetilen; ancak, şahıs ekleri alarak çekime girmedikleri için; yargı bildirmeyen dolayısıyla da bitmemiş fiil niteliğinde olan fiillerdir.” (Korkmaz, 2007: 863)

“ Eylemden türedikleri halde ad, sıfat, bağlaç görevlerinde kullanılan ve yan önerme kuran çifte görevli sözcüklere EYLEMSİ denir.” (Gencan, 1979: 379)

“ Çekimli olmaktan çıkarak, geçici bir süre için isim, sıfat veya zarf konumu kazanan fiillere fiilimsi, yükleyeni fiilimsiden ibaret olan sözlere de fiilimsi grubu denilir.” (Güneş, 1996:362)

Dilcilerin vermiş oldukları tanımlardan da anlaşıldığı üzere fiilimsiler eylemden türeyen fakat çekime girmedikleri için cümlede isim, sıfat ya da zarf görevinde kullanılan sözcüklerdir. Anlatım içinde yaptıkları görevler bakımından fiilimsiler üçe ayrılır:

1) İsim-fiiller (Ad-eylem, Mastar): Fiil kök ve gövdelerinin karşıladıkları işi, oluşu ve durumu çekime girmeden gösteren fiil adlarıdır: çalışmak, arama, yürüyüş... gibi

2) Sıfat-fiiller (Ortaç): Anlatım içinde adları niteleyen fiilimsi gruplarıdır: yaşayan (ölü), görünmez (adam), öpülesi (eller), çalar (saat), tanıdık (yüzler), oynanacak (oyun), geçmiş (zaman)... gibi

3) Zarf-fiiller (Bağ-fil, Ulaç): Zarf görevinde kullanılan fiilimsi çeşididir. Buldukları cümledeki yüklem anlamını çeşitli yönlerden etkileyip, sınırlandırarak zarf görevi yapan fiilimsilerdir: giderken, gelir gelmez, tutup, taşıyarak, koşa koşa, oturmadan, ölesiye... gibi

4.2.1. İsim- Fiil Grupları:

1. **Ağlayıp sızlanmak** yararsız. (s.10 str.1)
2. ... **başlarını sokacak birer barınak yapmaya** giriştiler. (s.10 str.4-5)
3. Bir süre geçtikten sonra **tarlalar, bağlar yeniden ekilip dikilmeye** başlandı. (s.10 str.26-27)
4. Böylece kasabada **yeni bir yaşama düzeni** kuruldu. (s.10 str.26-27)
5. Ana-kız **yoksul bir yaşam sürmeye** başladılar. (s.11 str.3)
6. Cemile annesine bakabilmek için **başkalarının tarlalarına ekin biçmeye, dağdan odun taşımaya** gidiyor... (s.11 str.5-7)
7. Cemile annesine bakabilmek için başkalarının tarlalarına ekin biçmeye, **dağdan odun taşımaya** gidiyor... (s.11 str.5-7)
8. Bebekliğinde **yere koymaya** kıyamazdım. (s.11 str.11-12)
9. Ağabeyini, **yabanlara okumaya** yollamıştı. (s.11 str.14)
10. ölünce, ben de **sizi hiçbir şeyden yoksun etmemeye** çalıştım. (s.11 str.16-17)
11. **Başkalarının işini görmek** ağır gelmiyor. (s.11 str.22)
12. Kasabanın en saygıdeğer kişileri, sık sık evimize **hatırını sormaya** gelmiyorlar mı? (s.11 str.23-24)
13. ... **annesini avutmaya** çalışırdı. (s.11 str.25)
14. Toroslu'da bulunan baba dostları, **onu bu kasabadan bir kızla evlendirmeyi** düşündüler. (s.11 str.29)
15. ... fakat çoğunluk **Cemile'nin bu adamla evlenmesine** karşı çıkıyordu.
16. (s.12 str.4)
17. Ben **şehirde yaşamak** istiyorum. (s.13 str.3)
18. İlk işi, **kocasının kiraladığı evden, kendi odalarına taşınmak** oldu. (s.13 str.17-18)
19. Sonra eskisi gibi, **başkalarının işini yapmaya** başladı. (s.13 str.18-19)
20. **Yavrusunun oralarda horlanmasından** korkardı. (s.13 str.27)
21. Komşulardan birinin bağına, **bağ bozmaya** gidecekti. (s.14 str.4-59)
22. Cemile, **Fadiş'in sokaklarda başıboş dolaşmasını** istemiyordu. (s.14 str.8-9)
23. Ninesinin öldüğünü duyan komşu çocukları, **onu evlerine götürmek** istediler. (s.14 str.24-25)

24. Çevresindekiler, **“Kocasına gitmiyor,” diye ona kızmaya** başlamışlardı. (s.15 str.6-7)
25. Otobüsün durduğu hana vardığında, **Fadiş’in “Anne, anne!” diye ağlayışı** kulaklarından gitmiyordu. (s.15 str.20-22)
26. Amacı, **Cemile’den ayrılıp onunla evlenmekti.** (s.15 str.31-32)
27. **Ortalık ağarmaya** başlamıştı. (s.16 str.10)
28. **Kulağı seste, gözü yolda beklemeye** başladı. (s.16 str.12-13)
29. Bu nedenle **her şeyi ilgiyle izlemeye** koyuldu. (s.17 str.15)
30. **Vapurun bu kadar insanla batmadan deniz üstünde durabilmesi,** denizin mavi rengi, hanımların tüylü şapkaları onu şaşkınlığa düşürüyordu. (s.18 str.4-6)
31. **Yemeklerini yemeye** başladılar. (s.19 str.25)
32. **Sofrayı toplamaya** gitti. (s.20 str.12)
33. Süpürme işi bitince, ben kalkmış olurum; **o zaman döşemeleri silmeyi,** toz almayı, daha sonra cam ve kapı temizlemeyi öğretirim. (s.20 str.27-29)
34. Süpürme işi bitince, ben kalkmış olurum; o zaman döşemeleri silmeyi, **toz almayı,** daha sonra cam ve kapı temizlemeyi öğretirim. (s.20 str.27-29)
35. Süpürme işi bitince, ben kalkmış olurum; o zaman döşemeleri silmeyi, toz almayı, daha sonra **cam ve kapı temizlemeyi** öğretirim. (s.20 str.27-29)
36. **Trenden inmek** istedi. (s.21 str.2)
37. Cemile tam aşağıya atlayacaktı, **saatin zili çalmaya** başladı. (s.21 str.3-4)
38. Cemile yalvarıyor; sevip okşuyor fakat **Fadiş’in ağlaması** bir türlü durmuyordu. (s.21 str.6-8)
39. Bir yandan **Fadiş’i avutmaya** çalışıyor... (s.21 str.10-11)
40. Sabırsızlanıyor, bir an önce **hanımın söylediği işleri bitirmek** istiyordu. (s.21 str.14-15)
41. **Fadiş’in ağlaması** biraz durdu. (s.21 str.17)
42. **Peynir, tatl, ekmek ve çay verecekler, diye aklına geleni sıralamaya** başladı. (s.22 str.12-13)
43. Hanım, **kahvaltı sofrasını hazırlamaya** başladı. (s.22 str.28)
44. Bunları yiyince **kahvaltı bulaşıklarını yıkamayı** ve tabakları yerleştirmeyi öğreteceğim, deyip oradan ayrıldı. (s.23 str.16-18)

45. Bunları yiyince kahvaltı bulaşıklarını yıkamayı **ve tabakları yerleştirmeyi** öğreteceğim, deyip oradan ayrıldı. (s.23 str.16-18)
46. El yordamıyla **bebeği aramaya** başladı. (s.24 str.11-12)
47. O günden sonra Fadiş'i **daha rahat hırpalamaya ve tartaklamaya** başladı. (s.24 str.27-28)
48. Bu arada İstanbul'da bulunan birkaç hemşiresi Cemile'nin adresini öğrenip **onu görmeye** gelmişlerdi. (s.24 str.31- s.25 str.2)
49. Yavrumu hırpalamasalar, hor görmeseler, **en ağır işleri yapmaya** gönüllüyüm. (s.25 str.4-5)
50. Küçük kız evimi şenlendirir, diyerek **Cemile'nin hemen işe başlamasını** söyledi. (s.25 str.13-14)
51. **Kapıyı açmak** istedi. (s.26 str.1-2)
52. Bense bundan sonra iş sırasında, **onu odaya kilitlemek** kararındayım. (s.26 str.7-8)
53. **İki paralık hizmetçi parçasıyla böylesine ilgilenmek** bana yakışır mı? (s.26 str.25-26)
54. **Dizleri titremeye** başladı. (s.27 str.19)
55. Dayanamıyorum **onun hırpalanmasına**. (s.27 str.21-22)
56. **Başka türlü davranmak** elimde değil! dedi. (s.27 str.22-23)
57. **Kendi kendine düşünmeye** başladı. (s.27 str.29-30)
58. **Yaşlıları gülüp söyleyip oynarken Fadiş'in bu durumda olması** Cemile'ye acı geliyordu. (s.29 str.5-6)
59. **Elini öpmek** istedi. (s.30 str.9-10)
60. **Kulakları uğuldamaya** başladı. (s.30 str.25-26)
61. Sonra durup **Fatma Kadın'ı beklemeye** başladılar. (s.30 str.31-32)
62. **Sizin gibi bir hanımın yanında olması** bana güven veriyordu... diye söze girişti. (s.32 str.27-28)
63. İstersen ayrılalım, **yeni bir yuva kurmayı** dene, dedi. (s.32 str.30)
64. Ben de **senden ayrılmak** istemiyorum. (s.33 str.5)
65. Çaresiz, **evin içinde dört dönmeye** başladı. (s.34 str.9-10)
66. Kâmil Bey, **onu tatlı sözler ve yemişlerle kandırmaya** çalışıyordu. (s.34 str.25-26)

67. Kâmil Bey, **onu yatıştırmak** istiyordu. (s.34 str.26-27)
68. **El birliğiyle onu avutmaya** çalışıyorlardı. (s.35 str.4-5)
69. Bir ara babası, **Fadiş'i helaya götürmek** istedi. (s.35 str.11-12)
70. Kâmil Bey, **Fadiş'i yatıştırmaya** çalışıyordu. (s.35 str.27-28)
71. “Hoş geldin” bile demeden **Kâmil Bey'e çıkışmaya** başladı. (s.36 str.7-8)
72. Böylece iki kadın, gece gündüz **Fadiş'ten haber beklemeye** başladılar. (s.37 str.3-4)
73. Cemile, **iyi kötü okuyup yazma** biliyordu. (s.37 str.7)
74. **Fadiş'ten ayrılmak**, ona zor gelmişti. (s.37 str.14)
75. **Bütün gün yollarda yürümekten** yorgun düşmüştü. (s.38 str.13-14)
76. Aman Hamdi Bey, **yavrumu bulmama** yardım et. (s.39 str.1)
77. ... işine gelmediği için duymazlıktan geliyor, **durmadan Cemile'yi evden çıkarmaya** çabalıyordu. (s.40 str.7-9)
78. Girmem, dedi, **Fadiş'i almaya** geldim. (s.40 str.21)
79. **Kızı almakta** diretirsen buraya gelir alırsın. (s.40 str.25)
80. “...**burada kalması** iyi olur,” diyor; sonra çabucak fikir değiştiriyordu. (s.41 str.20-21)
81. **Fadiş'in sokuluşları**, neşeyle iri siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
82. **Fadiş'in sokuluşları**, neşeyle iri siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
83. **Fadiş'in sokuluşları**, neşeyle iri siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
84. **Kararını vermekte** acele etme. (s.41 str.29)
85. **Güçlü bir amaç için çalışmak** yaşamı daha da güzelleştiriyor. (s.42 str.18-19)
86. Nedense Sami Beyin anası, **Fadiş için Cemile'yi kandırmaya** çalışmamıştı. (s.42 str.29-30)
87. **Boynuna atılmak** şöyle dursun, kendini öptürmedi bile. (s.43 str.8-9)
88. **Uzaktan köpek ulumaları** geliyordu. (s.45 str.1-2)
89. Bazı pencerelerden sokağa kahkahalar, **çocuk ağlamaları**, bazılarında da iri erkek sesleri taşıyordu. (s.45 str.2-4)

90. Cemile, Fadiş'i sırtına bindirmiş, hiç konuşmadan **öksürüğün geçmesini** bekliyordu. (s.45 str.20-22)
91. **Fadiş'in soluğunu sezmek**, ağırlığını duymak yetiyordu. (s.45 str.28-29)
92. Fadiş'in soluğunu sezmek, **ağırlığını duymak** yetiyordu. (s.45 str.28-29)
93. Cemile, **gittikçe üstüne çöken uyku ağırlığını atmaya** uğraşıyordu. (s.45 str.30-31)
94. "Ya biri gelip, **Fadiş'i elimden zorla almaya** kalkarsa!" diye yerinde duramıyordu. (s.46 str.26-28)
95. **Aylık yollamak koşuluyla, yavrusunu bir süre onların yanında bırakmak** istiyordu. (s.48 str.8-9)
96. **Çabuk karar vermesi** gerekiyordu. (s.49 str.4)
97. ... böylelikle **çok sevdiği annesinin özlemini gidermeye** çalışırdı. (s.49 str.29-30)
98. **Gelen giysilerin, ayakkabıların, yıpranmış, solmuş şeyler olması** Fadiş'i üzmezdi. (s.49 str.31-32)
99. Onu bulmak için de **sabah ezanı sırasında, anayola çıkmak** gerekti. (s.50 str.21-22)
100. Çekil yolumdan ve **sakın yavruyu zorla almaya, kaçırmaya** kalkma. (s.51 str.16-17)
101. Sımsıkı giyinelim de, **başkâtiplere oturmaya** gidelim. (s.52 str.11-12)
102. **Okşayıp yatıştırmaya** çalıştı. (s.52 str.31-32)
103. Fadiş, son lokmasını yutarken yine **tepeden inme** sordu. (s.53 str.29-30)
104. **Her kapı çalınışında**, ikisinin de yürekleri hopluyordu. (s.54 str.14-15)
105. Oku şunu oğlum, **okutacak kimse aramaya** çıkmayayım. (s.54 str.28-29)
106. **Mektubu ayak üstü okumaya** başladı. (s.54 str.31-32)
107. **Fadiş'le dertleşmeye** başladılar. (s.55 str.12)
108. O günden sonra Fadiş, **yanında Hafize Nineyle sokaklarda görünmeye** başladı. (s.56 str.3-4)
109. Fadiş **saçlarına kordela takılmasını** pek severdi. (s.56 str.22-23)
110. **Acaba içinin yıkanıp arınması**, mevlût şekerinden mi oluyor, diye düşündüm de... (s.57 str.3-4)

111. **Mevlûdun her sözü, bir mübarek söz ama, şimdi sana ezbere anlatamam diye soruyu savuşturmaya yeltendi.** (s.57 str.17-19)
112. Fadiş'in canı, **Nineye takılmak** istiyordu. (s.57 str.19-20)
113. Fadiş, şimdi Nineye **“Mevlûda, biraz da şeker hatırı için gittim”** dedirtmek istiyordu ama, bunu başaramadı. (s.57 str.24-26)
114. Nine, **Fadiş'in çok sevdiği bir masalı anlatmaya** başladı. (s.58 str.15-16)
115. O günden sonra, sokağa her çıkışlarında, **Kâmil Beyi görmeye** başladılar. (s.58 str.31- s.59 str.1)
116. Kâmil Bey, o günden sonra sık sık **Ninenin evine tavuk, helva ve et yollamaya** başladı. (s.59 str.27-28)
117. Bu sevincini **,Cemile'ye yolladığı mektuplarla belirtmekten** kendini alamıyordu. (s.59 str.29-30)
118. Böylece Fadiş'le Kâmil Bey **daha sık görüşmeye** başladılar. (s.60 str.7-8)
119. Nine, **“Olmaz,” demeye** utanıyordu. (s.60 str.12)
120. **Kâmil Beyin bunca iyiliğinden sonra olmaz demek** yakışık almayacaktı. (s.60 str.12-13)
121. Nedense **Kâmil Beye baba demeye** dili varmıyordu. (s.61 str.5)
122. Fakat o, **İstanbul'dan ayrılıp buraya gelmek** istemiyor. (s.61 str.16-17)
123. **Senin yalvarmana dayanamaz,** hemen buraya gelir. (s.61 str.20-21)
124. Böylece, **şunun bunun yanına sığınmaktan kurtulursun.** (s.61 str.21-22)
125. Kâmil Bey, kararlı bir sesle **Fadiş'in konuşmasını** kesti. (s.61 str.27-28)
126. **Birkaç adım yürümek** istedi. (s.62 str.25)
127. **Bu gelişten pek hoşlanmamış,** hele yanında Fadiş'i görünce ağabeyine iyice kızmıştı. (s.63 str.18-19)
128. Önce **bir şey yemek** istemedi ama, aç uyumanın zor olduğunu biliyordu. (s.64 str.2-3)
129. **Oyunlarına girmek** istese açıkça kovuyor... (s.64 str.17-18)
130. Bu olaydan sonra **toplu oyunlara katılmaktan** çekiniyordu. (s.64 str.20-21)
131. **Bu işi kendisi yapmaya** çalışacaktı. (s.64 str.28)
132. O zaman **hangimizle kalmak** istersin? (s.65 str.2)
133. Sevgiyle tiksinti, **uysallıkla baş kaldırma,** uyuşuklukla canlılık, hepsi birbirini kovalıyordu. (s.65 str.17-19)

134. Fadiş, babasına inanıp güvenmediği için, **konu komşunun dediklerine inanmayı** daha uygun bulmuştu. (s.65 str.28-30)
135. Bu nedenle **eve her girişinde kalbi küt küt atmaya** başlıyordu. (s.65 str.30-31)
136. Bu nedenle eve her girişinde **kalbi küt küt atmaya** başlıyordu. (s.65 str.30-31)
137. **Babasıyla karşılaşmaktan** korkuyordu. (s.66 str.20-21)
138. Onun uyandığını gören babası, **sert bir sesle konuşmaya** başladı. (s.66 str.30-31)
139. Bir an, onun sıcak göğsünü, **ellerinin okşayışını anımsamaya** çalıştı. (s.67 str.17-19)
140. Burada kalabilmen için, **yengeni üzmemen**, onun her dediğini yapman gerekiyor. (s.69 str.18-19)
141. Burada kalabilmen için, yengeni üzmemen, **onun her dediğini yapman** gerekiyor.(s.69 str.18-19)
142. **Her isteğinde**, “Sen tutamazsın, belini kırarsın,” diyorlardı. (s.69 str.28-29)
143. Bazen sabahları bir kıyı ekmek yiyen Fadiş, **akşama değin onunla dolaşmak** zorunda kalıyordu. (s.70 str.24-25)
144. Ona Fadiş’in yanlarında bulunduğunu, iyi olduğunu, **şimdilik merak etmemesini** yazdı. (s.70 str.31- s.71 str.2)
145. Cemile, **önce Fadiş’i almaya** gidecek oldu. (s.71 str.11)
146. Bu nedenle, **yengesinin yaptıklarını unutmaya**, onu kızdıracak davranışlardan kaçınmaya çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
147. Bu nedenle, yengesinin yaptıklarını unutmaya, **onu kızdıracak davranışlardan kaçınmaya** çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
148. Yine **her sabah bezleri yıkamaya** gidiyordu. (s.72 str.12-13)
149. **Bezleri çabuk çabuk yıkamaya** girişti. (s.72 str.27-28)
150. Bedenine yavaş yavaş **kavurucu bir sıcaklık yayılmaya** başladı. (s.73 str.14-15)
151. Böylece **kavganın büyümesine** engel oldu. (s.74 str.17)
152. Eve gidip gelen komşular, **sabahları bez yıkama** işini öne sürüyorlardı. (s.74 str.19-20)

153. Komşular gidince Yenge, **kızgın kızgın söylenmeye** başlıyordu. (s.74 str.21-22)
154. Kızının hastalığı yavaş yavaş iyileşiyor, ama **çok iyi besin alması** gerekiyormuş. (s.75 str.4-6)
155. **Elimizden geldiğince yedirip içirmeye** çalışıyoruz. (s.75 str.6-7)
156. Bunun üzerine Cemile, **aldığı aylığı olduğu gibi oraya yollamaya** başladı. (s.75 str.8-9)
157. Amcasının oğlunu canı gibi seviyor, **onun yanından hiç ayrılmak** istemiyor. (s.75 str.10-11)
158. **Ona hiçbir şey yapmadım, diye kendini temize çıkarmaya** çalıştı. (s.75 str.17-18)
159. **İstanbul’u anımsamaya** çalıştı. (s.76 str.4)
160. **Her gün bez yıkamaya, bahçe sulamaya, su taşımaya** gönüllüydü. (s.77 str.2-4)
161. **Her gün bez yıkamaya, bahçe sulamaya, su taşımaya** gönüllüydü. (s.77 str.2-4)
162. **Her gün bez yıkamaya, bahçe sulamaya, su taşımaya** gönüllüydü. (s.77 str.2-4)
163. **Benim arkadaşlarımla oynamasın, diye ilk çıkışı** yaptı. (s.77 str.21-22)
164. Böylece **Fadiş’i beklemeye** başladılar. (s.77 str.29)
165. Bütün dikkatiyle, **semerin üzerinde dengede kalmaya** çalışıyordu. (s.81 str.21-22)
166. Sonra yavaş yavaş **yerinde daha güvenli oturmaya** alıştı. (s.81 str.23-24)
167. **Aha bak, şu yanda, diye Kutup Yıldızı’nı göstermeye** çalıştı. (s.82 str.16-17)
168. **“Korkuyorum,” demeye** utanıyordu. (s.83 str.23)
169. Ben uyumam dedi ve **var gücüyle uykuyu yenmeye** çalıştı. (s.84 str.11-12)
170. Kızlar, gelinler ta **yukarı mahalleden buraya, su doldurmaya** gelirler! (s.87 str.5-6)
171. Fadiş, **Bekir Ağanın söylediklerinin hepsini yerine getirmeye,** kendi kendine söz verdi. (s.88 str.20-21)
172. Fadiş, **sırtındaki hırkayı çıkarmaya** çalışıyordu. (s.89 str.1)

173. Bir süre, **onları tanımaya** ve onlara alışmaya çalıştı. (s.89 str.16-17)
174. Bir süre, onları tanımaya ve **onlara alışmaya** çalıştı. (s.89 str.16-17)
175. **Uyanışını geciktirip geciktirmemeyi** düşündü... (s.90 str.7-8)
176. İş bittiği halde sofada oyalanıyor, **içeri girmek** istemiyordu. (s.95 str.24-25)
177. O sırada içinden, sokağa fırlayıp, **yol boyunca koşmak**, buradan kaçıp uzaklaşmak geldi. (s.95 str.25-27)
178. O sırada içinden, sokağa fırlayıp, yol boyunca koşmak, **buradan kaçıp uzaklaşmak** geldi. (s.95 str.25-27)
179. O sofradan çekilirken **kaşığı ayran tasına uzatmaktan** kendini alamadı. (s.96 str.5-6)
180. Fadiş, bir süre **onun şişleri doldura boşalta örgüyü örüşüne** baktı. (s.96 str.18-19)
181. Fadiş, **onlarla konuşmaya** can atıyordu. (s.97 str.11-12)
182. Hasan, **okul dönüşünde** Fadiş'i kızlarla oynarken görünce kıskandı. (s.98 str.7-8)
183. **Onun çabucak arkadaş edinmesi** hiç hoşuna gitmemişti. (s.98 str.8-9)
184. Önce **Fadiş'lerin yanına gitmek** istemedi. (s.98 str.20)
185. O, sokağa çıkmadan hiçbir oyun kurmuyor, **aralarına katılmasını** bekliyorlardı. (s.98 str.27-28)
186. **Oyun kurmakta** birinciydi. (s.99 str.2)
187. **Tüm yalvarmaları** boşa gitti. (s.99 str.18)
188. **Ellerindeki kaydırak taşlarıyla boynuzu daireden dışarıya fırlatmaya** çalışıyorlardı. (s.101 str.10-11)
189. Bu nedenle teyzesi **oraya gitmesine** kolayca izin verdi. (s.101 str.25-26)
190. Fadiş, **yağmurluğu da bir kez giymek** istiyordu. (s.102 str.30)
191. **Bunu söylemeye çekiniyordu.** (s.102 str.30-31)
192. **Her şeyin senin olmasını** istiyorsun. (s.103 str.4)
193. Sen **onu bana vermek** istemedin! (s.103 str.26)
194. **Yağmurluğu da giymek istemem**, aç gözlülüktü değil mi? diye, Hasan'dan bir daha özür diledi. (s.103 str.30-31)
195. Hasan, **kollarını aşağı yukarı sallayıp "Öcüüüü!"** diye Fadiş'i korkutmaya yeltendi. (s.104 str.3-4)

196. **Yağmurluk işinin böylece tathya bağlanması**, Fadiş'i pek hoşnut etti. (s.104 str.10-11)
197. İşi Hasan'ın yaptığı anlaşılımış, o günden sonra da **avluya çıkması** yasak edilmişti. (s.105 str.5-6)
198. **Ev sahibinin yufkalarını açmaya** oturdu. (s.106 str.2)
199. **Çamaşırı taşa sürtmek ve taşla elleri arasında ovalamak**, köylülerin geleneğiydi. (s.106 str.29-21)
200. Dereden tenekelerle su alıp kazanı doldurmaya çalışırken öteki kadınlar da **kazan vurmaya** geldiler. (s.106 str.27-28)
201. Hazma, **çeşmeden su getirmeye** gitmişti. (s.109 str.21-22)
202. Örgüler açılınca, **saçların taranması** çok güç oluyordu. (s.110 str.17-18)
203. **Çeşmeden su doldurmaya** gittimdi. (s.111 str.2-3)
204. **Kapılarının önünde dolaşmaya** başladı. (s.112 str.2-3)
205. Fadiş, **saçlarının örgülerini çözmeye** başladı. (s.112 str.21)
206. Fakat, **akşam ezanının okunması** yakındı. (s.113 str.7)
207. **Kentten kasabaya, kasabadan kente gidiş geliş** hep buradan olurdu. (s.113 str.11-12)
208. Bazen de kıskanıp tersleşir, **durmadan Fadiş'in yanlısını bulmaya** çalışırdı. (s.113 str.19-20)
209. Ben de **onun gibi olmak** istiyorum. (s.114 str.19-20)
210. Hasan içinden, **uçak askeri olabilmenin** yollarını kuruyordu. (s.114 str.28-29)
211. Kaldırırız ama, **sahuru yiyip orucunu tutmamak** yok. (s.115 str.7)
212. Yemekten sonra Bekir Ağa, **Ramazanın ilk teravi namazını kılmaya** gitti. (s.115 str.14-15)
213. Bu **sahura kalkma davulu**, dedi. (s.116 str.3)
214. Hadin, dedi, günahtır **yemek artırmak**. (s.116 str.11)
215. Fadiş, dedi, bakıyorum **iyi kız olmaya** başladın. (s.116 str.17)
216. **Her dinleyişinde gözleri dolar**, burnunu çekmeye başladı. (s.117 str.4-5)
217. Her dinleyişinde gözleri dolar, **burnunu çekmeye** başladı. (s.117 str.4-5)
218. Parçanın konusu **bir ana serçenin, avcı tarafından vurulmasıydı**. (s.117 str.6-7)

219. **Yavruların boş yere çırpınmaları**, aç ve üşümüş olarak analarını beklemeleri Fadiş'i çok duygulandırır... (s.117 str.7-9)
220. Yavruların boş yere çırpınmaları, **aç ve üşümüş olarak analarını beklemeleri** Fadiş'i çok duygulandırır... (s.117 str.7-9)
221. Duadan sonra, **sokağa çıkmak** istediler. (s.117 str.22)
222. gün, kendi aralarında, **bir daha başkalarına kötülük yapmamaya** söz vermişlerdi... (s.119 str.24-25)
223. Zehra Kadın, **Hasan'ın ve Fadiş'in severek, isteyerek oruç tutmalarına** seviniyor... (s.119 str.30-31)
224. Teyzesi **bu yakınmaları** birkaç kez dinledi. (s.121 str.25)
225. Mahallenin erkekleri, **yavaş yavaş çarşı yanından evlerine gelmeye** başlamışlardı.(s.122 str.6-7)
226. Bunun nedeni, **öğretmenin onu sokakta görünce tatlı tatlı gülümsemesiydi.** (s.122 str.14-15)
227. **Bu gülümseme**, Fadiş'in içinde derin bir sevgi ve dostluk doğurmuştu. (s.122 str.15-17)
228. Bir kez bile yüz yüze konuşmadığı halde, öğretmeni gördü mü **hemen yüreği çırpınmaya** başladılar. (s.122 str.17-18)
229. Hani siz, **çarşıya ezan beklemeye** gidecektiniz? (s.122 str.23-24)
230. O, belki **ezan beklemeye** yalnız gitmiştir. (s.122 str.29-30)
231. Anasının babasının önünde, **saçlarından tutup başını iki yana sallamaya** başladı. (s.123 str.6-8)
232. Sonra **leblebi üzümü atıştırmaya** giriştiler. (s.123 str.28)
233. Hacı Dayı ve karısı Gülsüm, **kadınların namaza çocuklarıyla gelmelerine** karşı durmuyorlardı. (s.125 str.3-5)
234. Namazın sonuna doğru, çocuklardan biri, **islîm salan tren gibi sesler çıkarmaya** başladı. (s.125 str.12-14)
235. Gülmediği için, **var gücüyle soluğunu içinde tutmaya** çalışıyordu. (s.125 str.14-15)
236. Evlerinde, hepsine de **namazda gülmemeleri** öğütlenmişti. (s.125 str.18-19)
237. **Hasan'la Fadiş, soluklarını tutmaktan kıpkırmızı** olmuşlardı. (s.125 str.19)
238. **Bu isteğe engel olmaya** çalışıyordu. (s.125 str.26-27)

239. O da kendini tutamayıp **kaynamakta olan tencere fokurtusuna benzer bir gülme** koyuverdi. (s.125 str.27-29)
240. Sonra, **geçen yıldan aklında kalan mani gecesinin gülünç olaylarını anlatmaya** girişiyordu. (s.127 str.11-12)
241. Tek derdi **mani için çıkarken yanına alabileceği bir eşeğe sahip olmamasıydı**. (s.127 str.28-29)
242. Çocuklar, **“Heey, heey,” diye bağrışmaya** başladılar. (s.128 str.2-3)
243. **Kapıları taşlamak, yumruklamak, tekmelemek** yok. (s.128 str.4-5)
244. **Kapıları taşlamak, yumruklamak, tekmelemek** yok. (s.128 str.4-5)
245. **Kapıları taşlamak, yumruklamak, tekmelemek** yok. (s.128 str.4-5)
246. **İlk olarak Hacı Halil’lerin, sonra da Hacı Gülsüm’lerin evine gitmeye** karar verildi. (s.128 str.21-22)
247. Onu gören çocuklar, sevinçli sesler çıkararak **ellerini çırpma**ya başladılar. (s.129 str.22-24)
248. Fadiş, teyzesi dikişe başlayınca, büyük bir sevinçle yanında oturuyor, **sokağa çıkmak** istemiyordu. (s.130 str.19-20)
249. **Oruç tutmak** bana hiç zor gelmedi. (s.131 str.5-6)
250. Yoksul köylüler bile, **bayramlarda sofralarına bu üç türlü yemeği koymaya** çalışırlardı. (s.131 str.18-19)
251. Ana babası, **onun baklava yiyişine** sevecenlikle bakıyorlardı. (s.131 str.26-27)
252. Gittiği yerlerde okşanıp sevildiği için, **el öpmeye** çabuk alıştı. (s.132 str.8)
253. Fadiş de **onun, çarşıda el öpmelik bayram parası olmasını** çekemiyordu. (s.133 str.9-10)
254. **Bu kadar çok şey almaya** paran yeter mi acaba? deyince, Hasan yerinden fırladı; ona gelişigüzel vurmaya başladı. (s.133 str.27-29)
255. Bu kadar çok şey almaya paran yeter mi acaba? deyince, Hasan yerinden fırladı; **ona gelişigüzel vurmaya** başladı. (s.133 str.27-29)
256. Bunu gören Fadiş, **yüksek sesle ağlamaya** başladı. (s.134 str.4-5)
257. Fakat, **Fadiş’in ağlaması** kesilmemişti. (s.134 str.10)
258. **Harman yerine doğru yürümeye** başladı. (s.135 str.32- s.136 str.1)
259. Onu en çok düşündüren ve korkutan şey **evden kovulmasıydı**. (s.136 str.5-6)

260. Canı, **eve gitmek** istemiyordu. (s.136 str.15-16)
261. Hava, **iyiden iyiye kararmaya** başlamıştı. (s.136 str.17)
262. Fakat ben, **Fadiş'i buradan yollamak** istemiyorum. (s.137 str.20-21)
263. Bir gün **hanımla bu konuyu son bir kez daha konuşmak** istedi. (s.138 str.5-6)
264. Artık **iş bulmakta** güçlük çekmiyordu. (s.138 str.11-12)
265. Fakat **köy yerinde okula yollamayı** kim akıl edecek? (s.139 str.20-21)
266. **Senin sınıfında olmak** istiyordum. (s.140 str.10-11)
267. **Bunu anlamak** içini güvenle dolduruyordu. (s.142 str.4-5)
268. **El çırpışı** içten değildi. (s.142 str.16)
269. Fadiş **kendi yaşındaki köy kızları gibi giyinmekten** hoşlanıyordu. (s.142 str.24-25)
270. İldeki büyükler, **öğrencilerin okula önlüksüz gelmelerini** istemiyorlardı. (s.143 str.13-14)
271. Çünkü **kış gecelerinin en güzel eğlencesini kaçırmak** istemezlerdi. (s.143 str.18-19)
272. **Dersinizi bitirmeden gece oturmasına gitmek** yok, diye sıkıştırırdı. (s.143 str.22-23)
273. **Köylüler gece oturmalarında**, varıl-yoksul ayrımı yapmazlardı. (s.144 str.4-5)
274. Bu gelenekleri herkes **kendi kesesine göre yerine getirmeye** çalışırdı. (s.144 str.6-7)
275. **Sıcak hamursuzu pekmeze bamp yemenin** tadına doyum olmazdı. (s.144 str.17-18)
276. **Mani atışma, iki taraftan birinin mani bulamayıp da pes etmesine** dek sürer giderdi. (s.144 str.28-29)
277. **Türlü gülünçlükler yaparak konuklarını eğlendirmeye** çalışırlardı. (s.144 str.32-33)
278. Birdenbire **yatak konan** yük dolabının kapakları, güm güm vurulmaya başladı. (s.145 str.2-4)
279. İlkbahar geldiğinde **gece oturmaları yavaş yavaş tavsamaya** başladı. (s.145 str.19-21)

280. Köylüler, gün doğmadan **tarlaya çift sürmeye** gidiyorlardı. (s.145 str.21-22)
281. **Okulların kapanmasına** bir ay kalmıştı. (s.145 str.24)
282. Bekir Efendi **hemen konuyu açıklamaya** girişti: (s.145 str.30-31)
283. Sonra da **Hasan gibi “Yaşadık!” diye sevinip, el çırpmaya** başladı. (s.146 str.7-8)
284. **Sınıfı geçtiğimi, okuma yazma öğrendiğimi anneme yazmak** istiyorum, diye belirtti: (s.146 str.25-27)
285. Üstelik içi, **yavrusundan ayrı yaşamanın** ateşiyle kavruluyor. (s.147 str.4-5)
286. Ona bir iyilik yapabilirsek, diyerek **Fadiş’i oraya getirmek için beyden söz almaya** çalıştı. (s.147 str.5-7)
287. **Çocuk için bir şeyler yapmaya** çalışacağım, diye söz verdi. (s.147 str.15-16)
288. **Çocuklara küçük birer bahçecik ayırmak**, Bekir Efendinin buluşuydu. (s.148 str.7-8)
289. **Değirmenci Adam Ahmet’in un öğütüşünü**, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruluşunu ilgiyle izliyorlardı. (s.148 str.14-16)
290. **Değirmenci Adam Ahmet’in un öğütüşünü, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruluşunu** ilgiyle izliyorlardı. (s.148 str.14-16)
291. Çocukları, **değirmenine sokmaktan hoşlanmazdı**. (s.148 str.19-20)
292. Hasan’la Fadiş **bahçeye ilk geldikleri günlerden merak edip değirmene girmek** istemişlerdi. (s.148 str.20-22)
293. Fakat değirmenci onları tersleyip **içeri girmelerine** izin vermemişti. (s.148 str.22-23)
294. Bu suratsız ihtiyara, **kötü bir oyun oynamak** kararındaydılar. (s.148 str.25-26)
295. Biraz ilerde duran Hasan’la Fadiş, **çocukların konuşmalarını** duymuşlardı. (s.148 str.27-28)
296. **Yalnız kuş sesleri ve ağustos böceklerinin cırlamaları** duyuluyordu. (s.149 str.1-2)
297. Fadiş, azık çıkını açmıştı, **karınlarını doyurmaya** hazırlanıyorlardı. (s.149 str.6-7)
298. **Eriklerin ermesi** çocukları pek sevindirdi. (s.150 str.6-7)

299. Geçen yaz yaptıkları gibi, **başkalarının harmanına gün geçirmeye** gitmiyorlardı. (s.150 str.9-10)
300. Köyde, **bahçe sahibi olmak** önemli bir şeydi. (s.150 str.12-13)
301. **İki üç yapraklı fidelerin gelişip sebze vermesi**, onun içten içe düşündürüyordu. (s.150 str.24-15)
302. **Siz buradan pek hoşlandınız, ama bir yağmur yağarsa, fasulyeler toptan çürür, diye onları avutmaya çalıştı.** (s.151 str.3-5)
303. Bu iş bitince sıra, **soğan çıkarmaya** geldi. (s.151 str.8)
304. Bazı soğanlar kolayca sökülüyor, **bazıları için çaba kullanmak** gerekiyordu. (s.151 str.8-9)
305. Fadiş, **bir türlü çaba kullanmayı** beceremiyordu. (s.151 str.10)
306. Zehra Kadın bunu görünce, Hasan'la ona, **bu işi bırakmalarını** söyledi. (s.151 str.13-14)
307. **Patateslerin çıkarılması** da zordu. (s.151 str.23)
308. **Onların da yaralanmaması** gerekiyordu. (s.151 str.23-24)
309. Zehra Kadın bu işi yaparken çocuklar **mısır köklerini sökmeye** başladılar. (s.151 str.24-25)
310. Ertesi günleri, yağmurun yağmaması için dua edip, **kurumakta olan fasulyeleri beklemekle** geçirdiler. (s.152 str.7-9)
311. Canları **yemek yemek** bile istemiyordu. (s.152 str.13)
312. Ayakları **bahçede yalınayak** gzmekten çatlamiş, çatlakların arasına kirler dolmuştu. (s.152 str.17-18)
313. **Okulların açılması** yaklaşıyordu. (s.153 str.18)
314. **Bu yapıyı göçürüp hemen yeni bir okul yapmaya** başlıyoruz. (s.153 str.24-25)
315. **Bu konuşmalar**, sofada duran Hasan'ın kulağına gitti. (s.154 str.14)
316. **Onunla aynı dersanede olmak** işine gelmiyordu. (s.154 str.22-23)
317. **Buradan gitmek** istemiyorum. (s.154 str.27-28)
318. Kaymakam, **köylüleri öven bir konuşma** yaptı. (s.155 str.5)
319. **Okulundan, arkadaşlarından ayrılmak düşüncesi**, onu çok kaygılandırıyor. (s.155 str.21-22)

320. Eline kâğıt kalem aldı, **anasına mektup yazmaya** girişti. (s.155 str.23-24)
321. Okul kapısından girerken, **derse girme zili çalmaya** başlamıştı. (s.155 str.28-29)
322. **Fadiş'i hemen Ankara'ya göndermelerini** istiyordu. (s.156 str.33- s.157 str.1)
323. **Bu nedenle durumu olağan karşılamaya** çalışıyordu. (s.157 str.16-17)
324. Zehra Kadınlı Bekir Efendi bu konuyu söyleşirken Fadiş, **komşularla vedalaşmaya** gitmişti. (s.158 str.1-2)
325. Köylü kadınlar onun başını okşayıp: **“Gitme kız. Gelmem de. Dired anana;” diye onu ayartmaya** çalışıyorlardı. (s.158 str.4-5)
326. **Ağlama, diye onu avutmaya** çalıştı. (s.158 str.31-32)
327. **Buradan ayrılmak** istemiyorum. (s.159 str.1-2)
328. **Köyümüze ve köylümüze yararlı olmaya** çalışacaksın. (s.159 str.6-7)
329. **Otobüsün gelme saatine değin öğretmenleriyle vedalaşmak** istiyordu. (s.159 str.15-17)
330. **Okulunu bir kez daha görmek** istiyordu. (s.160 str.9)

4.2.2. Sıfat- Fiil Grupları:

1. Eli silah tutanlar, **düşmanın geçeceği yollara** tuzaklar kuruyorlardı. (s.9 str.8-9)
2. **Kasabalılar, sığındıkları köylerden döndükleri zaman**, evlerinin yerinde kül yığınları bulmuşlardı. (s.9 str.16)
3. Yaşlılar, **ağlaşıp duran gençlere...** (s.9 str.17-18)
4. Başında erkeği olmadığı için, **eline geçen parayı** bir türlü değerlendiremiyordu. (s.10 str.31-32)
5. **Naciye Kadın'ın artık satacak bir şeyi** kalmamıştı. (s.11 str.2-3)
6. **Komşu kasabada yaşayan iyi bir ailenin oğluydu.** (s.11 str.27-28)
7. **Toroslu'da bulunan baba dostları**, onu bu kasabadan bir kızla evlendirmeyi düşündüler. (s.11 str.29)
8. Yalnız **her şeyden çabuk bıkan bir yaratılışı** vardı. (s.12 str.11)
9. **Dikmek için aldığı bir elbiseyi aylarca** süründürüyordu. (s.12 str.16)

10. Cemile, **bebeğini dünyaya getirdiği gün**, bütün kaygılarını unuttu. (s.12 str.20-21)
11. İlk işi, **kocasının kiraladığı evden**, kendi odalarına taşınmak oldu. (s.13 str.17-18)
12. **Yer yatağında yatan Nine**'ye yaklaştı. (s.14 str.12-13)
13. **Ninesinin öldüğünü duyan komşu çocukları**, onu evlerine götürmek istediler. (s.14 str.24-25)
14. Eşyalarını alıp **o kentte yaşayan bir hemşerisinin** evine gitti. (s.15 str.23-24)
15. **Trenle birlikte yürüyormuş gibi görünen telgraf direklerine**, kalabalık istasyonlara, ağlayan gülen yolculara daldı. (s.17 str.20-22)
16. **Sen Mühendis Galip Bey'in yolladığı kadın** mısın? (s.17 str.28)
17. Cemile, **merak ettiği şeyleri** yanındaki adama sormaya çekiniyordu. (s.17 str.33- s.18 str.1)
18. Sık sık **ilginç bulduğu şeyleri** gösteriyordu Fadiş'e: (s.18 str.1-2)
19. **Onların bu halini gören adam** sordu. (s.18 str.10-11)
20. Bunlar, **içten gelen sözler** değildi... (s.19 str.18)
21. Hanım, **mutfakta tabaklara boşalttığı yemekleri** Cemile'ye gösterdi. (s.19 str.20-21)
22. Sabırsızlanıyor, bir an önce **hanımın söylediği işleri** bitirmek istiyordu. (s.21 str.14-15)
23. **Yanından hiç ayrılmayan, eteğini tutarak onunla gidip gelen Fadiş** bir ara: (s.22 str.1-2)
24. Hemen aklına **akşam yemeyip de sakladığı ekmek** geldi. (s.22 str.4-5)
25. Hanım aşağıya indiğinde Cemile, **onun söylediği işleri** bitirmişti. (s.22 str.15-16)
26. **Tam istediğiniz saatte** kalkar, işe başlarım. (s.22 str.26-27)
27. **Bize gösterdiğin saygıyı**, oğluma da göstermelisin. (s.24 str.25)
28. Bu arada **İstanbul'da bulunan birkaç hemşiresi** Cemile'nin adresini öğrenip onu görmeye gelmişlerdi. (s.24 str.31- s.25 str.2)
29. **Hanım'a belli etmek istemediği gözyaşları** sabunlu sulara karışıyordu. (s.25 str.21-22)

30. Hanımefendi, **Fadiş'e gösterdiğim düşkünlük**, onu şımartmak için değil...
(s.26 str.16-17)
31. **Teşekkür eden Cemile'**ye Fatma Kadın: (s.28 str.19-20)
32. **Rahmetli annenin bize yaptığı iyilikler** yanında, benim sana yaptıklarım hiç kalır. (s.28 str.21-22)
33. **Cemile'nin küt küt atan yüreği** ağzına gelecek gibi oldu. (s.29 str.23-24)
34. **Seni aramaya gelen** birkaç hemşerin var ya, işte onlara git. (s.29 str.27-28)
35. Sonra **yataktan yenice kalkmış Aydın'a** döndü. (s.30 str.13-14)
36. ... bu nedenle **onu sıkacak sorulardan** kaçınıyordu. (s.31 str.9-10)
37. **Evlenmek istediği kadın**, kendisini zor duruma düşürüyor. (s.31 str.25-26)
38. **Sesi kısıldığı halde** durmadan “Anne,” diye bağıyor, içini çeke çeke ağlıyordu. (s.35 str.2-3)
39. Kimseyle konuşmuyor, ara sıra **şişip kızarmış gözlerini**, babasına kaydırıyor.
(s.35 str.15-16)
40. Kâmil Bey, Fadiş'le birlikte kapıda görününce, **evlenmek istediği kadın**, öfkeden deliye döndü. (s.36 str.6-7)
41. **Boşanmak için ileri sürdüğüm koşulları** postaladım bile... (s.36 str.24-25)
42. **İsteklerini gerçekleştirmek için yavrusunu bir yem gibi kullanan baba**, ona daha başka kötülükler de yapabilir. (s.37 str.20-22)
43. **Birkaç aylık birikmiş parası** vardı, yaşlı bir beyin yardımıyla biletini aldı.
(s.38 str.10-11)
44. **Ağabeyinin yaptığı uygunsuz işleri** hiç beğenmiyordu. (s.38 str.2-3)
45. **Sami Beyden kaçmayan yaşlı kadınlar** orada kalıp olayı Gülsüm kadınla birlikte özetlediler. (s.40 str.12-14)
46. **Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi**, kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden, bahçe kapısından çıkarıp öbür kızının evine götürmüştü:
(s.40 str.30-32)
47. Cemile bir süre dalıyor, yaşlı kadının sorularına **birbirini tutmayan karşılıklar** veriyordu. (s.42 str.6-7)
48. Cemile, **her gece gördüğü düşleri** anımsadı. (s.43 str.5)
49. **Sesini duyan karısı ve kaynanası** da koşup geldiler. (s.44 str.20)
50. Mantosunu çıkarmış, **sırtında uyuyan Fadiş'e** sarmıştı. (s.46 str.1)

51. **Başka gidecek yerim yok zaten.** (s.46 str.11)
52. Cemile, bir ay **hemşerisi olan kapıcının evinde** kaldı. (s.47 str.31)
53. **Cebinde kalan son birkaç kuruşla**, Fadiş'i alıp Toroslu kasabasına götürdü... (s.48 str.6-7)
54. Kasabaya vardığında, **en güvendiği yakınlarına** gidip durumu anlattı. (s.48 str.11-12)
55. **Tarlasından kalkan buğdayın** birazını yiyor, kalanını satıp harçlık ediniyordu. (s.48 str.22-24)
56. **Kasabada sevilen ve aranan** bir kadındı. (s.48 str.24)
57. Bunlar, **Hanımın kızının eski, küçülmüş, solmuş giysileri, kunduraları**, biraz da şeker lokum oluyordu. (s.49 str.26-28)
58. Fadiş, **annesinden öteberi geldiği günler** sevinçten uçardı. (s.49 str.28-29)
59. **Gelen giysilerin, ayakkabıları, yıpranmış, solmuş şeyler** olması Fadiş'i üzmezdi. (s.49 str.31-32)
60. **Kaloriferle ısıtılan apartmanda** diken üstünde oturuyor gibiydi. (s.50 str.2-3)
61. Köylüler **eşek ve katırlara yükleyip getirdikleri odunları**, havanın karlı olması nedeniyle, iki kat fiyatla satıyorlardı. (s.50 str.19-21)
62. Bir an **kasabada güvendiği, inandığı erkek ve kadınlar** gözünün önüne geliyor... (s.52 str.4-5)
63. Fadiş, **tek pencerenin aydınlattığı toprak odada** hiç kımıldamadan Nineyi bekliyordu. (s.53 str.9-10)
64. **Odanın pencereden görünmeyen bir köşesine** büzüldü. (s.53 str.14-15)
65. **Durumu zaten merak edip duran postacı**, bu isteği severek yerine getirdi. (s.54 str.30-31)
66. **Kapıda durup onları dinlemekte olan Fadiş** de şaşkına dönmüştü. (s.55 str.10-11)
67. **Günlerdir gülmeyen yüzleri**, artık gülmeye başlamıştı. (s.56 str.26-27)
68. **Duvarda asılı duran torbadan**, bir sahan erişte aldı. (s.58 str.5-6)
69. **Bunu gören Nine**, masalı kısa kesip, döşekleri serdi. (s.58 str.17-18)
70. **Mektubu dinleyen Nine**, "Doğru, hem de pek doğru Cemile'nin dediği..." (s.60 str.2-3)

71. Orayı dönünce, **tarlaların arkasından uzayıp giden şoseye** çıktılar. (s.61 str.8-10)
72. Fadiş, korkudan titreyerek, **atı getiren adama** baktı. (s.62 str.10)
73. Bir süre sonra çevreye **uzaktan gelen bir motor sesi** yayıldı. (s.63 str.4-5)
74. Fadiş, gözlerini **sesin geldiği yana** çevirdi. (s.63 str.5)
75. Gecenin geç saatinde, **yanında Fadiş’le ağabeyini gören Hamdi Bey**, şaşırıp kaldı. (s.63 str.14-15)
76. Fadiş, **yere serilen** yatağın ayakucuna oturmuş, uykulu gözlerle çevresini gözlüyordu. (s.63 str.28-29)
77. **Omuzlarına dek sarkan saçları**, bir aydır taranmamış topak topak olmuştu. (s.64 str.14-15)
78. Birinde, sabaha karşı, **alt katta bulunan helaya** gidiyordu. (s.65 str.31-s.66 str.1)
79. **Onun uyandığını gören babası**, sert bir sesle konuşmaya başladı. (s.66 str.30-31)
80. **Akşam üstleri işten dönen babalar**, çocuklarını kapı önlerinde nasıl kucaklıyor, sımsıkı sarılıp nasıl öpüyorlardı? (s.67 str.13-15)
81. **Haberi duyan yenge** telâşla bağırdı. (s.68 str.23)
82. **En çok kızdığı şey**, bebeği kucağına vermemeleriydi. (s.69 str.27-28)
83. **Komşulardan yardım isteyecek yüzümüz** kalmadı. (s.70 str.4-5)
84. **Gürültüyü duyan Mahmure Hanım**, “Kim bu erkenci?” diye penceresini açıp çeşmeden yana başını uzattı. (s.70 str.17-18)
85. **Bazen sabahları bir kıyı ekmek yiyen Fadiş**, akşama değin onunla dolaşmak zorunda kalıyordu. (s.70 str.24-25)
86. Amca, **öğle yemeğine geldiği günler**, gözüne ilişirse, sofraya Fadiş’i de çağırıyordu. (s.70 str.26-28)
87. Karısının hastalığı, **içinde buldukları sıkıntıyı** da ayrıntılarıyla belirtti. (s.71 str.2-3)
88. Aslında yenge, **Amcanın Fadiş’e gösterdiği içten ilgiyi** hoş görmüyordu. (s.72 str.3-4)
89. **Günden güne iyileşen Yenge**, Fadiş’i durup dururken azarlıyor, bazen de, “Çekil ayak altından,” diye bağıırıyordu. (s.72 str.7-9)

90. Her yanını **engel olamadığı bir titreme** sarmıştı. (s.73 str.5-6)
91. **Anasının “Fadiş’e üst baş alın,” diye yolladığı parayı** elimden almasaydın, ona bir pazen entari, bir yün ceket, ayağına da lâstik alırdım. (s.74 str.3-6)
92. **Bir mendilin içine çıkıladığı paraları** alıp amcanın önüne fırlatıverdi. (s.74 str.7-8)
93. Amca, **kavgadan hoşlanmayan bir adamdı**. (s.74 str.10)
94. **Karısının suyuna gider şekilde** konuştu. (s.74 str.10-11)
95. **Eve gidip gelen komşular**, sabahları bez yıkama işini öne sürüyorlardı. (s.74 str.19-20)
96. Fadiş, **suçüstü yakalanmanın verdiği korkuyla**, tokadın acısını duymadı bile. (s.75 str.15-16)
97. **Anasıyla geçirdiği günleri** düşündü. (s.76 str.3-4)
98. **Üçünden gelen yanıtlar** olumsuzdu. (s.76 str.18-19)
99. **Onu seven komşular**, “Fadiş, buradan gideceğin için sakın üzülme...” (s.76 str.30-s.77 str.1)
100. Cemile **kızı bırakacak bir yer** bulmuş! (s.78 str.1)
101. **Tanardı’ndan geçen hiçbir otobüs** oraya uğramıyordu. (s.78 str.14-15)
102. Örenköylüler, **kasabada pazar kurulduğu günler**, Tanardı’na at ya da katırla gelirlerdi. (s.78 str.15-16)
103. Fadiş’i **Örenköy’e götürecek sağlam bir adam** buldum. (s.79 str.3-4)
104. Fadiş, **mahallede sevilen bir kızdı**. (s.78 str.12)
105. Küçük bohçasını koluna takmış, üstüne soluk basma entarisini ve **yengesinin verdiği yün ceketini** giymişti. (s.80 str.3-5)
106. Ayaklarında eski ayakkabıları, **tabanları ve topukları mavi yamalıyla yamanmış siyah, pamuklu çorapları** vardı. (s.80 str.5-7)
107. Bu kadar çok yıldızın içinde, **o dediğin yıldızı** nasıl bulup tanıyorsun? diye sordu. (s.82 str.19-20)
108. **Geçen güzün okula başlayan bizim Malak Ahmet’in oğlu Adil**, senin tırnağın bile olamaz. (s.83 str.15-16)
109. Fadiş, en çok, **boş bulunduğu bir sırada yüzüne çarpıveren dallardan** korkuyordu. (s.83 str.20-21)
110. Başını, **semere yapışmış olan ellerine** dayadı. (s.83 str.27-28)

111. Durup **atın sağrısına bağladığı gocuğu** aldı. (s.85 str.28)
112. Fadiş, **saman ve insan kokan gocuğun içinde** kayboldu. (s.85 str.29-30)
113. Ne zaman istekle ve severek yemek yese **o gece katır sırtında titreye titreye yediği gözleme** gelirdi aklına. (s.86 str.3-5)
114. ...eğilip **avcuna dolan suları** kana kana içti. (s.86 str.17-18)
115. **Bunu sezen Fadiş** katırım arkasına sindi. (s.87 str.21)
116. **Elinde tuttuğu idare lambasının ışığı** esintiden titriyor, sönecek gibi oluyordu. (s.87 str.24-25)
117. **Sizde kalacak olan kız**, bu mu Bekir Ağa? (s.88 str.1)
118. **Yalnız Hasan'ın mışıltsıyla uzaktan gelen köpek ulumaları** bu sessizliği bozuyordu. (s.89 str.4-6)
119. **Çevresini saran uğultular** da, bir burgu gibi kulaklarına, oradan başının içine doluyordu. (s.89 str.9-11)
120. **Parmağını kımıldatacak gücü** kalmamıştı. (s.89 str.11)
121. **Elbisesinin kıvrılan eteğini**, dizlerine doğru sıvazladı. (s.90 str.24-25)
122. **Konserve kutusundan yapılmış maşrapaya** uzandı. (s.91 str.1)
123. Gözleri, **sofra başında kamburunu çıkarıp, diz çökmüş olan Hasan'a** takıldı. (s.91 str.20-21)
124. O, **henüz sofraya oturmamış olan teyzesine ve Bekir Ağaya** baktı. (s.91 str.29-30)
125. Fadiş düşünüp, **çivilerin olduğu yerleri** yokladı. (s.92 str.23-24)
126. Yan gözle, **onları dinlemekte olan Hasan'a** baktı. (s.92 str.2-3)
127. Zehra Kadının, **Fadiş'e örtecek yorganı** yoktu. (s.93 str.7)
128. ... bir asker pantolonunu, **lime lime olmuş bir yün ceketini** kat kat dikti. (s.94 str.10-11)
129. **Sofra kuran teyzesi** durumunu sezdi. (s.95 str.21)
130. **İş bittiği halde** sofada oyalanıyor, içeri girmek istemiyordu. (s.95 str.24-25)
131. **Canı çok istediği halde**, bir türkü kaşığını o yana uzatamıyordu. (s.96 str.2-3)
132. **Sabahleyin öğrendiği şekilde**, teyzesine sofrayı toplarken yardım etti. (s.96 str.13-14)
133. Ayaklarına nakışlı yün çoraplar, **hiç görmediği biçimde** takunyalar giymişlerdi. (s.97 str.8-9)

134. Sen, **Hasangile gelen gızmmın?** (s.97 str.20)
135. **Kızların ellerine sımsıkı yapışan Fadiş'in içi** sevinç ve coşkuyla doldu. (s.98 str.5-6)
136. Habiş, Feten ve **daha sonra onlara katılan Hatice, Sıdıka** Fadiş'in çevresini almışlardı. (s.98 str.9-10)
137. **Buna canı sıkılan Hasan** eve gidince anasına çıkıştı: (s.98 str.10-11)
138. **Aralarına Hasan'ı da alan kızlar** neşeyle bağırıştılar: (s.98 str.23-24)
139. **Okulun kapandığı gün**, evde bayram vardı. (s.99 str.25)
140. **Ev sevdikleri oyunlar;** evcilik, beş taş ve longuzdu. (s.100 str.10)
141. Fadiş, oyun sırasında **İstanbul'dan arta kalan anılarını** yenilerdi. (s.100 str.14-15)
142. **Kiremit ve taş parçalarıyla sokaktan bölüp ayırdığı evini;** koltuk, masa, iskemle gibi eşyalarla döşemeye kalkardı. (s.100 str.16-17)
143. **Komşu evcikleri döşemeye çalışan arkadaşları**, işlerini bırakıp onun yaptıklarını izlerlerdi. (s.100 str.21-22)
144. **Taştan, tuğladan yapılmış koltuklarına, masalarına** şaşkın şaşkın bakarlardı. (s.100 str.22-23)
145. **Çocuk diye göğüslerine bastırdıkları taş parçalarını**, gerçek bir ana içtenliğiyle öpüp okşar, bazen de öfkelenip döverlerdi. (s.100 str.25-27)
146. **Böylece sürüp giden evcilik oyununun gerçekten tadına** doyumazdı. (s.100 str.31-s.101 str.1)
147. Longuz, **büyük küçük herkesin sevdiği bir oyundu.** (s.101 str.7)
148. **Toprağa çizilen dairenin ortasına**, bir hayvan boynuzu konurdu. (s.101 str.8-9)
149. Longuz, daireden fırlayınca, onu yerine koyup, **el taşını almaya gelen oyuncuyu** yakalardı. (s.101 str.11-13)
150. Bir gün, köylülerden biri Cemile'nin yolladığı büyük bir sandığı kasabadan getirdi.(s.102 str.10-11)
151. Bunlardan birinin üstünde, **“Fadiş'in bayramlığı”** , ötekinin üstünde, **“Zehra'ya elbiselik”**, diye yazı bulunan birer kağıt iğneliydi. (s.102 str.16-18)

152. Köyde, **on bir yaşına giren kızlar**, üslük denilen örtülerle başlarını örterlerdi.
(s.104 str.18-19)
153. **Koyunlarından sağdığı sütü** kimseye tattırmazdı. (s.104 str.24-25)
154. Topal Ayşe, bu yağları biriktirir; köyde **pazar kurulduğu gün** sattırırdı.
(s.104 str.26- s.105 str.1)
155. Köyün çamaşırılığı, **köyün dışında akan çay kıyısındaydı**. (s.106 str.15-16)
156. Çamaşırılığın ortasından, **çaydan ayrılmış küçük bir dere** akıyordu. (s.106 str.21-22)
157. **Derinliği diz boyu olan bu dere**de çamaşırlar çalkalanırdı. (s.106 str.22-23)
158. **Susak kabağında yapılmış tasını** kazana daldırıp çıkarıyor, sıcak suları taşın üstüne serdiği çarşafı, yastık kılıflarına döküyordu. (s.107 str.9-11)
159. Çamaşırlara sabun sürmeden önce **soda yerine kullanılan toz kilden** serpiyordu. (s.107 str.11-12)
160. **Kilin kabarttığı kirleri**; sabun çabucak sıyırıyordu. (s.107 str.12-13)
161. **Birkaç el bu şekilde yıkadığı çamaşırları**, kaynatmak için kazana atıyordu.
(s.107 str.14-15)
162. Çamaşırılığın biraz ötesinden, **kasabaya giden şose** gidiyordu. (s.107 str.27-28)
163. Gerçekten o gün, **askere giden gençler** köyden ayrılıyorlardı. (s.107 str.30)
164. Oğulları askere giden ana babalar ve onları uğurlayan köy halkı, **yavaş yavaş ilerleyen kamyonun arkasından** gidiyorlardı. (s.108 str.1-3)
165. Kamyonun önünde **gençlerin söylediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu** yürüyor ve var gücüyle tokmağı davula indiriyordu. (s.108 str.3-5)
166. Böyle günlerde, kalabalığın arasına karışınca, **asker olacağı günü** düşlerdi.
(s.108 str.12-13)
167. ...**hep bir ağızdan söylenen türküye** katılmıştı. (s.108 str.18)
168. Zehra Kadın, **kaynamadan çıkan çamaşırları**, dereye duruladı. (s.108 str.24-25)
169. Sonra çamaşırılığın arkasında, **göz alabildiğine uzanan çayırılığa** serdi. (s.108 str.25-26)
170. **Bütün gün, durmadan çamaşır yıkayan Zehra Kadın**, eve varınca hemen bir ocak yaktı. (s.109 str.5-6)

171. Üçünün de içinde, **çevrelerine yararlı olmaktan doğan bir dirlik** vardı.
(s.111 str.8-9)
172. **Teknenin yanına yerleştirdiği bir tepsinin içine** tas, kese, sabun, sabunluk koydu. (s.111 str.22-23)
173. **İstanbul’da geçirdiği günler**, ona bir düş gibi geliyordu. (s.112 str.6-7)
174. **Kentten gelen araçlar** bu köyde çok az dururlardı. (s.113 str.13)
175. Fakat çoğu kez, uysal bir davranışla inceden inceye İstanbul’u, treni, **yel gibi giden otomobilleri**, koca koca yapıları, oyuncakçı dükkânlarını sorar...(s.113 str.21-23)
176. **Yoldan geçen insanlara, otomobillere, otobüslere** doya doya bakardım.
(s.113 str.30-31)
177. Gece yemeği, oruç, **onların dümdüz geçen günleri içinde**, önemli bir değişiklik olacaktı. (s.115 str.8-10)
178. Bunları, **dindar bir kadın olan Zehra Kadın** öğretmişti. (s.115 str.21)
179. Bu arada, **erişte sahanında kalan bir kaşık erişteyi** de kendisi yedi. (s.116 str.13-14)
180. Köyde, Ramazanın ilk günü, **yedi yaşını geçmiş tüm çocuklar** oruç tutarlardı.
(s.116 str.27-28)
181. Bu sırada, kapının önünden, **kentten gelen bir araç** geçiyordu. (s.117 str.27-28)
182. Bir gün **Akkale’den, Toroslu’ya giden otobüs**, korna çala çala köye girmişti.
(s.118 str.1-2)
183. **Olayı duyan tüm çocuklar**, oraya doluştular. (s.118 str.7-8)
184. Yolcu, **merakla kendilerini süzen köylü çocuklara** döndü. (s.118 str.21-22)
185. Kimi yolcuları süzüyor kimisi de keyifle **lastik değiştirmeye çalışan şoförü** izliyordu. (s.118 str.24-25)
186. **Biraz önce şoförle konuşan yolcu**, bu olayı dikkatle izliyordu. (s.119 str.8-9)
187. “**Çiviye yola çakan bu iki çocuk.** (s.119 str.10)
188. Hiçbir gün, **pusuda yatan koca çivi**, lastiğe denk gelmemişti. (s.119 str.15-16)
189. **Zaten camı sıkılan Hasan**, bu buluşu beğendi: (s.121 str.1-2)
190. **İyi geçindiğiniz günler** beni aramıyordunuz. (s.121 str.27-28)

191. **Bir kez bile yüz yüze konuşmadığı halde**, öğretmeni gördü mü hemen yüreği çırpınmaya başladılar. (s.122 str.17-18)
192. **Oruçken düşledikleri tadı** bulamadılar. (s.123 str.27-28)
193. **İmama uyan beyaz örtülü başlar**, hep birden secdeye kapandılar. (s.125 str.9-10)
194. Fakat **elinde olmayan bir dürtüdü** bu. (s.125 str.27)
195. **Bunu fırsat bilen bazı analar**, çocuklarını kaba etlerine birer çimdik attılar. (s.125 str.31-32)
196. **Çimdiği yiyecekler içinde kabaran gülme dalgası** biraz söner gibi oluyordu. (s.125 str.32- s.126 str.1)
197. **Bunu yapan ev sahipleri**, suyun hemen arkasından kapıya koşarlardı. (s.126 str.20-21)
198. Herkes o gece, geç saatlere dek uyumaz, **kapılarına gelecek olan davulcu** ile çocukları beklerlerdi. (s.126 str.22-23)
199. Böyle, **ev ev dolaşan çocuk topluluklarına** “Maniciler” denirdi. (s.126 str.24-25)
200. Sonra, **geçen yıldan aklında kalan mani gecesinin gülünç olaylarını** anlatmaya girişiyordu. (s.127 str.11-12)
201. Fadiş de herkes gibi, yanına yönüne bakındı, ana çocuğu göremedi (**üç yaşına kadar olan çocuklara**, ana çocuğu deniliyordu). (s.128 str.10-12)
202. **Onu gören çocuklar**, sevinçli sesler çıkararak ellerini çırpınmaya başladılar. (s.129 str.22-24)
203. O gece, **kapısını açmayan kimse** olmadı. (s.130 str.4-5)
204. Zehra Kadın, **Cemile'nin yolladığı basmadan**, Fadiş'e bir entari biçti... (s.130 str.17-18)
205. **Yıkandıktan sonra giydiği basma entari**, dizlerine doğru kısalmıştı. (s.131 str.1-2)
206. **Eli öpülen yaşlılar**, çocukların ceplerine, fıstık, şeker, üzüm dolduruyor, birer mendil veriyor ya da baklava sunuyorlardı. (s.132 str.2-4)
207. Sen **Zehra Hanımların yanında kalan kız** değil misin? diye sordu. (s.132 str.14-15)
208. **El öpmeye girdiği evlerde** kadınlar elbisesini elleyip: (s.132 str.27-28)

209. **Bunu gören Fadiş**, yüksek sesle ağlamaya başladı. (s.134 str.4-5)
210. “O parayla yemiş alacak değil misin? **Senin alacağın yemişlerin** hepsi bende var,” diyor...(s.134 str.25-26)
211. **Odanın eşikliğinde dikile kalan komşu**, sessizce onları dinliyor, kavgalarına gülümsüyordu. (s.134 str.27-28)
212. **Yüzü bembeyaz olan Fadiş’e**, içinde dayanılmaz bir acı duydu. (s.135 str.1-2)
213. **Onu en çok düşündüren ve korkutan şey** evden kovulmasaydı. (s.136 str.5-6)
214. “...Hasan, köyde seni aramadık yer komadı,” dedi. (s.136 str.30-31)
215. Hasan, **mendile çıkın yaptığı yemişleri** cebinden çıkarıp, Fadiş’e uzattı:
216. (s.137 str.1-2)
217. **Oradan çıkardığı bir yirmi beşliği** Fadiş’e uzattı: (s.137 str.8-9)
218. **Fadiş’in anasının yolladığı para**, köy yerinde iyi para. (s.137 str.23-24)
219. Önümüzdeki bahara, bu paralarla **çok sevineceğiniz işler** yapacağım. (s.137 str.25-26)
220. **İş bittiği zamanlar**, dadıya yardım edip küçük oğlanı oyalıyordu. (s.138 str.29- s.139 str.1)
221. Fadiş, **okula başladığı gün** sevinçten uçuyordu. (s.139 str.29)
222. Birisi Nezihe Hanım, öteki de **köye yeni gelen bir erkek** öğretmendi. (s.140 str.1-2)
223. **Anan seni bırakıp İstanbul’a çalışmaya gittiği zaman...** (s.141 str.15-16)
224. **Cumartesi ve pazartesi günleri yapılan bayram törenlerine** bayılıyordu. (s.142 str.2-3)
225. **Daha önce söylenen şarkının etkisinden** kurtulamamıştı. (s.142 str.16-17)
226. **Bazen bir kuş gibi durmadan cıvıldaşan Fadiş**, bazen de dalgınlaşır, uzun süre susardı. (s.142 str.19-20)
227. O yıl da kar, **ayak basılmayan yerlerde** iki metreyi bulmuştu.(s.142 str.22-23)
228. **Yabancı konuk olduğu günler**, köy odası pek şenlikli olurdu. (s.143 str.25-26)
229. Gece oturmaları, **çocukların en sevdiği şeydi**. (s.143 str.30)

230. **Odanın bir duvarına oyulmuş ocaklar**, çam odunlarıyla doldurulurdu.
(s.144 str.8-9)
231. Masallar bitince, **toplantıda bulunan gelinlik kızlar** oyuna kaldırılırdı. (s.144 str.19-20)
232. Gelen erkek değil, **erkek kılığına girmiş bir kadın** olurdu... (s.144 str.26-27)
233. Bu olaydan sonra bir gün, **komşu bahçeleri bekleyen birkaç yaramaz çocuk**, aralarında konuşuyorlardı. (s.148 str.24-25)
234. Sonra, **büyük kentle ilgili bitip tükenmez düşlere** dalarlardı. (s.149 str.3-4)
235. **Canları konuşmak istemediği zamanlar** beştaş oynar, ballı babalardan çelenkler örerlerdi. (s.149 str.4-6)
236. **Şu gördüğünüz koca kayayı**, çark oluşuna atacaklardı. (s.149 str.14-15)
237. Bu, **tahtadan yapılmış dev bir huniydi**. (s.149 str.19)
238. **Yüksekten hızla gelen bol su**, bu çarkı döndürüyordu. (s.149 str.22-23)
239. **Çarkı döndüren sular**, işleri bitince “değirmen ayağı” denilen dereye dökülüyordu. (s.149 str.23-25)
240. Çarkı döndüren sular, işleri bitince “**değirmen ayağı**” denilen dereye dökülüyordu. (s.149 str.23-25)
241. Çocuklar, **bahçeden ayrılmadıkları hâlde**, yine de bu ayın tadını çıkarmışlardı. (s.150 str.17-18)
242. Ve **Fadiş’in çapayla çıkardığı tüm soğanlar** yaralanıyordu. (s.151 str.12-13)
243. **Kök sökmekten kızarıp, topraklanan ellerini** değirmenin deresinde yıkadılar. (s.151 str.15-16)
244. O, **kendisine verilen her işi**, canla başla yapardı. (s.151 str.18-19)
245. O sırada Hasan da **kiler gibi kullanılan odaya** geldi. (s.152 str.20-21)
246. **Buralarda yaşayan balıklar** ortaya çıkar, köylüler bunları kolayca yakalardı.
(s.152 str.31-32)
247. Hasan, merakla **Fadiş’in gösterdiği yöne** baktı ve balığı gördü. (s.153 str.5-6)
248. **Burada olmayan çocuklara** da haber salın. (s.153 str.28)
249. Bu konuşmalar, **sofada duran Hasan’ın kulağına** gitti. (s.154 str.14)
250. Kaymakam, **köylüleri öven bir konuşma** yaptı. (s.155 str.5)
251. Sabahleyin erkenden, **henüz çamur kokan okula** koştu. (s.155 str.18-19)

252. Fadiş'i **yarın Akkale'ye giden otobüsün şoförüne** teslim edeceğim. (s.157 str.24-25)
253. **Haberi duyan herkes** üzülüyordu. (s.158 str.2-3)
254. **Köylülerin kendisine gösterdiği içten sevgi ve yakınlık** onu çok duygulandırmıştı. (s.158 str.23-24)
255. **İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik**, ümitten doğan sevinç pırıltıları birbirine karışmış ve arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri, diline dolanıp kalmıştı. (s.160 str.27-29)
256. İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik, **ümitten doğan sevinç pırıltıları** birbirine karışmış ve arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri, diline dolanıp kalmıştı. (s.160 str.27-29)
257. İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik, ümitten doğan sevinç pırıltıları birbirine karışmış ve **arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri**, diline dolanıp kalmıştı. (s.160 str.27-29)

4.2.3.Adlaşmış Sıfat- Fiil Grupları:

1. **Eli silah tutanlar**, düşmanın geçeceği yollara tuzaklar kuruyorlardı. (s.9 str.8-9)
2. **Yoluna çıkanı** yaşlı, çocuk,kadın ayrımı gözetmeden hemen öldürüyordu. (s.9 str.10-11)
3. Kapıyı açınca **küçük kızın ağladığını** gördü. (s.14 str.11-12)
4. **Naciye Kadın'ın öldüğü** kısa sürede duyuldu. (s.14 str.21-22)
5. **Haberi alan**, Cemile'ye başsağlığına geliyordu. (s.14 str.22-23)
6. **Kucaklamak isteyenleri** de tekmeledi. (s.14 str.26-27)
7. Fadiş, söylenenleri tam anlamamıştı ama, **o evde istenmediğini** hemen sezmişti. (s.16 str.6-7)
8. Cemile, **onun aklından geçenleri** sezemiyordu. (s.17 str.23-24)
9. Döndüğünde **Fadiş'in başını iskemlenin arkasına dayayıp uyumuş olduğunu** gördü. (s.20 str.12-13)
10. Hanım, **bulaşıkların nasıl yıkanması gerektiğini** anlattı. (s.20 str.20)

11. O zaman **ortalığın iyice ağarmaya başladığını** anladı, sevindi. (s.21 str.16-17)
12. Sonunda **saatin zilinden korkmuş olabileceğini** düşündü. (s.21 str.20-21)
13. Fadiş, **zil sesinin korkulacak bir şey olmadığını** inanmış ve susmuştu. (s.21 str.31-32)
14. **Hanımın verdiklerini** mutfaktan sofraya taşıyordu. (s.22 str.29-30)
15. **Onun yalan söylediğini** anlamıştı. (s.24 str.23-24)
16. **Tek başına yaşayan yaşlı ve varlıklı bir hanımın, ev işlerini yapacak birini aradığını** öğrendi. (s.25 str.9-11)
17. Sen **bizi memnun etmeye çalışacağına**, çocuğunu memnun etmek için çırpınıyorsun. (s.26 str.9-10)
18. Sonra **gerçekten kovulduğunu** anladı. (s.27 str.18-19)
19. Cemile içini çekerek **o gün olanları** bir çırpıda anlattı. (s.28 str.10)
20. Fadiş de **işlerin iyi gittiğini** sezmişti. (s.28 str.18)
21. Rahmetli annenin bize yaptığı iyilikler yanında, **benim sana yaptıklarım** hiç kalır. (s.28 str.21-22)
22. Hanım, **o gün olanları** yüksek sesle Bey'e anlatıyordu. (s.29 str.11)
23. Cemile, **sabahtan öğleye dek taşlıkları fırçaladığını** anımsadı ama, hiç sesini çıkarmadı.(s.30 str.4-5)
24. Cemile, kendini beğendirmek için **yeni hanımın karşısında ne yapacağını**, ellerini nereye koyacağını, nasıl konuşacağını şaşırıyordu. (s.31 str.6-8)
25. Cemile, kendini beğendirmek için yeni hanımın karşısında ne yapacağını, **ellerini nereye koyacağını**, nasıl konuşacağını şaşırıyordu. (s.31 str.6-8)
26. Cemile, kendini beğendirmek için yeni hanımın karşısında ne yapacağını, ellerini nereye koyacağını, **nasıl konuşacağını** şaşırıyordu. (s.31 str.6-8)
27. Bizde **kocasından ayrılanları** kınarlar. (s.32 str.32-33)
28. **Soylu kişi olduğunu** belli ettin. (s.33 str.4)
29. Fakat Fadiş, **başına geleni** sezmişti. (s.34 str.27)
30. **Babasının da onunla ilgilendiği** yoktu. (s.35 str.18)
31. Kendisi de dertlendiği için, **Cemile'yi ne türlü avutacağını** bilemiyordu. (s.37 str.14-15)

32. Cemile, **Haydarpaşa'ya kadar nasıl gelebildiğini**, bilet alıp trene nasıl binebildiğini düşündü bir süre. (s.38 str.12-13)
33. Cemile, Haydarpaşa'ya kadar nasıl gelebildiğini, **bilet alıp trene nasıl binebildiğini** düşündü bir süre. (s.38 str.12-13)
34. Camekanındaki yazıyı okuyunca, **Kâmil Beyin oradan ayrıldığını** anladı. (s.38 str.20-21)
35. Oradaki hemşerileri de Cemile'ye **bu konuda yararlı bir yardımda bulunamayacaklarını** söylediler. (s.38 str.26-27)
36. **Kardeşimin yaptıklarından** utanıyorum. (s.39 str.4-5)
37. **Komşu kadınların genç olanları**, evlerine sokuldular. (s.40 str.11-12)
38. Ondan ayrılırsa **amaçsız kalıp çalışamayacağımı**, yaşama bağlanıp zorluklara göğüs geremeyeceğini, kısacası Fadiş'siz yaşayamayacağımı düşünüyorum” (s.41 str.24-26)
39. Ondan ayrılırsa amaçsız kalıp çalışamayacağımı, **yaşama bağlanıp zorluklara göğüs geremeyeceğini**, kısacası Fadiş'siz yaşayamayacağımı düşünüyorum” (s.41 str.24-26)
40. Ondan ayrılırsa amaçsız kalıp çalışamayacağımı, yaşama bağlanıp zorluklara göğüs geremeyeceğini, kısacası **Fadiş'siz yaşayamayacağımı** düşünüyorum” (s.41 str.24-26)
41. Gülsüm Kadın, **tehlikenin geçtiğini** düşündü. (s.43 str.16)
42. İşte o zaman, **sağ gözünün ve yanağının mosmor olduğunu** gördü. (s.43 str.24-25)
43. Neden sonra, **nereye gittiğini** düşündü. (s.45 str.5)
44. **Senin o dediğini**, deli olan yapmaz., kızım! (s.46 str.15)
45. Senin o dediğini, **deli olan** yapmaz., kızım! (s.46 str.15)
46. **Çocuksuz olanları**: “Yaşımızı aldık, unu eleyip eleği duvara astık...” (s.48 str.16-17)
47. **Kendi söylediğine** kendisi de inanmamıştı. (s.49 str.6)
48. Mektuplarında, “**İyi bir evde çalıştığını**; Hanımının Fadiş kadar bir kızı olduğunu,” yazıyordu. (s.49 str.23-25)
49. Mektuplarında, “İyi bir evde çalıştığını; **Hanımının Fadiş kadar bir kızı olduğunu**,” yazıyordu. (s.49 str.23-25)

50. Ara sıra **İstanbul'dan kasabaya gelen** olursa, onlarla Fadiş'e öteberi de yolluyordu.(s.49 str.25-26)
51. Cemile, lapa lapa yağın karı gördükçe, **Fadiş'ten çok uzaklarda olduğunu** düşünüyor... (s.50 str.4-5)
52. Kâmil Bey, **diretmenin yersiz olduğunu** anlamıştı. (s.51 str.5)
53. Fadiş, **Başkâtibin ne söylediğini** merak ediyordu. (s.53 str.25-26)
54. Nine, bütün gücüyle ilerlemeye başlayınca **sonucun hiç de iyi olmadığını** anladı. (s.53 str.26-27)
55. **Cemile'nin ve Hafize Ninenin tarafını tutanlar**, o kahveye uğramaz olmuşlardı. (s.54 str.18-19)
56. **Ninenin kuş uçurmadığını**, sabahtan akşama Fadiş'in başını beklediğini, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını, kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)
57. **Ninenin kuş uçurmadığını, sabahtan akşama Fadiş'in başını beklediğini**, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını, kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)
58. **Ninenin kuş uçurmadığını, sabahtan akşama Fadiş'in başını beklediğini, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldurarak sıkı tedbirler aldığını**, kasabada öğrenmeyen kalmamıştı. (s.54 str.19-23)
59. **Yolda soranlara**, "Bunun anası öldü" dedi. (s.55 str.16-17)
60. **Annemin ölmediğini**, babamın yalan söylediğini biliyordum. (s.55 str.19-20)
61. Annemin ölmediğini, **babamın yalan söylediğini** biliyordum. (s.55 str.19-20)
62. **İlk konuşan** nine oldu. (s.56 str.16)
63. O zaman **ninenin, gerçekten mevlût dinlemekten hoşlandığını** anladı. (s.57 str.27-28)
64. Mektupta, "**Kâmil Beyin yaptıklarına** pek sevindim." (s.59 str.31- s.60 str.1)
65. Mektubu dinleyen Nine, "Doğru, hem de pek doğru **Cemile'nin dediği...**" (s.60 str.2-3)
66. **Yollardan sağ yana gidenin** kenarına eşyaları yığdılar. (s.62 str.17)
67. **Yürümenin, uyuşan bacaklara iyi geldiğini**, Hafize Nineden öğrenmişti. (s.62 str.30-31)

68. Önce bir şey yemek istemedi ama, **aç uyumamın zor olduğunu** biliyordu.
(s.64 str.2-3)
69. **Evde yalnız olduğunu** akıl etti. (s.65 str.19-20)
70. Fadiş, eve taşındıklarında, **bu duyduklarını** anlatmış... (s.65 str.24-25)
71. **Ben ondan korkacağıma**, o benden korksun! (s.65 str.26-27)
72. Kulağına ayak patırtıları geliyor, **kapı tokmağının döndüğünü** görüyordu.
(s.66 str.5-6)
73. Kâmil Bey için, **ağızına geleni** söylüyordu. (s.66 str.18-19)
74. Fadiş ,**bu durumda susmak gerektiğini** anladı. (s.67 str.28-29)
75. Daha ertesi günler de **Fadiş'i arayan** olmadı. (s.68 str.19)
76. **Evde olanlardan** haberin olmuyor... (s.69 str.13)
77. Fadiş, **çeşmede bez yıkayanları** çok görmüştü. (s.70 str.13)
78. Ona **Fadiş'in yanlarında bulunduğunu**, iyi olduğunu, şimdilik merak etmemesini yazdı. (s.70 str.31- s.71 str.2)
79. Ona **Fadiş'in** yanlarında bulunduğunu, **iyi olduğunu**, şimdilik merak etmemesini yazdı. (s.70 str.31- s.71 str.2)
80. Kocasının izini bulmak için her yola başvurmuş, fakat bir türlü **nerede bulunduğunu** öğrenememişti. (s.71 str.7-8)
81. Bu nedenle uykularını yitirmiş, zayıflamış, **yemez içmez, gülp söylemez** olmuştu.(s.71 str.7-8)
82. **Hanımın dediğini** benimsedi. (s.71 str.21)
83. Amca, **Fadiş'in sabahları bez yıkamaya gönderildiğinden** habersizdi. (s.74 str.14-15)
84. **Cemile'nin her ay para yolladığını** da kimse bilmiyordu. (s.74 str.23-24)
85. Yakınları, yine sudan nedenlerle, **bu işi yapamayacaklarını** bildiriyorlardı.
(s.76 str.19-20)
86. Amca, **bütün bu olanlara** içten içe üzülyordu ama.... (s.76 str.23)
87. ... **durumu yöneten** karısıydı. (s.76 str.24)
88. Mektupta, **Fadiş'i yanlarına almak istediklerini** bildiriyorlardı. (s.77 str.6-7)
89. Zehra Kadın, uzaktan uzağa **teyze kızı Cemile'nin başından geçenleri** duyuyor, olanlara dertleniyordu. (s.77 str.10-11)
90. **El ellerine koyacağına**, varsın bize bıraksın. (s.77 str.15)

91. “Bu gidişle Fadiş’in işi çok uzayacak,” diye düşünürken birden, **karşıdan bir Örenköy’ünün geçmekte olduğunu** gördü. (s.78 str.20-21)
92. Ben, **kızın sende olduğunu** bilmiyordum. (s.78 str.25)
93. **Fadiş’in pazar günü gideceği**, mahallede çabucak yayıldı. (s.78 str.10-11)
94. **Amcayla yengesinin kendisini neden okula yollamadıklarına** akli ermiyordu. (s.83 str.2-3)
95. Ali Kadir’in sesinden **oldukça geride kaldığını** anladı. (s.83 str.32- s.84 str.1)
96. Biliyor muydu acaba **Fadiş’inin dağ başlarında, katır sırtında yol aldığını?** (s.84 str.13-14)
97. Yengesi, **bir çıkının içine peynir-ekmek koyduğunu** söylemişti. (s.85 str.7-8)
98. **O kadarına aldırıldığı** yoktu. (s.86 str.1-2)
99. **Ses veren** olmadı. (s.87 str.12)
100. Onunla **kavga dövüş ettiğini** duymayayım. (s.89 str.29)
101. **Nereye oturacağını**, ne konuşacağını ve kime bakacağını şaşırmişti. (s.91 str.17-18)
102. Nereye oturacağını, **ne konuşacağını** ve kime bakacağını şaşırmişti. (s.91 str.17-18)
103. Nereye oturacağını, ne konuşacağını ve **kime bakacağını** şaşırmişti. (s.91 str.17-18)
104. Fadiş, **bunun böyle olduğunu** biliyordu. (s.92 str.5-6)
105. Teyzesi, **ne demek istediğini** anlamıştı. (s.93 str.4)
106. **Bunun geldiğini** herkes duymuş. (s.95 str.5)
107. Sonra **nereye gideceğini** düşündü. (s.95 str.27)
108. **Tasa uzandığına** pişman olmuştu. (s.96 str.10-11)
109. Neden sonra, **biraz ilerdeki bir kapının önünde iki küçük kızın belirmediğini** gördü. (s.96 str.31- s.97 str.1)
110. **Kızların da ona yaklaşmak istedikleri** davranışlarından belliydi. (s.97 str.12-13)
111. **Emine’nin bitli olduğunu** nereden çıkardın? (s.98 str.16-17)
112. Komşu evcikleri döşemeye çalışan arkadaşları, işlerini bırakıp **onun yaptıklarını** izlerlerdi. (s.100 str.21-22)

113. Salıncaklarda uyuyan bebekler uyanınca, onları sallıyor, **su isteyenlere** su yetiştiriyor, yorulan arkadaşlarının yerine döğen sürüyordu. (s.102 str.2-4)
114. Ben ne bileyim, **onu beğenip de giyeceğini**. (s.103 str.28)
115. **İşi Hasan'ın yaptığı** anlaşılmiş, o günden sonra da avluya çıkması yasak edilmişti. (s.105 str.5-6)
116. **Onun henüz gitmediğini** öğrenince sevindiler. (s.109 str.21)
117. Zehra Kadın, **dışarıda bir şeyler olduğunu** sezmişti. (s.110 str.2-3)
118. **Ses veren** olmadı. (s.111 str.30)
119. Yanında Hasan ya da arkadaşları varken, **anasından uzak olduğunu** pek fazla düşünmüyordu. (s.112 str.4-5)
120. **Onun ak dediğine** kara derdi. (s.113 str.20-21)
121. Köyden geçen araçlarla içindeki yolculara bakarken hep **Fadiş'in anlattıklarını** düşler... (s.113 str.25-26)
122. "...**Her istediğinizi** yaparım," derim. (s.114 str.20)
123. Zehra Kadın, çocukları karşısına alıp **orucun nasıl tutulacağını**, nelerin orucu bozduğunu anlattı. (s.115 str.15-17)
124. Zehra Kadın, çocukları karşısına alıp orucun nasıl tutulacağını, **nelerin orucu bozduğunu** anlattı. (s.115 str.15-17)
125. Pek çoğu, **bunun niçin yapıldığını**, dilden orucun anlaşılıp anlaşılmayacağını bilmiyordu. (s.116 str.30- s.117 str.1)
126. Pek çoğu, bunun niçin yapıldığını, **dilden orucun anlaşılıp anlaşılmayacağını** bilmiyordu. (s.116 str.30- s.117 str.1)
127. Hemen **oruçlu olduklarını** arkadaşlarına duyurdular. (s.117 str.11-12)
128. **Teyzemin söylediklerini** unuttun mu? (s.121 str. 18)
129. günden sonra bir daha, **Hasan'ın yaptıklarını** teyzesine söylemedi. (s.121 str.29-31)
130. Bu sırada, **karşıdan köyün kız öğretmeninin gelmekte olduğunu** gördü. (s.122 str.12-13)
131. "**Çocukları getirdiğinize** iyi ettiniz. Duaları bu yaşta öğrenip, namaza alışsınlar," diyorlardı. (s.125 str.5-6)
132. Bir ara, **namaz kılanlar** diz çöküp, selam verdiler. (s.125 str.30)

133. **Her yıl olduğu gibi bu yıl da ilk kez kendi kapısına gelineceğini** biliyordu.
(s.128 str.25-26)
134. Bu parayla **her istediğimi** alacağım, diyordu. (s.133 str.4-5)
135. Fadiş, **kargaların bağırsarak sürü sürü uçtuklarını** gördü. (s.136 str.14-15)
136. Babası, **Fadiş'i kovduğunu** duysa, belki de onu bir iyi pataklardı. (s.137 str.28-29)
137. **Okuyup yazmayı hemen öğrenivereceğini** sanmıştı. (s.139 str.29-30)
138. **Kendisini sevmediğini** anlarsa kırılır, bana seni çok sevdiğini söyledi. (s.140 str.15-16)
139. Kendisini sevmediğini anlarsa kırılır, bana **seni çok sevdiğini** söyledi. (s.140 str.15-16)
140. Çocuklar, **tahtaya yazılanları**, duman ve gözyaşı içinde izliyordular.
(s.141str.24-25)
141. Bu törenler ona, **insan içinde bir yeri olduğunu** belirtiyordu. (s.142 str.3-4)
142. **Fadiş'in gözlerinden tane tane yaşlar döküldüğünü** gördü. (s.142 str.12-13)
143. Köylüler, konuğu yaşına, işine göre ağırlayıp eğlendirmek için **ellerinden geleni** yaparlardı. (s.143 str.26-28)
144. Ben de tuttum **bu işe istekli olduğumu** söyledim. (s.146 str.1-2)
145. **Sınıfı geçtiğimi**, okuma yazma öğrendiğimi anneme yazmak istiyorum, diye diretti: (s.146 str.25-27)
146. Sınıfı geçtiğimi, **okuma yazma öğrendiğimi** anneme yazmak istiyorum, diye diretti: (s.146 str.25-27)
147. Karalamalarla dolu kâğıdı **önüne gelene** gösteriyor: (s.146 str.30-31)
148. Bir sabah, **birkaç fasulyenin, topraktan baş vermiş olduğunu** gördü.
(s.147 str.30- s.148 str.1)
149. **Beş altı çocuğun, bahçe içlerine doğru bağırsarak kaçtıklarını** gördüler.
(s.149 str.9-10)
150. Elli yıllık değirmenci olduğunu, yaşamının bu değirmende geçtiğini söyleyip, onlara geçmişle ilgili acı tatlı anılarını aktarmış, **istedikleri zaman değirmene gelebileceklerini** söylemişti. (s.149 str.26-29)
151. Bu sırada Fadiş, **avuçlarının yandığını** duydu. (s.151 str.16-17)

152. **Büyükçe olanlarımız** yapı taşı yüklü kağnıları boşaltacaklar. (s.153 str.26-27)
153. **Bu söylediklerimi** anama deme. (s.154 str.31)
154. **Ev halkını çok sevdiğini**, kendisine iyi baktıklarını, Hasan'la çok iyi geçindiğini yazdı. (s.155 str.25-27)
155. Ev halkını çok sevdiğini, **kendisine iyi baktıklarını**, Hasan'la çok iyi geçindiğini yazdı. (s.155 str.25-27)
156. Ev halkını çok sevdiğini, kendisine iyi baktıklarını, **Hasan'la çok iyi geçindiğini** yazdı. (s.155 str.25-27)
157. Mektuplarından, **çocuğun çalışkan ve akıllı bir kız olduğu** anlaşılıyor. (s.156 str.18-19)
158. **Yatılı okula verileceğine** seviniyor, içine güven doluyordu. (s.157 str.17-18)
159. Fadiş, Bekir Efendi'nin sözlerini tam olarak kavrayamamıştı ama, **ne demek istediğini** sezinlemişti. (s.159 str.9-10)
160. Fadiş, bir düre öylece durup **geride kalanları** izledi. (s.160 str.21)

4.2.4. Zarf- Fiil Grupları:

1. Halk, **kasabadan ayrılıp** köylere sığınmıştı. (s.9 str.6)
2. Yoluna çıkanı **yaşlı, çocuk- kadın ayrımı gözetmeden** hemen öldürüyordu. (s.9 str.10-11)
3. **Gücümüzü toplayıp** yeniden yapalım. (s.10 str.1-2)
4. Bunun üzerine **bir de evi yanınca** kolu kanadı kırıldı. (s.10 str.8-9)
5. Geceyi kızıyla, **yanık çul ve kilim artıklarına bürünerek** sokakta geçiriyordu. (s.10 str.10-11)
6. Gün boyunca **boyunlarını büküp** evlerinin yanık yığınlarına bakıyorlardı. (s.10 str.16-17)
7. ... **bir gün toplanıp** Naciye Kadın'ın evini yapmaya çalışacaklardı. (s.10 str.19-20)
8. Herkes **bir yolunu bulup** yaşamını sürdürmeye çalışıyordu. (s.10 str.28-29)
9. Üstelik Naciye Kadın, **alışkın olmadığı bu koşullara dayanamayıp** yatağa düştü. (s.11 str.4-5)
10. Annesi, **kızının bu çırpınışlarını gördükçe** çok dertleniyordu. (s.11 str.8-9)
11. **Sık sık Cemile'yi yanına çağırıp** sızlanırdı. (s.11 str.9-10)

12. ... **soyumuzu sürdürüp** adımızı yaşatacak. (s.11 str.15)
13. **O ölünce**, ben de sizi hiçbir şeyden yoksun etmemeye çalıştım. (s.11 str.16-17)
14. **Küçük bir dükkan bulup** yerleşti. (s.11 str.27)
15. **Yaşlılar gidip** Cemile'yi anasından istediler. (s.12 str.2)
16. Bir gün Kâmil Bey, **iş için deyip** kasabadan ayrıldı. (s.12 str.12-13)
17. Genç adam, **Cemile'nin isteğini kabul ettiğini bildirince**, gösterişsiz bir düğün yapıldı. (s.12 str.7-8)
18. Bir gün Kâmil Bey, **iş için deyip** kasabadan ayrıldı. (s.12 str.12-13)
19. Kâmil Bey, **yabandan dönüp bir kızı olduğunu duyunca** pek hoşnut oldu. (s.12 str.24-25)
20. **Bebek bir yaşına gelince** yine, "İş için," deyip kasabadan ayrıldı. (s.12 str.27-28)
21. Bebek bir yaşına gelince yine, "**İş için,**" deyip kasabadan ayrıldı. (s.12 str.27-28)
22. **Altı ay sonra döndüğünde**, daha çok değişmişti. (s.13 str.1)
23. Cemile, **günden güne eriyip ölüme yaklaşan annesini bırakıp gidemeyeceğini söyleyince** Kâmil Bey: (s.13 str.6-7)
24. Böylece Kâmil Bey **dükkânını boşaltıp** kasabadan ayrıldı. (s.13 str.14-15)
25. ... **daha ortalık ağarmadan**, birkaç kadınla dağa oduna çıkardı. (s.13 str.21-22)
26. **Güneş doğarken** eve döner, sırtında getirdiği odunları yerleştirip ocağı yakardı. (s.13 str.22-23)
27. Güneş doğarken eve döner, **sırtında getirdiği odunları yerleştirip** ocağı yakardı. (s.13 str.22-23)
28. **Varlıklı evlere iş yapmaya giderken** küçük kızı yanında götürmezdi. (s.13 str.25-27)
29. Ancak **tarlaya, çapaya, ot yolmaya giderken** onu yanına alırdı. (s.13 str.28-29)
30. Cemile, bir sabah yine **Fadiş'in karnını doyurup** ocağı söndürdü. (s.14 str.3-4)
31. **Bu yüzden işe giderken**, kapıyı dışardan bir iple bağladı. (s.14 str.9-10)

32. **Kapıyı açınca** küçük kızın ağladığını gördü. (s.14 str.11-12)
33. Fadiş de, **annesine sokulup** ağlamaya başladı. (s.14 str.20)
34. **Sabah ezanı okunurken** komşular yine eve doluştular. (s.14 str.32-33)
35. **Otobüse binip**, şehre gitti. (s.15 str.8-9)
36. **Şehre vardıklarında**, eşyasını otobüsten indirmeden, kocasının dükkânına koştu. (s.15 str.10-11)
37. Şehre vardıklarında, **eşyasını otobüsten indirmeden**, kocasının dükkânına koştu. (s.15 str.10-11)
38. **Bana sormadan** niçin geldin? (s.15 str.13)
39. ... ve **Cemile'nin kucağından Fadiş'i çekip** aldı. (s.15 str.19)
40. **Otobüsün durduğu hana vardığında**, Fadiş'in "Anne, anne!" diye ağlayışı kulaklarından gitmiyordu. (s.15 str.20-22)
41. **Eşyalarını alıp** o kentte yaşayan bir hemşerisinin evine gitti. (s.15 str.23-24)
42. Bir gün iyi bir kısmet çıkar **kocandan ayrılıp** yeniden evlenirsin. (s.15 str.26)
43. Amacı, **Cemile'den ayrılıp** onunla evlenmekti. (s.15 str.31-32)
44. **Çocuğu evine götürünce** kadın: (s.15 str.32-33)
45. **Senden ayrılacağım deyince** Cemile ateşe basmış gibi oldu. (s.16 str.18-19)
46. Kâmil Bey, **Fadiş'i Cemile'ye uzatırken**: (s.16 str.22)
47. **Başka bir şey söylemeden** Fadiş'i kucaklayıp hızla oradan uzaklaştı. (s.16 str.28-29)
48. Başka bir şey söylemeden **Fadiş'i kucaklayıp** hızla oradan uzaklaştı. (s.16 str.28-29)
49. **Cemile'yi Fadiş'le görünce** şaşırıldılar. (s.16 str.30-31)
50. Birkaç gün sonra **bir iş bulup** başınızdan giderim... (s.16 str.32)
51. Dün **telefon edip** konuştum. (s.17 str.6)
52. Mühendis Galip Bey'in odacısı **biletini alıp** Cemile'yi trene yerleştirdi. (s.17 str.12-13)
53. **Tren hareket edince** Cemile bir süre sessiz sessiz ağladı. (s.17 str.13-14)
54. Bu nedenle **Fadiş sustukça** o da susuyordu. (s.17 str.24-25)
55. **Tren Haydarpaşa'da durunca**, Cemile, Fadiş'i kucaklayıp indi. (s.17 str.26-27)

56. Tren Haydarpaşa'da durunca, Cemile, **Fadiş'i kucaklayıp** indi. (s.17 str.26-27)
57. **İşin bitince** de burada oturursun, dedi. (s.18 str.20-21)
58. **Oğlunu alıp oradan ayrılırken** Cemile'ye: (s.18 str.27)
59. **Hanım gidince**, Cemile yığılır gibi karyolanın üstüne çöktü. (s.18 str.29-30)
60. **Bohçasından göğüs yerleri yamalı bir basma entari çıkarıp** onu giydi.
(s.19 str.1-2)
61. Sonra **Fadiş'i alıp** aşağıya indi. (s.19 str.2)
62. **Fadiş'in yüzü sabunlanırken** gözüne köpük kaçtı. (s.19 str.3-4)
63. Cemile, **onları görünce** daha çok sıkıldı. (s.19 str.10)
64. **Hanım uzaklaşırken** söylendi. (s.19 str.12)
65. Fadiş susmuş, **gözlerini kırpıştırarak** annesine bakıyordu. (s.19 str.14)
66. Şu tabaktakini de **biz isteyince** içeriye getir, dedi. (s.19 str.22-23)
67. **Bulaşık tabakları alıp** geldi. (s.19 str.33)
68. O, **bunları yaparken** Fadiş olduğu yerde dikiliyordu. (s.20 str.1-2)
69. **Elini uzatıp** alacaktı, annesi geldi: (s.20 str.3-4)
70. Onu, **hanım ağzından çıkarıp** atmış, belki de ekmeğin içinden bir şey çıktı!
(s.20 str.5-6)
71. Cemile, hanımı **iç çekerek** yanıtladı: (s.20 str.18)
72. **Bu iş bitince** Cemile'nin eline bir saat verdi. (s.20 str.21)
73. **Sabahleyin saat çalınca** kalk. (s.20 str.22)
74. **Süpürme işi bitince**, ben kalkmış olurum; o zaman döşemeleri silmeyi, toz almayı, daha sonra cam ve kapı temizlemeyi öğretirim. (s.20 str.27-29)
75. **Haydi şimdi yat, deyip** yukarı kattaki yatak odasına çıktı. (s.20 str.30)
76. **Onun aç olduğunu düşündükçe**, içi eziliyordu. (s.20 str.32)
77. Tren **düdüğünü çalıp** hareket etti. (s.21 str.2-3)
78. **Korkuyla gözlerini açıp**, yatakta doğruldu. (s.21 str.4)
79. **Hanımlar uyanıp kızacaklar! dedikçe**, Fadiş daha çok ağlıyordu. (s.21 str.9-10)
80. **Perdeyi açıp** Fadiş'e bahçeyi gösterdi. (s.21 str.15)
81. **Erken uyanıp**, işleri onlar kalkmadan bitirebileyim, diye. (s.21 str.28-29)
82. Erken uyanıp, işleri **onlar kalkmadan** bitirebileyim, diye. (s.21 str.28-29)

83. Fadiş, **gözlerini annesine dikip** ona dikkatle baktı. (s.22 str.10)
84. Küçük kız, **onu dinlerken** yiyecekten başka şeyler düşünüyor gibiydi. (s.22 str.13-14)
85. **Hanım aşağıya indiğinde** Cemile, onun söylediği işleri bitirmişti. (s.22 str.15-16)
86. O, **bunu düşünürken**, hanım soruyordu: (s.22 str.18)
87. Cemile **mutfakla sofraya arasında gidip gelirken** Fadiş de peşinden ayrılmıyordu. (s.22 str.31-33)
88. **Sofraya konulanları görünce** açlığı artıyor, vızıldayıp duruyordu. (s.22 str.33- s.23 str.1)
89. Doktorla küçük oğlan **aşağıya inip** sofraya oturdular. (s.23 str.3)
90. **Hanım, oğluna yağ ve reçel sürülmüş ekmek dilimini uzatırken** Fadiş mutfak kapısına dikilmiş, onlara bakıyordu. (s.23 str.4-5)
91. Cemile, **Fadiş'in kolunu çekiştirerek**: (s.23 str.8)
92. **Bunları yiyince kahvaltı bulaşıklarını yıkamayı ve tabakları yerleştirmeyi öğreteceğim, deyip** oradan ayrıldı. (s.23 str.16-18)
93. İki dilim ekmeği, zeytinleri **istekle yiyip** çayını içti. (s.23 str.23-24)
94. Cemile de **ekmeğini çaya banıp** karnını doyurdu. (s.23 str.24-25)
95. Cemile, **odasına çekildiğinde** vücudunun her yanı ağrıyordu. (s.23 str.27-28)
96. Fadiş'çik **onun peşinde dolaşmaktan yorulup** erkenden uyuyakalmıştı. (s.23 str.28-30)
97. Aydın, **kahkahalarla gülerek** onu dışarı çekti. (s.24 str.14-15)
98. Sonra, **elini fırının ağzındaki kurumlara sürüp** bunları Fadiş'in yüzüne sıvadı. (s.24 str.15-16)
99. **Onun halini görünce** istemeyerek bir çığlık attı. (s.24 str.18)
100. Hanım, **Cemile'yi ve Aydın'ı dinleyip** Fadiş'i suçlu buldu. (s.24 str.19-20)
101. **"Nasıl olsa gidecek yeri yok," diye** Cemile'ye yükledikçe yükleniyordu. (s.24 str.29-30)
102. Bu arada İstanbul'da bulunan birkaç hemşiresi **Cemile'nin adresini öğrenip** onu görmeye gelmişlerdi. (s.24 str.31- s.25 str.2)
103. Cemile, **onları görünce** açılıyordu. (s.25 str.2)
104. ... **hemen gidip** hanımla konuştu. (s.25 str.11)

105. Hanım, **Fadiş'i duyunca** çok sevindi. (s.25 str.12)
106. **Küçük kız evimi şenlendirir, diyerek** Cemile'nin hemen işe başlamasını söyledi. (s.25 str.13-14)
107. gün de, "**Cemile'nin işine engel oluyor,**" diye hanım, Fadiş'i hizmetçi odasına kilitlemişti. (s.25 str.15-16)
108. **Anne aç, anneciğim aç kapıyı, diye bağırırken** Hanım, Cemile'nin başına dikilmiş, mutfaktaki taşları fıçalatıyordu. (s.25 str.17-19)
109. Cemile ise **yüreğinin başına bıçak saplanmışçasına** acı duyuyordu. (s.25 str.20-21)
110. "**... belki de soluk alamadı, boğuldu gitti,**" diye korkular geçiriyordu. (s.25 str.29-30)
111. **Birden fırçayı atıp** ok gibi fırladı. (s.25 str.31)
112. **Hanım daha ağzını açmadan** oda kapısına gelmişti. (s.26 str.1)
113. **Yarın odaya kilitlediğimde** göreceksin, hiç sesi çıkmayacak. (s.26 str.13-14)
114. **Sizin gibilere, hayvan gibi davranmak gerek, diyerek** anahtarı fırlatıp yere attı. (s.26 str.26-28)
115. Sonra, **anahtarı kapıp** odaya koştu. (s.26 str.30)
116. Fadiş, "**Anne!**" diye doğruldu. (s.27 str.4-5)
117. **Belli belirsiz gülümseyip** anasına sokuldu. (s.27 str.6)
118. Cemile, **onu okşayarak** sordu. (s.27 str.6-7)
119. **Seni çağırınca** niçin ses vermedin? (s.27 str.8)
120. **Hanım kapıyı kilitleyince** çok korktum anneciğim. (s.27 str.9)
121. **Korkacak bir şey yok! diyerek** onu karyolanın altından çıkardı. (s.27 str.10-11)
122. **Bunları düşünürken** birden kapı çalındı. (s.28 str.2-3)
123. **Kapı açılınca** korkulu gözlerle onlara baktı. (s.28 str.7)
124. **Cemile içini çekerek** o gün olanları bir çırpıda anlattı. (s.28 str.10)
125. "**Kul bunalmayınca** Tanrı yetişmez," derler. (s.28 str.14)
126. **Yaşlıları gülüp söyleyip oynarken** Fadiş'in bu durumda olması Cemile'ye acı geliyordu. (s.29 str.5-6)
127. **İçi titreyerek** beklemeye başladı. (s.29 str.9-10)

128. Gözlerini uyuyan Fadiş'in yüzüne dikmiş, **hiç kımlıdamadan** yarı karanlık odada dikiliyordu. (s.29 str.13-14)
129. **Bilinçsiz olarak** soruverdi. (s.29 str.24)
130. **Bey'in elini öpüp** odadan çıktı. (s.30 str.9)
131. **Hiç sesini çıkarmadan** oradan uzaklaştı. (s.30 str.20-21)
132. **Sokak kapısından çıkarken**, hanım arkasından seslendi. (s.30 str.21-22)
133. Cemile **çabucak bohçayı dürüp** büktü ve kendini sokağa attı. (s.30 str.29-30)
134. **Sonra durup** Fatma Kadın'ı beklemeye başladılar. (s.30 str.31-32)
135. Cemile, **yemeğin hazır olduğunu haber vermeye geldiğinde**, hanımla Fadiş'i diz dize oturur buldu. (s.31 str.19-21)
136. Böylece Kâmil Bey, **hemşerilerine gidip** Cemile'nin İstanbul'daki adresini öğrendi. (s.32 str.4-5)
137. **Karşısında Kâmil Bey'i görünce** irkildi. (s.32 str.7)
138. **Sonra geri dönüp:** (s.32 str.16)
139. **Kâmil Bey biraz utanarak:** (s.32 str.20)
140. **Salona oturduklarında** Kâmil Bey: (s.32 str.25)
141. **Hemen gidip** Akkale'de bir ev tutayım. (s.33 str.5-6)
142. Fadiş, **bir koşu gidip** hanımla vedalaştı. (s.33 str.20-21)
143. **Cemile oturduğu iskemlenin üstünde gözlerini açtığında** sabah olmuştu. (s.34 str.7-8)
144. Kâmil Bey, **Fadiş'i evden uzaklaştırınca**, hemen bir taksi çevirdi... (s.34 str.17-18)
145. **Sonra bavulunu ve çocuğunu alıp** otelden ayrıldı. (s.34 str.19-20)
146. **Trene bindiklerinde** Fadiş ağlamaya başladı. (s.34 str.21)
147. Sesi kısıldığı halde durmadan **"Anne," diye** bağılıyor, içini çeke çeke ağlıyordu. (s.35 str.2-3)
148. Sesi kısıldığı halde durmadan **"Anne," diye** bağılıyor, **içini çeke çeke** ağlıyordu. (s.35 str.2-3)
149. **"Çocuğun annesi nerede? diyenlerin kulağına eğilip**, fısıldıyordu. (s.35 str.5-6)
150. **Yarım saat sonra döndüklerinde**, Fadiş artık ağlamıyordu. (s.35 str.13-14)
151. **Sağ tarafında oturan yaşlı kadına yaslanıp** uyuyakaldı. (s.35 str.20-21)

152. **“Atma! Atma!” diye bağırarak** yerinden sıçradı. (s.35 str.26)
153. **Fadiş gözlerini açıp** bir an çevresine baktı... (s.35 str.28-29)
154. Aslında Kâmil Bey, **Fadiş’i “Helaya götürüyorum,” diye** trenin sahanlığına götürmüştü. (s.36 str.1-2)
155. Fadiş korkuyla eline yapışmış: **“Atma, atma!” diye** yalvarmıştı... (s.36 str.4-5)
156. **Kâmil Bey, Fadiş’le birlikte kapıda görününce,** evlenmek istediği kadın, öfkeden deliye döndü. (s.36 str.6-7)
157. **“ Hoş geldin” bile demeden** Kâmil Bey’e çıkışmaya başladı. (s.36 str.7-8)
158. **Her şeyi anlatacağım, diye** söze girişti. (s.36 str.9-10)
159. **Bunu duyunca** kadının öfkesi yatıştı. (s.36 str.12)
160. **Yakında çocuğu alıp** Gökpınar’a giderim. (s.36 str.16-17)
161. **Birkaç ay önce durumumuzdan söz ederken,** çocuk işini bana biraz dokundurdu. (s.36 str.18-19)
162. **Kızın izini bulunca** size bildiririz, dedi. (s.37 str.1-2)
163. Cemile, acelesinden **koltuklara, iskemlelere çarpa çarpa** koştu. (s.37 str.5-6)
164. **Zarfı okuyunca,** kocasının yazısını hemen tanıdı. (s.37 str.7-8)
165. Hanım, **yanına geldiğinde,** Cemile’yi yarı baygın buldu. (s.37 str.12)
166. Cemile, **mektupta yazılanları hanıma anlatınca,** hanım da çok üzüldü.
167. (s.37 str.13-14)
168. **Fadiş’in giysilerini bohçaya koyarken,** gözyaşları boşandı. (s.37 str.31-32)
169. Ne bilirim hanımcığım, **yavrumu bulur bulmaz** buradayım. (s.38 str.5-6)
170. **Hanımdan tekrar özür dileyerek** elini öptü, kendini sokağa attı. (s.38 str.7-8)
171. Böylece **önüne gelene yol sora sora** Haydarpaşa’ya vardı. (s.38 str.9-10)
172. Tren, **o biner binmez** hareket etti. (s.38 str.11)
173. **Sırtını kanepenin tahta arkalığına dayayıp** kuruntulara daldı. (s.38 str.15-16)
174. Cemile, **gün ağarırken** Kâmil Bey’in dükkânının önüne gelip dikilmişti.... (s.38 str.18-19)
175. Cemile, gün ağarırken **Kâmil Bey’in dükkânının önüne gelip** dikilmişti.... (s.38 str.18-19)

176. **Camakanındaki yazıyı okuyunca**, Kâmil Beyin oradan ayrıldığını anladı.
(s.38 str.20-21)
177. Bir gün, **çarşıda dolaşıp çevresine bakınırken**, kocasının kardeşiyle karşılaştı. (s.38 str.29-30)
178. Bunun için **elimden geldiğince** sana yardım etmek isterim. (s.39 str.5-6)
179. **Bir otobüse binip** hemen o gün yola koyuldu. (s.39 str.9-10)
180. Gülsüm kadın, **kapıyı açıp karşısında Cemile’yi görünce**, şaşırıp kaldı.
(s.39 str.17-18)
181. **Nerden çıktın sen Cemile? diye** haykırdı. (s.39 str.19)
182. **Haydi, git buradan! diye** çıkıştı. (s.39 str.26-27)
183. **Çocuğu almadan** bir yere gitmem. (s.39 str.30)
184. **Buradan ancak ölümü çıkarabilirsiniz, diye** diretti. (s.39 str.30-31)
185. Sami Beyden kaçmayan yaşlı kadınlar **orada kalıp** olayı Gülsüm kadınla birlikte özetlediler. (s.40 str.12-14)
186. **Aşağıdan alarak** konuştu. (s.40 str.16)
187. **Kapıdan çıkmadan** sordu. (s.40 str.26)
188. Cemile, **durmadan homurdanan Gülsüm kadına bakıp:** (s.40 str.19-20)
189. Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi, **kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden**, bahçe kapısından çıkarıp öbür kızının evine götürmüştü:
(s.40 str.30-32)
190. Kapıdaki gürültüyü duyan Gülsüm kadının annesi, kızcağız daha işin içyüzünü sezmeden, **bahçe kapısından çıkarıp** öbür kızının evine götürmüştü:
(s.40 str.30-32)
191. Cemile, **yaşlı kadını dinleyip** boynunu büktü. (s.41 str.9)
192. Sami Bey **söze karışarak**, Cemile’yi çocuğu almak fikrinden caydırmak için, durmadan dil döktü. (s.41 str.11-12)
193. **Kuş kadar aklın varsa, gerçekten yavrunu seviyorsan, dediğimi yapacak, onu burada bırakacaksın, diye** konuşmaya son verdi. (s.41 str.29-32)
194. **Yalnız kalınca** içindeki özlem daha da arttı. (s.42 str.12)
195. **Durumu düşünerek**, yeniden ölçüp biçti. (s.42 str.14-15)
196. **Neden sonra ayağa kalktığında**, dünyayı eskisinden daha hoş görüyor, kendi kendine şöyle düşünüyordu: (s.42 str.15-17)

197. **Bunları düşünürken** Cemile'nin içi, pırıl pırıl sevinçle doldu. (s.42 str.22-23)
198. **Eve doğru giderken**, bahçe kapısında Sami Bey göründü. (s.42 str.27-28)
199. Cemile **mantosunu giyip** baş örtüsünü düzeltti. (s.42 str.28)
200. **Eve geldiklerinde**, Cemile'yi bir odaya aldılar. (s.42 str.32)
201. **Mantosunu çıkarmadan**, bir köşeye oturdu. (s.42 str.32- s.43 str.1)
202. **Gözlerini Fadiş'ten ayırmadan**, geçip sedire oturdu. (s.43 str.14-15)
203. **Haydi anana git istersen, diyerek** odadan ayrıldı. (s.43 str.18)
204. Sonra **kapıya bakarak**, alçak sesle konuştu. (s.43 str.27-28)
205. **Su taşırken** testiyi kırdım da! (s.43 str.29)
206. Bir süre sonra odaya giren Sami Bey, **ana-kızı birbirine sımsıkı sarılmış olarak bulunca**, şaşırıp kaldı. (s.44 str.3-4)
207. Cemile, **Fadiş'i kucağından bırakmadan** ayağa kalktı. (s.44 str.8-9)
208. **Çocuk terbiye edilirken** elbette dövülür. (s.44 str.13)
209. **Bunları söylerken** kapıya doğru ilerledi. (s.44 str.16-17)
210. **Oda kapısından çıkarken** Sami Bey, son bir çıkışta bulundu. (s.44 str.17-18)
211. **Durumu anlayınca** yaygarayı bastılar. (s.44 str.21)
212. **Yoksa şimdi piçinle seni tekmeyle sokağa atarım, diye bağırıp** içini boşalttı. (s.44 str.28-29)
213. Sonra **Fadiş'i kucağından indirip** yere dikiltti. (s.45 str.7)
214. **Onu koklayarak** birkaç kez öptü. (s.45 str.9)
215. Cemile, Fadiş'i sırtına bindirmiş, **hiç konuşmadan** öksürüğün geçmesini bekliyordu. (s.45 str.20-22)
216. Bir gün, "Hayırsız oğlan, **ben ölünce** bu yuvayı darmadağın edecek," demişti, dediği de çıktı. (s.45 str.24-26)
217. Bekçi, **arada bir düdük öttüre öttüre**, geçmişten birçok şey anlattı. (s.45 str.29-30)
218. Seni **lafa tutup** dondurdum. (s.46 str.4-5)
219. **Beni gördüğünde** nereye gidiyordun? (s.46 str.5-6)
220. "Ya biri gelip, **Fadiş'i elimden zorla almaya kalkarsa!**" diye yerinde duramıyordu. (s.46 str.26-28)
221. **Fiskos edip** onları, bildikleri, duydukları kadar bilmeyenlere de anlatıyorlardı. (s.46 str.29-30)

222. “...Varsıl kişilerin yanındadır, diyerek İstanbul’da keyfine bakardı,” diye yargılara varıyorlardı. (s.47 str.2-4)
223. “...Varsıl kişilerin yanındadır, diyerek İstanbul’da keyfine bakardı,” diye yargılara varıyorlardı. (s.47 str.2-4)
224. Cemile, **Akkale’de otobüsten inince** koynundaki keseden yol parasını çıkardı. (s.47 str.5-6)
225. **İstanbul’a varır varmaz**, doğru Saime Hanımefendinin evine gitti. (s.47 str.24-25)
226. Hanım, **Fadiş’i görünce** pek sevindi: (s.47 str.25)
227. “... Üstelik, **iş yaparken** ayakbağı olur,” diyorlardı. (s.48 str.1-2)
228. Cemile, **bazen Fadiş’in hiç zararı olmayacağını anlatıp** onu övüyor...(s.48 str.2-3)
229. ...**bazen de hiç ses çıkarmadan** oradan uzaklaşıyordu. (s.48 str.3-4)
230. Sonra **hemen İstanbul’a dönüp** iş bulacaktı. (s.48 str.9-10)
231. **Kasabaya vardığında**, en güvendiği yakınlarına gidip durumu anlattı. (s.48 str.11-12)
232. Kasabaya vardığında, **en güvendiği yakınlarına gidip** durumu anlattı. (s.48 str.11-12)
233. Biz ona **para almadan** da bakarız. (s.48 str.13-14)
234. Cemile, **Fadiş’i önüne oturtup** her şeyi anlattı. (s.48 str.25-26)
235. **Bir çare bulur bulmaz** seni yanıma alacağım... (s.48 str.29-30)
236. Cemile, otobüse bininceye dek, “**Ya Fadiş son dakikada cayarsa, ne yaparım?” diye** heyecanlandı durdu. (s.49 str.8-10)
237. **Otobüs kalkınca** bir süre peşinden koştu. (s.49 str.12)
238. “**Bugün başım çok ağrıyor,**” ya da “**Bacağım burkuldu; bak şişti bile,**” diyerek kadıncağızı telaşlandırıyor... (s.49 str.19-21)
239. **Cemile, lapa lapa yağan karı gördükçe**, Fadiş’ten çok uzaklarda olduğunu düşünüyor... (s.50 str.4-5)
240. **Hemen git, diye** izin verdi. (s.50 str.14)
241. **Yazdan hazırladığı odunlar, sobada tüy gibi yamp kül olurken**, Ninenin derdi büyüyordu. (s.50 str.16-17)

242. Çünkü odunlar, **daha sokak aralarına girmeden**, anayolda satılıp bitiyordu.
(s.50 str.23-24)
243. Çünkü odunlar, daha sokak aralarına girmeden, **anayolda satılıp** bitiyordu.
(s.50 str.23-24)
244. **Mahallenin postacısı kapıyı çaldığında** Fadiş'le Hafize Nine, mangala yumulmuş, ısınmaya çalışıyorlardı. (s.50 str.25-26)
245. Çünkü Fadiş, **kış bastıralı** sokağa pek seyrek çıkıyordu. (s.50 str.28-29)
246. **Canımı alırsın, fakat Fadiş'i ben sağken elimden alamazsın, diye** bağırdı.
(s.51 str.3-4)
247. Oysa şimdi, **her ay postaneden paraları alıp** cebe indiriyorsun. (s.51 str.9-10)
248. **Tarhana bulgurla karnını doyurup**, paraları demetle bakalım. (s.51 str.11-12)
249. **Bir baba olarak** keşke sen de Fadiş'e benim kadar bakabilsen! (s.51 str.14-15)
250. **Eve vardığında**, çok heyecanlıydı. (s.51 str.19)
251. **"Bunun hepsiyle odun alın," diye** yazmış. (s.51 str.25-26)
252. Nine, **sokak örtülerini giyerken** Fadiş birdenbire soruverdi. (s.52 str.23-24)
253. **Ninenin yanında geçen güzel günlerin sona erdiğini düşündükçe** içi sızladı.
(s.52 str.29-30)
254. **Bunu yaparken** bol keseden atıp tutuyordu. (s.52 str.32)
255. **Şimdi öğle yemeği için eve gelmiştir, kaçırmayayım, diyerek** çıkıp gitti.
(s.53 str.7-8)
256. Fadiş, tek pencerenin aydınlattığı toprak odada **hiç kımıldamadan** Nineyi bekliyordu. (s.53 str.9-10)
257. **Babasını düşündükçe** trendeki olayı anımsıyor, durup durup ağlıyordu.
(s.53 str.12-14)
258. **Hafize Nine, kapıdaki asma kilidin anahtarını çevirirken** Fadiş korkuyla bağırdı. (s.53 str.17-18)
259. Ancak **yemeği bitirince** konuşabildim. (s.53 str.23)
260. **Nine bunları anlatırken**, bir yandan da sokak örtülerini çıkarıyordu. (s.53 str.24-25)

261. **Nine bütün gücüyle ilerlemeye başlayınca** sonucun hiç de iyi olmadığını anladı. (s.53 str.26-27)
262. Ekmekle patates haşlamasını **tuza banıp** sessizce yediler. (s.53 str.28-29)
263. Fadiş, **son lokmasını yutarken** yine tepeden inme sordu. (s.53 str.29-30)
264. **Öyle kolayca patırtıya pabuç bırakmam ben, diye** soruyu geçiştirdi. (s.54 str.2-3)
265. Nine, **bir yere giderken** kapıyı Fadiş'in üstünden kilitleyecekti. (s.54 str.5-6)
266. **Kapı çalınınca** hemen açmayacaklardı. (s.54 str.8-9)
267. Kâmil Bey veya ondan yana biri gelirse, **“Çocuk evde yok, komşuya gitti,”** **deyip** atlatacaklardı. (s.54 str.11-12)
268. Kâmil Bey, **kasabada küçük bir ev tutup** birkaç eşyasıyla oraya yerleşmişti. (s.54 str.16-17)
269. **Kasabada yerleşip** işini yeniden kuracakmış. (s.55 str.2-3)
270. Nine, **mektubu dinleyince** sabun köpüğü gibi söndü. (s.55 str.9)
271. Hafize Nine, **postacıyı savıp** odaya girdi. (s.55 str.11)
272. Beni **İstanbul'dan alıp** Akkale'ye kaçırdı. (s.55 str.16)
273. Onlar, **yeni bir davranış planı düzenlerken** postacı, haberi karısına ulaştırmıştı bile. (s.55 str.22-23)
274. Nineyle Fadiş, **onu görünce**, oldukları yerde dikilip kaldılar. (s.56 str.5-6)
275. **Nasılsm kızım? deyip**, cebinden bir paket çıkardı, çocuğa uzattı. (s.56 str.10-11)
276. **Donuyorum Nine, hızlı yürü, diyerek** ileriye atıldı. (s.56 str.21)
277. **Mevlût dinlediğimde**, için yıkanıp arınmış gibi oluyor. (s.56 str.29-30)
278. **Acaba içinin yıkanıp arınması, mevlût şekerinden mi oluyor, diye** düşündüm de... (s.57 str.3-4)
279. **Kendimi sıkıp**, anlıyormuş gibi dinliyorum. (s.57 str.5-6)
280. **Mevlûdun her sözü, bir mübarek söz ama, şimdi sana ezbere anlatamam** **diye** soruyu savuşturmaya yeltendi. (s.57 str.17-19)
281. **kadar derin bilgili değilim, diyerek** konuşmayı kesip atardı. (s.57 str.23-24)
282. Acaba büyüyünce, **mevlût dinlerken**, benim içim de yıkanıp arınmış gibi olur mu? diye sordu. (s.57 str.30-31)

283. **Acaba büyüyünce, mevlût dinlerken, benim içim de yıkanıp arınmış gibi olur mu? diye sordu.** (s.57 str.30-31)
284. Nine **Fadiş’le konuşurken**, bir yandan da sobayı yakmıştı. (s.58 str.4-5)
285. **Tenceredeki su kaynayınca** eriştreyi suya saldı. (s.58 str.6-7)
286. Nine, **eriştenin suyunu süzüp**, üstüne yağ cızlattı. (s.58 str.8-9)
287. **Sofra bezini yere yayıp**, ekmekleri dilimledi. (s.58 str.10)
288. Fadiş de, **kaşıklıktan iki tahta kaşık alıp** örtünün üstüne koydu. (s.58 str.10-11)
289. Bunu gören Nine, **masalı kısa kesip**, döşekleri serdi. (s.58 str.17-18)
290. **Lambayı söndürüp** idareyi yaktı ve yattılar. (s.58 str.18-19)
291. Fadiş **yatar yatmaz** uykuya daldı. (s.58 str.19)
292. **“Cemile’ciği yine aldattıysa vay kızın haline,” diye düşündü.** (s.58 str.27-28)
293. **Cemile’yle Fadiş’in de çileleri dolmuştur inşallah, diye** kendi kendini avuttu. (s.58 str.29-30)
294. Bir gün yine Nine, **Fadiş’i alıp** pazara gitmişti. (s.59 str.2-3)
295. Fadiş’e **kırmızı güllü bir pazenden kesilirken**, Kâmil Bey, satıcıya sordu. (s.59 str.7-8)
296. O, **sözünü bitirirken**, satıcı basmayı kesmişti bile. (s.59 str.15)
297. **Paketleri açıp** basmalara bir kez daha baktılar. (s.59 str.17-18)
298. Ertesi hafta pazara, **komşusunun diktiği pazenleri giyip** gittiler. (s.59 str.18-19)
299. Nine, **Kâmil Beyi görür görmez** ona teşekkür etti. (s.59 str.19-20)
300. Fadiş’in **hırkasının önünü açıp** giysisini gösterdi. (s.59 str.20)
301. **İşleri bitince** evlerine döndüler. (s.59 str.21-22)
302. **...bu yaptığım, insanlığa yakışmaz,” diye** kendi kendini eleştirdi. (s.60 str.5-6)
303. Fadiş’i **biraz çarşıya götürüp** gezdireyim. (s.60 str.10)
304. **Kırlara gitmeyeli** aylar olmuştu. (s.60 str.24-25)
305. **Hızlı adımlarla ilerleyip** kasabayı geride bıraktılar. (s.60 str.27)
306. Yol **kayalıklar arasından uzayıp** gidiyordu. (s.61 str.2)
307. **Bir süre daha yürüyüp** bir dönemece geldiler. (s.61 str.8)

308. **Orayı dönünce**, tarlaların arkasından uzayıp giden şoseye çıktılar. (s.61 str.8-10)
309. Fadiş, **daha sevinmeye kalmadan** karşıda bir atlı göründü. (s.61 str.10-11)
310. Kâmil Bey, **atı görünce** adama seslendi. (s.61 str.12-13)
311. **Bir kez de seninle gidip**, annene yalvaralım. (s.61 str.17-18)
312. Ne olur, **şimdi eve dönüp**, ona haber verelim! (s.61 str.25-26)
313. **Onlar konuşurken**, atlı adam yanlarına gelmişti. (s.61 str.31)
314. Kâmil Bey, **Fadiş'in bir şey demesine fırsat vermeden**, onu kucaklayıp atın üstüne oturtuverdi. (s.61 str.31- s.62 str.2)
315. Kâmil Bey, Fadiş'in bir şey demesine fırsat vermeden, **onu kucaklayıp** atın üstüne oturtuverdi. (s.61 str.31- s.62 str.2)
316. **İstedığı kadar üzülüp** merak etsin. (s.62 str.8-9)
317. Fadiş, **korkudan titreyerek**, atı getiren adama baktı. (s.62 str.10)
318. Fadiş boynunu bükmüş, **içini çeke çeke** ağlıyordu. (s.62 str.12-13)
319. Fadiş'i de **attan indirip** bir bavulun üzerine oturtular. (s.62 str.18)
320. **Atı alıp**, geldikleri yoldan geri döndü. (s.62 str.19-20)
321. **Ağzından bilinçsiz olarak** bir "Ah!.." çıktı. (s.62 str.26)
322. **Eşyaları otobüsün üstüne yerleştirirken** Fadiş'i kucakladı, otobüse girdi. (s.63 str.9-10)
323. **Hamdi Beyin evine vardıklarında**, herkes uyumuştı. (s.63 str.13)
324. **Şaşkınlığı geçince**, onları içeri aldı. (s.63 str.15-16)
325. **Fatma kalk, ağabeyim geldi. Yatak hazırla! diye** seslendi. (s.63 str.17-18)
326. Bu geliştten pek hoşlanmamış, hele **yanında Fadiş'i görünce** ağabeyine iyice kızmıştı. (s.63 str.18-19)
327. **Çocukla birkaç ay burada kalacağım, diye** karşılık verdi. (s.63 str.22-23)
328. **Adet yerini bulsun, diye** sordu. (s.63 str.24)
329. Biraz sonra Fatma Kadın, **bir bakır tepsiye ekmek, peynir ve pekmez koyup** geldi. (s.63 str.29- s.64 str.1)
330. Tanardı'na geldiklerinin haftasına **bir oda bulup** oraya taşındılar. (s.64 str.8-9)
331. Fadiş, birkaç kez böyle kovulmuş, **kapılarının önüne oturup** saatlerce ağlamıştı. (s.64 str.18-20)

332. **Yengeciğim, saçımı tarar mısın? diye**, kadına yalvarmıştı. (s.64 str.22-23)
333. **Zaten uğraşacak hiç vaktim yok, deyip** Fadiş'i başından savmıştı. (s.64 str.26-27)
334. Kâmil Bey **içini çekerek** Fadiş'e seslendi. (s.64 str.31)
335. Kâmil Bey, **yerinden fırlayıp** Fadiş'i iyi bir patakladı. (s.65 str.8-9)
336. Fadiş'çik, **bir süre yorganı çenesine çekip** öylece kaldı. (s.65 str.15)
337. Geceleri evi dolaşır, **bazen yatakta yatanların üstüne basıp** geçermiş. (s.65 str.22-23)
338. **Eve sevmediği biri girince**, çatıya çıkıp, kiremitleri kırarmış. (s.65 str.23-24)
339. Eve sevmediği biri girince, **çatıya çıkıp**, kiremitleri kırarmış. (s.65 str.23-24)
340. Fadiş, **eve taşındıklarında**, bu duyduklarını anlatmış... (s.65 str.24-25)
341. **"...Çıksın da görelim bakalım," diye** terslemişti. (s.65 str.27-28)
342. O gece **korkuyla geriye dönüp** yatağına sokuldu, yorganı başından aşırıldı. (s.66 str.2-4)
343. **Üstünden yorganı fırlatıp** kendini sokağa attı. (s.66 str.8-9)
344. **Amcasının evine vardığında**, öğlen olmuştu. (s.66 str.10)
345. **Fadiş'i görünce**, süpürgeyi bırakıp yanına geldi ve telâşla bağırdı. (s.66 str.11-12)
346. Fadiş'i görünce, **süpürgeyi bırakıp** yanına geldi ve telâşla bağırdı. (s.66 str.11-12)
347. Fatma Kadın, **içten bir "Ah!" çekip** onu kucağına oturttu. (s.66 str.15-16)
348. **Dedeyle ilgili bölümü anlatırken**, yengesi sözünü kesti, Fadiş'e acımıştı. (s.66 str.17-18)
349. Amcasının evinde, **erkenden bir mindere kıvrılıp** gözlerini kapadı. (s.66 str.21-22)
350. Amcası **akşam yemeğine geldiğinde** ona seslendi. (s.66 str.22-23)
351. Açlıktan **karnı gurlaya gurlaya** orada yatıp kaldı. (s.66 str.26-27)
352. **Sabahleyin uyandığında**, babasını baş ucunda buldu. (s.66 str.28)
353. **"Yoksa yine mi dövecek?" diye** geçirdi. (s.67 str.5-6)
354. **Bir süre onların başına belâ ol da hanyayı konyayı anlasınlar, diye** söylendi. (s.67 str.9-10)

355. **O gidince** Fadiş, “Babam, başkalarının babalarına hiç benzemiyor, Yabancı gibi,” diye iç çekti. (s.67 str.11-12)
356. O gidince Fadiş, “**Babam, başkalarının babalarına hiç benzemiyor, Yabancı gibi,**” diye iç çekti. (s.67 str.11-12)
357. Akşam üstleri işten dönen babalar, çocuklarını kapı önlerinde nasıl kucaklıyor, **sımsıkı sarılıp** nasıl öpüyorlardı? (s.67 str.13-15)
358. **Minderin üstüne kapanıp** bir süre öylece kaldı. (s.67 str.19-20)
359. Amcan, “**Anasız yavru, bekâr odalarında ancak bu kadar terbiye edilir,**” **deyince** baban öfkelenip senin yanına çıktı. (s.68 str.8-10)
360. Yoksa, “**Akşam eve gitmedin, dayak işini bizlere duyurdun,**” diye kemiklerini kırasıya dövercekti. (s.68 str.11-13)
361. **İyi ki amcam dövdürmemiş, diye** mırıldandı. (s.68 str.15)
362. Ağabeyim, **eşyalarını da alıp** buradan gitmiş. (s.68 str.21)
363. Yengesi, “**Bu çocuk ne olacak?**” **deyince** her şeyi iyice anladı. (s.68 str.26-27)
364. “**Oh! Kurtuldum. Bundan sonra, amcamlarda kalırım. Belki de annem yerimi öğrenir, gelip buradan alır,**” diye sevindi. (s.68 str.28-30)
365. İyi, hoş ama, **yarın öbürgün kendi çocuğum dünyaya gelince,** ben iki çocuğa nasıl bakarım? (s.68 str.31- s.69 str.1)
366. **Bunları duyunca,** Fadiş’in sevinci sönüverdi. (s.69 str.3)
367. **Zalhe Nine bir şey sormasını beklemeden,** bez sepetini eline tutuşturdu. (s.70 str.9-10)
368. **Tez elden var gel, diye** onu savdı. (s.70 str.12)
369. Gürültüyü duyan Mahmure Hanım, “**Kim bu erkenci?**” **diye penceresini açıp** çeşmeden yana başını uzattı. (s.70 str.17-18)
370. **Hafize Nine’den kötü haberi alınca** deliye dönmüştü. (s.71 str.4-5)
371. **Çocuğu buraya getirip** de ne yapacaksın? (s.71 str.14-15)
372. Amca, **mektubu alınca** pek sevindi, hele para çok işine yarayacaktı. (s.71 str.23-24)
373. **Anasıyla söyleşirken,** “Oğlanın aklı ermeye başlayınca, babasının bu haline içlenir. Belki de kızı kıskanıp huysuzlaşır,” diyordu. (s.72 str.4-6)

374. Anasıyla söyleşirken, **“Oğlanın akli ermeye başlayınca**, babasının bu haline içlenir. Belki de kızı kıskanıp huysuzlaşır,” diyordu. (s.72 str.4-6)
375. Anasıyla söyleşirken, **“Oğlanın akli ermeye başlayınca**, babasının bu haline içlenir. Belki de **kızı kıskanıp** huysuzlaşır,” diyordu. (s.72 str.4-6)
376. Günden güne iyileşen Yenge, Fadiş’i durup dururken azarlıyor, bazen de, **“Çekil ayak altından,” diye** bağıyordu. (s.72 str.7-9)
377. **Bez yıkarken**, yenleri iyice kıvrıyor, yine de ıslanmasına engel olamıyordu. (s.72 str.14-15)
378. Yengesi, **yenleri ıslak görünce** çok kızılıyordu. (s.72 str.15-16)
379. **Bezleri yıkayıp eve döndüğünde** onu yanına çağırıyor, eğer kolları ıslaksa, bir iyi hırpalıyordu. (s.72 str.16-18)
380. ...**çeşmeye varınca** ceketini çıkarıyor, bezleri bitince yeniden giyiyordu. (s.72 str.18-20)
381. ...çeşmeye varınca ceketini çıkarıyor, **bezleri bitince** yeniden giyiyordu. (s.72 str.18-20)
382. **Mahalledeki yaşlıları okula giderken**, Fadiş bez yıkayıp çocuk sallıyordu. (s.72 str.24-25)
383. Mahalledeki yaşlıları okula giderken, Fadiş **bez yıkayıp** çocuk sallıyordu. (s.72 str.24-25)
384. Ellerini **ağızına götürüp** hohluyor, koltuk altlarına sokarak ısıtmaya çalışıyordu. (s.72 str.29-30)
385. Ellerini ağızına götürüp hohluyor, **koltuk altlarına sokarak** ısıtmaya çalışıyordu. (s.72 str.29-30)
386. **Ceketini giyip** eve geldi. (s.73 str.1-2)
387. Zalhe Nine **bezleri asıp odaya döndüğünde**, onu bu durumda buldu. (s.73 str.9-10)
388. **Çeşmede dövüp söven mi oldu yoksa? diye** sordu. (s.73 str.12-13)
389. **Allahım! Şu kızı sür, savur başımızdan!” diye** söylenmeye başladı. (s.73 str.25-26)
390. **Haberi duyunca**, Yenge de öfkelenildi. (s.74 str.1)
391. **Halinden utanıyorum çocuğun, diye** söylendi. (s.74 str.6)
392. **Kız hastalandı, sana yük olacak diye** söyledim. (s.74 str.13)

393. Aspirin veriyorlar, **ateşi alsın diye** vücuduna sirke sürüyorlardı. (s.74 str.18-19)
394. **Komşular gidince** Yenge, kızgın kızgın söylenmeye başlıyordu. (s.74 str.21-22)
395. Kolaysa **kızı alıp** kendileri baksınlar. (s.74 str.22)
396. Cemile, **Fadiş'in hasta olduğunu bildiren mektubu alınca**, beyninden vurulmuşa döndü. (s.74 str.25-26)
397. Amca, **parayı ve mektubu alınca** durumu karısına bildirdi. (s.74 str.29-30)
398. Gelirse, **burada konu komşu bir sürü dedikodu yapıp**, kadını üstümüze sıçratırlar, dedi...(s.74 str.31-s.75 str.1)
399. ... parayı da **kocasından alıp** sakladı. (s.75 str.2)
400. **"... Bizim de durumumuz pek iyi değil," diye** yazıyorlardı. (s.75 str.8-9)
401. **Bir gün odada yalnız kalınca**, bebeği kucakladı ve öptü. (s.75 str.12)
402. **Çocuğu kapıp** Fadiş'e bir tokat vurdu. (s.75 str.14-15)
403. **Ona hiçbir şey yapmadım, diye** kendini temize çıkarmaya çalıştı. (s.75 str.17-18)
404. **Bugün çocuğun ağlamasını duyup** odaya koştum. (s.75 str.21)
405. **Sözlerime aldirmayıp çocuğu kucağına almış, kemiklerini kıracak gibi sıkıyor, diye** sözünü tamamladı. (s.75 str.22-24)
406. **...geçmiş denemeleri anımsayınca**, " Bu olmaz, çocukla kimse işe kabul etmiyor..."(s.76 str.11-12)
407. **"...Keşke, Hafize Nine ölmemiş olsaydı," diye** ölçüp biçiyordu. (s.76 str.13-14)
408. Sonra yine **birkaç yakınına mektup yazarak**, " Aylık yollamak koşuluyla Fadiş yanınızda kalabilir mi?" diye sormaya karar verdi. (s.76 str.15-17)
409. Sonra yine birkaç yakınına mektup yazarak, " **Aylık yollamak koşuluyla Fadiş yanınızda kalabilir mi?" diye** sormaya karar verdi. (s.76 str.15-17)
410. Amcaya: **"Bir çare bulur bulmaz, Fadiş'i alacağım," diye** yazmıştı. (s.76 str.21-22)
411. Amcaya: **"Bir çare bulur bulmaz, Fadiş'i alacağım," diye** yazmıştı. (s.76 str.21-22)

412. **Anası ölünce** Zehra'yı, Naciye Kadın, büyütmüş ve evlendirmişti. (s.77 str.8-9)
413. **Bize hiç yük olmaz, diye** yalvardı. (s.77 str.17)
414. **Benim arkadaşlarımla oynamasın, diye** ilk çıkışı yaptı. (s.77 str.21-22)
415. **Senin ananla baban birbirinden ayrılıyorsa ve sen bir hısmının yanına bırakılırsaydın, orada sana kötü davranırsaydılar ne yapardın? diyerek** öğüt verdi. (s.77 str.24-27)
416. **Ben ona kötülük yapmayacağım ki, diye** sözü değiştirdi. (s.77 str.28-29)
417. Amca, **Cemile'nin mektubunu alınca**, karısına koşup haber verdi: (s.77 str.30-31)
418. **Bir yol arkadaşı bulur bulmaz** seni oraya yollayacağız. (s.78 str.11-12)
419. **"Bu gidişle Fadiş'in işi çok uzayacak," diye düşünürken** birden, karşıdan bir Örenköy'lünün geçmekte olduğunu gördü. (s.78 str.20-21)
420. Hemen **adamin yanına koşup** durumu anlattı. (s.78 str.22)
421. **...ikindiye varmadan** yola çıkarız, evelallah, kızını salimen Bekir Usta'ya teslim ederim. (s.78 str.29-31)
422. Bu yüzden, **içi rahat olarak** eve döndü. (s.79 str.1-2)
423. Çünkü, yaşlı ve sakat kadınların çarşı hizmetlerini görür, **fırsat buldukça** çeşmeden sularını taşırdı. (s.79 str.12-14)
424. **Yaşlıların ellerini öpüp** arkadaşlarıyla kucaklaştı. (s.80 str.1-2)
425. Fadiş **köşeyi dönerken** arkasına dönüp baktı. (s.80 str.11)
426. **Sokakta ilerlerken** Amca konuşmaya başladı. (s.80 str.13)
427. Fadiş, **içini çekerek** söyleneni yaptı. (s.81 str.8)
428. Amca, **yelek cebinden bir yirmi beş kuruş çıkarıp**, avucuna sıkıştırdı. (s.81 str.9-10)
429. **Ali Kadir, atına "Deh!" deyince**, katır da ayaklandı. (s.81 str.13-14)
430. Fadiş, **çabucak başını çevirip** geriye baktı. (s.81 str.15)
431. **Fadiş'in başını çevirdiğini görünce**, gülümsedi. (s.81 str.16-17)
432. **Kasabayı geride bırakıp, dağ yoluna saptıklarında**, Ali Kadir konuşmaya başladı. (s.81 str.19-20)
433. Fadiş **yakına geldiğinde**, Ali Kadir'i dikkatle süzüyordu. (s.81 str.27-28)
434. **Fadiş'le konuşurken** sarı dişlerini göstererek hep gülüyordu. (s.82 str.4-5)

435. Fadiş'le konuşurken **sarı dişlerini göstererek** hep gülüyordu. (s.82 str.4-5)
436. **Bir konudan başka bir konuya atlayıp** Ali Kadir'i şaşırtıyordu. (s.82 str.11-12)
437. **Aha bak, şu yanda, diye** Kutup Yıldızı'nı göstermeye çalıştı. (s.82 str.16-17)
438. **Bu kadar çok yıldızın içinde, o dediğin yıldızı nasıl bulup tanıyorsun? diye** sordu. (s.82 str.19-20)
439. **Kaç yılın Fadiş'i olunca**, ben de hop diye bulabilecek miyim, Kazık Yıldızımı? (s.82 str.25-26)
440. Kaç yılın Fadiş'i olunca, ben de **hop diye** bulabilecek miyim, Kazık Yıldızımı? (s.82 str.25-26)
441. Yeğenim **karşıma geçip** bana ders veriyor. (s.82 str.31-32)
442. Fadiş, **sesini çıkarmayınca**, Ali Kadir ona doğru eğilerek şöyle ekledi. (s.83 str.12-13)
443. Fadiş, sesini çıkarmayınca, Ali Kadir **ona doğru eğilerek** şöyle ekledi. (s.83 str.12-13)
444. **Öğretmen İnşallah beni okula alır, diye** Fadiş konuşmaya başladı. (s.83 str.18-19)
445. **Gece ilerledikçe**, yolculuk zorlaşmaya başladı. (s.83 str.25-26)
446. Bir an, **"Neredeyim?" diye** düşündü. (s.83 str.30-31)
447. **Uyumuş olduğunu anlayınca** ürperdi. (s.83 str.31)
448. **"Ya katırdan düşseydim!" diye** geçirdi. (s.83 str.31-32)
449. **Geliyorum, Ali Kadir Amca! diye** bağırdı. (s.83 str.3)
450. Sonra da **anayı bir dağa, babayı bir dağa atıp** inci gibi yavruyu ortada bırakıyor... (s.84 str.27-28)
451. **Buna güvenerek** Ali Kadir'e seslendi. (s.85 str.8-9)
452. Sonra **düşüncelerinden sıyrılıp** Fadiş'i Yanıtladı. (s.85 str.13)
453. **Aha, buldum! diye** bağırdı... (s.85 str.21)
454. **Atımı katıra yanaştırıp**, koca bir parça gözlemeyi Fadiş'in eline tutuşturdu. (s.85 str.25-26)
455. Lokmaları **bir iki geveleyip**, çabucak midesine indiriyordu. (s.85 str.30-31)
456. **Gözlemeyi bitirince**, karnı iyice doymuştu. (s.86 str.2)
457. **Köyler gözden uzaklaşınca**, yine dağlık yollara saptılar. (s.86 str.8-9)

458. **Ağaçtan oyulmuş koca yalağa yaklaşınca**, Ali Kadir sordu: (s.86 str.11-12)
459. Ali Kadir, onu **gocuğuyla birlikte kucaklayıp** yere indirdi. (s.86 str.16)
460. **“Yolculuk hiç bitmeseydi,” diye düşündü.** (s.86 str.24-25)
461. **Deredeki köprüyü geçince** köy evleri iyiden iyiye belirdi ve köye girdiler.
(s.86 str.27-28)
462. **Yemenici Bekir Ağanın evi burası, deyip**, yere atladı. (s.87 str.9-10)
463. **“Bekir Ağa!” diye** seslendi, kapıya birkaç kez daha vurdu. (s.87 str.12-13)
464. **Hoş geldin, derken** Ali Kadir, Fadiş’in elini kavradı.(s.87 str.27)
465. Fadiş, **eve girerken**, Ali Kadir’e döndü. (s.88 str.5)
466. Sonra, **“Bekir Ağanın elini öp,” diye**, Fadiş’i Bekir Ağaya doğru döndürdü.
(s.88 str.14-15)
467. Teyzesi, iki minderi yan yana koymuş, **başka bir minderi de ikiye katlayıp** yastık yapmıştı. (s.88 str.22-23)
468. Bunlardan birini aldı, **katını açıp**, yorgan gibi minderlerin üstüne örttü. (s.88 str.24-25)
469. **Sabahleyin konuşuruz, diye** Fadiş’e yerini gösterdi. (s.88 str.26-27)
470. **Yatağa girip** kilimi üstüne çekti. (s.89 str.2-3)
471. Fadiş, **vücudunu yatağa koyunca**, bacakları, baldırları sızlamaya başladı.
(s.89 str.6-7)
472. **Zaten arkadaşlarım onu beğenmez, oyuna almazlar, diyor, sonra durup durup; uyansa ya gayri, diye** söyleniyordu. (s.89 str.20-22)
473. Bu sırada Bekir Ağa, ayağıyla çıra kırıyor, **kırdığı çıraları yakıp** sobayı tutuşturuyordu. (s.89 str.26-27)
474. **Olur, deyip** başka söze geçti. (s.90 str.1)
475. **...uyandığımı nasıl belli edeceğini ve yataktan kalkınca ne söyleyeceğini ölçüp biçerken** Bekir Ağanın sert sesini duydu: (s.90 str.8-10)
476. Teyze, **minderleri düzeltip yerlerine koyunca** Fadiş’e döndü: (s.90 str.25-26)
477. **Sol eliyle sağ eline su döküp** yüzünü yıkadı. (s.91 str.2)
478. **Odaya döndüğünde** sobanın önüne soluk bir sofraya örtüsü yayılmıştı. (s.91 str.2-3)
479. Tencereyi **tutağaçla tutup**, tepsinin ortasına indirdi. (s.91 str.7-8)

480. **Biraz soğusun, sonra otururuz, diye** söylendi. (s.91 str.11-12)
481. Hasan, **sofra örtüsünü dizlerinin üstüne çekip** oturmuştu. (s.91 str.13-14)
482. **Sandığın yanına varıp** yere diz çöktü. (s.91 str.18-19)
483. O sırada onlar da **ayağa kalkıp** sofraya başına geçtiler. (s.91 str.30-31)
484. Bekir Ağa, **Bismillâh'la ilk kaşığı ağzına götürürken**, Hasan da Fadiş de çorbaya daldılar. (s.92 str.7-8)
485. **Kaşıklar tencerenin dibine değmeye başlayınca**, Bekir Ağa ayağa kalktı. (s.92 str.10-11)
486. **Oda kapısının ardında asılı kaputunu giyip** dışarı çıktı. (s.92 str.11-12)
487. **Zehra Kadın, onu geçirmeye gidince** Hasan, Fadiş'e döndü. (s.92 str.12-13)
488. **Sofra bezinin dört ucunu bir araya getirip** Fadiş'e verdi: (s.92 str.18-19)
489. **Odaya döndüğünde** teyzesi, cam kenarındaki mindere oturmuştu. (s.92 str.25-26)
490. Zehra Kadın, **onun başını okşayarak** yavaş yavaş Tanardı'nı, amcasını, yengesini, babasını ve anasını sordu. (s.92 str.30-31)
491. **Okuma, yazma öğrendin mi, Hasan? diye** sordu. (s.92 str.15)
492. Hasan **sözü uzatıp** bu üstün yanını ballandıra ballandıra anlatacağı; anası çıkıştı. (s.93 str.19-20)
493. Hasan **konusmayı kesip** kitaplarını koltuğuna sıkıştırdı. (s.93 str.23)
494. **O gidince** Fadiş, içinde bir yalnızlık duydu. (s.93 str.25)
495. Sonra **sofrayı ve merdivenleri temizleyip** odaya döndü. (s.93 str.27)
496. Fadiş, **yengesinin bozuntulardan yaptığı daralmış, kısalmış, solmuş giysilere bakarken** utandı: (s.93 str.31- s.94 str.1)
497. **Çok güzel entarilerim vardı, diye** açıkladı, hepsi Hafize Nine'de kaldı. (s.94 str.2-3)
498. **Bir çıkar yol ararken**, oturduğu yerde uyuyakaldı. (s.94 str.19-20)
499. Biz olsak, bu yaştaki yavrumuzu, **el adamına teslim edip** köye kente yollamayız. (s.94 str.24-25)
500. **Hasan, kapıyı güm güm vurmaya başlayınca** komşular ayaklandılar: (s.94 str.26-27)
501. **Öğlen olmuş, biz de gidelim, diye** çıkıp gittiler. (s.94 str.28)

502. O da komşularını, **“Sağhcakla gidin, yine buyurun,” diye uğurluyordu.**
(s.94 str.29-31)
503. Hasan, **odaya girince** çevresine şöyle bir göz attı. (s.94 str.31- s.95 str.1)
504. Öğretmen bile, **“Gelen kız, neyin oluyor?” diye sordu.** (s.95 str.6)
505. **Fadiş’in uyuduğunu görünce,** karısına dönüp, “Ne oluyor?” gibilerden başını salladı. (s.95 str.8-9)
506. Fadiş’in uyuduğunu görünce, **karısına dönüp,** “Ne oluyor?” gibilerden başını salladı. (s.95 str.8-9)
507. **Kız konuşurken** uyudu kaldı yavrucak. (s.95 str.11-12)
508. **Vakitli, vakitsiz uyunur mu? deyince,** Zehra Kadın Fadiş’e doğru eğildi; omzundan tutup hafifçe sarstı: (s.95 str.14-15)
509. Vakitli, vakitsiz uyunur mu? deyince, Zehra Kadın Fadiş’e doğru eğildi; **omzundan tutup** hafifçe sarstı: (s.95 str.14-15)
510. **Biraz utanarak** Bekir Ağa’yla Hasan’a baktı. (s.95 str.17-18)
511. Fadiş **ayağa kalkıp,** kapıya doğru birkaç adım attı. (s.95 str.20-21)
512. Bekir Ağa, **yemeğini bitirip kaşığı tepsinin kenarına koyunca,** Fadiş ferahladı. (s.96 str.4-5)
513. **O sofradan çekilirken** kaşığı ayran tasına uzatmaktan kendini alamadı.
514. (s.96 str.5-6)
515. Teyzesi, **onun ayrana uzandığını görünce,** tası onun önüne doğru itti. (s.96 str.7-8)
516. **Çabuk çabuk birkaç kaşık daha pilav alarak** sofradan çekildi. (s.96 str.11-12)
517. **Teyzeciğim, biraz sokağa çıkayım mı? diye** teyzesinden izin istedi. (s.96 str.21-22)
518. Yanlış kapıya girersen, **üstüne saldırıp** parçalarlar. (s.96 str.24-25)
519. **Bana sormadan** sakın başka mahallelere gitme. (s.96 str.25-26)
520. Fadiş, **hırkasını giyip** sevinçle kapının önüne çıktı. (s.96 str.29)
521. Bir süre **bomboş yola bakarak** oyalandı. (s.96 str.30-31)
522. ...**Acaba pencereden beni görüp de mi dışarı çıktılar.” diye geçirdi.** (s.97 str.1-3)
523. Fadiş **kalbi küt küt atarak** kızlara seslendi: (s.97 str.14-15)

524. Herkes **Fadiş diye** çağırıyor. (s.97 str.24)
525. **Sizin adlarımız ne? diye** sordu. (s.97 str.29)
526. **Beni de bazı Habiş diye** ünlüyorlar. (s.98 str.1-2)
527. **Bunları söylerken,** ikisi de Fadiş'e sokuldular. (s.98 str.3)
528. Hasan, **okul dönüşünde Fadiş'i kızlarla oynarken görünce** kıskandı. (s.98 str.7-8)
529. Buna canı sıkılan Hasan **eve gidince** anasına çıktı: (s.98 str.10-11)
530. Hasan **bunu söyler söylemez** sokağa çıktı. (s.98 str.19)
531. Fadiş, görünce: **"Hasan!" diye** bağırdı. (s.98 str.20-21)
532. O, **sokağa çıkmadan** hiçbir oyun kurmuyor, aralarına katılmasını bekliyorlardı. (s.98 str.27-28)
533. O birkaç çocukla oyuna başladı mı, öteki çocuklar **hemen kendi oyunlarını bırakıp** onlara katılırlardı. (s.99 str.2-4)
534. **Köye geleli** neşesi artmıştı. (s.99 str.7)
535. **Okuyup öğrenirdin, diye** bilmecelerin altındaki satırları gösterdi. (s.99 str.16-17)
536. **Teyzeciğim, ne olur beni de okula yazdırın! diye** yalvardı. (s.99 str.21-22)
537. **Önümüzdeki yıl sen de okula gidersin, diye** onun gönlünü aldı ve okuma kitabını açıp bilmecelerin yanıtlarını okudu. (s.100 str.1-3)
538. Önümüzdeki yıl sen de okula gidersin, diye onun gönlünü aldı ve **okuma kitabını açıp** bilmecelerin yanıtlarını okudu. (s.100 str.1-3)
539. Köye **hava kararırken** dönüyorlardı. (s.100 str.6)
540. **...anneleriyle** evde kalırlardı. (s.100 str.7)
541. Küçük taşları toplar, **bunları dizerek,** evler ve göz göz odalar yaparlardı. (s.100 str.11-12)
542. Komşu evcikleri döşemeye çalışan arkadaşları, **işlerini bırakıp** onun yaptıklarını izlerlerdi. (s.100 str.21-22)
543. ...ötekiler de **onların yanına oturup** dizi dizi olur, beş taş oyununa girişirlerdi. (s.101 str.5-6)
544. **Longuz, daireden fırlayınca,** onu yerine koyup, el taşını almaya gelen oyuncuyu yakalardı. (s.101 str.11-13)

545. Longuz, daireden fırlayınca, **onu yerine koyup**, el taşını almaya gelen oyuncuyu yakalardı. (s.101 str.11-13)
546. **Bu oyun başlayınca**, sokak çığlık çığığa neşeli çocuk sesleriyle dolup taşardı. (s.101 str.13-14)
547. Bazı günler de **kırmızı çamurdan fırın, çanak çömlek yaparak** geçirdi. (s.101 str.16-17)
548. **Salıncaklarda uyuyan bebekler uyanınca**, onları sallıyor, su isteyenlere su yetiştiriyor, yorulan arkadaşlarının yerine döğen sürüyordu. (s.102 str.2-4)
549. ...geciktiği günler, **“Fadiş nerede kaldı?” diye** birbirlerine soruyorlardı. (s.102 str.5-6)
550. Bekir Ağa, bile **başını okşayıp** tatlı tatlı şakalaşıyordu. (s.102 str.23-24)
551. Zehra Kadın, giysileri **ona birer kez giydirip** denedi. (s.102 str.25-26)
552. Kız Fadiş, **sen bunları giyince** hanım çocuklarına döndün. (s.102 str.28-29)
553. Zehra Kadın, **bir kenara ayırdığı yağmurluğu eline alırken:** (s.103 str.2-3)
554. **Onu da Hasan giysin, diye** ayırmıştım. (s.103 str.4-5)
555. **Yağmurluğa elini bile sürmeden**, teyzesine döndü. (s.103 str.10-11)
556. **Yağmurluğu da giymek istemem, aç gözlülüktü değil mi? diye**, Hasan’dan bir daha özür diledi. (s.103 str.30-31)
557. **Eve vardıklarında** Hasan, hemen yağmurluğu üstüne geçirdi. (s.104 str.1)
558. Hasan, **kollarını aşağı yukarı sallayıp “Öcüüüü!” diye** Fadiş’i korkutmaya yeltendi. (s.104 str.3-4)
559. Fadiş de korkmuş gibi **“Anneee!” diye** bağırdı. (s.104 str.4-5)
560. Zehra Kadın, **odaya girince** şaşırıldı. (s.104 str.7)
561. Kollarını ve eteklerini **iyice kıvrıp** dikeriz. (s.104 str.9)
562. **On beş yaşına gelince** de “Car” denilen çarşafarla sokağa çıkarlardı. (s.104 str.19-20)
563. Bu yüzden köyde, **“Topal Ayşe” diye** tanınırdı. (s.104 str.21-22)
564. Evlerde, sokaklarda kalın bir değnekle, **tok sesler çıkararak** gezinirdi. (s.104 str.22-23)
565. Birazını ana-kız içerler, kalanını da **hemen yayığa atıp** yağ yaparlardı. (s.104 str.25-26)

566. Onu kızdırmak için, **birçok kez avludaki kümesin kapısını açıp**, tavukları, horozları darmadağın etmişti. (s.105 str.2-4)
567. Bu olay, **birkaç kez yinelenince** Topal Ayşe suçluyu aramıştı. (s.105 str.4-5)
568. **“Avluya sac vuracağım.” diye** izin istedi. (s.105 str.8)
569. Zehra Kadın, **Ramazan yaklaşırken**, Topal Ayşe’ye gitti. (s.105 str.7-8)
570. Erkenden işe başla, **sen bitirince** ben de yufka yapacağım, dedi. (s.105 str.10-11)
571. **Yerler süpürülüp** hasır yayıldı. (s.105 str.14-15)
572. Zehra Kadın, **önlüğünü takıp** tablanın başına oturdu. (s.105 str.17)
573. Hanife Kız, **Zehra Kadının oklavayla açtığı yufkayı tabladan alıp**, kızgın sacın üstüne yayıyordu. (s.105 str.18-19)
574. **Bir yufka ye! diye**, Topal Ayşe’yi ağırladı. (s.105 str.29)
575. O, **alışılmamış bir biçimde yere eğilip** örtünün arasından, sıcak bir yufka aldı. (s.105 str.29-31)
576. **Değneğine dayanarak kat kat bükülüp** yemeye başladı. (s.105 str.31-32)
577. Zehra Kadın, birkaç saat sonra, **kendi yufkalarını bitirip** eve kaldırdı. (s.106 str.1-2)
578. **İş bitince**, ikisi de yorgun argın evlerine çekildiler. (s.106 str.5-6)
579. Hasan, **Fadiş’i de alıp** çamaşırılığa gitti. (s.106 str.14)
580. Kütüklerin üstüne, **öne doğru eğik olarak** oturtulmuştu. (s.106 str.17-18)
581. Çarşaf gibi büyük parçalar, bunların üzerinde **rahatça ovalanıp** dövülürdü. (s.106 str.18-19)
582. Zehra Kadın, ertesi sabah, **güneş doğmadan** kalktı. (s.106 str.24)
583. **Çamaşır kazanını omzuna geçirip** çamaşırılığa gitti. (s.106 str.25)
584. **Evden birkaç kucak odun taşıyarak** kazanın altını tutuşturdu. (s.106 str.25-26)
585. **Dereden tenekelerle su alıp kazanı doldurmaya çalışırken** öteki kadınlar da kazan vurmaya geldiler. (s.106 str.27-28)
586. **Zehra Kadın, önemli işlere erken döndüğünde**, Bekir Ağa ve çocuklar yenice uyanmışlardı. (s.106 str.28-30)
587. **Onlar karınları doyururken**, Zehra Kadın yatakları topladı. (s.106 str.31-s.107 str.1)

588. **Bekir Ağa evden ayrılınca**, çocuklara seslendi. (s.107 str.2-3)
589. **Beyazlarla renkleri ayırıp** işe girişti. (s.107 str.8-9)
590. Kazandakileri **sık sık tokaçla bastırıp** alt üst ediyordu. (s.107 str.15-16)
591. Hasan'la Fadiş, **kazanın suyu azalınca**, dereden su alıp kazanı dolduruyorlardı. (s.107 str.16-17)
592. Hasan'la Fadiş, kazanın suyu azalınca, **dereden su alıp** kazanı dolduruyorlardı. (s.107 str.16-17)
593. Kadınlar, **ellerini peşkirlerine kurulayıp** çamaşırlıktan dışarı fırladılar.(s.107 str.26-27)
594. Delikanlılar, **çıkınlarını sırtlarına sarıp** bir kamyonu doluşmuşlardı.
595. (s.107 str.31- s.108 str.1)
596. Çamaşırlıktaki çocuklar, **her işi bırakıp** kalabalığa doğru koştular. (s.108 str.7-8)
597. Hasan, **köye geleli** böyle şeylere alışmıştı. (s.108 str.11)
603. Böyle günlerde, **kalabalığın arasına karışınca**, asker olacağı günü düşlerdi. (s.108 str.12-13)
604. Fadiş, daha sonra, **öteki çocuklara sorup** şenliğin nedenini öğrendi. (s.108 str.16-17)
605. **Çamaşırlığa döndüklerinde**, ikisinin de sesleri pürüzlenmişti. (s.108 str.22-23)
606. İkinci sırada **kazanı devirip**, dibindeki suyu döktüler. (s.108 str.29)
607. Zehra Kadın, **çocuklarla oradan ayrılırken**, güneş batmak üzereydi. (s.109 str.2-3)
608. Bütün gün, durmadan çamaşır yıkayan Zehra Kadın, **eve varınca** hemen bir ocak yaktı. (s.109 str.5-6)
609. **Külde pişmiş patlıcanların karınlarını yarıp**, içine tuz serptiler. (s.109 str.8-9)
610. **Sabah ekmeklerini yerlerken** Hasan sordu: (s.109 str.12)
611. **Hep senin arkadaşlarının harmanına gidiyoruz, diye** söylendi.(s.109 str.17-18)
612. **Hamza harmana aş götürdü mü? diye** sordular. (s.109 str.20)
613. **Onun henüz gitmediğini öğrenince** sevindiler. (s.109 str.21)

614. **Biraz sonra geleceğiz, deyip** koşarak eve geldiler. (s.109 str.24-25)
615. **Çocukları görünce** şaşırdı: (s.109 str.27)
616. **Siz harmana gitmediniz mi? diye** sordu. (s.109 str.28)
617. **Daha gitmedik deyip**, odadan sofaya çıktılar. (s.109 str.30)
618. **Dolu testileri eve bırakıp** kovaları doldurmaya gittiler. (s.110 str.1-2)
619. **Gel gidelim! diye** çekti. (s.110 str.9)
620. **Örgüler açılınca**, saçların taranması çok güç oluyordu. (s.110 str.17-18)
621. **Hamza'lara varınca** onu elinde koca bir bakraç ve çiknla, kendilerini bekler buldular. (s.110 str.22-23)
622. **Hasan'la Fadiş'i görünce**, çarpık dişlerini göstererek güldü: (s.110 str.29-30)
623. Hasan'la Fadiş'i görünce, **çarpık dişlerini göstererek** güldü: (s.110 str.29-30)
624. Biz de bugün, **yataktan kalkar kalkmaz** sana geldik. (s.111 str.4-5)
625. **Senin suya gittiğini duyunca**, eve koştuk. (s.111 str.6)
626. **Harmana vardıklarında**, ter içinde kalmışlardı. (s.111 str.10)
627. Oradakiler, **Fadiş'le Hasan'ı** görünce pek sevindiler. (s.111 str.11-12)
628. **"Zehra Kadın nasıl?" diye hatırlayıp** gönül aldılar. (s.111 str.13-14)
629. Hasan'la Fadiş, **döğen sürüp su taşıyarak**, Hamza'lara yardım ettiler. (s.111 str.15-16)
630. Bir boş kovaya, **tenekeden tas tas su alıp** ılıştırdı. (s.111 str.23-24)
631. **Kapının önüne dikilip** seslendi. (s.111 str.29-30)
632. **Sonra yıkanacağını düşünüp**, arkadaş aramaktan vazgeçti. (s.112 str.1-2)
633. **Yalnız kalır kalmaz**, anası burnunda tütüyordu. (s.112 str.5-6)
634. **"Beni bir gün buradan da alıp giderler," diye** kaygılanıyor... (s.112 str.11-12)
635. **Bu iş bitince** soyunup tekneye girdi. (s.112 str.21-22)
636. **Vücuduna sıcak su dökülünce** irkildi. (s.112 str.22-23)
637. Teyzesi **başını dört, beş kez sabunlayıp** çalkaladı. 8 s.112 str.24)
638. **Sabunlukla sabunlayıp** kirleri arıttı. (s.112 str.26)
639. **Tekneden çıkarıp** eski bir çarşafı kuruladı. (s.112 str.26-27)
640. **Ellerim ayaklarım, tıpkı şehir çocuklarının ellerine ayaklarına benzedi, diyerek** teşekkür etti. (s.112 str.28-30)

641. Zehra Kadın, **tekneyi sofaya çıkarıp** kirli suları helaya boşalttı. (s.112 str.31-s.113 str.1)
642. **Bekir Ağa yıkanınca** sizi çağırırım, dedi. (s.113 str.3-4)
643. **Fadiş'in sokağa çıktığını görünce** sevindi. (s.113 str.6-7)
644. Fadiş **sek sek diye** diretti. (s.113 str.9)
645. Sonunda **evlerinin önündeki sete oturup**, konuşmaya karar verdiler. (s.113 str.9-10)
646. **Otobüs geçerken** Hasan'la Fadiş, öteki çocuklarla birlikte araçların durak yerlerine koşarlardı. (s.113 str.13-15)
647. **Bu konu açılınca**, Fadiş bilgiçlik taslardı. (s.113 str.17)
648. **Köyden geçen araçlarla içindeki yolculara bakarken** hep Fadiş'in anlattıklarını düşler... (s.113 str.25-26)
649. **Sen hiç böyle yapmadın mı? diye** Fadiş'e sordu. (s.113 str.31-32)
650. **Ben asker olunca**, nasıl olsa bineceğim. (s.114 str.11)
651. **Ben de askere gidince**, "Aziz Dayının oğlu Arif Ağanın kötünden geliyorum. Arif Ağa komşumuzdur..." (s.114 str.17-19)
652. **Onlar öteki mahallede oturuyorlar, diye** direndi. (s.114 str.23-24)
653. **Ne olur kaldırım! diye** Bekir Ağa ile Zehra Kadına yalvardılar. (s.115 str.4-5)
654. Kaldırırız ama, **sahuru yiyip** orucunu tutmamak yok. (s.115 str.7)
655. **Yarım orucuz! diye** söz verdiler. (s.115 str.11)
656. Zehra Kadın, **çocukları karşısına alıp** orucun nasıl tutulacağını, nelerin orucu bozduğunu anlattı. (s.115 str.15-17)
657. **Geç yatarsanız gece kalkamazsınız, deyip** yatakları serdi. (s.115 str.24-25)
658. **Ekmeği dilimlerken** çocuklara seslendi. (s.115 str.29-30)
659. **Yüzlerini yıkayıp** sofraya oturdular. (s.115 str.30-31)
660. **Bunları söylerken**, bir yandan da sigara kâğıtlarına tütün sarıp, kendisine sigara hazırlıyordu. (s.116 str.6-7)
661. Bunları söylerken, **bir yandan da sigara kâğıtlarına tütün sarıp**, kendisine sigara hazırlıyordu. (s.116 str.6-7)
662. Fakat **yarım acıkacaklarını düşünerek**, ağızlarına erişteyi zorla tikiyorlardı. (s.116 str.8-9)
663. Fadiş, **sofra toplanırken** teyzesine yardım ediyordu. (s.116 str.15-16)

664. Çocuklar, öğrendikleri şekilde, ağızlarını çalkaladılar, **oruca niyetlenip** yattılar. (s.116 str.22-23)
665. **Nah! diye** dillerini dışarıya sarkıtlardı. (s.116 str.30)
666. **Sokaktan çocuk sesleri gelmeye başlayınca** sokağa çıktılar. (s.117 str.10-11)
667. **İnanmayanlara dillerini gösterip** sözlerini doğruladılar. (s.117 str.12)
668. **Abdest alıp** namaza durdular. (s.117 str.14)
669. **Sıra duaya gelince**, ellerini göğze doğru kaldırıp, avuçlarını açtılar. (s.117 str.16-17)
670. Sıra duaya gelince, **ellerini göğze doğru kaldırıp**, avuçlarını açtılar. (s.117 str.16-17)
671. **Dudaklarını kımıldatarak** duaya başladılar. (s.117 str.17)
672. **Dua ederken** neler söylüyorsun, Fadiş? (s.117 str.19)
673. Araç, **tozu dumana katarak** geçip gitti. (s.117 str.29)
674. Hasan'la Fadiş **birbirlerinin yüzüne bakıp** gülümsediler. (s.117 str.29-30)
675. Bir gün Akkale'den, Toroslu'ya giden otobüs, **korna çala çala** köye girmişti. (s.118 str.1-2)
676. Hasan'la Fadiş **"Hayır" anlamında başlarını kaldırıp** gelmeyeceklerini bildirdiler... (s.119 str.6-7)
677. **Hasan'la Fadiş'in aşağıya gelmediklerini görünce**, her şeyi anladı. (s.119 str.9-10)
678. **"Çiviye yola çakan bu iki çocuk. Öyle olmasaydı, bu fırsatı kaçırıp suçlu suçlu pencerede dururlar mıydı?" diye** yargıya vardı. (s.119 str.10-12)
679. **Patlamayı duyunca** hemen pencereye koştular. (s.119 str.17-18)
680. **Otobüsten atlayan şoförün kızgın yüzünü görünce**, içleri korku ve pişmanlıkla doldu.(s.119 str.19-20)
681. **Pencereden bakarken**, bu geçmiş olayı konuşup ayrıntılarıyla bir kez daha anımsadılar. (s.119 str.26-27)
682. Pencereden bakarken, **bu geçmiş olayı konuşup** ayrıntılarıyla bir kez daha anımsadılar. (s.119 str.26-27)
683. Sonra **ikinci namazlarını kılıp** sokağa çıktılar. (s.119 str.27-28)
684. **Ezanı duymadan** gelmeyiz, dedi. (s.119 str.29)
685. Hasan'la Fadiş, **bir süre arkadaşlarıyla konuşup** oyalandılar. (s.120 str.1-2)

686. Sonra, **çocuklardan ayrılıp** çarşıya yollandılar. (s.120 str.3)
687. **Çarşıya varınca** Fadiş on kuruşluk kuru üzüm, Hasan da on kuruşluk leblebi aldı. (s.120 str.6-7)
688. **Oruç musunuz çocuklar? diye** seslendi. (s.120 str.13)
689. **Ben de buna karşılık size iftarlık vereceğim, deyip** dükkâna girdi. (s.120 str.20-21)
690. **Biz mısırları közde kızartacağız, diye** atıldılar. (s.120 str.28)
691. İki çocuk **ocak başına geçip** mısırlarını hemen pişirdiler. (s.120 str.29-30)
692. **Mısır tanelerini ceplerine doldurunca** yeniden sokağa çıktılar. (s.121 str.5-6)
693. **Elleri ceplerindeki yemişlere değdikçe** ağızları sulanıyordu. (s.121 str.6-7)
694. **Bunu ısırсам, dilime dokundurmasam, yutmasam orucum bozulur mu? diye** yumuşak bir sesle sordu. (s.121 str.15-16)
695. **Bunu söylerken,** Hasan'ın eline hızla vurdu. (s.121 str.20)
696. İlk günler, **Hasan'dan dayak yiyince** hemen gidip teyzesine yakınırđı. (s.121 str.24-25)
697. İlk günler, Hasan'dan dayak yiyince **hemen gidip** teyzesine yakınırđı. (s.121 str.24-25)
698. **Kavga edince gelip başımı şişiriyorsunuz! diye** çıkıştı.(s.121 str.28-29)
699. **Kavga edince gelip** başımı şişiriyorsunuz! diye çıkıştı.(s.121 str.28-29)
700. **Evin kapısına dek gelip** orada dikildi. (s.121 str.32)
701. Bir yandan da **yanasını tutup** hıçkırarak ağlıyordu. (s.121 str.32- s.122 str.1)
702. **“Acaba anam da oruçlu mu?” diye** düşündü. (s.122 str.3-4)
703. Sonra teyzesine, **“İstanbul'da da oruç tutulur mu?” diye** sormaya karar verdi. (s.122 str.4-5)
704. Bunun nedeni, öğretmenin **onu sokakta görünce** tatlı tatlı gülümsemesiydi. (s.122 str.14-15)
705. **Yüzü kızararak,** içtenlikle öğretmene gülümsedi, öğretmen de başını okşadı. (s.122 str.19-20)
706. Öğretmen **onları selamlayıp** uzaklaşmıştı. (s.122 str.28)
707. **Mısırı yedim mi, orucumu bozдум mu? diye** üstüne saldırdı. (s.123 str.5-6)

708. Anasının babasının önünde, **saçlarından tutup** başını iki yana sallamaya başladı. (s.123 str.6-8)
709. **Şaşkınlığı geçince**, Fadiş'i Hasan'ın elinden kurtarıp bağırdı: (s.123 str.9-10)
710. Şaşkınlığı geçince, **Fadiş'i Hasan'ın elinden kurtarıp** bağırdı: (s.123 str.9-10)
711. **Ellerinizi yıkayıp** çabuk sofraya başına çökün, dedi. (s.123 str.15-16)
712. **Ellerini yıkarken** birbirleriyle hiç konuşmadılar. (s.123 str.17-18)
713. Bu lokmaları, **pancar pekmezine banıp** oruçlarını bozdular. (s.123 str.22-23)
714. **Yemek bitince**, Bekir Ağa şükür duası yaptı. (s.123 str.24)
715. Çocuklar da **ellerini açıp** ,amin dediler. (s.123 str.24-25)
716. **Yemekten kalkınca**, ceplerinden yemişlerini çıkardılar. (s.123 str.25-26)
717. Fadiş, **incirlerden teyzesine verirken**, Hasan da babasına uzattı. (s.123 str.29-30)
718. **İncirleri nereden buldunuz? diye** sordu. (s.123 str.32)
719. **Al ama, Ramazan günü kimse süt satmaz, diye** söylendi. (s.124 str.3-4)
720. **Konuşma bitince** ayağa kalktı. (s.124 str.6)
721. **Teraviyi biz de Hacı Gülsümlerde kılacağız, diye** kocasına haber verdi. (s.124 str.8-9)
722. Çocuklar bu habere o denli sevindiler ki, **dargın olduklarını bile unutup** hemen birbirlerine sarıldılar. (s.124 str.10-11)
723. _ **Siz nereye gidiyorsunuz? diye** onlara takıldı. (s.124 str.15)
724. Fadiş, **acı acı gülümseyerek** başını salladı. (s.124 str.26)
725. "Çocukları getirdiğinize iyi ettiniz. **Duaları bu yaşta öğrenip**, namaza alışsınlar," diyorlardı. (s.125 str.5-6)
726. **Evde teyzesi, "Sakın ha, güleyim demeyin," diye öğütlerken**, "Namazda gülünür mü hiç?" diye düşünmüştü. (s.125 str.23-25)
727. Evde teyzesi, "Sakın ha, güleyim demeyin," diye öğütlerken, "**Namazda gülünür mü hiç?**" diye düşünmüştü. (s.125 str.23-25)
728. da **kendini tutamayıp** kaynamakta olan tencere fokurtusuna benzer bir gülme koyuverdi. (s.125 str 27-29)
729. Bir ara, namaz kılanlar **diz çöküp**, selam verdiler. (s.125 str.30)

730. **Namaz biter bitmez**, sokağa fırladılar, öteki çocuklarla birleştiler. (s.126 str.9-10)
731. **Her kapının önünde durup**, davul eşliğinde maniler atar, deyişler söylerlerdi. (s.126 str.14-15)
732. Hepsi de, **ev sahipleri armağanlarını dağıtırken** ellerindeki sepetleri uzatıp; maniler söyleyerek, “Koooy, koooy!” diye bağırırlardı. (s.126 str.25-27)
733. Hepsi de, ev sahipleri armağanlarını dağıtırken **ellerindeki sepetleri uzatıp; maniler söyleyerek**, “Koooy, koooy!” diye bağırırlardı. (s.126 str.25-27)
734. Hepsi de, ev sahipleri armağanlarını dağıtırken ellerindeki sepetleri uzatıp; maniler söyleyerek, **“Koooy, koooy!” diye bağırırlardı**. (s.126 str.25-27)
735. Davulcu, **bir mahallenin işini bitirince** ötekine koşar, bu arada aldığı armağanları bir çocukla hemen evine yollardı. (s.126 str.28-29)
736. **Hasan ona, tüm bunları anlatırken**, o durmadan sorular soruyor: (s.127 str.5-6)
737. _ **Eee! Daha ne zaman başlayacağız? diye sabırsızlanıyordu**. (s.127 str.7-8)
738. **Davulcu geliyor! diye** müjdeyi verdiler. (s.127 str.17)
739. **“Heeey, heeey, heeey!” diye bağırarak**, çevresini aldılar. (s.127 str.22-23)
740. **Kalabalığa yaklaşınca** tokmağı davula arka arkaya vurup çocukları susturdu: (s.127 str.30-32)
741. Kalabalığa yaklaşınca **tokmağı davula arka arkaya vurup** çocukları susturdu: (s.127 str.30-32)
742. **Kısmetiniz bol olsun oğlanlar, kızlar! diye** onları selâmladı. (s.128 str.1-2)
743. Çocuklar, **“Heeey, heey,” diye** bağışmaya başladılar. (s.128 str.2-3)
744. **Eve götürüleceğini anlayınca**, yaygarayı bastı. (s.128 str.16-17)
745. Süleyman onu, **sımsıkı kavrayıp** kucakladı. (s.128 str.17-18)
746. **İki yana sallana sallana koşup** gözden kayboldu. (s.128 str.18-19)
747. **Çocuklar bunları söylerken**, davulcu da durup durup tokmağı davula indiriyor. (s.129 str.17-18)
748. **“He heeey!” diye** naralar atıyordu. (s.129 str.18-19)
749. **Çocuklar korkuyla bağırırken** Hacı Halil başındaki örtüyü ve elindeki sopayı yere attı. (s.129 str.21-22)

750. Onu gören çocuklar, **sevinçli sesler çıkararak** ellerini çırpırmaya başladılar.
(s.129 str.22-24)
751. Önce **davulcunun sepetini taşıyan çocuğa yaklaşıp** sepete avuç avuç yemiş attı. (s.130 str.1-2)
752. İbir, **başka bir mahalleye yollanırken** çocuklar da evlerine sokuldular.
(s.130 str.7-8)
753. **Sofra örtüsünü yere serip**, üstüne sepetlerini boşalttılar. (s.130 str.9-10)
754. gece, sahura dek her evde, **yemiş yenilip**, gülünüp söylenirdi. (s.130 str.10-11)
755. **Buğdaylar çuvallanıp** harmandan kaldırılmış, bahçeler yarı yarıya bozulmuştu. (s.130 str.12-13)
756. Fadiş, **teyzesi dikişe başlayınca**, büyük bir sevinçle yanında oturuyor, sokağa çıkmak istemiyordu. (s.130 str.19-20)
757. Fadiş, **kendini bildi bileli**, hiçbir bayramı bu denli sevinçle beklememişti.
(s.130 str.23-24)
758. Fadiş, **arife günü yıkanan çocukların, arpa boyu uzadıklarını duyunca** şaşırıldı. (s.130 str.26-27)
759. İçin için: **“Büyüdüm işte, elbise kısa geliyor,” diye** sevindi. (s.131 str.2-3)
760. Hasan, **sözünü bitirince** yan gözle Fadiş’e baktı. (s.131 str.7-8)
761. Zehra Kadın, **küçük bir tepsi bayram baklavası yapıp**, komşunun fırınında pişirdi. (s.131 str.9-10)
762. **O gece erkenden yatıp** güneş doğmadan kalktılar. (s.131 str.13)
763. O gece erkenden yatıp **güneş doğmadan** kalktılar. (s.131 str.13)
764. **Bu iş biter bitmez** Hasan’la Fadiş, hemen sokağa fırladılar. (s.131 str.29-30)
765. Çocuklar, kümeler halinde evlere giriyor, **el öpüp** çıkıyorlardı. (s.131 str.32-33)
766. **Birkaç eve girip**, herkesle birlikte el öptüler. (s.132 str.1-2)
767. Para, **pek seyrek olarak** veriliyordu. (s.132 str.4-5)
768. **Sen Zehra Hanımların yanında kalan kız değil misin? diye** sordu. (s.132 str.14-15)
769. **Okuyup yazma biliyor musun? diye** takıldı. (s.132 str.20)
770. El öpmeye girdiği evlerde kadınlar **elbisesini elleyip**: (s.132 str.27-28)

771. Çünkü Hasan **çarşıdaki dükkânlara gidip**, erkeklerin ellerini de öpüyordu.
(s.132 str.32- s.133 str.1)
772. **Tam yetmiş beş kuruşum oldu, diye** söze başladı. (s.133 str.12)
773. Yemişlerini **cebinden çıkarıp** mendillerden birine boşaltmaya başladı. (s.133 str.17-18)
774. **Paralarınla ne alacaksın? diye** soruyordu. (s.133 str.19)
775. **Bu kadar çok şey almaya paran yeter mi acaba? deyince**, Hasan yerinden fırladı; ona gelişi güzel vurmaya başladı. (s.133 str.27-29)
776. **Pis kız, bu basmayı giydim diye** kendini bir şey oldum sanıyorsun. (s.133 str.30-31)
777. **Benim evim, anladın mı? diye yüzüne, başına, sırtına vurup** , saçlarını çekiyordu. (s.134 str.2-3)
778. **Fadiş'in sesini duyunca** dışarıya seslendi: (s.134 str.8)
779. **Ne oldun kız? diye** bağırdı. (s.134 str.13)
780. Zehra Kadın, onu **omzundan iterek** odaya soktu. (s.135 str.5)
781. **Göz nuru döküp**, özene bezene dik, yarım günde yamanacak hâle gelsin.
(s.135 str.10-12)
782. **İş mi bu? diye** söyleniyordu. (s.135 str.12)
783. **Elbisenin cebi dikilirken**, Zehra Kadın komşuya dert yandı. (s.135 str.12-13)
784. Kaç zamandır, **“Hadi sevaptır,“ deyip** dişimi sıktım. (s.135 str.17-18)
785. **Cep dikilince**, giysiyi Fadiş'e fırlattı: (s.135 str.20)
786. **Senin nazını çekemem! diye** bağırdı. (s.135 str.28)
787. **Yumruklarını şakaklarına dayayıp** öylece kaldı. (s.136 str.3-4)
788. **Babasını düşününce** ürperdi. (s.136 str.8-9)
789. **“Yuvalarına gidiyorlar,“ diye** düşündü. (s.136 str.15)
790. **Harman yolundaki pınarın başındaydım, diye** yanıtladı. (s.136 str.27-28)
791. Bekir Ağa, başka zaman olsa: **“Bu saatlerde, o ıssız yerlerde ne işin var? diye** bağırrır, belki de döverdi. (s.136 str.28-29)
792. **“Demek beni aramışlar,“ diyerek** daha bir sevindi. (s.136 str.32)
793. Hasan, mendile çıkın yaptığı yemişleri **cebinden çıkarıp**, Fadiş'e uzattı:
(s.137 str.1-2)

794. Gerçekten Bekir Ağa **kayıp olduğunu öğrenince**, Hasan'ı aramaya yollamıştı. (s.137 str.13-14)
795. **“Aramadık yer komadım,” diye** eve döndü. (s.137 str.15-16)
796. **Fadiş'i düşündükçe**, yediği ve giydiği içine dert oluyordu. (s.138 str.2)
797. Fakat hanım, **kışı yaza yazı kışa atıp** onu oyalıyordu. (s.138 str.4-5)
798. Aylardır beni niçin oyaladınız? diyebildi ve **bohçasını alıp** oradan ayrıldı. (s.138 str.10-11)
799. **Senden hoşnut kalırsak, belki çocuğunu da alırız, deyince** onların bütün isteklerini kabul etti. (s.138 str.15-16)
800. **Ankara'ya vardıklarında** Cemile şaşkına döndü. (s.138 str.22)
801. Hanım, birkaç ay sonra **ona yeni giysiler alıp** aylığını artırdı. (s.138 str.26-26)
802. İş bittiği zamanlar, **dadıya yardım edip** küçük oğlamı oyalıyordu. (s.138 str.29- s.139 str.1)
803. Bir gün dadı, **hanımla bozuşup** işten ayrıldı. (s.139 str.2)
804. Gerçekten, **Sedat'a ninni söylerken**, zaman zaman, “Sedat'ım ninni” yerine, “Fadiş'im ninni!” diye inliyordu. (s.139 str.9-11)
805. Gerçekten, Sedat'a ninni söylerken, zaman zaman, **“Sedat'ım ninni” yerine, “Fadiş'im ninni!” diye** inliyordu. (s.139 str.9-11)
806. **Bey'in gönlünü yapıp** kızını buraya alacağım, diyordu. (s.139 str.13-14)
807. **Cemile, kızının okul çağı geldi mi? diye sorunca**, Cemile açıldı: (s.139 str.17-18)
808. Hanım o gün, **“Fadiş'i okula yazdırın,” diye** Zehra Kadın'a bir mektup yazdı. (s.139 str.25-26)
809. Fadiş, **erkek öğretmenin sınıfına düştüğünü görünce** çok üzüldü. (s.140 str.3-4)
810. **“Kendi sınıfına almadı,” diye** Nezihe Öğretmene içten içe gücendi. (s.140 str.4-5)
811. **Senin ana baban var mı kızım? diye** sordu. (s.140 str.20)
812. Fadiş **bunu söylerken**, kulaklarına dek kızarmıştı. (s.140 str.30)
813. **Benim anam da birkaç yıl İstanbul'da çalışmıştı, deyince**, öğretmene karşı içten bir yakınlık duydu. (s.140 str.32- s.141 str.1)

814. **Anan seni kimin yanına koydu da gitti İstanbul'a diye** soruverdi. (s.141 str.3-4)
815. **Ablam bakıyordu bana deyip**, sözü değiştirdi. (s.141 str.6)
816. **Öğretmenim, ablan seni dövüp evinden kovar mıydı? diye** sordu. (s.141 str.11-12)
817. **Öğretmen sözünü bitirir bitirmez** Fadiş koşarak oradan uzaklaştı. (s.141 str.21-22)
818. Hasan'la Fadiş, **her sabah koltuk altlarına birer odun kıştırıp** okulun yolunu tutarlardı. (s.141 str.28-29)
819. Üstelik Hasan, **Fadiş'in derslerine yardım edip**, okulda ona gözkulak oluyordu. (s.141 str.30- s.142 str.2)
820. Öğretmen bir gün öğrencilere, "**Daha dün annemizin kollarında yaşarken, çiçekli bahçemizin yollarında koşarken**" şarkısını öğretiyordu. (s.142 str.10-12)
821. Öğretmen bir gün öğrencilere, "**Daha dün annemizin kollarında yaşarken, çiçekli bahçemizin yollarında koşarken**" şarkısını öğretiyordu. (s.142 str.10-12)
822. **Türkü söylenirken** Fadiş herkesle birlikte el çırpıyordu. (s.142 str.14-15)
823. Bir yandan **giysinin kollarına gözyaşlarını silip** burnunu çekiyordu. (s.142 str.15-16)
824. Teyzesi **kışa girerken** bir de şalvar dikmişti. (s.142 str.25-26)
825. Fadiş'le Hasan **okuldan dönünce**, hemen oturup derslerini bitirirlerdi. (s.143 str.17-18)
826. Fadiş'le Hasan okuldan dönünce, **hemen oturup** derslerini bitirirlerdi. (s.143 str.17-18)
827. **Dersinizi bitirmeden** gece oturmasına gitmek yok, diye sıkıştırırdı. (s.143 str.22-23)
828. **Dersinizi bitirmeden gece oturmasına gitmek yok, diye** sıkıştırırdı. (s.143 str.22-23)
829. **Bekir Ağa gider gitmez**, onlar da hemen sokağa fırlarlardı. (s.143 str.29-30)
830. **Onu dinlerken** çocukların solukları kesilirdi. (s.143 str.32-33)
831. Köy evleri **genel olarak** bir oda, bir de ahırdan oluşurdu. (s.144 str.1-2)

832. **Oduklar cıtır cıtır yandıka**, odaya bol bol bir sıcaklık yayılırdı. (s.144 str.9-10)
833. **Gece ilerleyince** sofra kurulurdu. (s.144 str.15)
834. **Masallar bitince**, toplantıda bulunan gelinlik kızlar oyuna kaldırılırdı. (s.144 str.19-20)
835. **Toplanma sırası onların evlerine gelince**, daha çok sevinirlerdi. (s.144 str.31-31)
836. **Türlü gülünçlükler yaparak** konuklarını eğlendirmeye çalışılırdı. (s.144 str.32-33)
837. **Zehra Kadın dolabın kapağını açınca**, Hasan gülünç bir kılıkla dolaptan fırladı. (s.145 str.4-6)
838. **Ahır soğuk olduğundan**, toplantıya yeni doğan buzağıyı da aldılar. (s.145 str.11-12)
839. Dönüp dönüp buzağıya bakıyor, **durmadan ellerini uzatıp** nemli tüylerini okşuyorlardı. (s.145 str.12-13)
840. gece konuklar, **Emeti Hanımı zorlayıp** ona doğum şerbeti yaptırdılar.
841. (s.145 str.15-16)
842. **İlkbahar geldiğinde** gece oturmaları yavaş yavaş tavsamaya başladı. (s.145 str.19-21)
843. Köylüler, **gün doğmadan** tarlaya çift sürmeye gidiyorlardı. (s.145 str.21-22)
844. **Hele şöyle yanına gelin! diye**, ev halkına seslendi. (s.145 str.26)
845. **“Acaba benden yana bir şey mi söyleyecek?” diye** kulak kesildi. (s.145 str.29-30)
846. Hasan, **neşeli sesler çıkararak**, “Yaşadık!” diye ellerini çırpıyordu. (s.146 str.5-6)
847. Hasan, **neşeli sesler çıkararak**, “Yaşadık!” diye ellerini çırpıyordu. (s.146 str.5-6)
848. Ağaçlar budanıyor, **bahçenin toprağı kabartılarak** ekime hazırlanıyordu. (s.146 str.10-11)
849. Çocuklar da **okuldan çıkar çıkmaz**, oraya koşuyorlardı. (s.146 str.11-12)
850. Hasan’la Fadiş, **karnelerini eve götürünce** Zehra Kadın Fadiş’in başını okşadı: (s.146 str.15-16)

851. **Teyzeciğim, n' olur bunu anneme yaz! diye** yakardı. (s.146 str.19)
852. **Birinci sınıf çocuğu mektup yazamaz, deyince** Fadiş: (s.146 str.23-24)
853. **Fadiş'im büyümüş, bir de okuma yazma öğrenmiş, diye** sevinçten ağlıyordu. (s.147 str.1-2)
854. **Ona bir iyilik yapabilesek, diyerek** Fadiş'i oraya getirmek için beyden söz almaya çalıştı. (s.147 str.5-7)
855. Paşanın hanımı, **mektubu okuyunca** çok duygulandı. (s.147 str.10-11)
856. **Kadıncağz kim bilir ne çok sevinir, diye** durumu açtı. (s.147 str.12-13)
857. **Çocuk için bir şeyler yapmaya çalışacağım, diye** söz verdi. (s.147 str.15-16)
858. **"Burası benim bahçem" diyerek** toprak parçasını tablalara ayırdı. (s.147 str.19-20)
859. **Bütün bunları yaparken** teyzesinden örnek alıyor, Hasan da onu izliyordu. (s.147 str.22-24)
860. **Bir kenara çömelip,** saatlerce fidelerine bakıyordu. (s.147 str.27)
861. **Tutmayan fideleri büyük bir üzüntüyle söküp,** yerine yenilerini dikiyordu. (s.147 str.28-29)
862. **Var gücüyle Hasan'a bağırıp,** durumu müjdeledi. (s.148 str.1-2)
863. Gerçekten çocuklar, sabah erkenden bahçeye geliyor, **akşam karanlığı çökerken** köye dönüyorlardı. (s.148 str.11-12)
864. Hasan'la Fadiş **bahçeye ilk geldikleri günlerden merak edip** değirmene girmek istemişlerdi. (s.148 str.20-22)
865. Fakat değirmenci **onları tersleyip** içeri girmelerine izin vermemişti. (s.148 str.22-23)
866. **Eline koca bir sopa alarak** dışarı çıktı. (s.148 str.30)
867. Hasan'la Fadiş, o saatlerde **gölgelik bir yere dikilip,** öğle azıklarını yerlerdi. (s.149 str.2-3)
868. **Yanına vardıklarında,** sevinç dolu bir sesle konuşmaya başladı: (s.149 str.12-13)
869. Çarkı döndüren sular, **işleri bitince** "değirmen ayağı" denilen dereye dökülüyordu. (s.149 str.23-25)
870. **Elli yıllık değirmenci olduğunu, yaşamının bu değirmende geçtiğini söyleyip,** onlara geçmişle ilgili acı tatlı anılarını aktarmış... (s.149 str.26-29)

871. **Yağmur yağınca**, oraya sığınıyorlardı. (s.150 str.2-3)
872. **Mısır pişirmek için, ateş yakmak istediklerinde**, değirmenin ocağından köz alıyorlardı. (s.150 str.3-4)
873. **Çalı çırpı ile ocak yakıp**, mısır pişiriyor, gülüp oynuyorlardı. (s.150 str.11-12)
874. Zehra Kadın bahçeye sık sık geliyor, **torbaları, sepetleri doldurup** köye dönüyordu. (s.150 str.15-16)
875. Fadiş **küçük bahçesindeki sebzeler olgunlaşınca** toplayıp teyzesine veriyordu. (s.150 str.20-22)
876. **Teyzesi sofrada, “Bu yemek Fadiş’in bahçesinin pathcamıyla yapıldı,” deyince**, dünyalar onun oluyordu. (s.150 str.22-24)
877. **İçleri sızlayarak** birbirlerine baktılar. (s.151 str.1)
878. **Siz buradan pek hoşlandınız, ama bir yağmur yağarsa, fasulyeler toptan çürür, diye** onları avutmaya çalıştı. (s.151 str.3-5)
879. **Bu iş bitince** sıra, soğan çıkarmaya geldi. (s.151 str.8)
880. Teyzesi: **“Soğanları çıkarırken** çapayla yaralarsanız, o soğan kışa dayanmaz çürür,” diyordu. (s.151 str.10-12)
881. Zehra Kadın **bunu görünce**, Hasan’la ona, bu işi bırakmalarını söyledi. (s.151 str.13-14)
882. **Çıkınlarını kaldırıp** yeniden işe koyuldular. (s.151 str.22-23)
883. **Zehra Kadın bu işi yaparken** çocuklar mısır köklerini sökmeye başladılar. (s.151 str.24-25)
884. **Eve vardıklarında**, karınlarını doyurup hemen yattılar. (s.151 str.26-27)
885. Eve vardıklarında, **karınlarını doyurup** hemen yattılar. (s.151 str.26-27)
886. **Yatar yatmaz** da uykuya daldılar. (s.151 str.27-28)
887. **Ertesi sabah güneş doğarken**, Zehra Kadın onları uyandırdı. (s.151 str.29-30)
888. **Çorbalarını kaşıklayıp** hemen bahçeye yollandılar. (s.151 str.30-31)
889. **Bahçeye varır varmaz**, fasulye öbeklerini açıklık bir yere taşımakla işe başladılar. (s.152 str.1-3)
890. O günün akşamı, çocuklar **eve dönerlerken**, yazın güzel günlerini anımsayıp, bahçeye şöyle bir baktılar. (s.152 str.4-5)

891. O günün akşamı, çocuklar eve dönerlerken, **yazın güzel günlerini anımsayıp**, bahçeye şöyle bir baktılar. (s.152 str.4-5)
892. Ertesi günleri, **yağmurun yağmaması için dua edip**, kurumakta olan fasulyeleri beklemekle geçirdiler. (s.152 str.7-9)
893. **Eve döndüklerinde**, herkes yorgunluktan kendini bir yana attı. (s.52 str.12-13)
894. Fadiş, **hemen yatağını kaldırıp** teyzesinin yanına gitti. (s.152 str.16-17)
895. **Hasan uyandı mı? diye** sordu. (s.152 str.20)
896. **Karnınızı doyurup** hemen bahçeye gidin. (s.152 str.23-24)
897. Çocuklar, **mısır saplarını bağlamak için organlarını alıp** yola çıktılar. (s.152 str.26-27)
898. Bazen, köyün delikanlıları **çayın kavşaklarından birini tıkayıp**, suyun yolunu değiştirirlerdi. (s.152 str.29-30)
899. Sonra **hemen sırtındaki ceketini çıkarıp** çaya girdi. (s.153 str.8-9)
900. **Balık yaklaştıkça** Fadiş heyecanlanıyordu. (s.153 str.10-11)
901. **Ceketi üstüne yeniden örtüp** sınıksıkı kavradı. (s.153 str.14-15)
902. **Balığın çırpınışları eksilince** ceketini çıkarıp baktı. (s.153 str.15-16)
903. **Onu yine cekete sarıp** evin yolunu tuttular. (s.153 str.16-17)
904. **Bu yapıyı göçürüp** hemen yeni bir okul yapmaya başlıyoruz. (s.153 str.24-25)
905. Çocuklar, **sevinç sesleri çıkararak** mahallelerine koştular. (s.154 str.1-2)
906. **O gün yaklaştıkça** çocuklar sevinçlerinden uçuyorlardı. (s.154 str.8-9)
907. Cemile, **Ankara’da kendini sevdirep**, yerini sağlamlaştırdı. (s.154 str.12-13)
908. **Belki de bu yıl, anan seni buradan götürür, diye** onu susturdu. (s.154 str.24-25)
909. Anama her mektubumda **“Burada rahatım çok iyi,” diye** yazıyorum. (s.154 str.26-27)
910. Gece şenliklerinden sonra, çocuklar **yataklarına çekilip**, güzel düşlere daldılar. (s.155 str.16-17)
911. **Dersaneler ayrılıp herkes yerine yerleşince**, Fadiş bir karara vardı. (s.155 str.20-21)
912. Öğlen paydosunda **yemeğini çabucak yiyip** sofaya çıktı. (s.155 str.22-23)
913. **Mektubu postalaması için teyzesine verip** evden fırladı. (s.155 str.27-28)

914. **Okul kapısından girerken**, derse girme zili çalmaya başlamıştı. (s.155 str.28-29)
915. Kendi kendine, “**Mektubu okuyunca** annem beni burada bırakır,” diyordu. (s.155 str.30-31)
916. Cemile, **Fadiş’in mektubunu alınca** pek sevindi. (s.156 str.1)
917. Fakat bir hemşerisi, **otobüsle köyden geçerken** Fadiş’i görmüştü. (s.156 str.1-3)
918. “**Fadiş’imin yüzü balmumu gibi sapsarıymış,**” diye için için ağlıyordu.
919. (s.156 str.5-6)
920. **Bütün bunlar olurken**, Kâmil Bey, Cemile’yi mahkemeye verip ondan boşanma isteğinde bulunmuştu. (s.156 str.7-8)
921. Bütün bunlar olurken, Kâmil Bey, **Cemile’yi mahkemeye verip** ondan boşanma isteğinde bulunmuştu. (s.156 str.7-8)
922. **İzini yok edip** onlardan koptu. (s.156 str.12)
923. Bu okulda, çalışkan ve yoksul öğrencileri **parasız olarak** okutuyorlar. (s.156 str.17-18)
924. Cemile **haberi alınca**, hanımın boynuna sarılmamak için kendini güç tuttu. (s.156 str.22-23)
925. **Sana yol göründü Fadiş. Buralardan gidiyorsun, diye** takıldı. (s.156 str.28-29)
926. _ **Çocuğun yol parasının da yollamış, deyince**, Zehra Kadın acındı: (s.157 str.3-4)
927. Fadiş, **haberi alınca**, iyiden iyiye bozuldu. (s.157 str.9)
928. “**Fadiş başkente gidiyor,**” diye içinden bir kıskançlık dalgası gelip geçti. (s.157 str.10-11)
929. Sonra **birlikte geçirdikleri güzel günleri anımsayınca** onun da içi burkuldu. (s.157 str.11-12)
930. “**Artık oradan hiç ayırlamam,**” diye geçiriyordu. (s.157 str.18-19)
931. Zehra Kadın, **Fadiş’in giysilerini toplayıp bohçalarken** sordu. (s.157 str.20-21)
932. Halit, kızı **istasyona götürüp** trene yerleştirir. (s.157 str.27-28)
933. _ **Ee, ondan sonra n’olacak? diye** sordu. (s.157 str.29-30)

934. **Şimdi gidip** Cemile'ye telgraf çekeceğim. (s.157 str.32)
935. O da yarından sonra **treni karşılayıp** çocuğu alır... (s.157 str.32-33)
936. **Zehra Kadımla Bekir Efendi bu konuyu söyleşirken** Fadiş, komşularla vedalaşmaya gitmişti. (s.158 str.1-2)
937. **Köylü kadınlar onun başını okşayıp:** “Gitme kız. Gelmem de. Dired anana;” diye onu ayartmaya çalışıyorlardı. (s.158 str.4-5)
938. Köylü kadınlar onun başını okşayıp: **“Gitme kız. Gelmem de. Dired anana;”** diye onu ayartmaya çalışıyorlardı. (s.158 str.4-5)
939. **Akşam ezanı okunurken** eve döndü. (s.158 str.8-9)
940. **Fadiş eve gir gayri! Akşam aşı yiyeceğiz! diye** bağırdı. (s.158 str.12-13)
941. Fadiş **arkadaşlarından kopar gibi ayrılıp** içeriye girdi. (s.158 str.14)
942. **İçi tükenircesine** ağladı...(s.158 str.26)
943. **Ağlama, diye** onu avutmaya çalıştı. (s.158 str.31-32)
944. **Pazar yerine vardıklarında** Bekir Efendi'yi orada buldular. (s.159 str.24-25)
945. **Bekir Efendi, şoföre durumu anlatırken,** Hasan okuldan yana soluk soluğa koşarak geldi. (s.159 str.27-28)
946. Bekir Efendi, şoföre durumu anlatırken, Hasan **okuldan yana soluk soluğa koşarak** geldi. (s.159 str.27-28)
947. O sırada Hasan **pantolonunun cebinden bir şey çıkarıp** Fadiş'e uzattı: (s.159 str.30-32)
948. **Taşı alıp** cebine yerleştirdi. (s.160 str.5)
949. **Daha başka şeyler söyleyip** Hasan'a teşekkür edecekti. (s.160 str.6)
950. Fadiş, **boynunu uzatıp** ileriye doğru baktı. (s.160 str.8-9)
951. Çocuklar, **türküyü kesmeden ve sırayı bozmadan** bütün içtenlikleriyle ona el sallıyorlardı. (s.159 str.18-20)
952. Fadiş, bir süre **öylece durup** geride kalanları izledi. (s.160 str.21)
953. Sonra öğrencilerin hepsi de küçülüp gözden kayboldular. (s.160 str.22-23)
954. O zaman, **pencereden çekilip** yavaşça yerine oturdu. (s.160 str.24-25)

4.3. EDAT GRUPLARI

“Yalın ya da durum ekli bir adın, bir zamirin ya da ad görevli bir ögenin *başka, dolayı, için, ile, gibi, göre, kadar...* gibi çekim ilgeçlerinden biriyle oluşturdukları öbeklerdir.” (Kahraman, 2001:166)

“ Edat gurubu bir isim unsuru ile bir son çekim edatının meydana getirdiği kelime gurubudur.” (Ergin, 2005:392)

Tanımlardan da anlaşılacağı üzere edatlar tek başına anlamı olmayan, cümlenin diğer sözcükleri arasında çeşitli anlam ilişkileri kuran görevli sözcüklerdir. Zaten Arapça bir sözcük olan edat “araç,vasıta” anlamlarına gelmektedir. Edatlar, ad veya ad soylu kelime ve kelime gruplarından sonra gelerek edat gruplarını oluştururlar. Edatların cümle içinde kurdukları anlam ilişkileri geçicidir. Bunlar benzerlik, beraberlik, sebep, miktar, başkalık, araç, zaman, mekân, yön gösterme vb. ilişkilerdir.

Edat grupları da kendi arasında ikiye ayrılır:

1. İsim unsuru tek kelime olanlar
2. İsim unsuru kelime grubu olanlar

Eserde yer alan edat öbeklerinin bulunduğu cümleler şunlardır:

4.3.1.İsim Unsuru Tek Sözcük Olanlar:

1. Böylece **elbirliğiyle** yangın artıkları temizlendi. (s.10 str.3)
2. Geceyi **kızıyla**, yanık çul ve kilim artıklarına bürünerek sokakta geçiriyordu. (s.10 str.10-11)
3. Karar **kolaylıkla** uygulandı. (s.10 str.21)
4. Kasabalı kadınlar, **köylülerle birlikte** dağa çıkıyor; sırtlarıyla odun taşıyorlardı. (s.10 str.24-25)
5. Cemile, **annesiyile birlikte**, Kamil Bey’in tutup döşediği eve yerleşti. (s.12 str.8-9)
6. **Bunun için** çalışması gerekiyordu. (s.13 str.16-17)
7. Sonra **eskisi gibi**, başkalarının işini yapmaya başladı. (s.13 str.18-19)
8. Yatağından **sabaha karşı** kalkar... (s.13 str.20-21)
9. Cemile, **kızına karşı** Kâmil Bey’i kötülemez...(s.13 str.30-31)

10. “**İş için** yabana gitti.” (s.13 str.31)
11. Küçük kız: “Eh,” dedi **anlayışla**. (s.14 str.7-8)
12. O da **sabaha kadar** uyuyamadı. (s.16 str.7-8)
13. **Sabaha karşı** ağlamaktan sesi kısılmıştı. (s.16 str.8)
14. Cemile hemen **onlara doğru** fırladı, yalvarmaya başladı. (s.16 str.15)
15. Başka bir şey söylemeden Fadiş’i kucaklayıp **hızla** oradan uzaklaştı. (s.16 str.28-29)
16. Hemşerileri, eşe dosta, **iş için** danışıyorlardı. (s.17 str.1)
17. Seni, **kızınla** kabul ettiler. (s.17 str.6-7)
18. **Kızınla** burada yatacağın. (s.18 str.20)
19. Hanım gidince, Cemile **yıgılır gibi** karyolanın üstüne çöktü. (s.18 str.29-30)
20. **Sabaha karşı**, biraz daldı. (s.20 str.33)
21. İçi **sevinçle** doldu. (s.21 str.5)
22. İçi **korkuyla** ürperiyordu. (s.21 str.13-14)
23. Fadiş **ilgiyle** sordu. (s.21 str.23)
24. Fadiş, gözlerini annesine dikip ona **dikkatle** baktı. (s.22 str.10)
25. Hanım, o gün **akşama değin**, ona ev işi öğretti. (s.23 str.26)
26. Git, **Aydın’la** bahçede oyna, diye çıkışıyordu. (s.24 str.3-4)
27. Fadiş, **sevinçle** fırının ağzından içeriye uzandı. (s.24 str.11)
28. Cemile, Aydın’a **hınçla** baktı. (s.24 str.23)
29. **Ondan ötürü** burada diken üstündeyim. (s.25 str.6)
30. ... hemen gidip **hanımla** konuştu. (s.25 str.11)
31. **Sizin gibiler** hem çocuk terbiyesinden anlamazsınız, hem de çocuklarınızı tepenize çıkarırsınız. (s.25 str.25-27)
32. Birden fırçayı atıp **ok gibi** fırladı. (s.25 str.31)
33. **Sizin gibilere**, hayvan gibi davranmak gerek, diyerek anahtarını fırlatıp yere attı. (s.26 str.26-28)
34. O anda, **bayılacak gibi** oldu. (s.26 str.31)
35. Öyleyken Cemile yine **saygıyla** sordu. (s.27 str.14)
36. Hanım, **zehir gibi** konuştu. (s.27 str.16)
37. Sana kaç kez söyledim, kendini **benimle** ölçme diye? (s.27 str.25-26)
38. Birden içi **korkuyla** doldu. (s.29 str.8)

39. Bu arada **Cemile için** çok çirkin sözler söylüyordu. (s.29 str.12)
40. Kâmil Bey, planını **ayrıntlarıyla** hazırlamıştı. (s.33 str.14)
41. Cemile, **sevinçle** Fadiş'i hazırladı. (s.33 str.18)
42. Fadiş, bir koşu gidip **hanımla** vedalaştı. (s.33 str.20-21)
43. Ben de **deminden beri** onları düşünüyorum. (s.34 str.3)
44. Çünkü Kâmil Bey **sabahtan beri**: (s.34 str.29)
45. ... onu susturmak için, **canla başla** uğraşıyorlardı. (s.35 str.10-11)
46. **Kimseyle** konuşmuyor, ara sıra şişip kızarmış gözlerini, babasına kaydırıyor. (s.35 str.15-16)
47. Kâmil Bey, **Fadiş'le birlikte** kapıda görününce, evlenmek istediği kadın, öfkeden deliye döndü. (s.36 str.6-7)
48. **Ayrılmak için** bana yalvaracak. (s.36 str.10-11)
49. Cemile, **ağlamaktan başka** bir şey yapamıyordu. (s.36 str.26)
50. İki gün sonra **öğleye doğru** kapı çalındı. (s.37 str.5)
51. Dakikalar **yıl gibi** uzuyordu. (s.39 str.12)
52. Baksana, evlât diye **kuş gibi** çırpınıyor. (s.40 str.3-4)
53. Çocuk **benimle** birlikte sürünecek. (s.41 str.19-20)
54. **Kuş kadar** aklın varsa, gerçekten yavrunu seviyorsan, dediğimi yapacak, onu burada bırakacaksın, diye konuşmaya son verdi. (s.41 str.29-32)
55. **Ev için** biraz öte beri alacağım. (s.42 str.2)
56. **Boğulacak gibi** oluyorum. (s.42 str.9)
57. **Fadiş'im için**, var gücümle çalışırım. (s.42 str.19-20)
58. Hava **kararmak üzereydi**. (s.42 str.26-27)
59. Nedense Sami Beyin anası, **Fadiş için**, Cemile'yi kandırmaya çalışmamıştı. (s.42 str.29-30)
60. Elleri ayakları **buz gibi** olmuştu, tersine yanakları alev alevdi. (s.43 str.2-3)
61. Cemile, gaz lambasının ışığında onun yüzüne **dikkatle** baktı. (s.43 str.239)
62. Çocuğu **hızla** kendine çekti. (s.43 str.25)
63. Ama Fadiş'im sizin evinizde, **sandığım gibi** rahat değil! (s.44 str.10-11)
64. **Dayakla** eşek terbiye edilir. (s.44 str.15)
65. **Fadiş gibi** bir çocuk değil! (s.44 str.16)
66. Bunları söylerken **kapıya doğru** ilerledi. (s.44 str.16-17)

67. Üstelik burada **köle gibi** davranıyorsunuz. (s.44 str.23-24)
68. Yoksa şimdi piçinle seni **tekmeye** sokağa atarım, diye bağırp içini boşalttı.
(s.44 str.28-29)
69. Vücudu **buz gibiydi**. (s.45 str.32)
70. **Sabaha dek** burada dikilecek misin? (s.46 str.10)
71. **Sabaha dek** sokaklarda kazık kesilirsin. (s.46 str.17)
72. Cemile, **saygıyla** onun elini öptü, böylece ayrıldılar. (s.46 str.24-25)
73. Cemile, gözlerine dolan yaşları göstermemek için **hızla** oradan ayrıldı. (s.47 str.13-14)
74. **Onun için** bu kadının işine son veremem. (s.47 str.28-29)
75. Bir ayın sonunda **Fadiş’le birlikte** iş bulma umudunu yitirdi. (s.48 str.5-6)
76. Gayri **bundan sonra** çocukla uğraşamayız. (s.48 str.17)
77. Gayri bundan sonra **çocukla** uğraşamayız. (s.48 str.17)
78. Buna karşılık o da sana **gül gibi** bakacak. (s.48 str.29)
79. Önleri sıcacıkken, sırtları **buz gibiydi**. (s.50 str.26-27)
80. **Seninle** biraz görüşeceğim!.. (s.50 str.32)
81. Bir baba olarak keşke sen de Fadiş’e **benim kadar** bakabilsen! (s.51 str.14-15)
82. Yazık ki kalbin **taş gibi**. (s.51 str.15)
83. Sen de **odun için** üzülüp duruyordun. (s.51 str.28-29)
84. Versem, zavallı, **kuş gibi** çırpınır, karda kışta yollara düşer, buraya gelir. (s.51 str.32- s.52 str.1)
85. Oda **buz gibi** olmuştu. (s.53 str.16)
86. Hafize Nine, kapıdaki asma kilidin anahtarını çevirirken Fadiş **korkuyla** bağırdı. (s.53 str.17-18)
87. **Nineye göre** Cemile çok toy, çok iyi yürekli bir insandı. (s.55 str.12-13)
88. Kasabada, **günlerden beri**, hep bu konu konuşulduğu için, herkes yeni bir haber bekliyordu. (s.55 str.24-25)
89. “Cemile **kocasıyla** barışacakmış...” (s.55 str.26-27)
90. Kızımı eve kapama, **babasıyla** görüşünler... (s.55 str.29)
91. Kendimi sıkıp, **anlıyormuş gibi** dinliyorum. (s.57 str.5-6)
92. Sen daha **bacak kadar** çocuksun. (s.57 str.10-11)
93. Ben de çocukken mevlûde **şeker için** giderdim. (s.58 str.1-2)

94. Bu yaşlarda her çocuk **senin gibidir**. (s.58 str.2)
95. İki tahta kaşık, **istekle** erişte sahanına gidip geliyordu. (s.58 str.13-14)
96. **Yemekten sonra**, bir süre oturdular. (s.58 str.14-15)
97. Yavaşça bu saçları **geriye doğru** sıvazladı. (s.58 str.21-22)
98. Artık ondan **eskisi kadar** ürkmüyorlardı. (s.59 str.1)
99. **Nineye göre** bir şeyin var mı? (s.58 str.9)
100. Nineyle Fadiş, Kâmil Beyden ayrıldıktan sonra, **sevinçle** eve koştular. (s.59 str.16-17)
101. **Neşeyle** atıldı. (s.60 str.25)
102. Bir adam yularından tutmuş, bu yüklü atı **onlara doğru** getiriyordu. (s.61 str.11-12)
103. Bacakları uyuşmuş, **keçe gibi** olmuştu. (s.62 str.23-24)
104. Güneş **batmak üzereydi**. (s.63 str.1)
105. Kâmil Bey, yolun ortasına çıkmış, **kollarıyla**, “Dur” işareti yapıyordu. (s.63 str.6-7)
106. Kâmil Bey, çabuk çabuk **şoförle** konuştu. (s.63 str.9)
107. Kapıyı **güçlkle** açtıldılar. (s.63 str.14)
108. Fadiş, gündüzleri amcasının evinde kalıyor, akşam üstü **babasıyla** evlerine gidiyorlardı. (s.64 str.9-10)
109. Kâmil Bey de **onunla** fazla ilgilenmiyordu. (s.64 str.11-12)
110. Aslında kimse ilgilenmiyordu **Fadiş’le**. (s.64 str.12-13)
111. **Akşama değin** aç susuz, sokakta oynasa, arayan soran olmuyordu. (s.64 str.13-14)
112. Mahallede birkaç kızdan başka hiçbir çocuk **onunla** oynamıyor, yanına sokulmuyorlardı. (s.64 str.16-17)
113. Saçların **yapağı gibi** olmuş. (s.64 str.25)
114. **Söylentilere göre**, burada bir yatır varmış. (s.65 str.21)
115. Yatakta **donakalmış gibiydi**. (s.66 str.7-8)
116. **Bundan sonra** insanlar sana daha çok acıyacak. (s.67 str.3-4)
117. **Bundan ötürü** amcam bana kızmadı ya? (s.68 str.2)
118. Haberi duyan yenge **telâşla** bağırdı. (s.68 str.23)

119. Fadiş odanın köşesine diz çökmüş, **heyecanla** konuşulanları dinliyordu. (s.68 str.25-26)
120. **Bununla beraber** amcası yine ondan yana görünüyordu. (s.69 str.4-5)
121. **Sana göre** her şey kolay. (s.69 str.11)
122. Bak Fadiş, **duyduğun gibi**, baban seni, bize bırakıp gitti. (s.69 str.17-18)
123. Fadiş, **anlayışla** başını salladı. (s.69 str.20)
124. Çabucak bezleri arıt, tokaçla, patpatla; **sıkabildiğin kadar** sık. (s.70 str.6-7)
125. Su, sabah serinliğinde **buz gibiydi**. (s.70 str.15)
126. Karısı bu duruma, **onun kadar** sevinmemişti. (s.71 str.24-25)
127. Yenge **anasıyla** şöyle bir karara varmıştı: (s.71 str.27)
128. **Akşama dek** salıncak sallatıyor, sabahları bez yıkıyorlardı. (s.71 str.28-29)
129. Bedeni de **buz gibi** olmuştu. (s.72 str.31)
130. Zalhe Nine, elini onun alınına koydu; sonra **telâşla** sordu. (s.73 str.18-19)
131. Vücudunu yokladı, **fırın gibi** alev alevdi. (s.73 str.21)
132. **Mektupla** birlikte yine çokça para yolladı. (s.74 str.27-28)
133. Amcasının oğlunu **canı gibi** seviyor, onun yanından hiç ayrılmak istemiyor. (s.75 str.10-11)
134. Gözlerini **dikkatle** yengesine çevirdi. (s.75 str.30)
135. Cemile, **ümitle** dördüncü mektubun karşılığını beklemeye başladı. (s.76 str.20-21)
136. Eh, **istediğin gibi** olsun, dedi. (s.77 str.19)
137. Karısı **merakla** sordu: (s.78 str.2)
138. Fadiş, **telaşla** sordu: (s.78 str.8)
139. Tanardı ile Örenköy arası, **at ile** altı saat çekiliyordu. (s.78 str.13)
140. Fadiş, mahallede **herkesle** vedalaştı. (s.80 str.1)
141. Yaşlıların ellerini öpüp **arkadaşlarıyla** kucaklaştı. (s.80 str.1-2)
142. Yengesiyle Zalhe Nine'nin ellerini öptükten sonra, **amcasıyla birlikte** çarşıya doğru uzaklaştılar. (s.80 str.8-10)
143. Yengesiyle Zalhe Nine'nin ellerini öptükten sonra, amcasıyla birlikte **çarşıya doğru** uzaklaştılar. (s.80 str.8-10)
144. Geride birkaç komşu, **donakalmış gibi** hâlâ ardından bakıyorlardı. (s.80 str.11-12)

145. **Baban için** kötü duygular besleme. (s.80 str.16-17)
146. Fadiş, **inatla** susuyordu. (s.80 str.19)
147. Ali Kadir, **atla** önden ilerliyordu. (s.81 str.26)
148. Fadiş yakına geldiğinde, Ali Kadir'i **dikkatle** süzüyordu. (s.81 str.27-28)
149. Onunla yaşıtıymış gibi konuşup tartışıyor... (s.81 str.12-13)
150. Hem **dediğin gibi**, soğuk uykuyu dağıtıyor. (s.84 str.21-22)
151. Sonra da anayı bir dağa, babayı bir dağa atıp **inci gibi** yavruyu ortada bırakıyor. .. (s.84 str.27-28)
152. Gözlemeyi **istekle** yiyordu. (s.85 str.30)
153. Sırtı **hamam gibi** olmuştu. (s.85 str.31- s.86 str.1)
154. Ali Kadir, onu **gocuğuyla birlikte** kucaklayıp yere indirdi. (s.86 str.16)
155. Sonra birden Ali Kadir, **coşkuyla** bağırıldı: (s.86 str.21-22)
156. Fadiş'in yüreği **kuş gibi** çırpınıyordu. (s.87 str.22)
157. Elinde tuttuğu idare lambasının ışığı esintiden titriyor, **sönecek gibi** oluyordu. (s.87 str.24-25)
158. Hemen **ona doğru** yürüdü. (s.88 str.11-12)
159. Bunlardan birini aldı, katını açıp, **yorgan gibi** minderlerin üstüne örttü. (s.88 str.24-25)
160. Bu sesleri **dikkatle** dinledi. (s.89 str.16)
161. Bu sırada Bekir Ağa, **ayağıyla** çıra kırıyor, kırdığı çıraları yakıp sobayı tutuşturuyordu. (s.89 str.26-27)
162. Elbisesinin kıvrılan eteğini, **dizlerine doğru** sıvazladı. (s.90 str.24-25)
163. Hasan da **Fadiş'le birlikte** odadan çıktı. (s.90 str.30)
164. Sofa **buz gibiydi**. (s.90 str.30-31)
165. **Onun için** kızdırmamaya çalışırım. (s.92 str.15)
166. He ya, kitaplarımı **su gibi** okuyorum. (s.93 str.17)
167. Fadiş, onu **özençle** dinliyordu. (s.93 str.19)
168. O zaman **Hasan'la** bol bol oynarsınız, dedi. (s.93 str.28-29)
169. O da komşularını, "**Sağlıcakla** gidin, yine buyurun," diye uğurluyordu. (s.94 str.29-31)
170. Vakitli, vakitsiz uyunur mu? deyince, Zehra Kadın **Fadiş'e doğru** eğildi; omzundan tutup hafifçe sarstı: (s.95 str.14-15)

171. Fadiş ayağa kalkıp, **kapıya doğru** birkaç adım attı. (s.95 str.20-21)
172. **Korkuyla** odaya sokuldu. (s.95 str.29)
173. **Yemekten sonra**, Hasan'la babası çıkıp gittiler. (s.96 str.15)
174. Fadiş, hırkasını giyip **sevinçle** kapının önüne çıktı. (s.96 str.29)
175. **Akşama dek** evde mi otursun? (s.98 str.15)
176. **Onlarla** güzel güzel oynuyor. (s.98 str.16)
177. Sonra **kızlarla birlikte** ona doğru yürüdüler. (s.98 str.21-22)
178. Sonra kızlarla birlikte **ona doğru** yürüdüler. (s.98 str.21-22)
179. **Kimseyle** kavga etmezdi. (s.99 str.4-5)
180. Fadiş, kolay kolay kızmazdı ama, okuyup yazma konusunda **Hasan'la** boy ölçüşemiyordu. (s.99 str.9-11)
181. **İlkbaharla birlikte** köyde, iş zamanı başlamıştı. (s.100 str.4)
182. **...anneleriyle** evde kalırlardı. (s.100 str.7)
183. Bu nedenle Fadiş, **arkadaşlarıyla** akşama değin bol bol oynayabiliyordu.
(s.100 str.7-9)
184. Bu nedenle Fadiş, arkadaşlarıyla **akşama değin** bol bol oynayabiliyordu.
(s.100 str.7-9)
185. Bazen Hasan da **onunla** geliyordu. (s.102 str.6)
186. Teyzeciğim, onu **Hasan için** ayırdığını bilmiyordum. (s.103 str.12)
187. Bir gün **Hasan'la** harmandan dönüyorlardı. (s.103 str.19-20)
188. İçi **sevinçle** doldu. (s.103 str.24-25)
189. Kollarım içinde kayboluyor, etekler **topuklarına dek** uzanıyordu. (s.104 str.2-3)
190. Fadiş de **korkmuş gibi** “Anneee!” diye bağırdı. (s.104 str.4-5)
191. Sonra ikisi de **neşeyle** gülüştüler. (s.104 str.5-6)
192. O zaman **sana göre** olur, dedi. (s.104 str.9-10)
193. Yufka işi, **ikindiye dek** sürdü. (s.106 str.3-4)
194. **Çarşaf gibi** büyük parçalar, bunların üzerinde rahatça ovalanıp dövülürdü.
(s.106 str.18-19)
195. Birkaç el bu şekilde yıkadığı çamaşırları, **kaynatmak için** kazana atıyordu.
(s.107 str.14-15)

196. amaşırlıktaki çocuklar, her işi bırakıp **kalabalığa doğru** koştular. (s.108 str.7-8)
197. **Bunun için** Fadiş'e hep baştan savma yanıtlar veriyordu. (s.108 str.14-15)
198. Zehra Kadın kovada **Fadiş için** su ılıştırıyordu. (s.112 str.18-19)
199. Haydi Fadiş, şimdi **Hasan'la** oynayın. (s.113 str.3)
200. **Bal gibi** olurum uçak askeri. (s.114 str.15-16)
201. Çocuklar, **sevinçle** birbirlerine baktılar. (s.115 str.3)
202. Fakat yarın acıkacaklarını düşünerek, ağızlarına erişmeyi **zorla** tıkıyorlardı. (s.116 str.8-9)
203. **Öğleye değin** hiç acıkmadılar. (s.117 str.13)
204. **Duadan sonra**, sokağa çıkmak istediler. (s.117 str.22)
205. **İkindiye dek** biraz yatın, sonra çıkarsınız, dedi. (s.117 str.24-25)
206. Hasan'la Fadiş **uyumak için** yattılarsa da, bir süre sonra uyumayıp, kalktılar. (s.117 str.26-27)
207. Köy çocukları, her günkü gibi yine **otobüsle birlikte** çarşıya doğru koşuyorlardı. (s.118 str.2-4)
208. Köy çocukları, her günkü gibi yine otobüsle birlikte **çarşıya doğru** koşuyorlardı. (s.118 str.2-4)
209. Biraz önce şoförle konuşan yolcu, bu olayı **dikkatle** izliyordu. (s.119 str.8-9)
210. Pencereden bakarken, bu geçmiş olayı konuşup **ayrıntılarıyla** bir kez daha anımsadılar. (s.119 str.26-27)
211. Akşam üstü sokaklar, **çocuklarla** doluydu. (s.120 str.1)
212. İki de **leblebiyle** karışık üzümü çok severlerdi. (s.120 str.8-9)
213. Ben mısırlarımızı **tanelendikten sonra** saklayacağım. (s.120 str.31)
214. Fadiş, **kesinlikle** karşı geldi. (s.121 str.16-17)
215. Bunu söylerken, Hasan'ın eline **hızla** vurdu. (s.121 str.20)
216. **Tokat için** Hasan'a bile darılmamıştı. (s.122 str.9-10)
217. Yüzü kızararak, **içtenlikle** öğretmene gülümsedi, öğretmen de başını okşadı. (s.122 str.19-20)
218. Hasan, **duyduğuma göre** orucu bozmuşsun. (s.123 str.1)
219. O zaman Hasan, **hınçla** Fadiş'e döndü: (s.123 str.4)
220. Ellerini yıkarken **birbirleriyle** hiç konuşmadılar. (s.123 str.17-18)

221. **Namazdan önce**, Hacı Gülsüm çocukları birbirlerinden uzak yerlere yerleştirdi. (s.125 str.7-8)
222. **Gülmediği için**, var gücüyle soluğunu içinde tutmaya çalışıyordu. (s.125 str.14-15)
223. **Kesesine göre** çocuklara ve davulcuya yemiş, meyve, şeker hatta taze ekmek, pide dağıtırdı. (s.126 str.16-17)
224. Çocuklar köy odasının önünde birikmişler, **sabırsızlıkla** davulcuyu bekliyorlardı. (s.127 str.13-14)
225. Fadiş de **herkes gibi**, yanına yönüne bakındı, ana çocuğu göremedi (üç yaşına kadar olan çocuklara, ana çocuğu deniliyordu). (s.128 str.10-12)
226. Kalabalıktan **kurşun gibi** fırladı. (s.128 str.18)
227. O gece, **sahura dek** her evde, yemiş yenilip, gülünüp söylenirdi. (s.130 str.10-11)
228. Yıkandıktan sonra giydiği basma entari, **dizlerine doğru** kısalmıştı. (s.131 str.1-2)
229. Çocuklar, tepsiye **istekle** bakıyorlardı. (s.131 str.11)
230. Yarını, biraz da **baklava için** iple çekiyor gibiydiler. (s.131 str.12)
231. Ana babası, onun baklava yiyişine **sevecenlikle** bakıyorlardı. (s.131 str.26-27)
232. **Yemekten sonra**, el yüz sabunlandı, bayramlıklar giyildi. (s.131 str.28-29)
233. Birkaç eve girip, **herkesle birlikte** el öptüler. (s.132 str.1-2)
234. hâlde, dedi, **seninle** okulda görüşürüz. (s.132 str.19)
235. Yok, dedi **üzüntüyle**. (s.132 str.21)
236. O gün, **öğleye dek** Hasan'ı pek az gördü. (s.132 str.32)
237. Mübarek gün, yine **birbirinizle** dalaşmayın! (s.134 str.9)
238. Orada **anası gibi** hizmetçilik etsin. (s.134 str.32-33)
239. Hasan, "Sen de **anan gibi** hizmetçi ol," demişti. (s.136 str.10-11)
240. Bayram **onun için** öğleyin bitmişti. (s.136 str.16)
241. Köylü yaptığım işlerin karşılığını; **buğdayla**, yumurtayla hatta tarhana, bulgur, fasulye, nohutla ödüyor. (s.137 str.22-23)
242. Köylü yaptığım işlerin karşılığını; buğdayla, **yumurtayla** hatta tarhana, bulgur, fasulye, nohutla ödüyor. (s.137 str.22-23)
243. **Onun için** Fadiş, anasını isteyinceye dek burada kalacak. (s.137 str.26-27)

244. Bir gün **hanımla** bu konuyu son bir kez daha konuşmak istedi. (s.138 str.5-6)
245. Cemile gidip **hanımla** konuştu. (s.138 str.13-14)
246. Cemile, üç gün sonra, **hanımlarla birlikte** İstanbul'dan ayrıldı. (s.138 str.17-18)
247. Evde **Cemile'den başka** dadı ve erkek aşçı da vardı. (s.138 str.19-20)
248. Cemile onu, **çocuğu gibi** seviyor, "Sedat'ı Fadiş'in yerine koydum," diyordu. (s.139 str.8-9)
249. Ah hanımefendiciğim, **aylardan beri** bunu düşünüyorum! (s.139 str.19-20)
250. Benim anam da birkaç yıl İstanbul'da çalışmıştı, deyince, **öğretmene karşı** içten bir yakınlık duydu. (s.140 str.32- s.141 str.1)
251. Genç öğretmen **şaşkınlıkla** kekeleydi. (s.141 str.12)
252. Bunu anlamak için **güvenle** dolduruyordu. (s.142 str.4-5)
253. Türkü söylenirken Fadiş **herkesle birlikte** el çırpıyordu. (s.142 str.14-15)
254. Öğretmen onun davranışlarını **ilgiyle** izliyordu. (s.142 str.17-18)
255. Örgülerin uçları, **arkadaşlarının gibi** saçlıkla birleştiriliyordu. (s.142 str.27-28)
256. Örgülerin uçları, arkadaşlarının gibi **saçlıkla** birleştiriliyordu. (s.142 str.27-28)
257. **Herkes gibi**, o da okula şalvarla gidiyordu. (s.143 str.10)
258. Herkes gibi, o da okula **şalvarla** gidiyordu. (s.143 str.10)
259. Zenginler bu kumaştan **parayla** alacak, yoksullara parasız verilecekti. (s.143 str.11-13)
260. Şerbetler, buzağıya ve anasına sağlık dilekleri arasında **neşeyle** içildi. (s.145 str.16-17)
261. Bir akşam üstü Bekir Efendi, eve **neşeyle** geldi: (s.145 str.24-25)
262. Zehra Kadının gözleri **sevinçle** parlıyordu. (s.146 str.4-5)
263. Sonra aklına bir şey gelmiş gibi **sevinçle** bağırdı: (s.146 str.20)
264. **Çocuk için** bir şeyler yapmaya çalışacağım, diye söz verdi. (s.147 str.15-16)
265. **Bahçe için**, en iyi tohumlardan ve fidelerden aldılar. (s.147 str.17)
266. Değirmenci Adam Ahmet'in un öğütüşünü, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruluşunu **ilgiyle** izliyorlardı. (s.148 str.14-16)
267. Bak bizimle nasıl dost oldu, dedi. (s.149 str.31-32)

268. Fadiş, **başıyla** onu doğruladı. (s.150 str.1)
269. Fasulyeleri, **kökleriyle birlikte** sökmeye çalıştılar. (s.151 str.6-7)
270. Bazı soğanlar kolayca sökülüyor, **bazıları için** çaba kullanmak gerekiyordu.
(s.151 str.8-9)
271. Teyzesi: “Soğanları çıkarırken **çapayla** yaralarsanız, o soğan kışa dayanmaz çürür,” diyordu. (s.151 str.10-12)
272. O, kendisine verilen her işi, **canla başla** yapardı. (s.151 str.18-19)
273. gün, belki de **teyzesi kadar** kök sökmüştü. (s.151 str.19)
274. Öğle azıklarını **istekle** yediler. (s.151 str.22)
275. Elleri de **ayakları gibiydi**. (s.152 str.19)
276. Hasan, **merakla** Fadiş’in gösterdiği yöne baktı ve balığı gördü. (s.153 str.5-6)
277. Çayın yosunlu taşlarının üzerinde, yuvarlana yuvarlana **onlara doğru** geliyordu. (s.153 str.6-7)
278. **Bunun için** her şey hazır. (s.153 str.25)
279. ...**ayaklarıyla** kerpiç çamuru bile karıyorlardı. (s.154 str.5)
280. Üstelik ikinci sınıfı **seninle** aynı dersanede okuyacağım. (s.154 str.19-20)
281. İbir, **davulla** oyun havaları çaldı. (s.155 str.7)
282. **Bunun için**, çok çalışmanız gerek. (s.155 str.12-13)
283. **Derslerden başka**, sınıf kitapları okuyor, bunları okuyabildiği için sevinçten uçuyordu. (s.155 str.32-33)
284. “Fadiş’imin yüzü **balmumu gibi** sapsarıymış,” diye için için ağlıyordu. (s.156 str.5-6)
285. Cemile **kocası ile** ilgili tüm ümitlerini yitirmişti. (s.156 str.8-9)
286. Fadiş, **küçüklüğünden beri** bağlandığı her yerden ve her şeyden koparılmıştı.
(s.157 str.15-16)
287. Ona **bizim gibi** kim bakacak? Hiçbir gün kendi evlâdımızdan ayırmadık, dedi.
(s.157 str.6-8)
288. O da **yarından sonra** treni karşılayıp çocuğu alır... (s.157 str.32-33)
289. Fadiş ev ev dolaşüyor, büyük küçük **herkesle** vedalaşıyordu. (s.158 str.7-8)
290. Kızlar onu **kapıya kadar** getirdiler. (s.158 str.9-10)
291. **Duyduğuma göre** bugün, tüm köy halkıyla vedalaşmışsın. (s.158 str.17-18)
292. Sonra gözyaşları **sel gibi** boşandı. (s.158 str.22)

293. Vedalaşmak için gittiği evlerde **ağlamamak için** kendini zor tutmuştu. (s.158 str.24-25)
294. Fadiş, **arkadaşlarıyla** yeniden kucaklaştı. (s.159 str.18)
295. Zehra Kadın, evin önünde **sabırsızlıkla** onu bekliyordu. (s.159 str.21)
296. Fadiş, teyzesinin ve Bekir Efendi'nin ellerini öptü, **Hasan'la** kucaklaştılar. (s.159 str.29-30)
297. **Bununla** orada, seksekte ve longuzda herkesi yenersin, dedi. (s.160 str.1-2)
298. Fadiş, boynunu uzatıp **ileriye doğru** baktı. (s.160 str.8-9)
299. Okulun önünde öğrenciler, **öğretmenleriyle birlikte**, yol kenarına dizilmişlerdi. (s.160 str.13-14)
300. Fadiş, pencereye abanmış, **kuş gibi** çırpınıyordu. (s.160 str.15)
301. Öğrenciler, **ayrılıkla ilgili** yanık bir türkü tutturmışlardı. (s.160 str.15-16)
302. Otobüs yavaş yavaş ilerlerken, Fadiş camdan sarkmış, arkadaşlarının her birine **adlarıyla** sesleniyordu. (s.160 str.16-18)

4.3.2.İsim Unsuru Sözcük Grubu Olanlar:

1. **Kızı Cemile'den başka** kimsesi kalmamıştı. (s.10 str.9-10)
2. **Bir süre sonra**, Naciye Kadın'la Cemile de tek odalı, toprak damlı evlerine yerleştiler.(s10 str.21-22)
3. **Bir süre geçtikten sonra** tarlalar, bağlar yeniden ekilip dikilmeye başlandı. (s.10 str.26-27)
4. Günlük geçimini **bu yolla** sağlıyordu. (s.10 str.31)
5. **Başında erkeği olmadığı için**, eline geçen parayı bir türlü değerlendiremiyordu. (s.10 str.31-32)
6. **Cemile annesine bakabilmek için** başkalarının tarlalarına ekin biçmeye, dağdan odun taşımaya gidiyor... (s.11 str.5-7)
7. Seni **bin bir özenle** büyüttüm. (s.11 str.11)
8. Gün boyunca **senin bakımınla** uğraşırđı. (s.11 str.13)
9. Bu geziden **tam dört ay sonra** döndü. (s.12 str.13)
10. Küçük kıza **o günden sonra**, "Fadiş" denilecekti. (s.12 str.23)
11. Fakat bu sevgi **onu kötü davranışlarından uzaklaştıracak kadar** güçlü değildi. (s.12 str.25-27)

12. O halde sen, **annen ölünceye kadar** burada kal, dedi. (s.13 str.8-9)
13. **Fadiş'in ve anasının karnını doyurduktan sonra** da, o günkü işine giderdi.
(s.13 str.23-24)
14. **Son bir yıldan beri** de hiç yazmıyordu. (s.14 str.1-2)
15. **Uzun yol yürüneceği için** çocuğu evde bıraktı. (s.14 str.5)
16. Nine su isterse **bu ibrikle** içir... (s.14 str.6)
17. Bu yüzden işe giderken, kapıyı dışardan **bir iple** bağladı. (s.14 str.9-10)
18. **Nine öldükten sonra**, yakınları Cemile'ye: (s.15 str.1)
19. Kâmil Bey **kadını yatıştırmak için**: (s.16 str.3)
20. Senden ayrılacağım deyince Cemile **ateşe basmış gibi** oldu. (s.16 str.18-19)
21. **Ev işleri için** bir kadın arıyorlar. (s.17 str.5-6)
22. Zaman zaman **göz ucuyla** anasını da süzüyordu. (s.17 str.22-23)
23. **Peşinden gelmesi için** Cemile'ye işaret etti. (s.20 str.25)
24. **Zili durdurmak için** uzanmıştı ki, Fadiş ağlamaya başladı. (s.21 str.6-79)
25. **Bunu anlamak için** ona sordu: (s.21 str.21)
26. **Bir süre sonra** hanım seslendi: (s.23 str.6)
27. Bundan sonra suyu ve çayı **bu bardaklarla** içersiniz, dedi. (s.23 str.12-13)
28. Günleri **ev ve bahçe işleriyle uğraşmakla** geçiyordu. (s.23 str.31)
29. Doktor, fırını **bu iş için** yaptırtmıştı. (s.24 str.7-8)
30. **El yordamıyla** bebeği aramaya başladı. (s.24 str.11-12)
31. Fadiş, büyük bir korku içinde, **var gücüyle** bağırdı. (s.24 str.13-14)
32. **O günden sonra** Fadiş'i daha rahat hırpalamaya ve tartaklamaya başladı. (s.24 str.27-28)
33. **Ona yardım etmek için** günlerce düşünüp taşındı. (s.25 str.7-8)
34. **Kovulurum korkusuyla** kendini sıkıyor, bir şey söyleyemiyordu. (s.25 str.23-24)
35. **Bir süre ağladıktan sonra** Fadiş'in sesi kısıldı. (s.25 str.24)
36. Olmaz, şimdi açarsam, **kapıyı açtırmak için** yarın yine ağlayacak. (s.26 str.6-7)
37. Sen bizi memnun etmeye çalışacağına, **çocuğunu memnun etmek için** çırpınıyorsun. (s.26 str.9-10)
38. Ben, **durumunuza acıdığım için** böyle bir şey yapmıyorum. (s.26 str.11-12)

39. Hanımefendi, Fadiş'e gösterdiğim düşkünlük, **onu şımartmak için** değil...
(s.26 str.16-17)
40. **Karşıma alıp konuştuğum için**, bana bu şekilde karşılık verebiliyorsun. (s.26 str.24-25)
41. Fadiş oradaydı, **sapsarı yüzüyle**, gözlerini iri iri açmış kendisine bakıyordu.
(s.27 str.1-2)
42. Elbette **küçük beyle** bir olmaz. (s.27 str.31-32)
43. “Şu anda bu evde **bir iskemle kadar** bile değerim yok.” (s.28 str.33- s.29 str.1)
44. Cemile'nin küt küt atan yüreği **ağzına gelecek gibi** oldu. (s.29 str.23-24)
45. Hanım, **sert bir sesle**: (s.30 str.1)
46. Hesabını **dünkü tarihe göre** kaparsın. (s.30 str.2-3)
47. Cemile, **sabahtan öğleye dek** taşlıkları fırçaladığını anımsadı ama, hiç sesini çıkarmadı. (s.30 str.4-5)
48. Hanım **bohçayı didik ettikten sonra**: (s.30 str.26)
49. Ana-kız **sokağın köşesine kadar** yürüdüler. (s.30 str.30-31)
50. **Bir saat kadar** orada dikildiler. (s.31 str.2-3)
51. Cemile, **kendini beğendirmek için** yeni hanımın karşısında ne yapacağını, ellerini nereye koyacağını, nasıl konuşacağını şaşırıyordu. (s.31 str.6-8)
52. Kâmil Bey, **Cemile gittikten sonra**, içinde bir tedirginlik duymuştu. (s.31 str.23-24)
53. Cemile, **ateşe değmiş gibi** sıçradı. (s.32 str.31)
54. Var, **sen istediğin gibi** yaşa. (s.33 str.1)
55. Hanımefendiciğim **sizden ayrılacağım için** üzülüyorum. (s.33 str.9)
56. İçi **karmakarışık duygularla** doluydu. (s.33 str.24)
57. **Bu saate kadar** kalmamalıydılar. (s.34 str.4-5)
58. ... **akşamın altısına değin** orada oyaladı. (s.34 str.19)
59. **El birliğiyle** onu avutmaya çalışıyorlardı. (s.35 str.4-5)
60. ... **onu susturmak için**, canla başla uğraşıyorlardı. (s.35 str.10-11)
61. Tasalanmayın, **bu işle** ilgileneceğim. (s.37 str.1)
62. **İki gün sonra** öğleye doğru kapı çalındı. (s.37 str.5)
63. **Kapıyı kapamayı bile akıl edemeyecek kadar** heyecanlı idi. (s.37 str.8-9)

64. **Kendisi de dertlendiği için**, Cemile’yi ne türlü avutacağını bilemiyordu. (s.37 str.14-15)
65. Onun babası **başka babalar gibi** değil. (s.37 str.20)
66. **İsteklerini gerçekleştirmek için** yavrusunu bir yem gibi kullanan baba, ona daha başka kötülükler de yapabilir. (s.37 str.20-22)
67. **Dünyada iyilik örneği babalar bulunduğu gibi**, bu türlü babalar da var. (s.37 str.22-24)
68. Cemile, **acı bir ifadeyle** dudak büktü. (s.38 str.4)
69. Birkaç aylık birikmiş parası vardı, **yaşlı bir beyin yardımıyla** biletini aldı. (s.38 str.10-11)
70. **Fadiş’in özlemiyle** derin bir oh çekti. (s.38 str.14-15)
71. Düşünde **Kâmil Bey’le** görülmemiş kavgalara girdi... (s.38 str.16-17)
72. Bir gün, çarşıda dolaşıp çevresine bakınırken, **kocasının kardeşiyle** karşılaştı. (s.38 str.29-30)
73. **Sert bir sesle:** (s.39 str.22)
74. **Gülsüm kadının çocuğu olmadığı için**, Cemile’nin yüreğindeki ateşi anlayamaz. (s.40 str.4-5)
75. ... **işine gelmediği için** duymazlıktan geliyor, durmadan Cemile’yi evden çıkarmaya çabalıyordu. (s.40 str.7-9)
76. Sami Beyden kaçmayan yaşlı kadınlar orada kalıp olayı **Gülsüm kadınla birlikte** özetlediler. (s.40 str.12-14)
77. Sami Bey söze karışarak, **Cemile’yi çocuğu almak fikrinden caydırmak için**, durmadan dil döktü. (s.41 str.11-12)
78. **Fadiş’in iyiliği için** onu burada bırakmalısın. (s.41 str.13)
79. Yüreği **ateş düşmüş gibi** yanıyordu. (s.41 str.18-19)
80. Fadiş’in sokuluşları, neşeyle iri siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları gözünün önüne geliyordu. (s.41 str.21-23)
81. **Sami Bey gittikten sonra** iki kadın, konuyu bir süre daha tartıştılar. (s.42 str.4-5)
82. **Herkes yaşamını sürdürmek için** bir yol seçmiş. (s.42 str.17-18)
83. Fadiş’im için, **var gücümle** çalışırım. (s.42 str.19-20)
84. Yüreği **yerinden fırlayacakmış gibi** çırpınıyordu. (s.43 str.1-2)

85. **Beş duyusuyla** Fadiş'i bekliyordu. (s.43 str.3-4)
86. Sonra; **sararmış, küçülmüş, cılızlaşmış Fadiş'ine doğru** fırladı. (s.43 str.6-7)
87. **Uzunca bir sessizlikten sonra** Gülsüm kadın konuştu. (s.43 str.11-12)
88. Çocuk, **odanın ortasına doğru** ilerledi. (s.43 str.19)
89. Fadiş, **korkak adımlarla** ona doğru yaklaşıyordu. (s.43 str.22)
90. Sonra kapiya bakarak, **alçak sesle** konuştu. (s.43 str.27-28)
91. **Kararlı bir ifadeyle** konuştu: (s.44 str.9)
92. **İçten gelen bir yakınlıkla** sordu. (s.45 str.12)
93. İhtiyar bekçi, **aklına gelmiş gibi** atıldı. (s.46 str.2-3)
94. Fiskos edip onları, **bildikleri, duydukları kadar** bilmeyenlere de anlatıyorlardı. (s.46 str.29-30)
95. Senin paran ödendi, deyince **sert bir sesle** çıkıştı. (s.47 str.7)
96. Yardımcı, **bezgin bir sesle:** (s.47 str.10)
97. Cemile, **gözlerine dolan yaşları göstermemek için** hızla oradan ayrıldı. (s.47 str.13-14)
98. **Cebinde kalan son birkaç kuruşla**, Fadiş'i alıp Toroslu kasabasına götürdü... (s.48 str.6-7)
99. **Aylık yollamak koşuluyla**, yavrusunu bir süre onların yanında bırakmak istiyordu. (s.48 str.8-9)
100. **Yavrusunu yanlarına almaları için** yalvardı. (s.48 str.12)
101. Hepsi **ağız birliği etmiş gibiydiler.** (s.48 str.13)
102. Cemile, sonunda **yaşlı bir kadınla** anlaştı. (s.48 str.21)
103. Fadiş, annesini **iç çekişlerle** dinliyordu. (s.48 str.31)
104. Cemile, **otobüse bininceye dek**, “Ya Fadiş son dakikada cayarsa, ne yaparım?” diye heyecanlandı durdu. (s.49 str.8-10)
105. ... **sabahtan akşama değin** kapının önünde oynuyordu. (s.49 str.16-17)
106. Kaloriferle ısıtılan apartmanda **diken üstünde oturuyor gibiydi.** (s.50 str.2-3)
107. Köylüler eşek ve katırlara yükleyip getirdikleri odunları, **havanın karlı olması nedeniyle**, iki kat fiyatla satıyorlardı. (s.50 str.19-21)
108. Köylüler eşek ve katırlara yükleyip getirdikleri odunları, havanın karlı olması nedeniyle, **iki kat fiyatla** satıyorlardı. (s.50 str.19-21)

109. **Onu bulmak için** de sabah ezanı sırasında, anayola çıkmak gerekti. (s.50 str.21-22)
110. Nine, **bin bir duayla** postaneden çıkmıştı ki, giyim kuşamı yerinde bir adam karşısına dikildi. (s.50 str.30-31)
111. Fadiş, **yaşından umulmayan bir olgunlukla** mırıldandı. (s.51 str.27)
112. **Dostlarını duyar gibi** oluyordu. (s.52 str.6)
113. **Durumu gizlemek için**, “hık mık” ettiyse de Fadiş çocukça bir önseziyle her şeyi anlamıştı. (s.52 str.27-29)
114. Durumu gizlemek için, “hık mık” ettiyse de Fadiş **çocukça bir önseziyle** her şeyi anlamıştı. (s.52 str.27-29)
115. Şimdi **öğle yemeği için** eve gelmiştir, kaçırmayayım, diyerek çıkıp gitti. (s.53 str.7-8)
116. **Sabahtan akşama değin**, eski arkadaşlarıyla kahvede oturuyordu. (s.54 str.17-18)
117. Sabahtan akşama değin, **eski arkadaşlarıyla** kahvede oturuyordu. (s.54 str.17-18)
118. Fadiş, **ben gelinceye kadar** yine sende kalsın. (s.55 str.6-7)
119. Nine, mektubu dinleyince **sabun köpüğü gibi** söndü. (s.55 str.9)
120. **Kasabada, günlerden beri, hep bu konu konuşulduğu için**, herkes yeni bir haber bekliyordu. (s.55 str.24-25)
121. Bu habere **aç kurt gibi** saldırdılar. (s.55 str.26)
122. **O günden sonra** Fadiş, yanında Hafize Nineyle sokaklarda görünmeye başladı. (s.56 str.3-4)
123. Babası onu okşuyor, **paketi alması için** diretiyordu. (s.56 str.12-13)
124. **“Al istersen” der gibiydi.** (s.56 str.14)
125. Ara sıra karşılaşırsak, **seni okşamamı için** duruverirsin. (s.56 str.17-18)
126. Fadiş, **geçirdiği korku ve heyecanın etkisiyle** titriyordu. (s.56 str.19-20)
127. Mevlût dinlediğimde, içim **yıkıp arınmış gibi** oluyor. (s.56 str.29-30)
128. Fadiş, şimdi Nineye “Mevlûda, **biraz da şeker hatırı için** gittim” dedirtmek istiyordu ama, bunu başaramadı. (s.57 str.24-26)
129. Acaba büyüyünce, mevlût dinlerken, benim içim de **yıkıp arınmış gibi** olur mu? diye sordu. (s.57 str.30-31)

130. **Sobanın kömürünü mangala aldıktan sonra** yemeğe oturdular. (s.58 str.11-12)
131. **Masalın sonuna doğru** Fadiş, minderin üstüne kıvrıldı. (s.58 str.16-17)
132. **O günden sonra**, sokağa her çıkışlarında, Kâmil Beyi görmeye başladılar. (s.58 str.31- s.59 str.1)
133. Gel bakalım Nine, **şu basmacıya kadar** gidelim de, Fadiş'e bir elbiselik beğeniver, dedi. (s.59 str.5-6)
134. Nineyle Fadiş, **Kâmil Beyden ayrıldıktan sonra**, sevinçle eve koştular. (s.59 str.16-17)
135. Kâmil Bey, **kararlı bir sesle** Fadiş'in konuşmasını kesti. (s.61 str.27-28)
136. **Yararsız olduğunu bildiği için**, bağırp çağırmadı. (s.62 str.13-14)
137. **Bir saat kadar** şosedede ilerlediler. (s.62 str.14-15)
138. Bu süre içinde **hiçbir taşıyla** karşılaşmadılar. (s.62 str.15)
139. Fadiş'cik, **bir süre oturduktan sonra** ayağa kalktı. (s.62 str.22-23)
140. **Alışkın olmadığı için**, at yolculuğundan bu duruma gelmişti. (s.62 str.24-25)
141. Issız ovada, **rüzgârın uğultusundan başka** bir şey duyulmuyordu. (s.63 str.2-3)
142. **Bir süre sonra** çevreye uzaktan gelen bir motor sesi yayıldı. (s.63 str.4-5)
143. **Yorgunluk, korku ve otobüsün sarsıntısıyla** kendinden geçmişti. (s.63 str.11-12)
144. Fadiş, yere serilen yatağın ayakucuna oturmuş, **uykulu gözlerle** çevresini gözlüyordu. (s.63 str.28-29)
145. Kâmil Bey, herkesin yanında, "**Cemile, benden boşanmayı kabul edinceye kadar** ona çocuğu göstermeyeceğim," diyordu. (s.64 str.5-7)
146. Mahallede **birkaç kızdan başka** hiçbir çocuk onunla oynamıyor, yanına sokulmuyorlardı. (s.64 str.16-17)
147. **Bu olaydan sonra** toplu oyunlara katılmaktan çekiniyordu. (s.64 str.20-21)
148. Fadiş, **babasına inanıp güvenmediği için**, konu komşunun dediklerine inanmayı daha uygun bulmuştu. (s.65 str.28-30)
149. **Kâmil Bey için**, ağzına geleni söylüyordu. (s.66 str.18-19)

150. Onun uyandığını gören babası, **sert bir sesle** konuşmaya başladı. (s.66 str.30-31)
151. **İçi tükenir gibi** oluyor, midesi bulanıyordu. (s.67 str.20-21)
152. Fadiş, **çekingen bir sesle** sordu. (s.67 str.23-24)
153. Yengesi **“evet” der gibi** başını salladı. (s.67 str.28)
154. **Amca gittikten sonra** yenge, durumu açıkladı. (s.67 str.30-31)
155. **Birkaç gün sonra** amca, karısına şu haberi getirdi. (s.68 str.20)
156. **Burada kalabilmen için**, yengeni üzmemen, onun her dediğini yapman gerekiyor. (s.69 str.18-19)
157. Ev halkı oğlanın başında firdönüyor, **onu ağlatmamak için** ne gerekirse yapıyorlardı. (s.69 str.23-25)
158. **Bebek doğduktan sonra** evde unutulmuş gibiydi. (s.69 str.26-27)
159. Fadiş, **uykulu gözlerle** dinledi dinledi, söylediklerini pek anlayamadı. (s.70 str.8-9)
160. **Kocasının izini bulmak için** her yola başvurmuş, fakat bir türlü nerede bulunduğunu öğrenememişti. (s.71 str.7-8)
161. Çalıştığı evin hanımı ve beyi **çocuğunu bulması için** çeşitli yardımlar yapmışlar, fakat hiçbir sonuç elde edememişlerdi. (s.71 str.8-10)
162. Düşünüp taşındı, **“yazın görürüm” ümidiyle**, Fadiş’in özlemini içine gömdü. (s.71 str.19-20)
163. **Bu nedenle**, yengesinin yaptıklarını unutmaya, onu kızdıracak davranışlardan kaçınmaya çalışıyordu. (s.72 str.10-12)
164. **Bir süre sonra** titremesi durdu. (s.73 str.14)
165. O anda ayağa kalkıp, **“Üzülme Zalhe Nine, ben hasta masta değilim. Bak sapasağlamım!” demek için** çırpınıyor, fakat vücudunu kımıldatamıyordu. (s.73 str.28-31)
166. **Yumuşak bir sesle** sözünü sürdürdü. (s.74 str.15)
167. Fadiş, **suçüstü yakalanmanın verdiği korkuyla**, tokadın acısını duymadı bile. (s.75 str.15-16)
168. Sözlerime aldırmayıp çocuğu kucağına almış, **kemiklerini kıracak gibi** sıkıyor, diye sözünü tamamladı. (s.75 str.22-24)
169. Yazın olsaydı dedi, **birkaç ay için** yanına alabilirdin. (s.76 str.7)

170. Sonra yine birkaç yakınına mektup yazarak, “ **Aylık yollamak koşuluyla** Fadiş yanınızda kalabilir mi?” diye sormaya karar verdi. (s.76 str.15-17)
171. Yakınları, yine **sudan nedenlerle**, bu işi yapamayacaklarını bildiriyorlardı. (s.76 str.19-20)
172. **Bu nedenle**, hiçbir şey söylemeden bekliyordu. (s.76 str.24-25)
173. **Bunu öğreneli beri** her şeye küsmüştü. (s.76 str.27-28)
174. Onu seven komşular, “Fadiş, **buradan gideceğin için** sakın üzülme...” (s.76 str.30 s.77 str.1)
175. **Bizim yiyeceğimizle** oncağız da doyar. (s.77 str.15-16)
176. **Benim arkadaşlarımla** oynamasın, diye ilk çıkışı yaptı. (s.77 str.21-22)
177. “**Bu gidişle** Fadiş’in işi çok uzayacak,” diye düşünürken birden, karşıdan bir Örenköy’lünün geçmekte olduğunu gördü. (s.78 str.20-21)
178. **O güne kadar** onu hazır ederiz, dedi. (s.79 str.4-5)
179. **Bu nedenle** komşular ondan hoşnuttular. (s.79 str.15)
180. **Yengesiyle Zalhe Nine’nin ellerini öptükten sonra**, amcasıyla birlikte çarşıya doğru uzaklaştılar. (s.80 str.8-10)
181. Ali Kadir, **babacan bir davranışla**, Fadiş’in başını okşadı. (s.81 str.1-2)
182. **Bütün dikkatiyle**, semerin üzerinde dengede kalmaya çalışıyordu. (s.81 str.21-22)
183. Biraz eğrilse **yere düşecekmiş gibi** oluyordu. (s.81 str.22-23)
184. **Fadiş’in katırıyla** yan yana yürüyordu. (s.81 str.27)
185. ...sanki **bu kılıkla doğmuş gibiydi**. (s.81 str.31-s.82 str.1)
186. Nasırlı, iri ellerinin arasında atın dizginleri **dikiş ipliği gibi** kalıyordu. (s.82 str.2-3)
187. **Bu izlenimlerden sonra**, Fadiş’in içi güvenle doldu. (s.82 str.6)
188. Fadiş **tatlı bir sesle** soruları sıralıyordu: (s.82 str.24)
189. Dallar, **onu kapmak için uzanmış, korkunç eller gibi** geliyordu ona. (s.83 str.22-23)
190. Ali Kadir **yolu bildiği için**, önden gidiyor...(s.83 str.24-25)
191. Sonra **Ali Kadir’in yaptığı gibi** katırı dehledi. (s.84 str.3-4)
192. Ben uyumam dedi ve **var gücüyle** uykuyu yenmeye çalıştı. (s.84 str.11-12)
193. Ali Kadir, **alçak sesle** kendi kendine konuşuyor. (s.85 str.3)

194. Ondan, **gidiş-geliş için** yolluk koyuvermiş. (s.85 str.22)
195. Evleri, minareleri karanlıkta, **yığın yığın gölgeler gibi** görünüyordu. (s.86 str.7-8)
196. Karanlığın sessizliği içinde bir pınar, su dolu yalağına, **tatlı bir şırlıtyla** akıp duruyordu.(s.86 str.10-11)
197. **Bu düşünceyle** içine ağır bir soğukluk yayıldı. (s.86 str.26)
198. **Kısa bir süre sonra**, bir evin önünde durdu. (s.87 str.8)
199. Sokak kapısına **elinin ayasıyla** bir iki kez vurdu. (s.87 str.11)
200. Bekir Ağa, **bir elinde idare lambası, öbür elinde Fadiş'in bohçasıyla** merdivenlerden çıkıyor, Fadiş de onu izliyordu. (s.88 str.7-9)
201. Sonra, "Bekir Ağanın elini öp," diye, Fadiş'i **Bekir Ağaya doğru** döndürdü. (s.88 str.14-15)
202. O, bu işi **biraz korku, biraz saygıyla** yaptı. (s.88 str.15-16)
203. Bekir Ağa, **onun başını okşadıktan sonra**, konuşmaya başladı. (s.88 str.16-17)
204. Burada uslu durur, teyzeni üzmez, **oğlumuz Hasan'la** kavga etmezsen seni severiz. (s.88 str.18-19)
205. Teyze, **idare lambasını söndürdükten sonra** yatağına sokuldu. (s.88 str.31-32)
206. Sırtındaki kemikler **etlerine batıyor gibiydi**. (s.89 str.7-8)
207. Çevresini saran uğultular da, **bir burgu gibi** kulaklarına, oradan başının içine doluyordu. (s.89 str.9-11)
208. Bir ara Hasan'a döndü, **kayıtsız bir sesle** konuştu: (s.89 str.27-28)
209. ...iri kara gözleri, koca koca dişleri, güdük kolları, **elleri topaç gibi** bir vücudu vardı. (s.91 str.22-24)
210. Hasan kaşığına **çorba bitecekmiş gibi** arka arkaya ağzına getirip götürüyordu. (s.92 str.8-10)
211. **Yan gözle**, onları dinlemekte olan Hasan'a baktı. (s.93 str.2-3)
212. **Hasan'la kardeş kardeş geçinin, diye konuşmayı sonuçlandırdıktan sonra** Hasan'a döndü: (s.93 str.8-10)
213. **Biraz dinlendikten sonra**, Fadiş'in bohçasını açtı. (s.93 str.29-30)
214. **Sokağa çıkmak için** can atıyordu. (s.94 str.19)

215. Zehra Kadın **alçak sesle** yanıtladı: (s.95 str.10)
216. Ama Hasan, gözlerini dikmiş, onu **boş bakışlarla** süzüyordu. (s.95 str.19-20)
217. **Soğuk suyla** biraz canlandı. (s.95 str.24)
218. **Tahta kaşıkla** pilava daldı. (s.96 str.1)
219. Teyzesi, onun ayrana uzandığını görünce, tası **onun önüne doğru** itti. (s.96 str.7-8)
220. **Bulaşıkları yıkadıktan sonra**, pencerenin önüne oturdu. (s.96 str.16-17)
221. **Beş şişle** renk renk nakışlı bir yün çorap örüyordu. (s.96 str.17-18)
222. ...arada bir de **yan gözle** Fadiş'i süzüyorlardı. (s.97 str.4-5)
223. Kızlardan biri, **köylü şivesiyle** hemen konuşmaya girişti: (s.97 str.18-19)
224. Gitmiş, **Sümüklü Sıdka, Bitli Emine'yle** oynamaya başlamış. (s.98 str.1)
225. **O günden sonra** Fadiş, mahallede kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla arkadaş oldu. (s.98 str.25-26)
226. O günden sonra Fadiş, mahallede **kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla** arkadaş oldu. (s.98 str.25-26)
227. O **birkaç çocukla** oyuna başladı mı, öteki çocuklar hemen kendi oyunlarını bırakıp onlara katılırlardı. (s.99 str.2-4)
228. Okullar **birkaç güne kadar** kapanyor, dedi. (s.99 str.23-24)
229. Hasan, **iyi dereceyle** ikinci sınıfa geçmişti. (s.99 str.25-26)
230. **Bu nedenle Fadiş**, arkadaşlarıyla akşama değin bol bol oynayabiliyordu. (s.100 str.7-9)
231. Kiremit ve taş parçalarıyla sokaktan bölüp ayırdığı evini; **koltuk, masa, iskemle gibi eşyalarla** döşemeye kalkardı. (s.100 str.16-17)
232. Fadiş, evini **yüksek sesle**, söylene söylene döşerdi. (s.100 str.20)
233. **Analarının diliyle** birbirlerine çocuklarından yakınırlardı. (s.100 str.24-25)
234. Çocuk diye göğüslerine bastırdıkları taş parçalarını, **gerçek bir ana içtenliğiyle** öpüp okşar, bazen de öfkelenip döverlerdi. (s.100 str.25-27)
235. **Acıkan karınlarını doyurmak için** bir koşu eve gidilirdi. (s.101 str.1-2)
236. **Ellerindeki kaydırak taşlarıyla** boynuzu daireden dışarıya fırlatmaya çalışırlardı. (s.101 str.10-11)
237. Bu oyun başlayınca, sokak **çığlık çığlığa neşeli çocuk sesleriyle** dolup taşardı. (s.101 str.13-14)

238. **Köyde kalan birkaç hastalıklı çocukla** hiçbir oyunun tadını çıkaramıyordu.
(s.101 str.22-23)
239. **Bu nedenle** teyzesi oraya gitmesine kolayca izin verdi. (s.101 str.25-26)
240. **Bu olayla**, o günkü sevinci söndü gitti. (s.103 str.9-10)
241. **Üzüntülü bir sesle** özür diledi: (s.103 str.11)
242. **Yağmurluğu giydiği için** Hasan'a çıkışmadı: (s.104 str.7-8)
243. Burayı, **ev sahibiyle birlikte** kullanırlardı. (s.104 str.14)
244. Köyde, on bir yaşına giren kızlar, **üslük denilen örtülerle** başlarını örterlerdi.
(s.104 str.18-19)
245. Evlerde, sokaklarda **kahın bir değnekle**, tok sesler çıkararak gezinirdi. (s.104 str.22-23)
246. **Onu kızdırmak için**, birçok kez avludaki kümesin kapısını açıp, tavukları, horozları darmadağın etmişti. (s.105 str.2-4)
247. İşİ Hasan'ın yaptığı anlaşılıymış, **o günden sonra** da avluya çıkması yasak edilmişti. (s.105 str.5-6)
248. **Öbür yüzünü çevirdikten sonra**, hemen temiz bir örtünün üstüne alıyordu.
(s.105 str.20-21)
249. **Bir süre sonra**, Topal Ayşe avluda görüldü. (s.105 str.22)
250. Zehra Kadın, **birkaç saat sonra**, kendi yufkalarını bitirip eve kaldırdı. (s.106 str.1-2)
251. **Bu iyiliği için**, Topal Ayşe ona bir sürü dua etti. (s.106 str.3)
252. Odaların duvarları **ak toprakla** sıvandı. (s.106 str.8-9)
253. **Çamaşırlara sabun sürmeden önce** soda yerine kullanılan toz kilden serpiyordu. (s.107 str.11-12)
254. Fakat **kısa bir süre sonra**, Hasan'la birlikte teyzesine yardıma koyuldu. (s.107 str.20-21)
255. Kamyonun önünde gençlerin söylediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu yürüyor ve **var gücüyle** tokmağı davula indiriyordu. (s.108 str.3-5)
256. **Bu nedenle**, koşarken bir yandan da Hasan'a sorular soruyordu. (s.108 str.9-10)
257. O gün yine içi **bu türlü düşlerle** kabarmıştı. (s.108 str.13-14)
258. Boyun damarlarını şişire şişire **var gücüyle** bağıırıyordu. (s.108 str.19)

259. **Hasan'ın ve Fadiş'in de yardımıyla** onları orada dürüp bohçaladılar. (s.108 str.27-28)
260. Fadiş, saçlarına **köylü arkadaşlarınıninkiler gibi** beş altı tane örgü yaptırıyordu. (s.110 str.16-17)
261. **Bu nedenle** yıkanmak istemiyordu. (s.110 str.18-19)
262. Hamza'lara varınca onu **elinde koca bir bakraç ve çıkınla**, kendilerini bekler buldular. (s.110 str.22-23)
263. Yazın, **her köy çocuğunun yaptığı gibi**, yalınayak gezerdi. (s.110 str.25)
264. **O yaştaki tüm köylü oğlanları gibi**, kordelasız fötr şapka giyerdi. (s.110 str.26)
265. İstanbul'da geçirdiği günler, ona **bir düş gibi** geliyordu. (s.112 str.6-7)
266. **"Toroslu'dan, Tanardı'dan çekip kopardıkları gibi** buradan da ayıracaklar beni!" diyordu. (s.112 str.12-13)
267. Hasan, **somurtkan bir yüzle** evden çıktı. (s.112 str.15-16)
268. Fadiş, **isteksiz adımlarla** eve girdi. (s.112 str.18)
269. Tekneden çıkarıp **eski bir çarşafı** kuruladı. (s.112 str.26-27)
270. **İki kişiyle** oyun kurulamazdı. (s.113 str.7-8)
271. Fakat çoğu kez, **uysal bir davranışla** inceden inceye İstanbul'u, treni, yel gibi giden otomobilleri, koca koca yapıları, oyuncakçı dükkânlarını sorar...(s.113 str.21-23)
272. Ben orada olsam, **sabahtan akşama dek** sokakta dikilirdim. (s.113 str.29-30)
273. **Bir süre sonra** davulun sesi yeniden duyuldu. (s.116 str.23-24)
274. Fadiş'le Hasan, **sabah namazından sonra**, evde biraz oyalandılar. (s.117 str.2-3)
275. Hasan'la Fadiş uyumak için yattılsa da, **bir süre sonra** uyumayıp, kalktılar. (s.117 str.26-27)
276. Köy çocukları, **her günkü gibi** yine otobüsle birlikte çarşıya doğru koşuyorlardı. (s.118 str.2-4)
277. **Bu patlama ile birlikte** otobüs, tam Hasan'ların evinin önünde çakılıp kaldı. (s.118 str.4-6)
278. Lastiklerden biri sönmüş otobüs **o yana doğru** çökmüştü. (s.118 str.6-7)

279. **Uyuşan bacaklarını canlandırmak için**, oralarda gezinmeye başladılar.
(s.118 str.13-14)
280. Aha bak, **Fadiş kızla** pencereden buraya bakıyorlar! (s.119 str.2-3)
281. Gerçekten olay, **yolcunun düşündüğü gibi** olmuştu. (s.119 str.14)
282. Bu işi, **yabancı yolcuları yakından görüp onlarla konuşabilmek için** yapmışlardı. (s.119 str.22)
283. **Bu haberi vermek için** eve uğradılar. (s.120 str.24)
284. Hasan **güçsüz bir sesle** sordu. (s.121 str.7-8)
285. Bunu ısırsam, dilime dokundurmasam, yutmasam orucum bozulur mu? diye **yumuşak bir sesle** sordu. (s.121 str.15-16)
286. **O günden sonra** bir daha, Hasan'ın yaptıklarını teyzesine söylemedi. (s.121 str.29-31)
287. Fadiş'in içi **yalnızlık acısıyla** burkuldu. (s.122 str 8)
288. Fadiş, **Bekir Ağa'yla** içeri girdi. (s.122 str.31)
289. **Fadiş'e hiçbir şey olmamış gibi** sordu: (s.124 str.12)
290. **Küçük çocuklar gibi**, tekne orucu tutmuş olacaktım. (s.124 str.23-24)
291. **Namazın sonuna doğru**, çocuklardan biri, islim salan tren gibi sesler çıkarmaya başladı. (s.125 str.12-14)
292. Gülmediği için, **var gücüyle** soluğunu içinde tutmaya çalışıyordu. (s.125 str.14-15)
293. Bu ses, **bulaşıcı bir hastalık gibi** tüm çocuklara yayıldı. (s.125 str.17)
294. **Kurulmuş zemberek gibiydiler.** (s.125 str.21)
295. Çimdiği yiyenler içinde kabaran gülme dalgası **biraz söner gibi** oluyordu.
(s.125 str.32- s.126 str.1)
296. Hasan'la Fadiş de **çimdiğin acısıyla** biraz kendilerine gelmişlerdi. (s.126 str.1-2)
297. Namaz biter bitmez, sokağa fırladılar, **öteki çocuklarla** birleştiler. (s.126 str.9-10)
298. **Köyün geleneğine göre**, “Ramazanın on beşinci gecesi” çocuklar, köy davulcusunun peşine takılır, kapı kapı dolaşırlardı. (s.126 str.12-14)
299. Herkes o gece, **geç saatlere dek** uyumaz, kapılarına gelecek olan davulcu ile çocukları beklerlerdi. (s.126 str.22-23)

300. Davulcu, bir mahallenin işini bitirince ötekine koşar, bu arada aldığı armağanları **bir çocukla** hemen evine yollardı. (s.126 str.28-29)
301. **Kısa bir süre sonra** soluk soluğa döndü. (s.128 str.19-20)
302. Hacı Halil'ler, **geçen yılların alışkanlığıyla** kulakları seste, manicileri bekliyorlardı. (s.128 str.22-23)
303. **Her yıl olduğu gibi** bu yıl da ilk kez kendi kapısına gelineceğini biliyordu. (s.128 str.25-26)
304. ... **makinesi olmadığı için** giysiyi elinde dikiyordu. (s.130 str.18-19)
305. Fadiş, teyzesi dikişe başlayınca, **büyük bir sevinçle** yanında oturuyor, sokağa çıkmak istemiyordu. (s.130 str.19-20)
306. Fadiş, kendini bildi bileli, hiçbir bayramı **bu denli sevinçle** beklememişti. (s.130 str.23-24)
307. Hatta **Zehra Kadına göre**, dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar da oruçtular. (s.130 str.25-26)
308. Hasan, sözünü bitirince **yan gözle** Fadiş'e baktı. (s.131 str.7-8)
309. Yarını, **biraz da baklava için** iple çekiyor gibiydiler. (s.131 str.12)
310. Yarını, biraz da baklava için **iple çekiyor gibiydiler**. (s.131 str.12)
311. **Köydeki geleneğe göre**, bayram sabahı, kahvaltıda yemek yenirdi. (s.131 str.16-17)
312. Fadiş, dedi **tatlı bir sesle** senin payını da ben yiyeyim mi? (s.131 str.22-23)
313. Sokaklar **allı yeşilli, sarılı morlu bayramlıklarını giymiş çocuklarla** doluydu. (s.131 str.31-32)
314. **Gittiği yerlerde okşamp sevildiği için**, el öpmeye çabuk alıştı. (s.132 str.8)
315. Vücudu **ekmek ve su gibi** sevgi istiyordu. (s.132 str.8-9)
316. Fadiş, **büyük bir sevinçle** oradan ayrıldı. (s.132 str.24)
317. **Fadiş'in bayramlığı gibi** kimsede yoktu. (s.132 str.27)
318. **Bu parayla** her istediğimi alacağım, diyordu. (s.133 str.4-5)
319. **Fadiş'e meydan okur gibi** bir hâli vardı. (s.133 str.13)
320. "**O parayla** yemiş alacak değil misin? Senin alacağın yemişlerin hepsi bende var," diyor...(s.134 str.25-26)
321. Fadiş **bu son sözlerle** çok sarsılmıştı. (s.135 str.3)
322. **Dili tutulmuş gibiydi**. (s.135 str.4)

323. Kaç gündür **şu entariyle** uğraşıyorum? (s.135 str.10)
324. Onu **Bekir Ağa'yla Hasan'ın yanında sığdırabilmek için** neler çekiyorum bir bilsen! (s.135 str.14-16)
325. **Harman yerine doğru** yürümeye başladı. (s.135 str.32- s.136 str.1)
326. Bu sırada güneş, **dağların ardına doğru** çekiliyordu. (s.136 str.12-13)
327. Hasan, **anası ve babasıyla birlikte** kandilin başında oturuyordu. (s.136 str.18-19)
328. **Yaşından umulmayan bir davranışla** verilecek cezayı, beklemeye başladı. (s.136 str.20-22)
329. **Yumuşak bir sesle** onu yanına çağırdı. (s.136 str.22-23)
330. Şuraya gelsene Fadiş, **akşam karanlıklarına kadar** neredeydin kızım? (s.136 str.24-25)
331. Al bunu, **Hasan'ın olduğu gibi** senin de paran olsun. (s.137 str.10-11)
332. Bekir Ağa **oğlunu ve karısını iyice dinledikten sonra:** (s.137 str.18-19)
333. Köylü yaptığım işlerin karşılığını; buğdayla, yumurtayla hatta **tarhana, bulgur, fasulye, nohutla** ödüyor. (s.137 str.22-23)
334. Önümüzdeki bahara, **bu paralarla** çok sevineceğiniz işler yapacağım. (s.137 str.25-26)
335. Onun için Fadiş, **anasını isteyinceye dek** burada kalacak. (s.137 str.26-27)
336. Cemile, **evin çamaşır ve temizlik işleri için** tutulmuştu. (s.138 str.20-21)
337. **Sabahın beşinden gecenin on ikisine değin,** durmadan çalışıyordu. (s.138 str.24-25)
338. Cemile, tüm bunları, **görgülü kişilerin ağırbaşlılığıyla** karşılıyor, her şeye candan teşekkür ediyordu. (s.138 str.28-29)
339. **O günden sonra,** küçük Sedat'a Cemile bakmaya başladı. (s.139 str.2-3)
340. **Bu nedenle** çocuğa gerçek bir ana gibi davranıyordu. (s.139 str.4-5)
341. Bu nedenle çocuğa **gerçek bir ana gibi** davranıyordu. (s.139 str.4-5)
342. Arkadan da, **nüfus kağıdıyla birlikte** koca bir sandık yiyecek, giyecek, defter, kalem yolladı. (s.139 str.26-28)
343. Nezihe öğretmen **okul açıldıktan birkaç gün sonra,** bahçede yakaladı ve sordu. (s.140 str.6-7)
344. **Dersin sonuna doğru** öğretmen, ayağa kaldırdı. (s.140 str.18-19)

345. Fadiş, **o günden sonra**, öğretmenini çok sevdi .(s.140 str.7)
346. **İnandırıcı bir sesle** yanıtladı: (s.141 str.17-18)
347. **Dumandan kurtulmak için**, pencereler açılıyordu. (s.141 str.25)
348. **Bayram günü geçen olaydan sonra**, bir daha kavga etmemişlerdi. (s.141 str.29-30)
349. Çocuklar **mahallede olduğu gibi** okulda da onsuz olamıyor, her oyunda onu arıyorlardı. (s.142 str.6-8)
350. Öğretmeni onu **her haliyle** sevimli buluyordu. (s.142 str.20-21)
351. Zehra Kadın, Fadiş'e **pembe yün iplikle** nakışlı çoraplar ördü. (s.142 str.23-24)
352. Varlıklı kızların saçlıkları el büyüklüğünden olur; **renk renk boncuklarla** süslenirdi. (s.143 str.2-3)
353. **Kısa bir süre sonra** önlükler giyildi, beyaz yakalar takıldı. (s.143 str.15-16)
354. Bekir Ağa **akşam yemeğinden sonra**, kahveye ya da köy odasına giderdi. (s.143 str.24-25)
355. Köylüler, **konuğu yaşına, işine göre ağırlayıp eğlendirmek için** ellerinden geleni yaparlardı. (s.143 str.26-28)
356. Konuklar, **köyün geleneklerine göre** ağırlanırdı. (s.144 str.6)
357. Odanın bir duvarına oyulmuş ocaklar, **çam odunlarıyla** doldurulurdu. (s.144 str.8-9)
358. Genç kızlar **oyuna kalkmadan önce**, biraz naz eder, sonra açılır, coşup coşup oynarlardı... (s.144 str.22-23)
359. Mani atışma, **iki taraftan birinin mani bulamayıp da pes etmesine dek** sürer giderdi.(s.144 str.28-29)
360. Zehra Kadın dolabın kapağını açınca, Hasan **gülünç bir kılıkla** dolaptan fırladı. (s.145 str.4-6)
361. **Bu nedenle** biraz şaşkın duraladı. (s.146 str.7)
362. Bahçe, köyden **yarım saat kadar** uzaktaydı. (s.146 str.12-13)
363. Sonra **aklına bir şey gelmiş gibi** sevinçle bağırdı: (s.146 str.20)
364. Zehra Kadın, **işi uzatmak istemediği için** kesti attı: (s.146 str.28)
365. Üstelik içi, **yavrusundan ayrı yaşamının ateşiyle** kavruluyor. (s.147 str.4-5)

366. Ona bir iyilik yapabilesek, diyerek **Fadiş'i oraya getirmek için** beyden söz almaya çalıştı. (s.147 str.5-7)
367. Fakat kocası, **bu iş için** bir türlü karar veremiyordu. (s.147 str.7-8)
368. **Cemile'nin çocuğu için** bir şeyler yapabilesek. (s.147 str.12)
369. Fadiş **fideleri diktikten sonra**, bahçeden ayrılmaz olmuştu. (s.147 str.26)
370. **Bakımı kolay olduğu için** fasulyeler bahçenin büyük bir bölümünü kaplıyordu. (s.148 str. 5-7)
371. Bahçe, **köy değirmeniyle** yan yanaydı. (s.148 str.12-13)
372. **Bu olaydan sonra** bir gün, komşu bahçeleri bekleyen birkaç yaramaz çocuk, aralarında konuşuyorlardı. (s.148 str.24-25)
373. Arkın başında, **elinde sopasıyla** Adam Ahmet duruyor ve onlara sıcak sıcak gülümsüyordu. (s.149 str.10-12)
374. **O günden sonra**, değirmene sık sık gitmeye başladılar. (s.150 str.1-2)
375. **Mısır pişirmek için**, ateş yakmak istediklerinde, değirmenin ocağından köz alıyorlardı. (s.150 str.3-4)
376. Günleri **ağaçtan ağaca tırmanmakla** geçiyordu. (s.150 str.7-8)
377. **Geçen yaz yaptıkları gibi**, başkalarının harmanına gün geçirmeye gitmiyorlardı. (s.150 str.9-10)
378. Teyzesi sofrada, “Bu yemek **Fadiş'in bahçesinin pathcamıyla** yapıldı,” deyince, dünyalar onun oluyordu. (s.150 str.22-24)
379. **Fadiş'in yarısı kadar** bile kök sökmemişti. (s.151 str.20-21)
380. Zehra Kadın **bu işler için**, komşusu Hacı Gedikleri eşeğini ödünç istemişti. (s.151 str.33- s.152 str.1)
381. Bahçeye varır varmaz, **fasulye öbeklerini açıklık bir yere taşımakla** işe başladılar. (s.152 str.1-3)
382. **Birkaç gün sonra** fasulyeler kurudu. (s.152 str.9)
383. **Sopa ve çamaşır tokaçlarıyla** dövüldü. (s.152 str.10)
384. Çocuklar, **mısır saplarını bağlamak için** organlarını alıp yola çıktılar. (s.152 str.26-27)
385. Sular, **bir karış kadar** kalmıştı. (s.153 str.2)
386. Yalnız siz, **çamur karmak için** kuyudan su taşıyacaksınız. (s.153 str.25-26)
387. İmece yaparsak, **kısa bir süre sonra** okulumuz hazır olur. (s.153 str.29-30)

388. Fadiş **telaşlı bir sesle** sordu. (s.154 str.25)
389. **Bu haberle** Fadiş'in yine kolu kanadı kırıldı. (s.155 str.1)
390. **Gece şenliklerinden sonra**, çocuklar yataklarına çekilip, güzel düşlere daldılar. (s.155 str.16-17)
391. **O günden sonra**, eski neşesine kavuştu. (s.155 str.29-30)
392. Kendini **var gücüyle** okumaya, öğrenmeye vermişti. (s.155 str.31-32)
393. Derslerden başka, sınıf kitapları okuyor, **bunları okuyabildiği için** sevinçten uçuyordu. (s.155 str.32-33)
394. Cemile, **bu nedenle** Fadiş'in ve Zehra Kadın'ın iyimser mektuplarına inanamaz olmuştu. (s.156 str.4-5)
395. **Bu nedenle** boşanma isteğine o da uydu. (s.156 str.9-10)
396. Kâmil Bey, **boşanma olayından sonra** bir daha Cemile'yi ve Fadiş'i arayıp sormadı. (s.156 str.10-12)
397. **Cumhuriyet Bayramı'ndan bir süre sonra** Naci Paşa, kızına telefon etti:
(s.156 str.13-14)
398. Cemile haberi alınca, **hanımın boynuna sarılmamak için** kendini güç tuttu.
(s.156 str.22-23)
399. Fadiş, o gece, düşünde **renk renk iplik çilelerini yumak yapmak için** uğraşp durmuştu. (s.156 str.24-25)
400. Kocası **öfkeli bir sesle**:
401. **Bu nedenle** durumu olağan karşılamaya çalışıyordu. (s.157 str.16-17)
402. Ankara Treni Akkale'den **gece yarısına doğru** geçer. (s.157 str.26-27)
403. Fadiş **arkadaşlarından kopar gibi** ayrılıp içeriye girdi. (s.158 str.14)
404. Fadiş'i **güler yüzle** karşıladı: (s.158 str.15-16)
405. Duyduğuma göre bugün, **tüm köy halkıyla** vedalaşmışsın. (s.158 str.17-18)
406. Ayrıca **köyün kedisiyle, köpeğiyle, ineğiyle, sıpasıyla** sarmaş dolaş olmuşsun!.. diye ona takıldı. (s.158 str.18-19)
407. Fadiş **biraz durulur gibi** olmuştu. (s.158 str.33)
408. Ben, **her şeyiyle** burayı seviyorum. (s.159 str.1)
409. **Kesin bir dille** konuştu: (s.159 str.10-11)
410. **Otobüsün gelme saatine değin** öğretmenleriyle vedalaşmak istiyordu. (s.159 str.15-17)

411. **Pazar yerine doğru** yola çıktılar. (s.159 str.23)
412. **Fadiş'i uğurlamak için** öğretmeninden izin almıştı. (s.159 str.28-29)
413. Birden, **bilinçsizce bir atılışla** yerinden fırladı ve telâşla bağırды: (s.160 str.10-11)
414. Çocuklar, türküyü kesmeden ve sırayı bozmadan **bütün içtenlikleriyle** ona el sallıyorlardı. (s.159 str.18-20)
415. Fadiş o anda, **karmakarışık duygularla** dopdoluydu. (s.160 str.26)

4.4. BAĞLAÇ GRUPLARI³

Kaynaklarda bağlam (Banguoğlu, 2004:511), bağlama (Güneş, 1996:358) gibi adlarla da anılan bağlaç grupları aynı edatlar gibi görevli sözcüklerdir.

Cümle içinde görevi birbirine denk ya da yakın olan kelime ve kelime gruplarının *ile, ve, veya, yahut, ya da* gibi bağlaçlarla bağlanmasıyla oluşan öbeklerdir.

Eserde yer alan bağlaç öbeklerinin bulunduğu cümleler şunlardır:

1. **Kasabalarda ve şehirlerde** her şey altüst olmuştu. (s.9 str.3)
2. Herkes, her an **tetikte ve tedirgindi**. (s.9 str.4)
3. **Genç ve güçlü erkekler** askere alınmış, geride sakat ya da yaşlı erkeklerle kadınlar ve çocuklar kalmıştı. (s.9 str.6-8)
4. Genç ve güçlü erkekler askere alınmış, **geride sakat ya da yaşlı erkeklerle kadınlar ve çocuklar kalmıştı**. (s.9 str.6-8)
5. Aslında **soylu ve varlıklı bir kadındı**. (s.10 str.12)
6. ... komşuların kışlık eriştelelerini, **tarhana ve baklavalarını** yapıyordu. (s.11 str.7-8)
7. Üstelik **Cemile'ye ve Naciye Kadın'a** her fırsatta eziyet ediyordu. (s.12 str.17-18)
8. **Minik kızı ve hasta anası** bakım isterdi. (s.13 str.16)
9. **Cemile ve Fadiş** denize, vapura, giyim kuşamları çok göz alıcı kadınlara bakakaldılar. (s.17 str.32-33)
10. Bu sırada **Hanım'la küçük Aydın** da banyo kapısına geldiler. (s.19 str.7-8)
11. **Cemile'yle Fadiş**, mutfakta dikiliyorlardı. (s.19 str.26)
12. **Peynir, tatl, ekmek ve çay** verecekler, diye aklına geleni sıralamaya başladı. (s.22 str.12-13)
13. **Zeytin, reçel, peynir, tereyağ, ekmekle tabak, çatal, bıçak ve çay bardakları** sofraya yerleştirildi. (s.22 str.30-31)

---

³ Bağlaçlar, kelime ve kelime grupları dışında cümleleri veya daha geniş söz birliklerini de bağlayabilirler. Fakat bağlaç öbeklerinde bağlanan öge genişledikçe ilişki zayıflayacağı için söz konusu gruplar belirtme öbeği olarak alınmamaktadır.

14. **Doktorla küçük oğlan** aşağıya inip sofraya oturdular. (s.23 str.3)
15. Bundan sonra **suyu ve çayı** bu bardaklarla içersiniz, dedi. (s.23 str.12-13)
16. **Cemile'den ve Fadiş'ten** söz etti. (s.25 str.11-12)
17. Başka biri olsa şu anda **seni ve kızını** kapı dışarı ederdi. (s.26 str.10-11)
18. **Fırça ve sabunlu suyu** ortadan kaldırmıştı. (s.27 str.13-14)
19. **Cemile'yle Fatma Kadın**, yatağın kenarına iliştiler. (s.28 str.8)
20. Sen, **bu takıntın ve dik kafanla**, hiçbir yere sığınamazsın. (s.30 str.11-12)
21. Cemile, yemeğin hazır olduğunu haber vermeye geldiğinde, **hanımla Fadiş'i** diz dize oturur buldu. (s.31 str.19-21)
22. **Sesini duyan karısı ve kaynanası** da koşup geldiler. (s.44 str.20)
23. Yoksa şimdi **piçinle seni** tekmeyle sokağa atarım, diye bağırıp içini boşalttı. (s.44 str.28-29)
24. Bekçi, **yaşlı ve iyi yürekli** bir adamdı. (s.45 str.11-12)
25. **Kasabada sevilen ve aranan bir kadındı.** (s.48 str.24)
26. Mahallenin postacısı kapıyı çaldığında **Fadiş'le Hafize Nine**, mangala yumulmuş, ısınmaya çalışıyorlardı. (s.50 str.25-26)
27. Bir an **kasabada güvendiği, inandığı erkek ve kadınlar** gözünün önüne geliyor... (s.52 str.4-5)
28. Fadiş, **Hafize Ninenin bu davranışlarına ve sözlerine** şaşıtı kaldı. (s.52 str.19-20)
29. Başkâtip de iyi adamdır, **karısıyla o** da bizden yana olurlar. (s.53 str.3-4)
30. **Ekmekle patates haşlamasını** tuza banıp sessizce yediler. (s.53 str.28-29)
31. **Nineyle Fadiş**, onu görünce, oldukları yerde dikilip kaldılar. (s.56 str.5-6)
32. Paketten **çukolata ile bir de kırmızı kordela** çıktı. (s.56 str.22)
33. Odaya, **turşuyla erişte kokusu** yayılmıştı. (s.58 str.13)
34. Nine bir süre, titrek ışıktaki, **onun uysal ve sevimli yüzünü** gözledi. (s.58 str.19-20)
35. Fadiş, ona **bütün acılarını ve yalnızlığını** unutturmuştu. (s.58 str.25)
36. **Cemile'yle Fadiş'in de çileleri** dolmuştur inşallah, diye kendi kendini avuttu. (s.58 str.29-30)
37. **Nineyle Fadiş**, Kâmil Beyden ayrıldıktan sonra, sevinçle eve koştular. (s.59 str.16-17)

38. Böylece **Fadiş'le Kâmil Bey** daha sık görüşmeye başladılar. (s.60 str.7-8)
39. **Kâmil Bey'le Hüseyin Ağa**, atın iki yanında yürüyorlardı. (s.62 str.11-12)
40. Fadiş, **inatçı annenle ben**, bir gün bütün bütüne ayrılacağız. (s.65 str.1-2)
41. **Sevgiyle tiksinti, uysallıkla baş kaldırma, uyusuklukla canlılık**, hepsi birbirini kovalıyordu. (s.65 str.17-19)
42. **Yavrucağın bir yanağı ile üst dudağı** şişip morarmıştı. (s.66 str.14)
43. **Sevgili amcanla yengen** seni pek seviyorlar. (s.67 str.8)
44. **Amcanla baban** senin yüzünden kavga ettiler. (s.68 str.1)
45. Yengenin annesi Zalhe Nine **hem kızının hastalığıyla hem de bebeğin bakımıyla** uğraşıyordu. (s.69 str.31- s.70 str.1)
46. **Çalıştığı evin hanımı ve beyi** çocuğunu bulması için çeşitli yardımlar yapmışlar, fakat hiçbir sonuç elde edememişlerdi. (s.71 str.8-10)
47. **Yengesi ve Amcası** henüz uyanmamışlardı. (s.73 str.7-8)
48. **Paralarla kızı** al. (s.74 str.9)
49. **Amcasıyla yengesi** aralarında konuşurken Fadiş bir şey öğrenmişti: (s.76 str.25-26)
50. **Senin ananla baban** birbirinden ayrılıyadı ve sen bir hısıminin anına bırakılıydın, orada sana kötü davransaydılar ne yapardın? diyerek öğüt verdi. (s.77 str.24-27)
51. **Tanardı ile Örenköy arası**, at ile altı saat çekiliyordu. (s.78 str.13)
52. Örenköylüler, kasabada pazar kurulduğu günler, Tanardı'na **at ya da katırla** gelirlerdi. (s.78 str.15-16)
53. Çünkü, **yaşlı ve sakat kadınların çarşı hizmetlerini** görür, fırsat buldukça çeşmeden sularını taşırdı. (s.79 str.12-14)
54. Küçük bohçasını koluna takmış, üstüne **soluk basma entarisini ve yengesinin verdiği yün ceketi** giymişti. (s.80 str.3-5)
55. **Ne zaman istekle ve severek yemek yese** o gece katır sırtında titreye titreye yediği gözleme gelirdi aklına. (s.86 str.3-5)
56. İçine **bir sıcaklık ve sevgi** yayıldı. (s.88 str.11)
57. Birinde **Zehra Kadımla, Bekir Ağa**, öbüründe oğulları Hasan yatıyordu. (s.88 str.29-30)

58. Yalnız **Hasan'ın mışlıtıyla uzaktan gelen köpek ulumaları** bu sessizliği bozuyordu. (s.89 str.4-6)
59. **Bekir Ağa, Zehra Kadın ve Hasan** kendi aralarında konuşuyorlardı. (s.89 str.15-16)
60. Bir süre, **onları tanımaya ve onlara alışmaya** çalıştı. (s.89 str.16-17)
61. Zehra Kadın, onun başını okşayarak yavaş yavaş **Tanardı'nı, amcasını, yengesini, babasını ve anasını** sordu. (s.92 str.30-31)
62. Sonra **sofrayı ve merdivenleri** temizleyip odaya döndü. (s.93 str.27)
63. Onun bu durumu, **teyzesine ve komşulara** çok dokundu. (s.94 str.21-22)
64. Biraz utanarak **Bekir Ağa'yla Hasan'a** baktı. (s.95 str.17-18)
65. Sofrada **bulgur pilavı ve ayran** vardı. (s.95 str.31)
66. Yemekten sonra, **Hasan'la babası** çıkıp gittiler. (s.96 str.15)
67. Kızların ellerine sımsıkı yapışan Fadiş'in içi **sevinç ve coşkuyla** doldu. (s.98 str.5-6)
68. **Habiş, Feten ve daha sonra onlara katılan Hatice, Sıdika** Fadiş'in çevresini almışlardı. (s.98 str.9-10)
69. O günden sonra Fadiş, mahallede **kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla** arkadaş oldu. (s.98 str.25-26)
70. **Bu köyü, köylüleri, teyzesini ve Hasan'ı** seviyordu. (s.99 str.7-8)
71. Bu sevgi, ona **güven ve neşe** veriyordu. (s.99 str.8-9)
72. Ev sevdikleri oyunlar; **evcilik, beş taş ve longozdu**. (s.100 str.10)
73. Küçük taşları toplar, bunları dizerek, **evler ve göz göz odalar** yaparlardı. (s.100 str.11-12)
74. Fadiş'in evi **en süslü ve en güzeli** olurdu. (s.100 str.14)
75. **Bekir Efendi, Hasan, Zehra Kadın ve Fadiş**, sandığın çevresine dizildiler. (s.102 str.11-12)
76. O sırada **Bekir Ağa ve Hasan**, Fadiş'e dik dik baktılar. (s.103 str.6-7)
77. **Sıkıntı ve utançtan**, yüzü kıpkırmızı oldu. (s.103 str.8-9)
78. **Kollarını ve eteklerini** iyice kıvrıp dikeriz. (s.104 str.9)
79. **Hasan'la Fadiş**, onu hiç sevmezlerdi. (s.105 str.1-2)
80. **Hasan'la Fadiş**, ahırdan avluya, kucak kucak odun taşıdılar. (s.105 str.13-14)

81. **Çamaşırı taşa sürtmek ve taşa elleri arasında ovalamak**, köylülerin geleneğiydi. (s.106 str.29-21)
82. Çocukların ellerine **birer kalın dilim ekmekle birer domates** tutuşturdu. (s.106 str.30-31)
83. Zehra Kadın, önemli işlere erken döndüğünde, **Bekir Ağa ve çocuklar** yenice uyanmışlardı. (s.106 str.28-30)
84. **Hasan'la Fadiş**, kazanın suyu azalınca, dereden su alıp kazanı dolduruyorlardı. (s.107 str.16-17)
85. Çamaşırılık o gün **pek kalabalık ve şenlikliydi**. (s.107 str.22)
86. **Oğulları askere giden ana babalar ve onları uğurlayan köy halkı**, yavaş yavaş ilerleyen kamyonun arkasından gidiyorlardı. (s.108 str.1-3)
87. **Hasan'la Fadiş** de koşanların arasındaydılar. (s.108 str.8)
88. **Testilerde ve kovalarda** bir damla su kalmamıştı. (s.109 str.31)
89. Hamza'lara varınca onu **elinde koca bir bakraç ve çıkınla**, kendilerini bekler buldular. (s.110 str.22-23)
90. **Hasan'la Fadiş**, döğen sürüp su taşıyarak, Hamza'lara yardım ettiler. (s.111 str.15-16)
91. Sandığın üzerine **temiz çamaşırlar ve elbiseler** hazırlanmıştı. (s.111 str.24-25)
92. O durumdayken **teyzesi ya da Hasan**, bir şey söyleseler, hemen ağlamaya başlıyordu. (s.112 str.8-9)
93. **Bu köyü ve köylüleri** çok sevmişti ama, içinde bir tedirginlik vardı. (s.112 str.10-11)
94. **Boynunu, kol ve bacaklarını**, göğsünü bir iyi keseledi. (s.112 str.25-26)
95. Ne olur kaldırın! diye **Bekir Ağa ile Zehra Kadına** yalvardılar. (s.115 str.4-5)
96. **Buna pek inanmayan Bekir Ağa ile Zehra Kadın**, belli belirsiz gülümsediler. (s.115 str.12-13)
97. **Fadiş'le Hasan**, sabah namazından sonra, evde biraz oyalandılar. (s.117 str.2-3)
98. **Hasan'la Fadiş** uyumak için yattılarsa da, bir süre sonra uyumayıp, kalktılar. (s.117 str.26-27)
99. **Hasan'la Fadiş** birbirlerinin yüzüne bakıp gülümsediler. (s.117 str.29-30)

100. **Merak ve sevinç** akıyordu gözlerinden! (s.118 str.23)
101. **Hasan’la Fadiş** “Hayır” anlamında başlarını kaldırıp gelmeyeceklerini bildirdiler... (s.119 str.6-7)
102. **Hasan’la Fadiş**, bu işi birkaç kez denemişlerdi. (s.119 str.15)
103. Otobüsten atlayan şoförün kızgın yüzünü görünce, içleri **korku ve pişmanlıkla** doldu.(s.119 str.19-20)
104. **Hasan’la Fadiş**, bir süre arkadaşlarıyla konuşup oyalandılar. (s.120 str.1-2)
105. Bu gülümseme, Fadiş’in içinde **derin bir sevgi ve dostluk** doğurmuştu. (s.122 str.15-17)
106. Çünkü o **hem yaşlı, hem de köyün en okumuş ve saygıdeğer kişisiydi.** (s.124 str.30-31)
107. Namazda **on beş kadınla on çocuk** vardı. (s.125 str.3)
108. **Hacı Dayı ve karısı Gülsüm**, kadınların namaza çocuklarıyla gelmelerine karşı durmuyorlardı. (s.125 str.3-5)
109. **Hasan’la Fadiş**, soluklarını tutmaktan kıpkırmızı olmuşlardı. (s.125 str.19)
110. **Hasan ile Fadiş** sürekli oruç tutamıyorlardı. (s.126 str.3-4)
111. Kesesine göre **çocuklara ve davulcuya** yemiş, meyve, şeker hatta taze ekmek, pide dağıtırdı. (s.126 str.16-17)
112. Herkes o gece, geç saatlere dek uyumaz, **kapılarına gelecek olan davulcu ile çocukları** beklerlerdi. (s.126 str.22-23)
113. Çocuklar korkuyla bağırsırken Hacı Halil **başındaki örtüyü ve elindeki sopayı** yere attı. (s.129 str.21-22)
114. **Hasan’la Fadiş**, neşe içinde eve girdiler. (s.130 str.9)
115. **Hasan’la babası**, çarşı camiine bayram namazına gittiler. (s.131 str.14)
116. **Zehra Kadınla Bekir Ağanın elleri** öpüldü. (s.131 str.29)
117. Bu iş biter bitmez **Hasan’la Fadiş**, hemen sokağa fırladılar. (s.131 str.29-30)
118. **Hasan’la Fadiş**, bu kümelerden birine katıldılar. (s.132 str.1)
119. **Onu en çok düşündüren ve korkutan şey** evden kovulmasıydı. (s.136 str.5-6)
120. Hasan, **anası ve babasıyla birlikte** kandilin başında oturuyordu. (s.136 str.18-19)
121. Fadiş **gözlerine ve kulaklarına** inanamıyordu. (s.137 str.12)

122. O sırada, **Bekir Ağa'yla Zehra Kadın** da bunu konuşuyorlardı. (s.137 str.17-18)
123. Fadiş'i düşündükçe, **yediği ve giydiği** içine dert oluyordu. (s.138 str.2)
124. Hanım, **soylu bir paşanın kızı ve varlıklı bir mühendisin kızıydı**. (s.138 str.18-19)
125. Evde Cemile'den başka **dadı ve erkek aşçı** da vardı. (s.138 str.19-20)
126. Cemile, **evin çamaşır ve temizlik işleri için** tutulmuştu. (s.138 str.20-21)
127. **Hanım, bey,hatta aşçı ve dadı** ondan çok hoşnuttular. (s.138 str.25-26)
128. **Hasan'la Fadiş**, her sabah koltuk altlarına birer odun kıştırıp okulun yolunu tutarlardı. (s.141 str.28-29)
129. **Fadiş'le Hasan** okuldan dönünce, hemen oturup derslerini bitirirlerdi. (s.143 str.17-18)
130. Bekir Ağa akşam yemeğinden sonra, **kahveye ya da köy odasına** giderdi. (s.143 str.24-25)
131. Sofra tablasının üstüne **üzüm veya pancar pekmezi**, beyaz peynir konur, hamursuzlar dilimlenip dağıtılırdı. (s.144 str.15-17)
132. **Hasan ve Fadiş**, bütün bunlardan pek hoşlanırlardı. (s.144 str.30)
133. Şerbetler, **buzacağıya ve anasına sağlık dilekleri arasında** neşeyle içildi. (s.145 str.16-17)
134. Bahçe **geniş ve sulak**. (s.146 str.2)
135. **Hasan'la Fadiş**, karnelerini eve götürünce Zehra Kadın Fadiş'in başını okşadı: (s.146 str.15-16)
136. Bahçe için, **en iyi tohumlardan ve fidelerden** aldılar. (s.147 str.17)
137. **Hasan ile Fadiş'e** bahçede büyük birer yer ayrılmıştı. (s.147 str.18)
138. Çevresine **fasulye ve mısır** ekti. (s.147 str.22)
139. Zehra Kadın bahçeye, **biber, patlıcan, mısır, fasulye, patates, soğan, kabak ve hıyar** ekmişti. (s.148 str.4-5)
140. **Hasan'la Fadiş** bahçeye ilk geldikleri günlerden merak edip değirmene girmek istemişlerdi. (s.148 str.20-22)
141. **Biraz ilerde duran Hasan'la Fadiş**, çocukların konuşmalarını duymuşlardı. (s.148 str.27-28)
142. **Hasan'la Fadiş**, olacakları merakla beklemeye başladılar. (s.148 str.31)

143. Yalnız **kuş sesleri ve ağustos böceklerinin cırlamaları** duyuluyordu. (s.149 str.1-2)
144. **Hasan'la Fadiş**, o saatlerde gölgelik bir yere dikilip, öğle azıklarını yerlerdi. (s.149 str.2-3)
145. **Hasan'la Fadiş**, bir değirmenin çark oluşunu ilk kez görüyorlardı. (s.149 str.18-19)
146. Bütün bunları, **Hasan'la Fadiş'e** Adam Ahmet anlatmıştı. (s.149 str.25-26)
147. Açık hava, değişik yaşantı **Hasan'la Fadiş'i** birbirine bağlamıştı. (s.150 str.19-20)
148. **Hasan'la Fadiş** bunu doğru buldular. (s.151 str.5)
149. Zehra Kadın bunu görünce, **Hasan'la ona**, bu işi bırakmalarını söyledi. (s.151 str.13-14)
150. Koca bahçe, gözlerine **kapkara ve kupkuru** göründü. (s.152 str.6-7)
151. **Sopa ve çamaşır tokaçları**yla dövüldü. (s.152 str.10)
152. **Hasan'la Fadiş**, çaya yaklaştılar. (s.153 str.1)
153. Geçen yıl, **ikilerle üçler** bir sınıfta okuyorlardı değil mi? dedi. (s.154 str.20-21)
154. Bunu da **anamlı babamdan** duydum. (s.154 str.30)
155. Cemile, bu nedenle **Fadiş'in ve Zehra Kadın'ın iyimser mektuplarına** inanamaz olmuştu. (s.156 str.4-5)
156. Kâmil Bey, boşanma olayından sonra bir daha **Cemile'yi ve Fadiş'i** arayıp sormadı. (s.156 str.10-12)
157. Bu okulda, **çalışkan ve yoksul öğrencileri** parasız olarak okutuyorlar. (s.156 str.17-18)
158. Fadiş, küçüklüğünden beri **bağlandığı her yerden ve her şeyden** koparılmıştı. (s.157 str.15-16)
159. **Köylülerin kendisine gösterdiği içten sevgi ve yakınlık** onu çok duygulandırmıştı. (s.158 str.23-24)
160. **Yediğin, giydiğin, gezdiğin, gördüğün her şey ve her yer** daha güzel olacak. (s.158 str.30-31)
161. Eğer gerçekten **burayı ve buraları** seviyorsan, unutmayacaksın! (s.159 str.5-6)

162. İşte o zaman **bu sevginin ve gözyaşlarının içtenliğine** inanacağım. (s.159 str.7-8)
163. Fadiş, **teyzesinin elinden giysi bohçasını ve yiyecek çıkımını** aldı. (s.159 str.22-23)
164. Fadiş, **teyzesinin ve Bekir Efendi'nin ellerini** öptü, Hasan'la kucaklaştılar. (s.159 str.29-30)
165. Bununla orada, **seksekte ve longuzda** herkesi yenersin, dedi. (s.160 str.1-2)
166. **Köy ve köyün bahçeleri, tarlaları** geride kaldı. (s.160 str.23-24)

4.5. ÜNLEM GRUPLARI

Bir ünlem edatıyla bir ad ögesinden meydana gelen sözcük grubudur. Önce seslenme edatı sonra isim gelir.

1. **Aferin Cemile**, becerikli kadınsın. (s.20 str.16-17)
2. Haydi işine! dedi. (s.26 str.14)
3. “**Vay kalpsiz kadın**” diye söylendi. (s.28 str.12)
4. **Buyurun beyefendi!** (s.29 str.17)
5. **Vay katı yürekliler vay!** (s.45 str.17-18)
6. **A kızım**, sen titriyorsun! (s.46 str.4)

4.6. İKİLEMELER

Konuyla ilgili Muharrem Ergin “Tekrarlar”, Sezai Güneş “Tekrar Grupları”, Kaya Bilgegil “İkizleme” , Tahir Kahraman “İkilemeler” başlıklarını tercih etmiştir.

İkilemeler, aynı cinsten iki kelimenin arka arkaya getirilmesiyle oluşan kelime guruplardır. İkilemeyi meydana getiren sözcükler fonksiyon, şekil ve vurgu bakımından birbirinden farksızdır ve eksiz yan yana gelirler. İkilemeler kimi zaman içinde buldukları cümlelerin ya da öbeğin anlamını güçlendirir/ pekiştirir, kimi zaman abartma/ çokluk, kimi zaman da birliktelik ya da devamlılık anlamları katar.

Oluşumları bakımından ikilemeler şu başlıklar altında incelenecektir:

- Aynı sözcüğün tekrarı ile (koşa koşa, seve seve, pırıl pırıl, kara kara... gibi)
- Aynı sözcüğün ek alarak tekrar edilmesi ile (kendi kendine, arka arkaya)
- Zıt anlamlı/ Olumlu-olumsuz sözcüklerin bir araya gelmesi ile (düşe kalka, güle oynaya, iyi kötü, gelir gelmez... gibi)
- Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerin bir araya gelmesi ile (dönüp dolaşıp, bağ bahçe, ses seda, ara sıra... gibi)
- Yaklaşıklık bildiren sayıların bir araya gelmesiyle:
- Biri anlamlı diğeri anlamsız sözcüklerin bir araya gelmesi ile (bulut mulut, ders mers... gibi)
- Yansıma sözcüklerin tekrarı ile (horul horul, küt küt, şırıl şırıl... gibi)

4.6.1. Aynı sözcüğün tekrarı ile:

1. Kasabada evleri, dükkânları, tarlaları, bağları, değirmenleri, **sürü sürü** koyunları vardı. (s.10 str.12-13)
2. Topraklarını **birer birer** satmaya başlamıştı. (s.10 str.30)
3. Sık sık Cemile’yi yanına çağırıp sızlanırdı. (s.11 str.9-10)
4. Kasabanın en saygıdeğer kişileri, **sık sık** evimize hatırının sormaya gelmiyorlar mı? (s.11 str.23-24)
5. Fadiş, **zaman zaman** annesine babasını sorardı. (s.13 str.30)
6. Fadiş, bir kadına, bir babasına bakıyor; **durup durup** ağlıyordu. (s.16 str.2-3)

7. Tren hareket edince Cemile bir süre **sessiz sessiz** ağladı. (s.17 str.13-14)
8. **Zaman zaman** göz ucuyla anasını da süzüyordu. (s.17 str.22-23)
9. **Sık sık** ilginç bulduğu şeyleri gösteriyordu Fadiş'e: (s.18 str.1-2)
10. Fadiş de ona **sıkı sıkı** sarılıyordu. (s.18 str.9-10)
11. Cemile, **çabuk çabuk** döşemeleri, halıları süpürdü. (s.21 str.33)
12. Fadiş oradaydı, sapsarı yüzüyle, gözlerini **iri iri** açmış kendisine bakıyordu. (s.27 str.1-2)
13. Sonra **çekine çekine**, Hanımın yanına gitti. (s.27 str.12)
14. ... yaşlı hanımı, evini, koşullarını **bir bir** anlattı. (s.28 str.15-16)
15. Seni **sık sık** gezmeye götüreceğim. (s.31 str.17)
16. Fadiş'in gözleri sevinçten **pırl pırlı**ldı. (s.31 str.19)
17. **Zaman zaman** Fadiş'i arıyor onu da çabuk unutuyordu. (s.31 str.24-25)
18. **Sık sık** saate bakıyordu. (s.33 str.27)
19. **Düşüne düşün**e ortalığı süpürdü. (s.33 str.26-27)
20. Ah! Hanımefendi, **kara kara** yandım. (s.34 str.14)
21. Artık **hıçkır hıçkır**a ağlıyordu. (s.34 str.16)
22. Fadiş, **bağıra bağıra** ağlıyordu. (s.34 str.26)
23. Sesi kısıldığı halde durmadan "Anne," diye bağırıyor, içini **çeke çeke** ağlıyordu. (s.25 str.2-3)
24. Bunları düşünürken Cemile'nin içi, **pırl pırl** sevinçle doldu. (s.42 str.22-23)
25. Elleri ayakları buz gibi olmuştu, tersine yanakları **alev alev**di. (s.43 str.2-3)
26. **Şaşkın şaşkın** sordu. (s.43 str.8)
27. **Okşaya okşaya** terbiye olur mu? (s.44 str.13-14)
28. **Şaşkın şaşkın** çevresine bakındı. (s.45 str.6-7)
29. Sadece **ışıl ışıl** gözlerini görebiliyordu. (s.45 str.8-9)
30. Cemile, bunları **sessiz sessiz** dinliyordu. (s.45 str.27)
31. Bekçi, arada bir düdüğü **öttüre öttüre**, geçmişten birçok şey anlattı. (s.45 str.29-30)
32. Gözkapakları, **diken diken** olmuştu. (s.45 str.32)
33. **Zaman zaman** da nöbet geliyor. (s.47 str.28)
34. Nineye **tatlı tatlı** nazlanıyordu. (s.49 str.18)
35. Gelenleri **bir bir** öper, koklar... (s.49 str.29)

36. Babasını düşündükçe trendeki olayı anımsıyor, **durup durup** ağlıyordu. (s.53 str.12-14)
37. Fadiş, gözlerini **iri iri** açmış babasına bakıyordu. (s.56 str.7-8)
38. Keşke konu komşu, **sık sık** okutsalar da gidebilsek. (s.56 str.30)
39. İşin sonunda **dürgü dürgü** şeker var. (s.57 str.6)
40. Neşeli günlerinde hep böyle yapar, Nineyi **tatlı tatlı** üzerdi. (s.57 str.20-21)
41. Nine, **şaşkın şaşkın** sordu. (s.59 str.23)
42. Kâmil Bey, o günden sonra **sık sık** Ninenin evine tavuk, helva ve et yollamaya başladı. (s.59 str.27-28)
43. "...Sen de kızı ondan sakınma, **sık sık** görüştür," diyordu.
44. Haydi bakalım, **güle güle** gidin. (s.60 str.15)
45. Serin sokaklarda ilkbahar güneşi **pırlı pırlı**ydı. (s.60 str.17-18)
46. Kâmil Bey, Fadiş'e **tatlı tatlı** bir şeyler anlatıyordu. (s.60 str.18)
47. Fadiş, **yavaş yavaş** yorulmaya başlamıştı. (s.61 str.3)
48. Fadiş boynunu bükmüş, içini **çeke çeke** ağlıyordu. (s.62 str.12-13)
49. Kâmil Bey, **çabuk çabuk** şoförle konuştu. (s.63 str.9)
50. **Soğuk soğuk** sordu. (s.63 str.19)
51. Omuzlarına dek sarkan saçları, bir aydır taranmamış **topak topak** olmuştu. (s.64 str.14-15)
52. Fadiş bunları **derin derin** düşündü. (s.67 str.15-16)
53. Fadiş, **suçlu suçlu** ayağa kalktı. (s.69 str.15)
54. Elleri **kırmızı kırmızı** oldu. (s.70 str.15-16)
55. Tokacın sesi boş sokakta **dalga dalga** yayılıyordu. (s.70 str.16-17)
56. Bezleri **çabuk çabuk** yıkamaya girişti. (s.72 str.27-28)
57. Bedenine **yavaş yavaş** kavurucu bir sıcaklık yayılmaya başladı. (s.73 str.14-15)
58. Vücudunu yokladı, fırın gibi **alev alevdi**. (s.73 str.21)
59. Yüzüne baktı, gözleri **çakmak çakmak** olmuştu. (s.73 str.21-22)
60. Komşular gidince Yenge, **kızgın kızgın** söylenmeye başlıyordu. (s.74 str.21-22)
61. Kızının hastalığı **yavaş yavaş** iyileşiyor, ama çok iyi besin alması gerekiyormuş. (s.75 str.4-6)

62. Sokak kapısının önüne oturuyor, **dalgın dalgın** gelip geçene bakıyordu. (s.76 str.29-30)
63. Saçları taranmış, şakaklarından iki yana **düz düz** iniyordu. (s.80 str.7-8)
64. Bu kez Fadiş de ona **sıcak sıcak** gülümsedi. (s.81 str.17-18)
65. Sonra **yavaş yavaş** yerinde daha güvenli oturmaya alıştı. (s.81 str.23-24)
66. ... o da hepsini **bir bir** yanıtlıyordu. (s.82 str.8-9)
67. Hayvanlar, iki yanı ağaçlı bir yolda **hızlı hızlı** ilerliyorlardı. (s.82 str.9-10)
68. Ara sıra, **derin derin** iç çekiyordu. (s.85 str.4)
69. Ha! dedi, **dalgın dalgın**. (s.85 str.12)
70. Evleri, minareleri karanlıkta, **yığın yığın** gölgeler gibi görünüyordu. (s.86 str.7-8)
71. ...eğilip avcuna dolan suları **kana kana** içti. (s.86 str.17-18)
72. Kuzu tüyleri **soğuk soğuk** bacaklarına değiyordu. (s.86 str.19-20)
73. Zaten arkadaşlarım onu beğenmez, oyuna almazlar, diyor, sonra **durup durup**; uyansa ya gayri, diye söyleniyordu. (s.89 str.20-22)
74. Hasan, dudaklarını sımsıkı kapamış, **dik dik** ona bakıyordu. (s.90 str.19-20)
75. ...iri kara gözleri, **koca koca** dişleri, güdük kolları, elleri topaç gibi bir vücudu vardı. (s.91 str.22-24)
76. Yanakları **kırmızı kırmızı**ydı. (s.91 str.24)
77. Teyze, **çabuk çabuk** sofrayı topladı. (s.92 str.17-18)
78. Zehra Kadın, onun başını okşayarak **yavaş yavaş** Tanardı'nı, amcasını, yengesini, babasını ve anasını sordu. (s.92 str.30-31)
79. Hasan sözü uzatıp bu üstün yanını **ballandıra ballandıra** anlatacaktı; anası çıkıştı. (s.93 str.19-20)
80. zaman Hasan'la **bol bol** oynarsınız, dedi. (s.93 str.28-29)
81. İçindekileri **birer birer** elden geçirdi. (s.93 str.30-31)
82. ... bir asker pantolonunu, **lime lime** olmuş bir yün ceketini kat kat dikti. (s.94 str.10-11)
83. ... bir asker pantolonunu, lime lime olmuş bir yün ceketini **kat kat** dikti. (s.94 str.10-11)
84. **Çabuk çabuk** birkaç kaşık daha pilav alarak sofradan çekildi. (s.96 str.11-12)
85. Beş şişle **renk renk** nakışlı bir yün çorap örüyordu. (s.96 str.17-18)

86. Onlarla **güzel güzel** oynuyor. (s.98 str.16)
87. **Sık sık** Fadiş'lerin oyunlarına katılmaya başladı. (s.98 str.30-31)
88. Fadiş, **kolay kolay** kızmazdı ama, okuyup yazma konusunda Hasan'la boy ölçüşemiyordu. (s.99 str.9-11)
89. Bu nedenle Fadiş, arkadaşlarıyla akşama değin **bol bol** oynayabiliyordu. (s.100 str.7-9)
90. Küçük taşları toplar, bunları dizerek, evler ve **göz göz** odalar yaparlardı. (s.100 str.11-12)
91. Fadiş, evini yüksek sesle, **söylene söylene** döşerdi. (s.100 str.20)
92. Taştan, tuğladan yapılmış koltuklarına, masalarına **şaşkın şaşkın** bakarlardı. (s.100 str.22-23)
93. ...ötekiler de onların yanına oturup **dizi dizi** olur, beş taş oyununa girişirlerdi. (s.101 str.5-6)
94. Annesinden **sık sık** mektup geliyordu. (s.102 str.7-8)
95. Bekir Ağa, bile başını okşayıp **tatlı tatlı** şakalaşyordu. (s.102 str.23-24)
96. sırada Bekir Ağa ve Hasan, Fadiş'e **dik dik** baktılar. (s.103 str.6-7)
97. Hasan'la Fadiş, ahırdan avluya, **kucak kucak** odun taşıdılar. (s.105 str.13-14)
98. Yufka bir anda **göz göz** kabarıyordu. (s.105 str.19-20)
99. Değneğine dayanarak **kat kat** bükülüp yemeye başladı. (s.105 str.31-32)
100. Kazandakileri **sık sık** tokaçla bastırıp alt üst ediyordu. (s.107 str.15-16)
101. Oğulları askere giden ana babalar ve onları uğurlayan köy halkı, **yavaş yavaş** ilerleyen kamyonun arkasından gidiyorlardı. (s.108 str.1-3)
102. Boyun damarlarını **şişire şişire** var gücüyle bağırıyordu. (s.108 str.19)
103. **Yarım yarım** yakıştırmak, o da türkü söylemeye girişti. (s.108 str.20-21)
104. Sonra buna ekmeklerini **bana bana** karınlarını doyurdular. (s.109 str.9-10)
105. Fadiş, su taşırken ıslanan eteğini **bura bura** sıkarken, Hasan onu: (s.110 str.7)
106. Alacalı mintanın esmer yüzünde, **ışıl ışıl** kara gözleri vardı. (s.110 str.28-29)
107. Çocuklara **teker teker**, "Hoş geldiniz," dediler. (s.111 str.12-13)
108. Bir boş kovaya, tenekeden **tas tas** su alıp ılıştırdı. (s.111 str.23-24)
109. Tüyleri **diken diken** oldu. (s.112 str.23)
110. Fadiş **sek sek** diye diretti. (s.113 str.9)

111. Fakat çoğu kez, uysal bir davranışla inceden inceye İstanbul'u, treni, yel gibi giden otomobilleri, **koca koca** yapıları, oyuncakçı dükkânlarını sorar...(s.113 str.21-23)
112. Yoldan geçen insanlara, otomobillere, otobüslere **doya doya** bakardım. (s.113 str.30-31)
113. **Çabuk çabuk** erişte pişirdi. (s.115 str.27-28)
114. Zehra Kadın, öğle namazının sayısını, kılınış şeklini **bir bir** anlatıyor, onlar da kılıyorlardı. (s.117 str.14-16)
115. Bir gün Akkale'den, Toroslu'ya giden otobüs, korna **çala çala** köye girmişti. (s.118 str.1-2)
116. Şoför, **kızgın kızgın** kollarını sıvadı, sonra yolculara seslendi: (s.118 str.9-10)
117. "Çiviye yola çakan bu iki çocuk. Öyle olmasaydı, bu fırsatı kaçırıp **suçlu suçlu** pencerede dururlar mıydı?" diye yargıya vardı. (s.119 str.10-12)
118. Mahallenin erkekleri, **yavaş yavaş** çarşı yanından evlerine gelmeye başlamışlardı. (s.122 str.6-7)
119. Kolları, **gevşek gevşek**, iki yanına sarkmıştı. (s.122 str.10)
120. Bunun nedeni, öğretmenin onu sokakta görünce **tatlı tatlı** gülümsemesiydi. (s.122 str.14-15)
121. Hasan, **bilgiç bilgiç**: (s.124 str.17)
122. Fadiş, **acı acı** gülümseyerek başını salladı. (s.124 str.26)
123. Mahallenin erkekleri, karılarını o eve **seve seve** yollardı. (s.125 str.1-2)
124. Köyün geleneğine göre, "Ramazanın on beşinci gecesini" çocuklar, köy davulcusunun peşine takılır, **kapı kapı** dolaşırlardı. (s.126 str.12-14)
125. Böyle, **ev ev** dolaşan çocuk topluluklarına "Maniciler" denirdi. (s.126 str.24-25)
126. Hasan, **bilgiç bilgiç**: (s.127 str.8)
127. İki yana **sallana sallana** koşup gözden kayboldu. (s.128 str.18-19)
128. Her **küpecik küpecik**/ Yağdan baldan küpecik/ Yağ olmazsa bal olsun/ Ev sahibi sağ olsun. (s.129 str.1-4)
129. ... davulcu da **durup durup** tokmağı davula indiriyor. (s.129 str.17-18)
130. Önce davulcunun sepetini taşıyan çocuğa yaklaşır sepete **avuç avuç** yemiş attı. (s.130 str.1-2)

131. Neşeli sesler, **yavaş yavaş** dağıldı. (s.130 str.5-6)
132. Yine **birer birer** yıkanıldı. (s.130 str.26)
133. **İçin için**: “Büyüdüm işte, elbise kısa geliyor,” diye sevindi. (s.131 str.2-3)
134. Fadiş, bu söze **için için** güldü. (s.131 str.7)
135. Fadiş, **çabuk çabuk** elbiseyi giydi ve ağlayarak sokağa fırladı. (s.135 str.29-30)
136. Fadiş, kargaların bağışarak **sürü sürü** uçtuklarını gördü. (s.136 str.14-15)
137. **Suçlu suçlu** odaya girdi. (s.136 str.18)
138. Fadiş’in içine **dalga dalga** sevinç yayıldı. (s.136 str.26)
139. Sonra **yavaş yavaş** yanlarına sokuldu. (s.137 str.1)
140. Gerçekten, Sedat’a ninni söylerken, **zaman zaman**, “Sedat’ım ninni” yerine, “Fadiş’im ninni!” diye inliyordu. (s.139 str.9-11)
141. Fadiş’in gözlerinden **tane tane** yaşlar döküldüğünü gördü. (s.142 str.12-13)
142. Varlıklı kızların saçlıkları el büyüklüğünden olur; **renk renk** boncuklarla süslenirdi. (s.143 str.2-3)
143. Odunlar çıtır çıtır yandıkça, odaya **bol bol** bir sıcaklık yayılırdı. (s.144 str.9-10)
144. Genç kızlar oyuna kalkmadan önce, biraz naz eder, sonra açılır, **coşup coşup** oynarlardı... (s.144 str.22-23)
145. **Dönüp dönüp** buzağıya bakıyor, durmadan ellerini uzatıp nemli tüylerini okşuyorlardı. (s.145 str.12-13)
146. İlkbahar geldiğinde gece oturmaları **yavaş yavaş** tavsamaya başladı. (s.145 str.19-21)
147. Artık **sık sık** değirmenin yanındaki bahçeye gidiliyordu. (s.146 str.9-10)
148. Arkın başında, elinde sopasıyla Adam Ahmet duruyor ve onlara **sıcak sıcak** gülümsüyordu. (s.149 str.10-12)
149. O günden sonra, değirmene **sık sık** gitmeye başladılar. (s.150 str.1-2)
150. Bahçelerine **sık sık** arkadaşlarını çağırıyorlardı. (s.150 str.10-11)
151. Zehra Kadın bahçeye **sık sık** geliyor... (s.150 str.15-16)
152. Sökülen kökleri **öbek öbek** yığıyorlardı. (s.151 str.7)
153. Çayın yukarı bölümlerinden **iri iri** erkek sesleri geliyordu. (s.152 str.33- s.153 str.1)

154. Çayın yosunlu taşlarının üzerinde, **yuvarlana yuvarlana** onlara doğru geliyordu. (s.153 str.6-7)
155. Köy imamı, çocuklara **avuç avuç** yemiş dağıttı. (s.155 str.6-7)
156. ...iyi yürekli köylüleri **bir bir** anlattı. (s.155 str.25)
157. “Fadiş’imin yüzü balmumu gibi sapsarıymış,” diye **için için** ağlıyordu. (s.156 str.5-6)
158. Fadiş, o gece, düşünde **renk renk** iplik çilelerini yumak yapmak için uğraşıp durmuştu. (s.156 str.24-25)
159. Hele arkadaşları... **Durup durup** Fadiş’e sarılıyor, açıktan açığa ağlıyorlardı. (s.158 str.5-6)
160. Fadiş **ev ev** dolaşüyor, büyük küçük herkesle vedalaşyordu. (s.158 str.7-8)
161. Otobüs **yavaş yavaş** ilerlerken, Fadiş camdan sarkmış, arkadaşlarının her birine adlarıyla sesleniyordu. (s.160 str.16-18)
162. **Gide gide** sesler duyulmaz oldu. (s.160 str.22)
163. Gözyaşları **ılık ılık** boşandı. (s.160 str.25)

4.6.1.1 Aynı sözcüklerin ek alarak tekrar edilmesi ile:

1. Nine, sokak örtülerini giyerken Fadiş **birdenbire** soruverdi. (s.52 str.23-24)
2. Yenge bir gün **birdenbire** hastalandı. (s.69 str.30)
3. **Günden güne** iyileşen Yenge, Fadiş’i durup dururken azarlıyor, bazen de, “Çekil ayak altından,” diye bağıriyordu. (s.72 str.7-9)
4. Günden güne iyileşen Yenge, Fadiş’i **durup dururken** azarlıyor, bazen de, “Çekil ayak altından,” diye bağıriyordu. (s.72 str.7-9)
5. Yol dardı, atla katır **yan yana** yürüyemiyordu. (s.83 str.23-24)
6. Ali Kadir, yol boyunca, **kendi kendine** dertleniyordu: (s.84 str.23)
7. Ali Kadir, alçak sesle **kendi kendine** konuşuyor. (s.85 str.3)
8. Teyzesi, iki minderi **yan yana** koymuş, başka bir minderi de ikiye katlayıp yastık yapmıştı. (s.88 str.22-23)
9. Yerde **yan yana** iki yatak seriliydi. (s.88 str.28-29)
10. Onunla **göz göze** geldiler. (s.91 str.27-28)
11. Hasan kaşığını çorba bitecekmiş gibi **arka arkaya** ağzına getirip götürüyordu. (s.92 str.8-10)

12. Bu arada çeşitli söylentiler **ağızdan ağza** dolaşıyor... (s.107 str.24-25)
13. Bir kez bile **yüz yüze** konuşmadığı halde, öğretmeni gördü mü hemen yüreği çarpınmaya başladı. (s.122 str.17-18)
14. Kalabalığa yaklaşınca tokmağı davula **arka arkaya** vurup çocukları susturdu: (s.127 str.30-32)
15. Kısa bir süre sonra **soluk soluğa** döndü. (s.128 str.19-20)
16. Buğdaylar çuvalanıp harmandan kaldırılmış, bahçeler **yarı yarıya** bozulmuştu. (s.130 str.12-13)
17. Hava, **iyiden iyiye** kararmaya başlamıştı. (s.136 str.17)
18. “Kendi sınıfına almadı,” diye Nezihe Öğretmene **içten içe** gücendi. (s.140 str.4-5)
19. O sırada kadınlar, kızlar **çığlık çığlığa** birbirlerine sokulurlardı. (s.144 str.25-26)
20. O sırada kadınlar, kızlar çığlık çığlığa **birbirlerine** sokulurlardı. (s.144 str.25-26)
21. Böylece bahçe, **günden güne** yeşermeye başladı. (s.148 str.2-3)
22. Bahçe, köy değirmeniyle **yan yanaydı**. (s.148 str.12-13)
23. İki üç yapraklı fidelerin gelişip sebze vermesi, onun **içten içe** düşündürüyordu. (s.150 str.24-15)
24. **Kendi kendine**, “Mektubu okuyunca annem beni burada bırakır,” diyordu. (s.155 str.30-31)
25. Fadiş, haberi alınca, **iyiden iyiye** bozuldu. (s.157 str.9)
26. Hele arkadaşları... Durup durup Fadiş’e sarılıyor, **açıktan açığa** ağlıyorlardı. (s.158 str.5-6)
27. Bekir Efendi, şoföre durumu anlatırken, Hasan okuldan yana **soluk soluğa** koşarak geldi. (s.159 str.27-28)

4.6.2. Zıt anlamlı/ Olumlu-olumsuz sözcüklerin bir araya gelmesi ile:

1. Kasabalarda ve şehirlerde her şey **altüst** olmuştu. (s.9 str.3)
2. Böylece iki kadın, **gece gündüz** Fadiş'ten haber beklemeye başladılar. (s.37 str.3-4)
3. Cemile, **iyi kötü** okuyup yazma biliyordu. (s.37 str.7)
4. **Gece gündüz** iş arıyordu. (s.47 str.32)
5. “Onun yaşlıları şu saatte **iyi kötü**, ana-babalarının dizlerinin dibindeler. (s.83 str.29-30)
6. Ali Kadir, **sağlı sollu** heybenin gözlerine ellerini daldırdı. (s.85 str.19-20)
7. Ondan, **gidiş-geliş** için yolluk koyuvermiş. (s.85 str.22)
8. Longuz, **büyük küçük** herkesin sevdiği bir oyundu. (s.101 str.7)
9. Hasan, kollarını **aşağı yukarı** sallayıp “Öcüüüü!” diye Fadiş'i korkutmaya yeltendi. (s.104 str.3-4)
10. Kazandakileri sık sık tokaçla bastırıp **alt üst** ediyordu. (s.107 str.15-16)
11. Buna pek inanmayan Bekir Ağa ile Zehra Kadın, **belli belirsiz** gülümsediler. (s.115 str.12-13)
12. Köylüler gece oturmalarında, **varsıl-yoksul** ayrımı yapmazlardı. (s.144 str.4-5)
13. **Yaz kış**, değirmeninden ayrılmazdı. (s.148 str.17-18)
14. Elli yıllık değirmenci olduğunu, yaşamının bu değirmende geçtiğini söyleyip, onlara geçmişle ilgili **acı tatlı** anılarını aktarmış, istedikleri zaman değirmene gelebileceklerini söylemişti. (s.149 str.26-29)
15. Fadiş ev ev dolaşıyor, **büyük küçük** herkesle vedalaşıyordu. (s.158 str.7-8)

4.6.3 Eş ya da yakın anlamlı sözcüklerin bir araya gelmesi ile:

1. **Ana-kızı** iğrenir gibi süzdü. (s.30 str.16-17)
2. **Ana-kız** sokağın köşesine kadar yürüdüler. (s.30 str.30-31)
3. Böylece **baba- kız** evden ayrıldılar. (s.33 str.21-22)
4. Kimseyle konuşmuyor, **ara sıra** şişip kızarmış gözlerini, babasına kaydırıyor. (s.35 str.15-16)
5. Ertesi sabah bekçi, **ana-kızı** otobüse yerleştirdi. (s.46 str.24)

6. **Ara sıra** İstanbul'dan kasabaya gelen olursa, onlarla Fadiş'e öteberi de yolluyordu. (s.49 str.25-26)
7. Ama **ara sıra** babasına göster. (s.55 str.7)
8. **Ara sıra** karşılaşırsak, seni okşaması için duruverirsin. (s.56 str.17-18)
9. Keşke **konu komşu**, sık sık okutsalar da gidebilsek. (s.56 str.30)
10. Otobüs **sarsıla homurdana** yaklaştı ve önlerinde durdu. (s.63 str.8)
11. Akşama değin **aç susuz**, sokakta oynasa, arayan soran olmuyordu. (s.64 str.13-14)
12. Akşama değin **aç susuz**, sokakta oynasa, **arayan soran** olmuyordu. (s.64 str.13-14)
13. Her işte, **dere tepe dümdüzdür**. (s.69 str.11-12)
14. **Ana-kız**, Fadiş'i kış çıkıncaya değin alıkoyalım. (s.71 str.30-31)
15. Gelirse, burada **konu komşu** bir sürü dedikodu yapıp, kadını üstümüze sıçratırlar, dedi parayı da kocasından alıp sakladı. (s.74 str.31-s.75 str.2)
16. "Onun yaşlıları şu saatte iyi kötü, **ana-babalarının** dizlerinin dibindeler. (s.83 str.29-30)
17. Onunla **kavga dövüş** ettiğini duymayayım. (s.89 str.29)
18. **Ara sıra** Hasan, onu kızdırmıyor değildi. (s.99 str.9)
19. Sonra onların içine girip oturur, doyulmaz komşuluk, **ana babalık** oyunlarına dalarlardı. (s.100 str.12-13)
20. Bazı günler de kırmızı çamurdan fırın, **çanak çömlek** yaparak geçerci. (s.101 str.16-17)
21. Birazını **ana-kız** içerler, kalanını da hemen yayığa atıp yağ yaparlardı. (s.104 str.25-26)
22. İş bitince, ikisi de **yorgun argın** evlerine çekildiler. (s.106 str.5-6)
23. Oğulları askere giden **ana babalar** ve onları uğurlayan köy halkı, yavaş yavaş ilerleyen kamyonun arkasından gidiyorlardı. (s.108 str.1-3)
24. Göz nuru döküp, **özene bezene** dik, yarım günde yamanacak hâle gelsin. (s.135 str.10-12)
25. **Doğru dürüst**, arkasını bile aramıyor. (s.135 str.16-17)
26. **Ana-oğul**, babaya bundan hiç söz etmediler. (s.137 str.30)
27. Akşam karanlığında **yorgun argın** evlerine dönüyorlardı. (s.145 str.22-23)

28. O, kendisine verilen her işi, **canla başla** yapardı. (s.151 str.18-19)
29. Eline **kâğıt kalem** aldı, anasına mektup yazmaya girişti. (s.155 str.23-24)
30. Ayrıca köyün kedisiyle, köpeğiyle, ineğiyle, sıpasıyla **sarmaş dolaş** olmuşsun!.. diye ona takıldı. (s.158 str.18-19)

4.6.4 Biri anlamlı diğeri anlamsız sözcüklerin bir araya gelmesi ile:

1. O anda ayağa kalkıp, “Üzülme Zalhe Nine, ben **hasta masta** değilim. Bak sapasağlamım!” demek için çırpınıyor, fakat vücudunu kımıldatamıyordu. (s.73 str.28-31)

4.6.5. Yaklaşıklık bildiren sayıların bir araya gelmesiyle:

1. Tam bu sırada, **beş altı** yaşlarında bir oğlan koşarak yanlarına geldi. (s.18 str.22-23)
2. Lokmaları **bir iki** geveleyip, çabucak midesine indiriyordu. (s.85 str.30-31)
3. Fadiş, saçlarına köylü arkadaşlarınıninkiler gibi **beş altı** tane örgü yaptırıyordu. (s.110 str.16-17)
4. Hamza, **dokuz on** yaşlarındaydı. (s.110 str.24)
5. **Beş altı** öğrenci eve giriyorlardı. (s.132 str.11)
6. **Beş altı** çocuğun, bahçe içlerine doğru bağrışarak kaçtıklarını gördüler. (s.149 str.9-10)

4.6.6. Yansıma sözcüklerin tekrarı ile:

1. Bu nedenle eve her girişinde kalbi **küt küt** atmaya başlıyordu. (s.65 str.30-31)
2. **Zangır zangır** sarsılıyor, dişleri durmadan birbirine vuruyordu. (s.73 str.6-7)
3. ... korkudan ve açlıktan **tir tir** titriyor. (s.85 str.1)
4. Karnım **gurul gurul** gurulduyor. (s.85 str.14-15)
5. Hasan, kapıyı **güm güm** vurmaya başlayınca... (s.94 str.26-27)
6. Fadiş kalbi **küt küt** atarak kızlara seslendi: (s.97 str.14-15)
7. Artık **çat çat** okuyup yazmaya başlamıştı. (s.142 str.8-9)
8. Odunlar **çıtır çıtır** yandıkça... (s.144 str.9-10)
9. ... **güm güm** vurulmaya başladı. (s.145 str.2-4)

4.7. FİİL GRUPLARI

Birer öbek özelliği gösteren fiil grupşarı, dil bilgisi kitaplarında “birleşik fiil” olarak adlandırılmakta ve incelenmektedir. Birleşik fiiller bir ad ile yardımcı fiilin, iki ayrı fiil şeklinin ya da birden çok kelime ile bir esas fiilin birleşmesinden oluşan fiil öbekleridir. Çeşitleri şunlardır:

- Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller (hasta olmak, yardım etmek, arz etmek, karnı acıkmak...gibi)
- Kurallı Birleşik Fiiller
- Anlamca Kaynaşmış (Deyimleşmiş) Birleşik Fiiller (eli ayağı tutuşmak, karnı zil çalmak, gözden düşmek, burnunda tütme... gibi)

4.7.1. Ad+ Çekimli Yardımcı Fiille Kurulan Birleşik Fiiller:

1. Kasabalarda ve şehirlerde her şey **altüst olmuştu.** (s.9 str.3)
2. ... fakat çoğunluk Cemile'nin bu adamla evlenmesine **karşı çıkıyordu.** (s.12 str.4)
3. Üstelik Cemile'ye ve Naciye Kadın'a her fırsatta **eziyet ediyordu.** (s.12 str.17-18)
4. Kâmil Bey, yabandan dönüp bir kızını olduğunu duyunca pek **hoşnut oldu.** (s.12 str.24-25)
5. Çünkü Kâmil Bey'e bunu bir kez söylemiş, ondan güçlü bir **tokat yemişti.** (s.13 str.12-13)
6. ... diye **tembih etti.** (s.14 str.7)
7. Bu gece Fadiş bizde kalsın, dedilerse de Cemile *razı olmadı.* (s.14 str.30-31)
8. Kızım, çocuğunu al, kocana git, diye **öğüt verdiler.** (s.15 str.2)
9. Kâmil Bey'e “ Annem öldü,” diye bir **mektup yazmış,** fakat karşılık alamamıştı. (s.15 str.4-5)
10. Artık kasabada **rahat edemeyecekti.** (s.15 str.6)
11. Bir gün **karar verdi.** (s.15 str.7-8)
12. Çocuğu bana ver; kendin istediğini yap, diye **karşılık verdi...** (s.15 str.18-19)
13. Ama beni **tedirgin etmeyeceksin.** (s.16 str.23)

14. Cemile kaşlarını çattı. (s.19 str.15)
15. Tren düdüğünü çalıp **hareket etti**. (s.21 str.2-3)
16. Annesi, onun bu durumunu **anlamazlıktan geliyordu**. (s.23 str.1-2)
17. Onun halini görünce istemeyerek bir **çığlık attı**. (s.24 str.18)
18. Cemile'den ve Fadiş'ten **söz etti**. (s.25 str.11-12)
19. O gün de, "Cemile'nin işine **engel oluyor**," diye hanım, Fadiş'i hizmetçi odasına kilitlemişti. (s.25 str.15-16)
20. Karşıma alıp konuştuğum için, bana bu şekilde **karşılık verebiliyorsun**. (s.26 str.24-25)
21. Seni çağırınca niçin **ses vermedin**? (s.27 str.8)
22. Hanıma **saygısızlık etmişsin**. (s.29 str.21)
23. O senin çocuğunu terbiye etmek istemiş, **engel olmuşsun...** dedi. (s.29 str.21-22)
24. **Sağ olun** beyefendi.
25. **Sağ olun**, diyebildi. (s.29 str.31)
26. Hanım **izin vermedi**. (s.30 str.10)
27. Haydi **uğurlar olsun**, dedi. (s.30 str.12)
28. Bir öğle vakti Cemile **bulaşık yıkıyordu**. (s.32 str.6)
29. İçeri buyurun, diye Kâmil Beye **yol gösterdi**. (s.32 str.24)
30. Soylu kişi olduğunu **belli ettin**. (s.33 str.4)
31. Fadiş, bu nedenle, bütün gün **ses çıkarmamıştı**. (s.35 str.19)
32. Kâmil Bey, ona da bir **çare bulmuştu**. (s.36 str.15)
33. Kızı onlara götürürsem **memnun olurlar**. (s.36 str.19-20)
34. Aman Hamdi Bey, yavrumu bulmama **yardım et**. (s.39 str.1)
35. Gülsüm kadının kocası, olayı çarşıdaki dükkânından **haber almıştı**. (s.40 str.10-11)
36. "...burada kalması iyi olur," diyor; sonra çabucak **fikir değiştiriyordu**. (s.41 str.20-21)
37. Kuş kadar aklın varsa, gerçekten yavrunu seviyorsan, dediğimi yapacak, onu burada bırakacaksın, diye konuşmaya **son verdi**.
38. Hemen hepsi Cemile'yi **haklı buluyordu**. (s.46 str.30-s.47 str.1)

39. "...Varsıl kişilerin yanındadır, diyerek İstanbul'da **keyfine bakardı,**" diye yargılara varıyorlardı. (s.47 str.2-4)
40. Dayakla eşek **terbiye edilir.** (s.44 str.15)
41. Onun için bu kadının işine **son veremem.** (s.47 str.28-29)
42. Tarlasından kalkan buğdayın birazını yiyor, kalanını satıp **harçlık ediniyordu.** (s.48 str.22-24)
43. Oysa burada Hafize Nineye **para yollayacağım.** (s.48 str.28-29)
44. Sözün sonunda ağlayıp **huysuzluk etmedi.** (s.48 str.31-32)
45. Annesi her ay Hafize Nineye **para yolluyordu.** (s.49 str.22-23)
46. Birkaç saat izin verin de gidip Hafize Nineye biraz **para yollayayım,** dedi. (s.50 str.10-11)
47. Hemen git, diye **izin verdi.** (s.50 str.14)
48. Ama ne olur olmaz, yiyip içeceksiz kalıverirlerse, o zaman **başvuracaktı** bu paraya.(s.50 str.18-19)
49. Sen iyilikten, acımdan, sevmekten **yoksun kalmışsın.** (s.51 str.15-16)
50. Kendisi de zaten söylediğine **pişman olmuştu.** (s.52 str.13-14)
51. Kapı çalınırsa sakın **ses verme.** (s.52 str.17-18)
52. Fadiş, Başkâtibin ne söylediğini **merak ediyordu.** (s.53 str.25-26)
53. Benden **af diliyor.** (s.55 str.4)
54. Aman Kâmil Bey, ne **zahmet ediyorsun?** (s.58 str.13)
55. Nine, Kâmil Beyi görür görmez ona **teşekkür etti.** (s.59 str.19-20)
56. Kâmil Beyin bunca iyiliğinden sonra olmaz demek **yakışık almayacaktı.** (s.60 str.12-13)
57. Ne olur, şimdi eve dönüp, ona **haber verelim!** (s.61 str.25-26)
58. İsteddiği kadar üzülüp **merak etsin.** (s.62 str.8-9)
59. Evde yalnız olduğunu **akıl etti.** (s.65 str.19-20)
60. Fadiş, babasına inanıp güvenmediği için, konu komşunun dediklerine inanmayı daha **uygun bulmuştu.** (s.65 str.28-30)
61. Dedeyle ilgili bölümü anlatırken, yengesi **sözünü kesti,** Fadiş'e acımişti. (s.66 str.17-18)
62. İçi tükenir gibi oluyor, **midesi bulanıyordu.** (s.67 str.20-21)
63. Amcanla baban senin yüzünden **kavga ettiler.** (s.68 str.1)

64. Kasabada bizi **rezil ettin.** (s.68 str.4)
65. Amcan, “Anasız yavru, bekâr odalarında ancak bu kadar **terbiye edilir,**” deyince baban öfkelenip senin yanına çıktı. (s.68 str.8-10)
66. Evde olanlardan **haberin olmuyor...** (s.69 str.13)
67. Fadiş, suçlu suçlu **ayağa kalktı.** (s.69 str.15)
68. Kocasının izini bulmak için her yola **başvurmuş,** fakat bir türlü nerede bulunduğunu öğrenememişti. (s.71 str.7-8)
69. Çalıştığı evin hanımı ve beyi çocuğunu bulması için çeşitli yardımlar yapmışlar, fakat hiçbir sonuç **elde edememişlerdi.** (s.71 str.8-10)
70. Aylığını biraz artıralım, her ay amcaya **para yollarsın.** (s.71 str.16)
71. Her ay amcaya **para yolladı,** bir de mektup yazdı. (s.71 str.21-22)
72. Her ay amcaya para yolladı, bir de **mektup yazdı.** (s.71 str.21-22)
73. Ana-kız, Fadiş’i kış çıkıncaya değin **alıkoyalım.** (s.71 str.30-31)
74. Aslında yenge, Amcanın Fadiş’e gösterdiği içten ilgiyi **hoş görmüyordu.** (s.72 str.3-4)
75. Fakat amcasının sevgisi, ilgisi ona **güç veriyordu.** (s.72 str.9-10)
76. Bez yıkarken, yenleri iyice kıvrıyor, yine de ıslanmasına **engel olamıyordu.** (s.72 str.14-15)
77. Böylece kavganın büyümesine **engel oldu.** (s.74 str.17)
78. Eve gidip gelen komşular, sabahları bez yıkama işini **öne sürüyorlardı.** (s.74 str.19-20)
79. ...geçmiş denemeleri anımsayınca, “ Bu olmaz, çocukla kimse işe **kabul etmiyor...**”(s.76 str.11-12)
80. Sonra yine birkaç yakınına mektup yazarak, “ Aylık yollamak koşuluyla Fadiş yanınızda kalabilir mi?” diye sormaya **karar verdi.** (s.76 str.15-17)
81. Senin ananla baban birbirinden ayrılırdı ve sen bir hısımının yanına bırakılırdın, orada sana kötü davransaydılar ne yapardın? diyerek **öğüt verdi.** (s.77 str.24-27)
82. Ben ona kötülük yapmayacağım ki, diye **sözü değiştirdi.** (s.77 str.28-29)
83. Amca, Cemile’nin mektubunu alınca, karısına koşup **haber verdi:** (s.77 str.30-31)

84. ...ikindiye varmadan yola çıkarız, evelallah, kızı salimen Bekir Usta'ya **teslim ederim**. (s.78 str.29-31)
85. güne kadar onu **hazır ederiz**, dedi. (s.79 str.4-5)
86. Nesi var ki **hazır edecek?** (s.79 str.7-8)
87. Sokakta hiç kimseyle **kavga etmezdi**. (s.79 str.14)
88. Yeğenim karşıma geçip bana **ders veriyor**. (s.82 str.31-32)
89. Fadiş, saman ve insan kokan gocuğun içinde **kayboldu**. (s.85 str.29-30)
90. Bir saat konuşmadan **yol aldılar**. (s.86 str.21)
91. **Teslim alın**, dedi. (s.87 str.18)
92. **Hoş geldin**, derken Ali Kadir, Fadiş'in elini kavradı.(s.87 str.27)
93. Fadiş, Bekir Ağanın söylediklerinin hepsini yerine getirmeye, kendi kendine **söz verdi**. (s.88 str.20-21)
94. Sandığın yanına varıp yere **diz çöktü**. (s.91 str.18-19)
95. Fadiş gidip Hasan'ın yanına **bağdaş kurdu**. (s.92 str.1)
96. Fadiş, sofrada **diz çökülür**, bağdaş kurulmaz, dedi. (s.92 str.3)
97. Fadiş, sofrada diz çökülür, **bağdaş kurulmaz**, dedi. (s.92 str.3)
98. Kaşıklar tencerenin dibine değmeye başlayınca, Bekir Ağa **ayağa kalktı**. (s.92 str.10-11)
99. Okula **geç kalacaksın**. (s.92 str.11-12)
100. Giderken, "**Sağlıcakla kal**," diyorlardı Zehra Kadına. (s.94 str.29)
101. Fadiş ayağa kalkıp, kapıya doğru birkaç **adım attı**. (s.95 str.20-21)
102. Teyzesi sofraya oturmasını **işaret etti**. (s.95 str.30-31)
103. Tasa uzandığına **pişman olmuştu**. (s.96 str.10-11)
104. Sabahleyin öğrendiği şekilde, teyzesine sofrayı toplarken **yardım etti**. (s.96 str.13-14)
105. Onun çabucak arkadaş edinmesi hiç **hoşuna gitmemişti**. (s.98 str.8-9)
106. Kimseyle **kavga etmezdi**. (s.99 str.4-5)
107. Bu nedenle teyzesi oraya gitmesine kolayca **izin verdi**. (s.101 str.25-26)
108. Orada herkese **yardım ediyordu**. (s.102 str.1-2)
109. Fadiş, söylediğine **pişman olmuştu**. (s.103 str.8)
110. Üzüntülü bir sesle **özür diledi**: (s.103 str.11)
111. Hasan, oturduğu yerden **söze karıştı**. (s.103 str.14)

112. Hem zaten yaptığıma **pişman oldum**. (s.103 str.28-29)
113. Yağmurluğu da giymek istemem, aç gözlülüktü değil mi? diye, Hasan'dan bir daha **özür diledi**. (s.103 str.30-31)
114. Yağmurluk işinin böylece tatlıya bağlanması, Fadiş'i pek **hoşnut etti**. (s.104 str.10-11)
115. İş Hasan'ın yaptığı anlaşılmalı, o günden sonra da avluya çıkması **yasak edilmişti**. (s.105 str.5-6)
116. "Avluya sac vuracağım." diye **izin istedi**. (s.105 str.8)
117. **Bereketli olsun**, dedi. (s.105 str.24)
118. Bu iyiliği için, Topal Ayşe ona bir sürü **dua etti**. (s.106 str.3)
119. Kendisi de çamaşır bohçasını sırladı, **yola çıktılar**. (s.107 str.6)
120. Yalnız **geç kalmayın**. (s.110 str.13)
121. Ona hiç **yardım edemedik**. (s.111 str.5-6)
122. Çocuklara teker teker, "**Hoş geldiniz**," dediler. (s.111 str.12-13)
123. Hasan'la Fadiş, döğen sürüp su taşıyarak, Hamza'lara **yardım ettiler**. (s.111 str.15-16)
124. Ellerim ayaklarım, tıpkı şehir çocuklarının ellerine ayaklarına benzedi, diyerek **teşekkür etti**. (s.112 str.28-30)
125. Sonunda evlerinin önündeki sete oturup, konuşmaya **karar verdiler**. (s.113 str.9-10)
126. O sırada yine bir süre İstanbul'dan **söz ettiler**. (s.113 str.27-28)
127. Yarın orucuz! diye **söz verdiler**. (s.115 str.11)
128. Yarın **namaz kılacaksınız**. (s.115 str.18)
129. Hoşafın üstü **yağ bağlamıştı**. (s.116 str.9-10)
130. Bu sözler, Fadiş'in pek **hoşuna gitti**. (s.116 str.20)
131. Fakat Zehra Kadın **izin vermedi**: (s.117 str.22-23)
132. Hiçbir gün, pusuda yatan koca çivi, lastiğe **denk gelmemişti**. (s.119 str.15-16)
133. O gün, kendi aralarında, bir daha başkalarına kötülük yapmamaya **söz vermişlerdi**... (s.119 str.24-25)
134. Fadiş, kesinlikle **karşı geldi**. (s.121 str.16-17)
135. Sonra teyzesine, "İstanbul'da da oruç tutulur mu?" diye sormaya karar verdi. (s.122 str.4-5)

136. Teraviyi biz de Hacı Gülsümlerde kılacağız, diye kocasına **haber verdi**. (s.124 str.8-9)
137. Bir ara, namaz kılanlar diz çöküp, **selam verdiler**. (s.125 str.30)
138. Hasan ile Fadiş sürekli **oruç tutamıyorlardı**. (s.126 str.3-4)
139. Taş da verseler **hor görmeyeceksiniz**, dedi. (s.128 str.6-7)
140. İlk olarak Hacı Halil’lerin, sonra da Hacı Gülsüm’lerin evine gitmeye **karar verildi**. (s.128 str.21-22)
141. Her küpecik küpecik/ Yağdan baldan küpecik/ Yağ olmazsa bal olsun/ Ev sahibi **sağ olsun**. (s.129 str.1-4)
142. ...**Gelin edelim** Maşayı. (s.129 str.12)
143. Birkaç eve girip, herkesle birlikte **el öptüler**. (s.132 str.1-2)
144. Ana-oğul, babaya bundan hiç **söz etmediler**. (s.137 str.30)
145. Artık iş bulmakta **güçlük çekmiyordu**. (s.138 str.11-12)
146. Senden hoşnut kalırsak, belki çocuğunu da alırız, deyince onların bütün isteklerini **kabul etti**. (s.138 str.15-16)
147. Cemile, tüm bunları, görgülü kişilerin ağırbaşlılığıyla karşılıyor, her şeye candan **teşekkür ediyordu**. (s.138 str.28-29)
148. Bu iş çok **hoşuna gidiyordu**. (s.139 str.3-4)
149. Fakat köy yerinde okula yollamayı kim **akıl edecek?** (s.139 str.20-21)
150. Hanım o gün, “Fadiş’i okula yazdırın,” diye Zehra Kadın’a bir **mektup yazdı**. (s.139 str.25-26)
151. Zaten çocukların çoğu büyüklerinden **dayak yerler**. (s.141 str.19-20)
152. Bayram günü geçen olaydan sonra, bir daha **kavga etmemişlerdi**. (s.141 str.29-30)
153. Türkü söylenirken Fadiş herkesle birlikte **el çırpıyordu**. (s.142 str.14-15)
154. Sıcak hamursuzu pekmeze banıp yemenin tadına **doyum olmazdı**. (s.144 str.17-18)
155. Fadiş’in yüreği **hop etti**. (s.145 str.29)
156. Hasan, neşeli sesler çıkararak, “Yaşadık!” diye **ellerini çırpıyordu**. (s.146 str.5-6)
157. Fakat kocası, bu iş için bir türlü **karar veremiyordu**. (s.147 str.7-8)
158. Çocuk için bir şeyler yapmaya çalışacağım, diye **söz verdi**. (s.147 str.15-16)

159. Fakat değirmenci onları tersleyip içeri girmelerine **izin vermemiştir**. (s.148 str.22-23)
160. Çark da değirmen taşlarını **harekete geçiriyordu**. (s.149 str.22-23)
161. Ellerini bazı yerleri de **su toplamıştı**. (s.151 str.17-18)
162. Çıkmalarını kaldırıp yeniden **işe koyuldular**. (s.151 str.22-23)
163. Zehra Kadın bu işler için, komşusu Hacı Gedikleri eşeğini **ödünc istemiştir**.
(s.151 str.33- s.152 str.1)
164. Koca bir çuval iyi cins fasulye **elde etmişlerdi**. (s.152 str.11-12)
165. Çocuklar, mısır saplarını bağlamak için organlarını alıp **yola çıktılar**. (s.152 str.26-27)
166. Burada olmayan çocuklara da **haber salın**. (s.153 str.28)
167. İmece yaparsak, kısa bir süre sonra okulumuz **hazır olur**. (s.153 str.29-30)
168. Bir gün, Bekir Efendi'ye Zehra Kadın, Fadiş'ten **söz ediyordu**. (s.154 str.10-11)
169. Kızın bakımsızlığından, zayıflığından söz ediyordu. (s.156 str.3)
170. Cumhuriyet Bayramı'ndan bir süre sonra Naci Paşa, kızına **telefon etti**: (s.156 str.13-14)
171. Biraz önce okulun birinden **telefon ettiler**. (s.156 str.15-16)
172. Öğrenci durumları **belli olmuş**. (s.156 str.16)
173. Ayrıca yaptıkları iyilikler için onlara **teşekkür ediyordu**. (s.157 str.1-2)
174. Fadiş'i yarın Akkale'ye giden otobüsün şoförüne **teslim edeceğim**. (s.157 str.24-25)
175. Fakat artık gözyaşlarına **engel olamıyordu**. (s.158 str.25-26)
176. Pazar yerine doğru **yola çıktılar**. (s.159 str.23)
177. Fadiş'i uğurlamak için öğretmeninden **izin almıştı**. (s.159 str.28-29)
178. Daha başka şeyler söyleyip Hasan'a **teşekkür edecekti**. (s.160 str.6)
179. Çocuklar, türküyü kesmeden ve sırayı bozmadan bütün içtenlikleriyle ona **el sallıyorlardı**. (s.159 str.18-20)

4.7.2. Ulaç + Çekimli Yardımcı Fiile Kurulan Birleşik Fiiller:⁴

1. Ona yardım etmek için günlerce **düşünüp taşındı.** (s.25 str.7-8)
2. **Düşünüp taşınıyor.** (s.76 str.9)
3. "...Keşke, Hafize Nine ölmemiş olsaydı," diye **ölçüp biçiyordu.** (s.76 str.13-14)
4. Sonra Fadiş'i kucakladı; sırtından gocuğu **sıyırıp aldı.** (s.87 str.10-11)
5. **Düşünüp taşındı.** (s.94 str.7-8)
6. Bu oyun başlayınca, sokak çığlık çığlığa neşeli çocuk sesleriyle **dolup taşardı.** (s.101 str.13-14)
7. Kâmil Bey, boşanma olayından sonra bir daha Cemile'yi ve Fadiş'i **arayıp sormadı.** (s.156 str.10-12)

4.7.3. Kurallı Birleşik Fiiller:

1. Saati kurmasak, o sıralarda **uyanabilir misin?** (s.22 str.24)
2. Fadiş'çik onun peşinde dolaşmaktan yorulup erkenden **uyuyakalmıştı.** (s.23 str.28-30)
3. Hanımcığım, ne olur, kapıyı **açıverin.** (s.26 str.3)
4. Siz bir kerecik **bakıverin** içeriye, çocuk iyiye hemen kilitlersiniz kapıyı. (s.26 str.20-21)
5. Bilinçsiz olarak **soruverdi.** (s.29 str.24)
6. İçeri **girebilir miyim?** dedi. (s.32 str.13)
7. Hemen oracığa **çöküverdi.** (s.37 str.11-12)
8. Sonra **uyuyakaldı.** (s.38 str.16)
9. Buradan ancak ölümü **çıkıverirsiniz,** diye diretti. (s.39 str.30-31)
10. Fadiş, bütün bunları bir solukta **söyleyivermişti.** (s.44 str.1)
11. Zaten ne yapacak seni alıp da? **deyiverdi.** (s.49 str.5)

---

⁴ -ip ekiyle ulaçlaşmış temel fiiller, dur-, git-, ve kal- yardımcı fiilleriyle kurallı birleşik fiillerden sürerlik fiillerini oluştururlar. Bu nedenle söz konusu özelliğe sahip fiiller, kurallı birleşik fiiller bölümünde değerlendirilmiştir.

12. Ama ne olur olmaz, yiyip içeceksiz **kahverirlerse**, o zaman başvuracaktı bu paraya. (s.50 str.18-19)
13. Fadiş, Hafize Ninenin bu davranışlarına ve sözlerine **şaştı kaldı**. (s.52 str.19-20)
14. Nine, sokak örtülerini giyerken Fadiş birdenbire **soruverdi**. (s.52 str.23-24)
15. Ancak yemeği bitirince **konuşabildim**. (s.53 str.23)
16. Nine, bu soru karşısında **donda kaldı**. (s.52 str.27)
17. Demek beni senden **alabilirmiş?** (s.53 str.31)
18. Kâmil Bey, karşılıklarına **çıkıverdi**. (s.56 str.5)
19. Nineyle Fadiş, onu görünce, oldukları yerde **dikilip kaldılar**. (s.56 str.5-6)
20. İki de arkasından **bakakaldılar**. (s.56 str.15)
21. Ara sıra karşılaşırsak, seni okşaması için **duruverirsin**. (s.56 str.17-18)
22. Gel bakalım Nine, şu basmacıya kadar gidelim de, Fadiş'e bir elbiselik **beğeniver**, dedi. (s.58 str.5-6)
23. Kâmil Bey, Fadiş'in bir şey demesine fırsat vermeden, onu kucaklayıp atın üstüne **oturtuverdi**. (s.61 str.31- s.62 str.2)
24. Gecenin geç saatinde, yanında Fadiş'le ağabeyini gören Hamdi Bey, **şaşırp kaldı**. (s.63 str.14-15)
25. Hayır, **deyiverdi**. (s.65 str.7)
26. Fadiş'çik, hıçkırıklar içinde, yorganın altında **büzülüp kaldı**. (s.65 str.9-10)
27. Açlıktan karnı gurlaya gurlaya orada **yatıp kaldı**. (s.66 str.26-27)
28. Bunları duyunca, Fadiş'in sevinci **sönüverdi**. (s.69 str.3)
29. Bir mendilin içine çıkıladığı paraları alıp amcanın önüne **fırlatıverdi**. (s.74 str.7-8)
30. Kaç yılın Fadiş'i olunca, ben de hop diye **bulabilecek miyim**, Kazık Yıldızını? (s.82 str.25-26)
31. Böylece, yolculuk **sürüp gidiyordu**. (s.86 str.6)
32. Karanlığın sessizliği içinde bir pınar, su dolu yalağına, tatlı bir şırıltıyla **akıp duruyordu**.(s.86 str.10-11)
33. Birkaç yılda **öğreniverirsin** onu bunu. (s.82 str.29-30)
34. Sonra birden, yerine **dikleşiverdi**. (s.90 str.17-18)
35. Bir çıkar yol ararken, oturduğu yerde **uyuyakaldı**. (s.94 str.19-20)

36. Kız konuşurken **uyudu kaldı** yavrucak. (s.95 str.11-12)
37. Teyzeciğim, o yağmurluğu da deneyeyim mi bir kez, **deyiverdi.** (s.103 str.1-2)
38. Yağmurluk günlerce bir köşeye **atıldı kaldı.** (s.103 str.18)
39. Sonra, bakalım Hasan askerliğini **yapabilir mi?** (s.114 str.31-32)
40. Bu patlama ile birlikte otobüs, tam Hasan'ların evinin önünde **çakılıp kaldı.**
(s.118 str.4-6)
41. Birden **boşanıverdi.** (s.125 str.15-16)
42. da kendini tutamayıp kaynamakta olan tencere fokurtusuna benzer bir gülme **koyuverdi.** (s.125 str 27-29)
43. Ramazan, hep bu hava içinde **sürüp gidiyordu.** (s.126 str.3)
44. İbir, düğünlerde, bayramlarda davul çalarak kazandığı birkaç kuruşla **geçinip giderdi.** (s.127 str.26-28)
45. ...deyişlerin en canlı yerinde, evin penceresinden bir tas su **serpiliverirdi.**
(s.126 str.19-20)
46. Seni bugün sokağa atsak **atabiliriz.** (s.133 str.31-32)
47. Kapı ağzına yakın bir yere **çöküverdi.** (s.136 str.20)
48. Cemile **donakaldı.** (s.138 str.8)
49. Aylardır beni niçin oyaladınız? **diyebildi** ve bohçasını alıp oradan ayrıldı.
(s.138 str.10-11)
50. Ana seni kimin yanına koydu da gitti İstanbul'a diye **soruverdi.** (s.141 str.3-4)
51. Zehra Kadın bu işler için, komşusu Hacı Gedikleri eşeğini ödünç istemişti.
(s.151 str.33- s.152 str.1)
52. İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik, ümitten doğan sevinç pırıltıları birbirine karışmış ve arkadaşlarının söylediği türkünün deyişleri, diline **dolamp kalmıştı.** (s.160 str.27-29)

4.7.4. Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller:

1. Bunun üzerine bir de evi yanınca **kolu kanadı kırıldı.** (s.10 str.8-9)
2. Baban, **üstümüze titrerdi.** (s.11 str.13-14)
3. Sen de böyle **ellere kulluk etmeyecektin.** (s.11 str.18-19)
4. Başkalarının işini görmek **ağır gelmiyor.** (s.11 str.22)
5. Onu **bağrına bastı.** (s.14 str.12)

6. Cemile **içini çekti.** (s.17 str.17-18)
7. Sonra onu **bağrına bastı.** (s.20 str.7)
8. Yemeklere izinsiz **el uzatmayalım.** (s.20 str.9-10)
9. Fadiş, **boynunu büktü.** (s.20 str.11)
10. Onun aç olduğunu düşündükçe, **içi eziliyordu.** (s.20 str.32)
11. Cemile'nin **içi cız etti.** (s.22 str.4)
12. Hanım **yüzünü buruşturdu.** (s.22 str.23)
13. Bunu yaparken de **gülmekten katılıyordu.** (s.24 str.16-17)
14. Bir gün, bir hemşerisine şöylece **derdini döktü.** (s.25 str.2-3)
15. Sizin gibiler hem çocuk terbiyesinden anlamazsınız, hem de çocuklarınızı **tepenize çıkarırsınız.** (s.25 str.25-27)
16. Cemile'nin **içi içine sığmıyordu.** (s.25 str.28)
17. Başka biri olsa şu anda seni ve kızını **kapı dışarı ederdi.** (s.26 str.10-11)
18. Seni **adam yerine koydum.** (s.26 str.23-24)
19. Sana fazla **yüz verdik.** (s.27 str.28)
20. Bu sözler Cemile'nin **içini yakıp kavurdu.** (s.27 str.29)
21. Cemile **boynunu büktü.** (s.28 str.23)
22. Bir şeye **elini sürme.** (s.28 str.31)
23. Cemile'nin **başından aşağıya kaynar sular boşandı:** (s.28 str.32)
24. Bu sırada, Bey'in yüzüne bir **göz attı.** (s.29 str.18)
25. Cemile'nin **içine su serpildi.** (s.29 str.19)
26. **Allaha ısmarladık,** küçük bey. (s.30 str.15)
27. bir saat, Cemile'nin **içine işledi.** (s.31 str.3)
28. **Gönlünü yapabilirsem,** ayrılıp seninle hemen evlenirim. (s.32 str.2-3)
29. Sizin gibi bir hanımın yanında olması bana güven veriyordu... diye **söze girdi.** (s.32 str.27-28)
30. Sonra herkes bana **kötü gözle bakar.** (s.32 str.33- s.33 str.1)
31. Öteki yolcular da **işe karıştılar.** (s.35 str.3-4)
32. Bir süre **havadan sudan konuşuldu.** (s.35 str.21-22)
33. Kâmil Bey, Fadiş'le birlikte kapıda görününce, evlenmek istediği kadın, öfkeden **deliye döndü.** (s.36 str.6-7)
34. Her şeyi anlatacağım, diye **söze girdi.** (s.36 str.9-10)

35. Sonra **yüzünü buruşturdu.** (s.36 str.13)
36. Cemile her şeyi **göze almıştı.** (s.37 str.29)
37. Cemile, acı bir ifadeyle **dudak büktü.** (s.38 str.4)
38. Bütün gün yollarda yürümekten **yorgun düşmüştü.** (s.38 str.13-14)
39. Bir otobüse binip hemen o gün **yola koyuldu.** (s.39 str.9-10)
40. Evin kapısının çingırağını sürekli çekiyordu, ama içerden **çıt çıkmıyordu.**
(s.39 str.11-12)
41. Cemile hemen içeri daldı ve açık seçik **söze girdi.** (s.39 str.20)
42. İstanbul’larda **gününü gün ediyormuşsun.** (s.39 str.24-25)
43. Cemile’nin **kanı beynine çıktı.** (s.39 str.28)
44. Ne yaptığını bilmez durumdaydı ama, yine de **kendini tuttu.** (s.39 str.28-29)
45. ... işine gelmediği için **duymazlıktan geliyor,** durmadan Cemile’yi evden çıkarmaya çabalıyordu. (s.40 str.7-9)
46. Cemile, yaşlı kadını dinleyip **boynunu büktü.** (s.41 str.9)
47. Sami Bey söze karşı olarak, Cemile’yi çocuğu almak fikrinden caydırmak için, durmadan **dil döktü.** (s.41 str.11-12)
48. Fadiş’in sokuluşları, neşeyle iri siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılığı, büyük insan gibi davranışları **gözünün önüne geliyordu.** (s.41 str.21-23)
49. Yavrusu **burnunda tütüyordu.** (s.42 str.12-13)
50. Kadının bu tutumu, Cemile’nin **gözünden kaçmadı.** (s.42 str.30-31)
51. Cemile’nin **kolu kanadı kırıldı.** (s.43 str.9)
52. Cemile **boynunu büktü.** (s.43 str.14)
53. Cemile kızını **bağrına bastı.** (s.44 str.1-2)
54. Cemile her şeyi göze almıştı. (s.44 str.21-22)
55. Yoksa şimdi piçinle seni tekmeyle sokağa atarım, diye bağırıp **içini boşalttı.**
(s.44 str.28-29)
56. Cemile, Fadiş’i **bağrına basmış,** durmadan yürüyordu. (s.45 str.4-5)
57. **Kendini tuttu.** (s.45 str.11)
58. **Söz sözü açtı.** (s.45 str.29)
59. Cemile **boş bulundu.** (s.46 str.7)
60. Sabaha dek sokaklarda **kazık kesilirsin.** (s.46 str.17)

61. "...Varsıl kişilerin yanındadır, diyerek İstanbul'da **keyfine bakardı,**" diye yargılara varıyorlardı. (s.47 str.2-4)
62. "Çocuklu kadının yol parası," diye bilet paramı **elime saydı.** (s.47 str.12-13)
63. "... Üstelik, iş yaparken **ayakbağı olur,**" diyorlardı. (s.48 str.1-2)
64. Hepsi **ağız birliği etmiş** gibiydiler. (s.48 str.13)
65. Çocuksuz olanları: "Yaşımızı aldık, **unu eleyip eleği duvara astık...**" (s.48 str.16-17)
66. "Çocuğun başına bir iş gelirse, **üstesinden gelemeyiz,**" diye Cemile'yi baştan savdılar.(s.48 str.18-20)
67. "Çocuğun başına bir iş gelirse, üstesinden gelemeyiz," diye Cemile'yi **baştan savdılar.**(s.48 str.18-20)
68. Cemile'nin Fadiş'siz hiçbir şeyi **gözü görmüyordu.** (s.50 str.1)
69. Yedikleri **içine sinmiyordu.** (s.50 str.2)
70. Kaloriferle ısıtılan apartmanda **diken üstünde oturuyor** gibiydi. (s.50 str.2-3)
71. Oysa şimdi, her ay postaneden paraları alıp **cebe indiriyorsun.** (s.51 str.9-10)
72. Hafize Ninenin bu sözler karşısında **gözleri doldu.** (s.51 str.13)
73. Versem, zavallı kuş gibi çırpınır, karda kışta **yollara düşer,** buraya gelir. (s.51 str.32- s.52 str.1)
74. Bir an kasabada güvendiği, inandığı erkek ve kadınlar **gözünün önüne geliyor...** (s.52 str.4-5)
75. "Alamaz, kolay mı elin emanetine **el uzatmak!**" (s.52 str.6-7)
76. Ninenin yanında geçen güzel günlerin sona erdiğini düşündükçe **içi sızladı.** (s.52 str.29-30)
77. Bunu yaparken **bol keseden atıp tutuyordu.** (s.52 str.32)
78. Öyle kolayca **patırtya pabuç bırakmam ben,** diye soruyu geçiştirdi. (s.54 str.2-3)
79. Kapıda durup onları dinlemekte olan Fadiş de **şaşkına dönmüştü.** (s.55 str.10-11)
80. Bu yüzden, dinledikçe **içim açılıyor.** (s.57 str.11-12)
81. Öyle sorular sorardı ki, sonunda Nine onunla **başa çıkamaz.** (s.57 str.21-22)
82. O kadar derin bilgili değilim, diyerek konuşmayı **kesip atardı.** (s.57 str.23-24)
83. Fadiş yatar yatmaz **uykuya daldı.** (s.58 str.19)

84. Bu sevincini ,Cemile'ye yolladığı mektuplarla belirtmekten **kendini alamıyordu.** (s.59 str.29-30)
85. Nedense Kâmil Beye baba demeye **dili varmıyordu.** (s.61 str.5)
86. Fadiş'in **rengi attı.** (s.61 str.23)
87. Fadiş **boynunu bükmüş,** içini çeke çeke ağlıyordu. (s.62 str.12-13)
88. Yorgunluk, korku ve otobüsün sarsıntısıyla **kendinden geçmişti.** (s.63 str.11-12)
89. Kâmil Bey, kardeşini **adam yerine koymazdı.** (s.63 str.21)
90. **Adet yerini bulsun** diye sordu. (s.63 str.24)
91. Zaten uğraşacak hiç vaktim yok, deyip Fadiş'i **başından savmıştı.** (s.64 str.26-27)
92. İşte o an **kıyamet koptu.** (s.65 str.8)
93. **Beş para etmezsin.** (s.67 str.1)
94. Gidip millete **dert yanmış,** herkesi kendine acındırmışsın. (s.67 str.2-3)
95. Fadiş'in **yüreği ağzına geldi.** (s.67 str.5)
96. Bir süre onların başına belâ ol da **hanyayı konyayı anlasınlar,** diye söylendi. (s.67 str.9-10)
97. gidince Fadiş, “Babam, başkalarının babalarına hiç benzemiyor, Yabancı gibi,” diye **iç çekti.** (s.67 str.11-12)
98. Mahalledeki çocukların babalarını **gözünün önüne getirdi.** (s.67 str.12-13)
99. Sözde, biz sana **yüz veriyormuşuz.** (s.68 str.5-6)
100. Fadiş'in **tüyleri ürperdi.** (s.68 str.14)
101. Ev halkı oğlanın başında **firdönüyor,** onu ağlatmamak için ne gerekirse yapıyorlardı. (s.69 str.23-25)
102. Zalhe Nine bir şey sormasını beklemeden, bez sepetini **eline tutuşturdu.** (s.70 str.9-10)
103. Hafize Nine'den kötü haberi alınca **deliye dönmüştü.** (s.71 str.4-5)
104. Düşünüp taşındı, “yazın görürüm” ümidiyle, Fadiş'in özlemini **içine gömdü.** (s.71 str.19-20)
105. Sonra bir **kulp takar,** anasına “Çocuğu al,” deriz. (s.71 str.31)
106. Cemile, Fadiş'in hasta olduğunu bildiren mektubu alınca, **beyninden vurulmuşa döndü.** (s.74 str.25-26)

107. Fadiş'in **içi hop etti.** (s.75 str.30)
108. Anasının kokusu **burnunda tüttü.** (s.76 str.3)
109. Amcayla yengesinin kendisini neden okula yollamadıklarına **aklı ermiyordu.**
(s.83 str.2-3)
110. Fadiş, **içini çekti:** (s.83 str.8)
111. Sonra da anayı bir dağa, babayı bir dağa atıp inci gibi yavruyu **ortada bırakıyor...** (s.84 str.27-28)
112. Ara sıra, derin derin **iç çekiyordu.** (s.85 str.4)
113. Titremekten **kendini alamıyordu.** (s.85 str.6-7)
114. Odadakilerin yüzlerine şöyle bir **göz attı.** (s.90 str.18-19)
115. ...arada bir de Fadiş'e **göz atıyordu.** (s.91 str.15-16)
116. Sokağa çıkmak için **can atıyordu.** (s.94 str.19)
117. Hasan, odaya girince çevresine şöyle bir **göz attı.** (s.94 str.31- s.95 str.1)
118. O sofradan çekilirken kaşığı ayran tasına uzatmaktan **kendini alamadı.** (s.96 str.5-6)
119. Fadiş, onlarla konuşmaya **can atıyordu.** (s.97 str.11-12)
120. Anası pek **yüz vermedi.** (s.98 str.14)
121. Fadiş, kolay kolay kızmazdı ama, okuyup yazma konusunda Hasan'la **boy ölçüşemiyordu.** (s.99 str.9-11)
122. Tüm yalvarmaları **boşa gitti.** (s.99 str.18)
123. Önümüzdeki yıl sen de okula gidersin, diye onun **gönlünü aldı** ve okuma kitabını açıp bilmecelerin yanıtlarını okudu. (s.100 str.1-3)
124. Köyde kalan birkaç hastalıklı çocukla hiçbir oyunun **tadını çıkaramıyordu.**
(s.101 str.22-23)
125. Ev halkı onu **el üstünde tutuyordu.** (s.102 str.22-23)
126. Hasan **boş bulundu.** (s.103 str.22)
127. Ben de o zaman **burnundan getiririm.** (s.105 str.27)
128. Kazanımıza **göz kulak olun,** dedi. (s.108 str.32)
129. "Zehra Kadın nasıl?" diye hatır sorup **gönül aldılar.** (s.111 str.13-14)
130. Yalnız kalır kalmaz, anası **burnunda tütüyordu.** (s.112 str.5-6)
131. Bu konu açılınca, Fadiş **bilgiçlik taslandı.** (s.113 str.17)
132. Hasan, şöyle bir **içini çekti,** sonra düşlerini dışa döktü: (s.114 str.3)

133. Hasan, şöyle bir içini çekti, sonra düşlerini **dışa döktü**: (s.114 str.3)
134. Her dinleyişinde **gözleri dolar**, burnunu çekmeye başladığı. (s.117 str.4-5)
135. Fakat bu düşünceleri **açığa vurmadı**. (s.119 str.13)
136. İkinin de **içleri eziliyordu**. (s.121 str.6)
137. Elleri ceplerindeki yemışlere değdikçe **ağızları sulanıyordu**. (s.121 str.6-7)
138. Bir daha bana Hasan'dan **dert yanma**. (s.121 str.27)
139. **Dili damağına yapışmış**, dudakları sımsıkı kapanmıştı. (s.122 str.10-11)
140. Hasan'la Fadiş de çimdiğın acısıyla biraz **kendilerine gelmişlerdi**. (s.126 str.1-2)
141. Sonra çocuklara şöyle bir **göz attı**. (s.128 str.7)
142. Eve götürüleceğini anlayınca, **yaygarayı bastı**. (s.128 str.16-17)
143. İki yana sallana sallana koşup **gözden kayboldu**. (s.128 str.18-19)
144. Hasan **boş bulundu**: (s.133 str.19-20)
145. Gece, **kurda kuşa yem olursun**. (s.133 str.32-33)
146. Elbisenin cebi dikilirken, Zehra Kadın komşuya **dert yandı**. (s.135 str.12-13)
147. Kardeşim, bu kız **başına dert oldu**. (s.135 str.14)
148. Kaç zamandır, "Hadi sevaptır," deyip **dişimi sıktım**. (s.135 str.17-18)
149. İçi burkuldu. (s.136 str.19-20)
150. Fadiş'i düşündükçe, yediğı ve giydiğı **içine dert oluyordu**. (s.138 str.2)
151. Ankara'ya vardıklarında Cemile **şaşkına döndü**. (s.138 str.22)
152. Üstelik Hasan, Fadiş'in derslerine yardım edip, okulda ona **gözkulak oluyordu**. (s.141 str.30- s.142 str.2)
153. Herkes **kulak kesilmiş**, dolaba bakıyordu. (s.145 str.4)
154. "Acaba benden yana bir şey mi söyleyecek?" diye **kulak kesildi**. (s.145 str.29-30)
155. Öğle sırasında, ortalıktan **el ayak çekilmiş**, sıcak alabildiğine bastırmıştı. (s.148 str.32- s.149 str.1)
156. Çocuklar, bahçeden ayrılmadıkları hâlde, yine de bu ayın **tadını çıkarmışlardı**. (s.150 str.17-18)
157. Onunla aynı dersanede olmak **işine gelmiyordu**. (s.154 str.22-23)
158. Hasan **dudak büktü**. (s.154 str.29)
159. Bu haberle Fadiş'in yine **kolu kanadı kırıldı**. (s.155 str.1)

160. **İçi karardı.** (s.155 str.1-2)
161. Fadiş, sözü **kesip attı:** (s.156 str.30)
162. Sonra birlikte geçirdikleri güzel günleri anımsayınca onun da **İçi burkuldu.**
(s.157 str.11-12)
163. Vedalaşmak için gittiği evlerde ağlamamak için **kendini zor tutmuştu.** (s.158 str.24-25)
164. Sonra öğrencilerin hepsi de küçülüp **gözden kayboldular.** (s.160 str.22-23)

4.8. UNVAN GRUPLARI

Bir şahıs ismiyle bir unvan veya akrabalık isminden meydana kelime grubudur. Bu gruplarda önce şahıs ismi, ardından unvan veya akrabalık ismi gelir.

Ör: Ahmet Bey, Hasan Efendi, Mustafa Kemal Paşa, Ali Onbaşı, Ayşe Hanım, Fatma Yenge, Sevgi Abla, Adile Nine, Zeynep Kadın, Hafize Kız... gibi

Eserde unvan gruplarının yer aldığı cümleler şunlardır:

1. **Naciye Kadın**, kısa bir süre önce, oğlunun şehitlik haberini almıştı. (s.10 str.8)
... bir gün toplanıp **Naciye Kadın**'ın evini yapmaya çalışacaklardı. (s.10 str.19-20)
2. Bir süre sonra, **Naciye Kadın**'la Cemile de tek odalı, toprak damlı evlerine yerleştiler. (s.10 str.21-22)
3. **Naciye Kadın**, tarlalarını, bağlarını ekip dikemiyordu. (s.10 str.29-30)
4. **Naciye Kadın**'ın artık satacak bir şeyi kalmamıştı. (s.11 str.2-3)
5. Üstelik **Naciye Kadın**, alışkın olmadığı bu koşullara dayanamayıp yatağa düştü. (s.11 str.4-5)
6. **Naciye Kadın** bu işi bir de Cemile'ye sordu. (s.12 str.5)
7. Cemile, annesiyle birlikte, **Kamil Bey**'in tutup döşediği eve yerleşti. (s.12 str.8-9)
8. **Kâmil Bey** önceleri iyiydi. (s.12 str.10)
9. Bir gün **Kâmil Bey**, iş için deyip kasabadan ayrıldı. (s.12 str.12-13)
10. **Kâmil Bey**, sabahları dükkânını açıyor ama hiç çalışmıyordu. (s.12 str.15)
11. Üstelik Cemile'ye ve **Naciye Kadın**'a her fırsatta eziyet ediyordu. (s.12 str.17-18)
12. **Kâmil Bey**, yabandan dönüp bir kızı olduğunu duyunca pek hoşnut oldu. (s.12 str.24-25)
13. Cemile, günden güne eriyip ölüme yaklaşan annesini bırakıp gidemeyeceğini söyleyince **Kâmil Bey**: (s.13 str.6-7)
14. Çünkü **Kâmil Bey**'e bunu bir kez söylemiş... (s.13 str.12)
15. Böylece **Kâmil Bey** dükkânını boşaltıp kasabadan ayrıldı. (s.13 str.14-15)
16. Cemile, kızına karşı **Kâmil Bey**'i kötülemez... (s.13 str.30-31)
17. İlk iki yıl içinde **Kâmil Bey**, iki kez mektup yolladı. (s.13 str.33)

18. **Kâmil Bey**'e “ Annem öldü,” diye bir mektup yazmış, fakat karşılık alamamıştı. (s.15 str.4-5)
19. O zaman **Kâmil Bey**: (s.15 str.17)
20. **Kâmil Bey**, kentte başka bir kadınla yaşıyordu. (s.15 str.31)
21. **Kâmil Bey** kadını yatıştırmak için:
22. Fadiş'le **Kâmil Bey**, sokağın başında göründüler. (s.16 str.14)
23. **Kâmil Bey**, Fadiş'i Cemile'ye uzatırken: (s.16 str.22)
24. Komşuları **Maden Mühendisi Galip Bey**, Cemile'nin durumunu karısından öğrenmişti.(s.17 str.1-3)
25. **Mühendis Galip Bey**'in odacısı biletini alıp Cemile'yi trene yerleştirdi. (s.17 str.12-13)
26. Sen **Mühendis Galip Bey**'in yolladığı kadın mısın? (s.17 str.28)
27. Böylece **Doktor Edip Bey**'in evine vardılar. (s.18 str.16)
28. **Fatma Kadın**, Cemile'nin durumunu anlıyordu. (s.25 str.7)
29. Gelen hemşeri **Fatma Kadın**'dı. (s.28 str.3)
30. Cemile'yle **Fatma Kadın**, yatağın kenarına iliştiler. (s.28 str.8)
31. Cemile, sevinçten **Fatma Kadın**'ın boynuna sarıldı. (s.28 str.17)
32. Teşekkür eden Cemile'ye **Fatma Kadın**: (s.28 str.19-20)
33. Karşıdan gelen **Fatma Kadın**'ı görünce sevinçle ona doğru koşular. (s.31 str.4-5)
34. Saime Hanım olgun, güngörmüş bir hanımdı. (s.31 str.8-9)
35. **Kâmil Bey**, bu kadınla iyi anlaşmıştı, pek ayrılmak istemiyordu. (s.31 str.29-30)
36. Böylece **Kâmil Bey**, hemşerilerine gidip Cemile'nin İstanbul'daki adresini öğrendi. (s.32 str.4-5)
37. Karşısında **Kâmil Bey**'i görünce irkildi. (s.32 str.7)
38. **Saime Hanım** içerden seslendi. (s.32 str.8)
39. **Kâmil Bey** biraz utanarak: (s.32 str.20)
40. İçeri buyurun, diye **Kâmil Bey**e yol gösterdi. (s.32 str.24)
41. Salona oturduklarında **Kâmil Bey**: (s.32 str.25)
42. **Kâmil Bey** zaten bunu bekliyordu. (s.33 str.3)
43. **Kâmil Bey**, planını ayrıntılarıyla hazırlamıştı. (s.33 str.14)

44. Ne iyi oldu da geldi **Kâmil Bey**. (s.33 str.25-26)
45. **Kâmil Bey**, Fadiş'i evden uzaklaştırınca, hemen bir taksi çevirdi... (s.34 str.17-18)
46. **Kâmil Bey**, onu tatlı sözler ve yemişlerle kandırmaya çalışıyordu. (s.34 str.25-26)
47. **Kâmil Bey**, onu yatıştırmak Çünkü **Kâmil Bey** sabahtan beri: (s.34 str.29)
48. **Kâmil Bey**, konuşulanlara katılmıyordu. (s.35 str.22-23)
49. **Kâmil Bey**, Fadiş'i yatıştırmaya çalışıyordu. (s.35 str.27-28)
50. Aslında **Kâmil Bey**, Fadiş'i "Helaya götürüyorum," diye trenin sahanlığına götürmüştü. (s.36 str.1-2)
51. **Kâmil Bey**, Fadiş'le birlikte kapıda görününce, evlenmek istediği kadın, öfkeden deliye döndü. (s.36 str.6-7)
52. "Hoş geldin" bile demeden **Kâmil Bey**'e çıkışmaya başladı. (s.36 str.7-8)
53. **Kâmil Bey**, ona da bir çare bulmuştu. (s.36 str.15)
54. Düşünde **Kâmil Bey**'le görülmemiş kavgalara girişti... (s.38 str.16-17)
55. Cemile, gün ağarırken **Kâmil Bey**'in dükkânının önüne gelip dikilmişti.... (s.38 str.18-19)
56. Kimse **Kâmil Bey**in yerini yurdunu bilmiyordu. (s.38 str.22-23)
57. Böylece iki ay, kent içinde, **Kâmil Bey**in izini aradı durdu. (s.38 str.28)
58. **Gülsüm kadın**, kapıyı açıp karşısında Cemile'yi görünce, şaşırıp kaldı. (s.39 str.17-18)
59. **Gülsüm kadın**, bir iyi bozuldu. (s.39 str.22)
60. Komşuların büyük çoğunluğu, **Gülsüm kadından** yana oluyorlardı. (s.39 str.32- s.40 str.1)
61. **Gülsüm kadının** çocuğu olmadığı için, Cemile'nin yüreğindeki ateşi anlayamaz. (s.40 str.4-5)
62. Bu sözler, **Gülsüm kadının** kulağına gidiyordu ama... (s.40 str.7)
63. **Gülsüm kadının** kocası, olayı çarşıdaki dükkânından haber almıştı. (s.40 str.10-11)
64. **Sami Beyden** kaçmayan yaşlı kadınlar orada kalıp olayı Gülsüm kadınla birlikte özetlediler. (s.40 str.12-14)

65. Sami Beyden kaçmayan yaşlı kadınlar orada kalıp olayı **Gülsüm kadınla** birlikte özetlediler. (s.40 str.12-14)
66. **Gülsüm Kadın**, Sami Bey'in isteği üzerine içeri girdi. (s.40 str.28)
67. Gülsüm Kadın, **Sami Bey**'in isteği üzerine içeri girdi. (s.40 str.28)
68. Cemile, çaresiz, **Sami Beyin** peşine düştü. (s.41 str.4)
69. **Sami Beyin** annesi, Cemile'ye çok iyi davrandı, içten dertleşti. (s.41 str.5-6)
70. **Sami Bey** söze karışarak, Cemile'yi çocuğu almak fikrinden caydırmak için, durmadan dil döktü. (s.41 str.11-12)
71. **Sami Bey** haklı. (s.41 str.19)
72. **Sami Bey** gittikten sonra iki kadın, konuyu bir süre daha tartıştılar. (s.42 str.4-5)
73. Nedense **Sami Beyin** anası, Fadiş için, Cemile'yi kandırmaya çalışmamıştı. (s.42 str.29-30)
74. Uzunca bir sessizlikten sonra **Gülsüm kadın** konuştu. (s.43 str.11-12)
75. **Gülsüm kadın**, tehlikenin geçtiğini düşündü. (s.43 str.16)
76. **Gülsüm ana** vurdu. (s.43 str.29)
77. Bir süre sonra odaya giren **Sami Bey**, ana-kızı birbirine sımsıkı sarılmış olarak bulunca, şaşırıp kaldı. (s.44 str.3-4)
78. **Sami Bey**, sen iyi bir insansın. (s.44 str.10)
79. **Sami Bey** durumu hemen anladı. (s.44 str.12)
80. Oda kapısından çıkarken **Sami Bey**, son bir çıkışta bulundu. (s.44 str.17-18)
81. **Sami Beyi** tanırım, ama ailesini bilmem. (s.45 str.17)
82. Kırk yıllık **bekçi Mustafa dayıyı** bilmez miyim? (s.47 str.11-12)
83. Onlar da, **Sami Bey** gibi düşünüyorlardı. (s.47 str.15-16)
84. Belki de **Saime Hanımefendi** beni yine yanına alır, dedi. (s.47 str.22-23)
85. İstanbul'a varır varmaz, doğru **Saime Hanımefendinin** evine gitti. (s.47 str.24-25)
86. **Gülsüm Kadın** sana besleme gözüyle bakıyor ve öyle davranıyordu. (s.48 str.27-28)
87. Oysa burada **Hafize Nineye** para yollayacağım. (s.48 str.28-29)
88. **Hafize Ninenin** evinde kalırım ama, ya babam gelir, beni buradan alırsa? (s.49 str.1-2)

89. **Hafize Nine** onu çok seviyordu. (s.49 str.7)
90. Annesi her ay **Hafize Nineye** para yolluyordu. (s.49 str.22-23)
91. Birkaç saat izin verin de gidip **Hafize Nineye** biraz para yollayayım, dedi.
(s.50 str.10-11)
92. Gerçekten **Hafize Nine**, kara kış karşısında şaşırıp kalmıştı. (s.50 str.15-16)
93. Mahallenin postacısı kapıyı çaldığında Fadiş’le **Hafize Nine**, mangala yumulmuş, ısınmaya çalışıyorlardı. (s.50 str.25-26)
94. **Hafize Nine** bütün masalları ikişer üçer kez anlatmıştı. (s.50 str.27-28)
95. Görüşmenin sonunda **Hafize Nine**, iyiden iyiye öfkelenmişti. (s.51 str.1-2)
96. **Kâmil Bey**, direktmenin yersiz olduğunu anlamıştı. (s.51 str.5)
97. **Hafize Ninenin** bu sözler karşısında gözleri doldu. (s.51 str.13)
98. Fadiş, **Hafize Ninenin** bu davranışlarına ve sözlerine şaşıtı kaldı. (s.52 str.19-20)
99. **Hafize Nine**, kapıdaki asma kilidin anahtarını çevirirken Fadiş korkuyla bağırdı. (s.53 str.17-18)
100. **Hafize Nine**, sofraya bezini kilimin üstüne serdi. (s.53 str.28)
101. **Kâmil Bey** veya ondan yana biri gelirse, “Çocuk evde yok, komşuya gitti,” deyip atlatacaklardı. (s.54 str.11-12)
102. **Kâmil Bey**, kasabada küçük bir ev tutup birkaç eşyasıyla oraya yerleşmişti.
(s.54 str.16-17)
103. Haberler, herkesten önce **Kâmil Beye** geliyordu. (s.54 str.23)
104. **Kâmil Bey**, bir şey söylemiyor, sadece gülümsüyordu. (s.54 str.24)
105. **Kâmil Beyden** mektup aldım. (s.55 str.2)
106. **Hafize Nine**, postacıyı savıp odaya girdi. (s.55 str.11)
107. İkinci üzeri **Kâmil Beye** de ulaştı. (s.55 str.31- s.56 str.1)
108. **Kâmil Bey**, yine bir şey söylemedi, sadece gülümsedi. (s.56 str.1-2)
109. O günden sonra Fadiş, yanında **Hafize Nineyle** sokaklarda görünmeye başladı.
(s.56 str.3-4)
110. **Kâmil Bey**, karşılıklarına çıkıverdi. (s.56 str.5)
111. **Kâmil Bey**, yaklaşımının çenesini okşadı. (s.56 str.8)
112. Küçük kız, **Hafize Nineye** baktı. (s.56 str.139)
113. **Kâmil Bey**, yine gülümseyerek uzaklaştı. (s.56 str.14-15)

114. **Hafize Nine** bir süre mevlûtten konuştu. (s.56 str.28)
115. Aklına **Kâmil Bey** geldi. (s.58 str.26-27)
116. günden sonra, sokağa her çıkışlarında, **Kâmil Beyi** görmeye başladılar. (s.58 str.31- s.59 str.1)
117. **Kâmil Bey** hal hatır soruyor, sonra çekip gidiyordu. (s.59 str.2)
118. Pazarda **Kâmil Beyle** karşılaştılar. (s.59 str.3-4)
119. Fadiş'e kırmızı güllü bir pazenden kesilirken, **Kâmil Bey**, satıcıya sordu. (s.59 str.7-8)
120. Aman **Kâmil Bey**, ne zahmet ediyorsun? (s.59 str.13)
121. Nine, **Kâmil Beyi** görür görmez ona teşekkür etti. (s.59 str.19-20)
122. **Kâmil Bey** yolladı, dedi. (s.59 str.26)
123. **Kâmil Bey**, o günden sonra sık sık Ninenin evine tavuk, helva ve et yollamaya başladı. (s.59 str.27-28)
124. Böylece Fadiş'le **Kâmil Bey** daha sık görüşmeye başladılar. (s.60 str.7-8)
125. **Kâmil Bey**, Fadiş'e tatlı tatlı bir şeyler anlatıyordu. (s.60 str.18)
126. Nedense **Kâmil Beye** baba demeye dili varmıyordu. (s.61 str.5)
127. **Kâmil Bey**, atı görünce adama seslendi. (s.61 str.12-13)
128. **Hüseyin Ağa**, bu yandayız, geliyoruz! (s.61 str.14)
129. **Kâmil Bey**, kararlı bir sesle Fadiş'in konuşmasını kesti. (s.61 str.27-28)
130. **Kâmil Bey**, Fadiş'in bir şey demesine fırsat vermeden, onu kucaklayıp atın üstüne oturtuverdi. (s.61 str.31- s.62 str.2)
131. **Kâmil Beyle** Hüseyin Ağa, atın iki yanında yürüyorlardı. (s.62 str.11-12)
132. Kâmil Beyle **Hüseyin Ağa**, atın iki yanında yürüyorlardı. (s.62 str.11-12)
133. **Hüseyin Ağa**, "Yolum uzun," dedi. (s.62 str.18-19)
134. Yürümenin, uyuşan bacaklara iyi geldiğini, **Hafize Nineden** öğrenmişti. (s.62 str.30-31)
135. **Kâmil Bey**, yolun ortasına çıkmış, kollarıyla, "Dur" işareti yapıyordu. (s.63 str.6-7)
136. **Kâmil Bey**, çabuk çabuk şoförle konuştu. (s.63 str.9)
137. Gecenin geç saatinde, yanında Fadiş'le ağabeyini gören **Hamdi Bey**, şaşırıp kaldı. (s.63 str.14-15)
138. **Kâmil Bey**, kardeşini adam yerine koymazdı. (s.63 str.21)

139. **Hamdi Bey** üstelemedi. (s.63 str.23)
140. Biraz sonra **Fatma Kadın**, bir bakır tepsiye ekmek, peynir ve pekmez koyup geldi.(s.63 str.29- s.64 str.1)
141. **Kâmil Bey**, herkesin yanında, “Cemile, benden boşanmayı kabul edinceye kadar ona çocuğu göstermeyeceğim,” diyordu. (s.64 str.5-7)
142. **Kâmil Bey** de onunla fazla ilgilenmiyordu. (s.64 str.11-12)
143. **Kâmil Bey** içini çekerek Fadiş’e seslendi. (s.64 str.31)
144. Neden, dedi **Kâmil Bey**. (s.65 str.5)
145. **Kâmil Bey**, yerinden fırlayıp Fadiş’i iyi bir patakladı. (s.65 str.8-9)
146. **Fatma Kadın**, içten bir “Ah!” çekip onu kucağına oturttu. (s.66 str.15-16)
147. **Kâmil Beyden** hiçbir haber yoktu. (s.69 str.22)
148. Yengenin annesi **Zalhe Nine** hem kızının hastalığıyla hem de bebeğin bakımıyla uğraşıyordu. (s.69 str.31- s.70 str.1)
149. **Zalhe Nine** bir şey sormasını beklemeden, bez sepetini eline tutuşturdu. (s.70 str.9-10)
150. Gürültüyü duyan **Mahmure Hanım**, “Kim bu erkenci?” diye penceresini açıp çeşmeden yana başını uzattı. (s.70 str.17-18)
151. **Zalhe Nine** ise çocuk, hasta ve ev işinden, dünyayı görmüyordu. (s.70 str.28-29)
152. **Hafize Nine**’den kötü haberi alınca deliye dönmüştü. (s.71 str.4-5)
153. yüzden **Zalhe Nine**’nin yükü azalmıştı. (s.71 str.29-30)
154. **Zalhe Nine** bezleri asıp odaya döndüğünde, onu bu durumda buldu. (s.73 str.9-10)
155. **Zalhe Nine**, sobaya iki odun daha attı. (s.73 str.15-16)
156. **Zalhe Nine**, elini onun alınına koydu; sonra telâşla sordu. (s.73 str.18-19)
157. “...Keşke, **Hafize Nine** ölmemiş olsaydı,” diye ölçüp biçiyordu. (s.76 str.13-14)
158. **Zehra Kadın**, Cemile’nin genç yaşta ölen teyzesinin kızıydı. (s.77 str.7-8)
159. Anası ölünce Zehra’yı, **Naciye Kadın**, büyütmüş ve evlendirmişti. (s.77 str.8-9)
160. **Zehra Kadın**, uzaktan uzağa teyze kızı Cemile’nin başından geçenleri duyuyor, olanlara dertleniyordu. (s.77 str.10-11)

161. **Bekir Efendi**, bilirsin, beni teyzem büyütüp evlendirdi. (s.77 str.13)
162. ...ikindiye varmadan yola çıkarız, evelallah, kızını salimen **Bekir Usta**'ya teslim ederim. (s.78 str.29-31)
163. **Zehra kadın**, bizim kadına bu kız işini açmış. (s.78 str.24-25)
164. **Yemenici Bekir Ağanın** evi burası, deyip, yere atladı. (s.87 str.9-10)
165. "**Bekir Ağa!**" diye seslendi, kapıya birkaç kez daha vurdu. (s.87 str.12-13)
166. Sen misin, **Ali Kadir Ağa?** (s.87 str.15)
167. **Bekir Ağaya** doğru çekip götürdü. (s.87 str.28)
168. Sizde kalacak olan kız, bu mu **Bekir Ağa?** (s.88 str.1)
169. **Bekir Ağa**, bir elinde idare lambası, öbür elinde Fadiş'in bohçasıyla merdivenlerden çıkıyor, Fadiş de onu izliyordu. (s.88 str.7-9)
170. Orada **Zehra Kadın** göründü. (s.88 str.9-10)
171. **Zehra Kadın** da, ona kollarını açtı: (s.88 str.12)
172. Sonra, "**Bekir Ağanın** elini öp," diye, Fadiş'i Bekir Ağaya doğru döndürdü. (s.88 str.14-15)
173. Sonra, "**Bekir Ağanın** elini öp," diye, Fadiş'i **Bekir Ağaya** doğru döndürdü. (s.88 str.14-15)
174. **Bekir Ağa**, onun başını okşadıktan sonra, konuşmaya başladı. (s.88 str.16-17)
175. **Bekir Ağa**, çoktan yatmıştı. (s.88 str.28)
176. Birinde **Zehra kadınla** Bekir Ağa, öbüründe oğulları Hasan yatıyordu. (s.88 str.29-30)
177. Birinde Zehra kadınla **Bekir Ağa**, öbüründe oğulları Hasan yatıyordu. (s.88 str.29-30)
178. **Bekir Ağa**, Zehra Kadın ve Hasan kendi aralarında konuşuyorlardı. (s.89 str.15-16)
179. Bekir Ağa, **Zehra Kadın** ve Hasan kendi aralarında konuşuyorlardı. (s.89 str.15-16)
180. Bu sırada **Bekir Ağa**, ayağıyla çıra kırıyor, kırıdığı çiraları yakıp sobayı tutuşturuyordu. (s.89 str.26-27)
181. ...uyandığımı nasıl belli edeceğini ve yataktan kalkınca ne söyleyeceğini ölçüp biçerken **Bekir Ağanın** sert sesini duydu: (s.90 str.8-10)
182. **Zehra Kadın**, örtünün orta yerine, bir kalbur kasnağı koydu. (s.91 str.4)

183. **Bekir Ağa**, Bismillâh'la ilk kaşığı ağzına götürürken, Hasan da Fadiş de çorbaya daldılar. (s.92 str.7-8)
184. **Zehra Kadın**, onu geçirmeye gidince Hasan, Fadiş'e döndü. (s.92 str.12-13)
185. Bu sırada **Zehra Kadın** odaya dönmüştü. (s.92 str.16)
186. **Zehra Kadın**, onun başını okşayarak yavaş yavaş Tanardı'nı, amcasını, yengesini, babasını ve anasını sordu. (s.92 str.30-31)
187. Hasan'ın babasına **Bekir Ağa**, bana da teyze dersin. (s.93 str.8-9)
188. Çok güzel entarilerim vardı, diye açıkladı, hepsi **Hafize Nine**'de kaldı. (s.94 str.2-3)
189. **Zehra Kadının**, Fadiş'e örtecek yorganı yoktu. (s.94 str.7)
190. **Bekir Ağanın** asker kaputundan bozma eski bir paltosu vardı. (s.94 str.8-9)
191. **Zehra Kadın**, onları candan karşıladı. (s.94 str.16-17)
192. Giderken, "Sağlıcakla kal," diyorlardı **Zehra Kadına**. (s.94 str.29)
193. **Bekir Ağa** da yemeğe gelmişti. (s.94 str.7-8)
194. **Zehra Kadın** alçak sesle yanıtladı: (s.95 str.10)
195. Vakitli, vakitsiz uyunur mu? deyince, **Zehra Kadın** Fadiş'e doğru eğildi; omzundan tutup hafifçe sarstı: (s.95 str.14-15)
196. Biraz utanarak **Bekir Ağa**'yla Hasan'a baktı. (s.95 str.17-18)
197. **Bekir Ağa**, ondan yana bakmıyordu. (s.95 str.18-19)
198. **Hafize Ninenin** masallarındaki kurtları, haramileri, iğneli beşikleri, devleri, cadıları anımsadı. (s.95 str.27-29)
199. Ayran, **Bekir Ağanın** önündeydi. (s.96 str.1)
200. **Bekir Ağa**, yemeğini bitirip kaşığını tepsinin kenarına koyunca, Fadiş ferahladı. (s.96 str.4-5)
201. **Zehra Kadın**, kilimdeki sofra kırıntılarını süpürdü. (s.96 str.16)
202. **Zehra Kadın** da ona, Fadiş'ten haberler yazıyordu. (s.102 str.8-9)
203. **Bekir Efendi**, Hasan, Zehra Kadın ve Fadiş, sandığın çevresine dizildiler. (s.102 str.11-12)
204. Bekir Efendi, Hasan, **Zehra Kadın** ve Fadiş, sandığın çevresine dizildiler. (s.102 str.11-12)
205. **Bekir Ağa**'ya kullanılmış birkaç erkek gömleği, Hasan'a defter, kalem... ve kullanılmış bir çocuk yağmurluğu... (s.102 str.18-20)

206. **Bekir Ağa**, bile başını okşayıp tatlı tatlı şakalaşıyordu. (s.102 str.23-24)
207. **Zehra Kadın**, giysileri ona birer kez giydirip denedi. (s.102 str.25-26)
208. **Zehra Kadın**, bir kenara ayırdığı yağmurluğu eline alırken: (s.103 str.2-3)
209. sırada **Bekir Ağa** ve Hasan, Fadiş'e dik dik baktılar. (s.103 str.6-7)
210. **Zehra Kadın**, odaya girince şaşırıldı. (s.104 str.7)
211. Ramazan yaklaşıyordu. **Zehra Kadın** da herkes gibi, Ramazan hazırlığına başlamıştı. (s.104 str.12-13)
212. Bu yüzden köyde, “**Topal Ayşe**” diye tanınırdı. (s.104 str.21-22)
213. **Topal Ayşe**, bu yağları biriktirir; köyde pazar kurulduğu gün sattırırdı. (s.104 str.26- s.105 str.1)
214. Bu olay, birkaç kez yinelenince **Topal Ayşe** suçluyu aramıştı. (s.105 str.4-5)
215. **Zehra Kadın**, Ramazan yaklaşırken, Topal Ayşe'ye gitti. (s.105 str.7-8)
216. Zehra Kadın, Ramazan yaklaşırken, **Topal Ayşe**'ye gitti. (s.105 str.7-8)
217. O gün **Zehra Kadın**, bir tekne hamur yoğurdu. (s.105 str.12)
218. **Zehra Kadın**, önlüğünü takıp tablanın başına oturdu. (s.105 str.17)
219. **Hanife Kız**, Zehra Kadının oklavayla açtığı yufkayı tabladan alıp, kızgın sacın üstüne yayıyordu. (s.105 str.18-19)
220. Hanife Kız, **Zehra Kadının** oklavayla açtığı yufkayı tabladan alıp, kızgın sacın üstüne yayıyordu. (s.105 str.18-19)
221. Bir süre sonra, **Topal Ayşe** avluda görüldü. (s.105 str.22)
222. Bir yufka ye! diye, **Topal Ayşe**'yi ağırladı. (s.105 str.29)
223. **Zehra Kadın**, birkaç saat sonra, kendi yufkalarını bitirip eve kaldırdı. (s.106 str.1-2)
224. Bu iyiliği için, **Topal Ayşe** ona bir sürü dua etti. (s.106 str.3)
225. **Zehra Kadın**, o gün tam iki yüz yufka açmış, Hanife Kız da bunları pişirmişti. (s.106 str.4-5)
226. Zehra Kadın, o gün tam iki yüz yufka açmış, **Hanife Kız** da bunları pişirmişti. (s.106 str.4-5)
227. **Zehra Kadın**, ertesi sabah, güneş doğmadan kalktı. (s.106 str.24)
228. **Zehra Kadın**, önemli işlere erken döndüğünde, Bekir Ağa ve çocuklar yenice uyanmışlardı. (s.106 str.28-30)

229. Zehra Kadın, önemli işlere erken döndüğünde, **Bekir Ağa** ve çocuklar yenice uyanmışlardı. (s.106 str.28-30)
230. Onlar karınları doyururken, **Zehra Kadın** yatakları topladı. (s.106 str.31-s.107 str.1)
231. **Bekir Ağa** evden ayrılınca, çocuklara seslendi. (s.107 str.2-3)
232. **Zehra Kadın**, hemen kollarını sıvadı. (s.107 str.7-8)
233. **Zehra Kadın**, kaynamadan çıkan çamaşırları, dereye duruladı. (s.108 str.24-25)
234. **Zehra Kadın**, çocuklarla orada ayrılırken, güneş batmak üzereydi. (s.109 str.2-3)
235. Bütün gün, durmadan çamaşır yıkayan **Zehra Kadın**, eve varınca hemen bir ocak yaktı. (s.109 str.5-6)
236. Birden, ikisinin de aklına **Zehra Kadın** geldi. (s.109 str.22-23)
237. **Zehra Kadın**, çamaşırları sandığa yerleştiriyordu. (s.109 str.26)
238. **Zehra Kadın**, dışarıda bir şeyler olduğunu sezmişti. (s.110 str.2-3)
239. **Zehra Kadın** odadaki kilimi dürüp kaldırdı. (s.111 str.20-21)
240. **Zehra Kadın** kovada Fadiş için su ılıştırıyordu. (s.112 str.18-19)
241. **Zehra Kadın**, tekneyi sofaya çıkarıp kirli suları helaya boşalttı. (s.112 str.31-s.113 str.1)
242. Bu sırada, **Bekir Ağa** eve geldi. (s.113 str.1)
243. **Bekir Ağa** yıkanınca sizi çağırırım, dedi. (s.113 str.3-4)
244. Askerdeyken **Aziz Dayının** oğlunu çok beğenirlermiş. (s.114 str.16-17)
245. Ben de askere gidince, “**Aziz Dayının** oğlu Arif Ağanın kötünden geliyorum. Arif Ağa komşumuzdur...” (s.114 str.17-19)
246. Ben de askere gidince, “Aziz Dayının oğlu **Arif Ağanın** kötünden geliyorum. Arif Ağa komşumuzdur...” (s.114 str.17-19)
247. Ben de askere gidince, “Aziz Dayının oğlu Arif Ağanın kötünden geliyorum. **Arif Ağa** komşumuzdur...” (s.114 str.17-19)
248. **Arif Ağa** bizim komşumuz değil ki! (s.114 str.23)
249. Konuşmalar, kavgaya dönmek üzereyken, **Zehra Kadın** seslendi: (s.114 str.25-26)
250. Bir kez **Arif Ağa** bizim komşumuz değil. (s.114 str.30-31)

251. Sessizliği **Bekir Ağa** bozdu: (s.115 str.1)
252. Ne olur kaldırım! diye **Bekir Ağa** ile Zehra Kadına yalvardılar. (s.115 str.4-5)
253. Ne olur kaldırım! diye Bekir Ağa ile **Zehra Kadına** yalvardılar. (s.115 str.4-5)
254. Buna pek inanmayan **Bekir Ağa** ile Zehra Kadın, belli belirsiz gülümsediler.
(s.115 str.12-13)
255. Buna pek inanmayan Bekir Ağa ile **Zehra Kadın**, belli belirsiz gülümsediler.
(s.115 str.12-13)
256. Yemekten sonra **Bekir Ağa**, Ramazanın ilk teravi namazını kılmaya gitti.
(s.115 str.14-15)
257. **Zehra Kadın**, çocukları karşısına alıp orucun nasıl tutulacağını, nelerin orucu bozduğunu anlattı. (s.115 str.15-17)
258. Bunları, dindar bir kadın olan **Zehra Kadın** öğretmişti. (s.115 str.21)
259. Sahurda, **Zehra Kadın** kalkıp ocağı yaktı. (s.115 str.27)
260. Nedense, o gün **Bekir Ağanın** iyiliği üstündeydi. (s.116 str.20-21)
261. İmsak! dedi **Bekir Ağa**. (s.116 str.25)
262. **Zehra Kadın**, öğle namazının sayısını, kılınış şeklini bir bir anlatıyor, onlar da kılıyorlardı. (s.117 str.14-16)
263. **Zehra Kadın**, Fadış'e sordu: (s.117 str.18)
264. Anamı öldürme, teyzemi, **Bekir Ağamı**, Hasan'ı, beni öldürme, diyorum.
(s.117 str.20-21)
265. Fakat **Zehra Kadın** izin vermedi: (s.117 str.22-23)
266. **Zehra Kadın**, Hasan'ın ve Fadış'in severek, isteyerek oruç tutmalarına seviniyor... (s.119 str.30-31)
267. Sabahleyin **Bekir Ağa**, onar kuruş vermiş, "Bunlarla iftarlık alın," demişti.
(s.120 str.3-5)
268. Köyün varlıklı kişilerinden **Hacı Halil Ağa'nın** dükkânının önünden geçiyorlardı. (s.120 str.10-11)
269. **Hacı Halil**, kapıda duruyordu. (s.120 str.11)
270. **Zehra Kadın**, mısırları gömleklerinden sıyrıp haşlamaya hazırlanıyordu.
(s.120 str.25-26)
271. **Zehra Kadın**, ellerine birer mısır verdi. (s.120 str.29)
272. Konuşacakları sırada **Bekir Ağa** yanlarında belirdi: (s.122 str.20-21)

273. Fadiş, **Bekir Ağa**'yla içeri girdi. (s.122 str.31)
274. Bu sert tepki karşısında, **Bekir Ağa** şaşırıldı. (s.123 str.9)
275. Yemek bitince, **Bekir Ağa** şükür duası yaptı. (s.123 str.24)
276. **Bekir Ağa**'nın öfkesi geçmişti. (s.123 str.30)
277. Konuşmalarını duyan **Zehra Kadın**: (s.124 str.15)
278. _ Seninle **Hacı Gülsümlere** geliyorum anacığım, dedi. (s.124 str.18)
279. **Hacı Gülsüm**, her Ramazan evinin geniş sofasında kadınlara teravi kıldırırdı.
(s.124 str.27-28)
280. **Hacı Dayıdan**, hiçbir kadın yüzünü saklamazdı. (s.124 str.29-30)
281. **Hacı Dayı** ve karısı Gülsüm, kadınların namaza çocuklarıyla gelmelerine karşı durmuyorlardı. (s.125 str.3-5)
282. Namazdan önce, **Hacı Gülsüm** çocukları birbirlerinden uzak yerlere yerleştirdi. (s.125 str.7-8)
283. **Davulcu İbir**, koca göbekli, uzun bıyıklı, güleç yüzlü bir adamdı. (s.127 str.24-25)
284. İlk olarak **Hacı Halil**'lerin, sonra da Hacı Gülsüm'lerin evine gitmeye karar verildi. (s.128 str.21-22)
285. İlk olarak Hacı Halil'lerin, sonra da **Hacı Gülsüm**'lerin evine gitmeye karar verildi. (s.128 str.21-22)
286. **Hacı Halil**'ler, geçen yılların alışkanlığıyla kulakları seste, manicileri bekliyorlardı. (s.128 str.22-23)
287. **Hacı Halil**, çocukları pek severdi, manicilerin içinde, torunları da vardı. (s.128 str.3-5)
288. **Hacı Halil**, koluna koca bir sepet takmıştı. (s.129 str.24)
289. **Zehra Kadın**, Cemile'nin yolladığı basmadan, Fadiş'e bir entari biçti...
(s.130 str.17-18)
290. Hatta **Zehra Kadına** göre, dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar da oruçtular. (s.130 str.25-26)
291. **Zehra Kadın**, küçük bir tepsi bayram baklavası yapıp, komşunun fırınında pişirdi. (s.131 str.9-10)
292. Döndüklerinde **Zehra Kadın**, sofrayı hazırlamıştı. (s.131 str.15)

293. Sen **Zehra Hanımların** yanında kalan kız değil misin? diye sordu. (s.132 str.14-15)
294. **Bekir Ağa** çarşıdaydı. (s.134 str.6)
295. **Zehra Kadın** odada, bayramlaşmaya gelen bir komşusuyla konuşuyordu. (s.134 str.6-7)
296. Bunun üzerine, **Zehra Kadın** dışarı çıktı. (s.134 str.10-11)
297. **Zehra Kadın**, onu omzundan iterek odaya soktu. (s.135 str.5)
298. Elbisenin cebi dikilirken, **Zehra Kadın** komşuya dert yandı. (s.135 str.12-13)
299. Onu **Bekir Ağa**'yla Hasan'ın yanında sığdırabilmek için neler çekiyorum bir bilsen! (s.135 str.14-16)
300. **Zehra Kadın**, bu sözlere o denli kızdı ki, Fadiş'e güçlü bir tokat indirdi. (s.135 str.25-26)
301. Bir an **Nezihe Öğretmen**'in evine gitmeyi düşündü. (s.135 str.31-32)
302. Fakat **Bekir Ağa**, ona ceza vermeyecekti. (s.136 str.22)
303. **Bekir Ağa**, başka zaman olsa: "Bu saatlerde, o ıssız yerlerde ne işin var? diye bağırır, belki de döverdi. (s.136 str.28-29)
304. **Bekir Ağa** söze karıştı: (s.137 str.6)
305. Gerçekten **Bekir Ağa** kayıp olduğunu öğrenince, Hasan'ı aramaya yollamıştı. (s.137 str.13-14)
306. O sırada, **Bekir Ağa**'yla Zehra Kadın da bunu konuşuyorlardı. (s.137 str.17-18)
307. O sırada, Bekir Ağa'yla **Zehra Kadın** da bunu konuşuyorlardı. (s.137 str.17-18)
308. Hanım o gün, "Fadiş'i okula yazdırın," diye **Zehra Kadın**'a bir mektup yazdı. (s.139 str.25-26)
309. Birisi **Nezihe Hanım**, öteki de köye yeni gelen bir erkek öğretmendi. (s.140 str.1-2)
310. "Kendi sınıfına almadı," diye **Nezihe öğretmene** içten içe gücendi. (s.140 str.4-5)
311. **Nezihe öğretmen** okul açıldıktan birkaç gün sonra, bahçede yakaladı ve sordu. (s.140 str.6-7)
312. O zaman **Nezihe öğretmen** gülererek yanağını okşadı: (s.140 str.12)

313. **Zehra Kadın**, Fadiş'e pembe yün iplikle nakışlı çoraplar ördü. (s.142 str.23-24)
314. **Zehra Kadın** pazardan birkaç renk boncuk aldı. (s.143 str.6-7)
315. **Zehra Kadın**, gözü açık bir kadındı. (s.143 str.20-21)
316. **Bekir Ağa** akşam yemeğinden sonra, kahveye ya da köy odasına giderdi. (s.143 str.24-25)
317. **Bekir Ağa** gider gitmez, onlar da hemen sokağa fırlarlardı. (s.143 str.29-30)
318. Birinde, yine sıra **Zehra Kadı**ndaydı. (s.145 str.1)
319. **Zehra Kadın** dolabın kapağını açınca, Hasan gülünç bir kılıkla dolaptan fırladı. (s.145 str.4-6)
320. Başka bir gece, komşuları **Emeti Hanım**da toplandı. (s.145 str.9)
321. O gün de **Emeti Hanımın** ineği doğurmuştu. (s.145 str.10)
322. O gece konuklar, **Emeti Hanımı** zorlayıp ona doğum şerbeti yaptırılar. (s.145 str.15-16)
323. Bir akşam üstü **Bekir Efendi**, eve neşeyle geldi: (s.145 str.24-25)
324. **Bekir Efendi** hemen konuyu açıklamaya girişti: (s.145 str.30-31)
325. **Zehra Kadının** gözleri sevinçle parlıyordu. (s.146 str.4-5)
326. Hasan'la Fadiş, karnelerini eve götürünce **Zehra Kadın** Fadiş'in başını okşadı: (s.146 str.15-16)
327. **Zehra Kadın**, işi uzatmak istemediği için kesti attı: (s.146 str.28)
328. **Zehra Kadın** bahçeye, biber, patlıcan, mısır, fasulye, patates, soğan, kabak ve hıyar ekmişti. (s.148 str.4-5)
329. Çocuklara küçük birer bahçecik ayırmak, **Bekir Efendinin** buluşuydu. (s.148 str.7-8)
330. **Değirmenci Adam Ahmet**'in un öğütüşünü, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruşunu ilgiyle izliyorlardı. (s.148 str.14-16)
331. **Adam Ahmet**, az konuşur, hep somurturdu. (s.148 str.17)
332. **Adam Ahmet**, onları sessizce dinledi. (s.148 str.29)
333. Arkın başında, elinde sopasıyla **Adam Ahmet** duruyor ve onlara sıcak sıcak gülümsüyordu. (s.149 str.10-12)
334. Bütün bunları, Hasan'la Fadiş'e **Adam Ahmet** anlatmıştı. (s.149 str.25-26)
335. Köyde **Adam Ahmet**'i kimse sevmiyor. (s.149 str.30)

336. **Zehra Kadın** bahçeye sık sık geliyor, torbaları, sepetleri doldurup köye dönüyordu. (s.150 str.15-16)
337. **Zehra Kadın** bunu görünce, Hasan'la ona, bu işi bırakmalarını söyledi. (s.151 str.13-14)
338. **Zehra Kadın** bu işi yaparken çocuklar mısır köklerini sökmeye başladılar. (s.151 str.24-25)
339. Ertesi sabah güneş doğarken, **Zehra Kadın** onları uyandırdı. (s.151 str.29-30)
340. **Zehra Kadın** bu işler için, komşusu Hacı Gediklerin eşeğini ödünç istemişti. (s.151 str.33- s.152 str.1)
341. Zehra Kadın bu işler için, komşusu **Hacı Gediklerin** eşeğini ödünç istemişti. (s.151 str.33- s.152 str.1)
342. **Bekir Efendi** işine gitmişti. (s.152 str.14-15)
343. **Zehra Kadın** yan odada, kışlık giyecekleri yerleştiriyordu. (s.152 str.15-16)
344. Bir gün, **Bekir Efendi**'ye Zehra Kadın, Fadiş'ten söz ediyordu. (s.154 str.10-11)
345. Bir gün, Bekir Efendi'ye **Zehra Kadın**, Fadiş'ten söz ediyordu. (s.154 str.10-11)
346. Cemile, bu nedenle Fadiş'in ve **Zehra Kadın**'ın iyimser mektuplarına inanamaz olmuştu. (s.156 str.4-5)
347. Bütün bunlar olurken, **Kâmil Bey**, Cemile'yi mahkemeye verip ondan boşanma isteğinde bulunmuştu. (s.156 str.7-8)
348. **Kâmil Bey**, boşanma olayından sonra bir daha Cemile'yi ve Fadiş'i arayıp sormadı. (s.156 str.10-12)
349. Cumhuriyet Bayramı'ndan bir süre sonra **Naci Paşa**, kızına telefon etti: (s.156 str.13-14)
350. **Bekir Efendi**: (s.157 str.3)
351. _ Çocuğun yol parasının da yollamış, deyince, **Zehra Kadın** acındı: (s.157 str.4)
352. **Zehra Kadın**, Fadiş'in giysilerini toplayıp bohçalarken sordu. (s.157 str.20-21)
353. **Bekir Efendi** her şeyi düşünmüştü: (s.157 str.23)
354. Bizim Toroslu'dan, **Hacı Şatır**'ın oğlu Halit. (s.157 str.25-26)

355. **Zehra Kadın**la Bekir Efendi bu konuyu söyleşirken Fadiş, komşularla vedalaşmaya gitmişti. (s.158 str.1-2)
356. Zehra Kadınla **Bekir Efendi** bu konuyu söyleşirken Fadiş, komşularla vedalaşmaya gitmişti. (s.158 str.1-2)
357. **Bekir Efendi** sofraya oturmuştu. (s.158 str.15)
358. Sonra **Zehra Kadın** sırtını okşadı: (s.158 str.27-28)
359. **Bekir Efendi** kaşığı yemeğe daldırırken: (s.159 str.3)
360. Fadiş, **Bekir Efendi**'nin sözlerini tam olarak kavrayamamıştı ama, ne demek istediğini sezinlemişti. (s.159 str.9-10)
361. Unutmam, **Bekir Ağa!** (s.159 str.12)
362. **Zehra Kadın**, evin önünde sabırsızlıkla onu bekliyordu. (s.159 str.21)
363. Yol boyunca **Zehra Kadın** da çeşitli konularda öğütler verdi. (s.159 str.23-24)
364. Pazar yerine vardıklarında **Bekir Efendi**'yi orada buldular. (s.159 str.24-25)
365. **Bekir Efendi**, şoföre durumu anlatırken, Hasan okuldan yana soluk soluğa koşarak geldi. (s.159 str.27-28)
366. Fadiş, teyzesinin ve **Bekir Efendi**'nin ellerini öptü, Hasan'la kucaklaştılar. (s.159 str.29-30)
367. **Bekir Efendi** onu kucaklayıp otobüse bindirdi. (s.160 str.7)

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

Çalışmanın sonunda tespit edilen sözcük grubu sayısı şöyledir:

<u>Konu Başlığı</u>	<u>Adet</u>
II.BÖLÜM: SÖZCÜK GRUPLARI	6775
Tamlamalar	3367
İsim Tamlamaları	1112
Belirtili İsim Tamlamaları	701
Her İki Ögesinin de Tamlama Eki Aldığı Belirtili İsim Tamlamaları.....	653
Tamlayanı Kişi Zamiri Olup Tamlanan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları	9
Kendi Zamiri İle Kurulan Belirtili İsim Tamlamaları	19
Tamlayan Eki Düşmüş Belirtili İsim Tamlamaları	2
Ayrılma Durum Ekinin Tamlayan Eki Gibi Kullanıldığı Belirtili İsim Tamlamaları	18
Belirtisiz İsim Tamlamaları	354
Zincirleme İsim Tamlamaları	57
Sıfat Tamlamaları	1888
Karma Tamlamalar	367
Fiilimsi Grupları	1711
İsim-Fiil Grupları	330
Sıfat-Fiil Grupları	257
Adlaşmış Sıfat-Fiil Grupları	160
Zarf-Fiil Grupları.....	954
Edat Grupları.....	717
İsim Unsuru Tek Sözcük Olanlar.....	302
İsim Unsuru Sözcük Grubu Olanlar	415
Bağlaç Grupları	166
Ünlem Grupları	6
İkilemeler.....	296
Aynı Sözcüğün Tekrar Edilmesi İle.....	163

Aynı Sözcüğün Ek Alarak Tekrar Edilmesi İle.....	27
Zıt Anlamlı/ Olumlu- Olumsuz Sözcüklerin Bir Araya Gelmesi İle.....	15
Eş ya da Yakın Anlamlı Sözcüklerin Bir Araya Gelmesi İle.....	30
Biri Anlamlı diğeri Anlamsız Sözcüklerin bir Araya Gelmesi İle.....	1
Yaklaşık Bildiren Sayıların Bir Araya Gelmesi ile.....	6
Yansıma Sözcüklerin Tekrarı İle.....	54
Fiil Grupları.....	402
Ad + Çekimli Yardımcı Fiile Kurulan Birleşik Filer.....	179
Ulaş + Çekimli Yardımcı Fiile Kurulan Birleşik Filer.....	7
Kurallı Birleşik Fiiller.....	52
Anlamca Kaynaşmış Birleşik Fiiller.....	164
Unvan Grupları.....	367

Çalışmamızda toplam 6775 sözcük grubu tespit edilmiştir. Sıfat-fiil grupları, sıfat ve karma tamlamaların da içerisinde yer aldığı için toplam sayıya ayrıca dahil edilmemiştir

Çalışmamızın başlangıç bölümünde sözcük gruplarından “tamlamalar” konusu söz konusu eserimizde incelenmiştir. Yapılan araştırma sonucunda en fazla rastlanan tamlama grubu olarak “sıfat tamlamaları” (1888) belirlenmiştir. Bunun dışında eserde yer alan “belirtili isim tamlamaları”nın sayısı (701) da küçümsenmeyecek derecede çoktur.

Türkçe duygusu ve dil bilinci kazanma ve kazandırma konusunda üzerinde hassasiyetle durulması gereken konulardan biri kesinlikle dil bilgisidir. Çünkü bir bireyin başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmesi için öncelikle ana dilini etkili kullanmasına bağlıdır. Dili etkili kullanmak için kuşkusuz dilin kurallarını iyi bilmek ve uygulamak gerekir. Dilin kuşkusuz en küçük ve en anlamlı parçası sözcüklerdir. Ancak tek tek sözcüklerin karşıladığı varlıkların ve kavramların çeşitli vasıfları, özellikleri vardır. Bu nedenle varlıkları ve kavramları çeşitli yönleriyle geniş olarak ifade etme ihtiyacı duyulur. İşte bu sırada devreye giren sıfatlar varlıkları, kavramları zihnimize daha kolay canlandırmamızı sağlar. Türkçenin anlatım zenginliklerinin başında kuşkusuz sıfatlar yer alır.

Gülten Dayıoğlu da eserinde Türkçenin bu anlatım olanağından zengin bir şekilde yararlanarak sıfatların çocuklara öğretilmesinde büyük bir katkıda bulunmuştur. Sıfatların kullanımı okuyucunun zihninde romana ait pek çok unsurun canlanmasını sağlamıştır:

*“Hamza’lara varınca onu elinde **koca bir bakraç** ve çıkınla, kendilerini bekler buldular.*

*Hamza, **dokuz on yaşlarında**ydı. **Çok iyi bir çocuktu**. Yazın, her köy çocuğunun yaptığı gibi, yalınayak gezerdi. **O yaştaki tüm köylü oğlanları** gibi, kordelasız fötr şapka giyerdi. **Kısalmış pantolonunun paçaları**, ayak bileklerinden **bir karış yukardaydı**. **Alacalı** mintanının **esmer yüzünde**, **ışıl ışıl kara gözleri** vardı. Hasan’la Fadiş’i görünce, **çarpık dişlerini** göstererek güldü.” (s.110 str.24-30)*

Gülten Dayıoğlu’nun karmaşık, uzun tamlamalara yer vermesi de yine eserde göze çarpan unsurlardan biridir. Bu durum yine yazarın ayrıntılı anlatıma önem verdiğinin bir göstergesidir. Bu tür tamlamaların okuyucuyu sıkmadan ara ara verilmesi eserin dil bilgisel açıdan yine olumlu özelliklerinden birisidir. İnsan beyninin karmaşık şeyleri çözümlemesi beyni olumlu yönde geliştiren bir eylemdir. Eserde de böyle ayrıntılara yer verilmesi beyni aktif hâlde tutarken okuyucunun da sürekli olarak dikkatinin eserde olmasını sağlamaktadır. Bu durum daha çok karma tamlamalarda görülmektedir:

*“**Çocuk diye göğüslerine bastırdıkları taş parçalarını**, gerçek bir ana içtenliğiyle öpüp okşar, bazen de öfkelenip döverlerdi.” (s.100 str.25-26)*

*“**Kamyonun önünde gençlerin söylediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu** yürüyor ve var gücüyle tokmağı davula indiriyordu.” (s.108 str.3-5)*

*“**Bunlardan birinin üstünde**, **“Fadiş’in bayramlığı”**, ötekinin üstünde **“Zehra’ya elbiselik”** diye yazı bulunan birer kağıt iğneliydi.” (s.102 str.16-18)*

*“**Onun yanık tenli buruşuk yüzü**, **iri yuvarlak başı**, **kulaklarına dek inen fötr şapkası**, **yakası yamalı ceketi**, **soluk pantolonu**, **mest ve lastikleri kendine öylesine uygundu ki...**” (s.81 str.28-31)*

Çalışmamızda tamlamalardan sonra sözcük gruplarından “fiilimsi grupları, edat grupları, bağlaç grupları, ünlem grupları, tekrar ve unvan grupları” konuları söz konusu eserimizde incelenmiştir. Yapılan inceleme sonucunda sıfat tamlamalarından sonra en fazla rastlanan sözcük grubu olarak fiilimsi gruplarından “zarf-fiil grupları” (9564 tespit edilmiştir.

Özellikle sıfat ve zarf görevi yapan fiilimsiler, anlatımı uzatmadan ve bağlaç kullanmadan, tek cümle içinde birkaç eylemin bildirilmesini sağlayarak Türkçenin gücünü ve kıvraklığını artırır. Çocuklar, olumluluk ve olumsuzluk bildiren yan cümleleri de kullanarak anlam olarak daha girişik yargılar oluştururlar. Gülten Dayıoğlu incelediğimiz eserde, dilin yardımcı unsurları olan edatların ve bağlaçların yanı sıra fiilimsileri de çoklukla kullanarak uzun cümleler oluşturmuştur:

“Senin ananla baban birbirinden ayrılıyorsa ve sen bir hısumunun yanına bırakılıyordun, orada sana kötü davranıyordular ne yapardın? diyerek öğüt verdi.” (s.77 str.24-27)

“Gelirse, burada konu komşu bir sürü dedikodu yapıp, kadını üstümüze sıçratırlar, dedi parayı da kocasından alıp sakladı.” (s.74 str.31-s.75 str.2)

“Sokaklar allı yeşilli, sarılı morlu bayramlıklarını giymiş çocuklarla doluydu.” (s.131 str.31-32)

“Eli öpülen yaşlılar, çocukların ceplerine, fıstık, şeker, üzüm dolduruyor, birer mendil veriyor ya da baklava sunuyorlardı.” (s.132 str.2-4)

Fiilimsilerden sonra en fazla kullanılan sözcük grupları edat gruplarıdır.(717) Yazar edatları daha çok isim unsuru sözcük grubu olan sözcüklerle birlikte kullanmıştır:

“Bekir Ağa, onun başını okşadıktan sonra, konuşmaya başladı.”(s.88 str.16-17)

“O günden sonra Fadiş, mahallede kendi yaşındaki tüm kızlarla ve oğlanlarla arkadaş oldu.” (s.98 str.25-26)

Günlük konuşma dilinin vazgeçilmez unsurlarından olan eserimizde yoğun bir biçimde kullanılmıştır. Özellikle yazar aynı sözcüğün tekrar edilmesinden oluşan sözcük gruplarını kullanmayı tercih etmiştir:

“Genç kızlar oyuna kalkmadan önce, biraz naz eder, sonra açılır, **coşup coşup** oynarlardı...” (s.144 str.22-23)

“O günden sonra, değirmene **sık sık** gitmeye başladılar.” (s.150 str.1-2)

“Fadiş’in gözleri sevinçten **pırl pırl**dı.” (s.31 str.19)

“Ah! Hanımefendi, **kara kara** yandım.” (s.34 str.14)

Ses yapıları aynı olan ya da birbirine benzeyen sözcüklerin, anlatımda arka arkaya söylenerek kalıplaşmasından oluşan ikilemeler, hem esere bir akıcılık sağlamakta hem de anlatımı güçlendirerek pekiştirmektedir. Bu gibi sözcük gruplarına eserde geniş bir biçimde yer verilmesi, özellikle ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin dilin kurallarını öğrenme ve uygulamalarında çok önemli bir örnek oluşturmaktadır.

Eserde unvan gruplarının kullanımı da dikkat çekecek ölçüdedir. Fadiş ve Cemile dışındaki kişiler genel olarak “Bey, Hanım, Hanımefendi, Ağa, Kadın, Nine, Efendi” gibi sıfatlarla birlikte kalıplaşarak kullanılmıştır:

“Çok güzel entarilerim vardı, diye açıkladı, hepsi **Hafize Nine**’de kaldı.” (s.94 str.2-3)

“**Zehra Kadın**ın, Fadiş’e örtecek yorganı yoktu.” (s.94 str.7)

“**Bekir Ağanın** asker kaputundan bozma eski bir paltosu vardı.” (s.94 str.8)

“**Kâmil Beyden** hiçbir haber yoktu.” (s.69 str.22)

“Yengenin annesi **Zalhe Nine** hem kızının hastalığıyla hem de bebeğin bakımıyla uğraşıyordu.” (s.69 str.31- s.70 str.1)

“Gürültüyü duyan **Mahmure Hanım**, “Kim bu erkenci?” diye penceresini açıp çeşmeden yana başını uzattı.” (s.70 str.17-18)

“...ikindiye varmadan yola çıkarız, evelallah, kızı salimen **Bekir Usta**’ya teslim ederim.” (s.78 str.29-31)

“Zehra Kadın, Ramazan yaklaşırken, **Topal Ayşe**’ye gitti.” (s.105 str.7-

V. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

“İnsanın insan olmasını sağlayan ve onu diğer tüm canlılardan ayıran temel özelliklerin başında düşünebilme ve konuşabilme yetileri gelir.” (Günay; 2004:9) Düşünebilme ve düşündüklerini başkalarıyla paylaşabilme ise ancak dil denilen iletişim aracıyla mümkün olabilmektedir. Dil, geniş anlamıyla bir anlatma ve anlaşma aracı olarak düşünülebilir.

Gülten Dayıoğlu, eserini yazarken hitap ettiği yaş kesiminin dil özelliklerini göz önünde bulundurarak sade bir dille genellikle kısa cümleler kullanmıştır.⁵ Ara ara kullanmış olduğu uzun cümleler genellikle iç içe girmiş cümlelerden oluşmuş olup yalın bir anlatıma sahiptir:

“Düşman komutanı askerlerine, ‘Kasabayı baştan başa yakın, taş üstünde taş bırakmayın. Çevredeki, bağları, bahçeleri, tarladaki ekinleri de tutuşturun,’ diye bir buyruk salmıştı.” (s.9 str.12-15)

Akıcı ve anlaşılır bir dili olan yazar, eserinde karşılıklı konuşmalardan çok yararlanır. Zaten eserin akıcı ve sürükleyici olmasında karşılıklı konuşmaların etkisi büyüktür:

Zehra Kadın, dışarıda bir şeyler olduğunu sezmişti. Odadan seslendi:

_ Ne yapıyorsunuz orada?

İkisi de:

_ Hiiç! dediler.

Fadiş, su taşırken ıslanan eteğini bura bura sıkarken, Hasan onu:

_ Gel gidelim! diye çekiştirdi. Giderlerken Hasan, merdivenlerden seslendi:

_ Anneciğim, biz harmana gidiyoruz! (s.110 str.11)

---

⁵ Eserle ilgili yapılan alıntılar değiştirilmeden aslına bağlı olarak yazılmıştır. Bu nedenle alıntılanan cümlelerde karşılaşılabilen yazım ya da noktalama yanlışları eserin basımından kaynaklanmaktadır.

Eserin büyük kısmının köy yaşantısını ele almasının doğal bir sonucu olarak eserde halk diline ait söyleyişlere rastlayabilmekteyiz:

Ali Kadir, tam bu sırada seslendi:

_ Fadiş, üşüyon mu? Üşüyorsan, benim gocuğu verem sana. Bana ceketim yetiyo. Üstelik, sıcaklıkta uyku veriyo insana. (s.84 str. 15-19)

Kızlar biraz telâşla:

_ Bizde Fadik var, Fadime var. Fadiş yok, emme senin adını sevdik, dediler. (s.97 str.26-28)

Gülten Dayıoğlu'nun eserindeki doğallığın bir başka göstergesi de dilimizin kalıplaşmış ifadeleri olan deyimlere sıkça yer vermesidir:

“Sizin gibiler hem çocuk terbiyesinden anlamazsınız, hem de çocuklarınızı tepenize çıkarırsınız. (s.25 str.25-27)

*Bunu yaparken **bol keseden atıp tutuyordu.** (s.52 str.32)*

*Öyle kolayca **patırtya pabuç bırakmam ben,** diye soruyu geçiştirdi. (s.54 str.2-3)*

Kitap okumak hoşça vakit geçirmenin, bilinmeyen şeyleri öğrenmenin yanı sıra bir bireyin dilini öğrenmesini de sağlayan araçlardan biridir. Verdiğimiz örneklerin her biri bu durumun birer güzel örneğidir. Fiil gruplarından anlamca kaynaşmış birleşik eylemler yani deyimler az sözle pek çok şeyin ifade edildiği güzel sözlerdir. Kitap okumanın sözcük haznesini geliştirmedeki rolü düşünüldüğünde “Fadiş” adlı eser deyimlerin öğrenilmesinde de önemli bir payı vardır.

Sözcük gruplarının yanı sıra eser pek çok kültürel öğeleri de bir araya getirmektedir. Özellikle “ramazan” ve “bayram” gelenekleri, maniler, kış gecelerinin adetleri eseri daha sıcak bir hâle getirmekte; adet ve geleneklerimizi korumu konusunda çocukları bilinçlendirmektedir:

“Köyün geleneğine göre, ‘Ramazanın on beşinci gecesi’ çocuklar, köy davulcusunun peşine takılır, kapı dolaşırlardı. Her kapının önünde durup, davul eşliğinde maniler atar, deyişler söylerlerdi. Ev sahibi hemen kapıya çıkardı. Kesesine göre çocuklara ve davulcuya yemiş, meyve, şeker hatta taze ekmek, pide dağıtırdı.” (s.126 str.12-17)

*“Her küpecik küpecik
Yağdan, baldan küpecik.
Yağ olmazsa bal olsun,
Ev sahibi sağ olsun.” (s.129 str.1-4)*

“Gece oturmaları, çocukların en sevdiği şeydi. Oturma evlerinde bir masal anası olurdu. Bu kadın, o denli tatlı, heyecanlı, gülünç, korkunç masalar anlatırdı ki...” (s.143 str.30-32)

Yazar benzetmelere sıkça başvurur. Bu benzetmeler ilgi çekici ve orijinaldir. Yazar kimi zaman benzetme edatı “gibi” yi kullanırken kimi zaman da benzetme edatını kullanmadan benzetmelere başvurur. Benzetmeler fiziksel özellik betimlemelerinde, mekân tasvirlerinde ya da durum tasvirlerinde kullanılabilir:

*“Sofa buz gibiydi.” (s.90 str.30-31)
“... elleri topaç gibi bir vücudu vardı.” (s.91 str.23-24)
“Beyazlara bürünmüş, upuzun bir hayalet dışarı fırladı.” (s.129 str.20-21)*

Gülten Dayıoğlu, insanları gözlemlemeyi çok sever. Hikayelerinde kişilerin ve mekânların ayrıntılarına yer verir:

*“Gözleri, sofranın başında kamburunu çıkarıp, diz çökmüş olan Hasan’a takıldı. Hasan’ın büyükçe, yuvarlak başı, koyu renk saçları, iri kara gözleri, koca koca dişleri, güdük kolları, elleri topaç gibi bir vücudu vardı. Yanakları kırmızı kırmızıydı. Yüzünden sağlık fışkırtıyordu.”
(s.91 str.20-25)*

“Köyün çamaşırlığı, köyün dışında akan çay kıyısında idi. İçinde altı ocak, altı tane de taş vardı. Taşlar, yüzleri gözenekli çamaşır taşlarıydı. Kütükleri üstüne, öne doğru eğik olarak oturtulmuştu.” (s.106 str.15-18)

“Hamza, dokuz on yaşlarındaydı. Çok iyi bir çocuktü. Yazın, her köy çocuğunun yaptığı gibi, yalınayak gezerdi. O yaştaki tüm köylü oğlanları gibi, kordelasız fötr şapka giyerdi. Kısalmış pantolonunun paçaları, ayak bileklerinden bir karış yukardaydı. Alacalı mintanının esmer yüzünde, ışıl ışıl kara gözleri vardı. Hasan’la Fadiş’i görünce, çarpık dişlerini göstererek güldü:” (s.110 str.24-30)

5.2. ÖNERİLER

“İnsanların yaşamında anadilinin çok önemli bir yeri vardır. Bireylerin başkalarıyla sağlıklı iletişim kurabilmeleri, eğitimleri sırasında her türlü öğrenmeyi gerçekleştirebilmeleri, büyük ölçüde anadilini etkin kullanmalarına bağlıdır. Anadilini etkili kullanma da, ancak iyi bir anadili eğitiminden geçmekle mümkün olur.” (Kavcar, Oğuzkan, Sever, 2004:XI) Türkçe duygusu ve dil bilinci kazandırma konusunda öğretmenlere özellikle ilköğretim okulu öğretmenlerine ve öğretmen yetiştiren kurumlara büyük görevler düşmektedir. Şunu önemle belirtmek gerekir ki anadilini doğru ve düzgün kullanamayan bir bireyin başka alanlarda başarılı olması beklenemez. “Bir ulusun düşüncesi, kendi diliyle oluştuğu zaman gelişir. Kendi diliyle düşünmeyen ve yaratmayan uluslar, ileri bir uygarlığın yapıcısı olamazlar.” (Kahraman: 2001:4)

“Türkçe öğretiminin amaçlarından birisi de temel dilbilgisi kurallarının kavratılmasıdır. Dilbilgisi kurallarının kavranışı, öğrencilerin doğru konuşma, okuma ve yazma becerileri ve alışkanlığı kazanmalarında önemli ölçüde yardımcı olur.” (Kavcar ve diğer, 2004:8) Özellikle dili oluşturan sözcükler ve sözcük grupları düşüncenin temelini oluşturan ve düşüncenin iletilmesini sağlayan unsurlardır.

Çocuk kitapları, görsel ve dilsel bir uyaran olarak, okul öncesi dönemden başlayarak çocuklara, anadillerini gerçekleştirebilecekleri doğal bir uygulama alanı yaratmalıdır. Çocukların yazın kültürü dil ustalarının yapıtlarıyla temellendirilmelidir. Bu süreçte, çocukların değişik türlerin en özgün örnekleriyle karşılaştırılması için duyarlı davranılmalıdır. Seçtiğimiz eser hem içeriği hem de dil bilgisel öğeleriyle özellikle ilköğretim II. kademe öğrencilerinin dil gelişimlerine önemli katkılarda bulunmaktadır.

Ele alınan çalışmada , “Çocuk Edebiyatı” alanında çok değerli eserler vermiş olan Gülten Dayıoğlu’nun “Fadiş” adlı eserinde yer alan sözcük grupları değerlendirilmiş ve sevilen bir eserden yola çıkılarak sözcük gruplarının Türk dilinin eğitimi ve öğretimi konusundaki önemi belirtilmiştir. Çalışmada sözcük gruplarının

seçilme nedeni ise, sözcük gruplarının (isim tamlamaları, sıfat tamlamaları, ikilemeler, fiilimsi grupları, unvan grupları, edat grupları, bağlaç grupları, ünlem grupları, tekrar grupları, fiil öbekleri) düşüncenin temelini oluşturan unsurlar olmasıdır.

Dil bilgisi kurallarının kavratılmasında özellikle ilköğretim yılları belirgin bir öneme sahiptir. Bu kurallarının kavratılması ise ancak uygulamalı çalışmaların çokluğu ile mümkün olur. Ele alınan çalışmanın, sözcük gruplarının kavratılmasında bir edebî eserin önemini göstermeyi hedeflemesi bakımından bilim alanına ışık tutmasını temenni ediyorum. Ayrıca çalışmanın yazarın üslûbu hakkında da bir değerlendirmeye varacak olması yönünden Türkçe öğretimine yararlı olması temennisi içindeyim.

KAYNAKÇA

- AKSAN, D. (2002). *Anadilimizin Söz Denizinde*. Ankara: Bilgi Yayınevi
- AKSAN, D. (1999). *Türkçenin Gücü*. Ankara: Bilgi Yayınevi
- AKPINAR, F. (2006). *Sait Faik Abasıyanık'ın Son Kuşlar Eserindeki Hikayelerin Kelime Grupları ve Türkçe Eğitimi Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- BANGUOĞLU, T. (1979) *Ana Hatlarıyla Türk Grameri*. İstanbul: Dergâh Yayınları
- BANGUOĞLU, T. (2004) *Türkçenin Grameri*. Ankara: TDK Yayınları
- BİLGEGİL, K. (1964). *Eğitim Enstitüleri İçin Türkçe Dilbilgisi*. İstanbul: Güzel İstanbul Matbaası
- DAYIOĞLU, G. (2005). *Fadiş*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi
- DEMİR, C. (2007). *Türkiye Türkçesinde İsim Tamlamasının Oluşturan Öğelerin Söz dizimsel ve Anlamsal Özellikleri*. [http:// www.turkishstudis.net/sayilar/ say16](http://www.turkishstudis.net/sayilar/say16) (11.02.2008)
- ERGİN, M. (2005). *Türk Dil Bilgisi*. İstanbul: Bayrak Basım/ Yayım/ Dağıtım
- GENCAN, T. (1979). *Dilbilgisi*. Ankara: TDK Yayınları Ankara Üniversitesi Basımevi
- GÜNAY, D. (2004). *Dil ve İletişim*. İstanbul: Multilingual Yayınları
- GÜNEŞ, S. (1996) *Türk Dili Bilgisi*. İzmir: DEÜ Matbaası
- HACIEMİNOĞLU, N. (1992). *Türk Dilinde Edatlar*. İstanbul: MEB Yayınları
- HATİBOĞLU, V. (1971). *İkileme*. Ankara: TDK Yayınları Ankara Üniversitesi Basımevi.
- HATİBOĞLU, V. (1972). *Türkçenin Sözdizimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi
- KAHRAMAN, T. (2001). *Çağdaş Türkiye Türkçesi Dilbilgisi*. Ankara: Dumat Basımevi
- KAVCAR, C.- OĞUZKAN F. ve SEVER S. (2004). *Türkçe Öğretimi*. Ankara: Engin Yayınevi

- KORKMAZ, Z. (2007). *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*.Ankara: TDK Yayınları
- KORKUT, Ü. (2002). *Ömer Seyfettin'in On İki Hikâyesinde Türk Dilinin Eğitimi ve Öğretimi Açısından Sözcük Gruplarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı. (2006). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu* . Ankara: MEB Devlet Kitapları Müdürlüğü
- OĞUZKAN, F. (1977). *Yerli ve Yabancı Yazarlardan Örneklerle Çocuk Edebiyatı*. Ankara: Kadıoğlu Matbaası
- SEVER, S. (2002). *Çocuk ve Edebiyat*. Ankara: Engin Yayınevi
- Türk Dil Kurumu (2005) *Türkçe Sözlük*. Ankara: TDK Yayınları
- Türk Dil Kurumu (2004) *İmlâ Kılavuzu*. Ankara: TDK Yayınları
- YAVUZ, M.A. (1999) *Türkçede Ad- Niteleyici Sözcüklerin Sınıflandırılması Sorunu*. (13-15 Mayıs 1999). İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi
- YILMAZ E. Ve YAMAN H. (2002). Niteleme İşlevli Sıfatların Sınıflandırılması ve Bunların Öğretimiyle İlgili Yeni Yaklaşımlar. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi* Yıl : 2002, S.16, s.183-196
- [http:// www.gultendayioğlu.com/](http://www.gultendayioğlu.com/) (12.02.2008)

YAYIN HAKLARI

GÜLTEN DAYIOĞLU ©
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
VE TİCARET A.Ş. ©

BASKI

33. BASIM / ŞUBAT 2005
AKDENİZ YAYINCILIK A.Ş.
Matbaacılar Sitesi No: 83
Bağcılar - İstanbul

BU KİTABIN HER TÜRLÜ YAYIN HAKLARI
FİKİR VE SANAT ESERLERİ YASASI GEREĞİNCE
ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ VE TİCARET A.Ş.'YE AİTTİR.

ISBN 975 - 405 - 092 - 9

ALTIN KİTAPLAR YAYINEVİ
Celâl Ferdi Gökçay Sk. Nebioğlu İşhanı
Cağaloğlu - İstanbul

Tel: 0.212.513 63 65 / 526 80 12
0.212.520 62 46 / 513 65 18

Faks: 0.212.526 80 11

<http://www.altinkitaplar.com.tr>
info@altinkitaplar.com.tr

GÜLTEN DAYIOĞLU

FADIŞ

GÜLTEN DAYIOĞLU ÜZERİNE

1935 yılında Kütahya'nın Emet ilçesinde dünyaya gelen Gülten Dayioğlu, ilk ve orta öğrenimini Anadolu'nun çeşitli yerlerinde yaptıktan sonra İstanbul Atatürk Lisesini bitirdi. Bir süre İstanbul Hukuk Fakültesine devam etti. Dışardan sınavlara girerek ilkokul öğretmeni oldu. On beş yıllık hizmetten sonra, 1976 yılında istifa ederek öğretmenlikten ayrıldı.

On beş yaşlarında yazı denemelerine başlayan Dayioğlu, ilk kez 1963 yılında **Döl** adlı öyküleriyle yazı hayatına atıldı ve 1964-65 Cumhuriyet Gazetesi Yunus Nadi Öykü Ödülünü aldı.

Yine öykülerden oluşan **Geride Kalanlar**, Almanca, Hollandaca, Macarca ve İsveççeye çevrilerek bu ülkelerde yayınlandı. Ayrıca kitaptan bir öykü televizyon oyunu olarak TRT'ce seyircilere sunuldu.

Yazarın **Yeşil Kiraz** adlı romanı ise, 1977 yılında Milliyet gazetesinde yayınlandı.

Çocuk romanlarının ilki olan ve 1971 yılından bu yana yirmi kez basılan **Fadiş**'le onu izleyen **Dört Kardeşiler** (9. Basım) radyoda dizi oyun olarak dinleyicilere sunuldu. Öykülerden oluşan **Suna'nın Serçeleri** de radyoda oyunlaştırılmış ve sekiz baskı yapmıştır.

Uzun öyküleri arasında 1965'te Milli Eğitim Bakanlığınca basılan **Kırmızı Bisiklet** ve 1979'da Kültür Bakanlığınca basılan **Leylek Karda Kaldı** sayılabilir. Dayioğlu ayrıca Arkin Çocuk Edebiyatı Yarışmasında «Güzel Hanım» adlı masalıyla birincilik, «Leylek Karda Kaldı» öyküsüyle ikincilik almıştır.

Çocuk romanlarından 6. basımı gerçekleştirilen **Ben Büyüyünce** ve 1985'te Berlin'de Almanca olarak basılan **Yurdumu Özledim** (7. basım) yazarın ulusal düzeyde köy sorunlarına eğildiği yapıtlardır. Bunları izleyen dört yapıtı yazarın Türkiye'de ilk kez bilimkurgu türünün örneklerini verdiği ve evrensel çocuk dünyasını yansıttığı romanlardır: **Dünya Çocukların Olsa** (5. basım; 1984'te Berlin'de Almanca basıldı), **Akıllı Pireler** (6. basım), **Işın Çağı Çocukları** (1987'de Almanya'da basıldı), **Ölümsüz Ece** (3. basım)

Dünya Çocukların Olsa adlı çocuk romanı, 1986'da Alman Yayıncılar Birliği'nce «Gençliğe yarın umudu veren» diye tanımlanan, dünyaca ünlü üç yüz çocuk kitabı dizisine seçilmiştir. Aralarında Jules Verne, R. Kipling, D. Defoe gibi klasik çocuk romanı yazarlarının yapıtlarının yer aldığı diziden bir katalog oluşturularak özel sergilerle halka tanıtıldı.

Yazarın *Tomurcuk Dizisi* (1984-85) adıyla yayınlanan uzun öyküleri şunlardır: **Azat Kuşu**, **Şenlik Günü**, **Kır Gezisi**, **Uçan Motor**, **Deli Bey**, **Sıcak Ekmek**, **Uçurtma**, **Kumluktaki Yavru Martı**. Ayrıca **Midos Kartalı'nın Gözleri**, **Tuna'dan Uçan Kuş** çok beğenilerek okunan romanlarındandır. **Gülten Dayıoğlu** bundan başka **Ayşegül** (Caroline) adlı çocuk kitapları dizisinin on altı kitabını Türkçeye uyarlamıştır.

Yazarın roman, öykü, radyo ve televizyon oyunları yanında, yurtdışındaki işçi çocuklarının eğitim ve öğrenimlerine ilişkin sorunları içeren inceleme yazıları *Cumhuriyet* ve *Milliyet* gazetelerinde yayınlanmıştır. Çalışmalarını yoğun biçimde sürdüren Dayıoğlu'nun son olarak, yurtdışından kesin dönüş yapan işçi ailelerinin köy, kent, kasaba ve gecekondu kesimlerinde topluma uyum sorunlarını konu edinen öykü kitabı **Geriye Dönenler** yayınlanmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

1

KURTULUŞ SAVAŞI sırasında Yunanlılar, geçtikleri 1 her yeri yakıp yıkıyorlardı. Bütün Anadolu ayaklanmıştı. 2 Köylerde, kasabalarda ve şehirlerde her şey altüst olmuştu. 3 Herkes, her an tetikte ve tedirgindi. 4

Toroslu kasabası düşmanın yolunun üstündeydi. 5 Halk, kasabadan ayrılıp köylere sığınmıştı. Genç ve güçlü 6 erkekler askere alınmış, geride sakat ya da yaşlı erkeklerle 7 kadınlar ve çocuklar kalmıştı. Eli silah tutanlar, düşmanın 8 geçeceği yollara tuzaklar kuruyorlardı. 9

Düşman güçlüydü. Acımasızdı. Yoluna çıkanı yaşlı, 10 çocuk- kadın ayırımı gözetmeden hemen öldürüyordu. 11 Kurulan tuzaklar düşmanı çok öfkelenmişti. Düşman 12 komutanı askerlerine, «Kasabayı baştan başa yakın, taş 13 üstünde taş bırakmayın. Çevredeki bağları, bahçeleri, tarla- 14 lardaki ekinleri de tutuşturun,» diye bir buyruk salmıştı. 15

Kasabalılar, sığındıkları köylerden döndükleri zaman, 16 evlerinin yerinde kül yığınları bulmuşlardı. Yaşlılar, ağlaşıp 17 duran gençlere, «Savaştaız. Elbette evlerimiz yakılıp yıkı- 18

1 lacak. Ağlayıp sızlanmak yararsız. Gücümüzü toplayıp
2 yeniden yapalım.» diye çıkışıyorlardı.

3 Böylece, elbirliğiyle yangın artıkları temizlendi. Kasaba
4 halkı, evlerinin yerine, başlarını sokacak birer barınak yap-
5 maya giriştiler. Herkes birbirine yardıma koşuyordu. Kimi
6 taş kırıyor, kimi toprak taşıyor, kimi de kerpiç döküyordu.

7 Naciye Kadın, kısa bir süre önce, oğlunun şehitlik
8 haberini almıştı. Bunun üzerine bir de evi yanınca, kolu
9 kanadı kırıldı. Kızı Cemile'den başka kimsesi kalmamıştı.
10 Yangın yığınlarını temizleyemiyordu. Geceyi kızıyla, yanık
11 çul ve kilim artıklarına bürünerek sokakta geçiriyordu.
12 Aslında soylu ve varlıklı bir kadındı. Kasabada evleri, dük-
13 kânları, tarlaları, bağları, değirmenleri, sürü sürü koyunları
14 vardı. Ama, savaşta bunların hepsini de yitirmişti. Tek varlı-
15 ğı kızıydı. Ona bir şey olacak diye çok korkuyor, bu neden-
16 le Cemile'nin elini elinden bırakmıyordu. Gün boyunca
17 boyunlarını büküp evlerinin yanık yığınlarına bakıyorlardı.
18 Durumları acıktıydı. Mahalle halkı bir karar aldı: Herkes, bir
19 gün kendi evinin yapımıyla uğraşacak; bir gün toplanıp
20 Naciye Kadın'ın evini yapmaya çalışacaklardı.

21 Karar kolaylıkla uygulandı. Bir süre sonra, Naciye
22 Kadın'la Cemile de tek odalı, toprak damlı evlerine yerleşti-
23 ler. Kasabaya çevre köylerden yiyecek, giyecek yardımı
24 yapıyorlardı. Kasabalı kadınlar, köylülerle birlikte dağa çıkı-
25 yor; sırtlarıyla odun taşıyorlardı.

26 Bir süre geçtikten sonra tarlalar, bağlar yeniden ekilip
27 dikilmeye başlandı. Böylece kasabada, yeni bir yaşama
28 düzeni kuruldu. Herkes bir yolunu bulup yaşamını sürdür-
29 meye çalışıyordu. Naciye Kadın, tarlalarını, bağlarını ekip
30 dikemiyordu. Topraklarını birer birer satmaya başlamıştı.
31 Günlük geçimini bu yolla sağlıyordu. Başında erkeği olma-
32 dığı için, eline geçen parayı bir tüğdü değerlendiremiyordu.

Kurtuluş Savaşı bitmiş, Yunan baskısının üstünden 1
uzun yıllar geçmişti. Naciye Kadın'ın artık satacak bir şeyi 2
kalmamıştı. Ana-kız yoksul bir yaşam sürmeye başladılar. 3
Üstelik Naciye Kadın, alışkın olmadığı bu koşullara daya- 4
namayıp yatağa düştü. Cemile, annesine bakabilmek için 5
başkalarının tarlalarına ekin biçmeye, dağdan odun taşı- 6
maya gidiyor; komşuların kışlık eriştelerini, tarhana ve bak- 7
lavalarını yapıyordu. Annesi, kızının bu çırpınışlarını gör- 8
dükçe, çok dertleniyordu. Sık sık Cemile'yi yanına çağırıp 9
sızlanırdı: 10

- Seni bin bir özenle büyüttüm. Bebekliğinde yere 11
koymaya kıyamazdım. Sağlıklı bir sütanne tutmuştum. 12
Gün boyunca senin bakımınla uğraşırdı. Baban, üstümüze 13
titerdi. Ağabeyini, yabanlara okumaya yollamıştı. «Oğlum 14
büyük adam olacak, soyumuzu sürdürüp adımızı yaşata- 15
cak,» derdi. O ölünce, ben de sizi hiçbir şeyden yoksun 16
etmemeye çalıştım. Savaş olmasaydı, düzenimiz bozulma- 17
yacaktı. Ağabeyin vurulup ölmeyecek, sen böyle, ellere 18
kulluk etmeyecektin. 19

Cemile, annesinin saçlarını okşar: 20

- Anneciğim, hiç tasalanma; geçmiş günlerimiz bana 21
güç veriyor. Başkalarının işini görmek ağır gelmiyor. Beni 22
herkes seviyor. Seni de hâlâ seviyorlar. Kasabanın en say- 23
gıdeğer kişileri sık sık evimize hatırlarını sormaya gelmiyorlar 24
mı? diye, annesini avutmaya çalışırdı. 25

2

BİR GÜN, kasabaya genç bir adam geldi. Burada terzi- 26
lik yapacaktı. Küçük bir dükkân bulup yerleşti. Komşu 27
kasabada yaşayan iyi bir ailenin oğluydu. Toroslu'da bulu- 28
nan baba dostları, onu bu kasabadan bir kızla evlendirme- 29

1 yi düşündüler. Genç adam, dostlarının bu düşüncelerini
2 olumlu karşıladı. Yaşlılar gidip Cemile'yi anasından istedi-
3 ler. Anası, yakınlarına danıştı. Bazıları bu işe, «Peki» diyor,
4 fakat çoğunluk Cemile'nin bu adamla evlenmesine karşı
5 çıkıyordu. Naciye Kadın bu işi bir de Cemile'ye sordu. O:

6 - Evine seni de alırsa onunla evlenirim, dedi.

7 Genç adam, Cemile'nin isteğini kabul ettiğini bildirin-
8 ce, gösterişsiz bir düğün yapıldı. Cemile, annesiyle birlik-
9 te, Kâmil Beyin tutup döşediği eve yerleşti.

10 Kâmil Bey önceleri iyiydi. Evinin geçimini severek sağ-
11 lıyordu. Yalnız her şeyden çabuk bıkan bir yaratılışı vardı.
12 Bu, böylece bir yıl sürdü. Bir gün Kâmil Bey, iş için deyip
13 kasabadan ayrıldı. Bu geziden tam dört ay sonra döndü.
14 Cemile bir bebek bekliyordu.

15 Kâmil Bey, sabahları dükkânını açıyor ama hiç çalışmı-
16 yordu. Dikmek için aldığı bir elbiseyi aylarca süründürüyor-
17 du. Evine arada bir yiyecek alıyordu. Üstelik Cemile'ye ve
18 Naciye Kadın'a her fırsatta eziyet ediyordu. Cemile, bu
19 durumunu kimseye açamıyordu.

3

20 CEMİLE, bebeğini dünyaya getirdiği gün, bütün kaygı-
21 larını unuttu. Artık sevimli bir kızı vardı. Kâmil Bey yine
22 kasabada yoktu. Bu nedenle bebeğin adını Cemile koydu.
23 Küçük kıza o günden sonra, «Fadiş» denilecekti.

24 Kâmil Bey, yabandan dönüp bir kızı olduğunu duyun-
25 ca pek hoşnut oldu. Küçük Fadiş'i o da seviyordu. Fakat
26 bu sevgi onu kötü davranışlarından uzaklaştıracak kadar
27 güçlü değildi. Bebek bir yaşına gelince yine, «İş için,»
28 deyip kasabadan ayrıldı. Bu kez eve adresini bile bırakma-
29 mıştı.

Altı ay sonra döndüğünde, daha çok değişmişti. Bir 1
gün Cemile'ye: 2

– Ben şehirde yaşamak istiyorum. Babamdan kalan 3
bütün malları sattım; orada bir dükkân hazırladım. Anneni 4
burada bırak, benimle gel, dedi. 5

Cemile, günden güne eriyip ölüme yaklaşan annesini 6
bırakıp gidemeyeceğini söyleyince Kâmil Bey: 7

– O halde sen, annen ölünceye kadar burada kal, 8
dedi. 9

Cemile: 10

«Beni annemle kabui ettiğin için, seninle evlendim,» 11
diyemedi. Çünkü Kâmil Bey'e bunu bir kez söylemiş, 12
ondan güçlü bir tokat yemişti. 13

Böylece Kâmil Bey dükkânını boşaltıp kasabadan ayrıl- 14
dı. Cemile yüzüstü kalmıştı. Ama yılmadı. Ağlayıp sızlama- 15
dı. Minik kızı ve hasta anası bakım isterdi. Bunun için çalış- 16
ması gerekiyordu. İlk işi, kocasının kiraladığı evden, kendi 17
odalarına taşınmak oldu. Sonra eskisi gibi, başkalarının 18
işlerini yapmaya başladı. Üstlendiği işi en iyi şekilde yapar- 19
dı. Bu nedenle hiç işsiz kalmıyordu. Yatağından sabaha 20
karşı kalkar, daha ortalık ağarmadan, birkaç kadınla dağa 21
oduna çıkardı. Güneş doğarken eve döner, sırtında getirdi- 22
ği odunları yerleştirip ocağı yakardı. Fadiş'in ve anasının 23
karnını doyurduktan sonra da, o günkü işine giderdi. 24

Fadiş'i bazen yanına alır, bazen de evde bırakırdı. Var- 25
lıklı evlere iş yapmaya giderken küçük kızı yanında götür- 26
mezdi. Yavrusunun oralarda horlanmasından korkardı. 27
Ancak tarlaya, çapaya, ot yolmaya giderken onu yanına 28
alırdı. Küçük kız oralarda kendi kendine oynar dururdu. 29
Fadiş, zaman zaman annesine babasını sorardı. Cemile, 30
kızına karşı Kâmil Bey'i kötülemez, «İş için yabana gitti. Bir 31
gün gelip bizi götürecektir,» derdi. Böylece, üç yıl geçti. İlk 32
iki yıl içinde Kâmil Bey, iki kez mektup yolladı. Mektuplar- 33

1 da yalnız Fadiş'i soruyordu. Son bir yıldan beri de hiç yaz-
2 miyordu.

3 Cemile, bir sabah yine Fadiş'in karnını doyurup ocağı
4 söndürdü. Komşulardan birinin bağına, bağ bozmaya
5 gidecekti. Uzun yol yürüneceği için çocuğu evde bıraktı.

6 Fadiş'e: «Nine su isterse bu ibrikle içir; ekmek isterse, ten-
7 cereye dilimledim, al ye,» diye tembih etti. Küçük kız:

8 «Eh,» dedi anlayışla, Cemile, Fadiş'in sokaklarda başiboş
9 dolaşmasını istemiyordu. Bu yüzden işe giderken, kapıyı
10 dışardan bir iple bağladı.

11 İkinciye yakın eve döndü. Kapıyı açınca küçük kızın
12 ağladığını gördü. Onu bağrına bastı. Yer yatağında yatan
13 Nine'ye yaklaştı. Hatırını soracaktı. Fakat, o sonsuz uyku-
14 suna dalmıştı bile. Cemile:

15 - Fadiş, nineye ne oldu? diye bağırdı.

16 - Nine su içti, uyudu dedi.

17 Cemile, boşalan gözyaşlarını artık Fadiş'ten saklamı-
18 yordu. Ağlarken:

19 - Nine öldü Fadiş! Kimsesiz kaldık! diyordu.

20 Fadiş de, annesine sokulup ağlamaya başladı. Cemi-
21 le gittikçe boşalıyordu. Yandaki komşu, sesine geldi. Naci-
22 ye Kadın'ın öldüğü, kısa sürede duyuldu. Haberi alan,
23 Cemile'ye başsağlığına geliyordu. Fadiş'le kimse ilgilenmi-
24 yordu. O sokaklarda dolaşıp duruyordu. Ninesinin öldüğü-
25 nü duyan komşu çocukları, onu evlerine götürmek istedi-
26 ler. Fakat o, kimseye elini vermedi. Kucaklamak isteyenle-
27 ri de tekmeledi. Akşam ezanına yakın eve geldi. Annesinin
28 yüzüne baktı. Sonra, kucağına atıldı. O geceyi, ölüyle bir-
29 likte geçireceklerdi. Komşular:

30 - Bu gece Fadiş bizde kalsın, dedilerse de Cemile
31 razı olmadı. Çünkü yavrusundan güç alıyordu. Ana kız sarı-
32 lip yattılar. Sabah ezanı okunurken komşular yine eve
33 doluştular.

Nine öldükten sonra, yakınları Cemile'ye: 1

– Kızım, çocuğunu al, kocana git, diye öğüt verdiler. 2

Cemile, her gittiği yerde bu sözlerle karşılaşılıyordu. 3
Kâmil Bey'e: «Annem öldü,» diye bir mektup yazmış, fakat 4
karşılık alamamıştı. 5

Artık kasabada rahat edemeyecekti. Çevresindekiler 6
«Kocasına gitmiyor,» diye ona kızmaya başlamışlardı. Bir 7
gün karar verdi. Eşyasını topladı. Kapısını kilitledi. Otobü- 8
se binip, şehre gitti. Kasabalılar buna pek sevindiler. 9

Şehre vardıklarında, eşyasını otobüsten indirmeden, 10
kocasının dükkânına koştu. Kâmil Bey, onu çok soğuk kar- 11
şıladi: 12

– Bana sormadan niçin geldin? Seni çağırmadım ki! 13
diye azarladi. 14

Cemile buna çok üzüldü: 15

– Annem öldü. Orada ne yapabilirim? 16

O zaman Kâmil Bey: 17

– Çocuğu bana ver; keşidin, istediğini yap. diye karşı- 18
lık verdi ve Cemile'nin kucağından Fadiş'i çekip aldı. Cemi- 19
le ağlayarak oradan uzaklaştı. Otobüsün durduğu hana 20
vardığında, Fadiş'in «Anne, anne!» diye ağlayışı kulakların- 21
dan gitmiyordu. 22

Eşyalarını alıp o kentte yaşayan bir hemşerisinin evine 23
gitti. Onu iyi karşıladılar: 24

– Hayırsız adamın çocuğunu iyi ettin de attın, dediler. 25
Bir gün iyi bir kısmet çıkar kocandan ayrılıp yeniden evle- 26
nirsin. 27

Cemile söylenenleri duymuyordu. Fadiş'in sevgisi, 28
özlemi içini yakıp kavuruyordu. Bütün gece uyuyamadı, 29
evin içinde dolaştı durdu. 30

Kâmil Bey, kentte başka bir kadınla yaşıyordu. Amacı, 31
Cemile'den ayrılıp onunla evlenmekti. Çocuğu evine götür- 32
rünce kadın: 33

- 1 - Bu da nerden çıktı? diye Kâmil Bey'e çıkıştı.
- 2 Fadiş, bir kadına, bir babasına bakıyor; durup durup
- 3 ağlıyordu. Kâmil Bey kadını yatıştırmak için:
- 4 - Hiç olmazsa bu gece kalsın. Yarın anasına veririm,
- 5 dedi.
- 6 Fadiş, söylenenleri tam anlamamıştı ama, o evde
- 7 istenmediğini hemen sezmişti. O da sabaha kadar uyuya-
- 8 madı. Sabaha karşı ağlamaktan sesi kısılmıştı. «Sul» diye
- 9 babasının koluna dokundu. Ama ses alamadı.
- 10 Ortalık ağarmaya başlamıştı. Cemile kendini sokağa
- 11 attı. Hemen kocasının dükkânının önüne gitti. Çarşıda,
- 12 dükkânlar henüz açılmamıştı. Kulağı seste, gözü yolda
- 13 beklemeye başladı.
- 14 Fadiş'le Kâmil Bey, sokağın başında göründüler.
- 15 Cemile hemen onlara doğru fırladı, yalvarmaya başladı:
- 16 - Kâmil Bey, ne olur Fadiş'i ver!
- 17 Kâmil Bey, Fadiş'i bırakmadı:
- 18 - Hayır o benimle kalacak. Senden ayrılacağıym deyince
- 19 ce Cemile ateşe basmış gibi oldu:
- 20 - Ne istersen yap, fakat Fadiş'i sana bırakmam.
- 21 Ondan ayrılamam, diye inledi.
- 22 Kâmil Bey, Fadiş'i Cemile'ye uzatırken:
- 23 - Çocuğu al. Ama beni tedirgin etmeyeceksin. Peşi-
- 24 mi bırakacaksın, dedi.
- 25 Bu sırada Fadiş, annesinin kucağına fırlamış, minicik
- 26 kollarını boynuna dolamıştı. Cemile:
- 27 - Peki, dedi, seni hiç tedirgin etmeyeceğim.
- 28 Başka bir şey söylemeden Fadiş'i kucaklayıp hızla ora-
- 29 dan uzaklaştı.
- 30 Evdekiler yeni uyanmışlardı. Cemile'yi Fadiş'le görün-
- 31 ce şaşırdılar. Cemile:
- 32 - Birkaç gün sonra bir iş bulup, başınızdan giderim;
- 33 ne olur, Fadiş'i horlamayın, diye yalvardı.

Hemşerileri, eşe dosta, iş için danışıyorlardı. Komşula-1
rı Maden Mühendisi Galip Bey, Cemile'nin durumunu kari-2
sından öğrenmişti. Bir sabah Cemile'yi evine çağırttı:3

- Kızım, İstanbul'da ağabeyim oturuyor. Kendisi dok-4
tordur. Hanımı da iyi bir kadındır. Bir çocukları var. Ev işleri5
için bir kadın arıyorlar. Dün telefon edip konuştum. Seni,6
kızınla kabul ettiler. Evleri geniştir. Umarım ki çocuğun7
onları üzmez, dedi.8

Cemile sevindi:9

- Fadiş, iş bulundu. Yanımda sen de olacaksın, dedi.10
Fadiş'i göğsüne bastırdı.11

Mühendis Galip Bey'in odacısı biletini alıp Cemile'yi12
trene yerleştirdi. Tren hareket edince Cemile bir süre ses13
siz sessiz ağladı, sonra kendini topladı. Ömründe ilk kez14
trene biniyordu. Bu nedenle her şeyi ilgiyle izlemeye koyul-15
du. Fadiş:16

- Nereye gidiyoruz anne? diye boynuna sarıldı. Cemi-17
le içini çekti:18

- İstanbul'a!19

Bundan sonra Fadiş bir ara uyuyup uyandı. Trenle bir-20
likte yürüyormuş gibi görünen telgraf direklerine, kalabalık21
istasyonlara, ağlayan, gülen yolculara daldı. Zaman22
zaman göz ucuyla anasını da süzüyordu. Cemile, onun23
aklından geçenleri sezemiyordu. Bu nedenle Fadiş sustuk-24
ça o da susuyordu.25

Tren Haydarpaşa'da durunca, Cemile, Fadiş'i kucakla-26
yıp indi. Yanlarına bir adam yaklaştı:27

- Sen Mühendis Galip Bey'in yolladığı kadın mısın?28
Adın Cemile mi? diye sordu.29

Cemile sevinçle:30

- Cemile benim, dedi. Bizi mühendis bey yolladı.31

Cemile ve Fadiş denize, vapura, giyim kuşamları çok32
göz alıcı kadınlara bakakaldılar. Cemile, merak ettiği şeyle-33

1 ri yanındaki adama sormaya çekiniyordu. Sık sık ilginç bul-
2 duğu şeyleri gösteriyordu Fadiş'e:

3 - Bak Fadiş, şuna bak!

4 Vapurun bu kadar insanla batmadan deniz üstünde
5 durabilmesi, denizin mavi rengi, hanımların tüylü şapkaları
6 onu şaşkınlığa düşürüyordu.

7 Kolunda bohçası, kucağında Fadiş, köprüye çıktılar.

8 Yanlarındaki adam, bir otomobil çevirdi. Hep birlikte bindi-
9 ler. Cemile, Fadiş'i kucağından indirmiyor, Fadiş de ona
10 sıki sıkı sarılıyordu. Kalabalık ikisini de ürkütmüştü. Onla-
11 rin bu halini gören adam sordu:

12 - İstanbul'a ilk gelişin mi?

13 Cemile:

14 - Ya! İlk gelişim, dedi.

15 Sonra yeniden tramvaylara, otomobillere, otobüslere
16 daldı gitti. Böylece, Doktor Edip Bey'in evine vardılar.

17 Burası, üç katlı bir evdi. Çevresinde, büyük bahçesi
18 vardı. Doktor'un hanımı, Cemile'yi hoş karşıladı. Fadiş'in
19 yanağını okşadı. Sonra onları küçük bir odaya götürdü:

20 - İşte odanız. Kızınla burada yatacaksın. İşin bitince
21 de burada oturursun, dedi.

22 Tam bu sırada, beş altı yaşlarında bir oğlan koşarak
23 yanlarına geldi:

24 - Anneciğim, kim bunlar?

25 - Bu Cemile; evimizin işlerini yapacak. Bu da onun
26 kızı.

27 Oğlunu alıp oradan ayrılırken Cemile'ye:

28 - Sen biraz dinlen. Üstünü değiştir, aşağıya gel, dedi.

29 Hanım gidince, Cemile yığılır gibi karyolanın üstüne
30 çöktü. Kulakları uğulduyor, başı dönüyordu. Karnı çok
31 acıkmıştı. Fadiş'e baktı. Odanın ortasında dikiliyordu.
32 Yüzü sapsarıydı. Üstündeki basma giysiyi çıkardı. Bu, en
33 yeni giysisiydi. Acaba hanım neden «Üstünü değiştir,»

demmişti. Bohçasından göğüs yerleri yamalı bir basma enta-1
ri çıkarıp onu giydi. Sonra Fadiş'i alıp aşağıya indi. Hanı-2
min gösterdiği yerde ellerini yüzünü sabunladı. Fadiş'in 3
yüzü sabunlanırken gözüne köpük kaçtı. Ağlamaya başla-4
dı. Cemile sıkılıyor, Fadiş'i: 5

- Ağlama, sus! diye hırpalıyordu.6

Bu sırada Hanım'la küçük Aydın da banyo kapısına7
geldiler. Hanım: 8

- Ne oluyor çocuğa? diye sordu. 9

Cemile, onları görünce daha çok sıkıldı: 10

- Hiç, dedi, gözüne köpük kaçtı da... 11

Hanım uzaklaşırken söylendi: 12

- Bağırma çocuğu! 13

Fadiş susmuş, gözlerini kırıştıtararak annesine bakıyor- 14
du. Cemile kaşlarını çattı: 15

- Dünyayı ayağa kaldırıyorsun. Ne var sanki biraz 16
gözün yandıysa! diye çıkıştı. 17

Bunlar, içten gelen sözler değildi... Aslında, Fadiş'in 18
gözünün acısını yüreğinde duyuyordu. 19

Hanım, mutfakta tabaklara boşalttığı yemekleri Cemi- 20
le'ye gösterdi: 21

- Bunları yemek masasına taşı. Şu tabaktakini de biz 22
isteyince içeriye getir, dedi. 23

Cemile söylenenleri yaptı. Hanım, bey ve çocuk masa- 24
ya oturdular. Yemeklerini yemeye başladılar. 25

Cemile'yle Fadiş, mutfakta dikiliyorlardı. Fadiş: 26

- Anne, acıktım, dedi yavaşça. 27

Annesi kulağına eğildi: 28

- Fadiş'im, bekle biraz. Hanımlar yemeklerini bitirsin-29
ler, bize de yemek verecekler...30

Fadiş, dudağını sarkıttı. Bu sırada hanım seslendi: 31

- Cemile gel, tabakları değiştir! 32

Cemile koştu. Bulaşık tabakları alıp geldi. Sonra öteki 33

1 yemeği masaya götürdü. O, bunları yaparken Fadiş oldu-
2 ğu yerde dikiliyordu. Bir ara bulaşık tabaklardan birinin
3 kenarında, bir lokma ekmeğe gördü. Elini uzatıp alacaktı,
4 annesi geldi:

5 - Ne yapıyorsun Fadiş? Onu, hanım ağzından çıkarıp
6 atmış, belki de ekmeğin içinden bir şey çıktı!

7 Sonra onu bağına bastı.

8 - Biliyorum açsın. Ama onlar şimdi yemeklerini bitire-
9 cekler. Burası kendi evimiz değil. Yemeklere izinsiz el uzat-
10 mayalım. Yoksa kovuluruz, dedi.

11 Fadiş boynunu büktü. Annesi, onu bir iskemleye oturt-
12 tu. Sofrayı toplamaya gitti. Döndüğünde Fadiş'in başını
13 iskemlenin arkasına dayayıp uyumuş olduğunu gördü.
14 Yüreği burkuldu.

15 Bu sırada hanım mutfağa girdi:

16 - Çocuğun sesi çıkmıyor, ne iyi! Aferin Cemile, bece-
17 rekli kadınsın. Çocuğu burada nasıl unuttun? diye sordu.

18 Cemile, hanımı iç çekerek yanıtladı:

19 - Kendisi uyuyakalmış Hanımcığım!

20 Hanım, bulaşıkların nasıl yıkanması gerektiğini anlattı.

21 Bu iş bitince Cemile'nin eline bir saat verdi:

22 - Sabahleyin saat çalınca kalk. Ocağa çay suyunu
23 koy. Bak çay burada! Şu demliğe bir kahve fincanı çay at,
24 haşla! dedi, dışarı çıktı.

25 Peşinden gelmesi için Cemile'ye işaret etti. Cemile
26 hemen onun ardına düştü:

27 - Bu kattaki odaları iyice süpür. Süpürme işi bitince,
28 ben kalkmış olurum; o zaman, döşemeleri silmeyi, toz
29 almayı, daha sonra cam ve kapı temizlemeyi öğretirim.
30 Haydi şimdi yat, deyip yukarı kattaki yatak odasına çıktı.

31 Cemile, saati baş ucuna koydu, Fadiş'in yanına uzan-
32 di. Onun aç olduğunu düşündükçe, içi eziliyordu.

33 Sabaha karşı, biraz daldı. Düşünde, Fadiş'e yemek

yedirdi, annesiyle konuştu, trene bindi. Fadiş, locasında 1
kalmıştı. Trenden inmek istedi. Tren düdüğünü çalıp hare- 2
ket etti. Cemile, tam aşağıya atlayacaktı, saatin zili çalma- 3
ya başladı. Korkuyla gözlerini açıp, yatakta doğruldu. 4
Fadiş'i yokladı, yanındaydı. İçi sevinçle doldu. Saatin sesi 5
sürüp gidiyordu. Zili durdurmak için uzanmıştı ki, Fadiş 6
ağlamaya başladı. Cemile yalvarıyor; sevip bekliyor fakat 7
Fadiş'in ağlaması bir türlü durmuyordu. 8

– Ne olur Fadiş'im ağlama! Hanımlar uyanıp kızacak- 9
lar! dedikçe, Fadiş daha çok ağlıyordu. Bir yandan Fadiş'i 10
avutmaya çalışıyor, bir yandan da, «Ah, daha ilk gün böyle 11
oldu! Kalkalı hiçbir işe bakamadım. Ya beğenmezler de 12
'Buradan git,' derlerse,» diye düşünüyor, içi korkuyla ürpe- 13
riyordu. Sabırsızlanıyor, bir an önce hanımın söylediği işle- 14
ri bitirmek istiyordu. Perdeyi açıp Fadiş'e bahçeyi göster- 15
di. O zaman, ortalığın yenice ağarmaya başladığını anladı, 16
sevindi. Fadiş'in ağlaması biraz durdu. Üstünde korkulu 17
bir hal vardı. Cemile, onun bu durumunu iyi bilirdi: 18

– Fadiş, neden korkuyorsun? 19

Çocuk susuyordu. Sonunda saatin zilinden korkmuş 20
olabileceğini düşündü. Bunu anlamak için ona sordu: 21

– Demin, bu saat cırladı, duydun mu? 22

Fadiş ilgiyle sordu: 23

– Nasıl cırladı? 24

Cemile, saat ziline benzer sesler çıkardı. Fadiş gülüm- 25
sedi. 26

– Neden cırladı? 27

– Hanım kurdu. Erkek uyanıp, işleri onlar kalkmadan 28
bitirebileyim, diye. Haydi gel, ben ortalığı süpüreyim, sen 29
de yanımda dur. 30

Fadiş, zil sesinin, korkulacak bir şey olmadığına inan- 31
mış ve susmuştu. 32

Cemile, çabuk çabuk döşemeleri, halıları süpürdü. 33

- 1 Yanından hiç ayrılmayan, eteğini tutarak onunla gidip
2 gelen Fadiş bir ara:
- 3 - Anne acıktım, dedi:
- 4 Cemile'nin içi cız etti. Hemen aklına akşam yemeyip
5 de sakladığı ekmek geldi. Koşup onu getirdi. Fadiş, kuru
6 ekmeği severek yedi:
- 7 - Daha, dedi.
- 8 O zaman Cemile, onun saçlarını okşadı:
- 9 - Bekle biraz hanım gelsin. Bak, neler yedireceğim
10 sana! Fadiş, gözlerini annesine dikip ona dikkatle baktı.
11 Cemile sözünü sürdürdü:
- 12 - Peynir, tatlı, ekmek ve çay verecekler, diye aklına
13 geleni sıralamaya başladı. Küçük kız, onu dinlerken yiye-
14 cekten başka şeyler düşünüyor gibiydi.
- 15 Hanım aşağıya indiğinde Cemile, onun söylediği işleri
16 bitirmişti. Hanımın sırtında, kırmızı kadifeden bir sabahlık
17 vardı. Cemile'nin gözü buna takıldı. Ne güzel şey, diye
18 geçirdi içinden. O, bunu düşünürken, hanım soruyordu:
- 19 - Çocuk neden ağladı?
- 20 Cemile irkildi:
- 21 - Saatin sesine alışkın değil de ondan ağladı hanımca-
22 ğım.
- 23 Hanım yüzünü buruşturdu:
- 24 - Saati kurmasak, o sıralarda uyanabilir misin?
- 25 Cemile, sevinçle:
- 26 - Elbette uyanabilirim, dedi. Tam istediğiniz saatte
27 kalkar, işe başlarım.
- 28 Hanım, kahvaltı sofrasını hazırlamaya başladı. Cemile
29 ona yardım ediyor, Hanımın verdiklerini mutfaktan sofraya
30 taşıyordu. Zeytin, reçel, peynir, tereyağ, ekmekle tabak,
31 çatal, bıçak ve çay bardakları sofraya yerleştirildi. Cemile
32 mutfakla sofa arasında gidip gelirken Fadiş de peşinden
33 ayrılmıyordu. Sofraya konulanları görünce açlığı artıyor,

vızıldayıp duruyordu. Annesi, onun bu durumunu anlamaz-
lıktan geliyordu. 2

Doktorla küçük oğlan aşağıya inip sofraya oturdular. 3
Hanım, oğluna yağ ve reçel sürülmüş ekmek dilimini uza-
ırken Fadiş mutfak kapısına dikil niş, onlara bakıyordu. 5

Bir süre sonra hanım seslendi: 6

- Cemile gel, sofrayı topla! Siz de kahvaltınızı edin! 7

Cemile, Fadiş'in kolunu çekiştirerek: 8

- Bak gördün mü? Şimdi neler yedireceğim sana, 9
diye sofraya koştu. Bulaşıkları topladı. Hanım, mutfak 10
masasına iki bardak koydu: 11

- Biri senin, öbürü kızının. Bundan sonra suyu ve çayı 12
bu bardaklarla içersiniz, dedi. 13

Sonra bir tabağa dört dilim ekmekle, on tane zeytin 14
koydu. 15

- Çaylarınızı sen koy. Bunları yiyince kahvaltı bulaşık- 16
larını yıkamayı ve tabakları yerleştirmeyi öğreteceğim, 17
deyip oradan ayrıldı. 18

Cemile, esiklenerek Fadiş'in yüzüne baktı: 19

- Fadiş'im, zeytinlerin hepsini sana vereceğim. Çay 20
da içeceksin. 21

Fadiş hiç ses çıkarmadı. Sadece annesinin gözlerinin 22
içine baktı. İki dilim ekmeği, zeytinleri istekle yiyip çayını 23
içti. Yüzüne renk geldi. Cemile de ekmeğini çaya banıp 24
karnını doyurdu. 25

Hanım, o gün akşama değin, ona ev işi öğretti. Camla- 26
rı, kapıları, banyoyu sildirdi. Halıları temizletti. Cemile, oda- 27
sına çekildiğinde vücudunun her yanı ağrıyordu. Fadiş'çik 28
onun peşinde dolaşmaktan yorulup erkenden uyuyakal- 29
mıştı. 30

Günleri ev ve bahçe işleriyle uğraşmakla geçiyordu. 31
Hanım, acımasız bir kadındı. Cemile'yi bir dakika boş 32

1 bırakmıyor, her an yaptırarak bir iş buluyordu. Bazen

2 Fadiş'e kızıyor:

3 - Çekil ayak altından! Git, Aydın'la bahçede oyna,
4 diye çıkışıyordu.

5 Aydın, şımarık bir çocuktur. Bir gün Fadiş'i bahçeye
6 çağırır. Bahçede küçük bir fırın vardı. Yaz aylarında bu
7 fırında börek, pide pişirilirdi. Doktor, fırını bu iş için yaptırt-
8mişti. Aydın, Fadiş'i fırının yanına götürdü. Kapağını açıp:

9 - Fırının içinde güzel bir taş bebek var. Alabilirsen
10 senin olsun, dedi.

11 Fadiş, sevinçle fırının ağzından içeriye uzandı. El yor-
12 damıyla bebeği aramaya başladı. Aydın, birden onu içeri
13 itti. Vücudunun yarısı fırına girdi. Fadiş, büyük bir korku
14 içinde, var gücüyle bağırdı. Aydın, kahkahalarla gülerek
15 onu dışarı çekti. Sonra, elini fırının ağzındaki kurumlara
16 sürüp bunları Fadiş'in yüzüne sıvadı. Bunu yaparken de
17 gülmekten katılıyordu. Fadiş'in sesine, Cemile koştu.
18 Onun halini görünce istemeyerek bir çığlık attı.

19 Hanım, Cemile'yi ve Aydın'ı dinleyip Fadiş'i suçlu bul-
20 du. Çünkü Aydın:

21 - Girme, içi kurumludur, dedim. Dinlemedi, girdi,
22 diyordu.

23 Cemile, Aydın'a hınçla baktı. Onun yalan söylediğini
24 anlamıştı. Hanım, bu bakışı kaçırmadı. Cemile'ye:

25 - Bize gösterdiğin saygıyı, oğluma da göstermelisin.
26 O da senin efendin, diye çıkıştı.

27 Aydın, bu sözlere pek sevindi. O günden sonra Fadiş'i
28 daha rahat hırpalamaya ve tartaklamaya başladı. Hanım
29 da her fırsatta Fadiş'i horluyor, «Nasıl olsa gidecek yeri
30 yok,» diye Cemile'ye yüklenirken yükleniyordu.

31 Böylece bir yıl geçti. Bu arada, İstanbul'da bulunan bir-

kaç hemşiresi Cemile'nin adresini öğrenip onu görmeye / gelmişlerdi. Cemile, onları görünce açılıyordu. Bir gün, bir 2 hemşerisine şöylece derdini döktü: 3

- Yavrumu hırpalamasalar, hor görmeseler, en ağır 4 işleri yapmaya gönüllüyüm. Oysa, Fadiş'imi çok horluyor-5 lar. Ondan ötürü burada diken üstündeyim. 6

Fatma Kadın, Cemile'nin durumunu anlıyordu. Ona 7 yardım etmek için günlerce düşünüp taşındı. Sağa sola 8 daniştı. Sonunda bir çıkar yol buldu. Tek başına yaşayan, 9 yaşlı ve varlıklı bir hanımın, ev işlerini yapacak birini aradı-10 ğını öğrendi, hemen gidip hanımla konuştu. Cemile'den 11 ve Fadiş'ten söz etti. Hanım, Fadiş'i duyunça çok sevindi: 12

- Oh! Ne iyi. Küçük kız evimi şenlendirir, diyerek 13 Cemile'nin hemen işe başlamasını söyledi. 14

O gün de, «Cemile'nin işine engel oluyor,» diye 15 hanım, Fadiş'i hizmetçi odasına kilitlemişti. Fadiş: 16

- Anne aç, anneciğim aç kapıyı, diye bağırırken 17 Hanım, Cemile'nin başına dikilmiş, mutfaktaki taşları fırça-18 latıyordu. B

Fadiş'in sesini duymuyor gibiydi. Cemile ise yüreğinin 20 başına bıçak saplanmışçasına acı duyuyordu. Hanım'a 21 belli etmek istemediği gözyaşları sabunlu sulara karışıyor-22 du. Kovulurum korkusuyla kendini sıkıyor, bir şey söyleye-23 miyordu. Bir süre ağladıktan sonra, Fadiş'in sesi kesildi. 24

- Gördün mü? dedi Hanım. Sizin gibiler hem çocuk 25 terbiyesinden anlamazsınız, hem de çocuklarınızı tepenize 26 çıkarırsınız. Ağladı, ağladı, sustu işte. 27

Cemile'nin içi içine sığmıyordu. Kendi kendine: «Niçin-28 sustu? Yoksa genzine tükürük mü kaçtı, belki de soluk ala-29 madı, boğuldu gitti,» diye korkular geçiriyordu. Kuruntu, 30 gittikçe içini sarıyordu. Birden fırçayı atıp ok gibi fırladı. 31

1 Hanım daha ağzını açmadan oda kapısına gelmişti. Kapıyı
2 açmak istedi. Kilitliydi. Anahtar da üstünde yoktu:

3 - Hanımcığım, ne olur, kapıyı açverişin. Sonra yine kilit-
4 lersiniz.

5 Hanım, sert bir ifadeyle:

6 - Olmaz, şimdi açarsam, kapıyı açtırmak için yarın
7 yine ağlayacak. Bense bundan sonra iş sırasında, onu
8 odaya kilitlemek kararındayım. Hem, bu kadarı da şımarık-
9 lık. Sen bizi memnun etmeye çalışacağına, çocuğunu
10 memnun etmek için çırpınıyorsun. Başka biri olsa şu anda
11 seni ve kızını kapı dışarı ederdi. Ben, durumunuza acıdı-
12 ğim için, böyle bir şey yapmıyorum. Ama kapıyı açmaya-
13 cağım. Yarın odaya kilitlediğimde göreceksin, hiç sesi çık-
14 mayacak. Haydi işinel dedi.

15 Cemile, ilk kez hanıma karşı konuştu:

16 - Hanımefendi, Fadiş'e gösterdiğim düşkünlük, onu
17 şımartmak için değil... Fadiş'im babasız, yuvasız, ezilip
18 kavruluyor. Ben, onun için yaşıyorum. Yavruma bir şey
19 olursa, ben de yaşayamam. Ne olur, odaya ben girmeye-
20 yim! Siz bir kerecik bakıverin içeriye, çocuk iyiyse hemen
21 kilitlersiniz kapıyı.

22 Hanım buna çok kızdı:

23 - Nankör, inatçı, görgüsüz kadın! Seni adam yerine
24 koydum. Karşıma alıp konuştuğum için, bana bu şekilde
25 karşılık verebiliyorsun. Aptallık bende. İki paralık hizmetçi
26 parçasıyla böylesine ilgilenmek bana yakışır mı? Sizin gibi-
27 lere, hayvan gibi davranmak gerek, diyerek anahtarı fırla-
28 tıp yere attı.

29 Cemile, artık gözyaşlarını saklamıyordu. Bir an durala-
30 dı. Sonra, anahtarı kapıp odaya koştu. Fakat Fadiş ortada
31 yoktu. O anda, bayılacak gibi oldu. Dizleri gevşedi:

32 - Fadiş, Fadiş! diye bağırırdı.

33 Pencereye koştu, kapalıydı. Aklına, karyolanın altına

bakmak geldi. Fadiş oradaydı, sapsarı yüzüyle, gözlerini iri iri açmış kendisine bakıyordu²

- Fadiş'im!³

Sürünüp hemen karyolanın altına girdi. Fadiş, «An-⁴ ne!» diye doğruldu. Başını somyaya çarptı. Fakat ağlama-⁵ di. Belli belirsiz gülümseyip anasına sokuldu. Cemile, onu⁶ okşayarak sordu:⁷

- Seni çağırınca niçin ses vermedin?⁸

- Hanım kapıyı kilitleyince çok korktum anneciğim.⁹

- Korkacak bir şey yok! diyerek onu karyolanın altın-¹⁰ dan çıkardı.¹¹

Sonra çekine çekine, Hanımın yanına gitti. Hanım,¹² yüzüne bile bakmadı. Fırça ve sabunlu suyu ortadan kal-¹³ dırmıştı. Öyleyken Cemile yine saygıyla sordu:¹⁴

- Yapılacak bir iş var mı hanımefendi?¹⁵

Hanım, zehir gibi konuştu:¹⁶

- Sana iş yok artık bu evde!¹⁷

Cemile önce kavrayamadı. Sonra gerçekten kovuldu-¹⁸ ğunu anladı. Dizleri titremeye başladı. Ezik bir sesle:¹⁹

- Hanımefendiciğim, ne olur beni bağışlayın! Siz de²⁰ anasınız. Varım yoğum bir Fadiş'im. Dayanamıyorum²¹ onun hırpalanmasına. Başka türlü davranmak elimde²² değil! dedi.²³

Hanım:²⁴

- Yeter! dedi. Ben de anaymışım! Sana kaç kez söy-²⁵ ledim, kendini benimle ölçme diye? Sen bu evin hizmetçi-²⁶ sisin. Bense hanımı! Benim çocuğumun yeri başka, senin-²⁷ kinin başka. Sana fazla yüz verdik.²⁸

Bu sözler Cemile'nin içini yakıp kavurdu. Kendi kendi-²⁹ ne düşünmeye başladı: «Hakkı var hanımın. Ben hizmetçi-³⁰ yim bu evde. Çocuğum da hizmetçinin çocuğu. Elbette³¹ küçük beyle bir olmaz. Ah keşke anahtar istemeseydi!³² Elimde değil işte. Fadiş'ime bir şey olsaydı, nasıl olsa hiç-³³

1 bir şeyin değeri kalmayacaktı. Ya şimdi sokağa atarsa
2 hanım! Ne yapsam acaba?..» Bunları düşünürken, birden
3 kapı çalındı. Koşup açtı. Gelen hemşeri Fatma Kadın'dı.
4 Cemile'nin şis gözlerine baktı:
5 - Ne oldu Cemile, bir derdin mi var?
6 Cemile, onu odasına götürdü. Fadiş, bıraktığı yerde
7 duruyordu. Kapı açılınca korkulu gözlerle onlara baktı.
8 Cemile'yle Fatma Kadın, yatağın kenarına iliştiler. Fadiş,
9 hemen anasına sokuldu. Başını, Cemile'nin dizine koydu.
10 Cemile içini çekerek o gün olanları bir çırpıda anlattı. Fat-
11 ma Kadın:
12 - Vay kalpsiz kadın! diye söylendi.
13 Sonra yüzü güldü:
14 - 'Kul bunalmayınca Tanrı yetişmez,' derler. Bak,
15 Allah bir kapı kapadı, başka birini açtı, dedi, yaşlı hanımı,
16 evini, koşullarını bir bir anlattı.
17 Cemile, sevinçten Fatma Kadın'ın boynuna sarıldı.
18 Fadiş de işlerin iyi gittiğini sezmişti. Kivanç içinde, annesi-
19 ni öpmeye başıladı. Teşekkür eden Cemile'ye Fatma
20 Kadın:
21 - Sus, dedi. Rahmetli annenin bize yaptığı iyilikler
22 yanında, benim sana yaptıklarım hiç kalır.
23 Cemile boynunu büktü.
24 - Eee, şimdi ne yapacağız?
25 - Bu gece burada kal. Bey gelsin, aylığını versinler.
26 Yarın sabah ben gelip seni alırım, dedi. Sonra oradan ayrıl-
27 di.
28 Cemile, yeniden hanımın yanına gitti:
29 - Sofrayı kurayım mı hanımefendi?
30 Hanım, sertçe tersledi:
31 - Hayır, gereği yok. Bir şeye elini sürme.
32 Cemile'nin başından aşağıya kaynar sular boşandı:
33 «Ne kadar kötü durumdayım!» diye geçirdi. «Şu anda bu

evde bir iskemle kadar bile değerim yok.» Sıcak gözyaşla- 1
rı yanaklarından boynuna sızıyordu. Çaresiz, odasına çekil- 2
di. 3

Fadiş, ortalıktaki gergin havayı sezmişti, hiç sesini 4
çıkarmıyordu. Yaşlıları gülüp söyleyip oynarken Fadiş'in 5
bu durumda olması Cemile'ye acı geliyordu. Sokak kapı- 6
sında, Bey'in anahtarının sesi duyuldu. Cemile irkildi. Orta- 7
lık kararmıştı. Birden içi korkuyla doldu: Ya «Şimdi git bu 8
evden!» derlerse, nereye giderdi? Yol, iz bilmiyordu. İçi tit- 9
reyerek beklemeye başladı. 10

Hanım, o gün olanları yüksek sesle Bey'e anlatıyordu. 11
Bu arada Cemile için çok çirkin sözler söylüyordu. Cemile 12
hiç sesini çıkarmadı. Gözlerini, uyuyan Fadiş'in yüzüne 13
dikmiş, hiç kimildamadan, yarı karanlık odada dikiliyordu. 14
Birden Bey'in sesini duydu. Onu çağırıyordu. Hemen oda- 15
dan fırladı. 16

- Buyurun beyefendi! 17

Bu sırada, Bey'in yüzüne bir göz attı. Pek kızgın görün- 18
müyordu. Cemile'nin içine su serpildi. Hemen söze başla- 19
yan Bey: 20

- Bak kızım! Hanıma saygısızlık etmişsin. O senin 21
çocuğunu terbiye etmek istemiş, engel olmuşsun... dedi. 22

Cemile'nin küt küt atan yüreği ağzına gelecek gibi 23
oldu. Bilinçsiz olarak soruverdi: 24

- Şimdi mi gideceğim? 25

Bey, acıyarak baktı: 26

- Hayır kızım. Yarın gidersin. Seni aramaya gelen bir- 27
kaç hemşerin var ya, işte onlara git. Onlar, ya seni geldi- 28
ğin yere yollarlar ya da yeni bir iş bulurlar. 29

Cemile artık söylenenleri duymuyordu. Sadece: 30

- Sağ olun beyefendi. Sağ olun, diyebildi. 31

Sonra sordu: 32

- Bulaşıkları yıkayayım mı beyefendi? 33

- 1 Bey, Hanıma seslendi. Hanım, sert bir sesle:
2 - Hiçbir şeye elini sürmesin, dedi. Hesabını, dünkü
3 tarihe göre kaparsın. Bugün bir işe yaramadı!
4 Cemile, sabahtan öğleye dek taşlıkları fırçaladığını
5 sanımsadı ama, hiç sesini çıkarmadı.
6 Sabahleyin Bey, ayığının yirmi günlüğünü eline verdi:
7 - Haydi git, artık kızım, dedi.
8 Cemile bohçasını hazırlamıştı. Fadiş'in elinden tuttu.
9 Bey'in elini öpüp odadan çıktı. Hanımın yanına gitti. Elini
10 öpmek istedi. Hanım izin vermedi:
11 - Sen, bu takıntın ve dik kafanla, hiçbir yere sığina-
12 mazsın. Haydi uğurlar olsun, dedi.
13 Cemile hiçbir şey söylemedi. Sonra yataktan yenice
14 kalkmış Aydın'a döndü:
15 - Allaha ismarladık, küçük bey.
16 Oğlanın yüzünde, bir tiksinti belirdi. Ana-kızı öğrenir
17 gibi süzdü:
18 - İkiniz, tıpkı sokaktaki dilencilere benziyorsunuz,
19 dedi.
20 Cemile dudaklarını ısırды. Hiç sesini çıkarmadan ora-
21 dan uzaklaştı. Sokak kapısından çıkarken, hanım arkasın-
22 dan seslendi:
23 - Dur bakalım. Aç şu bohçanı! İçine bizden bir şeyler
24 koymamışsındır inşallah!
25 Cemile'nin yüzü kıpkırmızı oldu. Kulakları uğuldamaya
26 başladı. Hanım, bohçayı didik didik ettikten sonra:
27 - Topla şu paçavraları, dedi. Hele şükür hırsızlığın
28 yok. Bir iğnemi almış olsaydın, seni süründürürdüm.
29 Cemile, çabucak bohçayı dürüp büktü ve kendini
30 sokağa attı. Sokakta gözyaşlarını tutamadı. Ana-kız soka-
31 ğın köşesine kadar yürüdüler. Sonra durup Fatma Kadın'ı
32 beklerneye başladılar.
33 İkisinin de karınları acıkmıştı. Fadiş'in rengi sapsarıy-

di. Annesine ne açlığını söylüyor, ne de bir şey soruyordu. 1
Cemile iki simit aldı. Birer tane yediler. Bir saat kadar ora- 2
da dikildiler. O bir saat, Cemile'nin içine işledi. Kimsesizli- 3
ği, yersiz yuvasızlığı, koydukça koyuyordu. Karşıdan gelen 4
Fatma Kadın'ı görünce sevinçle ona doğru koşular. 5

Cemile, kendini beğendirmek için yeni hanımın karşı- 6
sında ne yapacağını, ellerini nereye koyacağını, nasıl konu- 7
şacağını şaşırıyordu. Saim Hanım olgun, güngörmüş bir 8
hanımdı. Cemile'nin durumunu anlıyor, bu nedenle onu 9
sıkacak sorulardan kaçınıyordu. Güler yüze odalarını gös- 10
terdi. Sonra sofra takımlarının yerini öğretti. Fadiş'in elin- 11
den tutup: 12

- Şimdi sen benimle gel. Annen sofrayı kursun, 13
yemekleri ısıtsın, dedi. 14

Fadiş onu hiç yargılamadı. Salona geçtiler. 15

Hanım: 16

- Seni sık sık gezmeye götüreceğim. İyi kız olursan 17
sana bebekler, eibiseler alacağım... diyordu. 18

Fadiş'in gözleri sevinçten pırıl pırıldı. Cemile, yemeğin 19
hazır olduğunu haber vermeye geldiğinde, hanımla Fadiş'i 20
diz dize oturur buldu. Onun da içine güve yayıldı. «Bu 21
evde, günler iyi geçecek» diye düşündü. 22

Kâmil Bey, Cemile gittikten sonra, içinde bir tedirginlik 23
duymuştu. Ama bu çok sürmedi. Zaman zaman Fadiş'i arı- 24
yor onu da çabuk unutuyordu. Evlenmek istediği kadın, 25
kendisini zor duruma düşürüyor: 26

- Ya benimle evlenirsin, ya da ben buradan giderim, 27
diyordu. 28

Kâmil Bey, bu kadınla iyi anlaşmıştı, pek ayrılmak 29
istemiyordu. Bir gün kadına: 30

- 1 - Peki, dedi, gidip Cemile'yi bulayım. Durumu ona
2 açayım. Gönlünü yapabilirsem, ayrılıp seninle hemen evle-
3 nirim.
- 4 Böylece Kâmil Bey, hemşerilerine gidip Cemile'nin
5 İstanbul'daki adresini öğrendi.
- 6 Bir öğle vakti Cemile bulaşık yıkıyordu. Kapı çalındı.
7 Koşup açtı. Karşısında Kâmil Bey'i görünce irkildi. Ne söy-
8 leyeceğini şaşırıldı. Saime Hanım içerden seslendi:
- 9 - Kızım gelen kimmiş?
10 Cemile sadece:
11 - Hiç! diyebildi. Sonra kendini topladı.
12 Kâmil Bey:
13 - İçeri girebilir miyim? dedi.
14 Cemile:
15 - Dur! Hanıma sorayım, diye içeri koştu.
16 Sonra geri dönüp:
17 - Gir, dedi.
18 Arkadan hanım da görüldü. Güler yüzle:
19 - Buyurun, dedi. Fadiş'in babası mısınız?
20 Kâmil Bey biraz utanarak:
21 - Evet, dedi.
22 O sırada Fadiş de yanlarına gelmişti. Hiç babasından
23 yana bakmıyordu. Bir an, bir sessizlik oldu. Sonra hanım:
24 - İçeri buyurun, diye Kâmil Bey'e yol gösterdi.
25 Salonda oturduklarında Kâmil Bey:
26 - İşlerim bozuldu. Cemile'yi bu yüzden arayamaz-
27 dım. Sizin gibi bir hamının yanında olması bana güven
28 veriyordu... diye söze girişti. Sonra Cemile'ye dönüp:
29 - Sana pek çok kötülüğüm dokundu. Daha gençsin.
30 İstersen ayrılalım, yeni bir yuva kurmayı dene, dedi.
31 Cemile, ateşe değmiş gibi sıçradı:
32 - Yuva falan istemem; ayrılmak da istemem. Bizde
33 kocasından ayrılanları kınarlar. Sonra herkes bana kötü

gözle bakar. Var, sen istediğin gibi yaşa. Benim sana bir 1
zararım yok ki... 2

Kâmil Bey zaten bunu bekliyordu 3

- Sağol Cemile. Soylu kişi olduğunu belli ettin. Beni 4
bağışladın. Ben de senden ayrılmak istemiyorum. Hemen 5
gidip Akkale'de bir ev tutayım. Döşedikten sonra gelip 6
seni alırım, dedi. 7

Cemile buna pek sevindi; hemen hanıma döndü: 8

- Hanımefendiciğim sizden ayrılacağım için üzülyo-9
rum. 10

Hanım: 11

- Üzülme kızım. İnşallah yuvana döner, yeniden mut- 12
lu olursun dedi. 13

Kâmil Bey, planını ayrıntılarıyla hazırlamıştı. Bir sabah 14
Cemile'ye geldi: 15

- Yarın gidiyorum. Fadiş'i giydir de onu biraz gezdire-16
yim. Hem ona birkaç parça üst baş da alırım, dedi. 17

Cemile sevinçle Fadiş'i hazırladı: 18

- Sakın huysuzluk edip babanı üzme, diye öğütledi. 19

Sonra babasının yanına götürdü. Fadiş, bir koşu gidip 20
hanımla vedalaştı. Hanım da onu öptü. Böylece baba-kız 21
evden ayrıldılar. 22

4

CEMİLE pencereye koştu. Onların arkalarından baktı. 23
İç i karmakarışık duygularla doluydu: «Fadiş'im baba 24
denmenin özlemini çekiyordu. Ne iyi oldu da geldi Kâmil 25
Bey. Yavrumanın yüzü güldü...» Düşüne düşünce ortalığı 26
süpürdü. Sık sık saate bakıyordu. Öğlen oldu. Hanım 27
yemeğini yedi. Cemile sabırsızlanmaya başlamıştı: 28

1 - Hanımefendi, nerde kaldılar acaba? diye sordu.

2 Hanım:

3 - Ben de deminden beri onları düşünüyorum. Bil-
4 mem ki, saat üç oldu. Bu saate kadar kalmamalıydılar,
5 dedi.

6 Saat, akşamın dokuzu olmuştu. İki kadın tasa içinde
7 bekliyorlardı. Fakat bu bekleyiş boşuna oldu. Cemile otur-
8 duğu iskemlenin üstünde gözlerini açtığı anda sabah olmuş-
9 tu. Hanımın odasına koştu, uyuyordu. Çaresiz, evin içinde
10 dört dönmeye başladı. Hanım, uyanınca Cemile'ye seslen-
11 di:

12 - Kızım, Fadiş'den haber var mı?

13 Cemile, ağlayarak hanımın odasına koştu:

14 - Ah! Hanımefendi, kara kara yandım. Sakın bu
15 adam yavrumu kaçırmış olmasın?

16 Artık hiçkıra hiçkıra ağlıyordu...

17 Kâmil Bey, Fadiş'i evden uzaklaştırınca, hemen bir tak-
18 si çevirdi, yavrucağı şehrin uzak semtlerinde bir otele
19 götürdü, akşamın altısına değin orada oyaladı. Sonra
20 bavulunu ve çocuğunu alıp otelden ayrıldı.

21 Trene bindiklerinde Fadiş ağlamaya başladı. Durma-
22 dan:

23 - Annem nerede? Hani burada da yok; ne zaman
24 gelececek? diyordu.

25 Kâmil Bey, onu tatlı sözler ve yemişlerle kandırmaya
26 çalışıyordu. Fadiş, bağıra bağıra ağlıyordu. Kâmil Bey onu
27 yatıştırmak istiyordu. Fakat Fadiş, başına geleni sezmişti.
28 Babasının hiçbir sözünü dinlemiyor, ona inanmıyordu.
29 Çünkü Kâmil Bey sabahtan beri:

30 - Annem trende bizi bekleyecek. Hep birlikte Akka-
31 le'ye gideceğiz. Orada bir evimiz olacak. Ben artık sizden
32 hiç ayrılmayacağım, demişti.

Fadiş bu nedenle, bütün gün ses çıkarmamıştı. Ama 1
artık aldatıldığını anlamıştı. Sesi kısıldığı halde durmadan 2
«Anne,» diye bağıyor, içini çeke çeke ağlıyordu. Öteki yol-3
cular da işe karıştılar. El birliğiyle onu avutmaya çalışıyor-4
lardı. Babası, onlara da yalan uydurmuştu: «Çocuğun 5
annesi nerede? diyenlerin kulağına eğilip, fısıldıyordu: 6

- Sizlere ömür, birkaç gün önce hastanede öldü. 7
Çocuk bunu bilmiyor. Memlekete dönüyoruz. Onun için, 8
anne diye tutturuyor! 9

Herkes Fadiş'e acıyarak bakıyor ve onu susturmak 10
için, canla başla uğraşıyorlardı. Bir ara babası, Fadiş'i hela-11
ya götürmek istedi. O istemiyor, fakat babası diretiyordu. 12
Sonunda birlikte gittiler. Yarım saat sonra döndüklerinde, 13
Fadiş artık ağlamıyordu. Üzerinde anlamsız bir hal vardı. 14
Kimseyle konuşmuyor, ara sıra, şişip kızarmış gözlerini, 15
babasına kaydırıyor. O zaman yüzü korkulu bir hal alıyor-16
du. 17

Babasının da onunla ilgilendiği yoktu. Yolcular bu 18
duruma hem şaşırıyorlar, hem sevindiler. Bir ara Fadiş'in 19
gözleri kapandı. Sağ tarafında oturan yaşlı kadına yasla-20
nıp, uyuyakaldı. Kadın, onun başını, dizine koydu. Bir süre 21
havadan sudan konuşuldu. Kâmil Bey, konuşulanlara katıl- 22
mıyordu. Gide gide öteki yolcular da konuşmayı kestiler. 23
Kompartımanın kirlî, sarı ışığı, trenin bir düzeye sürüp 24
giden sarsıntıları, oradakileri uykuya itiyordu. Birden 25
Fadiş. «Atma! Atma!» diye bağıarak yerinden sıçradı. Ora-26
dakiler irkilip birbirlerinin yüzüne baktılar. Kâmil Bey, 27
Fadiş'i yatıştırmaya çalışıyordu. Fadiş gözlerini açıp bir an 28
çevresine baktı, sonra yine, başını yaşlı kadının dizine koy-29
du. Yaşlı kadın, «Sayıklıyor,» dedi. Gece boyunca bu olay, 30
birkaç kez daha oldu. Fakat Fadiş'in sayıklarnalarını hiç 31
kimse yorumlayamadı. 32

1 Aslında Kâmil Bey, Fadiş'i «Helaya götürüyorum,»
2 diye trenin sahanlığına götürmüştü: «Eğer bir daha anne-
3 nin adını anacak olursan, seni trenden aşağıya atarım,»
4 demişti. Fadiş korkuyla eline yapışmış: «Atma, atma!»
5 diye yalvarmıştı...

6 Kâmil Bey, Fadiş'le birlikte kapıda görününce, evlen-
7 mek istediği kadın, öfkeden deliye döndü. «Hoş geldin»
8 bile demeden Kâmil Bey'e çıkışmaya başladı. Kâmil Bey:

9 - Dur biraz hanım. Her şeyi anlatacağım, diye söze
10 girişti... Bak, şimdi göreceksin. Ayrılmak için bana, yalvara-
11 cak. Yoksa kızının yüzünü göremez.

12 Bunu duyunca kadının öfkesi yatıştı.

13 - Eh, dedi. Haydi hayırlısı! Sonra yüzünü buruşturdu.
14 İyi ama, bu çocuk ne olacak?

15 Kâmil Bey, ona da bir çare bulmuştu:

16 - Hiç üzülme, dedi. Yakında çocuğu alıp Gökpınar'a
17 giderim. Orada teyzemin oğlu var. Çok zengin. Üstelik
18 çocuğu da olmuyor. Birkaç ay önce durumumuzdan söz
19 ederken, çocuk işini bana biraz dokundurdu. Kızı onlara
20 götürürsem memnun olurlar.

21 Kadın buna pek sevindi. Neşesi iyice yerine gelmişti:

22 - Peki, dedi. Bu durumu Cemile'ye nasıl bildirecek-
23 sin? Kâmil Bey sırttı:

24 - O iş çoktan oldu. Boşanmak için ileri sürdüğüm
25 koşulları postaladım bile...

5

26 CEMİLE, ağlamaktan başka bir şey yapamıyordu.
27 Hanım, birkaç dostuna telefonda durumu anlattı. Dostları:

- Tasalanmayın, bu işle ilgileneceğim. Kızın izini bulunca size bildiririz, dedi. 2

Böylece iki kadın, gece gündüz Fadiş'ten haber beklemeye başladılar. 4

İki gün sonra öğleye doğru kapı çalındı. Cemile, acelesinden koltuklara, iskemlelere çarpa çarpa koştu. Gelen postacıydı. Cemile, iyi kötü okuyup yazma biliyordu. Zarfı okuyunca, kocasının yazısını hemen tanıdı. Kapıyı kapamayabile akil edemeyecek kadar heyecanlı idi. Mektubu bir solukta okudu. Okurken, yüzü önce kızardı, sonra sarardı. Dizlerinin bağı çözüldü. Hemen oracığa çöküverdi. Hanım, yanına geldiğinde, Cemile'yi yarı baygın buldu. 12

Cemile, mektupta yazılanları hanıma anlatınca, hanım da çok üzüldü. Fadiş'ten ayrılmak, ona zor gelmişti. Kendisi de dertlendiği için, Cemile'yi ne türlü avutacağını bilemiyordu. Cemile gözlerini yerdeki halının çiçeklerine dikmişti. Bir süre öylece düşünüp kaldı. Neden sonra hanım döndü: 18

- Hanımefendiciğim; beni bağışlayın. Fadiş'i orada bırakamam. Onun babası, başka babalar gibi değil. İsteklerini gerçekleştirmek için, yavrusunu bir yem gibi kullanan baba, ona daha başka kötülükler de yapabilir. Dünya da iyilik örneği babalar bulunduğu gibi, bu türlü babalar da var. Bize böylesi düşmüş. Ne yapıp edip, Fadiş'i onun elinden kurtarmalıyım, dedi. 25

Hanım şaşırdı: 26

- Evlâdım, sen yalnız başına onların peşinden gidebilecek misin? 28

Cemile her şeyi göze almıştı. 29

- Giderim hanımcığım, giderim. Hemen odasına koştu. Bohçasını topladı. Gözü bir şey görmüyordu. Fadiş'in giysilerini bohçaya koyarken, gözyaşları boşandı. Hanım, 32

Y onun acısını anlıyor, bu nedenle gidişe engel olamıyordu.

2 Sadece:

3 - Ne zaman dönersin? diye sordu.

4 Cemile, acı bir ifadeyle dudak büktü:

5 - Ne bilirim hanımcığım, yavrumu bulur bulmaz buradayım.

7 Hanımdan tekrar özür dileyerek elini öptü, kendini 8 sokağa attı.

9 Böylece, önüne gelene yol sora sora, Haydarpaşa'ya 10 vardı. Birkaç aylık birikmiş parası vardı, yaşlı bir beyin yar- 11 dımıyla biletini aldı. Tren, o biner binmez hareket etti.

12 Cemile, Haydarpaşa'ya kadar nasıl gelebildiğini, bilet alıp 13 trene nasıl binebildiğini düşündü, bir süre. Bütün gün, yol- 14 larda yürümekten yorgun düşmüştü. Fadiş'in özlemiyle

15 derin bir oh çekti. Sırtını kanepenin tahta arkalığine daya-

16 yıp kuruntulara daldı. Sonra uyuyakaldı. Düşünde, Kâmil

17 Bey'le görülmemiş kavgalara girişti...

18 Akkale'de, dükkânlar yeni açılıyordu. Cemile, gün ağa- 19 rırken Kâmil Bey'in dükkânının önüne gelip dikilmişti, fakat 20 burası bakkal dükkânıydı şimdi. Camekânındaki yazıyı

21 okuyunca, Kâmil Beyin oradan ayrıldığını anladı. Çaresiz-

22 lik içinde çevresine bakındı. Birkaç kişiye sordu. Kimse

23 Kâmil Beyin yerini yurdunu bilmiyordu. Sadece:

24 - Bir süre önce dükkânı boşalttı. Fakat nereye gitti 25 belli değil, diyorlardı.

26 Oradaki hemşerileri de Cemile'ye bu konuda yararlı 27 bir yardımda bulunamayacaklarını söylediler.

28 Böylece iki ay, kent içinde, Kâmil Beyin izini aradı dur- 29 du. Bir gün, çarşıda dolaşp çevresine bakınırken, kocası-

30 nın kardeşiyle karşılaştı. Hemen ellerine yapıştı:

- Aman Hamdi Bey, yavrumu bulmama yardım et. 1
Hamdi Bey, iyi bir adamdı. Ağabeyinin yaptığı uygun-2
suz işleri hiç beğenmiyordu. Her fırsatta bunu söylüyordu 3

- Üzülme Cemile, dedi. Kardeşimin yaptıklarından 4
utaniyorum. Senin durumunu duydum. Bunun için elim-5
den geldiğince sana yardım etmek isterim. Benden duy-6
muş olma ama, çocuğun Gökpınar'da teyzemizin oğlun-7
da. 8

Cemile, artık öğreneceğini öğrenmişti. Bir otobüse 9
binip hemen o gün yola koyuldu. Gideceği yeri kolayca 10
buldu. Evin kapısının çingırağını sürekli çekiyordu, ama 11
içerden çit çıkmıyordu. Dakikalar yıl gibi uzuyordu. Sonun- 12
da içerden bir kadın: 13

- Kim ooo! diye bağırdı: 14

Cemile titreyen sesiyle: 15

- Aç! dedi. 16

Gülsüm kadın, kapıyı açıp karşısında Cemile'yi görün-17
ce, şaşırıp kaldı: 18

- Nerden çıktın sen Cemile? diye haykırdı. 19

Cemile hemen içeri daldı ve açık seçik söze girişti: 20

- Fadiş'im sizdeymiş, almaya geldim! 21

Gülsüm kadın, bir iyi bozuldu. Sert bir sesle: 22

- Şimdi mi aklına geldi çocuğun? Kocamın başına 23
küçük çocuk atmış. İstanbul'larda gününü gün ediyor-24
muşsun. Senin gibi kadınlar çocuktan ne anlar? Biz çocu-25
ğu babasından aldık. Ancak ona verebiliriz. Haydi, git 26
buradan! diye çıkıştı. 27

Cemile'nin kanı beynine çıktı. Ne yaptığını bilmez 28
durumdaydı ama, yine de kendini tuttu: 29

- Çocuğu almadan bir yere gitmem. Buradan ancak 30
ölümü çıkarabilirsiniz, diye diretti. 31

Gürültüye, komşular koşup geldiler. Komşuların 32

1 büyük çoğunluğu, Gülsüm kadından yana oluyorlardı. Bir-
2 kaç yaşlı kadın da Cemile'yi tutuyor:

3 - Haklı garip, diyorlardı. Baksana, evlât diye kuş gibi
4 çırpınıyor. Gülsüm kadının çocuğu olmadığı için, Cemile'-
5 nin yüreğindeki ateşi anlayamaz. Versinler kadının çocuğu-
6 nu. Veren babasıysa, bu da anası!

7 Bu sözler, Gülsüm kadının kulağına gidiyordu ama, işi-
8 ne gelmediği için duymazlıktan geliyor, durmadan Cemi-
9 le'yi evden çıkarmaya çabalıyordu.

10 Gülsüm kadının kocası, olayı çarşıdaki dükkânından
11 haber almıştı. Koşarak eve geldi. Komşu kadınların genç
12 olanları, evlerine sokuldular. Sami Beyden kaçmayan (yüz-
13 lerini yabancı erkek görünce kapamayan) yaşlı kadınlar
14 orada kalıp olayı Gülsüm kadınla birlikte özetlediler. Cemi-
15 le çok konuşmuyor, fakat kararlı görünüyordu. Sami Bey,
16 onun tutumunu sezmişti. Aşağıdan alarak konuştu:

17 - Cemile kızım, neden böyle avluya dikilip, herkesi
18 kendine baktırıyorsun? İçeri gir hele, görüşelim!

19 Cemile, durmadan homurdanan Gülsüm kadına
20 bakıp:

21 - Girmem, dedi, Fadiş'i almaya geldim. Çocuğu
22 verin, gideceğim.

23 Sami Bey, bunun üzerine:

24 - Gel, dedi, seni anamın evine götürüyüm. Orada anla-
25 şalım. Kızı almakta diretirsen buraya gelir alırsın.

26 Cemile bunu uygun buldu. Kapıdan çıkmadan sordu:

27 - Yavrumu şimdi bir kez göremez miyim?

28 Gülsüm kadın, Sami Bey'in isteği üzerine içeri girdi.
29 Fadiş'i aradı. Çocuk evde yoktu. Kapıdaki gürültüyü
30 duyan Gülsüm kadının annesi, kızcağız daha işin içyüzü-
31 nü sezmeden, bahçe kapısından çıkarıp öbür kızının evine
32 götürmüştü:

Sami Bey: 1

- Akşama nasıl olsa buraya geliriz. Çocuk da, gittiği 2
yerden dönmüş olur. İyice görürsün, dedi. 3

Cemile, çaresiz, Sami Beyin peşine düştü. 4

Sami Beyin annesi, Cemile'ye çok iyi davrandı, içten 5
dertleşti: 6

- Kâmil hayırsız çıktı. Anacığı sağ olsaydı, onun yap- 7
tıklarını hiç bağışlamazdı. 8

Cemile, yaşlı kadını dinleyip boynunu büktü: 9

- Ne yapalım Teyze. Alın yazımız buymuş! 10

Sami Bey söze karışarak, Cemile'yi çocuğu almak fik- 11
rinden caydırmak için, durmadan dil döktü: 12

- Fadiş'in iyiliği için, onu burada bırakmalısın. Biz, 13
onu büyütüp kendi terbiyemizle yetiştireceğiz, sen zaten 14
yurtsuz, yuvasız kalmışsın. Çocuğu nereye sığdıracaksın? 15
Babası desen, kendi havasında. Bari bu kıza acı da, sizin 16
kötü kaderinizden onu sıyırıp alalım... 17

Cemile bütün bunları dinledi, dinledi. Yüreği ateş düş- 18
müş gibi yanıyordu. Bir yandan: «Sami Bey haklı. Çocuk 19
benimle birlikte sürünecek. Burada kalması iyi olur,» 20
diyor; sonra çabucak fikir değiştiriyordu. Fadiş'in sokuluş- 21
ları, neşeyle iri, siyah gözlerini yüzüne dikişleri, ağırbaşlılı- 22
ğı, büyük insan gibi davranışları, gözünün önüne geliyor- 23
du. Ondan ayrılırsa amaçsız kalıp çalışamayacağını, yaşa- 24
ma bağlanıp zorluklara göğüs geremeyeceğini, kısacası, 25
Fadiş'siz yaşayamayacağını düşünüyor. «Onu biraka- 26
mam. Yapmam bunu,» diye bir sonuca varıyordu... Sami 27
Bey: 28

- Kararını vermekte acele etme. Düşün, taşın. Kuş 29
kadar aklın varsa, gerçekten yavrunu seviyorsan, dediğimi 30
yapacak, onu burada bırakacaksın, diye konuşmaya son 31
verdi.

1 Cemile'yi bırakıp giderken:
2 - Ev için biraz öte beri alacağım. Sen burada dinlen
3 ve düşün. Akşam üstü uğrar seni alırım, dedi.
4 Sami Bey gittikten sonra iki kadın, konuyu bir süre
5 daha tartışılar.
6 Cemile bir süre dalyor, yaşlı kadının sorularına birbiri-
7 ni tutmayan karşılıklar veriyordu. Yüzü bazen kızarıyor,
8 bazen sapsarı oluyordu. Sonunda dayanamadı:
9 - Teyze, dedi. Boğulacak gibi oluyorum. Konuşacak
10 durumda değilim. Bir pösteki ver de, varıp şu bahçede
11 uzanayım.
12 Yalnız kalınca içindeki özlem daha da arttı. Yavrusu
13 burnunda tütüyordu. Bir ağacın gölgesine uzanmıştı ama,
14 uzun zaman öyle kalamadı. Kalkıp oturdu. Durumu düşü-
15 nerek, yeniden ölçüp biçti. Neden sonra ayağa kalktığı-
16 da, dünyayı eskisinden daha hoş görüyor, kendi kendine
17 şöyle düşünüyordu: «Herkes, yaşamını sürdürmek için bir
18 yol seçmiş. Yaşamak güzel. Güçlü bir amaç için çalışmak,
19 yaşamı daha da güzelleştiriyor. Fadiş'im için, var gücümle
20 çalışırım. Onu büyütür, belki de okuturum. Hele okuyup
21 bir meslek edinirse...»
22 Bunları düşünürken Cemile'nin içi, pırl pırl sevinçle
23 doldu. Artık hiçbir şeyden korkmuyordu. Birkaç adım yürü-
24 dü, ayakları uyuşmuştu. İçinden, «Anlaşılan çok otur-
25 dum,» diye geçirdi.
26 Gerçekten çok olmuştu oraya oturalı. Hava kararmak
27 üzereydi. Eve doğru giderken, bahçe kapısında Sami Bey
28 görüldü. Cemile mantosunu giyip baş örtüsünü düzeltti.
29 Yola çıktılar. Nedense Sami Beyin anası, Fadiş için, Cemi-
30 le'yi kandırmaya çalışmamıştı. Kadının bu tutumu, Cemi-
31 le'nin gözünden kaçmadı.
32 Eve geldiklerinde, Cemile'yi bir odaya aldılar. Manto-

sunu çıkarmadan, bir köşeye oturdu. Yüreği yerinden fırla- 1
yacakmış gibi çirpiniyordu. Elleri ayakları buz gibi olmuş- 2
tu, tersine, yanakları alev alevdi. Odada yalnızdı. Beş duyu- 3
suyla Fadiş'i bekliyordu. Birden oda kapısı açıldı. Fadiş 4
göründü. Cemile, her gece gördüğü düşleri anımsadı. «Bu 5
da bir düş olmasın?» diye geçirdi. Sonra; sararmış, küçül- 6
müş, cılızlaşmış Fadiş'ine doğru fırladı. Fadiş, soğuk dav- 7
randı. Boynuna atılmak şöyle dursun, kendini öptürmedi 8
bile. Cemile'nin kolu kanadı kırıldı. Şaşkın şaşkın sordu: 9

- Fadiş'im, yoksa anacığın unuttun mu? 10

Fadiş sustu. Uzunca bir sessizlikten sonra Gülsüm 11
kadın konuştu: 12

- Görüyorsun ya Cemile, çocuk da seni istemiyor 13

Sesi sevinç doluydu. Cemile boynunu büktü. Gözleri 14
ni Fadiş'ten ayırmadan, geçip sedire oturdu. Ellerini kuca- 15
ğına bıraktı. Gülsüm kadın, tehlikenin geçtiğini düşündü. 16
Fadiş'i sırtından itip, 17

- Haydi anana git istersen, diyerek odadan ayrıldı. 18

Çocuk, odanın ortasına doğru ilerledi. Cemile, ellerini 19
uzattı: 20

- Gel kekliğim, gel kınalı kuzum, Fadiş'im! 21

Fadiş, korkak adımlarla ona doğru yaklaşıyordu. 22
Cemile, gaz lambasının ışığında onun yüzüne dikkatle bak- 23
tı. İşte o zaman, sağ gözünün ve yanağının mosmor oldu- 24
ğunu gördü. Çocuğu hızla kendine çekti: 25

- Ne oldu yüzüne, Fadiş'im? 26

Çocuk, önce sustu. Sonra kapiya bakarak, alçak ses- 27
le konuştu: 28

- Gülsüm ana vurdu. Su taşırken testiye kırdım da! 29

Sonra kollarını uzattı. Ninem de kollarımı ısıyor, bacakları- 30
mı cimdikliyor, «Yatakların içindeki yünleri kabart,» diyor. 31
Ben de çabuk yapamıyorum. Parmaklarım hemen yorulu- 32
yor...

1 Fadiş, bütün bunları bir solukta söyleyivermişti. Cemile
2le kızını bağrına bastı. İçi rahattı artık...

3 Bir süre sonra odaya giren Sami Bey, ana-kızı birbirine
4 ne sınımsı sarılmış olarak bulunca, şaşırıp kaldı. Öfkeli bir
5 sesle:

6 - Fadiş! diye bağırdı.

7 Fadiş, yüzünü anasının göğsüne gömmüştü. Kimildama
8 madı bile. Cemile, Fadiş'i kucağından bırakmadan ayağa
9 kalktı. Kararlı bir ifadeyle konuştu:

10 - Sami Bey, sen iyi bir insansın. Ama Fadiş'im sizin
11 evinizde, sandığım gibi rahat değil!

12 Sami Bey durumu hemen anladı:

13 - Çocuk terbiye edilirken elbette dövülür. Okşaya
14 okşaya terbiye olur mu?

15 - Olur, dedi Cemile. Dayakla eşek terbiye edilir.
16 Fadiş gibi bir çocuk değil! Bunları söylerken, kapıya doğru
17 ilerledi. Oda kapısından çıkarken Sami Bey, son bir çıkışta
18 bulundu:

19 - Bırak çocuğu! Yoksa karışmam!

20 Sesini duyan karısı ve kaynanası da koşup geldiler.
21 Durumu anlayınca yaygarayı bastılar. Cemile her şeyi
22 göze almıştı. Merdivenlerden inerken:

23 - Bana ne yapabilirsiniz? Çocuk benim, dedi. Üstelik
24 burada köle gibi davranıyorsunuz. Bunu, bütün kasaba
25 biliyor. Şimdi bir bağırsam, herkes benim yardımımıza
26 koşar, sizin değil.

27 Sami Bey, Cemile'yi haklı buldu. Bunun için de:

28 - Haydi defol, çabuk defol! Yoksa şimdi piçinle seni
29 tekmeye sokağa atarım, diye bağırp içini boşalttı.

30 Kadınlar, Cemile'nin ardından ağız dolusu iğrenç söz-
31 ler yağıdırıyorlardı. Cemile bunları duymuyordu. Sonsuz
32 bir sevinç içindeydi.

Sokaklar boş ve karanlıktı. Uzaktan, köpek ulumaları 1
geliyordu. Evlerin perdeleri inikti. Bazı pencerelerden soka-2
ğa kahkahalar, çocuk ağlamaları, bazılarında da iri erkek3
sesleri taşıyordu. Cemile, Fadiş'i bağrına basmış, durma-4
dan yürüyordu. Neden sonra, nereye gittiğini düşündü.5
Bulunduğu yerde evler seyrekleşmişti. Şaşkın şaşkın çev-6
resine bakındı. Sonra Fadiş'i kucağından indirip yere dikilt-7
ti. Karanlıkta yavrusuna iyice baktı. Sadece ışıllı gözlerini 8
görebiliyordu. Onu koklayarak birkaç kez öptü. Tam bu 9
sırada, sokak bekçisi yanlarında belirdi. Cemile, az kalsın 10
korkudan bağıracaktı. Kendini tuttu. Bekçi, yaşlı ve iyi 11
yürekli bir adamdı. İçten gelen bir yakınlıkla sordu:12

– Sen kimsin kızım? Burada ne arıyorsun gece yarısı? 13

Sesi yumuşaktı. Cemile, bir çırpıda her şeyi anlattı. 15
Bekçi: 16

– Sami Beyi tanırım, ama ailesini bilmem. Vay katı 17
yürekli! Şuncacık çocuktan ne istediler be Allahsız-18
lar, dedi. 19

Sonra, uzun bir öksürük nöbetine tutuldu. Cemile, 20
Fadiş'i sırtına bindirmiş, hiç konuşmadan öksürüğün geç-21
mesini bekliyordu. Bekçi yeniden konuşmaya başladı: 22

– Kâmil'i, elimizde büyüttük. Bizlere de az etmedi. 23
Rahmetli babası efendiden bir tüccardı. Hiç unutmam. Bir 24
gün, «Hayırsız oğlan, ben ölünce bu yuvayı darmadağın 25
edecek,» demişti, dediği de çıktı. 26

Cemile, bunları sessiz sessiz dinliyordu. Gözünde hiç- 27
bir şeyin değeri yoktu. Fadiş'in soluğunu sezmek, ağırlığı- 28
nı duymak yetiyordu. Söz sözü açtı. Bekçi, arada bir 29
düdük öttüre öttüre, geçmişten birçok şey anlattı. Cemile, 30
gittikçe üstüne çöken uyku ağırlığını atmaya uğraşıyordu. 31
Gözkapakları, diken diken olmuştu. Vücudu buz gibiydi. 32

1 Mantosunu çıkarmış, ,sirtında uyuyan Fadiş'e sarmıştı.
2 Ayaz gittikçe artıyordu. Açtı, yorgundu, üşüyordu. İhtiyar
3 bekçi, aklına gelmiş gibi atıldı:

4 - A kızım, sen titriyorsun! Gördün mü ettiğimi? Seni
5 lafa tutup dondurdum. Beni gördüğünde nereye gidiyor-
6 dun?

7 Cemile boş bulundu:

8 - Hiçç! dedi.

9 İhtiyar şaşırıldı.

10 - Nasıl hiç? Sabaha dek burada dikilecek misin?

11 - He, dedi Cemile. Başka gidecek yerim yok zaten.

12 Sabahleyin otobüse biner, giderim buralardan.

13 Bekçi, babacan bir ifadeyle:

14 - Bak hele, dedi. 'Kadın akli kısadır,' dememişler boş
15 yere! Senin o dediğini, deli olan yapmaz, kızım! Ben bile,
16 içi kuzu derisi kaplı bu gocuğun altında üşüyorum. Güze
17 güvenilmez. Sabaha dek sokaklarda kazık kesilirsin.

18 Cemile'nin önüne düştü. Onu kendi evine götürüyor-
19 du:

20 - Oğlan, kız arama bende. Bir kocakarı var. Şimdi,
21 kimbilir kaçınıcı uykudadır! Yedek yorganımız olacak ama,
22 döşek yok. Pöstekiye kıvrılır, yorgana sarınırsınız. Sabaha
23 daha çok var. Sabahleyin erkenden ben sizi uyandırırım.

24 Ertesi sabah bekçi, ana-kızı otobüse yerleştirdi. Cemi-
25 le, saygıyla onun elini öptü, böylece ayrıldılar. Otobüs
26 bomboştu. Cemile'nin heyecanı gittikçe artıyordu. «Ya biri
27 gelip, Fadiş'i elimden zorla almaya kalkarsa!» diye yerin-
28 de duramıyordu. Otobüs kalkınca rahatladı. Yolculardan
29 birkaçı Fadiş'i tanıyordu. Fiskos edip onları, bildikleri, duy-
30 dukları kadar bilmeyenlere anlatıyorlardı. Hemen hepsi

Cemile'yi haklı buluyordu. «Yüreği sıcak anaymış. Başkası 4
olsa, çocuğunun ardını aramazdı. Varsıl kişilerin yanında-2
dir, diyerek İstanbul'da keyfine bakardı,» diye yargılara 3
varıyorlardı. 4

Cemile, Akkale'de otobüsten inince koynundaki kese- 5
den yol parasını çıkardı. Şoför yardımcısına uzattı. Çocuk: 6
– Senin paran ödendi, deyince sert bir sesle çıkıştı: 7
– Kim ödeyecek? Bir yanlışlık olmuştur belki de. Al şu 8
parayı. 9

Yardımcı, bezgin bir sesle: 10

– Ne yanlışlığı? dedi. Kırk yıllık bekçi Mustafa davıyı 11
bilmez miyim? «Çocuklu kadının yol parası,» diye bilet 12
paranı elime saydı. Cemile, gözlerine dolan yaşları göster- 13
memek için hızla oradan ayrıldı. 14

Hemşerileri, onu yine iyi karşıladılar. Onlar da, Sami 15
Bey gibi düşünüyorlardı. Durup durup: 16

– Çocuğun rahatını kaçırdın. Şimdi ne yapacak, bunu 17
nereye sığdıracaksın? diyorlardı. 18

Cemile de bilmiyordu ne yapacağını. Fakat korkmu- 19
yordu: 20

– Hemen bu gece İstanbul'a gideceğim. Elbette bir iş 21
bulurum. Belki de Saim Hanımefendi beni yine yanına 22
alır, dedi. 23

İstanbul'a varır varmaz, doğru Saim Hanımefendinin 24
evine gitti. Hanım, Fadiş'i görünce pek sevindi: 25

– Yazık ki bir kadın tuttum, dedi. Bu, hem hastabaki- 26
cı, hem de ev işlerini yapıyor. Biliyorsun, her gün iğne olu- 27
yorum. Zaman zaman da nöbet geliyor. Onun için bu kadı- 28
nın işine son veremem. Eşe dosta danışayım. Sana iş bul- 29
maya çalışalım... 30

Cemile, bir ay hemşerisi olan kapıcının evinde kaldı. 31
Gece gündüz iş arıyordu. Hangi eve gitse, «Aaa! Çocuğu 32

1 küçükmüş; hiçbir işe yaramaz. Üstelik, iş yaparken aya. Ç
2 bağı olur,» diyorlardı. Cemile, bazen Fadiş'in hiç zarar
3 olmayacağını anlatıp onu övüyor, bazen de hiç ses çıkar
4 madan oradan uzaklaşıyordu.

5 Bir ayın sonunda, Fadiş'le birlikte iş bulma umudunu
6 yitirdi. Cebinde kalan son birkaç kuruşla, Fadiş'i alıp
7 Toroslu kasabasına götürdü, orada akrabalarına yalvara
8 caktı. Aylık yollamak koşuluyla, yavrusunu bir süre onların
9 yanında bırakmak istiyordu. Sonra hemen İstanbul'a
10 dönüp iş bulacaktı.

11 Kasabaya vardığında, en güvendiği yakınlarına gidip
12 durumu anlattı. Yavrusunu yanlarına almaları için yalvardı.
13 Hepsi ağız birliği etmiş gibiydiler: «Biz ona para almadan
14 da bakarız. Fakat kendi çocuklarımızla zor uğraşıyoruz;
15 bir de emanet çocuk alırsak başımız iyice bunalır,» dedi
16 ler. Çocuksuz olanları: «Yaşımızı aldık, unu eleyip eleği
17 duvara astık. Gayri bundan sonra çocukla uğraşamayız.
18 Biz eh dersek, sen bırakmamalısın. Yaşlıyız. Çocuğun
19 başına bir iş gelirse, üstesinden gelemeyiz,» diye Cemi
20 le'yi baştan savdılar.

21 Cemile, sonunda yaşlı bir kadınla anlaştı. Tek odalı
22 evinde yalnız yaşıyordu. Duldu. Kimsesizdi. Tarlasından
23 kalkan buğdayın birazını yiyor, kalanını satıp harçlık edini
24 yordu. Kasabada sevilen ve aranan bir kadındı. Kimseye
25 bir kötülüğü dokunmamıştı. Cemile, Fadiş'i önüne otur
26 tup, her şeyi anlattı:

27- Gülsüm kadın, sana besleme gözüyle bakıyor ve
28 öyle davranıyordu. Oysa burada, Hafize Nineye para yolla
29 yacağım. Buna karşılık o da sana gül gibi bakacak. Bir
30 çare bulur bulmaz seni yanıma alacağım...

31 Fadiş, annesini iç çekişlerle dinliyordu. Sözün sonun
32 da ağlayıp huysuzluk etmedi.

- Olur, dedi. Hafize Ninerin evinde kalırım ama, ya 1
babam gelir, beni buradan alırsa? 2

Bu, Cemile'nin hiç aklına gelmemişti. Bir an düşündü. 3
Çabuk karar vermesi gerekiyordu. 4

- Alamaz. Zaten ne yapacak seni alıp da? deyiverdi. 5
Kendi söylediğine kendisi de inanmamıştı. Ama başka 6
çıkarc yol yoktu. 7

Ayrılış biraz zor oldu. Cemile, otobüse bininceye dek, 8
«Ya Fadiş son dakikada cayarsa, ne yaparım?» diye heye-9
canlandı durdu. Fakat Fadiş caymadı. Ayrılırken kollarını 10
boynuna doladı. Bir süre öylece kaldı. Sonra ayrılıp uzak-11
laştı. Otobüs kalkınca bir süre peşinden koştu. Yorulunca 12
geri döndü. 13

O günlerde Fadiş, altı yaşına giriyordu. Hafize Nineye 14
çabuk alıştı. Kendi yaşındaki tüm çocuklar gibi, o da her 15
türü oyuna bayılıyor, sabahtan akşama değin kapının 16
önünde oynuyordu. Hafize Nine onu çok seviyordu. 17
Fadiş, sevildiğini seziyor, Nineye tatlı tatlı nazlanıyordu: 18
«Bugün başım çok ağrıyor,» ya da «Bacağım burkuldu, 19
bak şişti bile,» diyerek kadıncağızı telâşlandırıyor, ondan 20
sonra da gülmeye başlıyordu. 21

Fadiş'in gerçekten neşesi yerine gelmişti. Annesi, her 22
ay Hafize Nineye para yolluyordu. Mektuplarında, «İyi bir 23
evde çalıştığını; Hanımının, Fadiş kadar bir kızı olduğunu,» 24
yazıyordu. Ara sıra İstanbul'dan kasabaya gelen olursa, 25
onlarla Fadiş'e öteberi de yolluyordu. Bunlar, Hanımın kızı-26
nin eski, küçülmüş, solmuş, giysileri, kunduraları, biraz da 27
şeker lokum oluyordu. Fadiş, annesinden öteberi geldiği 28
günler, sevinçten uçardı. Gelenleri bir bir öper, koklar, böy-29
lelikle çok sevdiği annesinin özlemini gidermeye çalışırdı. 30
Gelen giysilerin, ayakkabıların, yıpranmış, solmuş şeyler 31
olması, Fadiş'i üzmezdi.

1 Cemile'nin Fadiş'siz hiçbir şeyi gözü görmüyordu.
2 Yedikleri içine sinmiyordu. Kaloriferle ısıtılan apartmanda
3 diken üstünde oturuyor gibiydi.

4 O yıl kış çok zorluydu. Cemile, lapa lapa yağan karı
5 gördükçe, Fadiş'ten çok uzaklarda olduğunu düşünüyor,
6 bu uzaklık böyle günlerde, gözünde daha çok büyüyordu.

7 Karlı bir gün, Hanımın yanına gitti:

8 - Hanımefendi, yavrum bu kara kışta üşüyordur. Bel-
9 ki de odunları bitmiştir. Paraları da yoksa, titreşiyorlardır.
10 Birkaç saat izin verin de gidip Hafize Nineye biraz para yol-
11 layayım, dedi.

12 Hanım, Cemile'nin bu soylu davranışını, içten sevecen-
13 liğini yürekliliğini çok beğeniyordu.

14 - Hemen git, diye izin verdi.

15 Gerçekten Hafize Nine, kara kış karşısında şaşırıp kal-
16 mıştı. Yazdan hazırladığı odunlar, sobada tüy gibi yanıp
17 kül olurken, Ninenin derdi büyüyordu. Sandığın dibinde
18 birkaç kuruşu vardı. Ana ne olur ne olmaz, yiyip içeceksiz
19 kaliverirlerse, o zaman başvuracaktı bu paraya. Köylüler
20 eşek ve katırlara yükleyip getirdikleri odunları, havanın kar-
21 lı olması nedeniyle, iki kat fiyatla satıyorlardı. Onu bulmak
22 için de sabah ezanı sırasında, anayola çıkmak gerekti.
23 Çünkü odunlar, daha sokak aralarına girmeden, anayolda
24 satılıp bitiyordu.

25 Mahallenin postacısı kapıyı çaldığında Fadiş'le Hafize
26 Nine, mangala yumulmuş, ısınmaya çalışıyorlardı. Önleri
27 sıcacıkken, sırtları buz gibiydi. Hafize Nine bütün masalları
28 ikişer üçer kez anlatmıştı. Çünkü Fadiş, kış bastıralı soka-
29 ğa pek seyrek çıkıyordu.

30 Nine, bin bir duayla postaneden çıkmıştı ki, giyim
31 kuşamı yerinde bir adam karşısına dikildi:

32 - Dur hele Nine. Seninle biraz görüşeceğim!..

Görüşmenin sonunda Hafize Nine, iyiden iyiye öfke- 1
lenmişti. 2

- Olamaz, o bana emanet edildi. Canımı alırsın, fakat 3
Fadiş'i ben sağken elimden alamazsın, diye bağırdı. 4

Kâmil Bey, direktmenin yersiz olduğunu anlamıştı: 5

- Elbette, dedi, onun yüzünden kazancın yerinde. 6
Cemile' den yine para geldi, değil mi? Kim kaçırmak ister 7
böyle bir geliri? Fadiş olmasaydı, hangi Allahın günü pos- 8
tacı kapıyı çalardı? Oysa şimdi, her ay postanaden parala- 9
rı alıp cebe indiriyorsun. Küçük çocuğun ne gideri olur 10
ki? Tarhana bulgurla karnını doyurup, paraları demetle 11
bakalım! 12

Hafize Ninenin bu sözler karşısında gözleri doldu. 13

- Bir baba olarak, keşke sen de Fadiş'e benim kadar 14
bakabilseydin! Yazık ki kalbin taş gibi. Sen iyilikten, acıma- 15
tan, sevmekten yoksun kalmışsın. Çekil yolumdan ve 16
sakın yavruyu zorla almaya, kaçırmaya kalkma. Kasabayı 17
üstüne salarım, dedi ve yürüyüp gitti. 18

Eve vardığında, çok heyecanlıydı. Fadiş bunu hemen 19
sezdi: 20

- Neyin var Nineciğim, yoksa annemden kötü bir 21
haber mi aldın? 22

Nine gülümsedi: 23

- Yok yavrum. Annen iyiymiş. Bize odun parası yolla- 24
mış. Para kâğıdının kenarına, «Bunun hepsiyle odun alın,» 25
diye yazmış. 26

Fadiş, yaşından umulmayan bir olgunlukla mırıldandı: 27

- Çok şükür Tanrıya. Sen de odun için üzülüp duru- 28
yordun. 29

Sonra ikisi de sustular. 30

Hafize Nine derin düşüncelere dalmıştı: «Acaba Cemi- 31
le'ye haber versem mi? Versem, zavallı kuş gibi çırpınıp 32

1 karda kışta yollara düşer, buraya gelir. Vermesem, ya bu
2 adam bana bir oyun ederse?..» Böylece ölçüp biçiyor, son-
3 ra yine kendi kendine soruyordu. «Acaba kızı alabilir mi,
4 alamaz mı?» Bir an kasabada güvendiği, inandığı erkek ve
5 kadınlar, gözünün önüne geliyor, o zaman içine esenlik
6 doluyordu. Dostlarını duyar gibi oluyordu: «Alamaz, kolay
7 mı elin emanetine el uzatmak! Korkma, arkanda biz varız,»
8 diyorlardı. Birden Başkâtibin karısı Zeliha'yı düşündü. O
9 ne derdi acaba bu işe? Fakat kocası, herkesten daha iyi
10 bilirdi böyle şeyleri. Fadiş'e döndü:

11 - Sımsıkı giyinelim de, başkâtiplere oturmaya gide-
12 lim. İster misin?

13 Fadiş, istekli görünmedi. Kendisi de zaten söylediğine
14 pişman olmuştu. «Çocuğun yanında hiçbir şey sora-
15 mam,» diye geçirdi.

16 - Öyleyse, kapıyı üstünden kilitleyelim. Sıcacık evimiz-
17 de otur. Ben de çabuk gelmeye çalışırım. Kapı çalınırsa
18 sakın ses verme.

19 Fadiş, Hafize Ninenin bu davranışlarına ve sözlerine
20 şaşıtı kaldı. Başka zaman olsa, o bir yere gitmek istemez-
21 se Nine de gitmezdi. Sonra, onların kapıları herkese açıktı.
22 Bugün neden kapıyı dışardan kilitleyecekti? Odada ağır
23 bir sessizlik vardı. Nine, sokak örtülerini giyerken Fadiş,
24 birdenbire soruverdi:

25 - Nine, ne hal var üstünde anlayamadım. Yoksa
26 babam mı geldi buralara?

27 Nine, bu soru karşısında, dondu kaldı. Durumu gizle-
28 mek için, 'hık mık' ettiyse de, Fadiş çocukça bir önseziyle
29 her şeyi anlamıştı. Ninenin yanında geçen güzel günlerin
30 sona erdiğini düşündükçe, içi sızladı.

31 Nine yere oturdu. Onu kucağına aldı. Okşayıp yatıştır-
32 maya çalıştı. Bunu yaparken bol keseden atıp tutuyordu.

- Nasıl almış seni benden? Vallahi adamı kovarım! 1
Yanıma yaklaştırmam! Bir bağırısam, konu komşu başımı-2
za toplanır. Seni onun elinden kurtarırlar. Başkâtip de iyi3
adamdır, karısıyla o da bizden yana olurlar... 4

Anlattıklarına kendi akli da yatmıyordu:5

- En iyisi gidip bir an önce Başkâtiple konuşayım.6
Şimdi, öğle yemeği için eve gelmiştir, kaçırmayayım, diye-7
rek çıkıp gitti. 8

Fadiş, tek pencerenin aydınlattığı toprak odada, hiç 9
kımıldamadan Nineyi bekliyordu. Dönüşü, çok uzun sür-10
müştü. 11

Gittikçe heyecanı artıyor, içini korku kaplıyordu. Baba-12
sını düşündükçe trendeki olayı anımsıyor, durup durup13
ağlıyordu. Odanın pencereden görünmeyen bir köşesine14
büzüldü. Fakat, korkuya kaptırmıştı kendini: «Ya camı15
kırar, içeri atlarsa» diye titriyordu. Oda buz gibi olmuştu. 16

Hafize Nine kapıdaki asma kilidin anahtarını çevirir- 17
ken, Fadiş korkuyla bağırdı: 18

- Nine sen misin? 19

Nine, kırık bir sesle yanıtladı:20

- Benim ya? Korktun mu? Başkâtip geç geldi. Gitmiş-21
ken bekleyeyim dedim. Gelince, hemen yemeğe oturdu22
Ancak yemeği bitirince konuşabildim.23

Nine bunları anlatırken, bir yandan da sokak örtülerini 24
çıkartıyordu. Fadiş, Başkâtipin ne söylediğini merak ediyor- 25
du. Fakat sormaya gücü yoktu. Nine, bütün gücüyle ilerle-26
meye başlayınca, sonucun hiç de iyi olmadığını anladı. 27

Hafize Nine, sofraya bezini kilimin üstüne serdi. Ekmekle 28
patates haşlamasını tuza banıp sessizce yediler. Fadiş, 29
son lokmasını yutarken yine tepeden inme sordu: 30

- Demek beni senden alabilirmiş?31

Nine irkildi: 32

1 - Dur bakalım canım! Başkâtip Allah değil ya? Öyle
2 diyor ama, başkaları ne diyecek bakalım. Öyle kolayca
3 patırtıya pabuç bırakmam ben, diye soruyu geçiştirdi.
4 Daha sonra oturup, kendilerince bir savunma planı düzen-
5 lediler: Fadiş, hiç sokağa çıkmayacaktı. Nine, bir yere
6 giderken kapıyı Fadiş'in üstünden kilitleyecekti. Pencere-
7 nin perdesi hep inik duracaktı. İkisi de evdeyken, kapıyı
8 arkasından sürgüleyeceklerdi. Kapı çalınıncaya hemen
9 açmayacaklardı. Önce, «Kim ooo?» diye soracaklar, gelen
10 korkulacak biriysé, Fadiş yüklüğe girecek, sonra kapıyı
11 açacaklardı. Kâmil Bey veya ondan yana biri gelirse, «Ço-
12 cuk evde yok, komşuya gitti,» deyip atlatacaklardı.

13 Günler, kararlaştırılan şekilde gelip geçiyordu. Fadiş'in
14 rengi, günden güne soluyordu. Her kapı çalınışında, ikisi-
15 nin de yürekleri hopluyordu.

16 Kâmil Bey, kasabada küçük bir ev tutup birkaç eşya-
17 sıyla oraya yerleşmişti. Sabahtan akşama değin, eski arka-
18 daşlarıyla kahvede oturuyordu. Cemile'nin ve Hafize Nine-
19 nin tarafını tutanlar, o kahveye uğramaz olmuşlardı. Nine-
20 nin kuş uçurmadığını, sabahtan akşama Fadiş'in başını
21 beklediğini, bir baskına karşı komşuların kulaklarını doldu-
22 rarak, sıkı tedbirler aldığını, kasabada öğrenmeyen kalma-
23 mıştı. Haberler, herkesten önce Kâmil Beye geliyordu.
24 Kâmil Bey, bir şey söylemiyor, sadece gülümsüyordu.
25 Böylece bir ay geçti.

26 Bir gün postacı, Nineye Cemile'den bir mektup getir-
27 di. Nine, postacıya güvenirdi, içeri aldı:

28 - Oku şunu oğlum, okutacak kimse aramaya çıkma-
29 yayım. Yavrucak yalnız kalmasın, dedi.

30 Durumu zaten merak edip duran postacı, bu isteği
31 severek yerine getirdi. Mektubu ayak üstü okumaya başla-
32 di. Cemile şunları yazıyordu:

«Hafize Nine, 1

Kâmil Beyden mektup aldım. Oraya gelmiş. Kasabada 2
yerleşip işini yeniden kuracakmış. Sonra, beni de aldıra- 3
cakmış. Benden aî diliyor. Bir hıyanetlik yapmayacağına 4
söz veriyor. Sen kızı eve tutsak etmişsin. Yola ize çıkartmı- 5
yor, pencerden bile baktırmıyormuşsun. Fadiş, ben gelin- 6
ceye kadar yine sende kalsın. Ama ara sıra babasına gös- 7
ter. Ellerinden öperim. 8

Nine, mektubu dinleyince, sabun köpüğü gibi söndü. 9
Kapıda durup, onları dinlemekte olan Fadiş de şaşkına 10
dönmüştü. Hafize Nine, postacıyı savıp odaya girdi. 11
Fadiş'le dertleşmeye başladılar. Nineye göre Cemile çok 12
toy, çok iyi yürekli bir insandı. Her şeye çabuk inanıyordu. 13
Fadiş bunları dinledi, dinledi, sonra: 14

– Haklısın Nine, dedi. Babama ben bile inanmıyorum. 15
Beni İstanbul'dan alıp Akkale'ye kaçırdı. Yolda soranlara, 16
«Bunun anası öldü» dedi. Duymadığımı sanıyordu ama, 17
ben hepsini duydum. İşte o zaman ondan soğudum. 18
Annemin ölmediğini, babamın yalan söylediğini biliyor- 19
dum. Bunları hiç kimseye söylemedim. Yalnız sana anlatı- 20
yorum... 21

Onlar, yeni bir davranış planı düzenlerken postacı, 22
haberi karısına ulaştırmıştı bile. Karşı komşuya, komşu da 23
öbür komşuya seslendi. Kasabada, günlerden beri, hep 24
bu konu konuşulduğu için, herkes yeni bir haber bekliyor- 25
du. Bu habere aç kurt gibi saldırdılar: «Cemile kocasıyla 26
barışacakmış... Adamcağız buraya yerleşmeye gelmiş... 27
Cemile'yi de getirtecekmiş. Üstelik Cemile, Hafize Nineye 28
kızıyormuş. Kızımı eve kapama, babasıyla görüşsünler... 29
diyormuş.» Bu sözlere, yenileri uydurulup ekleniyor; söy- 30
lentiler ağızdan ağıza yayılıyordu. İkinci üzeri Kâmil Beye 31

1 de ulaştı. Kâmil Bey, yine bir Şey söylemedi, sadece
2 gülümsedi.

3 O günden sonra Fadiş, yanında Hafize Nineyle sokak-
4 larda görünmeye başladı. Bir gün, mevlûtten dönüyorlar-
5 dı. Kâmil Bey, karŐılarına çıkıverdi. Nineyle Fadiş, onu
6 görünce, oldukları yerde dikilip kaldılar. Nine, Fadiş'in eli-
7 ne sımsıkı yapıştı. Fadiş, gözlerini iri iri açmış babasına
8 bakıyordu. Kâmil Bey, yaklaşıp onun çenesini okşadı.
9 Güler yüzle:

10 - Nasılsın kızım? deyip, cebinden bir paket çıkardı,
11 Çocuğa uzattı.

12 Fadiş, almak istemedi. Babası onu okşuyor, paketi
13 alması için diretiyordu. Küçük kız, Hafize Nineye baktı. O,
14 «Al istersen» der gibiydi. Paketi aldı. Kâmil Bey, yine
15 gülümseyerek uzaklaştı. İki de arkasından bakakaldılar.
16 Gerilen bedenleri gevşedi. İlk konuşan nine oldu:

17 - Eh, dedi. Bu kadar cık görüşmeler bir Şey değil. Ara
18 sıra karşılaşırsak, seni okşaması için duruverirsin.

19 Fadiş, geçirdiği korku ve heyecanın etkisiyle titriyor-
20 du:

21 - Donuyorum Nine, hızlı yr, diyerek ileriye atıldı.

22 Paketten ukulata ile bir de kırmızı kordela ıktı. Fadiş
23 saçlarına kordela takılmasını pek severdi. ukulatadan
24 Çok, buna sevindi. ukulatayı açmıŐlar, mevlt Şekerinin
25 külâhlarını, bir sahana boşaltmışlardı. Bir ondan, bir uku-
26 latadan yiyorlardı. Günlerdir gülmeyen yüzleri, artık gülme-
27 ye başlamıştı.

28 Hafize Nine bir süre mevlûtten konuştu:

29 - Mevlt dinlediğimde, içim yıkanıp arınmış gibi olu-
30 yor. Keşke konu komşu, sık sık okutsalar da gidebilsek.

31 Fadiş, bıyık altından gülümsedi. Nine, bunu kaçırma-
32 dı:

- Ne şeytanlık geçiyor yine o küçücük kafandan? 1

Fadiş güldü: 2

- Acaba içinin yıkanıp arınması, mevlût şekerinden 3 mi oluyor, diye düşündüm de... Çünkü ben mevlûtten bir 4 şey anlamıyorum. Kendimi sıkıp, anlıyormuş gibi dinliyo- 5 rum. İşin sonunda dürgü dürgü şeker var. Şekeri aldım 6 mı, sıkıntım dağılıyor. Seninki de öyle bir esenlik mi acaba 7 Nineciğim? 8

Nine, yarı kızgın, Fadiş'e çıkıştı: 9

- Sen kim, ben kim? Sen daha bacak kadar çocuk- 10 sun. Ben, mevlûdu anlıyorum, seviyorum. Bu yüzden, din- 11 ledikçe içim açılıyor. Şekeri kim düşünür? 12

Fadiş, sözün arkasını bırakmadı: 13

- Pekii, neler anlıyorsun mevlût okunurken? Haydi 14 bana anlat bakalım! 15

Nine, şöyle bir öksürdü. Sonra: 16

- Ben hafız mıyım a kızım? Mevlûdun her sözü, bir 17 mübarek söz ama, şimdi sana ezbere anlatamam diye 18 soruyu savuşturmaya yeltendi. Fadiş'in canı, Nineye takıl- 19 mak istiyordu. Neşeli günlerinde hep böyle yapar, Nineyi 20 tatlı tatlı üzerdi. Öyle sorular sorardı ki, sonunda Nine 21 onunla başa çıkamaz; 22

- Eee! Ben ne bileyim? O kadar derin bilgili değilim, 23 diyerek, konuşmayı kesip atardı. Fadiş şimdi Nineye, 24 «Mevlûda, biraz da şeker hatırı için gittim» dedirtmek isti- 25 yordu ama, bunu başaramadı. Nineyi bir türlü çıkmaza 26 sokamıyordu. O zaman ninenin, gerçekten mevlût dinle- 27 mekten hoşlandığını anladı. Kendi düşüncelerinden utan- 28 dı. Bu nedenle: 29

- Acaba büyüünce, mevlût dinlerken, benim içim de 30 yıkanıp arınmış gibi olur mu? diye sordu. Nine, onun saçla- 31 rını okşadı: 32

1 - Elbette kızım. Ben de çocukken mevlûde şeker için
2 giderdim. Bu yaşlarda her çocuk senin gibidir.

3 Fadiş bu sözlere pek sevindi.

4 Nine Fadiş'le konuşurken, bir yandan da sobayı yak-
5 mıştı. Sobanın üstüne toprak tencereyi oturttu. Duvarda
6 asılı duran torbadan, bir sahan erişte aldı. Tenceredeki su
7 kaynayınca erişteyi suya saldı. Oda, iyice ısınmıştı. İkisinin
8 de gönülleri esenlik içindeydi. Nine, eriştenin suyunu
9 süzüp, üstüne yağ cızlattı. Küçük bir küpten turşu çıkardı.
10 Sofra bezini yere yayıp, ekmekleri dilimledi. Fadiş de,
11 kaşıklıktan iki tahta kaşık alıp örtünün üstüne koydu. Soba-
12 nın kömürünü mangala aldıktan sonra yemeğe oturdular.

13 Odaya, turşuyla erişte kokusu yayılmıştı. İki tahta
14 kaşık, istekle erişte sahanına gidip geliyordu. Yemekten
15 sonra, bir süre oturdular. Nine, Fadiş'in çok sevdiği bir
16 masalı anlatmaya başladı. Masalın sonuna doğru Fadiş,
17 minderin üstüne kıvrıldı. Bunu gören Nine masalı kısa
18 kesip, döşekleri serdi. Lambayı söndürüp idareyi yaktı ve
19 yattılar. Fadiş yatar yatmaz uykuya daldı. Nine bir süre, tit-
20 rek ışıkta, onun uysal ve sevimli yüzünü gözledi. Koyu kes-
21 tane rengi saçları, alınına dökülmüştü. Yavaşça bu saçları
22 geriye doğru sıvazladı. Elini, Fadiş'in yüzünde gezdirdi.
23 Sonra eğilip onu öptü. Seviyordu Fadiş'i. Hem de çok sevi-
24 yordu. «Onu elimden alırlarsa ne yaparım?» diye düşün-
25 dü. Fadiş, ona bütün acılarını ve yalnızlığını unutturmuştu.
26 Yalnızlığa yeniden alışmak zor gelecekti. Aklına Kâmil Bey
27 geldi. Bu adamı oldum olası gözü tutmamıştı: «Cemile'ciği
28 yine aldattıysa vay kızın haline.» diye düşündü. Sonra,
29 «Belki artık adam yola gelmiştir. Cemile'yle Fadiş'in de
30 çileleri dolmuştur inşallah.» diye kendi kendini avuttu.

31 O günden sonra, sokağa her çıkışlarında, Kâmil Beyi

1 - Elbette kızım. Ben de çocukken mevlûde şeker için
2 giderdim. Bu yaşlarda her çocuk senin gibidir.
3 Fadiş bu sözlere pek sevindi.
4 Nine Fadiş'le konuşurken, bir yandan da sobayı yak-
5 mıştı. Sobanın üstüne toprak tencereyi oturttu. Duvarda
6 asılı duran torbadan, bir sahan erişte aldı. Tenceredeki su
7 kaynayınca erişteyi suya saldı. Oda, iyice ısınmıştı. İkisinin
8 de gönülleri esenlik içindeydi. Nine, eriştenin suyunu
9 süzüp, üstüne yağ cızlattı. Küçük bir küpten turşu çıkardı.
10 Sofra bezini yere yayıp, ekmekleri dilimledi. Fadiş de,
11 kaşıklıktan iki tahta kaşık alıp örtünün üstüne koydu. Soba-
12 nin kömürünü mangala aldıktan sonra yemeğe oturdular.
13 Odaya, turşuyla erişte kokusu yayılmıştı. İki tahta
14 kaşık, istekle erişte sahanına gidip geliyordu. Yemekten
15 sonra, bir süre oturdular. Nine, Fadiş'in çok sevdiği bir
16 masalı anlatmaya başladı. Masalın sonuna doğru Fadiş,
17 minderin üstüne kıvrıldı. Bunu gören Nine masalı kısa
18 kesip, döşekleri serdi. Lambayı söndürüp idareyi yaktı ve
19 yattılar. Fadiş yatar yatmaz uykuya daldı. Nine bir süre, tit-
20 rek ışıkta, onun uysal ve sevimli yüzünü gözledi. Koyu kes-
21 tane rengi saçları, alınına dökülmüştü. Yavaşça bu saçları
22 geriye doğru sıvazladı. Elini, Fadiş'in yüzünde gezdirdi.
23 Sonra eğilip onu öptü. Seviyordu Fadiş'i. Hem de çok sevi-
24 yordu. «Onu elimden alırlarsa ne yaparım?» diye düşün-
25 dü. Fadiş, ona bütün acılarını ve yalnızlığını unutturmuştu.
26 Yalnızlığa yeniden alışmak zor gelecekti. Aklına Kâmil Bey
27 geldi. Bu adamı oldum olası gözü tutmamıştı: «Cemile'ciği
28 yine aldattıysa vay kızın haline.» diye düşündü. Sonra,
29 «Belki artık adam yola gelmiştir. Cemile'yle Fadiş'in de
30 çileleri dolmuştur inşallah,» diye kendi kendini avuttu.
31 O günden sonra, sokağa her çıkışlarında, Kâmil Beyi

görmeye başladılar. Artık ondan eskisi kadar ürkmüyorlar- 1
dı. Kâmil Bey hal hatır soruyor, sonra çekip gidiyordu. Bir 2
gün yine Nine, Fadiş'i alıp pazara gitmişti. Pazarda Kâmil 3
Beyle karşılaştılar. O, Fadiş'i okşadı. Sonra Nineye: 4

- Gel bakalım Nine, şu basmacıya kadar gidelim de, 5
Fadiş'e bir elbiselik beğeniver, dedi. 6

Nine bunu olumlu karşıladı. Fadiş'e kırmızı güllü bir 7
pazenden kesilirken, Kâmil Bey, satıcıya sordu:

- Nineye göre bir şeyin var mı? 9

Satıcı sevinerek, lâcivert çiçekli pazen topuna uzandı: 10

- İşte bu, Nineye tam biçilmiş kaftan. 11

Nine şaşırmişti. Sıkılarak Kâmil Beye döndü: 12

- Aman Kâmil Bey, ne zahmet ediyorsun? Ben bir 13
şey istemem. 14

O, sözünü bitirirken, satıcı basmayı kesmişti bile. 15

Nineyle Fadiş, Kâmil Beyden ayrıldıktan sonra, sevinç- 16
le eve koştular. Paketleri açıp basmalara bir kez daha bak- 17
tılar. Ertesi hafta pazara, komşusunun diktiği pazenleri 18

giyip gittiler. Nine, Kâmil Beyi görür görmez ona teşekkür 19
etti. Fadiş'in hırkasının önünü açıp giysisini gösterdi. 20

Kâmil Bey de memnun görünüyordu. İşleri bitince evlerine 21

döndüler. Eve henüz girmişlerdi ki, bir köylü kapıyı çaldı. 22
Elinde, koca bir but et vardı. Nine, şaşkın şaşkın sordu: 23

- Bu nereden çıktı? 24

Köylü: 25

- Kâmil Bey yolladı, dedi. 26

Kâmil Bey, o günden sonra sık sık Ninenin evine 27
tavuk, helva ve et yollamaya başladı. Nine bunlara çok 28

seviniyordu. Bu sevincini, Cemile'ye yolladığı mektuplarla 29
belirtmekten kendini alamıyordu. 30

Bir gün, Cemile'den yine mektup geldi. Mektupta, «Kâ- 31

1 Kâmil Beyin yaptıklarına pek sevindim. Sen de kızı ondan
2 sakınma, sık sık görüştür,» diyordu. Mektubu dinleyen
3 Nine, «Doğru, hem de pek doğru Cemile'nin dediği. Eloğ-
4 lu bize paralanıyor, ben de çocuğu ondan kiskanıyorum,
5 bu yaptığım, insanlığa yakışmaz,» diye kendi kendini eleş-
6 tirdi.

7 Böylece Fadiş'le Kâmil Bey, daha sık görüşmeye baş-
8 ladılar.

6

9 BİR GÜN Kâmil Bey Ninenin evine gelip:

10 - Fadiş'i biraz çarşıya götürüp gezdireyim. Akşam
11 üstü getiririm, dedi.

12 Nine, «Olmaz,» demeye utanıyordu. Kâmil Beyin bun-
13 ca iyiliğinden sonra, olmaz demek yakışık almayacaktı.
14 Fadiş'i çabucak giydirdi:

15 - Haydi bakalım, güle güle gidin. Akşam yemeğini de
16 burada hep beraber yeriz. dedi.

17 Öğle sıralarıydı. Serin sokaklarda ilkbahar güneşi pırıl
18 pırıldı. Kâmil Bey, Fadiş'e tatlı tatlı bir şeyler anlatıyordu.
19 Bir ara sordu:

20 - İstersen evime gidip oturalım, ya da kırlarda çiğ-
21 dem toplayalım. Bence, evde sıkılırsın. Çarşığı zaten bili-
22 yorsun. Neresini gezeceğiz? Gel, en iyisi çiğdem toplaya-
23 lım.

24 Fadiş birden heyecanlandı. Kırlara gitmeyeli aylar
25 olmuştu. Hele çiğdemlere bayılırdı. Neşeyle atıldı:

26 - Kırlara gidelim, çiğdem toplayalım!

27 Hızlı adımlarla ilerleyip kasabayı geride bıraktılar. Böy-

lece, bir saatten fazla yürüdüler. Fakat tarlalar daha başla- 1
mıyordu. Yol, kayalıklar arasından uzayıp gidiyordu. 2
Fadiş, yavaş yavaş yorulmaya başlamıştı. 3

- Daha gelmedik mi? diye sordu. 4

Nedense Kâmil Beye baba demeye dili varmıyordu. 5
Kâmil Bey kısaca: 6

- Hayır Fadiş, dedi. 7

Bir süre daha yürüyüp bir dönemece geldier. Orayı 8
dönünce, tarlaların arkasından uzayıp giden şoseye çıktı- 9
lar. Fadiş, daha sevinmeye kalmadan karşıda bir atlı 10
göründü. At yüklüydü. Bir adam yularından tutmuş, bu 11
yüklü atı onlara doğru getiriyordu. Kâmil Bey, atı görünce 12
adama seslendi: 13

- Hüseyin Ağa, bu yandayız, geliyoruz! 14

Bak Fadiş! Annene aylardır yazıyorum. «İstanbul'dan 15
gel, ev tuttum. Buraya yerleşelim,» diyorum. Fakat o, İstan- 16
bul'dan ayrılıp buraya gelmek istemiyor. Bir kez de senin- 17
le gidip, annene yalvaralım. Nineye bunu açsaydım seni 18
bırakmazdı. Nine yabancı biri. Bizi anlayamaz. Sen anneni 19
iyi tanırsın. Senin yalvarmana dayanamaz, hemen buraya 20
gelir. Böylece, şunun bunun yanına sığınmaktan kurtulur- 21
sun. 22

Fadiş'in rengi attı. Titrek bir sesle: 23

- Başka bir gün gideriz. Nine kötü insan değildir. Hep 24
benim iyiliğimi ister. Ne olur, şimdi eve dönüp, ona haber 25
verelim! 26

Kâmil Bey, kararlı bir sesle Fadiş'in konuşmasını kes- 27
ti: 28

- Artık dönemeyiz. Çünkü eşyalarımız da burada 29
hazır. 30

Onlar konuşurken, atlı adam yanlarına gelmişti. Kâmil 31

1 Bey, Fadiş'in bir şey demesine fırsat vermeden, onu
2 kucaklayıp atın üstüne oturtuverdi. Fadiş, önce çok kork-
3 tu. Birkaç kez eşeğe binmişti ama ata hiç binmemişti. Eye-
4 re şimsiki yapıştı. Bu arada babasına yalvarıyordu:

5 - Ne olur, korkuyorum beni indir! Eve dönmezsem
6 Nine meraktan ölür!

7 Kâmil Bey, sert bir sesle:

8 - Ben senin babanım, dedi. O, bir yabancı. İsteddiği
9 kadar üzülüp merak etsin. Seni çabucak unuttur.

10 Fadiş, korkudan titreyerek, atı getiren adama baktı.
11 Adam, başını başka yana çevirdi. Atı dehlediler. Kâmil Bey-
12 le Hüseyin Ağa, atın iki yanında yürüyorlardı. Fadiş boynu-
13 nu bükmüş, içini çeke çeke ağlıyordu. Yararsız olduğunu
14 bildiği için, bağırıp çağırmadı. Bir saat kadar şosede ilerle-
15 diler. Bu süre içinde hiçbir taşıtla karşılaşmadılar. Birden,
16 Hüseyin Ağa atı durdurttu. Üç yol kavşağına gelmişlerdi.
17 Yollardan sağ yana gidenin kenarına eşyaları yığdılar.
18 Fadiş'i de attan indirip bir bavulun üzerine oturtular. Hüse-
19 yin Ağa, «Yolum uzun,» dedi. Atı alıp, geldikleri yoldan
20 geri döndü.

21 Yollarda in cin yoktu. Babası, bir sigara yaktı. Sabırsız
22 bir hali vardı. Fadiş'in yüzüne bile bakmıyordu. Fadiş'cik,
23 bir süre oturduktan sonra ayağa kalktı. Bacakları uyuş-
24 muş, keçe gibi olmuştu. Alışkın olmadığı için, at yolculu-
25 ğundan bu duruma gelmişti. Birkaç adım yürümek istedi.
26 Ağzından bilinçsiz olarak bir «Ah!..» çıktı. Babası dönüp
27 baktı:

28 - Ne oluyorsun?

29 Fadiş:

30 - Hiç! dedi ve yürümeye çalıştı. Yürümenin, uyuşan
31 bacaklara iyi geldiğini, Hafize Nineden öğrenmişti. Yürür-
32 ken bunu anımsadı.

Güneş batmak üzereydi. Ortalık iyice serinlemişti. 1
Fadiş üşüyor, fakat bunu babasına söylemiyordu. Issız 2
ovada, rüzgârın uğultusundan başka bir şey duyulmuyor-3
du. Bir süre sonra çevreye uzaktan gelen bir motor sesi 4
yayıldı. Fadiş, gözlerini sesin geldiği yana çevirdi. Gelen 5
bir otobüstü. Gittikçe onlara yaklaşıyordu. Kâmil Bey, 6
yolun ortasına çıkmış, kollarıyla, «Dur» işareti yapıyordu. 7
Otobüs, sarsıla homurdana yaklaştı ve önlerinde durdu. 8
Kâmil Bey, çabuk çabuk şoförle konuştu. Eşyaları otobü- 9
sün üstüne yerleştirirken Fadiş'i kucakladı, otobüse girdi. 10
Fadiş, ondan ötesini bilmiyordu. Yorgunluk, korku ve oto- 11
büsün sarsıntısıyla kendinden geçmişti. 12

Hamdi Beyin evine vardıklarında, herkes uyumuştü. 13
Kapıyı güçlükle açtirdılar. Gecenin geç saatinde, yanında 14
Fadiş'le ağabeyini gören Hamdi Bey, şaşırıp kaldı. Şaşkın- 15
lığı geçince, onları içeri aldı. Karısına: 16

- Fatma kalk, ağabeyim geldi. Yatak hazırla! diye ses- 17
lendi. Bu gelişten pek hoşlanmamış, hele yanında Fadiş'i 18
görünce ağabeyine iyice kızmıştı. Soğuk soğuk sordu: 19

- Nerden böyle, bu kız anasında değil miydi? 20

Kâmil Bey, kardeşini adam yerine koymazdı. 21

- Toroslu'dan geliyoruz. Çocukla birkaç ay burada 22
kalacağım, diye karşılık verdi. Hamdi Bey üstelemedi. 23

Âdet yerini bulsun diye sordu. 24

- Karnınız aç mı? 25

Kâmil Bey, istekle: 26

- Aaa! Hem de çok aç, dedi. 27

Fadiş, yere serilen yatağın ayakucuna oturmuş, uyku- 28
lu gözlerle çevresini gözlüyordu. Biraz sonra Fatma Kadın, 29

1 bir bakır tepsiye ekmek, peynir ve pekmez koyup geldi.
2 Kâmil Bey, Fadiş'i yemeğe çağırıldı. Önce bir şey yemek
3 istemedi ama, aç uyumanın zor olduğunu biliyordu. Ses-
4 sizce tepsinin başına geçti.

5 Böylece baba-kız Tanardı'na yerleşttiler. Kâmil Bey her-
6 kesin yanında, «Cemile, benden boşanmayı kabul edince-
7 ye kadar ona çocuğu göstermeyeceğim,» diyordu.

8 Tanardı'na geldiklerinin haftasına bir oda bulup oraya
9 taşındılar. Fadiş, gündüzleri amcasının evinde kalıyor,
10 akşam üstü, babasıyla evlerine gidiyorlardı. Babasını bir
11 türlü sevemiyor, ona ısınamıyordu. Kâmil Bey de onunla
12 fazla ilgilenmiyordu. Aslında kimse ilgilenmiyordu
13 Fadiş'le. Akşama değin aç susuz, sokakta oynasa, arayan
14 soran olmuyordu. Üstü başı kir içindeydi. Omuzlarına dek
15 sarkan saçları, bir aydır taranmamış, topak topak olmuştu.
16 Mahallede birkaç kızdan başka hiçbir çocuk onunla oyna-
17 mıyor, yanına sokulmuyorlardı. Oyunlarına girmek istese
18 açıkça kovuyor, «Git yanımızdan pis kız!» diyorlardı. Fadiş,
19 birkaç kez böyle kovulmuş, kapılarının önüne oturup saat-
20 lerce ağlamıştı. Bu olaydan sonra toplu oyunlara katılmak-
21 tan çekiniyordu.

22 - Yengeciğim, saçımı tarar mısın? diye, kadına yalvar-
23 mıştı.

24 Fakat o:

25 - Ohoo! Saçların yapağı gibi olmuş. Ben bunları nasıl
26 açayım? Zaten uğraşacak hiç vaktim yok, deyip Fadiş'i
27 başından savmıştı.

28 Bu işi kendisi yapmaya çalışacaktı. Fakat tarağı bile
29 yoktu.

30 Bir gece babasıyla yataklarına uzanmışlar, uyumaya
31 çalışıyorlardı. Kâmil Bey içini çekerek Fadiş'e seslendi:

– Fadiş, inatçı annenle ben, bir gün bütün bütüne ayrı- 1
lacağız. O zaman hangimizle kalmak istersin? 2

Fadiş hiç düşünmeden: 3

– Annemle kalmak isterim, dedi. 4

– Neden, dedi Kâmil Bey. Beni sevmiyor musun? 5

Fadiş donuk bir sesle: 6

– Hayır, deyiverdi. 7

İşte o an kıyamet koptu. Kâmil Bey, yerinden fırlayıp 8
Fadiş'i iyi bir patakladı. Fadiş'çik, hiçkırıklar içinde, yorga- 9
nın altında büzülüp kaldı. 10

Ertesi sabah, erkenden uyandı. Vücudunu kimıldatamı- 11
yordu. Her yanı sızlıyordu. Çabalayıp doğrulmak istedi. 12
Kaba etlerinin acısına dayanamadı. Kendini yeniden yata- 13
ğa bıraktı. Yanındaki yatak boştu. Kâmil Bey kalkıp gitmiş- 14
ti. Fadiş'çik, bir süre yorganı çenesine çekip öylece kaldı. 15
Aklına bin türlü şey geliyordu. Bunlar, hepsi birbirinden 16
ayrı, birbirine aykırı şeylerdi. Sevgiyle tiksinti, uysallıkla 17
baş kaldırma, uyuşuklukla canlılık, hepsi birbirini kovalıyor- 18
du. Birden, kafasındaki düşünceler dağıldı. Evde yalnız 19
olduğunu akıl etti. Yapayalnızdı. Üstelik bu eve, «dedeli 20
ev» diyorlardı. Söylentilere göre, burada bir yatır varmış. 21
Geceleri evi dolaşır, bazen yatakta yatanların üstüne basıp 22
geçermiş. Eve sevmediği biri girince, çatıya çıkıp, kiremitle- 23
ri kırarmış. Fadiş, eve taşındıklarında, bu duyduklarını 24
anlatmış, babası, «Bütün bunlara aptal kişiler inanır. Ben 25
inanmıyorum. Hem, dede varsa, olsun varsın. Ben ondan 26
korkacağıma, o benden korksun! Çıksın da görelim baka- 27
lım,» diye terslemişti. Fadiş, babasına inanıp güvenmediği 28
için, konu komşunun dediklerine inanmayı daha uygun 29
bulmuştu. Bu nedenle, eve her girişinde kalbi küt küt atma- 30
ya başlıyordu. Birinde, sabaha karşı, alt katta bulunan 31

1 helaya gidiyordu. Merdiven başında ak sakallı, beyaz cüb-
2 belı bir dedenin durduğunu görür gibi oldu. O gece kor-
3 kuyla geriye dönüp yatağına sokuldu, yorganı başından
4 aşırđı. İşte şimdi, bunu düşünüyordu: «Ya şimdi dede çıka-
5 gelirse?» İçinde korku, çığ gibi büyüyordu. Kulağına ayak
6 patırtıları geliyor, kapı tokmağının döndüğünü görüyordu.
7 Uzun bir süre kendini kuruntulara kaptırdı. Yatakta dona-
8 kalmış gibiydi. Sonra birden gücünü topladı. Üstünden
9 yorganı fırlatıp kendini sokağına attı.

10 Amcasının evine vardığında, öğlen olmuştu. Yengesi
11 ortalık süpürüyordu. Fadış'ı görünce, süpürgeyi bırakıp
12 yanına geldi ve telâşla bağırdı:

13 - Ne oldu Fadış?

14 Yavrucağın bir yanağı ile üst dudağı şişip morarmıştı.
15 Gözlerinin içi kan çanağına dönmüşdü. Fatma Kadın, içten
16 bir «Ah!» çekip onu kucağına oturttu. Fadış, bir solukta
17 olanları anlattı. Dedeye ilgili bölümü anlatırken, yengesi
18 sözünü kesti, Fadış'e acımıştı, Kâmil Bey için, ağzına gele-
19 ni söylüyordu.

20 Akşam üstü, Fadış evlerine gitmedi. Babasıyla karşı-
21 laşmaktan çok korkuyordu. Amcasının evinde, erkenden
22 bir mindere kıvrılıp, gözlerini kapadı. Amcası akşam yeme-
23 ğine geldiğinde ona seslendi. Fadış sustu. Yengesi dayak
24 olayını anlattıktan sonra:

25 - Elleme uyusun çocukcağız, dedi.

26 Fadış, buna sevindi. Açlıktan, karnı gurlaya gurlaya
27 orada yatıp kaldı.

28 Sabahleyin uyandıığında, babasını baş ucunda buldu.
29 Önce, korkulu bir düşünce sandı. Gözlerini ovaladı. Gördüğü
30 gerçektir. Onun uyandığını gören babası, sert bir sesle
31 konuşmaya başladı:

- Ananın kızıdır. Beş para etmezsin. Seni, adam 1
etmek için dövdüm. Gidip millete dert yanmış, herkesi ken- 2
dine acındırmışsın. Bundan sonra insanlar sana daha çok 3
acıyacak. 4

Fadiş'in yüreği ağzına geldi. «Yoksa yine mi döve- 5
cek?» diye geçirdi. Babası ayağa kalktı. Oda kapısına doğ- 6
ru ilerlerken: 7

- Sevgili amcanla yengen seni pek seviyorlar. Bir 8
süre onların başına belâ ol da hanyayı konyayı anlasınlar, 9
diye söylendi. Sonra çıkıp gitti. 10

O gidince Fadiş, «Babam, başkalarının babalarına hiç 11
benzemiyor. Yabancı gibi,» diye iç çekti. Mahalledeki 12
çocukların babalarını gözünün önüne getirdi. Akşam üstle- 13
ri işten dönen babalar, çocuklarını kapı önlerinde nasıl 14
kucaklıyor, sınıksız sarılıp nasıl öpüyorlardı? Fadiş bunları 15
derin derin düşündü. Babası kendisini hiç öpmemişti. Ona 16
candan sarılmamıştı. Sonra annesi geldi aklına. Bir an, 17
onun sıcak göğsünü, ellerinin okşayışını anımsamaya 18
çalıştı. İçinde dayanılmaz bir özlem duydu. Minderin üstü- 19
ne kapanıp bir süre öylece kaldı. İçi tükenir gibi oluyor, 20
midesi bulanıyordu. Kalkıp aşağıya indi. Amcası henüz git- 21
memişti. Yengesi sabah çorbasını hazırlıyordu. Çorbanın 22
kokusu odayı doldurmuştu. Fadiş, çekingen bir sesle sor- 23
du: 24

- Yukarıya babam geldi, gördünüz mü? 25

Amcası kısaca: 26

- Gördük, dedi. 27

Yengesi «evet» der gibi başını salladı. Fadiş, bu 28
durumda, susmak gerektiğini anladı. 29

Çorba sessizce içildi. Amca gittikten sonra yenge 30
durumu açıkladı: 31

1 - Amcanla baban, senin yüzünden kavga ettiler.
2 - Bundan ötürü amcam bana kızmadı ya?
3 - Hayır, kızmadı. Bunda senin bir suçun yok ki!
4 Amcan, babana kızdı. «Kasabada bizi rezil ettin. Keşke gel-
5 meseydin buralara,» dedi. O da, amcana söylendi. Sözde,
6 biz sana yüz veriyormuşuz. Sen de bu yüzden terbiyesiz
7 oluyormuşsun. Sanki seninle uğraştığı varmış gibi, bir de
8 terbiye tutturmuştu. Amcan, «Anasız yavru, bekâr odaların-
9 da ancak bu kadar terbiye edilir,» deyince baban öfkele-
10 nip senin yanına çıktı. Amcan, «Sakin çocuğa dokunma!»
11 diye yalvardı. O yüzden seni dövmedi. Yoksa «Akşam eve
12 gitmedin, dayak işini bizlere duyurdun,» diye kemiklerini
13 kırasıya dövecekti.

14 Fadiş'in tüyleri ürperdi.

15 - İyi ki amcam dövdürmemiş, diye mırıldandı. İçine
16 güven yayıldı. Amcası onu koruyordu. «Ne iyi,» dedi için-
17 den. «Amcam ne iyi.»

18 O gece yine amcasında kaldı. Ertesi gün babası
19 görünmedi. Daha ertesi günler de Fadiş'i arayan olmadı.
20 Birkaç gün sonra amca, karısına şu haberi getirdi:

21 - Ağabeyim, eşyalarını da alıp buradan gitmiş. Hem
22 de gideli üç gün olmuş.

23 Haberi duyan yenge telâşla bağırdı:

24 - Neee! Nereye gitmiş? Bu çocuk ne olacak?

25 Fadiş odanın köşesine diz çökmüş, heyecanla konu-
26 şulanları dinliyordu. Yengesi, «Bu çocuk ne olacak?»
27 deyince, her şeyi iyice anladı. Babası bırakıp kaçmıştı.
28 «Oh! Kurduldum. Bundan sonra, amcamlarda kalırım. Bel-
29 ki de annem yerimi öğrenir, gelip buradan alır,» diye sevin-
30 di. Sonra kulağına yengesinin sesi geldi:

31 - İyi, hoş ama, yarın öbürgün kendi çocuğum dünya-

ya gelince, ben iki çocuğa nasıl bakarım? Aş, iş, bir de bu kız... diyordu yengesi. 2

Bunları duyunca, Fadiş'in sevinci sönüverdi. Demek ki, bu duruma sevinmemişlerdi. Bununla beraber amcası yine ondan yana görünüyordu: 5

- Ne olur a canım? Şuncacık çocuğun sana ne yükü olur? Sabah eline bir dilim ekmek ver, sokağa sav. Öğle- yin karnını doyur, yine kapı önüne yolla. Sonra bebeğe yarar dokunur. Beşiği sallatırsın, diyordu. O zaman yenge öfkeleni: 10

- Sana göre her şey kolay. Her işte, dere tepe dümdüzdür. Ama kayışı ben çekiyorum. Sen, sabah çıkıp gidiyorsun. Evde olanlardan haberin olmuyor... 13

Sözünü sürdürüyor, fakat amca dinlemiyordu. Fadiş'i yanına çağırıldı. Fadiş suçlu suçlu ayağa kalktı. Gidip amcasının önüne dikildi. Amcası kesin konuştu: 16

- Bak Fadiş, duyduğun gibi, baban seni, bize bırakıp gitti. Burada kalabilmen için, yengeni üzmemen, onun her dediğini yapman gerekiyor. 19

Fadiş, anlayışla başını salladı: 20

- Kimseyi üzmem amcacığım, dedi. 21

Böylece üç ay geçti. Kâmil Beyden hiçbir haber yoktu. Bu arada yenge bir oğlan doğurmuştu. Ev halkı, oğlanın başında firdönüyor, onu ağlatmamak için ne gerekirse yapıyorlardı. Günler geçiyor, bebek büyüyordu. Fadiş de onu çok seviyordu. Bebek doğduktan sonra evde unutulmuş gibiydi. Bunu seziyor, aldırmamaya çalışıyordu. En çok kızdığı şey, bebeği kucağına vermemeleriydi. Her işte- yişinde, «Sen tutamazsın, belini kırarsın,» diyorlardı. 29

Yenge bir gün birdenbire hastalandı. Evde bir üzüntü havası esiyordu. Yengenin annesi Zalhe Nine hem kızının 31

(hastalığıyla hem de bebeğin bakımıyla uğraşıyorlardı. Çok
2-güç durumdaydı. Bir sabah:

3 - Fadiş, yengen çok hasta. Çocuğa bütün gece ben
4 baktım. Onun da karnı aç, ağlayıp duruyor. Komşulardan
5 yardım isteyecek yüzümüz kalmadı. Şu bez sepetini al,
6 çeşmeye git. Çabucak bezleri arıt, tokaçla, patpatla; sık-
7 bildiğin kadar sık. Fırlayıp eve gel, dedi.

8 Fadiş, uykulu gözlerle dinledi dinledi, söylediklerini
9 pek anlayamadı. Zalhe Nine bir şey sormasını bekleme-
10 den, bez sepetini eline tutuşturdu:

11 - Haydi koş, vakit daha erken. Çeşmede kimsecikler
12 yoktur. Tez elden var gel, diye onu savdı.

13 Fadiş, çeşmede bez yıkayanları çok görmüştü. Kendi-
14 si ilk kez böyle bir şey yapıyordu. Becerebildiğince bezleri
15 arıttı. Su, sabah serinliğinde buz gibiydi. Elleri kırmızı kırmı-
16 zı oldu. Tokacın sesi, boş sokakta dalga dalga yayılıyor-
17 du. Gürültüyü duyan Mahmure Hanım, «Kim bu erkenci?»
18 diye penceresini açıp çeşmeden yana başını uzattı. Fadiş'i
19 görünce içi burkularak camı kapadı.

20 O günden sonra Fadiş, her sabah erkenden çeşmeye
21 geliyor, bezler yıkayıp tokaçlıyordu. Üstü başı kirlenmiş,
22 basma giysisinin çiçekleri kirden yok olmuştu. Yenge, ağır
23 bir hastalık geçiriyordu. Bu nedenle, yemeklerin öğünleri
24 belli değildi. Bazen, sabahları bir kıyı ekmek yiyen Fadiş,
25 akşama değin onunla dolaşmak zorunda kalıyordu. Karnı
26 acıksa bile, istemeye utanıyordu. Amca, öğle yemeğine
27 geldiği günler, gözüne ilişirse, scfraya Fadiş'i de çağırıyor-
28 du. Zalhe Nine ise çocuk, hasta ve ev işinden, dünyayı
29 görmüyordu.

30 Birkaç ay da böyle geçti. Sonbahar gelmişti. Bu arada
31 amca, Cemile'nin adresini bulmuştu. Ona Fadiş'in yanla-

rında bulunduğunu, iyi olduğunu, şimdilik merak etmemesi- 1
sini yazdı. Karısının hastalığı, içinde buldukları sıkıntıyı 2
da ayrıntılarıyla belirtti. 3

Cemile, aylardır Fadiş'i arıyordu. Hafize Nine'den kötü 4
haberi alınca deliye dönmüştü. Kocasının izini bulmak için 5
her yola başvurmuş, fakat bir türlü nerede bulunduğunu 6
öğrenememişti. Bu nedenle uykularını yitirmiş, zayıflamış, 7
yemez içmez, gülüp söylemez olmuştu. Çalıştığı evin hanı- 8
mı ve beyi çocuğunu bulması için çeşitli yardımlar yapmış- 9
lar, fakat hiçbir sonuç elde edememişlerdi. 10

Cemile, önce Fadiş'i almaya gidecek oldu. Hanım, 11
caydırdı: 12

Amcanın mektubuna bu yüzden pek sevindiler. 13

- O da babası sayılır. Çocuğu buraya getirip de ne 14
yapacaksın? Biliyorsun bizim evimiz dar. Senden hoşnu- 15
tuz. Aylığını biraz artıralım, her ay amcaya para yollarsın. 16
O zaman kızına daha iyi bakarlar. Hele bir yaz gelsin. Yazlı- 17
ğa çıkarsak, kızını birkaç aylığına buraya getirtirsin, dedi. 18

Cemile de onlardan hoşnuttu. Düşünüp taşındı, «ya- 19
zın görürüm» ümidiyle, Fadiş'in özlemini içine gömdü. 20
Hanımının dediğini benimsedi. Hemen Amcaya para yolla- 21
dı, bir de mektup yazdı. 22

Amca, mektubu alınca pek sevindi, hele para çok işi- 23
ne yarayacaktı. Koşup karısına müjdeyi verdi. Karısı bu 24
duruma, onun kadar sevinmemişti. Fadiş için: 25

- Dursun hele bir süre daha! dedi. 26

Yenge anasıyla şöyle bir karara varmıştı: Fadiş'in 27
çocuğa çok yararı oluyordu. Akşama dek salıncak sallatı- 28
yor, sabahları bez yıkıyorlardı. O yüzden Zalhe Nine'nin 29
yükü azalmıştı. Ana-kız, Fadiş'i kış çıkıncaya değin alıkoya- 30
lim. Sonra bir kulp takar, anasına 'Çocuğunu al,' deriz. 31

1 Böylece başımızdan savarız diyorlardı. Yenge, bunun için
2 Amcaya, «Dursun hele bir süre daha,» demişti.

3 Aslında yenge, Amcanın Fadiş'e gösterdiği içten ilgiyi
4 hoş görmüyordu. Anasıyla söyleşirken, «Oğlanın akli
5 ermeye başlayınca, babasının bu haline içlenir. Belki de
6 kızı kıskanıp huysuzlaşır,» diyordu.

7 Günden güne iyileşen Yenge, Fadiş'i durup dururken
8 azarlıyor, bazen de, «Çekil ayak altından,» diye bağırıyo-
9 du. Fadiş, bu davranışlara içten üzülmüyordu. Fakat Amcası-
10 nin sevgisi, ilgisi ona güç veriyordu. Bu nedenle, yengesi-
11 nin yaptıklarını unutmaya, onu kızdıracak davranışlardan
12 kaçınmaya çalışıyordu. Yine her sabah, bezleri yıkamaya
13 gidiyordu. Yenge Fadiş'e eski bir hırkasını vermişti. Elleri,
14 hırkanın kollarının içinde kalıyordu. Bez yıkarken, yenleri
15 iyice kıvrıyor, yine de ıslanmasına engel olamıyordu. Yen-
16 gesi, yenleri ıslak görünce çok kızılıyordu. Bezleri yıkayıp
17 eve döndüğünde onu yanına çağırıyor, eğer kolları ıslak-
18 sa, bir iyi hırpalıyordu. Fadiş, buna bir çare buldu; çeşme-
19 ye varınca ceketi çıkarıyor, bezleri bitince yeniden giyiyor-
20 du. Yengesi artık bu yüzden kızmaz olmuştu.

21 O yıl, Fadiş'in okul yaşı gelmişti. Fakat Yenge kayıt
22 sırasında onu okula yazdırmamıştı. Soranlara, «O daha
23 küçük. Zaten bizde nüfus kâğıdı da yok. Okula gelecek yıl
24 başlayacak,» diyordu. Mahalledeki yaşlıları okula gider-
25 ken, Fadiş bez yıkayıp çocuk sallıyordu.

26 Yine bir gün, karlı bir havada çeşmeye gitti. Ceketi
27 çıkarıp çeşmenin taşına koydu. Bezleri çabuk çabuk yıka-
28 maya girişti. Fakat soğuk o denli keskindi ki, elleri tutmu-
29 yor, bu nedenle bezleri sıkamıyordu. Ellerini ağzına götür-
30 rüp hohluyor, koltuk altlarına sokarak ısıtmaya çalışıyordu.
31 Ellerinin sızısı gittikçe artıyordu. Bedeni de buz gibi olmuş-

tu. Bezleri sıkmadan sepete doldurdu. Ceketini giyip eve geldi. Durumu anlatınca Zalhe Nine: 2

- İçeri gir, ısın dedi. 3

Bezleri, o sıkıp astı. 4

Fadiş, neredeyse sobaya sarılacaktı. Her yanını engel olamadığı bir titreme sarmıştı. Zangır zangır sarsılıyor, dişleri durmadan birbirine vuruyordu. Odada yalnızdı. Yengeşi ve Amcası henüz uyuyamamışlardı. Bu titremeye birlikte ağlamaya başladı. Zalhe Nine bezleri asıp odaya döndüğünde, onu bu durumda buldu. 10

- Ne oldun kız? İnsan üşüyünce ağlar mı? Başını kaldır bakayım! Çeşmede dövüp söven mi oldu yoksa? diye sordu. 13

Bi süre sonra titremesi durdu. Bedenine yavaş yavaş kavurucu bir sıcaklık yayılmaya başladı. Zalhe Nine, sobaya iki odun daha attı. Fadiş, artık kimildanıyor, gözleri yarı kapalı, sobanın ardında dalgın uzanıyordu. 17

Zalhe Nine, elini onun alınına koydu; sonra telâşla sordu: 19

- Fadiş, kavruluyorsun sen. Yoksa nöbet mi geldi? 20

Vücudunu yokladı, fırın gibi alev alevdi. Yüzüne baktı, gözleri çakmak çakmak olmuştu. O zaman durumu anladı! «Hah işte, bir senin hastalığın eksikti! Üç kuruşluk yara karşılık yüz kuruşluk zarar. Nedir bu benim çilem? Hastanın daha birisi yeni iyileşti. Allahım! Şu kızı sür, savur başımızdan!» diye söylenmeye başladı. 26

Fadiş, uğuldayan kulaklarına çarpan bu sözleri duyuyordu. Fakat tek bir söz söyleyemiyordu. Külçe gibiydi. O anda ayağa kalkıp, «Üzülme Zalhe Nine, ben hasta masta değilim. Bak, sapasağlamım!» demek için çirpiniyor, fakat vücudunu kimildatamıyordu. 34

Haberi duyunca, Yenge de öfkelen-di. Amca ise, ger-
çekten üzüldü:

2 - «Yazık yavrucağa. Belki de üşüttü. Anasının «Fa-
diş'e üst baş alın,» diye yolladığı parayı elimden almasay-
3 din, ona bir pazen entari, bir yün ceket, ayağına da lâstik
4 alırdım. Halinden utanıyorum çocuğun, diye söylendi. Karı-
5 sı zaten gerilmişti. Hemen dolaba koştu. Bir mendilin içine
6 çıkıladığı paraları alıp amcanın önüne fırlatıverdi.

7 - Paralarla kızı al. Hep beraber defolun!

8 Amca, kavgadan hoşlanmayan bir adamdı. Karısının
9 suyuna gider şekilde konuştu:

10 - Yok canım, ben senden para falan istemedim ki!
11 Kız hastalandı, sana yük olacak diye söyledim.

12 Amca, Fadiş'in sabahları bez yıkamaya gönderildiğın-
13 den habersizdi. Yumuşak bir sesle sözünü sürdürdü:

14 - Kızı istediğın zaman savarız. Tatlı canını üzme!

15 Böylece kavganın büyümesine engel oldu.

16 Fadiş, günlerce ateşler içinde yattı. Aspirin veriyorlar,
17 ateşi alsın diye vücuduna sirke sürüyorlardı. Eve gidip
18 gelen komşular, sabahları bez yıkama işini öne sürüyorlar-
19 dı. Komşular gidince Yenge, kızgın kızgın söylenmeye baş-
20 lıyordu: «Kolaysa kızı alıp kendileri baksınlar. Herkes ken-
21 di çocuğuna zor bakıyor!..» Cemile'nin her ay para yolladı-
22 ğını da kimse bilmiyordu.

23 Cemile, Fadiş'in hasta olduğunu bildiren mektubu alın-
24 ca, beyninden vurulmuşa döndü. Hemen bir mektup yaz-
25 di. «Durumu ağırsa, geleyim,» diyordu. Mektupla birlikte
26 yine çokça para yolladı.

27 Amca, parayı ve mektubu alınca durumu karısına bil-
28 dedirdi. Karısı:

- Sakın ha, gelmesin! Gelirse, burada konu komşu

bir sürü dedikodu yapıp kadını üstümüze sıçratırlar, dedi 1
parayı da kocasından alıp sakladı. 2

Fadiş iyileşip ayağa kalktı. Fakat berikiler, birkaç ay 3
Cemile'ye, «Çocuğunu al,» demediler. Mektuplarında, «Ki- 4
zinin hastalığı yavaş yavaş iyileşiyor ama, çok iyi besin 5
alması gerekiyormuş. Yoksa hastalık yenilemiş. Elimiz- 6
den geldiğince yedirip içirmeye çalışıyoruz. Bizim de duru- 7
mumuz pek iyi değil,» diye yazıyorlardı. Bunun üzerine 8
Cemile, aldığı aylığı olduğu gibi oraya yollamaya başladı. 9

Fadiş, bütün bunlardan habersizdi. Amcasının oğlunu 10
canı gibi seviyor, onun yanından hiç ayrılmak istemiyordu. 11
Bir gün odada yalnız kalınca, bebeği kucakladı ve öptü. 12
Bebek ağlamaya başladı. Tam bu sırada Yenge, içeri gir- 13
di. Hemen Fadiş'in üstünde atıldı. Çocuğu kapıp Fadiş'e 14
bir tokat vurdu. Fadiş, suçüstü yakalanmanın verdiği kor- 15
kuyla, tokadın acısını duymadı bile. Titrek bir sesle: 16

- Bebeği çok seviyorum yenge. Ona hiçbir şey yap- 17
madım, diye kendini temize çıkarmaya çalıştı. 18

Olay, büyütülerek amcaya anlatıldı. Yenge: 19

- Fadiş, bebeği çok kıskanıyor. Elinden gelse öldüre- 20
cek. Bugün çocuğun ağlamasını duyup odaya koştum. Bir 21
de ne göreyim! Sözlerime aldırmayıp çocuğu kucağına 22
almış, kemiklerini kıracak gibi sıkıyordu, diye sözünü 23
tamamladı. 24

Amca, buna pek kızdı. Fadiş'i bir iyi azarladı: 25

- Başbelâsı kız, ne istiyorsun çocuktan? Bir daha onu 26
kucağına alırsan seni çok fena döverim. 27

O sırada yenge atıldı: 28

- Artık burada kalamayacak ki. 29

Fadiş'in içi hop etti. Gözlerini dikkatle yengesine çevir- 30
di. Açıklama bekliyordu. Yenge, amcaya döndü: 31

1 - Anasına yaz, bunu alsın buradan.
2 O zaman Fadiş biraz rahatladı. İçine sıcak bir sevinç
3 yayıldı. Anasının kokusu burnunda tütü. Anasıyla geçirdi-
4 ği günleri düşündü. İstanbul'u anımsamaya çalıştı...

5 Cemile, Amcanın mektubunu Hanıma gösterdi:

6 - «Kızını al diyorlar,» ne yapsam acaba?

7 - Yazın olsaydı, dedi, birkaç ay için yanına alabilirdin.

8 Şimdi olmayacak iş.

9 Cemile çıkmaza girmişti. Düşünüp taşınıyor. «Bura-
10 dan çıkıp gitsem, Fadiş'i alıp İstanbul'a getirsem,» diyor,
11 geçmiş denemeleri anımsayınca, «Bu olmaz, çocukla kim-
12 se işe kabul etmiyor. Burada ikimiz de perişan oluruz.
13 Getirtmesem nereye bırakabilirim? Keşke, Hafize Nine
14 ölmemiş olsaydı...» diye ölçüp biçiyordu.

15 Sonra yine birkaç yakınına mektup yazarak, «Aylık yol-
16 lamak koşuluyla Fadiş yanınızda kalabilir mi?» diye sorma-
17 ya karar verdi.

18 Dört yere mektup yazmıştı. Üçünden gelen yanıtlar
19 olumsuzdu. Yakınları, yine sudan nedenlerle, bu işi yap-
20 mayacaklarını bildiriyorlardı. Cemile, ümitle dördüncü mek-
21 tubun karşılığını beklemeye başladı. Amcaya: «Bir çare
22 bulur bulmaz, Fadiş'i alacağım,» diye yazmıştı.

23 Amca, bütün bu olanlara içten içe üzülüyordu ama,
24 durumu yöneten karısıydı. Bu nedenle, hiçbir şey söyleme-
25 den bekliyordu. Amcasıyla yengesi, aralarında konuşurlar-
26 ken Fadiş, bir şey öğrenmişti: «Annesi onu yanına alama-
27 yacak, yine birilerinin yanına bırakacaktı.» Bunu öğreneli
28 beri her şeye küsmüştü. Rengi solgundu. Neşesi hiç yok-
29 tu. Sokak kapısının önüne oturuyor, dalgın dalgın gelip
30 geçene bakıyordu. Onu seven komşular, «Fadiş, buradan

gideceğin için sakın üzülme. Üstelik, bunlardan kurtuldu- 1
ğuna sevin,» diyorlardı. Fakat Fadiş sevinemiyordu. Her 2
gün bez yıkamaya, bahçe sulamaya, su taşımaya gönül- 3
lüydü. Çünkü gideceği yabancı yerler onu ürkütüyordu. 4

Cemile, akrabası Zehra kadının kocasından bir mek- 5
tup aldı. Mektupta, Fadiş'i yanlarına almak istediklerini bil- 6
diriyorlardı. Zehra Kadın, Cemile'nin genç yaşta ölen teyze- 7
sinin kızıydı. Anası ölünce Zehra'yı, Naciye kadın büyüt- 8
müş ve evlendirmişti. 9

Zehra kadın, uzaktan uzağa teyze kızı Cemile'nin 10
başından geçenleri duyuyor, olanlara dertleniyordu. Cemi- 11
le'nin mektubunu alınca, kocasına: 12

- Bekir Efendi, bilirsin, beni teyzem büyütüp evlendir- 13
di. Şimdi, teyzemin kızı Cemile'nin yavrusu ortada kalmış. 14
El ellerine koyacağına, varsın bize bıraksın. Bizim yiyeceği- 15
mizle oncağız da doyar. Üstelik, anası aylık da yollayacak- 16
mış. Bize hiç yük olmaz, diye yalvardı. Kocasını karamsar 17
bir adamdı. Önce şöyle bir düşündü. Sonra: 18

- Eh, istediğin gibi olsun, dedi. Oğulları Hasan, sekiz 19
yaşındaydı. Konuşulanları dinledi, dinledi, sonunda: 20

- Sokakta benim yanıma gelmesin. Benim arkadaşla- 21
rıyla oynamasın diye ilk çıkışı yaptı. Anası, onu önüne 22
oturtup: 23

- O kızın yerinde sen olsaydın, senin ananla baban 24
birbirinden ayrılırdı ve sen bir hısımın yanına bırakılırdın- 25
din, orada sana kötü davransaydılar ne yapardın? diyerek 26
öğüt verdi. O zaman Hasan: 27

- Ben ona kötülük yapmayacağım ki, diye sözü 28
değiştirdi. Böylece Fadiş'i beklemeye başladılar. 29

Amca, Cemile'nin mektubunu alınca, karısına koşup 30
haber verdi: 31

- 1 - Cemile kızı bırakacak bir yer bulmuş!
- 2 Karısı merakla sordu:
- 3 - Kimin yanına bırakacakmış?
- 4 Amca, bildiğince anlattı. O zaman yenge, Fadiş'i yanı-
- 5 na çağırdı. Yarı tatlı bir sesle:
- 6 - Fadiş, artık bizden kurtuluyorsun. Yakında Ören-
- 7 köy'e gideceksin, dedi.
- 8 Fadiş telâşla sordu:
- 9 - Kimin yanına gideceğim?
- 10 - Orada, annenin bir hısımları varmış. Onlar, seni yanla-
- 11 rına alacaklarmış. Bir yol arkadaşı bulur bulmaz seni ora-
- 12 ya yollayacağız...
- 13 Tanardı ile Örenköy arası, at ile altı saat çekiyordu.
- 14 Örenköy, sapa bir yerdi. Tanardı'ndan geçen hiçbir oto-
- 15 bus, oraya uğramıyordu. Örenköylüler, kasabada pazar
- 16 kurulduğu günler, Tanardı'nın'a at ya da katırla gelirlerdi.
- 17 Amca, o gün pazar yerini iyice dolaştı. Fakat tanıdık
- 18 hiçbir Örenköy'lü görmedi. Havalar henüz soğuktu. İlkba-
- 19 har gelmişti ama, bazı yerlerden kar kalkmamıştı. «Bu
- 20 gidişle Fadiş'in işi çok uzayacak,» diye düşünürken bir-
- 21 den, karşıdan bir Örenköy'lünün geçmekte olduğunu gör-
- 22 dü. Hemen adamın yanına koşup durumu anlattı. Köylü-
- 23 nün kulağı doluydu:
- 24 - He ya, dedi. Zehra kadın, bizim kadına bu kız işini
- 25 açmış. Ben, kızın sende olduğunu bilmiyordum. Onu
- 26 bizim köye götürürüm ama, bu hafta olmaz. Katırım mal
- 27 yüklü. Atım da ancak beni taşıyabilecek. Onun sırtındaki
- 28 heybe de dolu. Haftaya katırı az yüklerim. Siz kızı hazırla-
- 29 yın. Allah kısmet ederse o gün, pazar işini tez bitiririm, ikin-
- 30 diye varmadan yola çıkarız, evelallah, kızı salimen Bekir
- 31 Usta'ya teslim ederim.

Amca, Ali Kadir'i tanırdı. Ona inanıyordu. Bu yüzden, 1
içi rahat olarak eve döndü. Karısına: 2

- Fadiş'i Örenköy'e götüreceğim sağlam bir adam bul-3
dum. Haftaya pazara gelip kızı alacak. O güne kadar onu-4
hazır ederiz, dedi. 5

Yenge güldü: 6

- Örenköy'e gelin gitmiyor ya! Nesi var ki hazır ede-7
cek? Keşke bugün taksaydın adamın peşine. 8

Bunun üzerine amca, durumu anlattı ve yenge sustu. 9

Fadiş'in pazar günü gideceği, mahallede çabucak-10
yayıldı. Bu habere kimi komşu üzüldü, kimisi de sevindi. 11
Fadiş, mahallede sevilen bir kızdı. Çünkü, yaşlı ve sakat-12
kadınların çarşı hizmetlerini görür, fırsat buldukça çeşme-13
den sularını taşırdı. Sokakta hiç kimseyle kavga etmezdi. 14
Bu nedenle komşular ondan hoşnuttular. Mahmure-15
Hanım, üzülen komşulara: 16

- Hiç üzülmeysin. Teyze kızı, ana yarısıdır. Fadiş'in 17
burada hiç dirliği yoktu. Belki orada daha iyi bakılır, diyor; 18
öteki komşular da onu doğruluyorlardı. 19

İKİNCİ BÖLÜM

1

1 FADIŞ, mahallede herkesle vedalaştı. Yaşlıların ellerini
2 öpüp arkadaşlarıyla kucaklaştı. Komşular kapılarının önü-
3 ne çıkmışlar, onu uğurluyorlardı. Küçük bohçasını koluna
4 takmış, üstüne soluk basma entarisini ve yengesinin verdi-
5 ği yün ceketi giymişti. Ayaklarında eski ayakkabıları, taban-
6 ları ve topukları mavi yamalıyla yaranmış siyah, pamuklu
7 çorapları vardı. Saçları taranmış, şakaklarından iki yana
8 düz düz iniyordu. Yüzü sapsarıydı. Yengesiyle Zalhe
9 Nine'nin ellerini öptükten sonra, amcasıyla birlikte çarşıya
10 doğru uzaklaştılar.

11 Fadiş köşeyi dönerken arkasına dönüp baktı. Geride
12 birkaç komşu, donakalmış gibi hâlâ ardından bakıyorlardı.

13 Sokakta ilerlerken Amca konuşmaya başladı:

14 - Fadiş, bana gücenmedin ya? Biliyorum, burada kal-
15 mak istedin ama, ne yapayım? Yengen el kızıl Ben seni
16 çok severim. Büyüyünce beni unutma. Baban için kötü
17 duygular besleme. Ne de olsa babandır. Sakın onu da
18 unutma.

19 Fadiş, inatla susuyordu. Amca üstelemedi. Konuşma-

yı kesti. Öylece pazar yerine vardılar. Her şey hazırды. Ali 1
Kadir, babacan bir davranışla, Fadiş'in başını okşadı. Son- 2
ra onu kucaklayıp katırın semerine oturttu. Amcaya dön- 3
dü: 4

- Eh, vakit geldi! Yolcu yolunda gerek! 5

Bu arada kendisi de atın eyerine yerleşmişti. Amcası, 6
Fadiş'e yaklaştı. 7

- Öp elimi, diye uzattı. Fadiş, içini çekerek söyleneni 8
yaptı. Amca, yelek cebinden bir yirmi beş kuruş çıkarıp, 9
avucuna sıkıştırdı. O, yine bir tek söz söylemedi. 10

Ali Kadir, Fadiş'e ve katıra şöyle bir baktıktan sonra: 11

- Semere sıkı yapış, bohçanı da bana ver, dedi. 12

Fadiş, semere sınımsıkı yapıştı. Ali Kadir, atına «Deeh!» 13
deyince, katır da ayaklandı. Bir anda Amca geride kaldı. 14
Fadiş, çabucak başını çevirip geriye baktı. Amcası, olduğu 15
yerde dikilmiş, onlara bakıyordu. Fadiş'in, başını çevirdiği- 16
ni görünce, gülümsedi. Bu kez Fadiş de ona sıcak sıcak 17
gülümsedi. 18

Kasabayı geride bırakıp, dağ yoluna saptıklarında, Ali 19
Kadir konuşmaya başladı. Fadiş, sorularına üstünlük 20
karşılıklar veriyordu. Bütün dikkatiyle, semerin üzerinde 21
dengede kalmaya çalışıyordu. Biraz eğrilse yere düşecek- 22
miş gibi oluyordu. Bu durum, bir süre böyle gitti. Sonra 23
yavaş yavaş yerinde daha güvenli oturmaya alıştı. Güneş 24
batmak üzereydi. Gölgele koyulaşmıştı. 25

Ali Kadir, atla önden ilerliyordu. Arada bir duraklıyor; 26
atını bir süre, Fadiş'in katırıyla yan yana sürüyordu. Fadiş, 27
yakına geldiğinde, Ali Kadir'i dikkatle süzüyordu. Onun 28
yanık tenli buruşuk yüzü, iri yuvarlak başı, kulaklarına dek 29
inen fötr şapkası, yakası yamalı ceket, soluk pantolonu, 30
mest ve lastikleri kendine öylesine uygundu ki; sanki bu 31

1 kılıkla doğmuş gibiydi. Üç dört parmak uzunluğundaki sey-
2 rek sakalı kırışmıştı. Nasırlı, iri ellerinin arasında atın diz-
3 ginleri, dikiş ipliği gibi kalıyordu. Sırtı kamburumsuydu.
4 Sesi kalıbına göre inceydi. Fadiş'le konuşurken sarı dişleri-
5 ni göstererek hep gülüyordu.

6 Bu izlenimlerden sonra, Fadiş'in içi güvenle doldu.
7 Onunla esenlik içinde konuşmaya başladı.

8 Ali Kadir, ona pek çok şey soruyor, o da hepsini bir bir
9 yanıtlıyordu. Hayvanlar, iki yanı ağaçlı bir yolda hızlı hızlı
10 ilerliyorlardı. Karanlık gittikçe koyulaşıyor; Fadiş, durma-
11 dan konuşuyordu. Bir konudan başka bir konuya atlayıp
12 Ali Kadir'i şaşırtıyordu. O da, Fadiş'i çok sevmişti. Onunla
13 yaşıtıymış gibi konuşup tartışıyor, sonra da durup durup:
14 «İlâhi çocuk, sen çok yaşa!» diyordu.

15 Bir ara Ali Kadir gökyüzüne bakıp Fadiş'e döndü:

16 – Demir gazık yıldızını görüyon mu? Aha bak, şu yan-
17 da, diye Kutup Yıldızı'nı göstermeye çalıştı. Fadiş'in aklı
18 buna bir türlü ermiyordu.

19 – Bu kadar çok yıldızın içinde, o dediğin yıldız nasıl
20 bulup tanıyorsun? diye sordu.

21 Ali Kadir, böbürlenerek:

22 – Eh, dedi. O kadar da bilmeyelim mi gayri? Kaç yılın
23 Ali Gadir'iyiz biz!

24 Fadiş tatlı bir sesle soruları sıralıyordu:

25 – Kaç yılın Fadiş'i olunca, ben de hop diye bulabile-
26 cek miyim, Kazık Yıldızı'nı?

27 Ali Kadir gevrek gevrek gülerek:

28 – Elbette, diyordu, hele bir de okula gidersen! İşte o
29 zaman kaç yılın Fadiş'i olman gerekmez. Birkaç yılda öğre-
30 niverirsin onu bunu. Bizim köyde, bacağıma kadar çocuk-
31 lar, okulda benden iyi öğrenmişler, Demir gaziği. Yeğenim
32 karşıma geçip bana ders veriyor.

Fadiş bir an okulu düşündü. Tanardı'ndaki arkadaşları- 1
nın hepsi okula başlamışlardı. Amcayla yengesinin kendi- 2
sini neden okula yollamadıklarına akli ermiyordu. Bu konu- 3
yu bir de Ali Kadir'e danıştı. 4

- Ali Kadir amca, beni okula alırlar mı dersin? 5

Ali Kadir, şöyle bir sakalını kaşdı: 6

- Almasına alırlar ya, yaşın kaç ki senin? 7

Fadiş, içini çekti: 8

- Yaşımı hiç bilmiyorum 9

- Bildiğim doğruysa, bizim köyün öğretmeni yedisin- 10
den aşağıları okula almıyor. 11

Fadiş, sesini çıkarmayınca, Ali Kadir ona doğru eğile- 12
rek şöyle ekledi: 13

- Seni alır diyom ben. Çünkü senin yaşın küçükse 14
bile, aklın yediyi geçmiş. Geçen güzün okula başlayan 15
bizim Malak Ahmet'in oğlu Adil, senin tırnağın bile ola- 16
maz. 17

- Öğretmen inşallah beni okula alır, diye Fadiş konu- 18
mayı bağladı. 19

Gece adamakıllı bastırmıştı. Fadiş, en çok, boş bulun- 20
duğu bir sırada yüzüne çarpıveren dallardan korkuyordu. 21
Dallar, onu kapmak için uzanmış, korkunç eller gibi geli- 22
yordu ona. «Korkuyorum,» demeye utanıyordu. Yol dardı. 23
Atla katır yan yana yürüyemiyordu. Ali Kadir yolu bildiği 24
için, önden gidiyor; Fadiş'in katırı arkada kalıyordu. Gece 25
ilerledikçe, yolculuk zorlaşmaya başladı. Fadiş'in uykusu 26
gelmişti. Bir ara dayanamayıp öne doğru eğildi. Başını, 27
semere yapışmış olan ellerine dayadı. Böylece bir süre 28
kestirdi. Neden sonra kulağına, Ali Nadir'in sesi geldi. 29
Hemen dikleşti. Gözlerini açtı. Bir an, «Neredeyim?» diye 30
düşündü. Uyumuş olduğunu anlayınca ürperdi. «Ya katır- 31
dan düşseydim!» diye geçirdi. Ali Kadir'in sesinden olduk- 32

1 a geride kaldığını anladı. O, çok ilerdeydi. Gözüne gölge
2 gibi görünüyordu.

3 - Geliyorum, Ali Kadir Amca! diye bağırdı. Sonra Ali
4 Kadir'in yaptığı gibi katırı dehledi.

5 Ata yaklaşıncı Ali Kadir:

6 - Aman Fadiş, sakın uyuma! Benim bile uykum geldi,
7 uyursak yandık! Hayvanlar bizi dağlara çekip götürür; kur-
8 da kuşaya yem oluruz, dedi.

9 Fadiş, yola çıkalı beri, yolculuğun bu yönünü hiç
10 dşnmemiştii. Korkulu bir sesle:

11 - Sen hiç dertlenme Ali Kadir Amca. Ben uyumam,
12 dedi ve var gücüyle uykuyu yenmeye çalıştı.

13 Anası geldi aklına. Biliyor muydu acaba Fadiş'inin dağ
14 başlarında, katır sırtında yol aldığıni? Onun sıcak ve güven
15 dolu kucağını düşündü. Vücudu ürperdi yayıldı. Ali Kadir,
16 tam bu sırada seslendi:

17 - Fadiş, şyon mu? şyosan, benim gocuğu
18 verem sana. Bana ceketim yetiyo. Üstelik, sıcaklıkta uyku
19 veriyo insana.

20 Fadiş o zaman:

21 - Hayır, dedi. Ben de şmyorum. Hem, dediğini
22 gibi, soğuk uykuyu dağıtıyor. Hiçbir Şey istemem.

23 Ali Kadir, yol boyunca, kendi kendine dertleniyordu:
24 Gençliğimde, yıllarca Tanrıdan bir ocuk istedim; verme-
25 di. Şimdi kocadım. Tanrıya ksknleştii. Ksknlğm
26 bugün daha da arttı. Ulu Tanrı, istediği yere, bak ne evlât
27 veriyor! Sonra da anayı bir dağa, babayı bir dağa atıp inci
28 gibi yavruyu ortada bırakıyor...

29 «Onun yaşıtları Şu saatte iyi kötü, ana-babalarının diz-
30 lerinin dibindeler. Yuvalarında, damlarında, sıcak yorganla-
31 rının altında uyuyorlar. O ise, dağ başında, soğuktan, belki

de korkudan ve açlıktan tir tir titiyor. Tanrı bana onun gibi 1
bir evlât verseydi, onu her şeyden çok severdim...» 2

Ali Kadir, alçak sesle kendi kendine konuşuyor, gibiy-3
di. Ara sıra, derin derin iç çekiyordu. Yarım asırlık derdi 4
depreşti. 5

Fadiş, öyle üşüyordu ki! Titremekten kendini alamıyor- 6
du. Üstelik açlıktan midesi kazınıyordu. Yengesi, bir çığı- 7
nın içine peynir-ekmek koyduğunu söylemişti. Buna güve- 8
nerek, Ali Kadir'e seslendi: 9

- Ali Kadir Amca, karnın acıkmadı mı daha? 10

Ali Kadir: 11

- Haa! dedi, dalgın dalgın. 12

Sonra düşüncelerinden sıyrılıp Fadiş'i yanıtladı: 13

- İyi dedin Fadiş. Acıkmak da söz mü? Karnım gurul 14
gurul gurulduyo. 15

Fadiş sözünü sürdürdü: 16

- Benim çikirimı nereye tıktındı sen? Onda peynir 17
ekmek vardı. İstersen ikimiz yiyelim. 18

Ali Kadir, sağlı sollu heybenin gözlerine ellerini daldır- 19
dı. Sonunda: 20

- Aha, buldum! diye bağırdı; bizim kadın dün gözle- 21
me yapmıştı. Ondan, gidiş geliş için yolluk koyuvermiş. 22
Birazını sabahleyin yedim. Kalanını da şimdi ikimiz yiyek, 23
dedi. 24

Atını katıra yanaştırıp, koca bir parça gözlemeyi, 25
Fadiş'in eline tutuşturdu. Sonra çıktı: 26

- A kızım, ellerin donmuş. Al şu gocuğu, bürün! 27

Durup atın sağrısına bağladığı gocuğu aldı. Fadiş'in 28
omzuna bürüdü. Fadiş, saman ve insan kokan gocuğun 29
içinde kayboldu. Gözlemeyi istekle yiyordu. Lokmaları bir 30
iki geveleyip çabucak midesine indiriyordu. Sırtı hamam 31

1 gibi olmuştu. Biraz bacakları üşüyordu. O kadarına aldır-
2 ği yoktu. Gözlemeyi bitirince, karnı iyice doymuştu. O göz-
3 lemenin tadını yaşamı boyunca unutamadı. Ne zaman
4 istekle ve severek yemek yese o gece katır sırtında titreye
5 titreye yediği gözleme gelirdi aklına.

6 Böylece, yolculuk sürüp gidiyordu. İki köyden geçtiler.
7 Köyler yoldan uzaktaydı. Evleri, minareleri karanlıkta, yağın
8 yağın gölgeler gibi görünüyordu. Köyler gözden uzaklaşın-
9 ca, yine dağlık yollara saptılar. Bir ara, Fadiş'in kulağına
10 su sesi geldi. Karanlığın sessizliği içinde bir pınar, su dolu
11 yalağına, tatlı bir şırıltıyla akıp duruyordu. Ağaçtan oyul-
12 müş koca yalağa yaklaşıncı, Ali Kadir sordu:

13 - Su içen mi gızım?

14 Fadiş:

15 - Olur, dedi. İçelim!

16 Ali Kadir, onu gocuğuyla birlikte kucaklayıp yere indir-
17 di. Fadiş, pınarın oluşuna avucunu yanaştırdı; eğilip avcu-
18 na dolan suları kana kana içti. Sağ kolunun dirseğine dek
19 su sızmıştı. Üstelik gocuğun etekleri de ıslanmıştı. Kuzu
20 tüyleri soğuk soğuk bacaklarına değiyordu.

21 Bir saat konuşmadan yol aldılar. Sonra birden Ali
22 Kadir, coşkuyla bağırdı:

23 - Ahacık bizim Örenköy. Erken geldik sayılır!

24 Fadiş'in içi «Hop!» etti. «Yolculuk hiç bitmeseydi,»
25 diye düşündü. Bilmediği bir eve, tanımadığı insanların ara-
26 sına girecekti. Bu düşünceyle içine ağır bir soğukluk yayıl-
27 di. Önlerine bir dere çıktı. Deredeki köprüyü geçince köy
28 evleri iyiden iyiye belirdi ve köye girdiler.

KÖY sessiz, herkes uykudaydı. Sokakta, sadece köy 1
çeşmesinin su şırlıtısı duyuluyordu. Çeşmenin önünden 2
geçerlerken Ali Kadir: 3

– Bak, dedi. «Buna Tongur Pınarı» derler. Köyde, 4
bunun suyu ünlüdür. Kızlar, gelinler ta yukarı mahalleden 5
buraya, su doldurmaya gelirler! 6

Konuşurken, atın başını sağdaki sokağa yöneltti; katır 7
da onu izledi. Kısa bir süre sonra, bir evin önünde durdu. 8

– İşte Fadiş! Yemenici Bekir Ağanın evi burası, deyip, 9
yere atladı. Sonra Fadiş'i kucakladı; sırtından gocuğu sıyı- 10
rıp aldı. Sokak kapısına, elinin ayasıyla bir iki kez vurdu. 11
Ses veren olmadı. «Bekir Ağa!» diye seslendi, kapıya bir- 12
kaç kez daha vurdu. Pencerede bir gölge görüldü. Sonra 13
bir ışık belirdi ve içerden bir ses sordu: 14

– Sen misin, Ali Kadir Ağa? 15

Heybeden, Fadiş'in bohçasını çıkarmaya çalışan Ali 16
Kadir: 17

– Benim, ben! Emanetinizi getirdim. Teslim alın, dedi. 18

Ayak sesleri yaklaştı. İçerden, kapının sürmesi çekildi. 19
Bu sıradan birkaç komşu, pencerelerini açmış, onlara bakı- 20
yorlardı. Bunu sezen Fadiş katırın arkasına sindi. Kapı açıl- 21
mıştı. Fadiş'in yüreği kuş gibi çırpınıyordu. Kapıda, ince 22
uzun boylu bir adam görüldü. Üstünde alacalı bir gömlek- 23
le, uzun bir iç donu vardı. Elinde tuttuğu idare lambasının 24
ışığı esintiden titriyor, sönecek gibi oluyordu. 25

Adam, Ali Kadir'e: 26

– Hoş geldin, derken Ali Kadir, Fadiş'in elini kavradı. 27
Bekir Ağaya doğru çekip götürdü. Bu sırada komşulardan 28
biri seslendi: 29

1 - Sizde kalacak olan kız, bu mu Bekir Ağa?
2 Bekir Ağa, kısaca:
3 - Evet bu, dedi.
4 Sonra, elini Fadiş'in omzuna koydu. Onu içeri doğru
5 yöneltti. Fadiş, eve girerken, Ali Kadir'e döndü:
6 - Sağol, Ali Kadir Amca!
7 Bekir Ağa, bir elinde idare lambası, öbür elinde
8 Fadiş'in bohçasıyla merdivenlerden çıkıyor, Fadiş de onu
9 izliyordu. Genişçe bir sofaya vardılar. Orada Zehra Kadın
10 görüldü. Fadiş, ona dikkatle baktı. Annesine benziyordu.
11 İçine bir sıcaklık ve sevgi yayıldı. Hemen ona doğru yürü-
12 dü. Zehra kadın da, ona kollarını açtı:
13 - Ben, senin teyzenim, dedi.
14 Birbirlerine sarıldılar. Sonra, «Bekir Ağanın elini öp,»
15 diye, Fadiş'i Bekir Ağaya doğru döndürdü. O, bu işi biraz
16 korku, biraz saygıyla yaptı. Bekir Ağa, onun başını okşa-
17 dıktan sonra, konuşmaya başladı:
18 - Burada uslu durur, teyzeni üzmez, oğlumuz
19 Hasan'la kavga etmezsen seni severiz.
20 Fadiş, Bekir Ağanın söylediklerinin hepsini yerine getir-
21 meye, kendi kendine söz verdi. Böylece odaya geldiler.
22 Fadiş'in yatağı hazırды. Teyzesi, iki minderi yan yana koy-
23 muş, başka bir minderi de ikiye katlayıp yastık yapmıştı.
24 Köşedeki sandığın üstünde iki kilim vardı. Bunlardan birini
25 aldı, katını açıp, yorgan gibi, minderlerin üstüne örttü:
26 - Şimdi yatalım. Sabahleyin konuşuruz, diye Fadiş'e
27 yerine gösterdi.
28 Bekir Ağa, çoktan yatmıştı. Yerde yan yana iki yatak
29 seriliydi. Birinde Zehra kadınla, Bekir Ağa, öbüründe oğul-
30 ları Hasan yatıyordu. Fadiş'in yatağı, bu iki yatağın ayak
31 ucundaydı. Teyze, idare lambasını söndürdükten sonra
32 yatağına sokuldu.

Fadiş, sırtındaki hırkayı çıkarmaya çalışıyordu. Sonra 1
bacaklarından çoraplarını sıyırdı. Yatağa girip kilimi üstü-2
ne çekti. 3

Ortalık sessizliğe gömülmüştü. Yalnız Hasan'ın mişilti- 4
sıyla uzaktan gelen köpek ulumaları bu sessizliği bozuyor-5
du. Fadiş, vücudunu yatağa koyunca, bacakları, baldırları 6
sızlamaya başladı. Sırtındaki kemikler etlerine batıyor 7
gibiydi. Vücudunda ağrımayan bir yer yoktu. Baş, oldu- 8
ğundan on kat büyümüşü sanki. Çevresini saran uğultu- 9
lar da, bir burgu gibi kulaklarına, oradan başının içine dolu- 10
yordu. Parmağını kimildatacak gücü kalmamıştı. Fakat bir 11
türkü uykuya varamıyordu. Neden sonra göz kapakları ağır- 12
laştı, kendini uykunun derinliklerine bıraktı. 13

Sabahleyin, kulağına dolan yabancı seslerle uyandı. 14
Bekir Ağa, Zehra Kadın ve Hasan kendi aralarında konu- 15
yorlardı. Bu sesleri dikkatle dinledi. Gözlerini açmadı. Bir 16
süre, onları tanımaya ve onlara alışmaya çalıştı. 17

Hasan: 18

- Demek, dediğiniz kız bu hal! Küçükmüş. Hem de 19
zayıf, çelimsiz bir şeye benziyor. Zaten arkadaşlarım onu 20
beğenmez, oyuna almazlar, diyor, sonra durup durup; 21
uyansa ya gayri, diye söyleniyordu. 22

Zehra Kadın yumuşak bir sesle: 23

- Hasan, dedi. Fadiş kimsesiz bir kızcağız. Onu 24
sokaklarda kolla. İyi bir çocuğa benziyor. 25

Bu sırada Bekir Ağa, ayağıyla çıra kırıyor, kırdığı çirala- 26
rı yakıp sobayı tutuşturuyordu. Bir ara Hasan'a döndü, 27
kayıtsız bir sesle konuştu: 28

- Onunla kavga dövüş ettiğini duymayayım. Seni çok 29
fena döverim. 30

Hasan korkuyla: 31

1 - Olur, deyip, başka söze geçti. Teyze yatakları topladı.
2 yip sandığın üzerine yerleştirmişti. Fadiş, bunları gözü
3 kapalı izliyor, arada bir de gözünü çabucak açıp kapıyordu.
4 Yüzü pencereden yana dönüktü. Oysa odadakiler
5 arkalarını pencereye vermişler, sobanın başına yumulmuş-
6 lardı.

7 Fadiş'in yatağı tam ayak altındaydı. Uyanışını geciktirip
8 geciktirmemeyi düşündü, uyandığını nasıl belli edeceğini ve
9 yataktan kalkınca ne söyleyeceğini ölçüp biçerken,
10 Bekir Ağanın sert sesini duydu:

11 - Uyandır şunu! Güneş tepeye yöneldi. Öğleye dek
12 uyuyacak değil ya! Kalksın da evin içi ferahlasın. Dolaş-
13 cak yer yok ortada.

14 Karısı hemen söyleneni yaptı:

15 - Fadiş, Fadiş!

16 Fadiş:

17 - Hıı! deyip, döndü. Sırtüstü geldi. Sonra birden,
18 yerinde dikleşiverdi. Odadakilerin yüzlerine şöyle bir göz
19 attı. Hasan, dudaklarını sım sıkı kapamış, dik dik ona bakı-
20 yordu. Fadiş, gözünü ona bir kez daha kaydırdı. Sonra
21 yumuşakça gülümsedi.

22 O, bakınırken teyzesi, üstündeki kilimi çekip kaldırmış-
23 tı bile. Fadiş, oradakilerin bakışları karşısında, sıkılarak
24 ayağa kalktı. Elbisesinin kıvrılan eteğini, dizlerine doğru
25 sıvazladı. Sonra yatağın biraz ilerisine dikildi. Teyze, min-
26 derleri düzelterip yerlerine koyunca Fadiş'e döndü:

27 - Haydi kızım, yüzünü yıka!

28 Fadiş kapıdan çıkarken, oğluna:

29 - Oğlum, bu kıza el yüz yıkama yerini göster, dedi.

30 Hasan da Fadiş'le birlikte odadan çıktı. Sofa buz gibiy-
31 di. Fadiş ürperdi.

Konserve kutusundan yapılmış maşrapaya uzandı. 1
Sol eliyle sağ eline su döküp, yüzünü yıkadı. Odaya dön- 2
düğünde sobanın önüne soluk bir sofraya örtüsü yayılmıştı. 3
Zehra Kadın, örtünün orta yerine, bir kalbur kasnağı koy- 4
du. Onun üstüne de bakır tepsiyi oturttu. Tahta kaşıkları 5
tepsinin çevresine dizdi. Sobanın üstünde tarhana çorbası 6
kaynamaktaydı. Tencereyi, tutağaçla tutup tepsinin ortası-7
na indirdi. 8

- Haydi sofraya! dedi odadakilere: 9

Bekir Ağa: 10

- Dur hele, ağzımızın tavanı haşlanacak. Biraz soğu- 11
sun, sonra otururuz, diye söylendi. 12

Hasan, sofraya örtüsünü dizlerinin üstüne çekip otur-13
muştu. Eline aldığı kaşıkla oynuyordu. 14

Kaşığı kâh elinin üstüne, kâh avcuna vuruyor, arada 15
bir de Fadiş'e göz atıyordu. 16

Fadiş, sonsuz bir tedirginlik içindeydi. Nereye oturaca- 17
ğını, ne konuşacağını ve kime bakacağını şaşırılmıştı. San-18
dığın yanına varıp yere diz çöktü. Bir süre öyle kaldı. Son-19
ra ayaklarını, altından sağa kaydırды. Gözleri, sofraya başın-20
da kamburunu çıkarıp, diz çökmüş olan Hasan'a takıldı. 21
Hasan'ın büyükçe, yuvarlak başı, koyu renk saçları, iri 22
kara gözleri, koca koca dişleri, güdük kolları, elleri topaç 23
gibi bir vücudu vardı. Yanakları kırmızı kırmızıydı. Yüzün-24
den sağlık fişkırıyordu. Fadiş, içinde ona karşı sıcak bir 25
sevgi duydu. Hasan, onun kendisine baktığını sezmişti. 26
Birden başını, Fadiş'ten yana çevirdi. Onunla göz göze 27
geldiler. O zaman Fadiş'e: 28

- Gelsene sofraya, dedi. O, henüz sofraya oturmamış 29
olan teyzesine ve Bekir Ağaya baktı. O sırada onlar da aya- 30
ğa kalkıp sofraya başına geçtiler. 31

1 Fadiş gidip Hasan'ın yanına bağdaş kurdu. Tam örtü-
2 yü dizlerine çekiyordu ki, Bekir Ağa:

3 - Fadiş, sofrada diz çökülür, bağdaş kurulmaz, dedi.

4 Fadiş kızardı; hemen ayaklarını altına topladı.

5 İlk kaşığı baba uzatırdı yemeğe. Fadiş, bunun böyle
6 olduğunu biliyordu. Bu nedenle kaşığa hiç uzanmadı. Bek-
7 lemeye başladı. Bekir Ağa, Bismillâh'la ilk kaşığı ağzına
8 götürürken, Hasan'da Fadiş de çorbaya daldılar. Hasan
9 kaşığını çorba bitecekmiş gibi arka arkaya ağzına getirip
10 götürüyordu. Yemek sessiz geçti. Kaşıklar tencerenin dibi-
11 ne değmeye başlayınca, Bekir Ağa ayağa kalktı. Oda kapı-
12 sinin ardında asılı kaputunu giyip dışarı çıktı. Zehra Kadın
13 Bonu geçirmeye gidince Hasan, Fadiş'e döndü:

14 - Babamdan çok korkarım. İyi adam ama, kızdı mı
15 çok dövüyor. Onun için kızdırmamaya çalışırım.

16 Bu sırada Zehra Kadın odaya dönmüştü. Fadiş,
17 Hasan'a bir şey söylemedi. Teyze, çabuk çabuk sofrayı
18 topladı. Sofra bezinin dört ucunu bir araya getirip Fadiş'e
19 verdi:

20 - Al bunu, abdestliğin yanındaki pencereden aşağıya
21 silkele.

22 Fadiş, pencereye vardı. Burası, camsız bir pencereydi.
23 Soluk bir basma, dört ucundan pervaza çivilenmişti. Fadiş
24 düşünüp, çivilerin olduğu yerleri yokladı. Sonunda aralık-
25 tan örtüyü uzatıp silkeledi. Odaya döndüğünde teyzesi,
26 cam kenarındaki mindere oturmuştu. Fadiş'i yanına çağır-
27 di:

28 - Örtüyü sobanın yanına bırak da buraya gel, Fadiş,
29 söyleneni yaptı. Gidip, teyzesinin dizinin dibine oturdu.
30 Zehra Kadın, onun başını okşayarak yavaş yavaş Tanar-
31 d'ni, amcasını, yengesini, babasını ve anasını sordu.

Fadiş, her şeyi bir bir anlattı. Sıra anasına gelince, durala-1
dı. Boğazına bir şey düğümlenmişti. Yutkundu. Yan gözle, 2
onları dinlemekte olan Hasan'a baktı. Sonra sözünü sür-3
dü: 4

- Anamı görmeyeli çok oldu. 5

Bunun da sonunu getiremedi. Teyzesi de bir hoş 6
olmuştu. Birden ayağa kalktı: 7

- Hasan'ın babasına Bekir Ağa, bana da teyze der- 8
sin. Hasan'la kardeş kardeş geçinin, diye konuşmayı 9
sonuçlandırdıktan sonra Hasan'a döndü: 10

- Sen daha davranmıyor musun, oğlum? Okula geç 11
kalacaksın! 12

Fadiş, Hasan'ın okula gittiğini duyunca, biraz bozul- 13
du. 14

- Okuma, yazma öğrendin mi, Hasan? diye sordu. 15
Hasan, böbürlenerek: 16

- He ya, kitaplarımı su gibi okuyorum. Bu yıl biri biti- 17
rip ikiye geçerse, sevincimden uçarım, dedi. 18

Fadiş, onu özenle dinliyordu. Hasan sözü uzatıp bu 19
üstün yanını ballandıra ballandıra anlatacaktı; anası çıkıştı: 20

- Böyle giderse sen ikiye mikiye geçemezsin. Millet 21
okula vardı, sen daha buralardasın! 22

Hasan konuşmayı kesip kitaplarını koltuğuna sıkıştır- 23
dı. Fırlayıp gitti. 24

O gidince Fadiş, içinde bir yalnızlık duydu. Teyzesi, 25
bulaşıkları yıkadı, odayı süpürdü, sobaya odun döşedi. 26
Sonra sofrayı ve merdivenleri temizleyip odaya döndü: 27

- Önümüz bahar. Okullar bir aya kalmaz kapanır. 28
zaman, Hasan'la bol bol oynarsınız, dedi. Biraz dinlendik 29
ten sonra, Fadiş'in bohçasını açtı. İçindekileri birer birer 30
elden geçirdi. Fadiş, yengesinin bozuntulardan yaptığı 31

1 daralmış, kısalmış, solmuş giysilere bakarken utandı:

2 - Çok güzel entarilerim vardı, diye açıkladı, hepsi Hafî-
3 ze Ninede kaldı. Babam beni, Toroslu'dan alıp kaçı...

4 Teyzesi, ne demek istediğini anlamıştı.

5 - Hiç kayırma, bizim köylü kızların giysileri de senin-
6 kinden yeni ve güzel değil.

7 Zehra Kadının, Fadiş'e örtecek yorganı yoktu. Düşü-
8 nüp taşındı. Bekir Ağanın asker kaputundan bozma eski
9 bir paltosu vardı. Bu paltonun üstüne eski bir avcı yeleğini,
10 bir asker pantolonunu, lime lime olmuş bir yün ceketini kat
11 kat dikti. Böylece palto kalınlaştı. Bunun bir yüzüne eski
12 bir şalvarını geçirdi. Öbür yüzünü de kendi çarşaflarından
13 bozup küçülttüğü çarşafı kapladı. Böylece Fadiş'in yorga-
14 nı hazırlanmış oldu.

15 Kuşluk vakti bu iş bitmişti ki, kapı çalındı. Teyze kapı-
16 nın ipini çekip açtı. Üç komşu, gözyaydına gelmişlerdi. Zeh-
17 ra Kadın, onları candan karşıladı. Soba tutuşturuldu.

18 Fadiş, sıcak odada köylü komşuların sorularından
19 bunalmıştı. Sokağa çıkmak için can atıyordu. Bir çıkar yol
20 ararken, oturduğu yerde uyuyakaldı.

21 Onun bu durumu, teyzesine ve komşulara çok dokun-
22 du.

23 - Yavrucak, katır sırtında, onca dağı tepeyi aşmış geldi.
24 Biz olsak, bu yaştaki yavrumuzu, el adamına teslim edip
25 köye kente yollamayız.

26 Hasan, kapıyı güm güm vurmaya başlayınca komşu-
27 lar ayaklandılar:

28 - Öğlen olmuş, biz de gidelim, diye çıkıp gittiler.

29 Giderken, «Sağlıcakla kal,» diyorlardı Zehra Kadına. O
30 da komşularını, «Sağlıcakla gidin, yine buyurun,» diye
31 uğurluyordu. Hasan, odaya girince çevresine şöyle bir

göz attı. Fadiş'in yattığını görünce, dönüp annesine baktı. 1
Annesi açıkladı: 2

- Uyuyor kızcağız. Yorgun olmalı. 3

Hasan omuz silkti: 4

- Bunun geldiğini herkes duymuş. Okulda soran sora- 5
na. Öğretmen bile, «Gelen kız, neyin oluyor?» diye sordu. 6

Hasan bunları anlatırken, sokak kapısı çalındı. Bekir 7
Ağa da yemeğe gelmişti. Fadiş'in uyuduğunu görünce, 8
karısına dönüp, «Ne oluyor?» gibilerden başını salladı. 9
Zehra Kadın alçak sesle yanıtladı: 10

- Komşular gelmişti. Kız konuşurken uyudu kaldı yav- 11
rucak. 12

Bekir Ağa: 13

- Vakitli, vakitsiz uyunur mu? deyince, Zehra Kadın, 14
Fadiş'e doğru eğildi; omzundan tutup hafifçe sarstı: 15

- Fadiş, Fadiş, kalk. Öğlen oldu! 16

Fadiş, hemen doğruldu. Gözlerini ovuşturdu. Biraz uta- 17
narak Bekir Ağayla Hasan'a baktı. Bekir Ağa, ondan yana 18
bakmıyordu. Ama Hasan, gözlerini dikmiş, onu boş bakış- 19
larla süzüyordu. Fadiş ayağa kalkıp, kapıya doğru birkaç 20
adım attı. Kararsızdı. Sofra kuran teyzesi durumunu sezdi: 21

- Haydi kızım dikilip durma! Git, yüzüne biraz su 22
çarp, dedi. Fadiş hemen odadan dışarı çıktı. 23

Soğuk suyla biraz canlandı. İş bittiği halde sofada oya- 24
lanıyor, içeri girmek istemiyordu. O sırada içinden, sokağa 25
fırlayıp, yol boyunca koşmak, buradan kaçıp uzaklaşmak 26
geldi. Sonra nereye gideceğini düşündü. Hafize Ninenin 27
masallarındaki kurtları, haramileri, iğneli beşikleri, devleri, 28
cadıları anımsadı. Korkuyla odaya sokuldu. 29

Odadakiler yemeğe başlamışlardı. Teyzesi sofraya 30
oturmasını işaret etti. Sofrada bulgur pilavı ve ayran vardı. 31

1 Tahta kaşıkla pilava daldı. Ayran, Bekir Ağanın önündeydi.
2 Canı çok istediği halde, bir türlü kaşığına o yana uzatami-
3 yordu.

4 Bekir Ağa, yemeğini bitirip kaşığına tepsinin kenarına
5 koyunca, Fadiş ferahladı. O sofradan çekilirken kaşığına
6 ayran tasına uzatmaktan kendini alamadı. Tasta birkaç
7 kaşıklık ayran kalmıştı. Teyzesi, onun ayrana uzandığını
8 görünce, tası onun önüne doğru itti.

9 - Yoğurt ezmesi tükenmiş, Fadiş.

10 Fadiş, evet gibilerden başını salladı. Tasa uzandığına
11 pişman olmuştu. Çabuk çabuk birkaç kaşık daha pilav ala-
12 rak sofradan çekildi.

13 Sabahleyin öğrendiği şekilde, teyzesine sofrayı toplar-
14 ken yardım etti. Bekir Ağa, hiç konuşmuyordu. Yemekten
15 sonra, Hasan'la babası çıkıp gittiler.

16 Zehra Kadın, kilimdeki sofra kırıntılarını süpürdü. Bula-
17 şıkları yıkadıktan sonra, pencerenin önüne oturdu. Beş şiş-
18 le renk renk nakışlı bir yün çorap örüyordu. Fadiş, bir süre
19 onun şişleri doldura boşalta örgüyü örüşüne baktı. Bun-
20 dan bıkınca:

21 - Teyzeciğim, biraz sokağa çıkayım mı? diye teyze-
22 sinden izin istedi. Zehra Kadın:

23 - Olur, dedi. Yalnız kapının önünden uzaklaşma. Köy-
24 de her evin bir köpeği vardır. Yanlış kapıya girersen, üstü-
25 ne saldırıp parçalarlar. Bana sormadan sakın başka
26 mahallelere gitme. Bizim mahallede oyna. Komşu çocukla-
27 rı çok iyi çocuklardır. Haydi, şimdi kapının önüne çık.
28 Soran olursa, Hasan'ın hisimiyim, dersin.

29 Fadiş, hırkasını giyip sevinçle kapının önüne çıktı.
30 Görünürde kimseler yoktu. Bir süre bomboş yola bakarak
31 oyalandı. Neden sonra, biraz ilerdeki bir kapının önünde

iki küçük kızın belirmediğini gördü. «Bunlar demin yoktu. Aca- 1
ba pencereden beni görüp de mi dışarı çıktılar?» diye 2
geçirdi 3

İki kız, aralarında bir şeyler konuşuyor, arada bir de 4
yan gözle Fadiş'i süzüyorlardı. Fadiş, açıktan açığa onlara 5
bakıyordu. Bu kızları sevmiştir. Kızların çok örgülü saçları, 6
uzun basma entarileri vardı. Entarilerin altından içlerindeki 7
şalvarların büzmeli paçaları görünüyordu. Ayaklarına 8
nakışlı yün çoraplar, hiç görmediği biçimde takunyalar giy- 9
mişlerdi. İkisinin giyimi de birbirine benziyordu. 10

Fadiş'le kızlar arasında iki ev vardı. Fadiş, onlarla 11
konuşmaya can atıyordu. Kızların da ona yaklaşmak iste- 12
dikleri davranışlarından belliydi. Sonunda Fadiş gülümse- 13
di, berikiler de gülümsediler. Fadiş, kalbi küt küt atarak kız- 14
lara seslendi: 15

- Gelseniz ya, buraya! 16

Kızlar, birbirlerine baktılar. Sonra hiç karşılık verme- 17
den Fadiş'in yanına geldiler. Kızlardan biri, köylü şivesiyle 18
hemen konuşmaya girişti: 19

- Sen, Hasangile gelen gizmin? 20

- Evet, dedi Fadiş. Ben Hasan'ın hısmı Fadiş'im. 21

- Fadiş mi, adın Fadiş mi? 22

- Evet, öyle. Adıma Fatma da denir. Fadime de. Ama 23
Fadiş diyorlar bana. Herkes Fadiş diye çağırıyor. Hiç duy- 24
madınız mı, Fadiş adını? Yoksa sevmediniz mi? 25

Kızlar biraz telâşla: 26

- Bizde Fadik var, Fadime var. Fadiş yok, emme 27
senin adını sevdik, dediler. O zaman Fadiş: 28

- Sizin adlarınız ne? diye sordu. Sarışını atıldı: 29

- Benimki Feten. 30

Öteki ekledi: 31

1 - Benimki de Habibe. Beni de bazı Habiş diye ünlü-
2 yorlar.

3 Bunları söylerken, ikisi de Fadiş'e sokuldular. Feten,
4 Fadiş'in elini, Habiş de öbür elini tutup:

5 - Gel, oynayalım, dediler. Kızların ellerine sımsıkı yapı-
6 şan Fadiş'in içi sevinç ve coşkuyla doldu.

7 Hasan, okul dönüşünde Fadiş'i kızlarla oynar görünce
8 kiskandı. Onun çabucak arkadaş edinmesi, hiç hoşuna git-
9 memiştii. Habiş, Feten ve daha sonra onlara katılan Hati-
10 ce, Emine, Sıdika, Fadiş'in çevresini almışlardı. Buna canı
11 sıkılan Hasan eve gidince anasına çıkıştı:

12 - Bu kızı ne diye hemen sokağa saldın? Gitmiş,
13 Sümüklü Sıdika, Bitli Emine'yle oynamaya başlamış.

14 Anası pek yüz vermedi.

15 - Akşama dek evde mi otursun? Hem ben pencere-
16 den gözlüyorum. Onlarla güzel güzel oynuyor. Emine'nin
17 bitli olduğunu nereden çıkardın?

18 - Okulda öğretmen, ablasında bit buldu.

19 Hasan bunu söyler söylemez sokağa çıktı.

20 Önce Fadiş'lerin yanına gitmek istemedi. Fadiş, görün-
21 ce: «Hasan!» diye bağırdı. Sonra kızlarla birlikte ona doğ-
22 ru yürüdüler. Fadiş'in öyle candan bir seslenişi vardı ki,
23 Hasan dayanamadı, yaklaştı. Aralarına Hasan'ı da alan kız-
24 lar, neşeyle bağıştılar:

25 O günden sonra Fadiş, mahallede kendi yaşındaki
26 tüm kızlarla ve oğlanlarla arkadaş oldu. Köylü çocuklar
27 onu çok seviyorlardı. O, sokağa çıkmadan hiçbir oyun kur-
28 muyor, aralarına katılmasını bekliyorlardı.

29 Bu durum, Hasan'ı önceleri biraz üzdü. Sonradan o
30 da Fadiş'e alıştı. Sık sık Fadiş'lerin oyunlarına katılmaya
31 başladı.

Fadiş, iyimser bir kızdı. Oyunlarda mızıkçılık yapmaz, 1
hep haklıdan yana olurdu. Oyun kurmakta birinciydi. O, 2
birkaç çocukla oyuna başladı mı, öteki çocuklar hemen 3
kendi oyunlarını bırakıp, onlara katılırlardı. Kimseyle kavga 4
etmezdi. Kavga etmek isteyen arkadaşlarına da engel 5
olup, kavgacıları yatıştırırdı. 6

Köye geleli neşesi artmıştı. Bu köyü, köylüleri, teyzesi- 7
ni ve Hasan'ı seviyordu. Bu sevgi, ona güven ve neşe veri- 8
yordu. Ara sıra Hasan, onu kızdırmıyor değildi. Fadiş, 9
kolay kolay kızmazdı ama, okuyup yazma konusunda 10
Hasan'la boy ölçüşemiyordu. Bu konuda, Hasan'ın sözü- 11
ne çabucak kızılıyordu. 12

Bir gün Hasan, okuma kitabını açtı, ona iki bilmece 13
okudu ve yanıtlarını sordu. Fadiş çok düşündü. Bir türlü 14
bulamıyordu. O zaman Hasan: 15

- Eğer okuma bilseydin, yanıtlar burada yazılı. Oku- 16
yup öğrenirdin, diye bilmecelerin altındaki satırları göster- 17
di. Fadiş kıpkırmızı oldu. Tüm yalvarmaları boşa gitti. 18
Hasan, bilmecelerin yanıtlarını okumadı. 19

Bu olay, günlerce Fadiş'in neşesini kaçırdı. Bir gün: 20

- Teyzeciğim, ne olur beni de okula yazdırın! diye yal- 21
vardı. Teyzesi gülümsedi: 22

- Sen okula gelecek yıl başlayabilirsin. Okullar birkaç 23
güne kadar kapanıyor, dedi. 24

3

OKULUN kapandığı gün, evde bayram vardı. Hasan, 25
iyi derecede ikinci sınıfa geçmişti. Fadiş, onu candan kut- 26
ladı. Buna pek sevinen Hasan: 27

1 - Önümüzdeki yıl sen de okula gidersin, diye onun
2 gönlünü aldı ve okuma kitabını açıp, bilmecelerin yanıtları-
3 nı okudu. İki çocuk yeniden sevinçle kucaklaştılar.

4 İlbaharla birlikte köyde, iş zamanı başlamıştı. Her-
5 kes, sabahın erken saatlerinde tarlaya, bahçeye gidiyor-
6 du. Köye hava kararırken dönüyorlardı. Fadiş çağındaki
7 çocuklar, tarlaya gitmez, anneleriyle evde kalırlardı. Bu
8 nedenle Fadiş, arkadaşlarıyla akşama değin bol bol oyna-
9 yabiliyordu.

10 En sevdikleri oyunlar; evcilik, beş taş ve longozdu.

11 Küçük taşları toplar, bunları dizerek, evler ve göz göz
12 odalar yaparlardı. Sonra onların içine girip oturur, doyul-
13 maz komşuluk, ana babalık oyunlarına dalarlardı. Bu oyun-
14 larda; Fadiş'in evi, en süslü ve en güzeli olurdu. Fadiş,
15 oyun sırasında İstanbul'dan arta kalan anılarını yenilerdi.
16 Kiremit ve taş parçalarıyla, sokaktan bölüp ayırdığı evini;
17 koltuk, masa, iskemle gibi eşyalarla döşemeye kalkardı.
18 Topladığı taşların ve kiremit kırıklarının kimi masa, kimisi
19 iskemle olur; odanın içine yerleştirildi.

20 Fadiş, evini yüksek sesle, söylene söylene döşerdi.

21 Komşu evcikleri döşemeye çalışan arkadaşları, işlerini bira-
22 kip onun yaptıklarını izlerlerdi. Taştan, tuğladan yapılmış
23 koltuklarına, masalarına şaşkın şaşkın bakarlardı. Her biri-
24 nin, yalancıkta, birkaç çocuğu olurdu. Analarının diliyle,
25 birbirlerine çocuklarından yakınırlardı. Çocuk diye göğüsle-
26 rine bastırdıkları taş parçaları, gerçek bir ana içtenliğiyle
27 öpüp okşar, bazen de öfkelenip döverlerdi.

28 Bu arada yalancıkta düğünler düzenlenirdi. Sırmalı
29 şalvarlar, canfescarlar (sokak örtüsü) gerçek bir coşkuyla
30 ve kıvançla giyilip çıkarılırdı.

31 Böylece sürüp giden evcilik oyununun gerçekten tadı-

na doyulmazdı. Acıkan karınlarını doyurmak için, bir koşu 1
eve gidilirdi. Koca bir ekmek dilimine, yoğurt ya da yağ 2
sürülüp, yine hemen evcilere dönülürdü. 3

Beş taş oyunu, karşılıklı oynanırdı. Mahallede birkaç 4
çift beş taş oyununa başladı mı, ötekiler de onların yanına 5
oturup dizi dizi olur, beş taş oyununa girerlerdi. 6

Longuz, büyük küçük herkesin sevdiği bir oyundu. 7
Toprağa çizilen dairenin ortasına, bir hayvan boynuzu 8
konurdu. Ebe; boynuzun başında dururdu. Ötekiler arka 9
da olurlardı. Ellerindeki kaydırak taşlarıyla boynuzu daire- 10
den dışarıya fırlatmaya çalışırlardı. Longuz, daireden fırla- 11
yınca ebe, onu yerine koyup, el taşını almaya gelen oyun- 12
cuyu yakalardı. Yakalanan ebe olurdu. Bu oyun başlayın- 13
ca, sokak çığlık çığlığa, neşeli çocuk sesleriyle dolup taşar- 14
dı. 15

Bazı günler de, kırmızı çamurdan fırın, çanak çömlek 16
yaparak geçerdi. 17

4

YAZ gelmiş harman işleri başlamıştı. Bu mevsimde 18
Fadış yaşındaki kızlara da iş düşerdi. Kızlar, nöbetleşe 19
döğen sürer, evden harmana yemek taşırlardı. 20

Fadış, yaz başlarında biraz sıkıldı. Arkadaşlarının pek 21
çoğu harmandaydı. Köyde kalan birkaç hastalıklı çocukla, 22
hiçbir oyunun tadını çıkaramıyordu. 23

Bu durum uzun sürmedi. Arkadaşları, onu harmanları- 24
na çağırıyorlar. Harman yeri köye yakındı. Bu nedenle teyze- 25
si oraya gitmesine kolayca izin verdi. Fadış, artık her gün 26

1 harman yerine gitmeye başladı. Orada herkese yardım edi-
2 yordu. Salıncaklarda uyuyan bebekler uyanınca, onları sal-
3 lıyor, su isteyenlere su yetiştiriyor, yorulan arkadaşlarının
4 yerine döğen sürüyordu. Harman yerindeki köylüler onu
5 çok seviyor, geciktiği günler, «Fadiş nerde kaldı?» diye bir-
6 birlerine soruyorlardı. Bazen Hasan da onunla geliyordu.

7 Fadiş'e göre her şey çok iyi, çok güzeldi. Annesinden
8 sık sık mektup geliyordu. Zehra Kadın da ona, Fadiş'den
9 haberler yazıyordu.

10 Bir gün, köylülerden biri Cemile'nin yolladığı büyük bir
11 sandığı kasabadan getirdi. Bekir Efendi, Hasan, Zehra
12 Kadın ve Fadiş, sandığın çevresine dizildiler. Bekir Efendi
13 kapağı açtı. Hepsi sandığa biraz daha sokuldular.

14 Sandıktan neler çıkmadı: Kullanılmış çocuk giysileri,
15 Fadiş'e ayakkabı, çamaşır, akide şekeri, kuru üzüm, zey-
16 tin, sabun, iki parça basma. Bunlardan birinin üstünde,
17 «Fadiş'in bayramlığı», ötekinin üstünde, «Zehra'ya elbise-
18 lik» diye yazı bulunan birer kâğıt iğneliydi. Bekir Ağaya kul-
19 lanılmış birkaç erkek gömleği, Hasan'a defter, kalem... ve
20 kullanılmış bir çocuk yağmurluğu...

21 Bütün bunlar, eve bir bayram sevinci getirmiş. Fadiş,
22 o gün, değişik bir gün yaşadı. Ev halkı onu el üstünde tutu-
23 yordu. Bekir Ağa, bile, başını okşayıp tatlı tatlı şakalaşıyor-
24 du.

25 Fadiş, çok sevinçliydi. Zehra Kadın, giysileri ona birer
26 kez giydirip denedi. Her biri için düşüncelerini söyledi.
27 Sonunda:

28- Kız Fadiş, sen bunları giyince, hanım çocuklarına
29 döndün.

30 Fadiş, yağmurluğu da bir kez giymek istiyordu. Bunu
31 söylemeye çekiniyordu. Birden gücünü toplayıp:

- Teyzeciğim, o yağmurluğu da deneyeyim mi bir 1
kez, deyiverdi. Zehra Kadın, bir kenara ayırdığı yağmurlu-2
ğu eline alırken: 3

- Her şeyin senin olmasını istiyorsun. Onu da Hasan 4
giysin diye ayırmıştım. Ama malın pek kıymetli. Al da giy, 5
dedi ve yağmurluğu Fadiş'in önüne attı. O sırada Bekir 6
Ağa ve Hasan Fadiş'e dik dik baktılar. 7

Fadiş, söylediğine pişman olmuştu. Sıkıntı ve utanç-8
tan, yüzü kıpkırmızı oldu. Bu olayla, o günkü sevinci sön-9
dü gitti. Yağmurluğa elini bile sürmeden, teyzesine dön-10
dü. Üzüntülü bir sesle özür diledi: 11

- Teyzeciğim, onu Hasan için ayırdığını bilmiyordum. 12
Ne olur, al bunu. Hasan giysin. 13

Hasan, oturduğu yerden söze karıştı: 14

- İstemem, senin yağmurluğuna kalmadım ben. 15
Zaten kim bilir kimin sırtından çıktı. Ben, sen miyim onun 16
bunun eskilerini giyecek? dedi. 17

Yağmurluk günlerce bir köşeye atıldı kaldı. Bu durum 18
Fadiş'i çok üzüyordu. Bir gün Hasan'la harmandan dönü-19
yorlardı. Araları çok iyiydi. Fadiş birden sordu: 20

- Hasan, o yağmurluğu giymeyecek misin? 21

Hasan, boş bulundu: 22

- Giyeceğim. 23

O zaman Fadiş, onun boynuna sarıldı. İçi sevinçle dol-24
du. Hasan: 25

- Ama dedi. Sen onu bana vermek istemedin! 26

Fadiş, yumuşak bir sesle: 27

- Ben ne bileyim, onu beğenip de giyeceğini. Hem, 28
zaten yaptığıma pişman oldum. Bana annem pek çok şey 29
yollamıştı. Yağmurluğu da giymek istemem, açgözlülüktü, 30
değil mi? diye, Hasan'dan bir daha özür diledi. Hasan, 31
«Öyle» gibilerden başını salladı. 32

1 Eve vardıklarında Hasan, hemen yağmurluğu üstüne
2 geçirdi. Kolların içinde kayboluyor, etekler topuklarına dek
3 uzanıyordu. Hasan, kollarını aşağı yukarı sallayıp,
4 «Öcööüül» diye, Fadiş'i korkutmaya yeltendi. Fadiş de
5 korkmuş gibi, «Anneee!..» diye bağırdı. Sonra, ikisi de
6 neşeyle gülüştüler.

7 Zehra Kadın, odaya girince şaşırıldı. Yağmurluğu giydi-
8 ği için Hasan'a çıkışmadı:

9 – Kollarını ve eteklerini iyice kıvrıp dikeriz. O zaman
10 sana göre olur, dedi. Yağmurluk işinin böylece tatlıya bağ-
11 lanması, Fadiş'i pek hoşnut etti.

5

12 RAMAZAN yaklaşıyordu. Zehra Kadın da herkes gibi,
13 Ramazan hazırlığına başlamıştı. Evlerinin arkasında koca
14 bir avlu vardı. Burayı, ev sahibiyle birlikte kullanırlardı. Ev
15 sahibi, yandaki evde oturuyordu. Varlıklı bir duldu. Bir kızı,
16 bir de oğlu vardı. Oğlu, o yıllar askerdeydi. Kızı Hanife de
17 örtüye yeni girmişti.

18 Köyde, on bir yaşına giren kızlar, üslük denilen örtüler-
19 le başlarını örterlerdi. On beş yaşına gelince de «Car» deni-
20 len çarşafarla sokağa çıkarlardı. Ev sahibinin bir ayağı, kal-
21 çadan kesilmişti. Bu yüzden köyde, «Topal Ayşe» diye
22 tanınırdı. Evlerde, sokaklarda kalın bir değnekle, tok sesler
23 çıkararak gezinirdi. Avluda on tane koyun besliyordu. Eli
24 çok sıkıydı. Koyunlarından sağdığı sütü kimseye tattırmaz-
25 di. Birazını ana-kız içerler, kalanını da hemen yayığa atıp
26 yağ yaparlardı. Topal Ayşe, bu yağları biriktirir; köyde

pazar kurulduğu gün, sattırırdı. Hasan'la Fadiş, onu hiç 1
sevmezlerdi. Hele Hasan... Onu kızdırmak için, birçok kez 2
avludaki kümesin kapısını açıp, tavukları, horozları darma-3
dağın etmişti. Bu olay, birkaç kez yinelenince Topal Ayşe 4
suçluyu aramıştı. İşi Hasan'ın yaptığı anlaşılınca, o gün- 5
den sonra da avluya çıkması yasak edilmişti. 6

Zehra Kadın, Ramazan yaklaşırken, Topal Ayşe'ye git-7
ti. «Avluya saç vuracağım,» diye izin istedi. 8

Topal Ayşe: 9

- Erkenden işe başla, sen bitirince ben de yufka yapa- 10
cağım, dedi. 11

O gün Zehra Kadın, bir tekne hamur yoğurdu. 12
Hasan'la Fadiş, ahırdan avluya, kucak kucak odun taşıdı- 13
lar. İki büyük taş arasına ocak yapıldı. Yerler süpürülüp 14
hasır yayıldı. Onun üstüne de çul serildi. Hamur tablası, 15
pişirgeç, hamur teknesi, ura kabı (un kap), oklava hazır. 16
Zehra Kadın, önlüğünü takıp tablanın başına oturdu. 17

Hanife Kız, Zehra Kadının oklavayla açtığı yufkayı tab- 18
ladan alıp, kızgın sacın üstüne yayıyordu. Yufka, bir anda 19
göz göz kabarıyordu. Öbür yüzünü çevirdikten sonra 20
hemen temiz bir örtünün üstüne alıyordu. 21

Bir süre sonra, Topal Ayşe, avluda göründü. Zehra 22
Kadına yaklaşıp: 23

- Bereketli olsun, dedi. Epey kolayladınız mı bari? 24
Sonra kızına döndü: 25

- Yufkaları iyi pişir. Hamur kalırsa, üç günde küflenir. 26
Ben de o zaman burnundan getiririm. 27

Zehra Kadın: 28

- Bir yufka ye! diye, Topal Ayşe'i ağırladı. O, alışılma- 29
mış bir biçimde yere eğilip örtünün arasından, sıcak bir 30
yufka aldı. Değneğine dayanarak kat kat bükülüp yemeye 31
başladı. 32

1 Zehra Kadın, birkaç saat sonra, kendi yufkalarını bitirip eve kaldırdı. Ev sahibinin yufkalarını açmaya oturdu.
2 Bu iyiliği için, Topal Ayşe ona bir sürü dua etti. Yufka işi,
3 u ikindiye dek sürdü. Zehra Kadın, o gün tam iki yüz yufka
4 5 açmış, Hanife Kız da bunları pişirmişti. İş bitince, ikisi de
6 yorgun argın evlerine çekildiler.

7 Ertesi gün, Ramazan temizliğine başlandı. Ev, baştan
8 9 aşıya temizlenecekti. Odaların duvarları, ak toprakla
9 sıvandı. Taban tahtaları ovuldu, avlular, ahırlar sulanıp
10 süpürüldü...

11 İki gün sonra, Zehra Kadın, Hasan'a:

12 - Oğlum, çamaşırılığa git, boş ocaklardan birine işa-
13 ret taşı koy, gel. Yarın çamaşır yıkayacağız, dedi.

14 Hasan, Fadış'i de alıp çamaşırılığa gitti.

15 Köyün çamaşırılığı, köyün dışında akan çay kıyısında-
16 17 di. İçinde altı ocak, altı tane de taş vardı. Taşlar, yüzleri
18 gözenekli çamaşır taşlarıydı. Kütüklerin üstüne, öne doğru
19 eğik olarak oturtulmuştu. Çarşaf gibi büyük parçalar, bun-
20 ların üzerinde rahatça ovalanıp döğülürdü. Çamaşırı taşa
21 sürtmek ve taşla eller arasında ovalamak, köylülerin gele-
22 neği idi. Çamaşırılığın ortasından, çaydan ayrılmış küçük
23 bir dere akıyordu. Derinliği diz boyu olan bu dere, çama-
23 şırlar çalkalanırdı.

24 Zehra Kadın, ertesi sabah, güneş doğmadan kalktı.
25 Çamaşır kazanını omzuna geçirip çamaşırılığa gitti. Evden
26 birkaç kucak odun taşıyarak, kazanın altını tutuşturdu.
27 Dereden tenekelerle su alıp kazanı doldurmaya çalışırken,
28 öteki kadınlar da kazan vurmaya geldiler. Zehra Kadın,
29 önemli işlere erken döndüğünde, Bekir Ağa ve çocuklar
30 yenicene uyanmışlardı. Çocukların ellerine birer kalın dilim
31 ekmele birer domates tutuşturdu. Onlar karınlarını doyu-

durken, Zehra Kadın yatakları topladı. Yorgan çarşafalarını 1
söktü. Kirli çamaşırları bir çarşafa bohçaladı. Bekir Ağa 2
evden ayrılınca, çocuklara seslendi: 3

- Haydi bakalım çocuklar! Birer kucak odun yüklenin 4
doğru çamaşırlığa! 5

Kendisi de çamaşır bohçasını sırtladı, yola çıktılar. 6

Kazanın suyu kaynamıştı. Becerikli bir kadın olan Zeh- 7
ra Kadın, hemen kollarını sıvadı. Beyazlarla renklileri ayırıp 8
işe girişti. Susak kabağından yapılmış tasını kazana daldı- 9
rıp çıkarıyor, sıcak suları taşın üstüne serdiği çarşafalara, 10
yastık kılıflarına döküyordu. Çamaşırlara sabun sürmeden 11
önce soda yerine kullanılan toz kilden serpiyordu. Kilin 12
kabarttığı kirleri; sabun, çabucak sıyrıyordu. 13

Birkaç el bu şekilde yıkadığı çamaşırları, kaynatmak 14
için kazana atıyordu. Kazandakileri sık sık tokaçla bastırıp 15
alt üst ediyordu. Hasan'la Fadiş, kazanın suyu azalınca, 16
dereden su alıp kazanı dolduruyorlardı. 17

Hasan, bu işlere alıştı. Evden odun taşıyor, dereye 18
girip tenekeyi dolduruyor, ocağı besliyordu. Fadiş, öncele- 19
ri bu işlere gözlemci kaldı. Fakat kısa bir süre sonra, 20
Hasan'la birlikte teyzesine yardıma koyuldu. 21

Çamaşırlık o gün pek kalabalık ve şenlikliydi. Gençler 22
çamaşır yıkıyor, yaşlılar onların bebeklerini avutuyorlardı. 23
Bu arada çeşitli söylentiler ağızdan ağıza dolaşüyor, her- 24
kes birbirine Ramazan hazırlığını anlatıyordu. 25

Birden, davul sesi duyuldu. Kadınlar, ellerini peşkirleri- 26
ne kurulayıp çamaşırlıktan dışarı fırladılar. Çamaşırlığın 27
biraz ötesinden, kasabaya giden şoşe geçiyordu. Davul 28
sesi oradan geliyordu. 29

Gerçekten o gün, askere giden gençler köyden ayrılı- 30
yorlardı. Delikanlılar, çıkınlarını sırtlarına sarıp bir kamyonu- 31

1 doluşmuşlardı. Oğulları askere giden ana babalar ve onla-
2 rı uğurlayan köy halkı, yavaş yavaş ilerleyen kamyonun
3 arkasından gidiyorlardı. Kamyonun önünde gençlerin söy-
4 lediği askerlik türkülerine eşlik eden davulcu yürüyor ve
5 var gücüyle tokmağı davula indiriyordu. Bu neşeli kalaba-
6 lık, genç askerleri köy dışına kadar uğurlayacaktı.

7 Çamaşırıktaki çocuklar, her işi bırakıp kalabalığa doğ-
8 ru koştular. Hasan'la Fadiş'de koşanların arasındaydılar.
9 Fadiş, böyle bir şeyi ilk kez görüyordu. Bu nedenle, koşar-
10 ken bir yandan da Hasan'a sorular soruyordu.

11 Hasan, köye geleli böyle şeylere alışmıştı. Hele asker
12 uğurlama törenlerine bayılırdı. Böyle günlerde, kalabalığın
13 arasına karşınca, asker olacağı günü düşlerdi. O gün yine
14 içi bu türlü düşlerle kabarmıştı. Bunun için Fadiş'e hep
15 baştan savma yanıtlar veriyordu.

16 Fadiş, daha sonra, öteki çocuklara sorup şenliğin
17 nedenini öğrendi. Dönüp Hasan'ı aradı. O kamyonun önü-
18 ne geçmiş, hep bir ağızdan söylenen türküye katılmıştı.
19 Boyun damarlarını şişire şişire, var gücüyle bağınyordu.

20 Kısa zamanda, Fadiş de kendini kaptırdı. Yarım yarım
21 yakıştırarak, o da türkü söylemeye girişti.

22 Çamaşırığa döndüklerinde, ikisinin de sesleri pürüz-
23 lenmişti.

24 Zehra Kadın, kaynamadan çıkan çamaşırıları, dereye
25 duruladı. Sonra çamaşırılığın arkasında, göz alabildiğine
26 uzanan çayırılığa serdi. Çamaşırılar, yeşil otların üstünde
27 çabucak kurudular. Hasan'ın ve Fadiş'in de yardımıyla
28 onları orada dürüp bohçaladılar.

29 İkinci sırada kazanı devirip, dibindeki suyu döktüler.

30 Öteberilerini topladılar. Zehra Kadın, çocuklara:

31 - Siz burada bekleyin. Ben çamaşırıları taşıyayım.
32 Kazanımıza göz kulak olun, dedi.

İki kez eve gidip geldi. Öteki kadınlar henüz çamaşırlarını bitirmemişlerdi. Zehra Kadın, çocuklarla oradan ayrılırken, güneş batmak üzereydi. Ve çamaşırlıkta, köyün en güzel türküleri söyleniyordu. 4

Bütün gün, durmadan çamaşır yıkayan Zehra Kadın, eve varınca hemen bir ocak yaktı. Oraya birkaç patlıcan gömdü. Bir tabak domates salatası yaptı. Yemeğe oturdu- lar. Külde pişmiş patlıcanların karınlarını yarıp, içine tuz serptiler. Sonra buna ekmeklerini bana bana, karınlarını doyurdular. 10

Gece erkenden yattılar. Ertesi sabah, biraz geç kalktılar. Sabah ekmeklerini yerlerken Hasan sordu: 12

- Fadiş, bugün kimin harmanına gidelim! 13

Fadiş: 14

- İstersen Hatice'lerin, istersen de Şerife'lerin harmanına gidelim, dedi. Hasan: 16

- Hep senin arkadaşlarının harmanına gidiyoruz, diye söylendi. Bugün de Hamza'lara gidelim. 18

Önce Hamza'ların evine uğradılar. Koca Nineye: 19

- Hamza harmana aş götürdü mü? diye sordular. Onun henüz gitmediğini öğrenince sevindiler. Hamza, çeşmeden su getirmeye gitmişti. Birden, ikisinin de aklına, Zehra Kadın geldi. Koca Nineye: 23

- Hamza bizi beklesin. Biraz sonra geleceğiz, deyip, koşarak eve geldiler. 25

Zehra Kadın, çamaşırları sandığa yerleştiriyordu. Çocukları görünce şaşırdı: 27

- Siz harmana gitmediniz mi? diye sordu 28

Hasan'la Fadiş: 29

- Daha gitmedik, deyip, odadan sofaya çıktılar. 30

Testilerde ve kovalarda, bir damla su kalmamıştı. Elle- 31

1 rine birer testi alıp çeşmeye koştular. Dolu testileri eve bira-
2 kıp kovaları doldurmaya gittiler. Zehra Kadın, dışarda bir
3 şeyler olduğunu sezmişti. Odadan seslendi.

4 - Ne yapıyorsunuz orada?

5 İki de:

6 - Hiiiç! dediler.

7 Fadiş, su taşırken ıslanan eteğini bura bura sıkarken,

8 Hasan onu:

9 - Gel gidelim! diye çekiştirdi. Giderlerken Hasan, mer-
10 divenlerden seslendi:

11 - Anneciğim, biz harmana gidiyoruz!

12 Zehra Kadın:

13 - Olur, olur, dedi. Yalnız geç kalmayın. Yarın oruç
14 başlıyor. Onun için bugün yıkanacağız.

15 Çocuklar, bu haberden hoşlanmadılar. Nedense,
16 yıkanmayı pek sevmiyorlardı. Fadiş, saçlarına köylü arka-
17 daşlarınıninkiler gibi beş altı tane örgü yaptırıyordu. Örgüler
18 açılınca, saçların taranması çok güç oluyordu. Bu nedenle
19 yıkanmak istemiyordu. Hasan da keselenmekten hiç hoş-
20 lanmazdı. Anası, yıkarken keseyi kıyasıya kullanırdı. İki de
21 de bir an, içlerinden bunları geçirdiler.

22 Hamza'lara varınca onu elinde koca bir bakraç ve
23 çıkınla, kendilerini bekler buldular.

24 Hamza, dokuz on yaşlarındaydı. Çok iyi bir çocuktü.
25 Yazın, her köy çocuğunun yaptığı gibi, yalınayak gezerdi.
26 O yaştaki tüm köylü oğlanları gibi, kordelasız fötr şapka
27 giyerdi. Kısalmış pantolonunun paçaları, ayak bileklerin-
28 den bir karış yukardaydı. Alacalı mintanının esmer yüzün-
29 de, ışıl ışıl kara gözleri vardı. Hasan'la Fadiş'i görünce, çar-
30 pık dişlerini göstererek güldü:

- Haydin sizi bekliyorum.

Sonra sordu: 1

- Demin gelmişsiniz. Çeşmeden su doldurmaya git- 2
timdi. Neden beklemediniz? 3

Hasan hemen atıldı: 4

- Annem dün çamaşır yıkadı. Çok yoruldu. Biz de 5
bugün, yataktan kalkar kalkmaz sana geldik. Ona hiç yar- 6
dım edemedik. Senin suya gittiğini duyunca, eve koştuk. 7
Annemin testilerini, kovalarını doldurduk. 8

Üçünün de içinde, çevrelerine yararlı olmaktan doğan 9
bir dirlik vardı. 10

Harmana vardıklarında, ter içinde kalmışlardı. Güneş 11
tepeye yaklaşıyordu. Oradakiler, Fadiş'le Hasan'ı görünce 12
pek sevindiler. Çocuklara, teker teker, «Hoş geldiniz,» 13
dediler. «Zehra Kadın nasıl?» diye hatır sorup gönül aldı- 14
lar. 15

Hasan'la Fadiş, döğen sürüp su taşıyarak, Hamza'la- 16
ra yardım ettiler. Sonra her günküden biraz erken eve 17
döndüler. Zehra Kadın, onları görünce: 18

- Bugün yine güneş altında durmuşsunuz. Yüzünüz 19
kararmış, dedi. 20

Ocakta bir teneke su ısınmıştı. Zehra Kadın odadaki 21
kilimi dürüp kaldırdı. Tahtadan yapılmıştı. Tekneyi odaya 22
getirdi. Teknenin yanına yerleştirdiği bir tepsinin içine tas, 23
kese, sabun, sabunluk koydu. Bir boş kovaya, tenekeden 24
tas tas su alıp ılıştırdı. Sandığın üzerine temiz çamaşırılar 25
ve elbiseler hazırlanmıştı. Fadiş'e döndü: 26

- Fadiş, haydi sen biraz sokakta oyna. Ben, Hasan'ı 27
yıkayayım. Sonra da seni yıkarım, dedi. 28

Fadiş, hemen sokağa çıktı. Arkadaşlarının çoğu, har- 29
manda, bağda, bahçedeydi. Hasibe'nin evine uğradı. Kapı- 30
nın önüne dikilip seslendi. Ses veren olmadı. Oradan Elifle- 31

1 rin evine yöneldi. Sonra yıkanacağını düşünüp, arkadaş
2 aramaktan vazgeçti. Kapılarının önünde dolaşmaya başla-
3 dı.

4 Yanında Hasan ya da arkadaşları varken, anasından
5 Suzak olduğunu pek fazla düşünmüyordu. Yalnız kalır kal-
6 maz, anası burnunda tütüyordu. İstanbul'da geçirdiği gün-
7 ler, ona bir düş gibi geliyordu. Bazı günler boğazına bir hiç-
8 kırık düğüm leniyordu. O durumdayken teyzesi ya da
9 Hasan, bir şey söyleseler, hemen ağlamaya başlıyordu.

10 Bu köyü ve köylüleri çok sevmiştir ama, içinde bir tedir-
11 ginlik vardı. «Beni bir gün buradan da alıp giderler,» diye
12 kaygılanıyor, «Toroslu'dan, Tanardı'dan çekip kopardıkları
13 gibi buradan da ayıracaklar beni!» diyordu. Bu kaygı neşe-
14 sini kaçıyordu.

15 Fadiş, kendi kendine dalmış gitmişti. Hasan, somurt-
16 kan bir yüzle evden çıktı.

17 – Haydi, dedi. Annem seni bekliyor.

18 Fadiş, isteksiz adımlarla eve girdi. Zehra Kadın kova-
19 da Fadiş için su ılıştırıyordu:

20 – Haydi Fadiş, saçlarını çöz, dedi.

21 Fadiş, saçlarının örgülerini çözmeye başladı. Bu iş
22 bitince soyunup tekneye girdi. Vücuduna sıcak su dökü-
23 lünce irkildi. Tüyleri diken diken oldu.

24 Teyzesi başını dört, beş kez sabunlayıp çalkaladı. Son-
25 ra taradı. Boynunu, kol ve bacaklarını, göğsünü bir iyi
26 keseledi. Sabunlukla sabunlayıp kirleri arıttı. Teknede çık-
27 rıp eski bir çarşafı kuruları. Fadiş çabucak giyindi.

28 – Sağol, teyzeciğim. Ellerim ayaklarım, tıpkı şehir
29 çocuklarının ellerine ayaklarına benzedi, diyerek teşekkür
30 etti.

31 Zehra Kadın, tekneyi sofaya çıkarıp kirli suları helaya

boşalttı. Bu sırada, Bekir Ağa eve geldi. Zehra Kadın, 1
Fadiş'e: 2

- Haydi Fadiş, şimdi Hasan'la oynayın. Bekir Ağa 3
yikanınca sizi çağırırım, dedi. 4

Hasan da arkadaş bulamamış, kapının oralarda 5
somurtup duruyordu. Fadiş'in sokağa çıktığını görünce 6
sevindi. Fakat, akşam ezanının okunması yakındı. İki kişiy-7
le oyun kurulamazdı. Hasan, «Ebecilik oynayalım,» dedi. 8
Fadiş sek sek diye diretti. Sonunda evlerinin önündeki 9
sete oturup; konuşmaya karar verdiler. Evleri, şosenin 10
üstündeydi. Kentten kasabaya, kasabadan kente gidiş 11
geliş hep buradan olurdu. 12

Kentten gelen araçlar bu köyde çok az dururlardı. Oto-13
büs geçerken Hasan'la Fadiş, öteki çocuklarla birlikte 14
araçların durak yerine koşarlardı. 15

Hasan, hiç kente gitmemişti. Sadece Toroslu kasaba-16
sını biliyordu. Bu konu açılınca, Fadiş bilgiçlik taslardı. 17
İstanbul'u, Akkale'yi, anımsayabildiğince, ballandırarak 18
anlatırdı. Hasan severek dinlerdi. Bazen de kıskanıp tersle- 19
şir, durmadan Fadiş'in yanlışını bulmaya çalışırdı. Onun-20
ak dediğine kara derdi. Fakat çoğu kez, uysal bir davranış- 21
la inceden inceye İstanbul'a, treni, yel gibi giden otomobil- 22
leri, koca koca yapıları, oyuncakçı dükkânlarını sorar, bir 23
değil birkaç kez anlatırdı. 24

Köyden geçen araçlarla içindeki yolculara bakarken 25
hep Fadiş'in anlattıklarını düşler; gördüklerini, duydukları- 26
nı bağlamaya çalışırdı. O sırada yine bir süre İstanbul'dan 27
söz ettiler. Bir ara Hasan: 28

- Ben orada olsam, sabahtan akşama dek sokakta 29
dikilirdim. Yoldan geçen insanlara, otomobillere, otobüsle- 30
re doya doya bakardım. Sen hiç böyle yapmadın mı? diye 31
Fadiş'e sordu. Fadiş:

- 1 – Yoo! dedi, zaten yürüsen de hepsini görürsün. Diki-
2 lip duracak ne var?
- 3 Hasan, şöyle bir içini çekti, sonra düşlerini dışa döktü:
- 4 – Büyüyünce, asker olacağım. O zaman, kim bilir
5 nerelere gideceğim! Belki de uçağa bile bineceğim. Bizim
6 Aziz Dayının oğlu, uçak askeriymiş. Birkaç kez uçağa bin-
7 miş. Sen uçağa hiç binmedin, değil mi?
- 8 – Yok, dedi Fadiş.
- 9 Hasan bunu parmağına doladı:
- 10 – Elbette binemezsin. Zaten siz o denli varlıklı değilsin-
11 niz ki! Ben asker olunca, nasıl olsa bineceğim. Ama sen,
12 hiç binemeyeceksin.
- 13 Fadiş kızmaya başlamıştı.
- 14 – Belki de uçak askeri olamazsın.
- 15 – Hiç de değil, dedi Hasan. Bal gibi olurum uçak
16 askeri. Askerdeyken Aziz Dayının oğlunu çok beğenirler-
17 miş. Ben de askere gidince, «Aziz Dayının oğlu Arif Ağa-
18 nin köyünden geliyorum. Arif Ağa komşumuzdur. O uçak
19 askeri olmuş, beğenmişsiniz. Ben de onun gibi olmak isti-
20 yorum. Sizi hiç üzmem. Her istediğinizi yaparım,» derim.
21 Beni de hemen uçak askeri yaparlar, olur biter.
- 22 Fadiş:
- 23 – Arif Ağa bizim komşumuz değil ki! Onlar öteki
24 mahallede oturuyorlar, diye direndi.
- 25 Konuşmalar, kavgaya dönmek üzereyken, Zehra
26 Kadın seslendi:
- 27 – Haydi çocuklar. Akşam aşı hazır!
- 28 Sofrada, bir süre birbirlerine hiç bakmadılar. Hasan
29 içinden, uçak askeri olabilmenin yollarını kuruyordu. Fadiş
30 ise, «Uçak askeri olamaz. Bir kez Arif Ağa bizim komşu-
31 muz değil. Sonra, bakalım Hasan askerliğini yapabilir
32 mi?»

Sessizliği Bekir Ağa bozdu: 1

- Bu gece, sahura sizi de kaldıralım mı? 2

Çocuklar, sevinçle birbirlerine baktılar. İkisi birden: 3

- Ne olur kaldırın! diye Bekir Ağa ile Zehra Kadına yal- 4
vardılar. 5

Bekir Ağa: 6

- Kaldırırız ama, sahurunu yiyip orucunu tutmamak yok. 7

Çocuklar ayaklanmışlardı. Gece yemeği, oruç, onların 8
dümdüz geçen günleri içinde, önemli bir değişiklik olacak- 9
tı. Bekir Ağa tüm içtenlikle: 10

- Yarın orucuz! diye söz verdiler. 11

Buna pek inanmayan Bekir Ağa ile Zehra Kadın, belli 12
belirsiz gülümsediler. 13

Yemekten sonra Bekir Ağa, Ramazanın ilk teravi 14
namazını kılmaya gitti. Zehra Kadın, çocukları karşısına 15
alıp orucun nasıl tutulacağını, nelerin orucu bozduğunu 16
anlattı. Sonra: 17

- Yarın namaz kılacaksınız. Namazsız oruç olmaz, 18
dedi. 19

Zaten ikisi de birkaç tane namaz duası biliyorlardı. 20
Bunları, dindar bir kadın olan Zehra Kadın öğretmişti. 21
Hemen o sureleri birer kez okudular. İkisi de sevinçten 22
uçuyorlardı. Zehra Kadın: 23

- Haydi artık yatın. Geç yatarsanız gece kalkamazsınız, 24
deyip yatakları serdi. İki çocuk, kivançla uykuya daldılar. 25
26

Sahurda, Zehra Kadın kalkıp ocağı yaktı. Çabuk 27
çabuk erişte pişirdi. Erik hoşafını tencereden çinko tase 28
boşalttı. Sofrayı kurdu. Ekmeği dilimlenirken çocuklara ses- 29
lendi. İkisi birden yataklarından fırladılar. Yüzlerini yıkayıp 30
sofraya oturdular. Tam bu sırada uzaklardan bir davul sesi 31

1 yayıldı. Çocuklar sevinçle birbirlerine baktılar. Onların
2 sevincini gören Bekir Ağa:

3 - Bu sahura kalkma davulu, dedi. Biraz sonra da
4 imsak davulu çalınacak. O zaman artık oruç başlamış
5 olur. Ağza bir şey alınmaz.

6 Bunları söylerken, bir yandan da sigara kâğıtlarına
7 tütün sarıp, kendisine sigara hazırlıyordu. Hemen yemeğe
8 koyuldular. Karınları toktu. Fakat yarın acıkacaklarını düşü-
9 nerek, ağızlarına erişteleri zorla tikiyorlardı. Hoşafın üstü
10 yağ bağlamıştı. Zehra Kadın:

11 - Hadin, dedi, günahdır yemek artırmak. Birer kaşık
12 daha alın da hoşaf diplensin!

13 Bu arada, erişte sahanında kalan bir kaşık erişteleri de
14 kendisi yedi.

15 Böylece gece yemeği bitti. Fadiş sofraları toplanırken tey-
16 zesine yardım ediyordu. Bunu gören Bekir Ağa.

17 - Fadiş, dedi, bakıyorum iyi kız olmaya başladın. İyi
18 kızları herkes sever. Biz de severiz. Yaptığın iş bizeyse,
19 öğrendiğin kendine.

20 Bu sözler, Fadiş'in pek hoşuna gitti. Nedense, o gün
21 Bekir Ağanın iyiliği üstündeydi.

22 Çocuklar, öğrendikleri şekilde, ağızlarını çalkaladılar,
23 oruca niyetlenip yattılar. Bir süre sonra davulun sesi yeni-
24 den duyuldu:

25 - İmsak! dedi Bekir Ağa. Sonra onlar da yataklarına
26 girdiler.

27 Köyde, Ramazanın ilk günü, yedi yaşını geçmiş tüm
28 çocuklar oruç tutarlardı. Hepsi de oruçlarıyla öğünür, inan-
29 mayan olurlarsa:

30 - Nah! diye dillerini dışarıya sarkıtırlardı. Pek çoğu,
31 bunun niçin yapıldığını, dilden orucun anlaşılıp anlaşılma-

yacağını bilmiyordu. Öyle görmüştü, öyle yapıyordu. 1

- Fadiş'le Hasan, sabah namazından sonra, evde 2
biraz oyalandılar. Hasan, okuma kitabından bir parça oku- 3
du. Fadiş, bu parçayı çok seviyordu. Her dinleyişinde göz- 4
leri dolar, burnunu çekmeye başlardı. 5

Parçanın konusu bir ana serçenin, avcı tarafından 6
vurulmasıydı. Yavruların boş yere çırpınmaları, aç ve üşü- 7
müş olarak analarını beklemeleri Fadiş'i çok duygulandı- 8
rır... 9

Sokaktan çocuk sesleri gelmeye başlayınca sokağa 10
çıktılar. Hemen oruçlu olduklarını arkadaşlarına duyurdu- 11
lar. İnanmayanlara dillerini gösterip sözlerini doğruladılar. 12
Öğleye değin hiç acıkmadılar. Öğleyin eve döndüler. 13
Abdest alıp namaza durdular. Zehra Kadın, öğle namazı- 14
nın sayısını, kılınış şeklini bir bir anlatıyor, onlar da kılıyor- 15
lardı. Sıra duaya gelince, ellerini göğe doğru kaldırıp, avuç- 16
larını açtılar. Dudaklarını kimildatarak duaya başladılar. 17

Zehra Kadın, Fadiş'e sordu: 18

- Dua ederken neler söylüyorsun, Fadiş? 19

- Hiç, dedi. Anamı öldürme, teyzemi, Bekir Ağamı, 20
Hasan'ı, beni öldürme, diyorum. 21

Duadan sonra, sokağa çıkmak istediler. Fakat Zehra 22
Kadın izin vermedi: 23

- Sokakta yorulup acıkırsınız. İkindiye dek biraz yatın, 24
sonra çıkarsınız, dedi. 25

Hasan'la Fadiş uyumak için yattılarsa da, bir süre son- 26
ra uyumayıp, kalktılar. Bu sırada, kapının önünden, kent- 27
ten gelen bir araç geçiyordu. İki de pencereye koştular. 28
Araç, tozu dumana katarak geçip gitti. Hasan'la Fadiş bir- 29
birlerinin yüzüne bakıp gülümsediler. İki de o anda geç- 30
miş bir olayı anımsamışlardı. 31

YAZ başlarındaydı. Bir gün Akkale'den, Toroslu'ya giden otobüs, korna çala çala köye girmişti. Köy çocukları, her günkü gibi yine otobüsle birlikte çarşıya doğru koşuyorlardı. Birdenbire, korkunç bir patlama oldu. Bu patlama ile birlikte otobüs, tam Hasan'ların evinin önünde çakılıp kaldı. Şoför hemen yere atladı. Lastiklerden biri sönmüş otobüs o yana doğru çökmüştü. Olayı duyan tüm çocuklar, oraya doluştular.

Şoför, kızgın kızgın kollarını sıvadı, sonra yolculara seslendi:

11 – Yolcular, durak yerimiz ilerde, çarşı içinde. Fakat lastik patladı. Burada yarım saat kalacağız. İsteyen insin!

13 Yolculardan bazıları otobüsten indiler. Uyuşan bacaklarını canlandırmak için, oralarda gezinmeye başladılar. 15Çiçerinden biri şoföre sordu:

16 – Bu nasıl iş. Lastiğiniz eski miydi yoksa?

17 Şoför işinden başını kaldırmadan:

18 – Nasıl iş olacak beyim, dedi. Köylü çocuklarından biri, yola ters çivi gömmüş. Arabayı çivinin üstüne sürdük. 20Yoksa lastik yeniydi. Yirmi gün önce takmıştım.

21 Yolcu, merakla kendilerini süzen köylü çocuklara döndü. Suçluyu bulmaya çalışıyordu. Fakat hepsinin yüzlerindeki anlam birdi. Merak ve sevinç akıyordu gözlerinden!

24 Kimi yolcuları süzüyor kimisi de keyifle lastik değiştirmeye çalışan şoförü izliyordu.

26 Hasan'ın arkadaşı Mahmut, kalabalığın arasında durmadan Hasan'ı arıyordu. Hasan bu olayı göremezse, Mah-

mut çok üzülecekti. Çocuklardan biri Mahmut'a döndü: 1

– Hasan'ı mı arıyorsun? dedi. Aha bak, Fadiş kızla 2
pencereden buraya bakıyorlar! 3

Mahmut, hemen Hasan'a seslendi: 4

– Gelseniz ya buraya! 5

Hasan'la Fadiş «Hayır» anlamında başlarını kaldırıp 6
gelmeyeceklerini bildirdiler... 7

Biraz önce şoförle konuşan yolcu, bu olayı dikkatle izli- 8
yordu. Hasan'la Fadiş'in aşağıya gelmediklerini görünce, 9
her şeyi anladı: «Çiviye yola çakan bu iki çocuk. Öyle olma- 10
saydı, bu fırsatı kaçırıp suçlu suçlu pencerede dururlar mıy- 11
dı?...» diye yargıya vardı. 12

Fakat bu düşünceleri açığa vurmadı. 13

Gerçekten olay, yolcunun düşündüğü gibi olmuştu. 14
Hasan'la Fadiş, bu işi birkaç kez denemişlerdi. Hiçbir gün, 15
pusuda yatan koca çivi, lastiğe denk gelmemişti. O gün 16
yine ümitsizdiler. Patlamayı duyunca hemen pencereye 17
koştular. Olan olmuştu. O anda başarılarına çok sevinmiş- 18
lerdi. Fakat sevinçleri kısa sürdü. Otobüsten atlayan şofö- 19
rün kızgın yüzünü görünce, içleri korku ve pişmanlıkla dol- 20
du. Bu işi, yabancı yolcuları yakından görüp onlarla konu- 21
şabilmek için yapmışlardı. Fakat sonuç, onları ürkütmüş- 22
tü. 23

O gün, kendi aralarında, bir daha başkalarına kötülük 24
yapmamaya söz vermişlerdi... 25

Pencereden bakarken, bu geçmiş olayı konuşup ayrın- 26
tilarıyla bir kez daha anımsadılar. Sonra ikindi namazlarını 27
kılıp sokağa çıktılar. Hasan, annesine: 28

– Ezanı duymadan gelmeyiz, dedi. 29

Zehra Kadın, Hasan'ın ve Fadiş'in severek, isteyerek 30
oruç tutmalarına seviniyor, onlarla öğünüyordu. 31

1 Akşam üstü sokaklar, çocuklarla doluydu. Hasan'la
2 Fadiş, bir süre arkadaşlarıyla konuşup oyalandılar.

3 Sonra, çocuklardan ayrılıp çarşıya yollandılar. Sabah-
4 leyin Bekir Ağa, onar kuruş vermiş, «Bunlarla iftarlık alın,»
5 demişti.

6 Çarşıya varınca Fadiş on kuruşluk kuru üzüm, Hasan
7 da on kuruşluk leblebi aldı. İkisini karıştırdılar. Sonra payla-
8 şıp ceplerine yerleştirdiler. İkisi de leblebiyle karışık üzü-
9 mü çok severlerdi.

10 Köyün varlıklı kişilerinden Hacı Halil Ağa'nın dükkânı-
11 nin önünden geçiyorlardı. Hacı Halil, kapıda duruyordu.
12 Onları görünce:

13 - Oruç musunuz çocuklar? diye seslendi. Onlar
14 öğünç dolu bir sesle:

15 - Evet, dediler.

16 O zaman Hacı Halil:

17 - Gelin hele, biraz dükkâna girin dedi. Onların çekindi-
18 ğini görünce:

19 - Orucunuzun sevabından bir parça da Hacı Amcanı-
20 za vermez misiniz? Elbette verirsiniz. Ben de buna karşılık
21 size iftarlık vereceğim, deyip dükkâna girdi. Onar tane
22 incirle, onar tane bisküvi getirdi. Çocuklar almak istemedi-
23 ler o zorladı. Böylece iftarlık çeşitleri artmış oldu.

24 Bu haberi vermek için eve uğradılar. Komşulardan biri
25 bahçesinden taze mısır getirmişti. Zehra Kadın, mısırları
26 gömleklerinden sıyırıp haşlamaya hazırlanıyordu. Çocuk-
27 lar:

28 - Biz mısırlarımızı köyde kızartacağız, diye atıldılar.

29 Zehra Kadın, ellerine birer mısır verdi. İki çocuk ocak başı-
30 na geçip mısırlarını hemen pişirdiler. Fadiş:

31 - Ben mısırlarımızı taneledikten sonra saklayacağım.

Yemesi daha kolay olur, dedi. Zaten canı sıkılan Hasan, 1
bu buluşu beğendi: 2

- Ben de taneleyip cebime doldururum, dedi. 3

İşe giriştiler 4

Mısır tanelerini ceplerine doldurunca, yeniden sokağa 5
çıktılar. İkisinin de içleri eziliyordu. Elleri ceplerindeki 6
yemişlere değdikçe ağızları sulanıyordu. Hasan güçsüz 7
bir sesle sordu: 8

- Acıktın mı Fadiş? 9

Fadiş: 10

- Yooo! dedi yavaşça. 11

Hasan: 12

- Ben acıktım doğrusu, dedi. 13

Parmaklarının arasında bir mısır tanesi vardı. 14

- Bunu ısırısam, dilime dokundurmasam, yutmasam, 15
orucum bozulur mu? diye yumuşak bir sesle sordu. Fadiş, 16
kesinlikle karşı geldi. 17

- Teyzemin söylediklerini unuttun mu? Ağzına hiçbir 18
şey sokmayacaksın. Hatta taş bile. 19

Bunu söylerken, Hasan'ın eline hızla vurdu. Mısır tane- 20
si yere düştü. O zaman, Hasan da Fadiş'in yüzüne güçlü 21
bir tokat indirdi. Fadiş ağlayarak Hasan'ın yanından uzak- 22
laştı. 23

İlk günler, Hasan'dan dayak yiyince hemen gidip tey- 24
zesine yakınırды. Teyzesi, bu yakınmaları birkaç kez dinle- 25
di. Bir gün Fadiş'e: 26

- Bir daha bana Hasan'dan dert yanma. İyi geçindiği- 27
niz günler beni aramıyorsunuz. Kavga edince gelip başımı 28
şişiriyorsunuz! diye çıkıştı. Fadiş, o gün çok utandı. O gün- 29
den sonra, bir daha, Hasan'ın yaptıklarını teyzesine söyle- 30
medi. 31

Evin kapısına dek gelip orada dikildi. Bir yandan da 32

1 yanağını tutup hıçkırarak ağlıyordu. O sırada yine anasını
2 anımsadı. Onun kucağına, onun öpücüklerine dayanılmaz
3 bir özlem duydu. «Acaba anam da oruçlu mu?» diye
4 düşündü. Sonra teyzesine, «İstanbul'da da oruç tutulur
5 mu?» diye sormaya karar verdi.

6 İftar saati yaklaşmıştı. Mahallenin erkekleri, yavaş
7 yavaş çarşı yanından evlerine gelmeye başlamışlardı.
8 Fadiş'in içi, yalnızlık acısıyla burkuldu. Hiç kimseye kızmı-
9 yor, kimseyi düşünmüyordu. Tokat için, Hasan'a bile darıl-
10 mamıştı. Kolları, gevşek gevşek, iki yanına sarkmıştı. Dili
11 damağına yapışmış, dudakları sım sıkı kapanmıştı. Artık
12 açlık bile duymuyordu. Bu sırada, karşıdan köyün kız
13 öğretmeninin gelmekte olduğunu gördü.

14 Genç öğretmeni çok seviyordu. Bunun nedeni, öğret-
15 menin onu sokakta görünce tatlı tatlı gülümsemesiydi. Bu
16 gülümseme, Fadiş'in içinde derin bir sevgi ve dostluk
17 doğurmuştu. Bir kez bile yüz yüze konuşmadığı halde,
18 öğretmeni gördü mü hemen, yüreği çarpınmaya başlardı.
19 Öğretmen yaklaşmıştı. Yüzü kızararak, içtenlikle öğretme-
20 ne gülümsedi, öğretmen de başını okşadı. Konuşacakları
21 sırada Bekir Ağa yanlarında belirdi:

22 - Fadiş, dedi, ne yapıyorsun orada? Ezana az kaldı.
23 Hasan nerede? Hani siz, çarşıya ezan beklemeye gidecek-
24 tiniz?

25 Fadiş irkildi. «Hasan beni dövdü,» diyemezdi. Bunun
26 üzerine:

27 - Hiçbir şey yapmıyorum. Hasan'ı görmedim, dedi.
28 Öğretmen onları selamlayıp uzaklaşmıştı. Bekir Ağa:

29 - Öyleyse, dedi, haydi içeri gel. O, belki ezan bekle-
30meye yalnız gitmiştir.

31 Fadiş, Bekir Ağayla içeri girdi. Birkaç dakika sonra
32 Hasan da eve geldi. Babası ona takıldı:

- Hasan, duyduğuma göre orucu bozmuşsun! Yok-1
sa tekne orucu mu tuttun! (Öğleye kadar tutulan çocuk 2
orucu) 3.

O zaman Hasan, hınçla Fadiş'e döndü: 4

- Yılan kız, neden yalan söylüyorsun? Mısırı yedim 5
mi, orucumu bozdum mu? diye üstüne saldırdı. Anasının, 6
babasının önünde, saçlarından tutup başını iki yana sars-7
maya başladı. 8

Bu sert tepki karşısında, Bekir Ağa şaşırıldı. Şaşkınlığı 9
geçince, Fadiş'i Hasan'ın elinden kurtarıp bağırdı: 10

- Yılan sensin. Fadiş bana bir şey söylemedi. Ben 11
sadece şaka yaptım. 12

Hasan'ın yüzüne bir tokat indirdi. Sonra hiçbir şey 13
olmamış gibi: 14

- Defolun dışarı! Ellerinizi yıkayıp çabuk sofraya başına 15
çökün, dedi. 16

İkisi de abdestliğe fırladılar. Ellerini yıkarken birbirleriyle-17
le hiç konuşmadılar. Önde Hasan arkada Fadiş, odaya 18
dönüyorlardı. Mahallenin çocukları bağirmaya başladılar: 19
«Kandiller yandı, kandiller yandı!» İkisi bir an, şöyle bir 20
bakıştılar. Sonra içeri girip sofraya oturdular. Bismillâhla, 21
birer lokma ekmek kopardılar. Bu lokmaları, pancar pek- 22
mezine banıp oruçlarını bozdular. 23

Yemek bitince, Bekir Ağa şükür duası yaptı. Çocuklar 24
da ellerini açıp, amin dediler. Yemekten kalkınca, ceplerin-25
den yemişlerini çıkardılar. Soğumuş mısır tanelerinden bir- 26
kaçını ağızlarına attılar. Oruçken düşledikleri tadı bulama- 27
dılar. Sonra leblebi üzümü atıştırmaya giriştiler. İncirleri en 28
sona saklamışlardı. Fadiş, incirlerinden teyzesine verirken, 29
Hasan da babasına uzattı. Bekir Ağanın öfkesi geçmişti, 30
Hasan'a: 31

- İncirleri nereden buldunuz? diye sordu. Hasan, 32
Hacı Halil'in verdiği söyleyince Bekir Ağa: 33

- 1 - İyî incirlermiş. Yarın, yarım kilo alayım da sütlü incir
2 tatlısı yapalım, dedi. Zehra Kadın:
3 - Al ama, Ramazan günü kimse süt satmaz, diye söy-
4 lendi. Bekir Ağa:
5 - Sen tasalanma. Sütü de ben bulacağım, dedi.
6 Konuşma bitince ayağa kalktı. Dışarı çıkıp abdest aldı.
7 Camiye, teravi namazına gidiyordu. Zehra Kadın:
8 - Teraviyi biz de Hacı Gülsümlerde kılacağız, diye
9 kocasına haber verdi.
10 Çocuklar bu habere o denli sevindiler ki, dargın olduk-
11 larını bile unutup hemen birbirlerine sarıldılar. Hasan,
12 Fadiş'e hiçbir şey olmamış gibi sordu:
13 - Abdest aldın mı sen?
14 - Yok, dedi Fadiş. Haydi gidip alalım.
15 Konuşmalarını duyan Zehra Kadın:
16 - Siz nereye gidiyorsunuz? diye onlara takıldı.
17 Hasan, bilgiç bilgiç:
18 - Seninle Hacı Gülsümlere geliyorum anacığım, dedi.
19 Kambersiz düğün olur mu?
20 Abdest almaya çıkarlarken, Hasan:
21 - Fadiş, dedi, biliyor musun? İyî ettin de elime vur-
22 dun. Yoksa o mısırı yiyecektim. Orucum da boş yere bozu-
23 lacaktı. Küçük çocuklar gibi, tekne orucu tutmuş olacak-
24 tım. Ne fena olurdu değil mi? Üstelik, senin bir orucun var-
25 ken, benim hiç olmayacaktı.
26 Fadiş, acı acı gülümseyerek başını salladı.
27 Hacı Gülsüm, her ramazan evinin geniş sofasında
28 kadınlara teravi kıldırırdı. Teravinin imamı, Hacı Gülsüm'ün
29 yaşlı kocası olurdu. Hacı Dayıdan, hiçbir kadın yüzünü
30 saklamazdı. Çünkü o, hem yaşlı, hem de köyün en oku-
31 muş ve saygıdeğer kişisiydi.

Mahallenin erkekleri, karılarını o eve seve seve yollar- 1
lardı. 2

Namazda on beş kadınla on çocuk vardı. Hacı Dayı 3
ve karısı Gülsüm, kadınların namaza çocuklarıyla gelmele- 4
rine karşı durmuyorlardı. «Çocukları getirdiğinize iyi ettiniz. 5
Duaları bu yaşta öğrenip, namaza alışsınlar,» diyorlardı. 6

Namazdan önce Hacı Gülsüm, çocukları birbirlerin-7
den uzak yerlere yerleştirdi. Sonra namaza başladı. 8

İmama uyan beyaz örtülü başlar, hep birden secdeye 9
kapandılar. Bu sırada, çocuklar da gürültüyle yere yaman- 10
dılar. Diz çöküldü; yeniden secdeye varıldı... 11

İki rekâtlar olaysız geçti. Namazın sonuna doğru, 12
çocuklardan biri, islim salan tren gibi sesler çıkarmaya 13
başladı. Bu Karagözoğul'nun Mahmut'tu. Gülmediği için, 14
var gücüyle soluğunu içinde tutmaya çalışıyordu. Birden 15
boşanıverdi. 16

Bu ses, bulaşıcı bir hastalık gibi, tüm çocuklara yayıl- 17
dı. Evlerinde, hepsine de namazda gülmemeleri öğütlen- 18
mişti. Bu nedenle kendilerini sıkıyorlardı. Hasan'la Fadiş, 19
soluklarını tutmaktan, kıpkırmızı olmuşlardı. Kulakları zonk-20
luyordu. Kurulmuş zemberek gibiydiler. 21

Hasan, bu türlü teravi namazlarına alıştı. Fadiş'se 22
böyle bir toplantıya ilk kez katılıyordu. Evde teyzesi: «Sa-23
kın ha, güleyim demeyin,» diye öğütlerken, «Namazda24
gülünür mü hiç?» diye düşünmüştü. Şimdi içinde dayanıl- 25
maz bir gülme gerginliği duyuyordu. Bu isteğe engel olma- 26
ya çalışıyordu. Fakat elinde olmayan bir dürtüydü bu. O 27
da kendini tutamayıp kaynamakta olan tencere fokurtusu-28
na benzer bir gülme koyuverdi. 29

Bir ara, namaz kılanlar diz çöküp, selâm verdiler.30
Bunu fırsat bilen bazı analar, çocuklarının kaba etlerine.31
birer çimdik attılar. Çimddiği yiyenler içinde kabaran gülme32

† dalgası, biraz söner gibi oluyordu. Hasan'la Fadiş'de, çim-
2 diğın acısıyla biraz kendilerine gelmişlerdi.

3 Ramazan, hep bu hava içinde sürüp gidiyordu. Hasan
4 ile Fadiş sürekli oruç tutamıyorlardı. Yine de Ramazanın
5 on beşinde beş oruçları olmuştu.

6 Ramazanın on beşi, bu ayın en eğlenceli günü sayılır-
7 dı. O gün yine oruç tutuldu. İftar, ilk günün tersine neşe
8 giğinde yapıldı. Teravi olaysız geçti. Çocuklar, gündüzden
9 sözleşmişlerdi. Namaz biter bitmez, sokağa fırladılar, öteki
10 çocuklarla birleştiler. O gece tüm çocuklar dışarıdaydı.
11 Köy sokaklarında neşeli çocuk sesleri yükseliyordu.

12 Köyün geleneğine göre, «Ramazanın on beşinci gece-
13 si» çocuklar, köy davulcusunun peşine takılır, kapı kapı
14 dolaşırlardı. Her kapının önünde durup, davul eşliğinde
15 maniler atar, deyişler söylerlerdi. Ev sahibi, hemen kapıya
16 çıkardı. Kesesine göre çocuklara ve davulcuya yemiş,
17 meyve, şeker hatta taze ekmek, pide dağıtırdı.

18 Bazı evlerin önünde beklenmedik olaylar olurdu;
19 deyişlerin en canlı yerinde, evin penceresinden bir tas su
20 serpiliverirdi. Bunu yapan ev sahipleri, suyun hemen arka-
21 sindan kapıya koşarlardı. Yine armağanlarını dağıtırlardı.
22 Herkes o gece, geç saatlere dek uyumaz, kapılarına gele-
23 cek olan davulcu ile çocukları beklerlerdi.

24 Böyle, ev ev dolaşan çocuk topluluklarına «*Maniciler*»
25 denirdi. Hepsi de, ev sahipleri armağanlarını dağıtırken,
26 ellerindeki sepetleri uzatıp; maniler söyleyerek, «Koooy,
27 koooooy!» diye bağırırlardı.

28 Davulcu, bir mahallenin işini bitirince ötekine koşar,
29 bu arada aldığı armağanları bir çocukla hemen evine yol-

lardı. Bazı davulcular da yanlarında, sırtı küfeli eşek taşır, 1
armağanları bu küfelere doldururlardı. 2

Bir mahallenin çocukları, öteki mahalleye maniciliğe 3
gitmezlerdi. Bu işi, herkes kendi mahallesinde yapardı. O 4
gece Fadiş, coşkunluk içindeydi. Hasan ona, tüm bunları 5
anlatırken, o durmadan sorular soruyor: 6

- Eee! Daha ne zaman başlayacağız? diye sabırsızla-7
nıyordu. Hasan, bilgiç bilgiç: 8

- Dur bakalım hele, Davulcu yukarı mahallenin işini-9
bitirsin. Sırada bizim mahalle de var. Gecikmez gelir, diyor-10
du. Sonra, geçen yıldan aklında kalan, mani gecesinin 11
gülünç olaylarını anlatmaya girişiyordu. 12

Evlerde mani hazırlığı başlamıştı. Çocuklar köy odası-13
nın önünde birikmişler, sabırsızlıkla davulcuyu bekliyorlar-14
dı. Bir süre sonra, iki büyük çocuk yukarı mahalleden 15
yana koşarak geldiler. Soluk soluğa: 16

- Davulcu geliyor! diye müjdeyi verdiler. 17

Kalabalık, şöyle bir dalgalandı. Her kafadan bir ses 18
çıkıyordu. Kimi, öteki mahallede olanları soruyor, kimi, 19
«Hangi evden başlayalım?» diyordu. 20

Derken, davulun sesi yaklaştı. Çocuklar, davulcuyu 21
yolun başında karşıladılar: «Heeey, heeey, heeey!» diye 22
bağırarak, çevresini aldılar. 23

Davulcu İbir, koca göbekli, uzun bıyıklı, güleç yüzlü bir 24
adamdı. Adı İbrahim'di ama, köyde yediden yetmişe her- 25
kes ona İbir; karısına da «İbrininki» derlerdi. İbir, düğünler- 26
de bayramlarda davul çalarak kazandığı, birkaç kuruşla 27
geçinip giderdi. Tek derdi mani için çıkarken yanına alabi- 28
leceği bir eşeğe sahip olmamasıydı. Yıllardan beri bunu 29
düşlemekteydi. Hâlâ da umudunu yitirmemişti. Kalabalığa 30
yaklaşınca tokmağı davula arka arkaya vurup, çocukları 31
susturdu: 32

1 - Kismetiniz bol olsun oğlanlar, kızlar! diye, onları
2 selâmladı. Çocuklar, «Heeey, heey,» diye bağırmaya
3 başladılar. Davul, yine sus işareti verdi. İbir:

4 - Çocuklar! Kapıları taşlamak, yumruklamak, tekmele-
5 mek yok. Yalnız, mani atıp, deyiş söyleyeceğiz. Verileni
6 beğenmemek de yok. Taş da verseler hor görmeyeceksi-
7 niz, dedi. Sonra çocuklara şöyle bir göz attı:

8 - İçinizde ana çocuğu varsa eve götürün. Biliyorsu-
9 nuz, sonra ağlayıp bağınıyorlar. Gecenin tadı kaçıyor.

10 Fadiş de herkes gibi, yanına yönüne bakındı, ana
11 çocuğu göremedi (üç üç yaşına kadar olan çocuklara,
12 ana çocuğu deniliyordu). Tam bu sırada, kalabalığın ara-
13 sında Süleyman seslendi:

14 - Durun, kardeşim de gelmişti. Onu anama bıraka-
15 yım.

16 Kardeşi, üç yaşlarında bir kızdı. Eve götürüleceğini
17 anlayınca, yaygarayı bastı. Süleyman onu, sınıksı kavra-
18 yıp kucakladı. Kalabalıktan kurşun gibi fırladı. İki yana sal-
19 lana sallana koşup gözden kayboldu. Kısa bir süre sonra,
20 soluk soluğa döndü.

21 İlk olarak Hacı Halil'lerin, sonra da Hacı Gülsüm'lerin
22 evine gitmeye karar verildi. Hacı Halil'ler, geçen yılların
23 alışkanlığıyla, kulakları seste, manicileri bekliyorlardı. Hacı
24 Halil, çocukları pek severdi, manicilerin içinde, torunları da
25 vardı. Her yıl olduğu gibi, bu yıl da ilk kez kendi kapısına
26 gelineceğini biliyordu. Ev halkına:

27 - Bu yıl yemişleri ben dağıtacağım, dedi.

28 Davul kapının önünde gümlenmeye başlamıştı. Bir
29 süre, «Dum, dum, dumdum da dumdum!» sesi sürdü.
30 Sonra çocuklar, hep bir ağızdan; manilere deyişlere başla-
31 dılar:

I

Her küpecik küpecik 4
Yağdan, baldan küpecik. 2
Yağ olmazsa bal olsun, 3
Ev sahibi sağ olsun. 4

II

Ev sahibi evde misin? 5
Evde değil, dağda mısın? 6
Dağda yılan kışlasın, 7
Allah çocuklarını bağışlasın. 8

III

Ambar altında taziyim, 9
Molla beyin kıziyım. 10
Çağırın gelin Ayşeyi, 11
Gelin edelim Maşayı. 12

IV

Tenarından, menarından, 13
Baklavanın kenarından, 14
Altı okka pekmez, 15
Sepetimiz boş gitmez. 16

Çocuklar bunları söylerken, davulcu da durup durup 17
tokmağı davula indiriyor. «He heeey!» diye naralar atıyor- 18
du. 19

Kapı birden açıldı. Beyazlara bürünmüş, upuzun bir 20
hayalet dışarı fırladı. Çocuklar korkuyla bağırsırken Hacı 21
Halil başındaki örtüyü ve elindeki sopayı yere attı. Onu 22
gören çocuklar, sevinçli sesler çıkararak ellerini çırpmaya 23
başladılar. Hacı Halil, koluna koca bir sepet takmıştı. 24

1 Önce davulcunun sepetini taşıyan çocuğa yaklaşıp sepe-
2 te avuç avuç yemiş attı. Sonra da çocukların yemişlerini
3 dağıttı.

4 Böylece, mahalledeki tüm evler gezildi. O gece, kapısı-
5 ni açmayan kimse olmadı. Neşeli sesler, yavaş yavaş
6 dağıldı.

7 İbir, başka bir mahalleye yollanırken çocuklar da evle-
8 rine sokuldular.

9 Hasan'la Fadiş, neşe içinde eve girdiler. Sofra örtüsü-
10 nü yere serip, üstüne sepetlerine boşalttılar. O gece, sahu-
11 ra dek, her evde yemiş yenilip, gülünüp söylenirdi.

7

12 YAZIN son günleriydi. Buğdaylar çuvalanıp harman-
13 dan kaldırılmış, bahçeler, yarı yarıya bozulmuştu. Bayra-
14 ma birkaç gün vardı. Yine çamaşırlar yıkandı. Evler temiz-
15 lendi. Bu arada, çocukların bayramlıkları da hazırlanıyor-
16 du.

17 Zehra Kadın, Cemil'nin yolladığı basmadan, Fadiş'e
18 bir entari biçti; makinesi olmadığı için giysiyi elinde dikiyor-
19 du. Fadiş, teyzesi dikişe başlayınca, büyük bir sevinçle
20 yanında oturuyor, sokağa çıkmak istemiyordu.

21 Hasan'a da bayramlık yapılmıştı. Arife günü, her şey
22 hazırdı. Çocuklar coşkunluk içinde, ertesi günü bekliyorlar-
23 dı. Fadiş, kendini bildi bileli, hiçbir bayramı bu denli sevinç-
24 le beklememişti. O gün yine yediden yetmişe herkes oruç-
25 tu. Hatta Zehra Kadına göre, dağlar, taşlar, kurtlar, kuşlar
26 da oruçtular. Yine birer birer yıkanıldı. Fadiş, arife günü
27 yıkanan çocukların, arpa boyu uzadıklarını duyunca şaşır-

di. Yıkandıktan sonra giydiği basma entari, dizlerine doğru 4
kısalmişti. İçin için: «Büyüdüm işte, elbise kısa geliyor,» 2
diye sevindi 3

Son iftarı yerken Hasan: 4

– Keşke, dedi, orucun hepsini tutsaydık. Oruç tutmak 5
bana hiç zor gelmedi. 6

Fadiş, bu söze için için güldü. Hasan, sözünü bitirince 7
yan gözle Fadiş'e baktı. Fadiş, ona bakmıyordu. 8

Zehra Kadın, küçük bir tepsi bayram baklavası yapıp, 9
komşunun fırınında pişirdi. Köyde baklava yalnız bayram- 19
dan bayrama yapılırdı. Çocuklar, tepsiye istekle bakıyorlar- 11
dı. Yarını, biraz da baklava için ipe çekiyor gibiydiler. 12

O gece erkenden yatıp güneş doğmadan kalktılar. 13
Hasan'la babası, çarşı camiine bayram namazına gittiler. 14
Döndüklerinde Zehra Kadın, sofrayı hazırlamıştı. 15

Köydeki geleneğe göre, bayram sabahı, kahvaltıda, 16
yemek yenirdi. Önce yoğurtlu çorba, sonra et yemeği, 17
daha sonra da baklava geldi. Yoksul köylüler bile, bayram- 18
larda sofralarına bu üç türlü yemeği koymaya çalışırlardı. 19

Fadiş, baklavayı pek sevmezdi. Hasan buna pek 20
sevindi: 21

– Fadiş, dedi tatlı bir sesle, senin payını da ben yiye- 22
yim mi? 23

Fadiş: 24

– Ye, ye, dedi. 25

Böylece Hasan, tepsiye yumuldu. Ana babası, onun 26
baklava yiyişine sevecenlikle bakıyorlardı. 27

Yemekten sonra, el yüz sabunlandı, bayramlıklar giyil- 28
di. Zehra Kadınla Bekir Ağanın elleri öpüldü. Bu iş biter bit- 29
mez Hasan'la Fadiş, hemen sokağa fırladılar 30

Sokaklar allı yeşilli, sarılı morlu bayramlıklarını giymiş 31
çocuklarla doluydu. Çocuklar, küçük kümeler halinde evle- 32
re giriyor, el öpüp çıkıyorlardı. 33

1 Hasan'la Fadiş, bu kümelerden birine katıldılar. Birkaç
2 eve girip, herkesle birlikte el öptüler. Eli öpülen yaşlılar,
3 çocukların ceplerine, fıstık, şeker, üzüm dolduruyor, birer
4 mendil veriyor, ya da baklava sunuyorlardı. Para, pek sey-
5 rek olarak veriliyordu.

6 Fadiş, önceleri bu işe pek ısınmadı. Daha doğrusu
7 biraz utandı. Gittiği yerlerde okşanıp sevildiği için, el öpme-
8 ye çabuk alıştı. Zaten sevgiye açtı. Vücudu, ekmek ve su
9 gibi, sevgi istiyordu.

10 Fadiş o gün, öğretmen Nezihe Hanımın evine de gitti.
11 Beş altı öğrenci eve giriyorlardı. Fadiş de aralarına karışı-
12 verdi. Öğretmen, çocuklara, lokum sundu. Bu sırada
13 Fadiş'i gördü. Onun başını okşayarak:

14 - Sen Zehra Hanımların yanında kalan kız değil
15 misin? diye sordu. Fadiş, bu ilgiden büyük bir sevinç duy-
16 du:

17 - Evet, dedi kibarca, ben Fadiş'im.

18 Öğretmen:

19 - O haide, dedi, seninle okulda görüşürüz.

20 - Okuyup yazma biliyor musun? diye takıldı. Fadiş:

21 - Yok, dedi üzüntüyle. Ama bu yıl okula başlayaca-
22 ğım.

23 Öğretmen onun özentisiz davranışlarını çok beğendi:

24 Fadiş, büyük bir sevinçle, oradan ayrıldı.

25 Bu bayramı, yaşamı boyunca unutamayacaktı. Köylü
26 çocukların bayramlık basmaları hep birbirine benziyordu.
27 Fadiş'in bayramlığı gibi, kimsede yoktu. El öpmeye girdiği
28 evlerde kadınlar, elbisesini elleyip:

29 - Fadiş, bunu sana anan mı yolladı? Bizim basmacı-
30 larda hiç böylesi yok, diyorlardı. Bu sözler Fadiş'in içini
31 sevinçle dolduruyordu.

32 O gün, öğleye dek Hasan'ı pek az gördü. Çünkü
33 Hasan çarşıdaki dükkânlara gidip, erkeklerin ellerini de

öpüyordu. Bu, kızlara yasaktı. Karşılaştıkları zaman, 1
Fadiş'e ayaküstü öğünüyordu: 2

- El öpünce sen, fındık, fıstık, mendil alıyorsun. Çarşı-3
da bana para veriyorlar. Bu parayla her istediğimi alaca- 4
ğım, diyordu. 5

Nedense bu iki çocuk, sıkıntılı günlerde birbirlerine 6
yaklaşırlar, iyi günlerde ise birbirlerini çekemezlerdi. Bay-7
ram günü de böyle olmuştu. Hasan, Fadiş'in giyim kuşam 8
bakımından üstünlüğünü kıskanmıştı. Fadiş de onun, çarşı-9
şıda el öpmelik bayram parası olmasını çekemiyordu. 10

Öğle yemeğinde karşılaştıklarında Hasan: 11

- Tam yetmiş beş kuruşum oldu, diye söze başladı. 12
Fadiş'e meydan okur gibi bir hali vardı. Fadiş: 13

- Benim de, dedi, iki cep yemişim, üç tane de mendi-14
lim oldu. Yemişim daha çok olacaktı ama, koyacak yerim 15
yoktu. 16

Yemişlerini cebinden çıkarıp mendillerden birine 17
boşaltmaya başladı. Bir yandan da: 18

- Paralarınla ne alacaksın? diye soruyordu. Hasan 19
boş bulundu: 20

- Leblebi üzüm, şeker, fıstık, her şey alırım. 21

Fadiş: 22

- Onların hepsi bende var, dedi. 23

Hasan buna çok kızdı: 24

- Belki, düdüklü balon da alırım, diye ekledi. 25

Fadiş: 26

- Bu kadar çok şey almaya paran yeter mi acaba? 27
deyince, Hasan yerinden fırladı, ona gelişigüzel vurmaya 28
başladı. Bir yandan da: 29

- Pis kız, bu basmayı giydim diye kendini bir şey 30
oldum sanıyorsun. Bizim evimizde sığınıyorsun. Seni 31
bugün sokağa atsak, atabiliriz. Gece, kurda kuşa yem olur- 32
sun. Ben istesem, elindeki yemişlerin hepsini de alırım. 33

1 Çünkü ben, bu evin oğluyum. Senin evin değil burası.
2 Benim evim, anladın mı? diye, yüzüne, başına, sırtına
3 vurup, saçlarını çekiyordu.

4 Bu sırada Fadiş'in bayramlığının cebi yırtılmıştı. Bunu
5 gören Fadiş, yüksek sesle ağlamaya başladı. Kavga sofa-
6 da oluyordu. Bekir Ağa çarşıdaydı. Zehra Kadın odada,
7 bayramlaşmaya gelen bir komşusuyla konuşuyordu.

8 Fadiş'in sesini duyunca dışarıya seslendi:

9 – Mübarek gün, yine birbirinizle dalaşmayın!

10 Fakat, Fadiş'in ağlaması kesilmemişti. Bunun üzerine,
11 Zehra Kadın dışarı çıktı. Fadiş'i saç baş karışmış, bayram-
12 liğinin cebi yırtılmış olarak görünce:

13 – Ne oldun kız? diye bağırdı. Hasan soluk soluğa atıl-
14 ırdı:

15 – Pis sığıntı, dedi. Kendi evi sandı benim evimi. Bana
16 gösteri yapıyor.

17 Öfkesi, iyiden iyiye kabarmıştı. Fadiş'e yeniden saldır-
18 imak istedi. Annesi engel oldu.

19 – Bıktım artık sizin kavganızdan. Sonra Fadiş'e dön-
20 dü:

21 – Sinsi yılan, yine ne söyledin de kudurttun Hasan'ı.
22 Allah cezası versin!

23 Hasan hemen atıldı:

24 – Bir sürü yemişi varmış. Benim de param var, dedi.
25 O parayla yemiş alacak değil misin? Senin alacağın
26 yemişlerin hepsi bende var,» diyor...

27 Odanın eşikliğinde dikile kalan komşu, sessizce onları
28 dinliyor, kavgalarına gülümsüyordu. Hasan sözünü sürdür-
29 dü:

30 – Ana, gitsin bu kız buradan. İstemiyorum anladın
31 mı? Nereye gidecekse gitsin. Burası bizim evimiz. Onun
32 değil. O, İstanbul'a gitsin. Orada anası gibi hizmetçilik
33 etsin!

O zaman, komşunun kaşları çatıldı. Yüzü bembeyaz 1
olan Fadiş'e, içinde dayanılmaz bir acıma duydu. 2

Fadiş, bu son sözlerle çok sarsılmıştı. Dudakları titri³
yordu. Dili tutulmuş gibiydi. Bir tek söz söyleyemiyordu. 4
Zehra Kadın, onu omuzundan iterek odaya soktu. Hasan'ı 5
da sokağa kovaladı. Fadiş'e: 6

- Çabuk, dedi, üstündekini çıkar, cebini dikeyim. Son- 7
ra yine giyersin. 8

Fadiş, giysisini çıkarırken Zehra Kadın:-9

- Kaç gündür şu entariyle uğraşıyorum. Göz nuru 10
döküp, özene bezene dik, yarım günde yamanacak hale 11
gelsin. İş mi bu? diye söyleniyordu. Elbisenin cebi dikilir- 12
ken, Zehra Kadın komşuya dert yandı: 13

- Kardeşim, bu kız başıma dert oldu. Onu Bekir Ağay- 14
la Hasan'ın yanında sığdırabilmek için, neler çekiyorum 15
bir bilsen! Anasının da hiç akli yok. Kızını buraya attı. Doğ- 16
ru dürüst, arkasını bile aramıyor. Kaç zamandır, «Hadi 17
sevaptır, deyip dişimi sıktım. Ama bu kez anasına yazaca- 18
ğım...» 19

Cep dikilince, giysiyi Fadiş'e fırlattı: 20

- Al, şunu giy de sokağa defol! 21

Fadiş, kavganın başından beri ilk kez konuştu: 22

- Teyze, ben onu giymek istemiyorum. Dünkü enta- 23
rim nerede? 24

Zehra Kadın, bu sözlere o denli kızdı ki, Fadiş'e güçlü 25
bir tokat indirdi. Sonra: 26

- Sen kim oluyorsun da bana kafa tutacak? Baş belâ- 27
sı kız. Çabuk giy şunu. Senin nazını çekemem! diye bağır- 28
dı. Fadiş, çabuk çabuk elbiseyi giydi ve ağlayarak sokağa 29
fırladı. 30

Gidecek hiçbir yeri yoktu. Bir an Nezihe Öğretmen'in 31
evine gitmeyi düşündü. Bundan hemen vazgeçti. Harman 32

1 yerine doğru yürümeye başladı. Harman yeri bomboştu.
2 Yol üstündeki çeşmeye yanaştı. Yüzünü yıkadı, burnunu
3 temizledi. Sonra, çeşme başına oturdu. Yumruklarını
4 şakaklarına dayayıp öylece kaldı.

5 Onu en çok düşündüren ve korkutan şey, evden
6 kovulmasıydı. Kimbilir kendisini, anasına nasıl anlatacak-
7 lardı. Belki de böyle bir çocuğu anası da istemeyecek,
8 babasına yollayacaktı. O zaman ne yapardı? Babasını
9 düşününce ürperdi. Anası istese bile Fadiş'e nerede baka-
10 caktı? Evleri yoktu ki! Hasan, «Sen de anan gibi hizmetçi
11 ol,» demişti. İstanbul'daki doktorun hanımını anımsadı.
12 Hangi çareye başvursa, çıkmaza giriyordu. Bu sırada
13 güneş, dağların ardına doğru çekiliyordu.

14 Fadiş, kargaların bağışarak sürü sürü uçtuğuklarını
15 gördü. «Yuvalarına gidiyorlar,» diye düşündü. Canı, eve git-
16 mek istemiyordu. Bayram, onun için, öğleyn bitmişti.

17 Hava, iyiden iyiye karamaya başlamıştı. Fadiş, istek-
18 siz adımlarla eve yollandı. Suçlu suçlu odaya girdi. Hasan,
19 anası ve babasıyla birlikte kändilin başında oturuyordu. İçi
20 burkuldu. Kapı ağzına yakın bir yere çököverdi. Yaşından
21 umulmayan bir davranışla, verilecek cezayı, beklemeye
22 başladı. Fakat Bekir Ağa, ona ceza vermeyecekti. Yumu-
23 şak bir sesle onu yanına çağırdı:

24 - Şuraya gelsene Fadiş, akşam karanlıklarına kadar
25 neredeydin kızım?

26 Fadiş'in içine, dalga dalga sevinç yayıldı.

27 - Harman yolundaki pınarın başındaydım, diye yanıt-
28 ladı. Bekir Ağa, başka zaman olsa: «Bu saatlerde, o ıssız
29 yerlerde ne işin var? diye bağırır, belki de döverdi. Bugün
30 hiç üstelemedi. Sadece: «Daha yemek yemedik. Hasan,
31 köyde seni aramadık yer komadı,» dedi. Fadiş:

32 «Demek beni aramışlar,» diyerek daha bir sevindi.

Sonra yavaş yavaş yanlarına sokuldu. Hasan, mendile 1
çıkın yaptığı yemişleri, cebinden çıkarıp, Fadiş'e uzattı: 2

- Fadiş, al yemişlerini 3

O, dostça elini uzattı. 4

- Paylaşalım istersen, dedi. 5

Bekir Ağa söze karıştı: 6

- Paylaşmayın. Onları sen ye dedi. Sonra, elini yelek 7
cebine soktu. Oradan çıkardığı bir yirmi beşliği, Fadiş'e 8
uzattı: 9

- Al bunu, Hasan'ın olduğu gibi, senin de paran 10
olsun. 11

Fadiş, gözlerine ve kulaklarına inanamıyordu. 12

Gerçekten Bekir Ağa, Fadiş'in kayıp olduğunu öğre- 13
nince, Hasan'ı aramaya yollamıştı. Hasan, Fadiş'i mahalle- 14
de aradı, bulamadı. «Aramadık yer komadım,» diye eve 15
döndü. Babasına Fadiş'ten bir iyi yakındı. 16

O sırada, Bekir Ağayla Zehra Kadın da, bunu konu- 17
yorlardı. Bekir Ağa, oğlunu ve karısını iyice dinledikten son- 18
ra: 19

- Söylediklerinizin hepsi gerçek, dedi. Fakat ben, 20
Fadiş'i buradan yollamak istemiyorum. Köyde para kıt. 21
Köylü yaptığım işlerin karşılığını, buğdayla, yumurtayla, 22
hatta tarhana, bulgur, fasulye, nohutla ödüyor. Fadiş'in 23
anasının yolladığı para, köy yerinde iyi para. Bunları birikti- 24
riyorum. Önümüzdeki bahara, bu paralarla çok sevineceği- 25
miz işler yapacağım. Onun için Fadiş, anasını isteyinceye 26
dek burada kalacak. Siz de ona iyi davranacaksınız. 27

Hasan, bu sözleri şaşkınlık içinde dinledi. Babası, 28
Fadiş'i kovduğunu duysa, belki de onu bir iyi pataklardı. 29
Ana-oğul, babaya bundan hiç söz etmediler. 30

1 CEMİLE, İstanbul'da tedirginlik içinde yaşıyordu.
2 Fadiş'i düşündükçe, yediği ve giydiği içine dert oluyordu.

3 Birçok kez Hanıma, Fadiş'i yanına kabul etmesi için
4 yalvarmıştı. Fakat hanım, kızı yaza, yazı kışa atıp, onu oya-
5 liyordu. Birgün hanımla bu konuyu son bir kez daha
6 konuşmak istedi. Hanım öfkelendi:

7 - Çocuğunu evime alamam. İstersen burda çalış iste-
8 mezsen kendine başka bir iş ara! dedi. Cemile donakaldı.
9 Sadece:

10 - Aylardır beni niçin oyaladınız? diyebildi ve bohçası-
11 ni alıp oradan ayrıldı. Hemşerilerinden birine sığı. Artık,
12 iş bulmakta güçlük çekmiyordu. Çünkü her işi öğrenmişti.
13 Kısa bir süre sonra, iyi bir iş buldu. İş Ankara'daydı. Cemi-
14 le gidip hanımla konuştu. Durumunu anlattı. Hanım:

15 - Senden hoşnut kalırsak, belki çocuğunu da alırız,
16 deyince, onların bütün isteklerini kabul etti.

17 Cemile, üç gün sonra, hanımlarla birlikte İstanbul'dan
18 ayrıldı. Hanım, soylu bir paşanın kızı ve varlıklı bir mühendi-
19 sin karısıydı. Evde Cemile'den başka, dadı ve erkek aşçı
20 da vardı. Cemile, evin çamaşır ve temizlik işleri için tutul-
21 mişti.

22 Ankara'ya vardıklarında, Cemile şaşkına döndü. On
23 iki odalı koca bir köşkün tüm temizliği üstündeydi. Ama
24 işten hiç yılmıyordu. Sabahın beşinden gecenin on ikisine
25 değin, durmadan çalışıyordu. Hanım, bey, hatta aşçı ve
26 dadı ondan çok hoşnuttular. Hanım, birkaç ay sonra ona,
27 yeni giysiler alıp aylığını artırdı.

28 Cemile, tüm bunları, görgülü kişilerin ağırbaşlılığıyla
29 karşılıyor, her şeye candan teşekkür ediyordu. İş bittiği

zamanlar, dadiya yardım edip küçük oğlanı oyalyordu. 1

Bir gün dadi, hanımla bozuşup, işten ayrıldı. O gün-2
den sonra, küçük Sedat'a Cemile bakmaya başladı. Bu iş 3
çok hoşuna gidiyordu. Bu nedenle çocuğa gerçek bir ana 4
gibi davranıyordu. 5

Böylece Cemile, ortalık hizmetinden çocuk bakıcılığı- 6
na alınmıştı. Bir yaşındaki Sedat, artık Cemile'den ayrılma- 7
yordu. Cemile onu, çocuğu gibi seviyor, «Sedat'ı, Fadiş'in 8
yerine koydum,» diyordu. Gerçekten, Sedat'a ninni söyler- 9
ken, zaman zaman, «Sedat'ım ninni» yerine, «Fadiş'im nin- 10
nil» diye inliyordu. 11

Hanım Cemile'ye: 12

- Biraz sabret. Bey'in gönlünü yapıp kızını buraya ala- 13
cağım,» diyordu. Bu sözler güven veriyordu. Çünkü hanı- 14
ma inanıyordu. 15

Bir gün hanım: 16

- Cemile, kızının okul çağı geldi mi? diye sorunca, 17
Cemile açıldı: 18

- Ah hanımefendiciğim, aylardan beri bunu düşünü- 19
yorum! Tek amacım onu okutr .ak. Fakat köy yerinde oku-20
la yollamayı kim akıl edecek? Nüfus kâğıdı bende buyu-21
run, bakalım. Okul yaşı geldiyse Zehra'ya yazalım, dedi. 22
Hanım, nüfus kâğıdını inceledi: 23

- Çocuk geçen yıl okula başlayabilirmiş, dedi. 24

Hanım hemen o gün, «Fadiş'i okula yazdırın,» diye 25
Zehra Kadına bir mektup yazdı. Arkadan da, nüfus kâğıdı 26
ile birlikte koca bir sandık yiyecek, giyecek, defter, kalem 27
yolladı. 28

Fadiş, okula başladığı gün sevinçten uçuyordu. Oku- 29
yup yazmayı hemen öğrenivereceğini sanmıştı. Çünkü 30
bunu çok istiyordu.

1 Okul beş sınıflıydı. İki öğretmen vardı. Birisi Nezihe
2 Hanım, öteki de köye yeni gelen bir erkek öğretmendi.
3 Fadiş, erkek öğretmenin sınıfına düştüğünü görünce
4 çok üzüldü. «Kendi sınıfına almadı.» diye Nezihe öğretme-
5 ne içten içe güvendi. Bu nedenle, günlerce ondan kaçtı.
6 Nezihe öğretmen okul açıldıktan birkaç gün sonra, bahçe-
7 de yakaladı ve sordu.

8 – Fadiş, niçin hep benden kaçyorsun?

9 Fadiş, açıkça yanıtladı:

10 – Ben seni seviyorum. Senin sınıfında olmak istiyor-
11 dum.

12 O zaman Nezihe öğretmen, gülerek yanagını okşadı:

13 – Fadiş'ciğim. Bana eski öğrenciler düştü. Arkadaşım-
14 a aramızda böyle anlaştık. O, çok iyi bir öğretmendir.
15 Sakın üzüp darıltma. Kendisini sevmediğini anlarsa kırılır,
16 bana, seni çok sevdiğini söyledi.

17 Fadiş, gözlerini yere dikmiş dinliyordu. Bu sırada zil
18 çaldı. Fadiş, koşarak dershaneye girdi. Dersin sonuna
19 doğru öğretmen, ayağa kaldırdı.

20 – Senin anan baban var mı kızım? diye sordu.

21 – Var, dedi Fadiş.

22 – Neredeler?

23 – Anam Ankara'da, babam bilmem.

24 – Baban öldü mü?

25 – Ölmedi.

26 – Ne iş yapar?

27 – Hiiii!

28 – Anan Ankara'da ne yapıyor?

29 – Hizmetçilik ediyor.

30 Fadiş bunu söylerken, kulaklarına dek kızarmıştı.
31 Öğretmen:

32 – Benim anam da birkaç yıl İstanbul'da çalışmıştı,

deyince, öğretmene karşı içten bir yakınlık duydu. Birden 1
öğretmene: 2

- Anan seni kimin yanına koydu da gitti İstanbul'a 3
diye soruverdi. Öğretmen, Fadiş'in sandığından daha 4
dolu bir çocuk olduğunu anladı: 5

- Ablam bakıyordu bana, deyip, sözü değiştirdi. 6

Fadiş, o günden sonra, öğretmenini çok sevdi. Çün- 7
kü, ikisinin de birbirine benzer yalanları vardı. Fadiş, bu 8
benzerliği çok benimsemişti. 9

Bir gün, bahçede öğretmenin yanına yaklaştı: 10

- Öğretmenim, ablan seni dövüp evinden kovar mıy- 11
dı? diye sordu. Genç öğretmen, şaşkınlıkla kekeledi: 12

- Ne zaman? 13

Fadiş soğukkanlılıkla: 14

- Anan seni bırakıp İstanbul'a çalışmaya gittiği 15
zaman... 16

Öğretmen, Fadiş'in sorusunu anlamıştı. İnandırıcı bir 17
sesle yanıtladı: 18

- Elbette döverdi, bazen de evden kovardı. Zaten 19
çocukların çoğu büyüklerinden dayak yerler. 20

Öğretmen sözünü bitirir bitirmez Fadiş, koşarak ora- 21
dan uzaklaştı. 22

Kış gelmişti. Dershanenin sobası çok fena tütüyordu. 23
Çocuklar, tahtaya yazılanları, duman ve gözyaşı içinde izli- 24
yorlardı. Dumandan kurtulmak için, pencereler açılıyordu. 25
Bu kez de soğuktan titreşiyorlardı. Çocukların durmadan 26
gözleri, burunları akıyordu. Bu arada kar bastırdı. 27

Hasan'la Fadiş, her sabah koltuk altlarına birer odun 28
kıştırıp okulun yolunu tutarlardı. Bayram günü geçen olay- 29
dan sonra, bir daha kavga etmemişlerdi. Üstelik Hasan, 30

1 Fadiş'in derslerine yardım edip, okulda ona gözkulak olu-
2 yordu. Fadiş okulu çok sevmişti. Cumartesi ve pazartesi
3 günleri yapılan bayram törenlerine bayılıyordu. Bu törenler
4 ona, insan içinde bir yeri olduğunu belirtiyordu. Bunu anla-
5 mak için güvenle dolduruyordu.

6 Arkadaşları tarafından çok seviliyordu. Çocuklar
7 mahallede olduğu gibi okulda da onsuz olamıyor, her
8 oyunda onu arıyorlardı. Artık çat çat okuyup yazmaya baş-
9 lamıştı.

10 Öğretmen bir gün öğrencilere, «*Daha dün annemizin*
11 *kollarında yaşarken, çiçekli bahçemizin yollarında koşar-*
12 *ken*» şarkısını öğretiyordu. Fadiş'in gözlerinden tane tane
13 yaşlar döküldüğünü gördü. Şarkıyı hemen neşeli bir türkü-
14 ye çevirdi. Türkü söylenirken Fadiş herkesle birlikte el çırpı-
15 yordu. Bir yandan giysinin kollarına gözyaşlarını silip bur-
16 nunu çekiyordu. El çırpışı içten değildi. Daha önce söyle-
17 nen şarkının etkisinden kurtulamamıştı. Öğretmen onun
18 davranışlarını ilgiyle izliyordu.

19 Bazen bir kuş gibi durmadan cıvıldaşan Fadiş, bazen
20 de dalgınlaşır, uzun süre susardı. Öğretmeni onu her haliy-
21 le sevimli buluyordu.

9

22 KÖYDE kış hep sert geçirdi. O yıl da kar, ayak basıl-
23 mayan yerlerde iki metreyi bulmuştu. Zehra Kadın,
24 Fadiş'e pembe yün iplikle nakışlı çoraplar ördü. Fadiş ken-
25 di yaşındaki köy kızları gibi giyinmekten hoşlanıyordu. Tey-
26 zesi kışa girerken bir de şalvar dikmişti. Saçlarına sekiz
27 örgü yapıyordu. Örgülerin uçları, arkadaşlarınıninki gibi saç-
28 lıkla birleştiriliyordu.

Saçlık, renkli boncuklardan yapıldı. Köyde her kızın 1 bir saçlığı vardı. Varlıklı kızların saçlıkları el büyüklüğünden 2 olur; renk renk boncuklarla süslenirdi. Yoksul kızların saç-3 lıkları ise iki parmak eninde olur mavi, kırmızı boncuklar-4 dan örülürdü. 5

Fadiş, aylarca süslü bir saçlığın özlemini çekti. Zehra 6 kadın pazardan birkaç renk boncuk aldı. İpliklere dizdi, 7 ona da bir saçlık hazırladı. Bu saçlık Fadiş'e mutluluk ver-8 di. 9

Herkes gibi, o da okula şalvarla gidiyordu. Ders yılı 10 ortasında ilden birkaç top önlüklük kumaş geldi. Zenginler 11 bu kumaştan parayla alacak, yoksullara parasız verilecek-12 ti. İlerdeki büyükler, öğrencilerin okula önlüksüz gelmelerini 13 istemiyorlardı. 14

Öğretmen, Fadiş'e, kumaş verdi. Kısa bir süre sonra 15 önlükler giyildi, beyaz yakalar takıldı. Şalvarlar, çıkarıldı. 16

Fadiş'le, Hasan okuldan dönünce, hemen oturup 17 derslerini bitirirlerdi. Çünkü kış gecelerinin en güzel eğlen-18 cesini kaçırmak istemezlerdi. Mahalleli, her gece bir evde 19 toplanırdı. Bazen başka mahallelere bile uzanılırdı. Zehra 20 Kadın, gözü açık bir kadındı. Çocukları: 21

- Dersinizi bitirmeden gece oturmasına gitmek yok, 22 diye sıkıştırırdı. 23

Bekir Ağa akşam yemeğinden sonra, kahveye ya da 24 köy odasına giderdi. Yabancı konuk olduğu günler, köy 25 odası pek şenlikli olurdu. Köylüler, konuğu yaşına, işine 26 göre ağırlayıp eğlendirmek için ellerinden geleni yaparlardı. 27 di. 28

Bekir Ağa gider gitmez, onlar da hemen sokağa fırlar- 29 lardı. Gece oturmaları, çocukların en sevdiği şeydi. Otur- 30 ma evlerinde bir masal anası olurdu. Bu kadın, o denli tat-31 li, heyecanlı, gülünç, korkunç masallar anlatırdı ki... Onu 32 dinlerken çocukların solukları kesilirdi. 33

1 Köy evleri genel olarak bir oda, bir de ahırdan oluşur-
2 du. Köyde iki katlı, 5-6 odalı evler de vardı. Bunlar, toprak
3 sahibi varlıkların evleriydi.

4 Köylüler gece oturmalarında, varlı-yoksul ayrımı yap-
5 mazlardı. Toplanma sırası kime gelmişse, o eve doluşurlar-
6 dı. Konuklar, köyün geleneklerine göre ağırlandı. Bu gele-
7 nekleri herkes kesesine göre yerine getirmeye çalışırdı.
8 Odanın bir duvarına oyulmuş ocaklar, çam odunlarıyla dol-
9 durulurdu. Odunlar çıtır çıtır yandıkça, odaya bol bol bir
10 sıcaklık yayılırdı. Ocakta mısır patlatılır, nohut kavrulurdu.

11 Varlıklı evlerde evin kadını, küçük bir tekne de hamur
12 yoğurur, bunu konukların önünde ocağın küllerine gömer-
13 di. Buna, kül hamursuzu denirdi.

14 Böylece evlerde önce mısır, nohut kavurması, elma
15 erik kurusu yenirdi. Gece ilerleyince sofrta kurulurdu. Sofra
16 tablasının üstüne üzüm veya pancar pekmezi, beyaz pey-
17 nır konur, hamursuzlar dilimlenip dağıtılırdı. Sıcak hamur-
18 suzu pekmeze banıp yemenin tadına doyum olmazdı.
19 Masallar bitince, toplantıda bulunan gelinlik kızlar oyuna
20 kaldırılırdı. Bu arada köyün en güzel türküleri, hep bir ağız-
21 dan söylenirdi...

22 Genç kızlar oyuna kalkmadan önce, biraz naz eder,
23 sonra açılır, coşup coşup oynarlardı...

24 Bazen eğlence arasında, birden oda kapısı açılır, içeri-
25 ye bir erkek girerdi. O sırada kadınlar, kızlar çığlık çığlığa
26 birbirlerine sokulurlardı. Gelen erkek değil, erkek kılığında
27 girmiş bir kadın olurdu... Sonra karşılıklı maniler atılırdı.
28 Mani atışma, iki taraftan birinin mani bulamayıp da pes
29 etmesine dek sürer giderdi.

30 Hasan ve Fadiş, bütün bunlardan pek hoşlanırlardı.
31 Toplanma sırası onların evlerine gelince, daha çok sevinir-
32 lerdi. Türlü gülünçlükler yaparak konuklarını eğlendirmeye
33 çalışırlardı.

Birinde, yine sıra Zehra Kadındaydı. Konuklar gelmiş, masal başlamıştı. Odada çit yoktu. Birdenbire yatak konan yük dolabının kapakları, güm güm vurulmaya başlandı. Herkes kulak kesilmiş dolaba bakıyordu. Zehra Kadın dolabın kapağını açınca, Hasan gülünç bir kılıkla dolaptan fırladı. Sirtına ve karnına yastık sarmış, başından aşağıya beyaz bir çarşafa bürünmüştü. Kadınlar o gece gerçekten korkmuş, sonra da katılasıya gülmüşlerdi.

Başka bir gece, komşuları Emeti Hanımda toplandı. O gün de Emeti Hanımın ineği doğurmuştu. Evi tek odalıydı. Ahır soğuk olduğundan, toplantıya yeni doğan buzağıyı da aldılar. Dönüp dönüp buzağıya bakıyor, durmadan ellerini uzatıp nemli tüylerini okşuyorlardı. Odaya ağır bir gübre kokusu yayılmıştı. Fakat bu durumdan hiç kimse yakınmıyordu. O gece konuklar, Emeti Hanımı zorlayıp ona doğum şerbeti yaptırdılar. Şerbetler, buzağıya ve anasına sağlık dilekleri arasında neşeyle içildi.

Her evin başka bir havası vardı. Fadiş, bu insanlardan candan bağlanmıştı. Onların arasında çok mutluymuştu. İlkbahar geldiğinde gece oturmaları yavaş yavaş tavsamaya başladı. Köylüler, gün doğmadan tarlaya çift sürmeye giyorlardı. Akşam karanlığında yorgun argın evlerine dönüyorlardı.

Okulların kapanmasına bir ay kalmıştı. Bir akşam üstü Bekir Efendi, eve neşeyle geldi:

– Hele şöyle yanıma gelin! diye, ev halkına seslendi. Hepsi başına toplandılar.

– Size bir haberim var. Bakalım ne diyeceksiniz?

Fadiş'in yüreği hop etti. «Acaba benden yana bir şey mi söyleyecek?» diye kulak kesildi. Bekir Efendi hemen konuyu açıklamaya girişti:

– Aymazoğlu bu yıl, değirmenin yanındaki bahçesini

1 ortağa verecekmiş. Ben de tuttum bu işe istekli olduğumu
2 söyledim. Bahçe geniş ve sulak. İçinde pek çok erik, elma
3 ağacı var. Toprağı da ham değilmiş. Yalnız geçen yıl boş
4 kalmış, dedi. Ve sustu. Zehra kadının gözleri sevinçle parlı-
5 yordu. Hasan, neşeli sesler çıkararak, «Yaşadık!» diye elle-
6 rini çırpıyordu. Fadiş, önce bunun anlamını kavrayamadı.
7 Bu nedenle biraz şaşkın duraladı. Sonra da Hasan gibi
8 «Yaşadık!» diye sevinip, el çırpmaya başladı.

9 Artık sık sık değirmenin yanındaki bahçeye gidiliyor-
10 du. Ağaçlar budanıyor, bahçenin toprağı kabartılarak eki-
11 me hazırlanıyordu. Çocuklar da okuldan çıkar çıkmaz, ora-
12 ya koşuyorlardı. Bahçe, köyden yarım saat kadar uzaktay-
13 di.

14 Günler çabucak geçmiş, ders yılı sona ermişti.
15 Hasan'la Fadiş, karnelerini eve götürünce Zehra Kadın
16 Fadiş'in başını okşadı:

17 - Demek, dedi sen de sınıfını geçtin.

18 Fadiş, coşkunluk içindeydi:

19 - Teyzeciğim, n'olur bunu anneme yaz! diye yakardı.

20 Sonra aklına bir şey gelmiş gibi sevinçle bağırdı:

21 - Artık anneme ben de mektup yazabilirim!

22 Bunu teyzesi, biraz soğuk karşıladı:

23 - Birinci sınıf çocuğu mektup yazamaz, deyince

24 Fadiş:

25 - Teyzeciğim, ben şimdi ikinci sınıf çocuğuyum. Sınıfı

26 geçtiğimi, okuma yazma öğrendiğimi anneme yazmak isti-

27 yorum, diye diretti:

28 Zehra Kadın, işi uzatmak istemediği için kesti attı:

29 - Yaz da görelim.

30 Cemile, Fadiş'in mektubunu belki on kez okudu. Kara-
31 lamalarla dolu kâğıdı önüne gelene gösteriyor:

- Fadiş'im büyümüş, bir de okuma yazma öğrenmiş, 1
diye sevinçten ağlıyordu. Cemile'nin bu davranışı hanıma 2
çok dokunmuştu. O gece kocasına: 3

- Bu kadın temiz yürekli, iyi bir insan. Üstelik içi, yav- 4
rusundan ayrı yaşamanın ateşiyle kavruluyor. Ona bir iyilik 5
yapabilsek, diyerek Fadiş'i oraya getirmek için Beyden 6
söz almaya çalıştı. Fakat kocası, bu iş için bir türlü karar 7
veremiyordu. 8

Cemile, Fadiş'in mektubunu hanımının annesine de 9
gösterdi. Paşanın hanımı, mektubu okuyunca çok duygu- 10
landı. Evine döndüğünde kocasına: 11

- Cemile'nin çocuğu için bir şeyler yapabilesek. Kadın- 12
cağız kimbilir ne çok sevinir, diye durumu açtı. Paşa, iyilik- 13
sever bir insandı: 14

- Çocuk için bir şeyler yapmaya çalışacağım, diye 15
söz verdi. 16

Bahçe için, en iyi tohumlardan ve fidelerden aldılar. 17
Hasan ile Fadiş'e bahçede büyük birer yer ayrılmıştı. 18
Fadiş, bu küçük yeri çok benimsedi. «Burası benim bah- 19
çem» diyerek toprak parçasını tablalara ayırdı. Buralara 20
biber, patlıcan, domates fideleri dikti. Köşelere balkabağı 21
çekirdekleri gömdü. Çevresine fasulye ve mısır ekti. Bütün 22
bunları yaparken teyzesinden örnek alıyor, Hasan da onu 23
izliyordu. 24

Hasan'ın bahçesi, Fadiş'inkinin karşı köşesindeydi. 25
Fadiş fideleri diktikten sonra, bahçeden ayrılmaz olmuştu. 26
Bir kenara çömelip, saatlerce fidelerine bakıyordu. Sula- 27
ma zamanlarını hiç kaçırmıyordu. Tutmayan fideleri büyük 28
bir üzüntüyle söküp, yerine yenilerini dikiyordu. 29

Bir sabah, birkaç fasulyenin, topraktan baş vermiş 30

1' olduğunu gördü. Var gücüyle Hasan'a bağırıp, durumu
2 müjdeledi. Böylece bahçe, günden güne yeşermeye baş-
3'ladı.

4 Zehra Kadın bahçeye, biber, patlıcan, mısır, fasulye,
5 patates, soğan, kabak ve hıyar ekmişti. Bakımı kolay oldu-
6 ğu için fasulyeler bahçenin büyük bir bölümünü kaplıyor-
7 du. Çocuklara küçük birer bahçecik ayırmak, Bekir efendi-
8 nin buluşuydu. Karısına:

9 - Böyle yaparsak, çocukları bahçeye bağlarız. Bahçe-
10 yi severek, sıkılmadan beklerler, demişti.

11 Gerçekten çocuklar, sabah erkenden bahçeye geli-
12 yor, akşam karanlığı çökerken, köye dönüyorlardı. Bahçe,
13 köy değirmeniyle yan yanaydı. Çocuklar bazen değirme-
14 ne gidiyorlardı. Değirmenci Adam Ahmet'in un öğütüşü-
15 nü, unları çuvallara, dağarcıklara dolduruşunu ilgiyle izli-
16 yorlardı.

17 Adam Ahmet, az konuşur, hep somurturdu. Yaz kış,
18 değirmeninden ayrılmazdı. Köye pek seyrek inerdi. Yüzü
19 gözü, saçları, giysileri un içindeydi. Çocukları, değirmeni-
20 ne sokmaktan hoşlanmazdı. Hasan'la Fadiş bahçeye ilk
21 geldikleri günlerden merak edip değirmene girmek iste-
22 mişlerdi. Fakat değirmenci onları tersleyip içeri girmeleri-
23 ne izin vermemişti.

24 Bu olaydan sonra bir gün, komşu bahçeleri bekleyen
25 birkaç yaramaz çocuk, aralarında konuşuyorlardı. Bu
26 suratsız ihtiyara, kötü bir oyun oynamak kararındaydılar.
27 Biraz ilerde duran Hasan'la Fadiş, çocukların konuşmalarını
28 ni duymuşlardı. Durumu hemen değirmenciye bildirdiler.
29 Adam Ahmet, onları sessizce dinledi. Sonra değirmen çıra-
30 ğına bıraktı. Eline koca bir sopa alarak dışarı çıktı.
31 Hasan'la Fadiş, olacakları merakla beklemeye başladılar.
32 Öğle sırasında, ortalıktan el ayak çekilmiş, sıcak alabildiği-

ne bastırmıştı. Yalnız kuş sesleri ve ağustos böceklerinin 1
cırlamaları duyuluyordu. Hasan'la Fadiş, o saatlerde göl- 2
gelik bir yere dikilip, öğle azıklarını yerlerdi. Sonra, büyük 3
kentle ilgili bitip tükenmez düşlere dalarlardı. Canları 4
konuşmak istemediği zamanlar beştaş oynar, ballı baba- 5
lardan çelenkler örerlerdi. Fadiş, azık çıkını açmıştı, karın- 6
larını doyurmaya hazırlanıyorlardı. Birdenbire, değirmen 7
tarafından çığlıklar gelmeye başladı. İkisi de yerlerinden fir- 8
ladılar, hemen o yana seğırttiler. Beş altı çocuğun, bahçe 9
içlerine doğru bağırarak kaçtiklarını gördüler. Arkin 10
başında, elinde sopasıyla Adam Ahmet duruyor ve onlara 11
sıcak sıcak gülümsüyordu. Yanına vardıklarında, sevinç 12
dolmuş bir sesle konuşmaya başladı: 13

- Şu gördüğünüz koca kayayı, çark oluşuna atacak- 14
lardı. İyi ki durumu bana bildirdiniz. Yoksa halim haraptı. 15
Taşı atsalardı değirmen çalışmazdı. Köylü harman üstü 16
unsuz kalırdı! 17

Hasan'la Fadiş, bir değirmenin çark oluşunu ilk kez 18
görüyorlardı. Bu, tahtadan yapılmış dev bir huniydi. Arkin 19
suları bu huniye akıyordu. Huninin daralan ucu, değirmen 20
duvarına giriyordu. Orada, kocaman bir çark vardı. Yük- 21
sekten hızla gelen bol su, bu çarkı döndürüyordu. Çark da 22
değirmen taşlarını harekete geçiriyordu. Çarkı döndüren 23
sular, işleri bitince «değirmen ayağı» denilen dereye dökü- 24
lüyordu. Bütün bunları, Hasan'la Fadiş'e Adam Ahmet 25
anlatmıştı. Elli yıllık değirmenci olduğunu, yaşamının bu 26
değirmende geçtiğini söyleyip, onlara geçmişle ilgili acı, 27
tatlı anılarını aktarmış, istedikleri zaman değirmene gelebi- 28
leceklerini söylemişti. Hasan: 29

- Köyde Adam Ahmet'i kimse sevmiyor. Uzaktan 30
suratsız, huysuz görünüyor ama aslında iyi bir adam. Bak 31
bizimle nasıl dost oldu, dedi. 32

1 Fadiş, başıyla onu doğruladı. O günden sonra değir-
2 mene sık sık gitmeye başladılar. Yağmur yağınca oraya
3 sığınıyorlardı. Mısır pişirmek için, ateş yapmak istediklerin-
4 de, değirmenin ocağından köz alıyorlardı.

5 Yaz ilerliyordu. Erikler ermiş, fasulyeler, biberler, patlı-
6 canlar dökmeye başlamıştı. Mısırlar koçan veriyordu Erik-
7 lerin ermesi çocukları pek sevindirdi. Günleri ağaçtan ağa-
8 ca tırmanmakla geçiyordu.

9 Geçen yaz yaptıkları gibi, başkalarının harmanına gün
10 geçirmeye gitmiyorlardı. Bahçelerine sık sık arkadaşlarını
11 çağırıyorlardı. Çalı çırpı ile ocak yakıp, mısır pişiriyor,
12 gülüp oynuyorlardı. Köyde, bahçe sahibi olmak önemli bir
13 şeydi. Hele meyveler, sebzeler ve mısırlar olgunlaşınca...

14 Günden güne fasulyeler, soğan cücükleri, kâbak
15 kökenleri sararıyordu. Zehra Kadın bahçeye sık sık geli-
16 yor, torbaları, sepetleri doldurup köye dönüyordu. Rama-
17 zan o yıl daha erken gelmişti. Çocuklar, bahçeden ayrılma-
18 dıkları halde, yine de bu ayın tadını çıkarmışlardı.

19 Açık hava, değişik yaşantı, Hasan'la Fadiş'i birbirine
20 bağlamıştı. Artık eskisi gibi kavga etmiyorlardı. Fadiş
21 küçük bahçesindeki sebzeler olgunlaşınca, toplayıp teyze-
22 sine veriyordu. Teyzesi sofrada, «Bu yemek Fadiş'in bah-
23 çesinin patlıcanıyla yapıldı,» deyince, dünyalar onun olu-
24 yordu. İki üç yapraklı fidelerin gelişip sebze vermesi, onu
25 içten içe düşündürüyordu.

10

26 SONBAHAR başlarındaydı.

27 Zehra Kadın bir gün çocuklara:

28 - Yarın bahçeyi bozacağız, dedi. Çocuklar, günlerdir

bu haberi bekliyorlardı. İçleri sızlayarak birbirlerine baktılar. Bunu gören Zehra Kadın: 2

- Siz buradan pek hoşlandınız, ama, bir yağmur yağarsa, fasulyeler toptan çürür, diye onları avutmaya çalıştı. Hasan'la Fadiş, bunu doğru buldular. Ertesi gün erkenden bahçeye gittiler. Fasulyeleri, kökleriyle birlikte sökmeye giriştiler. Sökülen kökleri öbek öbek yığıyorlardı. Bu iş bitince sıra, soğan çıkarmaya geldi. Bazı soğanlar kolayca sökülüyor, bazıları için çapa kullanmak gerekiyordu. Fadiş, bir türlü çapa kullanmayı beceremiyordu. Teyzesi: «Soğanları çıkarırken çapayla yaralarsanız, o soğan kışa dayanmaz çürür,» diyordu. Ve Fadiş'in çapayla çıktığı tüm soğanlar yaralanıyordu. Zehra Kadın bunu görünce, Hasan'la ona, bu işi bırakmalarını söyledi. 14

Vakit öğleyi bulmuştu. kök sökmekten kızarıp, topraklanan ellerini değirmenin deresinde yıkadılar. Bu sırada Fadiş, avuçlarının yandığını duydu. Ellerinin bazı yerleri de su toplamıştı. O, kendisine verilen her işi, canla başla yapardı. O gün, belki de teyzesi kadar kök sökmüştü. Hasan ise pek isteksizdi. Fadiş'in yarısı kadar bile kök sökmemişti. 21

Öğle azıklarını istekle yediler. Çıkinlarını kaldırıp yenden işe koyuldular. Patateslerin çıkarılması da zordu. Onların da yaralanmaması gerekiyordu. Zehra Kadın bu işi yaparken çocuklar, mısır köklerini sökmeye başladılar. O gün, ancak bu kadar iş yapabildiler. Eve vardıklarında, karınlarını doyurup hemen yattılar. Yatar yatmaz da uykuya daldılar. 28

Ertesi sabah güneş doğarken, Zehra Kadın onları uyandırdı. Çorbalarını kaşıklayıp hemen bahçeye yolladılar. O gün, kabak kökenleri sökülecek, fasulye öbekleri güneşe serilecek, olgunlaşmamış yeşil domatesler toplanıp köye taşınacaktı. Zehra Kadın, bu işler için, komşusu

1 Hacı Gediklerin eşegini ödünç istemişti. Bahçeye varır var-
2 maz, fasulye öbeklerini açıklık bir yere taşımakla işe başla-
3 dılar. Sonra öteki işlere yumuldular.

O günün akşamı, çocuklar eve dönerlerken, yazın
5 güzel günlerini anımsayıp, bahçeye şöyle bir baktılar. Top-
6 rak üstünde yeşillik kalmamıştı. Koca bahçe, gözlerine
7 kapkara ve kupkuru göründü. Ertesi günleri, yağmurun
8 yağmaması için dua edip, kurumakta olan fasulyeleri bek-
9 lemekle geçirdiler. Birkaç gün sonra fasulyeler kurudu.
10 Sopa ve çamaşır tokaçlarıyla dövüldü. Böylece taneler,
11 kapçıklarından ayrıldı. Koca bir çuval iyi cins fasulye elde
12 etmişlerdi. Eve döndüklerinde, herkes yorgunluktan kendi-
13 ni bir yana attı. Canları yemek yemek bile istemiyordu.

14 Çocuklar o sabah biraz geç uyandılar. Bekir Efendi işi-
15 ne gitmişti. Zenra Kadın yan odada, kışlık giyecekleri yer-
16 leştiriyordu. Fadiş, hemen yatağını kaldırıp, teyzesinin yanı-
17 na gitti. Saçları karmakarışık. Ayakları bahçede yalınayak
18 gezmekten çatlamiş, çatlakların arasına kirler dolmuştu.
19 Elleri de ayakları gibiydi. Zehra Kadın:

20 Hasan uyandı mı? diye sordu. O sırada Hasan da kiler
21 gibi kullanılan odaya geldi. Zehra Kadın:

22 - Bugün ekmek yapacağım. Biraz sonra bahçe ortağı-
23 mız gelecek, fasulyeleri üleşeceğiz. Karnınızı doyurup,
24 hemen bahçeye gidin. Biraz mısır sapı taşıyın. Akşam
25 üstü birkaç kez de ben gidip gelirim, dedi.

26 Çocuklar, mısır saplarını bağlamak için organlarını alıp
27 yola çıktılar.

28 Bahçe yolunun biraz ilerisinden çay geçiyordu.
29 Bazen, köyün delikanlıları çayın kavşaklarından birini tıka-
30 yıp, suyun yolunu değiştirirlerdi. Böylece, çayın aşağı taraf-
31 larının suları azaltılmış olurdu. Buralarda yaşayan balıklar
32 ortaya çıkar, köylüler, bunları kolayca yakalardı. O gün
33 yine balık günüydü. Çayın yukarı bölümlerinden iri iri

erkek sesleri geliyordu. Hasan'la Fadiş, çaya yaklaştılar. 1
Sular, bir karış kadar kalmıştı. Fadiş, birden bağırmaya 2
başladı: 3

- Hasan, balığa bak, balığa! 4

Hasan, merakla Fadiş'in gösterdiği yöne baktı ve balı-5
ğı gördü. Bu, kocaman bir sazandı. Çayın yosunlu taşları-6
nın üzerinde, yuvarlana yuvarlana onlara doğru geliyordu. 7
Fadiş şöyle bir düşündü. Sonra hemen sırtındaki ceketi 8
çıkartıp çaya girdi. Hasan da onun alt yanına geçmiş, aynı 9
şekilde balığı bekliyordu. Balık yaklaştıkça Fadiş heyecan-10
lanıyordu. Bir ara içine biraz da korku girdi. Ama düşün-11
cek kadar vakti yoktu. Ve balık gelip cekete takıldı. Fadiş, 12
ceketi balığın üstüne sardı, karaya fırladı. Balık ceketten 13
kurtulmuş, toprakta debeleniyordu. Ceketini üstüne yeniden 14
örtüp sımsıkı kavradı. Balığın çarpınışları eksilince, ceketini 15
kaldırıp baktı. Balık artık yaşamıyordu. Onu yine cekete 16
sarıp evin yolunu tuttular. 17

Okulların açılması yaklaşıyordu. Bir gün köye bir 18
haber yayıldı. Öğretmen: «Tüm öğrenciler pazartesi günü 19
okulun önünde toplansın!» demişti. Pazartesi günü oku-20
lun önünde toplanıldı. Öğretmen, öğrencileri selamladık-21
tan sonra: 22

- Yavrularım, dedi. Okulumuzun çökme tehlikesi var-23
mış. Bu yapıyı göçürüp hemen yeni bir okul yapmaya baş-24
lıyoruz. Bunun için her şey hazır. Yalnız siz, çamur karmak 25
için kuyudan su taşıyacaksınız. Büyükçe olanlarınız yapı-26
taşı yüklü kağnıları boşaltacaklar. Yapıya çamur getirecek-27
ler. Burada olmayan çocuklara da haber salın. Yardıma 28
gelsinler. İmece yaparsak, kısa bir süre sonra okulumuz 29
hazır olur!.. 30

1 Çocuklar, sevinç sesleri çıkararak mahallelerine koştu-
2 lar.

3 Okul, tek katlı, dört odalı olacaktı. Duvarlar yükselme-
4 ye başlamıştı. Çocuklar yaşlarına göre taş, su, kerpiç taşı-
5 yor, ayaklarıyla kerpiç çamuru bile karıyorlardı. Öğretmen,
6 kerpiç kalıplarına çamur döküyordu. Büyük çocuklar, dur-
7 madan duvarların sıva çamurlarını taşıyorlardı. Okul, Cum-
8 huriyet Bayramında açılacaktı. O gün yaklaştıkça çocuklar
9 sevinçlerinden uçuyorlardı.

10 Bir gün, Bekir Efendiye Zehra Kadın, Fadiş'ten söz edi-
11 yordu. Bekir Efendi:

12 - Cemile, Ankara'da kendini sevdirep, yerini sağlam-
13 laştırdı. Belki de Fadiş'i buradan alır... diyordu.

14 Bu konuşmalar, sofada duran Hasan'ın kulağına gitti.
15 Okulun çalışına üç gün kalmıştı. Fadiş, coşkunluk içindey-
16 di:

17 - Hasan, biliyor musun, yeni okulumuzu çok sevdim.
18 Bu yıl damımız akmayacak, sobamız da tütmeceymiş.
19 Ne iyi, değil mi? Üstelik ikinci sınıfı seninle aynı dersanede
20 okuyacağım. Geçen yıl, ikilerle üçler bir sınıfta okuyorlardı,
21 değil mi? dedi.

22 Hasan bu sözlere çok öfkelenmişti. Onunla aynı dersane-
23 de olmak işine gelmiyordu. Hırçın bir sesle:

24 - Belki de bu yıl, anan seni buradan götürür, diye
25 onu susturdu. Fadiş, telaşlı bir sesle sordu:

26 - Niçin götürsün? Anama her mektubumda, «Burada
27 rahatım çok iyi,» diye yazıyorum. Buradan gitmek istemiyo-
28 rum. Yeni okulumuzu çok seviyorum.

29 Hasan dudak büktü:

30 - Ben bilmem. Bunu da anamla babamdan duydum.
31 Bu söylediklerimi anama deme. Beni döverler. O zaman
32 ben de seni döverim.

Bu haberle, Fadiş'in yine kolu kanadı kırıldı. İçi karar- 1
dı. 2

29 Ekim günü, kasabadan kaymakam geldi. Köylü o 3
gün iki bayramı birden yapıyordu. Köy meydanında topla- 4
nıldı. Kaymakam, köylüleri öven bir konuşma yaptı. Öğren- 5
ciler, marş ve türküler söylediler. Köy imamı, çocuklara 6
avuç avuç yemiş dağıttı. İbir, davulla oyun havaları çaldı. 7
Köy delikanlıları oynadılar. Sonra okula gidildi. Kaymakam 8
orada da konuştu. Çocuklara: 9

- Yavrularım. Atarürk'ümüzün bin bir güçlkle düş- 10
mandan kurtarıp yeniden kurduğu güzel vatanımızı sizler 11
koruyup yücelteceksiniz. Bunun için, çok çalışmanız 12
gerek. Başarıya, dürüst ve çalışkan insanlar erişebilir. 13
Cumhuriyet Bayramınız kutlu, yeni okulunuz uğurlu olsun. 14
Hepinize sağlık ve esenlik dilerim, dedi. 15

Gece şenliklerinden sonra çocuklar yataklarına çeki- 16
lip, güzel düşlere daldılar. Fadiş, geceyi yarı uyanık geçir- 17
di. Sabahleyin erkenden, henüz çamur kokan okula koş- 18
tu. Öteki çocuklar da her günküden erken gelmişlerdi. 19
Dersaneler ayrılıp herkes yerine yerleşince, Fadiş bir kara- 20
ra vardı. Okulundan arkadaşlarından ayrılmak düşüncesi, 21
onu çok kaygılandırıyordu. Öğlen paydosunda yemeğini 22
çabucak yiyip sofaya çıktı. Eline kâğıt kalem aldı, anasına 23
mektup yazmaya girişti. Mektupta yeni okulunu, sevimli 24
arkadaşlarını, iyi yürekli köylüleri bir bir anlattı. Ev halkını 25
çok sevdiğini, kendisine iyi baktıklarını, Hasan'la çok iyi 26
geçindiğini yazdı. Mektubu postalaması için teyzesine 27
verip evden fırladı. Okul kapısından girerken, derse girme 28
zili çalmaya başlamıştı. O günden sonra eski neşesine 29
kavuştu. Kendi kendine, «Mektubumu okuyunca annem 30
beni burada bırakır,» diyordu. Kendini var gücüyle okuma- 31
ya, öğrenmeye vermişti. Derslerden başka, sınıf kitapları 32
okuyor, bunları okuyabildiği için sevinçten uçuyordu. 33

1 Cemile, Fadiş'in mektubunu alınca pek sevindi. Fakat
2 bir hemşerisi, otobüsle köyden geçerken, Fadiş'i görmüş-
3 tü. Kızın bakımsızlığından, zayıflığından söz ediyordu.
4 Cemile, bu nedenle, Fadiş'in ve Zehra Kadının iyimser
5 mektuplarına inanamaz olmuştu. «Fadiş'imın yüzü balmu-
6 mu gibi sapsarıymış,» diye için için ağlıyordu.

7 Bütün bunlar olurken Kâmil Bey, Cemile'yi mahkeme-
8 ye verip ondan boşanma isteğinde bulunmuştu. Cemile
9 kocası ile ilgili tüm ümitlerini yitirmişti. Bu nedenle, boşan-
10 ma isteğine o da uydu. Kısa bir süre içinde ayrıldılar. Kâmil
11 Bey, boşanma olayından sonra, bir daha Cemile'yi ve
12 Fadiş'i arayıp sormadı. İzini yok edip onlardan koptu.

13 Cumhuriyet Bayramından bir süre sonra Naci Paşa,
14 kızına telefon etti: «Cemile'nin çocuğuna yatılı bir okul bul-
15 dum. Birkaç yerden cevap bekliyordum. Biraz önce oku-
16 lun birinden telefon ettiler. Öğrenci durumları belli olmuş.
17 Fadiş'i alabileceklermiş. Bu okulda, çalışkan ve yoksul
18 öğrencileri parasız olarak okutuyorlar. Mektuplarından,
19 çocuğun çalışkan ve akıllı bir kız olduğu anlaşılıyor. İnşal-
20 lah yanılmış olmayız. Hemen köye yazın, çocuğu buraya
21 yollasınlar,» dedi.

22 Cemile haberi alınca, hanımın boynuna sarılmamak
23 için kendini güç tuttu. Talih, ilk kez yüzüne gülüyordu.

24 Fadiş, o gece, düşünde renk renk iplik çilelerini
25 yumak yapmak için uğraşıp durmuştu. Sabahleyin bile,
26 renkli ipliklerin etkisinden kurtulamamıştı. Düşünü teyzesi-
27 ne anlatınca teyzesi:

28 - Sana yol göründü Fadiş. Buralardan gidiyorsun,
29 diye takıldı.

30 Fadiş, sözü kesip attı:

31 - Buradan bir yere gitmem ben.

32 Teyzesi üstelemedi. Gerçekten, ertesi gün postadan
33 mektup çıktı. Cemile, yatılı okul işini yazıyor! Fadiş'i

hemen Ankara'ya göndermelerini istiyordu. Ayrıca yaptıkları iyilikler için onlara teşekkür ediyordu. Bekir Efendi: 2

- Çocuğun yol parasını da yollamış, deyince, Zehra Kadın acındı: 4

- Alışmıştık kızcağıza. Üstelik işe de yarıyordu. 5

Kocasını öfkeli bir sesle: 6

- Ona bizim gibi kim bakacak? Hiçbir gün kendi evladımızdan ayırmadık, dedi. 8

Fadiş, haberi alınca, iyiden iyiye bozuldu. Hasan, önce ona karşı durdu. «Fadiş başkente gidiyor,» diye içinden bir kıskançlık dalgası gelip geçti. Sonra, birlikte geçirdikleri güzel günleri anımsayınca onun da içi burkuldu. 12

- Keşke, dedi. Sen de bizim kızımız olsaydın. O zaman böyle uzaklara gitmezdin! 14

Fadiş, küçüklüğünden beri bağlandığı her yerden ve her şeyden koparılmıştı. Bu nedenle, durumu olağan karşılamaya çalışıyordu. Yatılı okula verileceğine seviniyor, içine güven doluyordu. «Artık oradan hiç ayrılmam,» diye geçiriyordu. 18

Hemen o gün, yol hazırlığına başladı. Zehra Kadın, Fadiş'in giysilerini toplayıp bohçalarken, kocasına sordu. 21

- Çocuğu Ankara'ya nasıl yollayacağız? 22

Bekir Efendi her şeyi düşünmüştü: 23

- Fadiş'i yarın Akkale'ye giden otobüsün şoförüne teslim edeceğim. Adam yabancı değil. Bizim Toroslu'dan Hacı Şatır'ın oğlu Halit. Güvenilir çocuktur. Ankara treni Akkale'den gece yarısına doğru geçer. Halit, kızı istasyona götürüp trene yerleştirir. 28

Zehra Kadın: 29

- Ee, ondan sonra n'olacak? diye sordu. 30

Bekir Efendi: 31

- Şimdi gidip Cemile'ye telgraf çekeceğim. O da yarından sonra treni karşılayıp çocuğu alır... 33

1 Zehra Kadınla Bekir Efendi bu konuyu söyleşirken
2 Fadiş, komşularla vedalaşmaya gitmişti. Haberi duyan her-
3 kes üzülyordu. Köylü kadınlar onun başını okşayıp: «Git-
4 me kız. Gelmem de. Duret anana;» diye onu ayartmaya
5 çalışıyorlardı. Hele arkadaşları... Durup durup Fadiş'e sarı-
6 lıyor, açıktan açığa ağlıyorlardı.

7 Fadiş ev ev dolaşıyor, büyük küçük herkesle vedalaşı-
8 yordu. Arkadaşları da peşinden ayrılmıyorlardı. Akşam
9 ezanı okunurken eve döndü. Kızlar onu kapıya kadar getir-
10 diler. Sonra yeniden kucaklaştılar. Onların seslerini duyan
11 Zehra Kadın:

12 - Fadiş eve gir gayri! Akşam aşı yiyeceğiz! diye bağır-
13 di.

14 Fadiş arkadaşlarından kopar gibi ayrılıp içeriye girdi.
15 Bekir Efendi, sofraya oturmuştu. Fadiş'i güler yüzle karşıla-
16 dı:

17 - Duyduğuma göre bugün, tüm köy halkıyla vedalaş-
18 mişsin. Ayrıca köyün kedisiyle, köpeğiyle, ineğiyle, sıpasıy-
19 la sarmaş dolaş olmuşsun!.. diye ona takıldı.

20 Fadiş'in yüzü kızardı. Başını önüne eğdi, mırıldandı:

21 - Ne yapayım, seviyorum onları!

22 Sonra gözyaşları sel gibi boşandı.

23 Köylülerin kendisine gösterdiği içten sevgi ve yakınlık
24 onu çok duygulandırmıştı. Vedalaşmak için gittiği evlerde
25 ağlamamak için kendini zor tutmuştu. Fakat artık, gözyaş-
26 larına engel olamıyordu. İçi tükenircesine ağladı... Ağladı...
27 Sofradakiler şaşırılmışlardı. Bir süre ona hiç ilişmediler. Son-
28 ra Zehra Kadın, sırtını okşadı:

29 - Ağlama kızım, oralara da alışsın. Oralar buradan
30 daha güzeldir. Yediğin, giydiğin, gezdiğin, gördüğün her
31 şey ve her yer daha güzel olacak. Tez alışsın. Ağlama,
32 diye onu avutmaya çalıştı.

33 Fadiş biraz durulur gibi olmuştu:

- Ben, her şeyiyle burayı seviyorum. Buradan ayrılmak istemiyorum. 2

Bekir Efendi kaşığına yemeğe daldırırken: 3

- Orada büyüüp okuyacak, belki de iyi bir meslek edineceksin. Eğer gerçekten burayı ve buraları seviyorsan, unutmuyacaksın! Köyümüze ve köylümüze yararlı olmaya çalışacaksın. İşte o zaman, bu sevginin ve gözyaşlarının içtenliğine inanacağım. Göreyim seni Fadiş! dedi. 8

Fadiş, Bekir Efendinin sözlerini tam olarak kavrayamamıştı ama, ne demek istediğini sezinlemişti. Kesin bir dille konuştu: 11

- Unutmam, Bekir Ağa! 12

- Haydin öyleyse, aş soğuyor! Yumulun karnımızı doyuralım. 14

Ertesi sabah Fadiş, erkenden okula gitti. Otobüsün gelme saatine değin öğretmenleriyle vedalaşmak istiyordu. Öğrenciler, bahçede başına üşüştüler. Sonra öğretmenler geldiler. Fadiş, arkadaşlarıyla yeniden kucaklaştı. Öğretmenlerin ellerini öptü, sonra koşarak okuldan çıkıp gitti. 20

Zehra Kadın, evin önünde sabırsızlıkla onu bekliyordu. Fadiş, teyzesinin elinden giysi bohçasını ve yiyecek çıkını aldı. Pazar yerine doğru yola çıktılar. Yol boyunca Zehra Kadın da çeşitli konularda öğütler verdi. Pazar yerine vardıklarında Bekir Efendiyi orada buldular. Ve hemen otobüs görüldü. 26

Bekir Efendi, şoföre durumu anlatırken, Hasan okuldan yana soluk soluğa koşarak geldi. Fadiş'i uğurlamak için öğretmeninden izin almıştı. Fadiş, teyzesinin ve Bekir Efendinin ellerini öptü Hasan'la kucaklaştılar. O sırada Hasan pantolonunun cebinden bir şey çıkarıp Fadiş'e uzattı: 32

- Al bunu Fadiş. En iyi kaydırak taşımanı sana veriyorum. 33

1 rum. Hep ister dururdun da elini sürdürtmezdim. Bununla
2 orada, seksekte ve longuzda herkesi yenersin, dedi.
3 Fadiş sevinçten ellerini çırpıtı:
4 - Yaşa Hasan!
5 Ve ona bir kez daha sarıldı. Taşı alıp cebine yerleştirdi.
6 Daha başka şeyler söyleyip Hasan'a teşekkür edecekti.
7 Bekir Efendi onu kucaklayıp otobüse bindirdi. Otobüs,
8 okulun önünden geçerde. Fadiş, boynunu uzatıp ileriye
9 doğru baktı. Okulunu bir kez daha görmek istiyordu. Bir-
10 den, bilinçsizce bir atılışla yerinden fırladı ve telaşla bağır-
11 di:
12 - Şoför amca, dur, n'olursun dur!...
13 Okulun önünde öğrenciler, öğretmenleriyle birlikte,
14 yol kenarına dizilmişlerdi. Şoför, otobüsün hızını kesti,
15 Fadiş, pencereye abanmış, kuş gibi çırpınıyordu. Öğrenci-
16 ler, ayrılıkla ilgili yanık bir türkü tutturmışlardı. Otobüs
17 yavaş yavaş ilerlerken, Fadiş camdan sarkmış, arkadaşları-
18 nin her birine adlarıyla sesleniyordu. Çocuklar, türküyü
19 kesmeden ve sırayı bozmadan bütün içtenlikleriyle ona el
20 sallıyorlardı.
21 Fadiş, bir süre öylece durup geride kalanları izledi.
22 Gide gide sesler duyulmaz oldu. Sonra öğrencilerin hepsi
23 de küçülüp gözden kayboldular. Köy ve köyün bahçeleri,
24 tarlaları geride kaldı. O zaman, pencereden çekilip yavaş-
25 ça yerine oturdu. Gözyaşları ilik ilik boşandı.
26 Fadiş o anda, karmakarışık duygularla dopdoluydu.
27 İçini kemirip duran dayanılmaz tedirginlik ümitten doğan
28 sevinç pırıltıları birbirine karışmış ve arkadaşlarının söyledi-
29 ği türkünün deyişleri, diline dolanıp kalmıştı...

BİTTİ